SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726
1978 APR 16
PEST MEGYEI HÍRLAP
Kiss Miklós

1021

Ifjú ócsai alkotók

Az ócsai Bolyai János Gimnázium képzőművészeti szakköre három éve működik. Ez idő alatt a tanulók különböző technikákkal ismerkedhettek meg tanáruk, Kiss Ernő irányításával. A legjobbak munkái — melyeket mi is bemutatunk — reprezentálják a szakköri tevékenységet.

KISS MIKLÓS: SCI-FI

zekről, fejedelmi baksisokról, amit nem akárkik kapnak, szakértői díjakról, amikért az illetők soha nem szakértettek semmiben, s mivel az erkölcstelenség nem szereti a világosságot, a homály torzítja, nagyítja a dolgokat, sokak szemében már-már úgy tűnik, hogy pernahajderekkel van tele a világ, csak ő az az egyetlen becsületes mafla. Ami persze csacskaság. Az emberek túlnyomó része munkajövedelemből — vagy munkaviszonya teremtette járandóságaiból, így a nyugdíjból — él, s ha kiegészíti azt, többségében a társadalomnak

lassan elfelejtjük. Mielőtt a tsz lett, parasztok voltunk, mint a többiek, de mert három holdat birtunk mindössze, az uram már akkor is azután ment, ahol a biztos kenyér volt, az üzembe. Segített a földön, a nagy munkákat teljességgel ő csinálta, az apróbbja maradt nekem, meg a gyerekeknek, a kapálás, babtépés, ilyesmi. A gyerekek persze kicsinyek voltak, csináltak annyit, amennyit, nem sokat érő volt, amit kiszaladtak hozzám az iskola után. Ma Katonáék akkori élete anakronizmusként lenne jelen a kocséri valóságban, ám ne feledjük, családok százezrei éltek hasonló módon. Talán akkor lelünk rá az igazságra, ha megragadjuk Katonáné egy mondatát, ami így hangzik: *Ugye, akkoriban pénz sem kellett annyira az embernek, mint mostanában.* Valahol itt rejlik a lényeg, az életmód változása keltette igényekben, s azok pénzszükségletében. Nem is olyan régen, még két évtizede is, a „tehénke" szinte zárópontja volt az anyagi igyekezetnek, a föld, tulajdonként korántsem hatott már akkora vonzerővel, mint valamikor; a kuláklisták, okkal is, meg túlzásaikkal is, megtették a magukét. A nagyüzemek megszervezése azután kiköttette Katonáék két tehenét is az istállóból, s azóta sem került jószág oda, ma a viseltes Moszkvics áll ott. Amiben persze szerepe volt annak, hogy a gyerekek letértek szüleik útjáról, mindhárom itthagyta őket, s városlakók lettek, igaz, örömmel s gyakran jönnek látogatóba. Ők vették rá anyjukat, apjukat, hogy üljenek be a kocsiba, s menjenek tovább, mint Nagykőrös, Cegléd meg Budapest, s tény, így jutottak el idősb. Katonáék Csehszlovákiába, Sopronba, Pannonhalmára, Egerbe. Az utak pénzbe kerültek, de — legyint a férfi — *nem*

Kiss Bea

A fiatal munkatársakat képezi a müvész a Pannonia Filmstudió kecskeméti mütermében, melyről Csik István számol be, "Rajzfilm Studió Kecskeméten" cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. aug. 21.
34. sz. 12. lap.

Kiss Dezső

A külföldön élő magyar festőművész ötven képpel szerepel a Knyves Kálmán Müintézet szalonjaiban rendezett kiállitáson.
A Művészet c. rovatban közölt beszámoló egészséges szemü, becsületes művésznek tartja Kiss Dezsőt, aki azt festi, ami lát. "Képeinek értéke biz os és normálisan látó szemében van, amelynek engedelmes szolgája a keze." Rajza mintaszerü, tökéletesen ismeri a mesterség minden csinját-binját, művészete mesterségrészleteit. Dicséri képeinek éles beállitását, markáns karaktervonását.

A HÉT, Bp. 1910. szept. 25. XXI. évf. 39. sz. 631. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IGAZ SZÓ

Kiss Béla

1021

KISS BÉLA: Élet

Amikor még az időt
nag
olvastam rendületlen
metróban, autóbuszon
és v
Fejem föl nem emeltem
se
okosnak tartottam magam
s hittem,
üreslelkű mind,
ki ül
és tűnődik köröttem
oktalan,
az érzések, s gondolatok
embere
egyedül én vagyok.
De egyszer
könnyes szemeket láttam,
— hogy hol, már nem tudom, —
szomorúságuk elkísért a tengerig,
hol sírni nem szabad,
de ott is csak azt az arcot láttam,
csak azt a síró két szemet.
És akkor azt mondtam magamban:
jól van, fiú, olvass tovább,
hisz kell az is,
de nézz
az élők szemébe
mindég,
ameddig élsz.

ELEKES FERENC fordítása

Kiss Béla.

4

Az Est 1939 január 18

— A kultuszminiszter az iparművészetért. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat és a Magyar Iparművészek Országos Egyesülete által rendezett nagysikerű Első Magyar Országos Iparművészeti Tárlat, amely iránt a nagyközönség oly nagy érdeklődéssel viseltetett, nemrég zárult. Méltó záróakkordja volt ennek a gyönyörű iparművészeti kiállításnak az az elismerés, amelyet gróf *Teleki* Pál m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nyujtott át a tárlat kiállítóinak. A miniszter, értékelve azt a lelkes munkát, azt a törekvést, amellyel a magyar iparművészek országos értékű kulturális munkájukat folytatják, 13 iparművésztől eszközölt nagyarányú vásárlást az állam részére. *Báthory* Júlia, *Gorka* Géza, *Hiesz* Géza, *Kitlinger* Kálmán, *Kiss* Béla, *Kovács* Margit, *G. Lux* Alice, *Márkus* Lili, *Pannonia Csipkeüzem*, dr. *Ráthonyi* Frigyes, *Sinkó* András, *Tevan* Margit a kitüntetett iparművészek. A magyar kormányzat mind jobban és jobban elismeri a magyar iparművészek munkájának kiválóságát s ez az elismerés nemcsak a magyar művészeti kultúra, de az ország gazdasági fejlődése szempontjából is igen nagy jelentőséggel bír.

Mincs cél

Kiss Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 JUL 19

KISALFÖLD

— *RÖVIDESEN BEFEJEZI Kiss Ernő, a népművészet mestere eddigi legnagyobb munkáját, a „Magyarok bejövetelét”. A három méteres fafaragványon több mint 200 figura van. A Bogyoszlón élő népművész januárban kezdett hozzá ehhez a munkához, amely a történelmi eseményt folyamatosságában ábrázolja.*

ket jurag

MDK

Kiss Béla

Kiállitási kritika

Vas népe 1968 ápr.14.

Kiss Béla

Mátis Kálmán kecskeméti festőművész-rajztanárnak volt a tanítványa.

(H.N.): Mátis Kálmán tanítványa.

Petőfi Népe, Kecskemét, 1941. dec. 30.

B. Kiss Béla

Műveit képzőmkálta az alábbi folyóirat

Pavlovits Miklós: A Forrás 1970
6. számából

Petőfi Népe 1971 I. 22

Kiss Béla

Nagy Erwinnel a sepsiszentgyörgyi kultúrház belső díszítésén dolgozik.

A Két, 1974. jún. 21. 5. evf. 25 sz. 6 p.

Kiss Béla

A sepsiszentgyörgyi kereskedelmi líceum homlokzatának
fémfigurális díszítését elkészítette 1974-ben.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. cf. 25 m. 6p.

Kiss Béla

A korósmai kórház halljának a díszítésén dolgozik Jakabos Imolával együtt.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. évf. 25 sz. 6 p.

Kiss Béla

1974-ben Sepsiszentgyörgyön Deák M. Ritával és Deák Barnával közös műtermet kapott.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. evf. 25n. 6p.

Kiss Béla

Bőség. Freskótew. (fotó)

A Hét, 1974. febr. 1. 5. evf. 5n. 19p.

Kiss Béla

Vágy (fotó)

A Hét, 1974. febr. 1. 5. ef. 5 n. 18 p.

Kiss Béla

Ünnep (fotó)

A Hét, 1974. febr. 1. 5. evf. 5sz. 2p.

Kiss Béla

Élet (ftl)

A Hét, 1974. febr. 1. 5. elf. 5 m. 1 p.

Kiss Béla – Kisapáczai Tamás

A föld ajándéka (ftb) Falfestmény a sepsiszentgyörgyi Sugás étteremben.

A Hét, 1974. febr. 1. 5. évf. 5 sz. 4p.

Kiss Béla

Csövek (ftd)

A Het, 1974. febr. 1. 5. ef. 5m. Gr.

Kiss Béla

A tavasz ünnepe (fotó)

A Hét, 1974. febr. 1. 5. cf. 5m. 5p.

Kiss Béla

A sepsiszentgyörgyi kereskedelmi szakiskola hamlokzata.

A Hét, 1974. febr. 1. 5. erf. 5 sz. 7 p.

Kiss Béla

Áttörés (fotó)

A Hét, 1974. febr. 1. 5. éf. 5m. 9p.

Kiss Beáta

textilszakos növendék az iparrajz-iskolában

1942. 150 pengős fővárosi ösztöndíj

Városgazd

89. P.

Buda
Reg. Universitas
1804

Kiss Beáta

textiles

l.

Szendy K.: Bpest
wchesf. közig. cök-
1942. Bp. 1943. 89. l.

beadó felelősségét mennyiben e-
ből folyó törvényes következmé-
elen reá mutatnom e helyen.
y Möller István müépitész ur min-
illető közlést Várfelügyelő ur-

ttel kérem kegyeskedjék a lakásom-
ly törött részének rendbe hozását

915 junius 8-án.

vezető kir. járásbiró.

zsef várfelügyelő urnak.

Helyben

Kiss Béla M.D.K.

Emletráépitès

karikatura, re pr.

Pest megyei H irlap 1965. február 4. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Természet után

karikatura, repr.

Pest megyei Hírlap 1965. február 11. 5. 1.

Kiss Béla M.D.K.

Béke

karikatura, repr.

Pest megyei H irlap 1965. február 13. 5.1.

Kiss B éla

M.D.K.

Farsang , karikaturák , repr.

Pest megy ei H irlap 1965. ~~június~~ február 28. 10. 1

Kiss Béla M.D.K.

Szenvedély

karikatura, repr.

Pest megyei Hírlap 1965. január 9. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Téli esték / karikatura, repr.

Pest megyei H ir lap 1965. január 8. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Turakocs i

karikatura, repr.

Pest megyei Hírlap 1965. január 17. 6.1.

Kiss B éla M.D.K.

Vágy akozás

karikatura, repr.

Pest megyei H rilap 1965. január 15. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Vörös posztó

karikatura, repr.

Pest megyei Hírlap 1965. január 2. 5.1.

Kiss B éla M.D.K.

Erdei romantika

karikatura, repr.

Pest megyei H irlap 1965. január 13. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Királyi ebéd

karikatura, repr.

Pest megyei Hírlap 1965. január 14. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Ujszülött

karikatura, repr.

Pest megyei Hirlap 1965. január 21. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

A selejt bosszuja

karikatura, repr.

Pest megyei Hirlap 1965. január 22 . 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Röv idlátó és a kigyó

karikatura, repr.

Pest megyei H irlap 1965. január 19. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Tongó segédmotor

karikatura, repr.

Pest megyei Hirlap 1965. január 20. 5.1.

Kiss Béla M.D.K.

Erős szélvihar

karikatura, repr.

Pest megyei Hirlap 1965. január 30. 5. 1.

Kiss B éla M.D.K.

Segitség, karikatura, repr.

... és a segitség " "

Pest megyei H irlap 1965. január 31. 6.1.

KISS BÉLA, festő

1960. nov. 26. A képzőműv. Szöv. Vasmegyei Csoportja kiállítása, -Helyi Hangulatokat, dunántuli városképeket örökítenek meg Kiss Béla művei. 111. old

SZENTLÉLEKY TIHAMÉR: A Magyar Képzőművészek Szövetsége Vasmegyei Munkacsoportjának 1960. évi kiállítása
107. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1961. I. köt.
Szombathely, 1961

M. Kiss Béla

Cegléd Városi Uttörő és Kisz Ifjusági Ház. Épité sz Bodonyi Csaba, épitész konzulens Plesz Antal, statikus Kovács Lehel, mélyépitő M.Kiss Béla. kertász Issekutz Mária. - Ismertetés.

Magy.ép.ip. 1971. 11-12.sz. 681-684.l.

Kiss Béla

sepsiszentgyörgyi festő

monumentális festészet szakot

végzett. – emlitve

Korunk 1974/2

206. old.

M. Kiss Béla

Belsőmagos függesztett irodaház. Építész Sallai Mátyás, statikus Kovács Lehel, mélyépítés: M.Kiss Béla. /kétes ismertetés/

Magy.ép.ip. 1971.11-12.sz. 663-666.l.

Kiss Béla

Mizser Pál tanára volt.

Kortárs 1969/1 166. old.

Kiss F. Béla

Keresk. min. tól Cook

Éstimisk 1910/11. 15. l.

Porosló puszta, hadházi III. 26.

Kiss Béla

Végbiz. elégséges ered.

Érnisk 1915/16 - 43. l.

20. Fp

I:
445.

20. Sienai festő.

A XV. századból.

Krisztus az olajfák hegyén. (Luk. 22. r. 43.)

A kopár sziklákon innen, jobbra fordulva és kezeit összetéve imádkozik a térdelő és vérrel verítékezett Krisztus. Tekintetét az ég felé irányozza, honnan angyal röpül feléje serleggel és kereszttel. Jobbról Péter, János és Jakab apostolok alszanak. Kréta-alapon, aranyozott dicsfénynyel.

Fa, méretei 34 : 27·5 cm. — 1880 : IV. 2-iki jegyzék 17. *Ramboux J. A.:* 175, pag. 32. Unbekannter Meister: Christus mit seinen drei Jüngern am Ölberg betend, während ein Engel ihm den Kelch reicht.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok az Orsz. Képtban:

1873: 9. *Schule von Siena,* XV. Jahrh.: Christus am Ölberge. — 1876, 1878, 1879: III. 73. *Sienai iskola,* XV. század: Krisztus az olajfák hegyén.

Kiss Béla

Zook államsegél

Éimisk 1915/16. 421

Kiss Béla

festő

1913-15.

Éimisk 1930.85.1.

Kraszna folyó IV. 109

Kiss Béla

KISS BÉLA iparművész az Iparművészeti Iskolában szerzett tudásán kívül már évek óta szőnyegek és faliszőttesek javításában tökéletesítette ismereteit. Ezekkel olyan sikereket ért el magánosoknál, az esztergomi és más múzeumokban, hogy már a newyorki Wanderbilt-család is vele restauráltatta hat műbecsű gobelinjét. Legutóbb pedig az 1929-es spanyol kiállításon ilynemű munkáival aranyérmet nyert és újabb megrendelési kilátásokra tett szert. Kiss Béla kezei között múzeális értékek kelnek új életre, a régi szakadt és kopott alkotásokat rajzban, színben, anyagban és technikában olyan tökéletességgel hoz helyre, hogy a kiegészített és javított rész is teljesen egyenértékű a régi mesterek munkáival.

Magyar Iparművészet
1930. 142 l.

Kiss Béla

l.

MAGYAR IPARMUVESZET

1940.57.l.

Kiss Béla

l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 29. l.

Kiss Béla

az 1940. évi milanói
Triennalen Díploma
D'onore

MAGYAR IPARMUVESZET
1940. 81. l.

jtót a Magyar Külügyi Társaság ki-
rgy szerkesztésében megjelenő
áma. E kötet is rendkivül változa-
olitikai kérdést felölelő tartalom-
li Benes az uj Európát" cimmel
nf/ irt érdekes tanulmányt Benes
elnöknek az amerikai Foreign
ében megjelent tanulmánya alapján.
Aladár "Cseh-szlovák"-lengyel terv
ég kialakitására" cimü cikke. Svéd-
ől dr.Lotz János, a stockholmi
t időszerü összefoglaló tanulmányt,
ban hazatért Szentkirályi József
rmációs Könyvtár megbizott igaz-
itése a háborura Amerikában" cimü
özönség előtt ismeretlen részlet-
Badics László, a Magyar Távirati
szolgálat és propaganda" cimen ér-

<Kiss Béla és Jenő>

iparművesek

prospektusa

<> Régi gobelinek és szőnyegek javítása.

Bp. 1929.

könyvtáramban

500

1908.

n.

dézsa közelében levő snedzelynél

rendázatú paraszt-szobá~~ban~~, a ~~mely~~ hol az
ocsőfok vezet, ~~jobbról egy~~ mig jobbról hosszú
orafordult, de lefelé néző barna-
knál, a háromlábú széken, abroncsolt
tható. A gerendán tarisznya, nyuj-
ás, mig a falbavert szegen rosta
egy és ~~egy~~ meg nem határozható tárgyat
~~a~~ A falban kályhacső-könyök van.
iksa.

n.
április 11-iki 43506 sz. leirat a-

ájus 8-án 1001 szám alatt.

Egyéb áll.elh.

Kiss Béla és Jenő

iparművészek

lásd

Dutka Mária:

Az Esztergomi Keresztény Múzeum gobelinjei.

Bpest, 1936. 18. l. 38. l.

Bethlen István fejedelem 1646-ban Huszton kelt végrendelete.[40]

Lónyay Zsigmond 1648-ban kelt végrendeletében medgyesi kastélyában lévő falkárpitjairól rendelkezik.[41]

A XVIII-ik században a gobelinkedvelők között találjuk az egyik Esterházy herceget, aki 1752-ben Beauvaisban 4 darab gobelint szövetett kastélya számára.[42]

A gobelin a legtöbb ország művészi kultúrájában helyet kapott, igazi fejlődési területe azonban Németalföld és Franciaország volt, ahol úgy művészetileg, mint technikailag legjobban tökéletesedett és kifejezésben, színben, kompozicióban a nemes, nagy művészetekkel lépésttartó és maradandó értékeket teremtő iparággá fejlődött.

Magyarországon azonban gyökértelen volt a gobelinszövés. Nem voltak helyi hagyományai és fejlődési lehetőségei.

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Renaissance gobelin. Az Istenek lakomája. Brüsszel XVI. sz. 450—500 cm. A következő 5 darabbal együtt gróf Széchényi László úr és özvegy Vanderbilt Kornéliuszné úrnő tulajdona, New York. — Gobelin antiquo de la Rinascente. La festa di Dei. Brusselle. Secolo XVI. Misure: centimetri 450—500. Proprietà con i gobelini seguenti di S. E. Conte Ladislao Széchényi e della Signora Cornelia ved. Vanderbilt Nuova Jorca. — Gobelin of the Renaissance period. The Feast of the Gods. Bruxelles. XVIth cent. 450—500 centimeters. In posession of Count Ladislas Széchényi and of the widow of Mr. Cornelius Vanderbilt. New York, as well as the five fellowing. — Gobelin aus der Renaissanceperiode: Festmahl der Götter. Brüssel. XVI. Jahrhundert. 450—500 cm. Im Besitze des Grafen Ladislaus Széchényi und der verwitweten Frau Cornelius Vanderbilt, New York, sowie die Folgenden. — Gobelin du temps de la Renaissance. Le festin des Dieux. Bruxelles. XVIe siècle. 450—500 centimètres. Au Comte Ladislas Széchényi et à la veuve de M. Cornélius Vanderbilt, New York, ainsi que les suivants. — Gobelino Renacimiento. El Banquete de los Dioses. Bruxelas. Siglo XVI. 450—500 cm. Propiedad con las cinco piezas siguientes del Señor conde Ladislao Széchényi y de la Sra viuda de Cornelio Vanderbilt, Nueva York.

Brüsszeli gobelin a XVI. elejéről. Ajándék átadás. 310—300 cm. Javítás után. Baumgartner Nándor úr tulajdona Budapest. — Gobelin di Bruselle. Il dono. Secolo XVI. Dopo la riparazione. — Gobelin of Brussels. Presenting a gift. Beginning of XVIth cent. Mended. — Brüsseler Gobelin. Das Geschenk. Anfang des XVI. Jahrhundert. Ausgebessert. — Gobelin de Bruxelles, commencement du XVIe siècle. Le cadeau. Raccommodé. — Gobeline de Bruxelas, del os principios del siglo XVI: entrega de un regalo. Remendado.

Brüsszeli gobelin. A Szentháromság diadalmenete. XVI. sz. eleje. 260—300 cm. Az Esztergomi Keresztény Múzeum tulajdona. Javítás előtt. — Gobelin di Bruselle dei primi del Secolo XVI. Proprietà del Museo Cristiano di Esztergom. Primo della riparazioni. — Gobelin of Brussels, from the beginning of the XVIth century. Christian Museum of Esztergom. Before being mended. — Brüsseler Gobelin, Anfang des XVI. Jh. Christliches Museum von Esztergom. Vor dem Ausbessern. — Gobelin de Bruxelles, commencement du XVIe siècle. Musée Chrétien d'Esztergom. Avant d'être raccommodé. — Gobelino de Bruxelas, de los principios del siglo XVI: entrega de un regalo. Propiedad del Museo Cristiano de Esztergom. Antes de la reparazion.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Krisztus a keresztfán, gobelin. A baloldali csoport képe javítás utáni állapotban. — Il gruppo sinistro del gobelin Cristo sulla Croce dopo la riparazione. — The group on the left, mended. — Gruppe links, ausgebessert. — Le groupe du coté gauche, raccommodé. — El grupo izquierdo de la Crucifixion despues de la reparacion del gobelino.

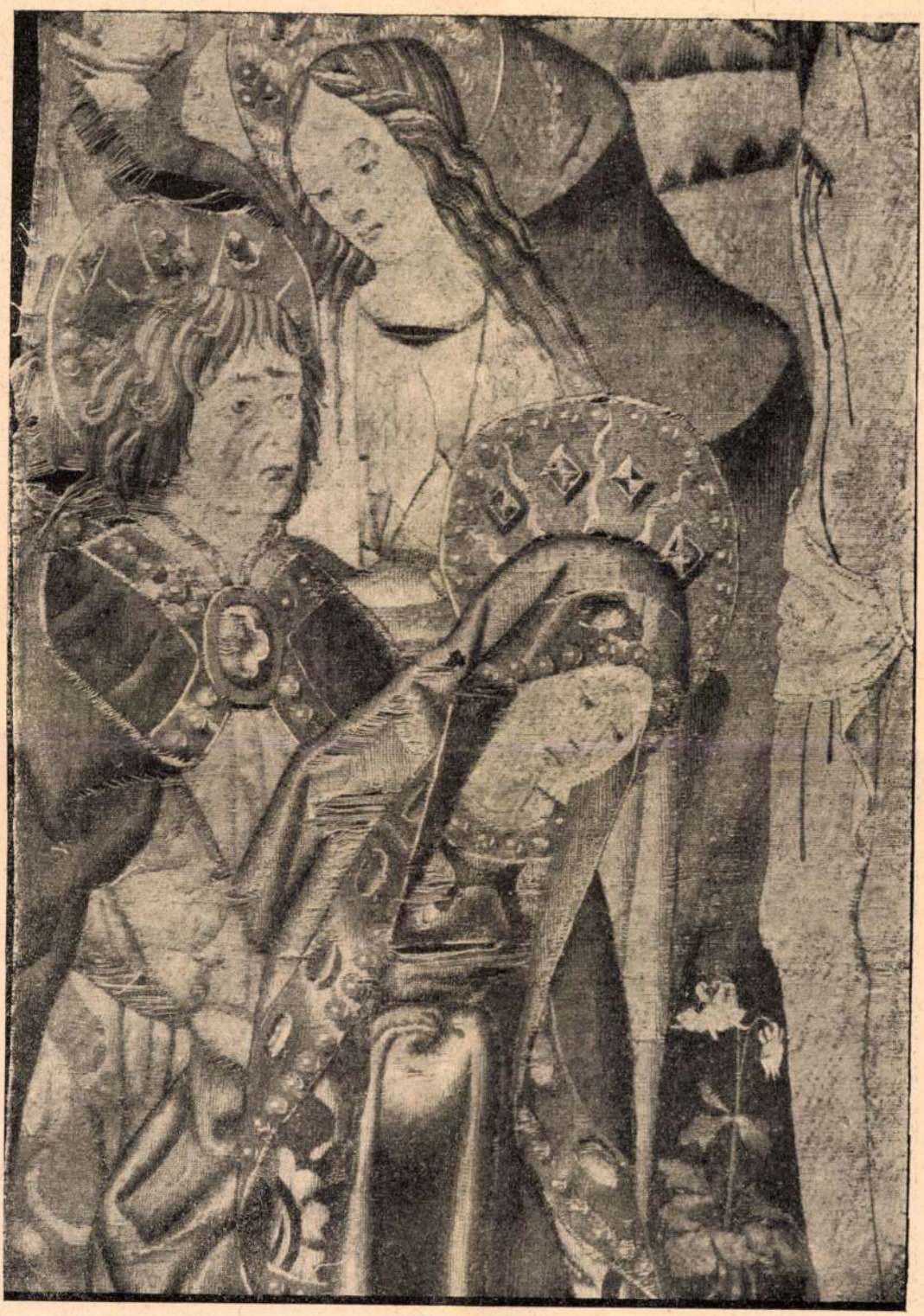

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Krisztus a keresztfán, gobelin, baloldali csoportja javítás előtti állapotban. — Il gruppo sinistro del gobelin Cristo sulla Croce prima della riparazione. — Christ on the cross, gobelin, the group on the left, before being mended. — Christus am Kreuze, Gobelin, Gruppe links, vor dem Ausbessern. — Le Christ crucifié, gobelin, le groupe du coté gauche avant d'être raccommodé. — El grupo izquierdo de la Crucifixion, antes de la reparacion del gobelino.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

A jobboldali csoport képe javítás utáni állapotban. — Il gruppo destro dopo la riparazione. — The group on the right, mended. — Gruppe rechts, ausgebessert. — Le groupe du coté droit, raccommodé. — Grupo de derecha del mismo despues de la reparacion.

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Krisztus a keresztfán, gobelinszövés jobboldali csoportja. — Il gruppo destro del gobelin Cristo sulla Croce. — Christ on the cross, gobelin, the group on the right. — Christus am Kreuze, Gobelin, Gruppe rechts. — Le Christ crucifié, gobelin, le groupe du coté droit. — Grupo derecho de la Crucifixion.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Gótikus gobelin. Krisztus a keresztfán XV. sz. Francia munka. 170—240 cm. Az Esztergomi Keresztény Múzeum tulajdona. — Gobelin gotico. Cristo sulla Croce. Secolo XV. Lavoro francese. Cm. 170—240. Proprietà del Museo Cristiano di Esztergom. — Gothic gobelin. Christ on the cross, XVth century. French. 170—240 cm. Christian Museum of Esztergom. — Gothischer Gobelin. Christus am Kreuze. XV. Jh. Französisch. 170—240 cm. Christliches Museum von Esztergom. — Gobelin gothique. Le Christ crucifié. XVe siècle. Français. 170—240 cm. Musée Chrétien d'Esztergom. — Gobelino gótico. Crucifixion. Siglo XV. Obra francesa. 170—240 cm. Propiedad del Museo Cristiano de Esztergom.

Javitás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Krisztus a keresztfán, gobelin, átszűrődő fényben átvilágított képe, amelyen a fehér részek a javítandó hibás helyeket mutatják. — Cristo sulla Croce, gobelin, fotografia illuminata in luce trasparente, le parti bianche dimostrano i difetti da accomodare. — Christ on the cross, gobelin, againts the light, the white spots showing the defects te be mended. — Christus am Kreuze, Gobelin, gegen das Licht, die weißen Flecken sind die schadhafte Stellen. — Le Christ crucifié, gobelin, contre la lumière, les taches blanches montrent ce qui est déchiré. — Crucifixion. Reproduccion del gobelino en luz transparente: las partes blancas indican los deterioros para remenda.

Ezen ismertetőfüzettel kívánjuk bemutatni az értékes gobelinek és szőnyegek teljes javítási lehetőségét módszerünk szerint, amit itt levelekben úgy a szakkörök, valamint más magas nyilatkozók bizonyítanak s a bemutatott fényképek természetes őszinteséggel igazolnak.

Ezek a dokumentumok meggyőzhetik a nagyrabecsült olvasót arról, hogy pusztulásnak indult darabjaik javítása teljesen megfelelő módon eszközölhető, ezért arra kérjük tehát az ilyen javítandó darabok tulajdonosait, hogy az ilyen munkákkal bizalommal forduljanak műtermünkhöz.

Budapest, 1929 március hó.

KISS BÉLA és JENŐ, iparművészek.

Con questo nostro opuscolo vogliamo dimostrare la possibilità di restaurazione perfetta dei tappeti e gobelini col nostro sistema e le lettere, le dichiarazioni e le fotografie comunicate comprovano con una sincerità naturale la nostra abilità.

Tali documenti convincono il P. T. Pubblico che i valori esposti a deperimento possono esser accomodati con la massima precisione e ci permettiamo a far la preghiera di voler rivolgersi colla massima fiducia al nostro Atelier.

Budapest, li Marzo 1929.

BÉLA e EUGENIO KISS, artisti industriali.

We wish to display in this introductory booklet the possibility of a perfect mending of valuable gobelins and carpets after our method, certified by the letters of experts circles and of other distinguished persons and attested with evident sincerity by the photographines.

These documents may convince the esteemed public that objects doomed to perish may perfectly well be mended, and we therefore request the owners of such objects to address themselves with confidence to our workshop.

Budapest, March 1929.

BÉLA and EUGEN KISS, technological artists.

In dieser erklärenden Broschüre wünschen wir die Möglichkeit des vollständigen Ausbesserns von wertvollen Gobelins und Teppichen nach unserer Methode vorzuführen, bestätigt in den Briefen von Fachkreisen und von anderen hervorragenden Persönlichkeiten und durch photographische Aufnahmen mit naturgetreuer Aufrichtigkeit bewiesen.

Diese Dokumente können das geehrte Publikum überzeugen, daß das Ausbessern von ihren, dem Untergange geweihten Objekten in vollkommen befriedigender Weise verrichtet werden kann; demzufolge ersuchen wir die Besitzer solcher Gegenstände, sich vertrauensvoll an unsere Werkstatt wenden zu wollen.

Budapest, März 1929.

BÉLA und EUGEN KISS, Gewerbekünstler.

Nous désirons de montrer dans cette brochure explanatoire la possibilité de restaurer parfaitement des tapis et des gobelins de grande valeur d'après notre méthode, ce qui est certifié dans des lettres de cercles experts et d'autres personnages distingués et supporté avec une sincerité évidente par les photographies.

Ces documents peuvent convaincre le public très estimé que ses piéces en train de périr peuvent parfaitement bien être raccommodés; nous prions donc ceux qui possédent des objets pareils de s'adresser avec confiance à notre atelier.

Budapest, Mars 1929.

BÉLA et EUGENE KISS, artistes technologiques.

Con este folleto deseamos presentar al público las posibilidades existentes en el arte de reparar los gobelinos y tapices preciosos segun nuestro metodo especial. Las cartas que recibímos de péritos de fama mundial, así que las declaraciones de altos funcionarios y las fotografías que presentamos son las pruebas sinceras y verídicas de nuestras facultades.

Estos documentos convencerán al lector que existe en realidad un medio para contrarrestar el desperdicio completo de sus tapicerías deterioradas y nos ofrecemos por lo tanto á los propietarios de tales piezas para repararlas en nuestros talleres concienzudamente y con arte absoluto.

Budapest, marzo de 1929.

BÉLA y EUGENIO KISS, artistas decorativos.

RÉGI GOBELINEK ÉS SZŐNYEGEK JAVÍTÁSA

RIPARAZIONI DI ANTICHI TAPPETI E GOBELINI

MENDING OF OLD CARPETS AND GOBELINS

AUSBESSERN VON ALTEN TEPPICHEN U. GOBELINS

RACCOMMODAGE DE VIEUX TAPIS ET DE GOBELINS

REPARACION DE GOBELINOS Y DE TAPICES ANTIGUOS

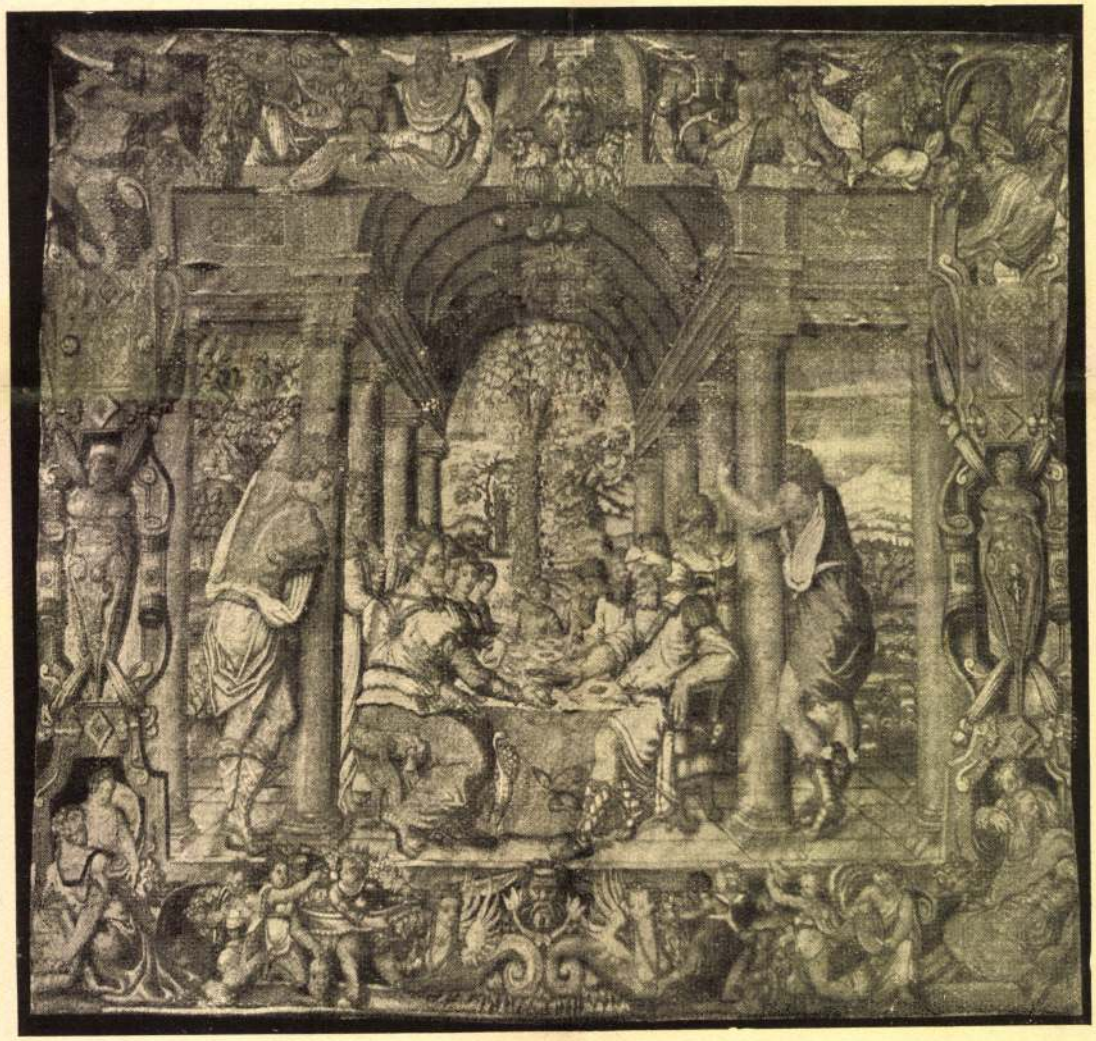

A l'exposition mondiale de Barcelone en 1929. il fut distingué avec la médaille d'or.
A barcelonai világkiállításon az 1929. évben aranyéremmel kitüntetve!

ADRESSE:

KISS BÉLA és JENŐ BUDAPEST, IV., CUKOR-UTCA 6.

AUTOMATA 834-74.

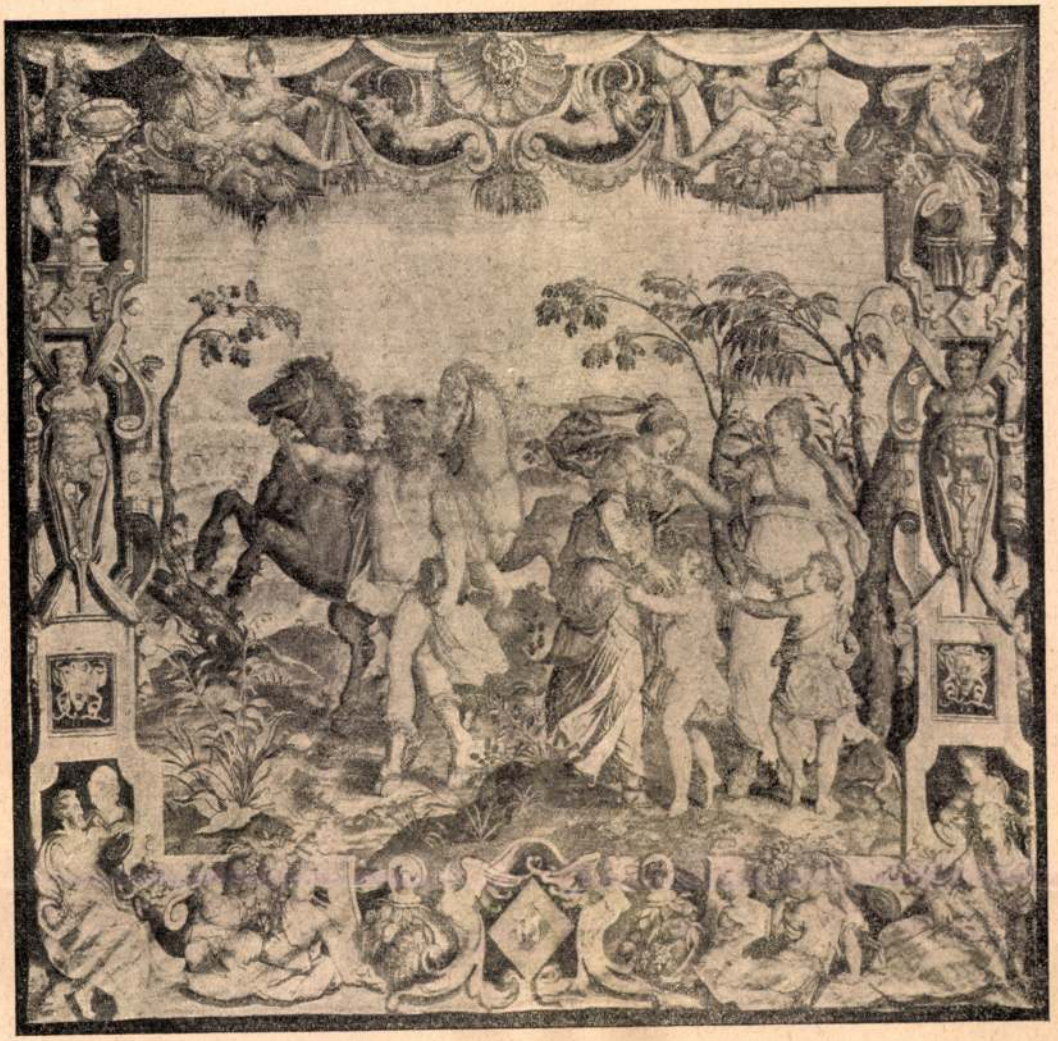

Renaissance gobelin. Hermes üzenetet visz. Brüsszel. XVI. sz. 450—500 cm. Az előbbinek párja. — Gobelin antiquo della Rinascente. Paio del primo. Erme ambasciatore. Brusselle. Secolo XVI. Centimetri 450—500. — Gobelin of the Renaissance period. Hermes taking a message. Bruxelles. XVIth cent. 450—500 cm. Pendant of the former. — Gobelin aus der Renaissanceperiode: Hermes als Bote. Brüssel. XVI. Jahrhundert. 450—500 cm. Pendant des Vorigen. — Gobelin du temps de la Renaissance. Hermes en ambassage. Bruxelles. XVIe siècle. 450—500 cm. Pendant du précedent. — Gobelino Renacimiento. Hermes llevando un mensaje. Bruxelas. Siglo XVI. 450—500 cm. pareja del anterior.

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Flamand gobelin. Szarvashajtás. XVII. sz. 300—435 cm. (Két töredékből van összeállítva.) — Gobelin Fiammingo. Caccia su cervi. Secolo XVII. Centimetri 300—435. Cambiato di due fragmenti. — Flemish Gobelin. Deer hunting. XVIIth cent. 300—435 cm. Two fragments joined. — Flämischer Gobelin. Hirschjagd. XVII. Jahrhundert. 300—435 cm. Aus zwei Bruchteilen zusammengefügt. — Gobelin flamand. Le chasse au cerf. XVIIe siècle. 300—435 cm. Combiné de deux fragments. — Gobelino flamenco. Caza del ciervo. Siglo XVII. 300—435 cm. (Compuesto de dos pedazos.)

These are Vanderbilt pieces.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Flamand gobelin. Vadászebek etetése. XVII. sz. 350—435 cm. — Gobelin Fiammingo. Nutrimento di levrieri. Secolo XVII. Centimetri 350—435. — Flemish Gobelin. The feeding of the hounds. XVIIth cent. 350—435 cm. — Flämischer Gobelin. Das Füttern der Jagdhunde. XVII. Jahrhundert. 350—435 cm. — Gobelin flamand. Chiens de chasse mangeants. XVIIe siècle. 350—435 cm. Gobelino flamenco. Cebadura de perros de monte. Siglo XVII. 350—435 cm.

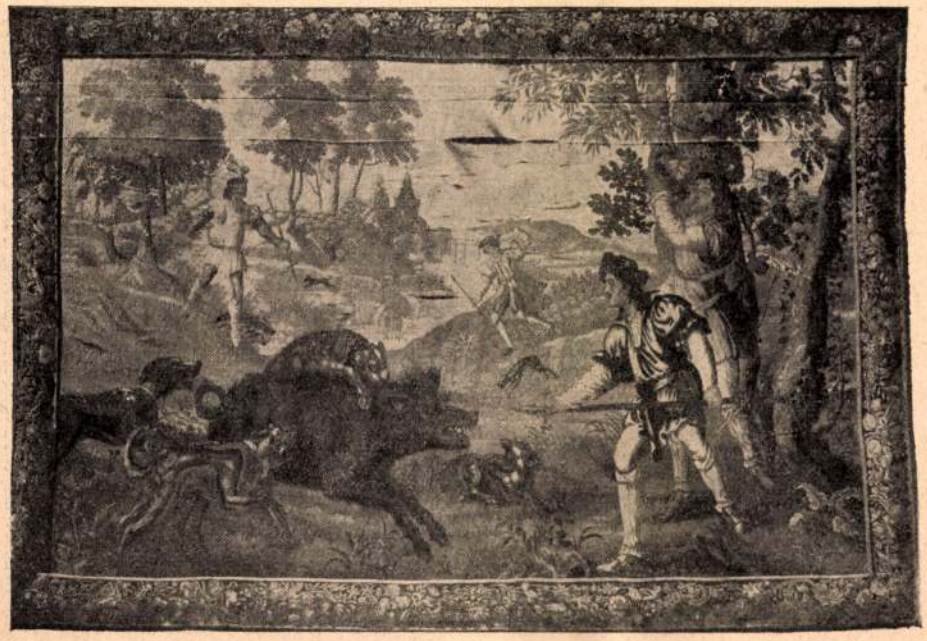

Javítás előtt.
Prima della riparazione.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Flamand gobelin. Vadkanvadászat. XVII. sz. 300—435 cm. — Gobelin Fiammingo. Caccia su cingiale. Secolo XVII. Centimetri 300—435. — Flemish Gobelin. Boar hunting. XVIIth cent. 300—435 cm. — Flämischer Gobelin. Sauhatz. XVII. Jahrhundert. 300—435 cm. — Gobelin flamand. La chasse au sanglier. XVIIe siècle. 300—435 cm. — Gobelino flamenco. Caza del jabalí. Siglo XVII. 300—435 cm.

These are Vanderbilt pieces.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Flamand gobelin. Szarvasvadászat. XVII. sz. 350—435 cm. — Gobelin Fiammingo. Caccia sul cervo. Secolo XVII. Centimetri 350—435. — Flemish Gobelin. The deer at bay. XVIIth cent. 350—435 cm. — Flämischer Gobelin. Gestellter Hirsch. XVII. Jahrhundert. 350—435 cm. — Gobelin flamand. Le cerf aux abois. XVIIe siècle. 350—435 cm. — Gobelino flamenco. Caza del ciervo. Siglo XVII. 350—435 cm.

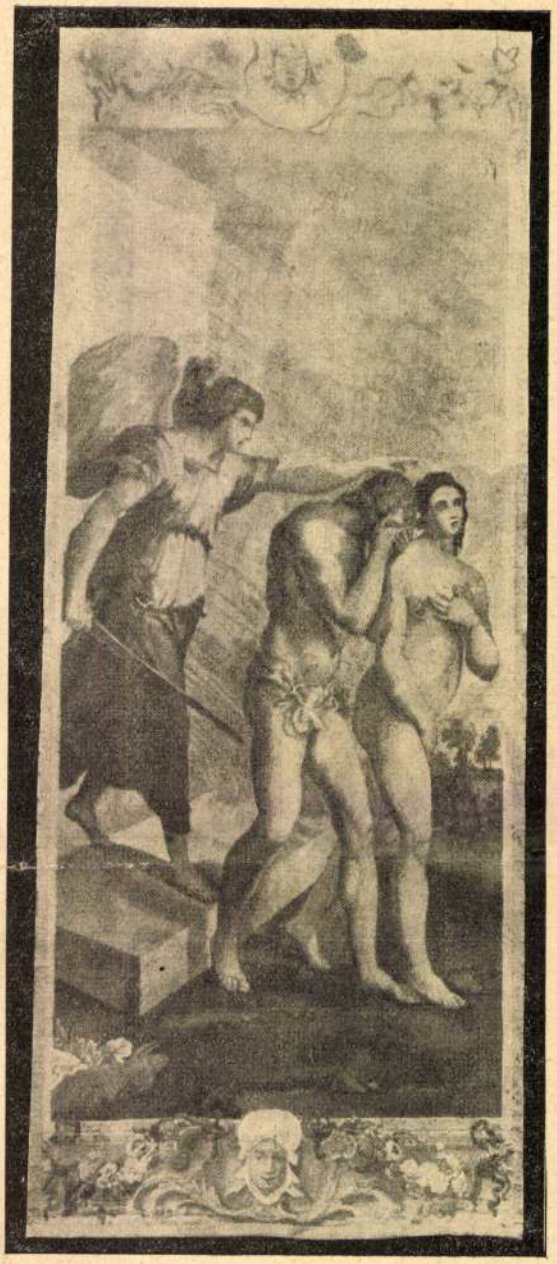

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Olasz gobelin. Ádám és Éva kiüldöztetése a paradicsomból. XVIII. sz. 180—445 cm. Rafael XVI. századi kartonja után. P. Forloni műve 1734. Vatikáni gobelinszövő munkája. Dr. Báyer Krucsay Dezső svéd consul úr tulajdona, Budapest. — Gobelin italiano. Espulsione di Adam ed Eva dal paradiso. Secolo XVIII. Secondo il cartone di Raffaello. Opera del P. Forloni. — After a carton of Rafael, XVIth century, by P. Forlini, 1734. — Nach den Karton Rafaels, XVI. Jahrhundert Das Werk von P. Forloni, 1734. — Aprés le carton de Rafael, XVIe siècle, par P. Forloni, 1734. — Gobelino Italiano: Adan y Eva expulsados del paraiso. Siglo XVIII. Según un carton de Rafael del siglo XVI. Obra del P. Forloni 1734. Tejado de las manufacturas de gobelinos del Vaticano.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Renaissance gobelin. A trón és szív megosztása. Francia. XVI. sz. 250—300 cm. Dr. Baumgartner Nándor úr tulajdona, Budapest. — Gobelin del tempo di Rinascimento. Divisione del trono e del cuore. Francese. Secolo XVI. — Gobelin of the Renaissance period. Sharing the throne and the heart. French. XVIth cent. — Gobelin aus der Renaissanceperiode. Das Teilen des Thrones und des Herzens. Französisch. XVI. Jahrh. — Gobelin du temps de la Renaissance. Le partage du trone et du coeur. Français, XVIe siècle. — Gobelino Renacimiento. Reparticion del Trono y del Corazon. Francia. Siglo XVI.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Flamand gobelin. Áldozati jelenet. XVII. sz. 280—400 cm. Dr. Klein István úr tulajdona, Budapest. — Gobelin Fiammingó. Scena di Sacrificio. Secolo XVII. Centimetri 280—400. — Flemish gobelin. Sacrificial scene. XVIIth cent. 280—400 cm. — Flämischer Gobelin. Opferscene. XVII. Jahrhundert. 280—400 cm. — Gobelin flamand. Scéne de sacrifice. XVIIe siècle. 280—400 cm. — Gobelino Flamenco. Escena de sacrificio. Siglo XVII.

Ez a következő lapoldalon féligkész állapotban bemutatott brüsszeli gobelin képe javítás előtt, átszürődő megvilágitásnál fényképezve. — Gobelin brussiliano prima della riparazione fotografato contro luce. Si vede lo stesso gobelin gia sul foglio seguente in riparazione ma non pronto. — Photograph against the light of a Bruxelles gobelin, before repair, half reconstructed on the following page, before being touched. — Aufnahme gegen das Licht eines Brüsseler Gobelins, halb rekonstruiert auf dem folgende Bilde. Arbeit noch nicht begonnen. — Photographie à lumière transparente du gobelin de Bruxelles à moitié reconstruit à la page suivante, avant d'être touché. — Gobelino de Bruxelas antes de la reparacion, representado sobre la página siguente en estado medio-terminado, fotograbado bajo una luz transparente.

Renaissance gobelinrészlet 380—420 cm. Felül már rekonstruált, alul pedig meg rongyos állapotban, kb. 2 m². Az előző lapoldalon látható a fenti területnek javítás előtti képe. — Gobelin Rinascimenta Cm. 380—420. La parte superiore ergià ricostruita ma la parte inferiore ancora rotta. Sul foglio antecendente si vede lo stesso gobelin prima della riparazione. — Fragment of a gobelin of the Renaissance period. 380—420 cm. The top being reconstructed, at the bottom about two meters still torn. The preceding picture shows the top before being mended. — Bruchteil eines Gobelins aus der Renaissanceperiode, 380—420 cm. Der obere Teil rekonstruiert, unten noch ungefähr zwei Meter unausgebessert. Das vorige Bild zeigt den oberen Teil bevor derselbe ausgebessert wurde. — Fragment d'un gobelin du temps de la Renaissance. 380—420 cm. Reconstruit en haut, en bas encore environ deux mètres déchirés. La page précedente montre la paitre superieure avant d'être raccommodé. — Parte de un gobelino Renacimiento. 380—420 cm. La parte superior ya reconstruida, la inferior todavia destrozada, cerca de 2 m². En la página anterior está reproducida la parte destruída antes de la reparacion.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Németalföldi gobelin. Mithologiai jelenet. XVII. sz. 280—320 cm. Dr. Horváth Lipót úr tulajdona, Budapest. — Gobelin dei Paesi Bassi. Scena mitologica. Secolo XVII. Centimetri 280—320. — Dutch Gobelin. Mithological Scene. XVIIth cent. 280—320 cm. — Holländischer Gobelin. Mithologische Scene. XVII. Jahrhundert. 280—320 cm. — Gobelin hollandais. Scéne mithologique. XVIIe siècle. 289—380 cm. — Gobelino de Holanda. Escena mitologica. Siglo XVII. 280—380 cm.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Flamand gobelin. Trója átadása. XVII. sz. 260—300 cm. Hartmann József úr tulajdona, Budapest. — Gobelin Fiammingo. Consegna di Troja. Secolo XVII. Centimetri 260—300. — Flemish gobelin. The surrender of Troy. XVIIth cent. 260—300 cm. — Flämischer Gobelin. Die Übergabe von Troja. XVII. Jahrhundert. 260—300 cm. — Gobelin flamand. La reddition de Troie. XVIIe siècle. 260—300 cm. — Gobelino Flamenco. La rendicion de Troia. Siglo XVII. 260—300 cm.

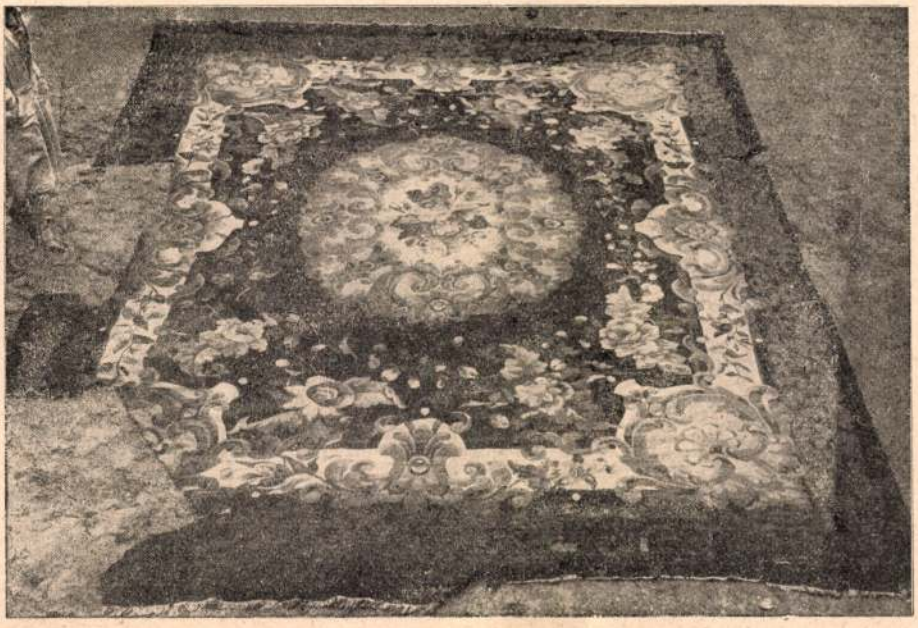

Javítás előtt.
Prima della raparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Aubusson-szőnyeg. XVIII. sz. 24 m². — Tappeto d'Aubusson. Secolo XVIII. m². 24. — Aubusson carpet. XVIIIth. cent. 24 square meters. — Aubusson-Teppich. XVIII. Jahrhundert 24 Quadratmeter. — Tapis d'Aubusson. XVIIIe siècle. 24 m². — Tapiz Aubusson. Siglo XVIII. 24 m².

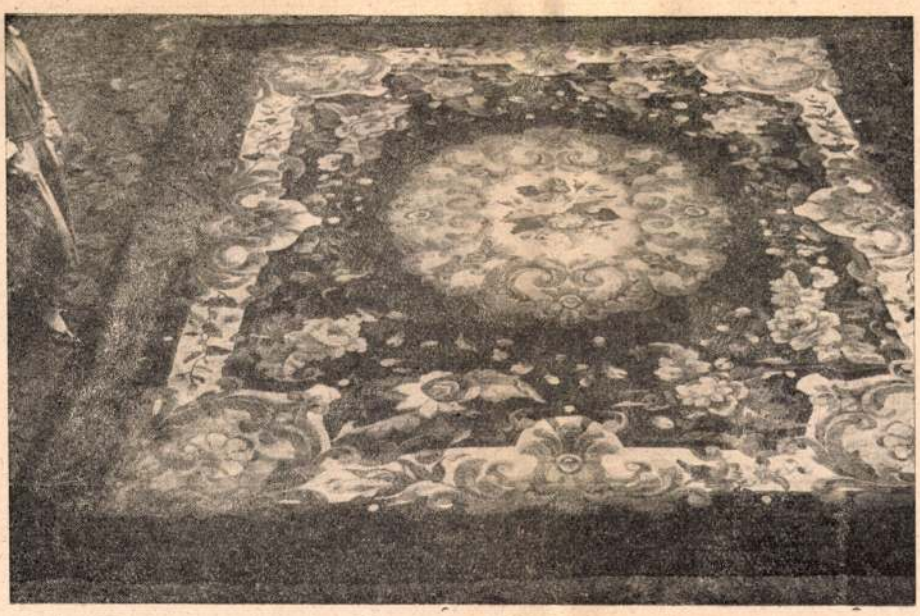

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

A fenti Aubusson-szőnyeg rekonstruálva. Wolfner György úr tulajdona, Budapest. — Il tappeto medesimo ricostruito. — The same carpet. Mended. — Derselbe Teppich. Ausgebessert. — Le meme tapis, raccommodé. — El mismo tapiz Aubusson reconstruido.

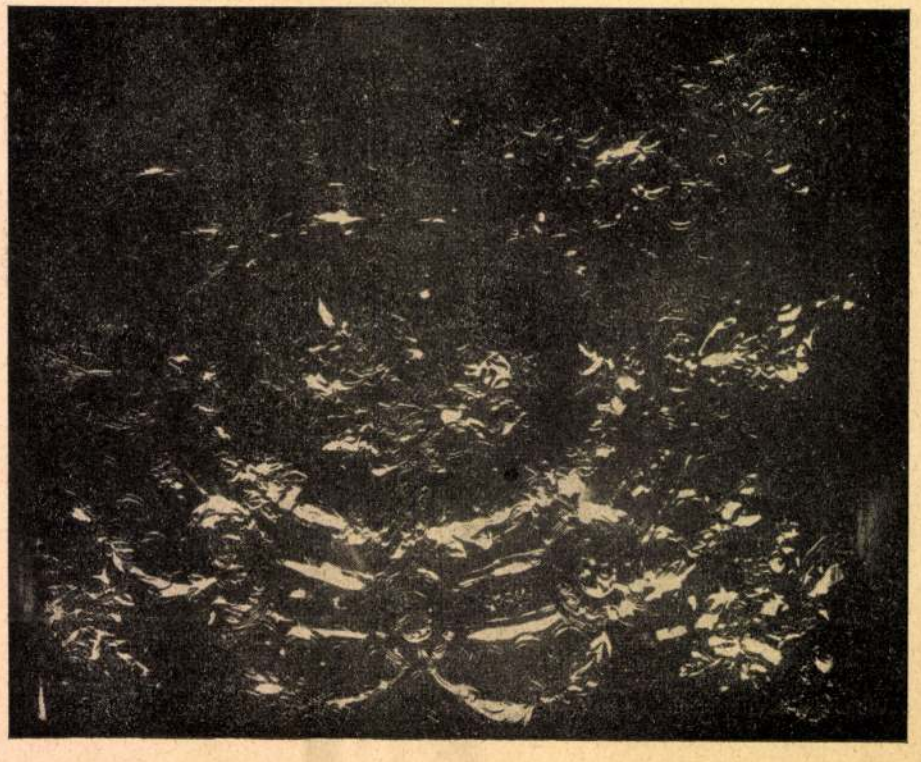

Az alábbi javított Aubusson-szőnyeg középdísze keresztülvilágítva, még rongyos állapotban.

La parte centrale del tappeto Aubusson susseguente fotografata in contra luce ancora rotto.

Central part of the lover carpet, against the light, before repair.

Mitte des nächstfolgenden Teppichs, gegen das Licht. Unausgebessert.

Milieu du tapis transparente qui suit, contre lumière, déchiré.

Ornamento del medio del tapiz Aubusson reconstruido, representado abajo, translucido en el medio de la parte todavia destrozada.

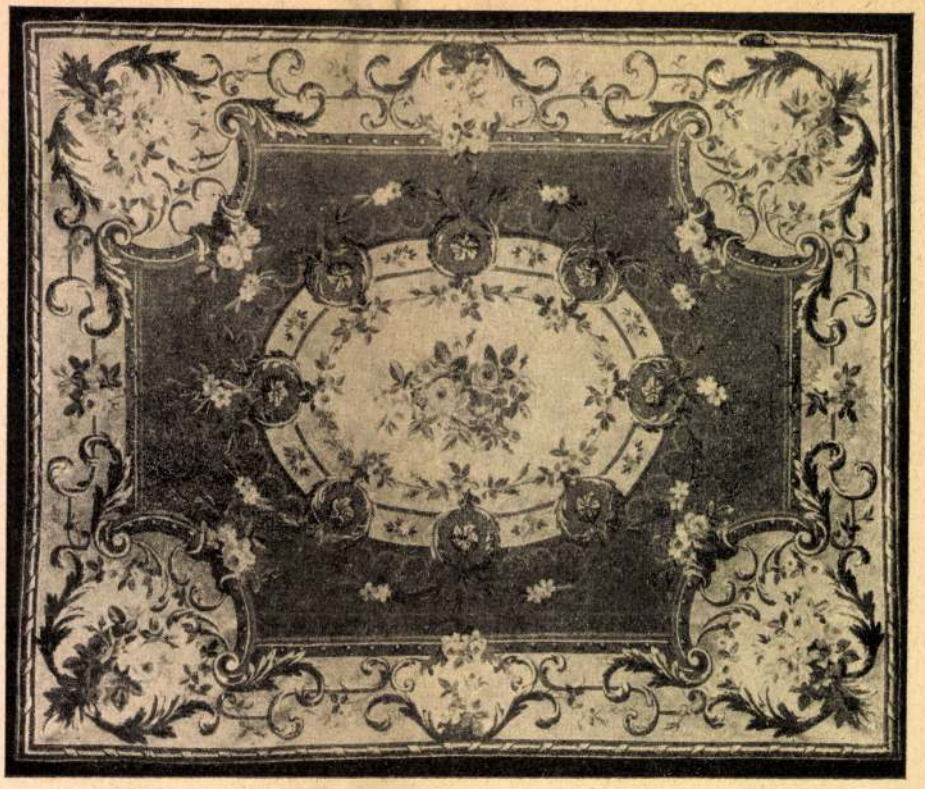

Aubusson-szőnyeg. XVIII. sz. 26 m². Javitás után. A jobboldali alsó sarokdisz teljesen újból van rekonstruálva. Siffer Miksa úr tulajdona, Budapest.

Tappeto Aubusson. Secolo XVIII. m² 26. Dopo la riparazione. La parte inferiore a destra ricostruita di nuovo.

Aubusson carpet XVIIIth cent. 26 square meters. Mended. The right hand corner of the bottom had to be remade entirely.

Aubusson-Teppich. XVIII. Jahrhundert. 26 Quadratmeter. Ausgebessert. Die Ecke unten rechts mußte vollständig ersetzt werden

Tapis d'Aubusson XVIIIe siècle. 26 m². Raccommodé. Le coin droit de la parte inférense a du ètre entièrement refait.

Tapiz Aubusson. Siglo XVIII. 26 m². Despuès de la reparacion. El adorno del rincon inferior de derecho está completamente reconstruido.

MDK

Kiss Béla

rajza (illusztráció) repr.

(Gyurkó Géza: Gyűlölöm kajávecet.)

Ország-Világ, Bp. 1958. december 3. 18. l.

Kiss Béla

szőnyeg

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940.Budapest katalogusa 22 lap

Kiss Béla

kultuszminiszterinni

300 K. államsegély

Éimisk 1914-15

83 l.

Pest - Budát ábrá-
ról metszetek,
rajzok, stb.

Kiss Béla

rajzai

Pest megyei Hírlap, 1967. dec. 29. 4. o.

Kiss Béla

rajza

Pestmegyei Hilap (Waitzen) 1967. Febr. 10.

B. Kiss Béla, [ ]

MDK

Mükedvelő fémlemez-szobrász. Néhány éve a Kecskeméti képzőművészeti Szakkörben festészettel foglalkozott.

Tőként állatfigurákat készít.

Fénykép.

—: Vasmadár

4

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 4.

Kiss Béla

Karikatúrája: Körönöm a locsolást

Pest Megyei Hírlap, 1967, IV.10.11.o.

Kiss Béla

Karikatúrája: „Bonnban".

Pest Megyei Hírlap, 1966. IV. 4. 6. o.

M.D.K.

Kiss Béla

A visegrádi lakótrony helyreállitásánál dolgozott.

építésvezető, ~~kezdetben csoportvezető~~

Müemlékvédelem 1966/1. 27. 1.

KISS Béla *141, 143*
Sepsiszentgyörgy, 1942. szeptember 3.
NG Képz. Főisk. Buk., festő

Banner Erdély

KISS Béla (1942-) festő
91 8. 60-62

Új Művészet

(j Muvészet

KISS Béla

91 1. 63

erdélyi (Szépművészet)

Új Művészet

GAZDAGRÉTI
GALÉRIA
BP XI. TÖRÖKLIGRATÓ U.S. TEL 1735333
TELEFAX 1735253 MNB 548-511280

F.k.: Merza Gábor igazgató

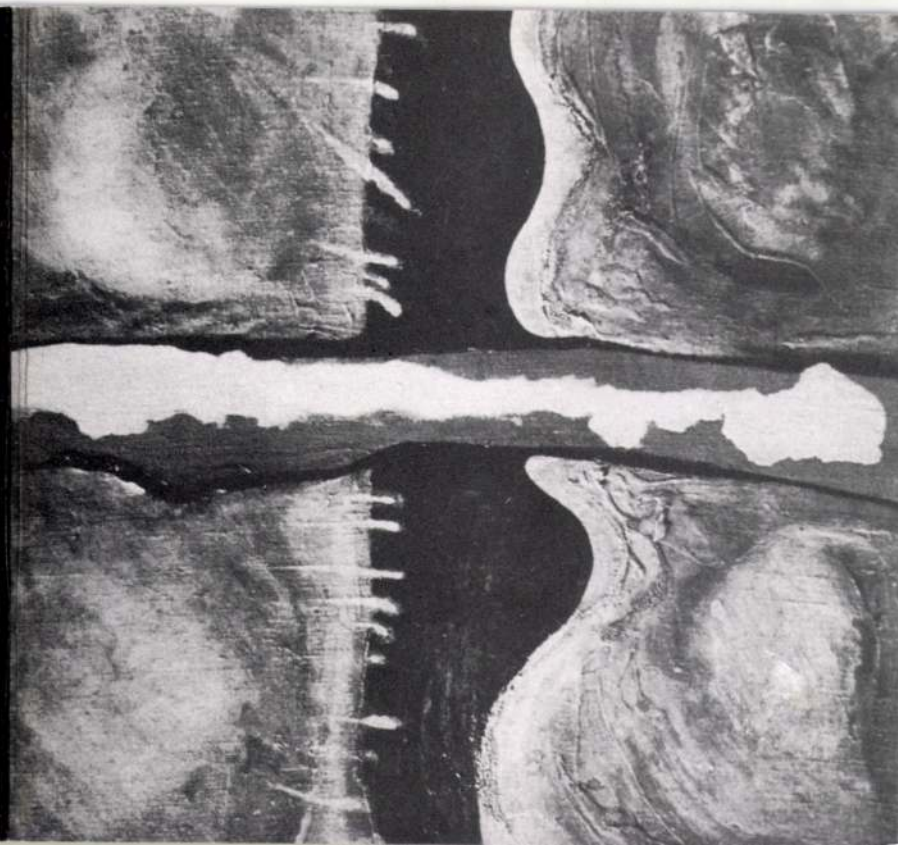

" A vágy titokzatos tárgya "
(Bunuel értelmezések)

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK ÖNT
A RÉT GALÉRIÁBA
(BUDAPEST 1118 TÖRÖKUGRATÓ U . 9.)

KISS BÉLA

(ROMÁNIA)
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ : 1994 NOVEMBER 4-ÉN (PÉNTEK) 18 ÓRAKOR
BEVEZETŐT MOND :

BOROS JUDIT

MŰKRITIKUS

A KIÁLLÍTÁS 1994 NOVEMBER 17-IG TEKINTHETŐ MEG .

Halálosvégü kettős szerencsétlenséget okozott a sürü köd a rákoshegyi állomáson.

Ottlik József Máv. főintézőt és Garamvölgyinét, Seres Máv. főfelügyelő leányát halálra gázolta a vonat.

Kedden reggel a sürü, áthatolhatatlan köd szörnyü katasztrófát okozott a rákoshegyi vasuti állomáson. *Kevéssel hét óra előtt érkezett Rákoshegyre a szolnok—budapesti személyvonat, mig néhány perc mulva a rákoshegyi állomást elhagyja a budapest—szolnoki vonat.* A Rákoshegyen lakó és a fővárosban foglalkozással biró emberek nagy csoportja várakozott kedden reggel a Budapestre induló személyvonatra.

Közel négyszáz ember zsufolódott össze a váróteremben

és a *pályaudvar épülete körül, amikor meghallották a közeledő vonat zaját.* Miután ez a helyi vonat ilyenkor a reggeli órákban rendszerint zsufolva van, mindenki igyekezett helyet biztositani magának és azért a körülbelül négyszáz főnyi tömeg nagy sietve megindult az érkező vonat felé. A kedd reggeli óriási ködben *senki sem vette észre, hogy időközben az állomásról már elindult a Szolnok felé közlekedő vonat,* mert

a köd olyan sürü volt, hogy a vonat lámpáit sem lehetett látni.

Néhány pillanat és az állomás épületében tartózkodó tisztviselők szörnyü sikoltozásra lettek figyelmesek. A vigyázatlan tömeg nagy része a párhuzamos sineken ellenkező irányban haladó két vonat közötti kis földsávra zsufolódott össze, az emberek egymást taposták a szörnyü bizonytalanságban. Már akkor olyan volt a pánik külső képe, mintha a két vonat dübörgő kerekei alatt emberek feküdnének holott *az első percekben az ijedtségen kivül senkinek sem történt nagyobb baja,* ellenben a lökdösések következtében

egy fiatal asszony, névszerint Garamvölgyi Imréné, született Seress Emilia, az egyik vonat kocsija alá került.

A fiatal asszony kétségbeesett sikoltással zuhant a kattogó kerekek közé, de a szerencsétlenséget csak a közvetlen közelében álló *Ottlik József* Máv. főintéző vette észre, aki utánakapott a szerencsétlenül járt asszonynak. Ottlik Garamvölgyinét zuhanás közben ki akarta szakitani, de a fejét vesztett tömeg őt is félrelökte és

egy pillanat elég volt ahhoz, hogy segitséget nyujtó karjával ő is a vonat kerekei alá kerüljön.

Mindez pillanatok alatt történt és amikor a vonat megállt, már két összeroncsolt, véres test feküdt a kerekek között. *Ottlik Józsefet teljesen szétszakitották a kerekek,* mig Garamvölgyi Imrénét, akinek *ballábát tőből lemetszette a vonat,* élve huzták ki szörnyü helyzetéből. A szerencsétlen fiatal asszonyt azonnal föltették a Budapest felé induló vonatra és Rákoshegyről értesitették a budapesti mentőket, hogy a Keleti pályaudvaron várakozzanak a sulyosan sérült asszonyra. Amikor a vonat befutott a Keleti pályaudvarra, a mentők már ott voltak, Garamvölgyi Imrénét hamarosan beszállitották a Rókuskórházba, de

még mielőtt a műtőbe vitték volna, kiszenvedett.

A szörnyü kettős tragédia Rákoshegyen nagy részvétet keltett. A rákoshegyiek mindkét áldozatot jól ismerték. *Ottlik József Máv. főintéző még tiz nappal ezelőtt Rákoshegy állomásfőnöke volt,* január elsején helyezték a józsefvárosi pályaudvarra és azóta járt be minden reggel a Szolnok—budapesti vonattal. Garamvölgyi Imréné, a tragikus sorsu fiatal asszony, *Seress* Máv. főfelügyelő leánya, aki

két hónappal ezelőtt ment férjhez

és férjével együtt rákoshegyi otthonukból reggelenkint együtt jártak be Budapestre hivatalba.

A kettős halálos szerencsétlenség heves kifakadásokra adott alkalmat azok között, akik *évek óta minden reggel hasonló torturák között zsufolt vonatokon kénytelenek a fővárosban levő hivatalokba menni.* A Rákoshegy lakói kijelentették, hogy

már évek óta sürgetnek valami drótsövényt az érkező és induló vonatok sinpárjai között,

mert a katasztrófa előrelátható volt. A reggeli tolongásban csak csoda, hogy eddig nem történt semmi komolyabb baj. *Az állomás főnöksége és a Máv. igazgatósága viszont*

a közönség türelmetlenségének és idegességének tudja be a katasztrófa okát.

Egyébként a *Magyar Királyi Államvasutak* igazgatósága a kettős halálos vasuti szerencsétlenségről a következő szükszavu hivatalos jelentést adta ki:

Ma reggel Rákoshegy állomáson a 6 óra 58 perckor bejáró 537. és a 6 óra 59 perckor bejáró 612. számu személyvonatok megállása előtt az igen sürü ködben engedély nélkül kitóduló utasközönség közül Ottlik József Máv. főintézőt és Seress Emilia budapesti lakost a vonat elgázolta. Ottlik a helyszinen meghalt. Seress Emiliát a mentők sulyos sérüléssel a kórházba szállitották.

A kormánypártról is sürgetik a hadikölcsönök valorizációját.

A karácsonyi szünet után kedden tartotta első ülését a képviselőház, folytatva a valorizációs javaslat tárgyalását. A kormánypárt padjairól *Dabasi-Halász Móric* szólott hozzá a kérdéshez és figyelemreméltó tervezetet terjesztett elő *a hadikölcsönök valorizálására.* A beszédet, amely az ellenzéken föltünést keltett, a többség soraiból zajos helyeslés kisérte. Végül a szocialisták részéről *Propper Sándor* támadta erősen a kormányt a hadikölcsönök valorizációjának elejtése miatt.

Hoitsy Pál emlékezete.

Az **elnök** az előterjesztések során megemlékezett Hoitsy Pál elhunytáról.

— Üléseink szünetelése alatt érzékeny veszteség érte közéletünket Hoitsy Pálnak, a felsőház tagjának elhunytával — mondotta. — Karácsony szent ünnepének küszöbén ragadta el hirtelenül a halál azoknak egyre gyérülő sorából, akik Nagy-Magyarország utolsó évtizedei politikai történetének kiemelkedő értékei közül még megmaradtak. Bár elvesztése közvetlenül a törvényhozás másik Házát sujtja, melynek megalakulása óta élethossziglan kinevezett tagja volt, majdnem négy évtizedre terjedő képviselői és publicisztikai pályája, melyet mindig nemzeti ideáljaink lelkes szolgálatának szentelt, maradandó emléket biztosit nevének és köztisztelettől környezett egyéniségének e Ház történetében is. Ennek az emléknek tartozó kötelességet véltem leróni azzal, hogy a képviselőház nevében is koszorut helyeztettem ravatalára s fivéréhez intézett táviratban tolmácsoltam kegyeletes részvétünket. (Helyeslés.)

Bejelentette az **elnök**, hogy a kormányzó Huszár Károlyt az Országos Munkásbiztositó Intézet elnökévé nevezte ki és ennek következtében lemondott a képviselőház alelnökségéről és képviselői mandátumáról. A Ház sajnálattal látja Huszár távozását, akinek a közügy szolgálatában vezetőállásra hivatott képességeit a történelem legválságosabb időszaka próbálta ki.

A 25 éves Országháza.

Megemlékezett az elnök arról, hogy 25-ik évfordulóját érjük annak, hogy a törvényhozás két háza az Országház uj épületébe költözött. 1902 október 8-án ült össze először az uj palotában a képviselőház és december 22-én a főrendiház.

— Bár történelmünk legválságosabb megpróbáltatása ebben a negyedszázadban jutott szomoru osztályrészünkül — mondotta — s igazságos önbirálattal annak beismerésétől sem zárkózhatunk el, hogy *ennek bekövetkezését részben elősegitette parlamentáris életünknek egyre fokozódó alláhanyatlása is,* amely épen ez alatt az idő alatt a nemzetfenntartó munka műhelyéül emelt palotát *a nemzetsorvasztó izgalmak állandó kohójává tette:* ma a bukásunkból való talpraállás biztató reményének egyik feltételéül kell tekintenünk *a visszatérést parlamentáris életünk nagy hagyományaihoz,* ahhoz az összefogó nemzeti munkához, mely csak a konszolidált parlamenti viszonyok között szabadon érvényesülő nemzeti akaratban nyilatkozhatik meg. A Ház történetének második negyedszázada, amelybe evvel az évvel lépünk be, ennek az összefogó munkának jegyében mielőbb nemzeti felemelkedésünknek olyan virágzó uj korszakát teremtse meg, amelyet a mult század nagy reform-országgyülései nyitottak meg a nemzetünkre nehezedett sulyos megpróbáltatások után.

Végül bejelentette az elnök, hogy Barla-Szabó József és Csilléry András a Munkásbiztositó Intézetnél elfoglalt állásuk miatt összeférhetetlenségi bejelentést tettek önmaguk ellen. Ezután áttértek a valorizációról szóló törvényjavaslat folytatólagos tárgyalására.

Papirosból aranyat!

Dabasi Halász Móric azzal kezdte felszólalását, hogy ennek a javaslatnak a tárgyalásánál jövünk rá sok olyan mulasztásra, amit pótolni kell. Emlékeztet Nagy Emilre, aki néhány év előtt Kállay pénzügyminisztersége alatt arról beszélt, hogy *valahogyan a papirból aranyat kellene csinálnunk, mert ezt teszik a németek és a többi nemzetek is.* Ez volt Nagy Emilnek hires Momsen-beszéde.

Jánossy Gábor: Igaza volt. Jó lett volna megfogadni a tanácsát.

Kun Béla: Most meg a demokráciát sürgeti, ezt is meg kellene fogadni.

Dabasi Halász: Nincsen senki, aki a tőzsdén forgó hadikölcsönök valorizációját kivánná, mert ezek csak az üzérkedést szolgálják. Egyesek szerint 9420 millió korona a jegyzett hadikölcsönök összege, mások szerint 4 milliárd aranykorona, Sándor Pál szerint 8910 millió, a pénzügyminiszter szerint 8 milliárd. Nézete szerint négyezernégyszáznyolcvanöt millió aranykoronát tesz ki a hadikölcsön. Az ősjegyzők kezében mintegy másfélmilliárd aranykorona értékü hadikölcsön van. *A hadikölcsön-teher szétosztását ugy képzeli, hogy annak kivetése a vagyon, jövedelmi és társulati adók alapján történjék.* A hadikölcsöntulajdonosok a rájuk eső részt befizethetik hadikölcsönben. Akinek nincs hadikölcsöne, az esetleg megveheti azoktól, akiknek van. A háboru veszteségeit viselni kell azoknak is, akik eddig kivonták magukat az alól. Számitása szerint az adóalap minden tiz pengője után 1 aranykoronát kellene fizetniök azoknak, akik nem jegyeztek semmit. Akik jegyeztek, azok 25—50 pengő után fizetnének egy aranykoronát. A pénzügyminiszter azt mondta, hogy bármely mértékü valorizáció lavina megindulását vonná maga után. Az általa ajánlott tervezet nem vonná maga után ezt a lavinát, mert ez a megoldás az államnak nem kerülne pénzébe. A svájci bankárok legutóbb elhatározták, hogy csak olyan államnak hitelezhetnek, amely fizetési kötelezettségének pontosan eleget tesz. Nekünk ezt figyelembe kell vennünk.

Hadikölcsön-értékelés leszámolás utján.

Több mint egymilliárd külföldi kölcsön van Magyarország terhén. Nagy baj az, hogy állandóan pénzt importálunk az országba. Egy ujabb intézet felállitására van szükség, amely a földreform pénzügyi részét likvidálná és törődne azzal a 400.000 katasztrális holddal, amely vagyonváltság cimén az állam kezébe jutott. Ennek a 400.000 holdnak a hozadékát 2—3 évre engedje át az állam ennek az uj intézetnek és bocsásson ki kamatozó hiteljegyeket, amely mulja felül még a 100 százalékos aranyfedezettel biró Nemzeti Bank jegyeit is. Ez majd segit a magyar földön és a válságba jutott magyar birtokosokon. Határozati javaslatot nyujt be ennek az intézetnek a felállitására s arra, hogy *a hadikölcsön leszámolás utján történő rendezéséről a kormány terjesszen be törvényjavaslatot, továbbá az ingatlan birtokok megkötöttségét s ezzel a hitbizományokat minél előtt szüntesse meg.* (Helyeslés és taps.)

Propper Sándor a hadikölcsönök valorizációját követelte. Hivatkozik a volt pénzügyminiszterekre, akik ugyanezt sürgetik és kérdi, hol van Kállay Tibor, aki szintén ezen a nézeten volt, most pedig megelégszik a karitativ valorizációval. A munkásoknak is 22 millió aranykoronájuk uszott el igy. Hol van az igazság az árvák pénze körül? Ha ebből a javaslatból törvény lesz, az állam elvesztette azt a jogát, hogy a kiskoruak fölött gyámkodjék. A karitativ valorizáció nem lesz egyéb, mint a politikai szolgálatok jutalmazása és a protekcionizmus kinövése. A javaslatot nem fogadja el.

A vitát ezután félbeszakitották. A legközelebbi ülés szerdán délelőtt tiz órakor lesz.

Megbizható hashajtót keres? Használja Saxlehner András

Hunyadi János

természetes keserüvizét. Rendbehozza emésztését szabályozza a bélműködést. Győződjék meg róla Orvosok ajánlják az egész világon.

A felsőház is elfogadta a büntetőnovellát.

Vargha Ferenc koronaügyész beszéde a kommunista veszedelemmel szemben való védekezésről.

A karácsonyi szünet óta kedden tartotta első ülését a felsőház, amely elfogadta a büntetőnovellát s néhány kisebb javaslatot. Nagy figyelmet keltett *Varga Ferenc* koronaügyész felszólalása, amelyben a bolsevista veszedelemmel szemben való védekezést sürgette.

Báró **Wlassics Gyula** elnök meleg szavakkal parentálta el *Hoitsy Pált.*

— Hosszu évtizedeken keresztül — mondotta — a magyar publicisztikának szentelt munkássága az egész magyar társadalom osztatlan elismerésével találkozott s neve csakhamar mint a hirlapirói klasszicitás példája — el lehet mondani — fogalommá vált hirlapiróink előtt. Nagy felkészültségénél talán csak szerénysége volt nagyobb és keresetlenül közvetlen egyénisége a vele érintkezőket csak ugy lebilincselte, mint választékosan szép gondolatokat tartalmazó stilusa olvasóit, meggyőző erejü, tartalmas szónoklatai hallgatóit. A mély tudás és a nemes sziv embere volt, aki szivesen szakitott magának elfoglaltsága közepette is mindenkor időt egy-egy kedvenc tanulmányának folytatására és igy születtek meg természettudományi, történelmi és politikai irásai.

Felolvasták a hercegprimásnak a felsőház üdvözlésére küldött választáviratát. Az elhunyt Hoór Károly helyére *Lenhossék Mihályt*, a lemondott Mihalovics János helyére *Fekete Zoltánt* hivták be.

A büntetőnovella.

Vargha Ferenc koronaügyész ismertette ezután a büntetőnovellát. A javaslat a pénzbüntetések terén teljesen szakit a büntetőtörvénykönyv rendszerével. Az *eljárás egyszerüsitéséért* üdvözli az igazságügyminisztert, mert ezzel az intézkedéssel betört a bürokrácia dohos kamrájába és levágta a copfokat. A birróságoknál tanasztalt restanciák főoka az, hogy hosszu ideig a kommunista-, majd az árdrágitási-perek foglalták le a biróság tevékenységét, ugy hogy *négy évig munkájukban meg voltak bénitva.* Nagy figyelmet kell forditani

a kommunista agitátorok büncselekményeire.

Az államok nem forditanak kellő figyelmet Oroszországra s mindenről tárgyalnak, csak a legnagyobb veszedelemről, a bolsevizmusról nem. *A genfi antibolsevista komité statisztikája megdöbbentő adatokat tár fel* s mégis sajnálattal kell megállapitani, hogy a *nagyhatalmak valósággal tülekedtek azért, hogy melyik nyerje meg a szovjet kegyeit.* Vakság veri meg Európát. Nem látják, hogy diplomáciai összeköttetések utján az egyes államokban területenkivüliség védelme alatt egymásután robbantak ki bolsevista izgatások. A bolsevista méreg már a francia kaszárnyákban is jelentkezik. Ha elég bátrak voltunk ahhoz, hogy az árdrágitókra és a hadseregszállitókra speciális törvényt alkossunk, *nem szabad gyáváknak lennünk, amikor életünk és kulturánk forog veszélyben.*

A gyilkosságra megállapitott büntetés kevés a kommunista büncselekményekre, mert mit jelent egy ember megöletése ahoz képest, ha egy egész országot akarnak tönkretenni?

Nemzetközi szövetséget kell alkotni a bolsevista veszedelem ellen. Magyarország, amely azelőtt védőbástyája volt Európának a törökökkel és egyéb barbárokkal szemben, miért ne lehetne ma is megvédője az erkölcsi törvényeknek? Itt az ideje, hogy cselekedjünk, mert különben elpusztulunk. (Élénk helyeslés.)

Papp József szóváteszi azt a rendszerré vált eljárást, hogy a rendőrségen polgárokat állitanak elő szabályszerü megidézés nélkül. Az előzetes őrizetbevételt a büntetőperrendtartásunk nem ismeri. A polgárság nyugalma érdekében szükséges, hogy a törvénynek a *házkutatásra vonatkozó rendelkezéseit szigoruan megtartsák.* A leghatározottabban ellenzi a vádhatósági fölebbezésnél a csatlakozási intézmény bevezetését. A javaslat védi az ügyészeket a perorvoslat bejelentésénél; miért nem védi az igazságügyi kormány az ügyvédi kart is. Vannak jó oldalai is a javaslatnak, mint a pénzbüntetések bevezetéséről szóló rendelkezések. Csak abban az esetben fogadhatná el a büntető novellát, *ha biztositékot kapna az ügyvédi kar érdekeinek megvédése tekintetében is.*

Huszár Aladár figyelmeztet arra a helytelen fölfogásra, amely a bolsevista propagandát politikának tekinti, holott az nem egyéb közönséges büncselekménynél. Arra kéri a miniszterelnököt, hogy csináljon propagandát Genfben *a bolsevizmus elleni egységes állásfoglalásra.* Az igazságügyminiszternek törvényjavaslatot kellene beterjeszteni olyan megtorló intézkedésekről, amelyek minden romboló munkát megakadályoznak.

Bernáth Géza szerint a köznéppel sohasem lehet majd megértetni, hogy szabadságvesztés büntetés helyett pénzbüntetés alkalmazható. Az egyszerü emberek mindig ugy fognak disztingválni: ez az ember ült, az pedig pénzért megváltotta büntetését.

Szuly János határozati javaslatot nyujt be annak a rendelkezésnek eltörléséről, hogy a főtárgyalás közvédő nélkül is megtartható.

Pesthy Pál igazságügyminiszter

válaszolt a fölszólalásokra. A bünözés emelkedésének következménye, hogy a rendőrség bizonyos jogokat igénybe vesz. A törvény különben kimondja, hogy a rendőrhatóság ott, ahol az ügyészség helyben van, annak szóbeli utasitásai alapján jár el. A nyomozást végző rendőrközegek a jövőben még fokozottabb érintkezésben maradnak az ügyészséggel. Az, hogy a szabadságvesztés büntetések átváltoztathatók pénzbüntetésekké, nemcsak a gazdagokat részesiti előnyben. *Egy pengőtől ötezer pengőig terjedő pénzbüntetés esetében jogában van a birróságnak a szabadságvesztés büntetését átváltoztatni s részletfizetési kedvezmény is adható.* A közvádlói fölebbezésnél a csatlakozási intézmény bevezetésére szükség van.

A büntetőtörvénykönyv második része reformra szorul.

A különleges rendelkezéseket tartalmazó javaslat a képviselőház előtt van s amint a parlament munkarendje megengedi, az tárgyalásra kerül. A közvédői intézmény azt a rendeltetést, amelyet a törvénykönyv szánt annak, nem mindig töltötte be. A biróság akár áll előtte közvédő, akár nem, mindig hiven fogja teljesiteni kötelességét.

A felsőház ezután elfogadta a büntetőnovellát, nemkülönben az országos ügyvédi gyám- és nyugdijintézetről szóló javaslatot. Itt **Papp József** és **Szuly János** az ügyvédi kar nehéz helyzetét tették szóvá, majd **Pesthy Pál** igazságügyminiszter hangsulyozta, hogy *az ügyvédi kar olyan értékes része a társadalomnak, amelyet anyagi áldozatokkal is támogatni kell.* Elfogadta még a felsőház az *egyes vármegyei törvényhatóságok területének megváltoztatásáról és a hajóstársaságok engedélyének meghosszabbitásáról szóló javaslatokat.*

Vanderbilt-gobelinek Budapesten.

(A Pesti Hirlap tudósitójától.) A művészi faliszőnyeg mindenkor legfőbb ambiciója-tárgya volt művésznek, amatőrnek, gyárosnak, munkásnak egyaránt. *Művészetnek, pénznek s munkának* kellett harmónikusan összeműködnie, hogy létrejöjjön az olyan műremek, amely mindenkor legszebb disze a főuri palotának s a jómódu polgár házának. Csak természetes, hogy a faliszőnyegkészités virágzása mindenkor összeesett a gazdasági jóléttel, a művészet virágzásának állandó melegágyával. Ilyenkor nyilott alkalom arra, hogy az *amatőr* nagyszabásu koncepciók készitésére hivja fel a *karton-készitő* festőművészt; ez utóbbi ilyen időben szentelhetett gondtalan időt munkájának, melyet átvett tőle a jólkereső *szőnyegszövő* vállalkozó, aki ismét jól megfizetett, ambiciózus *munkásaival* a legjobb anyaggal dolgoztatta ki hónapok, sőt esztendők munkájával a rábizott feladatot.

A gobelinért (amely közkeletü név a XVII. századi Gobelin testvérekről maradt reánk) való lelkesedés a nemzetközi érintkezés legszebb megjelenését tette lehetővé. Két ország, két világtáj művészei egyesültek, hogy remeket tudjanak produkálni. *Olaszország* szállitotta a kartonrajzoló művészeket és *Flandria* a szőnyegszövőket. Igy készültek Raffael kartonjai után a legszebb faliszőnyegek Brüsszelben. Maguknak a szőnyegeknek s a kartonoknak legnagyobb része ma angliai gyüjteményekben van.

Amikor a XIX. század második felében az *Észak Amerikai Egyesült-Államok* előkelőségei intenziven kezdtek el érdeklődni művészeti tárgyak iránt, mi sem természetesebb, minthogy szemüket-lelküket rögtön megragadta a gobelin-művészet, amelyet joggal lehet a lakásberendező művészetek csúcspontjára helyezni. Az amerikaiak gobelin-szeretetét. Különösen a régi angol és holland eredetü családok lettek szenvedélyes gobelin-gyüjtők, amiben a művészet flamand voltán kivül része van annak a XIX. század második felében Angliából kiindult modern gobelin-művészetnek, amelynek élén a nagy praeraffaelista festő és iparművész: *Burne-Jones* állott. Jómód és hozzáértés egyként elősegitette az amerikai amatőrök gobelin-gyüjtését, amely természetesen a háboru után még fokozódott. Amerikai muzeumok is szebbnél-szebb fali szőnyegekkel dicsekedhetnek, ha pedig amatőrkiállitásokat, — ahogy ők mondják: *loan-exhibition*-eket — rendeznek, a feltárt anyag rendszerint világraszóló meglepetéseket rejt magában. Különösen hiresek a newyorki Metropolitan Museum of Art efféle kiállitásai. Az igy ismeretessé vált amerikai gobelin-gyüjtők neve közül álljon itt *J. Pierpont Morga* (Newyork), *Pilp Hiss* (Newyork), *William Baumgarten* (Newyork), *Martin A. Ryerson* (Chicago), *Arthur Astor Carey* (Boston), *George Blumenthal* (Newyork), *Alfred W. Hyt Hoyt* stb.

E világhires gobelinamatőrök közt van a helye *néhai Vanderbilt Corneliusnak* is (1843—1899), akinek newyorki palotáját harminchét válogatott szép darab diszitette. *E hires Vanderbilt-gobelinek közül hat darab nemrégiben Budapestre érkezett.* Ezek közül két darab özv. Vanderbilt Corneliusné, négy darab pedig Széchenyi Lászlóné grófné szül. Vanderbilt Gladys tulajdona.

Mind a hat darabnak, mielőtt tovább folytathatják palotadiszitő hivatásukat, alapos restauráláson kell keresztül esniök. Amerikai követünk, *gróf Széchenyi László*, hivta fel a Vanderbilt-család figyelmét *Kis Béla és Kis Lajos* budapesti gobelinrestaurálókra. Igy esett, hogy az összel, nevezett iparművészeknek műtermébe hat *ércláda* érkezett, melyek mindegyikében egy-egy külön kis faláda volt, ezekben pedig a szóbanforgó *gobelin-kincsek.* Ugyanez időben itt időzött özv. *Vanderbilt Corneliusné*, [illegible] lányával, *Gladysszel* és *gróf Széchenyi László*[illegible] beszélte meg a restaurálás részleteit. Gróf Széchenyi különösen szivén viselte a gobelinek ügyét, egyfelől, hogy az átadott darabok javitása jól sikerüljön, másfelől, mert — mint minden amerikai-magyar érintkezés őszinte barátja — *kész örömest szándékozott közreműködni azon, hogy amerikai gyüjtő körökből hasonló megbizások ugyancsak hozzánk kerüljenek.* Tragikus véletlen, hogy az egyik gobelin darab átadása napján érte gróf Széchenyit végzetes autóbalesete, melynek egyik szeme áldozatul esett.

A hat gobelin közül a legrégebbi *Mars és Venusnak* az Olympuson tartott esküvői lakomáját ábrázolja. E nyilvánvalólag Bruxellesben készült faliszőnyeg, erősen olasz hatás alatt van, azonban még praeraffaelita nyomokkal. Az asztal körül ülők még szorosan egymás mellé tömörülnek, ugy amint azt a gótika szerette. Még nincs meg a Raffael által megteremtett *szabad mozgás*, a drapéráknak általa inaugurált lengesége, amelyet *Rubens* gobelin-kartonkészitő művészetében látunk kulminálni. A következő szőnyeg u. i. már ezt a kort állitja elénk, egy a minden korban oly divatos *Mercur* pogány-isten élettörténetéből vett jelenettel.

Kortörténeti szempontból is nagy figyelmet érdemel az a *négyes sorozat, amely egybefüggő vadászjeleneteket ábrázol.* A *vadkanvadászatot* ábrázoló szőnyeg erősen emlékeztet egy világhires darabra, mely *Meleager és Atalanta* cimmel *Charles de Comans* Párizsban készült műve. Ennek mitologikus alakjai azonban a Vanderbilt-gobelinen a reális életet lehelő flamand vadászokká változnak át. Ugyanezt a reális életlüktetést érezzük a *Vadászebek etetése* cimet viselő műremeken, melyet a *Képes Pesti Hirlap* mélynyomásban mutat be. A harmadik kép egy agarak által elfogott szarvast ábrázol, melyről alig lehet elkergetni a győztes ebeket, a negyedik kép pedig egy vadaskerti jelenetet ábrázol, amelyet *két különálló darabból* kellett összeállitani a restaurálóknak.

Nyilvánvaló, hogy mind a négy faliszőnyeg Bruxellesben készült *egy megrendelésre.* Bizonyára valamelyik előkelő uriember vadászatait kellett megörökitenie. Körülbelül *háromszáz évesnek* mondhatók e darabok s igy érthető, ha az idő vasfoga ugyancsak kikezdte őket. *Rendkivüli hozzáértést, nyugodtságot, az eredeti technikában való elmélyedést* kiván az ilyennek karbahozása: helyre kell állitani az alapanyagot, gondosan meg kell választani a megfelelő gyapjuszálakat, ezeket a régiek módjára meg kell festeni, lélekben is állandóan szem előtt kell tartani a valamikor ép állapotban volt műremeket. Szóval ezernyi csinja-binja van annak, mint kell megismételni és megjavitani a XX. században a XVII. század megromlott munkáját.

Örvendetes, ha egy óceán nem akadálya annak, hogy az ilyen feladat hozzánk kerüljön.

Pesti farsang.

Szereplők:

JENŐ, a frakkos ifju.
KATÓ, a bál királynője.

Első kép.

(Szin: a bálterem. Forró hangulat. Charleston-láz. Kató pazar selyemruhában, fülében brilliáns függővel meghitten társalog táncosával, akit ma ismert meg.)

KATÓ: Sajnálom Jenő, de holnap nem találkozhatunk. A délutáni gyorssal hazautazunk jászsági birtokunkra.

JENŐ (magában): Micsoda parti? (Katóhoz): Hát akkor majd levelet irok. Remélem, kapok választ.

KATÓ: Ne irjon, mert a szüleim felbontják a levelet. Hanem tudja mit? Majd inkább én irok előbb. Mi a maga cime?

JENŐ: Csak irjon az olasz követségre. Ott megtalálnak.

KATÓ: Maga a diplomáciai pályán van?

JENŐ: Már két éve. De tavasszal visszautazom Velencébe. Boldogult nagybátyám rámhagyta a kastélyt. Az erkély a tengerre nyilik...

KATÓ (magában): Micsoda parti! (Jenőhöz): Hát nézze, én még holnap irok magának. A levélben jelezni fogom, hogy mikor találkozhatunk. Ha ugyan holnapig nem fog elfelejteni...

JENŐ: Attól tartok, hogy maga felejt el engem.

KATÓ (álmodozva): Soha!

JENŐ (boldogan): Katóka, drága... egyetlenem...

Második kép.

(Másnap délután. A háztetőkön olvad a hó. A bádogcsatorna csörömpöl. A körúton a villamosmegálló előtt, kezében csomagot szorongatva áll türelmetlenül Kató. Kopott télikabát, rossz kalap, ferdére taposott cipő. Hirtelen ijedten huzza fejét a válla közé.)

KATÓ (magában): Mintha ott a kapu alatt Jenőt láttam volna besurranni. Nem merek odanézni. Hátha észrevesz? Jó Istenkém, csak most segits, hogy ne találkozzam vele...

JENŐ (a kapu alatt): Szavamra, mintha Kató volna. Jól néznék ki, ha most összekerülnék vele.

KATÓ (dugdossa a csomagot): Csak jönne már a villamos! Szép is volna, ha Jenő meglátna a kopott ruhámban. Még kitalálná, hogy ebben a csomagban a tegnapi báliruhámat viszem vissza a Róza néninek, amit kölcsön kaptam... és a selyemharisnyát... és a karperecet... meg a brilliáns fülbevalót...

JENŐ: Nem vett észre, hálistennek. Micsoda blamázs is volna elébe állni ezzel a csomaggal itt, amelyben a pincérbarátomtól kölcsönkért frakkot viszem vissza... és a lakkcipőt... meg a tiszta inget...

(A bádogcsatornán az olvadó hó tovább csörömpöl.)

DYMI.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

B. Kiss Béla

1021

1968. január 12, péntek

A vaslemez művésze

A durva fogú reszelő élesen sivítva mart bele a vaslemezbe, amely csikorogva próbált ellenállni. A kéz azonban, amely a szerszámot fogta erősebbnek bizonyult, s a lemez széle málladozni kezdett. Még néhány szakszerű, mondhatnánk művészi mozdulat, s a vaslemezből domborított táncoló leány légiesen finom kompozíciója tökéletessé vált...

A műteremben — egy kecskeméti ház udvarán emelt aprócska fészerben — ahová a jóakaratú véletlen vezetett bennünket, igazán volt mit megcsodálni. Fából faragott ember és állatfigurák, festmények, gobelinek, s bronzöntvény hatását keltő, lemezből tökéletes anatómiával, művészi hozzáértéssel alkotott szobrok. B. Kiss Béla, a városföldi Dózsa Termelőszövetkezet autójavító műhelyének lemezlakatosa, szerényen hárította el a dicséretet.

— Nem vagyok művész, csupán kedvtelésből foglalkozom szobrászattal... Tíz évvel ezelőtt kezdtem. Jól rajzoltam, ezért beiratkoztam a képzőművészeti szakkörbe. Mátis Kálmántól, később Gór Imrétől tanultam a festészetet, de a színekkel nehezen barátkoztam meg. Nyolc évig kísérleteztem, s akkor áttértem a gobelinre. Magam tervezem és varrtam ki őket. Egy évvel ezelőtt — most már úgy érzem — megtaláltam azt az anyagot, amelyet jól ismerek, s amelyből megformálhatom elképzeléseimet. Ez a vaslemez.

B. Kiss Béla a Táncoló lány című kompozíciójával.

S hogy ez így van, arról az a 25 igazán művészi kivitelű, mondanivalójában is gazdag szobor és szoborkompozíció tanúskodik, amelyet B. Kiss Béla egy év alatt készített el.

— Sokat kell még tanulnom, bár néhány alkotásomért már pénzt is kínáltak — mosolyodott el, amikor további terveiről érdeklődtünk. — Úgy tervezem, hogy Kecskemét 600 éves évfordulójára egy díszes emlékkönyvtartót formálok, s néhány szobrot is...

G. G.

Ülést tartott a K megyei bizotts

(Folytatás az 1. oldalról.)

folyamán tízezernyi középiskolás dolgozott két-két hetet. A táborozó fiúk és lányok 110 ezer munkanap alatt 38 ezer hold szőlőt kötöztek, 1600 vagon gyümölcsöt, zöldséget szedtek, s ezzel az induláskor kitűzött célt jóval túlteljesítették. A munka mellett elérte a táborozás a nevelési célt is: a szabad időt kulturáltan, jól hasznosították a fiatalok.

A múlt évi eredményeket összefoglalva a KISZ megyei bizottságának első titkára megállapította, hogy azok kedvező alapot és feltételt biztosítanak arra, hogy az 1968-as évben tovább erősödjön, még nagyobb rétegeket mozgasson meg az ifjúsági szervezet. Rátérve az ez évi feladatokra többek között a következőket mondta Borsos György:

— Az 1968-as év az új gazdasági mechanizmus bevezetésének és alkalmazásának első esztendeje és a harmadik ötéves népgazdasági terv harmadik éve. A termelési tervek teljesítése az eddiginél nagyobb feladatot ró a gazdasági vezetésre, az üzem dolgozóira, az ifjúmunkásokra egyaránt. Fokozottabb felelősséget és nagyobb munkafegyelmet kíván mind az iparban, mind a mezőgazdaságban dolgozó munkásoktól, s elsősorban a fiataloktól. Az idén tovább folytatjuk az ifjúsági brigádmozgalmak szervezését.

Az üzemi KISZ-alapszervezetek legyenek első számú kezdeményezői annak, hogy kollektívájuk minél hamarabb elnyerje a megtisztelő szocialista címet.

A termelékenység növelése megköveteli a jelenlegi eszközök jobb kihasználását, a munka jobb megszervezését. Feltételezi azonban az összeforrt, szakmailag jól képzett bri[illegible] műhelyeket stb. alakulásának 50. évfordulóját.

Beszámolója végén Borsos György elvtárs arról beszélt, hogy

a KISZ ez évi feladatai még inkább megkövetelik a szervezeti és cselekvési egység erősítését.

Fontos, hogy az ifjúsági szervezetek, és azoknak minden tagja tisztában legyen jogaival és kötelezettségeivel. Csak így sikerül megvalósítani a kitűzött célokat, csak így válhat a KISZ-szervezet a fiatalok kommunistává nevelésének jó iskolájává.

Felszólalások

A beszámolót követő vitában felszólalt *Iván Istvánné*, a megyei pártbizottság osztályvezetője. A fiatalok munkájáról szólva elmondotta, hogy a KISZ-tagság eredményesen szolgálta megyénk múlt évi társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális fejlődését. Szólt a nagyközségek iparosodásának előrehaladásáról, amely elősegítette, hogy egyre több, ideiglenesen másutt dolgozó fiatal találjon munkát, boldogulást szülőfalujában. Kiemelte a mezőgazdaságban dolgozó ifjú korosztály munkában való helytállását, az ifjúság aktív közreműködését a megye lakásépítési programjának valóraváltásában. Majd azokkal a célokkal, feladatokkal foglalkozott, amelyek a mezőgazdaságban, az iparban dolgozó fiatalokra várnak az új gazdaságirányítási rendszer bevezetésének első évében.

Kádasi László, a megyei tanács vb művelődési osztályának vezetője a hazafias és honvédelmi nevelés hatékonyabbá tételére hívta fel a résztvevők figyelmét.

Szentkirályi Ferenc, a megyei tanács vb ipari osztályának főelőadója arról [illegible] tanácsi

MDK.

Kiss Béla

Iparmüvészeti irástanulmányáról hiradás

Jövő mérnöke 1965.dec.2o.

Kiss Béla

iparmüvész

Iparmüvészeti Társulat kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - a szentháromság diadalmenete c. félig restaurált brüsszeli gobelinnel szerepel, melyet oly mesteri tökéletességgel és művészettel restaurál, hogy méltán számithat a legteljesebb elismerésre.

Magyarság
1929.VII.14.

MDK

Kiss Béla

szőnyeg

Uj magy. otthon kiáll. Iparm.Társ. 1940.

MDK

Kiss Béla iparm.

Molnár E: Egyházművészeti kiáll. Magyar Iparművészet, 1941. 3.sz. 3o.l.

MDK

Kiss Béla

vallás és közokt. minisztérium, állam segély

300 K

Címisk 1914-15. 83-84 l.

MDK.

Kiss Béla és Csanyi Károly
fényképész grafikus

közös munkája

a fotómontázs: Az Egyetemi Nyomda 1958
évi könyvtermékeiből. Kép 474 lapon

Egyetemi Nyomda 1577–1958 Melléklet
Magyar Grafika 1958 II cóf 6. sz 474 l.

Kiss Béla MDK

iparművésztől vásárlás

Az Est 1939. január 18.

Kiss Béla MDK

Magyar csomózott szőnyeg I-IV.

Magyar Egyházművészeti Kiállitás
Nemzeti Szalon 1941. febr-márc.

/1021

Két kiállítással, ünnepi hangversennyel megkezdődtek az Intézeti Napok a szombathelyi tanítóképzőben

Szebbnél szebb színes reprodukciók díszítik a Szombathelyi Tanítóképző Intézet tárlati helyiségének falait. Kétszáz év flamand és holland festészete fogadja a látogatót. Az alkotók nem kisebbek, mint Rubens, Rembrandt, Hals, Ostade, Ruisdael, a XVI. és XVII. század legtipikusabb mesterei. A kezdődő polgárságnak a művészete ez, azé a polgárságé, amely mohó érdeklődéssel fordul a valóság, a környező világ felé — mondotta a kiállítás megnyitóján Kocsis Gyula intézeti tanár.

Az Európai művészet című kiállítás vasárnap délutáni megnyitásával kezdődött meg a szombathelyi Tanítóképző Intézet és Vas megye Tanácsa V. B. művelődésügyi osztálya által rendezett

immár hagyományos intézeti napok (április 21—26. között) ünnepségsorozata.

A kultúra és művészet demonstrációjánál alkalmasabb „nyitánnyal" nem is kezdődhetett volna e jelentőségteljes és érdekes kulturális és tudományos hét.

Még egészen frissen élt bennünk a megkapó kiállítás lélekformáló élménye, amikor a művészet egy másik ága a zene világába röpített. A Szombathelyi Szimfonikus Zenekar este hangversenyt tartott a képző dísztermében.

A hangverseny romantikus műsoröszeállításával, könnyen érthető mondanivalójával a közönség legszélesebb rétegének tetszését is megnyerte. Lalo: Spanyol szimfóniájának — a hangverseny kezdő számának — címe egy hegedűversenyt takar. A műből, amely Lalo kevés hátramaradt műve közül kétségtelenül a legnépszerűbb, az I. és IV. tétel hangzott el. A hegedűszólót Horváth Rezső intézeti tanár játszotta. A hangverseny második száma: Csajkovszkij Vonósszerenádja egy súlyos, széles hangvételű „Bevezető"-vel indult, majd a lassú Elégia következett és végül a Finálé — egy rondószerűen feldolgozott orosz téma — hangzott el ugyancsak a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar előadásában Petró János karnagy vezetésével. Mascagni egyetlen híres operájából: a Cavalleria rusticana-ból (Parasztbecsület) a leghíresebb zenekari számot, az Intermezzót hallottuk ezután, majd végezetül Fischer: Az Alpoktól délre című zenekari szvitet. E könnyen érthető, a szalonzene határát súroló szám volt a legnagyobb közönségsiker, bár előadása technikailag nagy erőpróbát jelentett minden hangszercsoport számára. Tételek: Kikötőben, Terasz a tengerparton, Virágkorzó és Tarantella. A Szombathelyi Szimfonikus Zenekar teljes műsorát felvette a Győri Rádió.

A hangverseny szünetében sem „pihent" a közönség. Ekkor nyitotta meg Erdélyi Béla, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője a tanítóképző halljában a Savaria zenei élete című zenetörténeti kiállítást.

Ez a kiállítás tulajdonképpen első fázisa az országos dalostalálkozó alkalmából októberben megrendezendő nagyobbszabású vasi zenetörténeti kiállításnak. A római kor minden elképzelhető anyagát felöleli, amit a szombathelyi Lapidárium, a Savaria Múzeum és dr. Smidt Lajos főorvos híres gyűjteményéből összse lehetett állítani. Unikumszámba menő például az a római okarinaszerű síp, amelyen háromféle hangot lehet adni. Kiss Béla grafikus kompozíciója ügyes stílusérzékkel, modern előadással tudta közölni a kiállítás mondanivalóját.

A meglepetésszámba menő érdekes vállalkozás Békefi Antal tanítóképző intézeti tanár sokoldalú tehetségét és lelkes munkáját dicséri.

A hagyományos intézeti napok megnyitója a kultúra és művészet ünnepnapja volt, érdeklődéssel kísérjük a folytatást: a tudomány hétköznapjait is.

Kokas Kálmán

Árnivatallal egyetértésben — 1963. április 22-ével megváltoztatta néhány rádiótípus, valamint lemezjátszóval vagy lemezjátszóval és magnetofonnal kombinált rádiókészülékek árát. Az árváltozás 22 típust érint. Valamennyinek csökkent az ára. Eszerint — többek között — hétfőtől a Szeged nevű lemezjátszós rádiót 5800 forint helyett 5100 forintért, a Miskolc le-

rintért árusítják. Ez rinttal csökkent a T mg, valamint a T—5 jelű lemezjátszós és netofonos rádió 13.400 forintos zer rényt 11.500, a 12.000 tost pedig 10.000 f szállították le. Kite árváltozás több 2000 forint körüli rádiótípusra és 11 fajta drágább lemezjátszós rádióra is.

Az árváltozással egy idő-

lán- és

A boltok kirakatai tájékoztatják az érdeklődőket a leértékelés köréről és mértékéről.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kis Béla
1963 ÁPR 23
VAS MEGYE

letteljesen felugrunk, majd intésére újból elfoglaljuk helyünket.

Mosley atlétatermetű, de öreges arcú, magas férfi. Miközben elhelyezkedik, észreveszem, hogy az egyik lábán orthopéd cipő van — az első világháborúban sebesült meg. Nemrégiben a másik lába is megsérült, mert az egyik gyűlés utáni utcai harcban megrúgták.

Azonnal beszélni kezd:

„Önök nyilván valamennyien jól tájékozottak, elvégre ez politikai szakértők részére szóló tanfolyam" — mondja szerintem nem sok meggyőződéssel.

Mindenki „Sir"-nek szólítja és édeskésen bókol neki. Mosley láthatóan élvezi ezt.

Hamarosan felvetődik az az elkerülhetetlen kérdés, hogy milyen politikát folytat a zsidókkal szemben. „Mi a cselekedeteik miatt támadjuk az embereket és nem azért, mert valamelyik fajhoz tartoznak. Politikánk véget fog vetni a nagytőke tisztességtelen manővereinek. A felelős személyeket, — akár zsidók, akár keresztények —, vagy börtönbe vetjük, vagy kirakjuk az országból" — hangzott a tömör válasz.

Az emberek azonban tovább kérdezősködnek és erre Mosley kijelenti, hogy ezek között sok zsidó lesz.

„Most, hogy a zsidó küldöttek testülete bepanaszolt bennünket a belügyminisztériumban, a zsidóság mint közösség megtámadott bennünket. Ezzel kitették magukat annak, hogy mint közösséget támadjuk őket, de elhatároztam, hogy ezt nem teszem meg, mert ezáltal az ő malmukra hajtanám a vizet".

„Azt akarják, hogy mint fajt támadjuk őket és így zsidóüldözésről kiáltozhassanak. Ez végzetes lenne. Az angolok óriási rokonszenvvel viseltetnek az elnyomottak iránt. Ha azt gondolják, hogy mi egy göndör hajú kétéves gyermeket a gázkamrába akarunk vetni, akkor sohasem szavaznak ránk. De várjuk meg, míg a gyermek húszéves lesz és „benyúl a zsebükbe". Ekkor mondjuk nekik: „van itt egy Egység-mozgalom nevű kitűnő, erős szervezet, amely ki tudja húzni az ifjú kezét a zsebükből" — s máris hallgatni fognak ránk".

Mosley egyetértett azzal a megjegyzéssel, amely szerint a fiatal zsidókat ellene hangolják és egyesek állítólag pénzt kapnak azért, hogy megtámadják a mozgalom tagjait.

És Mosley ott ül hívei körében, kinyújtott lábbal, miközben egy asztali lámpa fénye megvilágítja arcát. Hívei extázisba esnek. A mester beszél.

Most elérkezett az ideje annak, hogy az új tagok kipróbálják szónoki készségüket. Mosley feláll és bemutatót tart. Még mindig ő Anglia legjobb szónoka.

Hamarosan rám kerül a sor. A félkör közepén állok, megmarkolom a szónoki asztal szerepét betöltő széket és akadozva beszélni kezdek a mosleyisták Európa egyesítésére irányuló politikájáról. Miután megtettem kötelességemet, gyorsan újból leülök. Mosley biztat: „Maga kétségtelenül jó szónok lesz. Folyékonyan beszél és állja a sarat".

Egy régi mozgalmi ember, Mosley kedvenc tanítványa tart ezután rövid beszédet. Stílusa a „vezér" stílusának pontos mása, arckifejezése, gesztusai, sőt mondatai is megegyeznek Mosleyével. Nappal meglehetősen félénk kereskedősegéd, éjszaka fasiszta oroszlán.

(Vége következik)

MDK

Kiss Béla

szőnyeg, gobelin

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929. 133. l.

MDK

Kiss Béla

Lakatos A.: Az első országos magyar iparművészeti tárlat. Művészet 1938. III. 22. sz. 158.11

MDK

Kiss Béla (grafikus)

rajza (illusztráció) repr.

(Gyurkó Géza: A kétfejű és a sorsha-
rag.)

Ország-Világ, Bp. 1960. 47. sz. (10. l.)

MDK

Kis Béla (grafikus)

rajza (illusztráció) repr.

(Gyurkó Géza: Foszfor és szerelem.)
Ország-Világ, Bp. 1960. 51. sz. (15. l.)

MDK

Kiss Béla, ip.müv.

az első Magyar Orsz. Iparművészeti tárlaton az ál
mi vásárlások kitüntetettjei közé tartozik.

Állami vásárlás az iparművészeti tárlaton.
Magyarság. 1939.jan.19.

MDK

Kiss Béla szönyegrestauráló

Kiss Béla és Jenő prospektusa.é.n.

MDK

Kiss Béla, ip.müv.

az Orsz. M.Iparm.Társ. és a Magy. ~~XXXX~~.Iparművészek Orsz. Egyes. által rendezett nagysikerü Első Magy. Orsz.Iparm.Tárlaton tizenhátom művésztöl vásárolt az állam részére fr. Teleki Pál kult.miniszter.

A kultuszminiszter az iparmüvészetért.
Pesti Hirlap. 1939.jan. 18.

MDK

Kis Béla iparművész

A Vanderbilt-gobelinek Bp.-re került 6 darabját restaurálta.

Cikk: Vanderbilt-gobelinek Bp.-en.

Pesti Hirlap, 1928.jan.11. 8.1.

MDK

Kiss Béla, iparmüv.

szönyegeiért diszoklevelet nyert.

"39 dijat nyertek a magyar iparmüvészek Milanoban".
"Nemzeti Ujság" 1940 junius 29. /3. l.

MDK

Kiss Béla , text.ip.müv.

A kiáll.-t rendezte: OMTI és a Magy. Iparmüv. Orsz. Egyes.

"Magyarország" 1940.márc.16. 8.l.

Mária Valéria u.helys. "Uj Magyar Otthon" kiáll.

Kiss Béla, ip.müv.

a textil-müvészet anyagát gazdagitotta.

Dr Ujlaky Andor: A magyar müvészet nagy bemutatkozása. Milanóban. - Milanó.VII. nagy Nemzetközi Ipamüv. Kiál Nemzeti Ujság. 1910. III.24.

KISS Béla

JANÓ Mihály: Egy témaelemző kiállításról. =
Pavilon, 4. 1990 91 - 93.p. ill.

Sepsiszentgyörgy, A ház c. kiáll. 1990

Kiállitott müvéről

KISS Bálint festő

Gernitzky Mária: Jablonovai Pethes János bírónyá... Kiss Bálint festményeinek tátáreti háttere. = MÉrt, 1994/1-2. 137.142.ll

rózsa.[14] A Blaskovich család
meggazdagodása és felemel
rokonságra vezethető vissz
Blaskovich Sámuel pályájá
hány István is nagy mér
mint az udvari főnemesség
nemesek egész sorát segíti
vényesülésében.[15] Ezért nem
zoknak, akik jószágigazgat
~~(ajánlották)~~ pártfogolta. A szatmári bék
gróf és Blaskovich tevéken
a katolikus hit vármegyei

Műv. oktatás.
Festészet.

Festöiskola vezeti Kiss Béla akad. festö.-

Pesther Handlungszeitung. 1842. nov. 30.
415. l.

Kiss Béla és Jenő

l.

Magy. Ipam

1938. 219 l.

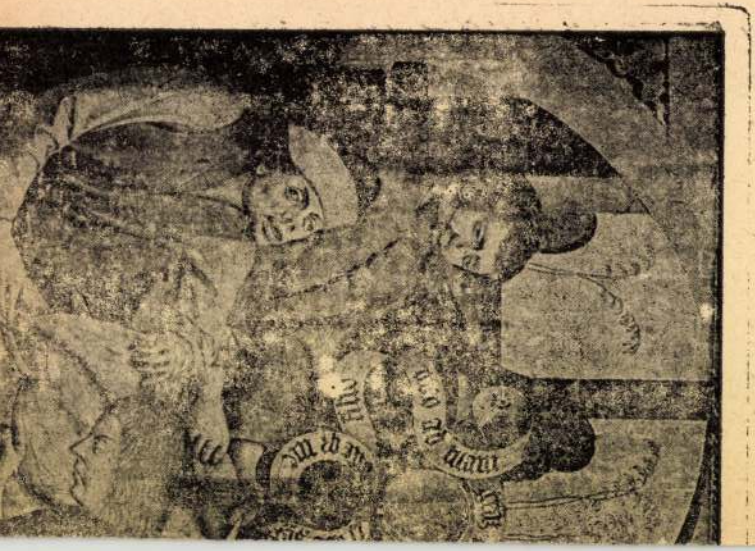

Kiss Béla

[illegible]

A.

Mag. Spasm

1938. 285 l.

Kiss Béla

könyvtárverő

l –

Magy. Iparm.

1938, 263. l.

Krisztus mellképe
Fa, tempera, 50×42 cm. (43. szoba.)
Maszlaghy II., 478. szám.

NÉMETALFÖLDI FESTŐ, 1552
Mária és Erzsébet találkozása
Kódexlap, pergamenen, 15×12 cm.
Jelezve középen alul: Alvaro GLLZ. (38. szoba.)
A Bertinelli-gyüjteményből.
Maszlaghy II., 314. szám.

WULFRAAT, MATHIAS (1648—1727)
Öreg férfi zsöllyében
Szignálva: MA WP 1698. és Mathias Wulfraat pinxit.
Fa, olaj.

ZTRÁK KÉPEK

Hága látképe
Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 128. szám.

Amszterdam látképe
Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 127. szám.

Kiss Béla festő"

Paulovics László, Balázs Imre, Erdei Pál, Domokos Lehel, Schnell Károly, Csapó Sándor, Uszkai Márkus Erzsébet, Littecz-ki Ilona, Szopos Kálmán, Olajos Béla, Petkes József, Kuli Sándor, Szatmári Hegnes, Szilágyi Albert, Fodor Kálmán-nal együtt kiállított munkáiért említi a szerző"

Szécsi András: Szatmári képző művészek kiállítása Marosvásárhelyen

Igaz Szó 1971/11 855. old

Kiss Béla festő

„Élet" - festménye

Igaz Szó 1971/11 715. old

Kiss Béla
festőművész keramikus
geofchus

Élet – Dünnep – Tavaszünnepe
A népművészeti iskolában (Sepsiszentgyörgy)
a festészet alapjait tanítja

Hét

1974 II. 1 1-2-4-5-7-18-19

Kiss Béla, iparművész

Egy szőnyeg a miskolci Galéria kiállításáról | repr. | Kiss Béla tervezte 1925. körül.

Déli Hírlap, 1930. júl. 18.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

Kiss Béla

1979 SEP 17

festőművész

Utunk

1021

KISS BÉLA falfestménye a Sepsiszentgyörgyi Történelmi-filológiai Líceum étkezdéjében

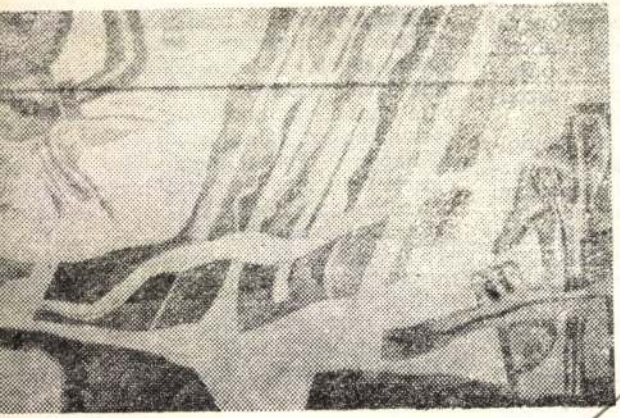

lomnak nemcsak a kisinasa, a hirmondója, a futára lehettem, de megmondhattam a véleményemet egy elvtársnak, akinek szelleme Marxéval, Leninével, Petőfiével volt rokon.

IGÉNYES ALKOTÁSOK

B. Kiss Béla és Buda Ferenc az én szememben a változó anyagokban megújuló szellem futtatói. Láttam faszobraikat, hegesztett lemezmunkáikat, bőr- és bronzműveiket; az önállóan megállókat és a kezünkhöz alkalmazkodókat.

B. Kiss legnagyobb erénye az anyagok megtermékenyítette gondolat szakadatlan folyása-áradása; Budáé a következetes gyűjtés-megújítás-eredmény.

B. Kiss munkái láttán természetesnek tűnik a varrottasok fábanövekedése, a különböző korok jellemző építészeti leleményeinek rézbe-éledése, vagy a természeti formák elemi erejű jelképekké válása. Buda a magyar népművészet történelmi környezetének tárgyi kultúráját megidéző eszközeivel arra döbbenti rá a művek iránt érdeklődőt, hogy motívumkincsei a mai kultúránkat alapozó együttesbe illeszkednek, s ezért a sosem látott-tapintott-markolt tárgyak számunkra ismerősek.

Előzőekben már említettem a sokféle anyagot, amivel mindketten dolgoznak. Hadd tegyem hozzá, hogy B. Kiss és Buda munkáiban egyaránt fellelhető az az öröm, amellyel az egyes műveket létrehozzák. Ez az öröm szuggesztív erővé alakul a tálakban, csattokban, tarisznyákban és dobozokban, tükörkeretekben és faragványokban.

ezek a XVIII—XIX. századi anya-gyermek, Mária-Krisztus szobrocskák: örök összetartozások. Csanádi Imre: Máriás szegényember — Egy bankfalusi (félegyházi) fénykép alá c. 1941-ben írott versében egy ilyen madonnával lefényképezett bankfalusi parasztemberről és kincséről vallja:

„Ezüstözött Máriája
szuvas már, idő-, por-, füst-fogta, —
múlhatott kétszáz esztendeje,
hogy „valami paraszt" faragta.

Vele szegény Száraz Nagy Mátyás
most egy képről messzire néz;
együgyű arcán üdvözül
minden halál és szenvedés.

A kisded, olcsó ereklyét
úgy húzza ősi rongyához:
mintha vér kötné a fához."

SÜMEGI GYÖRGY

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978
8
FORRÁS
B. Kiss Béla
népművész

Az anyag birtoklásának, gyúrásának, alakításának szenvedélye mindkettőjüknél rendkívüli igényességgel társul. Az igényesség az esztétikai eredményt sokszor fél, olykor két évig is tartó kemény és következetes munka árán éri el. S az igényes munka minden képzőművészeti, iparművészeti tárgy alkotójának tiszteletet parancsol. Különösen így van ez abban az időben, amelyben néhány gesztus, vagy artisztikus ötlet már az „alkotás" címre tart igényt. Ezeknek ürességével szemben (nem a kísérletekkel érlelt végső egyszerűségről van szó) a hosszantartó, s alapos munkával készült művek kibonthatóan magukban rejtik azt az izgalmat-borzongást, amit csak az egymásra halmozódó percek, órák, napok, hónapok alkotó izgalma: lelkesedése, aggódása, türelmetlensége és türelme táplált.

Miért kerültek egymás mellé egy bemutatásban B. Kiss Béla és Buda Ferenc művei? A fentieken kívül azért is, mert szűkebb hazánkban — a hagyományos folklórfesztivál rendezvényeinek idején, a művészetek hazai felvirágzásának (de a tehetségtelenek harsány céhesítő igyekezetének) idejében is — ennek a két autodidakta alkotónak a példája alkalmas bizonyság arra, hogy a népművészet jelentésbeli rendszerének ismeretében, jeleinek, gazdag formáinak birtokában tovább lehet éltetni, újabb tartalmakkal, felhasználási módokkal lehet bővíteni azt a kincset, mely emberré válásunk óta történelmünket is írja vésővel, tűvel, árral, késsel, kalapáccsal.

GOÓR IMRE

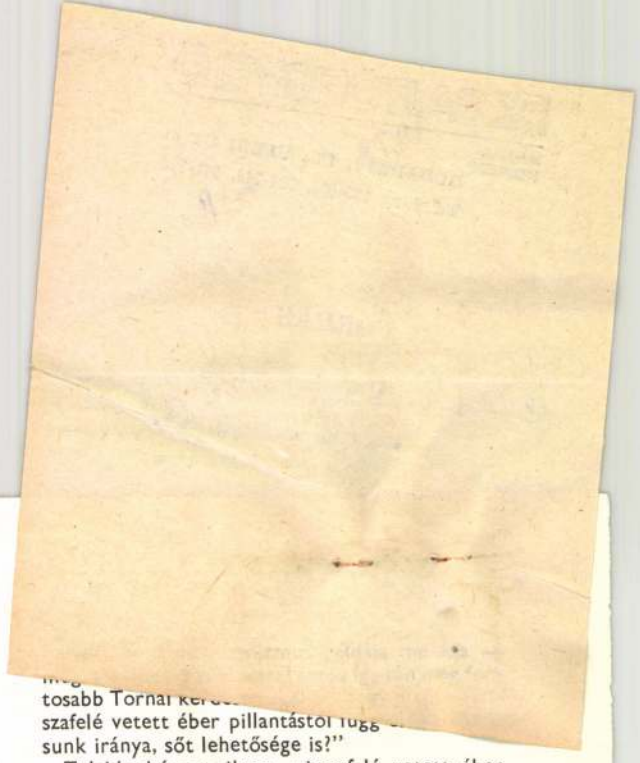

„NAPFÉL ÉS ÉJFÉL VAGY „BOLDOG LÁTOMÁSOK"?

Tűnőben vannak, tán el is tűntek már az „utolsó paradicsomok", nyomorúságos vagy összkomfortos rezervátumokba szorultak a „primitív" „törzsi" közösségek utolsó élő képviselői, s ugyanakkor világszerte soha nem látott érdeklődés támadt anyagi és szellemi kultúrájuk úgyszólván minden részlete iránt. A jelenség, a szintén sorvadó és gyökeresen átalakuló falusi világ iránti kíváncsisággal együtt etnográfusok, költők, írók és filozófusok figyelmét is felkeltette, úgyhogy se szeri se száma különféle értelmezéseinek, a „menteni, ami még menthető" szemlélettől a primitív törzsek életmódját a modern hippi- és kommuna-mozgalmakkal rokonító fantazmagóriákig. A hatvanas évek kedvelt popfilozófusa, Marshall McLuhan nemrégen még egyenesen egy új „elektronikus törzsi civilizáció" eljöveteléről prófétált, ami az egész földet egyetlen „globális faluvá" fogja egyesíteni. A törzsek és a faluk életének lényegi ellentéte az ötletes torontói gondolkozót persze egyáltalában nem zavarta; egy-egy „blickfangos" kifejezés vagy fogalom kedvéért különben összepárosított ő ezeknél össze nem illőbb dolgokat is. Bármily képtelenség azonban a „globális falu" — valamiféle hippi-rousseauizmus formájában elképzelt — „neotribalizmusa", annyi kétségtelen, hogy a törzsi kultúrák művészete és költészete, általában az úgynevezett „primitív" világ szemlélete erősen s alakítóan hatott korunk képzeletére. Nagyon sok mai festőt és poétát inspirált az az „elemi mag", amit Tornai József — Radnóti és Fónagy fordításaiból — a néger, az eszkimó, az indián, a maláj, a szibériai és óceániai népek költészetében ismert meg. „Olyan szükségletemet elégítették ki — vallja a **Boldog látomások** (Európa, 1977) előszavában —, mely hiányérzetként sorvasztott, táplálékát megkapva valósággal újjászült." A válogatás sikere — néhány nap alatt elfogyott — s az Európa Kiadó négy hasonló gyűjteménye mutatja, hogy egyáltalában nem csak egyéni „szükségletről" van itt szó. Ez az öt kötet, s a velük anyag és szemlélet tekintetében részben rokonítható **Hegyet hágék, lőtőt lépék** meglétükkel és sikerükkel igazolni vagy legalábbis indokolni látszanak Tornai megállapítását: „A civilizáció, tehát a városépítés előtti népek életmódjában, bölcsességében van valami — még nem tudjuk igazán, hogy mi —, melynek a gyökereire, hagyományára szükségünk van. Az ő életvitelükből ma is átvehető közösségi, erkölcsi, művészi képességek, formák — elsősorban a mítoszokra, szertartásokra gondolok — hozzásegíthetnek minket az egyensúlyteremtéshez." Az átvétel ugyan erősen kétséges, sőt: egyensúlyteremtés

tosabb Tornai ke
szafelé vetett éber pillantástól
sunk iránya, sőt lehetősége is?"

Tulajdonképpen ilyen „visszafelé vetett éber pillantás" mind a hat kötet, amikről a jelen recenció szól. A visszafelé azonban néhány évezred és — a cigánydalok esetében — néhány évtized között változik; és változik a tekintet is, amit az éber válogatók a múltra, **tehát** előbbrejutásunk irányára vetnek.

Képes Géza remeke, a **Napfél és éjfél** (Magyar Helikon 1972) finnugor rokonaink népköltészetének mesteri bemutatásával a **magyarság** prehistórikumának több évezrednyi mélységeibe ás le. Meg is mondja a kísérő tanulmányban világosan, „hogy ezeket a régi vogul és osztják szövegeket részleteikben a mi nyelvemlékeinknek, a népek költészetét pedig bizonyos fokig a mi népköltészetünk ősének kell tekintenünk." S így egyszeriben négy-ötezer évre tekinthetünk vissza, mert a szövegek legrégibbjei ilyen ősi időkre utalnak: „az anyajogú társadalmi rend uralmára, a sámánizmus, a totemizmus korára." „A vogul népi költészet legősibb rétegeiben megtaláljuk a nőuralom minden szembeszökő jelét." A legdrámaibb, sokszor legvéresebb szövegek többnyire éppen az anyajogú és az apajogú társadalmi rend váltásáról árulkodnak; olykor — mint a **Kalevalá**ban — nő és férfi varázslók, női és férfi sámánok küzdelmeként elbeszélve. Mert a **Kalevala** legrégibb rétege is ebből az ősi korból származik: „Louhi, Észak úrasszonya, az anyajogú társadalom utolsó nagy képviselője és védelmezője. Louhi, a rettentő hatalmú varázslónő és a két kovácsisten, Ilmarinen és Väinämöinen egetföldet felforgató küzdelme: az anyajogú társadalom élet-halálharca az előretörő új társadalmi renddel, az apajogú társadalommal." A szampó elrablása csak ürügy Louhi hatalmának megdöntésére, „hiszen Ilmarinen és Väinämöinen tudott volna új szampót kovácsolni otthon". De a csodamalom a Világ záloga, s ebben az új világban már a kovácsok az igazi nagy varázslók. Ők tudják a vas titkait, s akinek kezében ez a félelmetes új technológia, azt uralni kényszerülnek emberek, állatok, fák és kövek; az egész lelkes és lelketlen világ. A vas megjelenése és elterjedése a világon mindenfelé iszonytató megrázkódtatásokkal járt; de Nyugat-Szibéria és Északkelet-Európa zord vidékein valósággal kozmikus erővé növekedett. A jó vaseszközökkel ügyesen megmunkált fa itt földön-vízen új világot teremtett. Ezt a kemény és zord világot hozza közvetlen közelbe Képes Géza válogatása, fordítása és interpretációja; bemutatja az ember első igazi megbirkózását szigorú környezetével. „A meleg, napos napok és a hideg téli évszak egymásra következése ugyanúgy tárgyuk ezeknek az északi eposzoknak, mint az egyiptomi, ó-sémi, babilóniai és hettita eposzoknak az esős évszak és szárazság elkeseredett küzdelme, a zöld növényzet halála és feltámadása." Az eposz

B. Kiss Béla, iparmű vén

Műve: Repr.

B. Kiss Béla: műve

Címoldal
[Borító I]

Jorrás, Kecskemét, 1978. júl.-aug.

X/7-8.

B. Kiss Béla, [fafaragó]
iparmüvén

Müve: Repr.

B. Kiss Béla: Munkája 2.
Forrás, Kecskemét, 1978 júl-aug. X/7-8.

B. Kiss Béla, újságíró

L.: Budai Ferenc

B. Kiss Béla: Munkája 83.

Forrás, 1978. Keszkemét, 1978. júl.–aug. X/7-8

B. Kiss Béla, festőművész

Művei: Rep.

B. Kiss Béla: Munkája 58.

Forrás, PIP Kecskemét, 1978. júl.-aug. X/7-8.

B. Kiss Béla, fafaragó
iparművész

Művei, Rep

B. Kiss Béla: Munkája 62.

Forrás, keistemék 1978. júl — aug X/7-8.

B. Kiss Béla, faparagó

Művei:

Repr.

B. Kiss Béla: Munkája 27.

Forrás, Kecskemét, 1978. júl-aug. X/7-8

B. Kiss Béla, fotóművész

Művei: Rep

B. Kiss Béla: Munkája 29.

Forrai, Keszthely, 1978 jún - aug. X/7-8.

Kiss Béláné

MDK

textil

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet. 1929. 133. l.

Kiss Benedek szobrászművész

ifj. Válcsey Lajos fazekassal közösen hérzítette „Rábaközi táncospár" c. cserépkompozíciót, melyet Csornán mutattak be. (említve).

Szapudi András: Cserépgomb.

Kisalföld, 1973. jún. 29.

Kiss Bertalan

Jászdózsán született 1940-ben. A középiskola elvégzéséig a Jászságban élt. Az egyetemet 1963-ban végezte el Budapesten, ahol mérnöki oklevelet szerzett. A mérnöki munkával párhuzamosan sok időt szentel a képzőművészetnek. Képzőművészeti ismereteit a Ferencvárosi Alkotó Képzőművészek Közösségében mélyíti el.
Szülőföldjét, a Jászság tájait, az ott élő emberek életét festi, főleg olajjal vagy pasztellkrétával. Képein sokszor megjelennek az alföldi ember hű társai, az állatok. Csendéletei a végtelen mezők virágait ábrázolják. Festményei általában melankolikusak, sokszor posztimpresszionista jegyekkel.

Több egyéni és közös kiállítása volt Budapesten és Jászdózsán.

Mezei csokor a Jászságból (olaj, farost, 65 x 50 cm)

Közös kiállításaink

1995
július 28. Budapest, Gellért Szálló
1996
október 17. Budapest, OTP Galéria
október 31. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum
december 2. Jászkisér, Művelődési Ház
december 14. Jászárokszállás, Művelődési Ház
1997
január 18. Jászdózsa, Művelődési Ház
május 14. Budapest, XVIII. Rózsa Művelődési Ház
június 30. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - I. Művésztelep
július 16. Budapest, I. Magyar Kultúra Alapítvány
július 21. Budapest,XVIII. Kondor Béla Közösségi Ház
szeptember 16. Budapest, XVIII. Pestimrei Közösségi Ház
október 21. Budapest, XIV. Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
1998
február 19. Budapest, XVIII. Lőrinci Nemzetközi Művésztábor
július 5. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - II. Művésztelep
1999
augusztus 20. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - III. Művésztelep
szeptember 15. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja
2000
július 13. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - IV. Művésztelep
július 29. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
szeptember 14. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja

M.D.K.

Kiss Csaba

Pályamüve a magánerőből épülő lakásokra kiirt tervpályázaton megvételben részesült.
Társtervező: Pápai András

Magyar Építőművészet 1967/4. 9.l.

Kiss Csaba, épített

d: Németh Ferenc

–. Mesteriskolák

24

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

8375

KISS BERTALAN

SZÜLŐFÖLDEM, A JÁSZSÁG

Az idei év első képzőművészeti kiállítását Kiss Bertalan festőművész képeiből rendezte a Dózsa Művelődési Ház. A szülőföldjéhez elkötelezett művész plakátjának főcíme: Szülőföldem, a Jászság. Festményein a gyermekkor emlékei, a legelésző gulya a jászsági tanyák a téli táj, az éhes varjak, az este, az ökrös és lovas szekér, a lovak, a Tarna partja tehenekkel, s a tavaszi rét elevenedik meg.

Kiss Bertalan életre kelti a Jászság falvait, szülőfaluját Jászdózsát, a híres ötlyukú híddal a Tarnán, valamint Jászjákóhalmát. Megörökíti a jászberényi Zagyva kőhidat. Képeit elsősorban olajjal festi, sajátos egyéni technikával. A festmények helytörténeti értékűek is, mivel megőrzik a jelen és a múlt értékeit a jövő számára.

A művész szülőfalujának ajándékozta a „Dósai ötlyukú Tarna-híd" című alkotását. Ezen kívül figyelemre méltó volt a kiállítási anyagból a Mezei csokor a Jászságból, amelyen a csokrot a pipacsok uralják, a Jászberényi tanya, valamint a Májusi reggel Jászdózsán, amelyen pipacsos mező látható, háttérben a faluval.

Kiss Bertalan tagja a Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesületnek és a Jászok Egyesületének. Sokáig dolgozott a Ferencvárosi Alkotó Képzőművészek Közösségében.

RŐSER NORBERT

1995 február 11. szo.

melynek jövedelmei messze kiemelkedtek, szinte állandó
és az érseki vár különböző részein. Különösen éles a
l járó *nyitrai* püspökség székesegyházát vetjük össze az
ajós épületként, nagy szükségben épült fel, s ebben a
sére csak egy kápolnát építettek déli oldalához még a 14.
4–15. század folyamán a legalább kétszeri átépítés,
n rendszerint boltozásra, a 15. század utolsó harmadában
t sor. Eközben olyan közepesen gazdag püspökségek
pítészeti igényeikben, pompájukban alig emelkedtek a
zek közül a 15. századi *zágrábi* székesegyház felépítése és
. Igen jelentős volt a *pécsi* székesegyház építészettörténeti
lehet véletlen, hogy a hozzá hasonló gazdagságú püspöki
ész középkoron át különösen nagy művészeti aktivitással
köket szolgáló szobrászműhely huzamosabb tevékenysége
pítések alkotnak szinte szakadatlan láncolatot. Leginkább
zott főpapi székhelyeken, amelyeken a késői középkorból
entősebb méretű főpapi udvartartás tételezhető fel –
ívmányok hagyományozására is képes munkaszervezeti
lőt igénybe vevő vállalkozások kétségtelenül ellenállásra is
alan kanonokjainak véleménye meglehetősen lesújtó volt
, hogy a szegények szájától vonta el a falatot. Ugyanitt
ató székesegyház-építkezés feladata, s a Kolozsvári
tartó szolgálata annak is szép példája, mekkora
gy vállalkozásnak.
főpapi hagyatékok, amelyek alapján akár egy-egy főpap
nélyes ízléséről, műveltségéről, érdeklődésének irányáról.
ni érsek tulajdonából ismerünk egy – nyilván adomány
esen gyarlóbb ötvösmunkával az új tulajdonos címereivel
gyancsak a késői Zsigmond kori udvar stíluskapcsolatait

KISS CSABA

1

1. A szolgáltatóház felülnézete
2, 3. Homlokzati részlet
4. Alagútvégek lezárása
5. Helyszínrajz
6. Metszet
7. Alagútvvégek
8. Alaprajz

1. Plan (vue plongeante) de l'immeuble des services
2., 3. Détail de façade
4. Clôture des bouts de tunnels (passage souterrain)
5. Plan de situation
6. Coupe
7. Bouts des tunnels
8. Plan

2

3

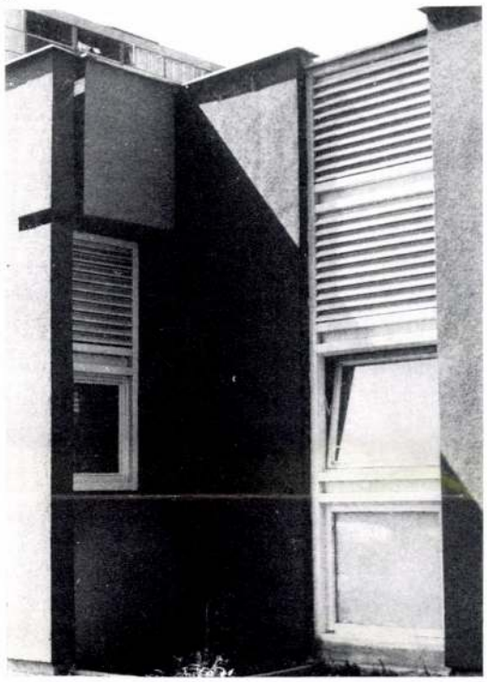

Szolgáltatóház Eger, Északi Lakótelep

Építész: Kiss Csaba (Heves megyei Tanácsi Tervező V.)

Statikus: Horváth József; elektromos: Csörgő József; épületgépész: Pethes Ferenc; külső közmű: MÉLYÉPTERV

A szolgáltatóház építésére a lakótelep létesítésének előrehaladott állapotában került sor. Üzemelésére már évekkel korábban szükség lett volna, hiszen addig a szolgáltatóházban helyet kapott egységek vagy nem, vagy csak ideiglenes helyen (lakóépületek földszinti lakásai helyén) funkcionáltak a már akkor nagy lakosszám kiszolgálására.

A szolgáltatóház telepítési helyét a LAKÓTERV — a lakótelep beépítési tervének készítője és akkori generáltervezője — határozta meg. Az épület által elfoglalható területet a már meglevő épületek és közmű gerincvezetékek nyomvonalai determinálták.

Az épületbe az alábbi egységek települtek:

— gyógyszertár (10 000 vény forgalommal),
— szakosított felnőtt körzeti orvosi rendelő (2 mh-es),
— szakosított gyermek körzeti orvosi rendelő és tanácsadó,
— PATYOLAT átvevőhely,
— férfi és női fodrászat (4, illetve 8 mh-es) és kozmetika (3 mh-es),
— GELKA szerviz,
— ruha- és cipőjavító műhely.

Építtető a tervezéshez meghatározta — a kivitelező adottságait figyelembevéve — a PEVA zsaluzattal készített öntött vb. szerkezet alkalmazását. Mivel a tervezés idején kivitelezőnek még nem állt rendelkezésre pillérzsalu készlet, így harántfalas szerkezeti rendszerben kellett gondolkozni. Ez a tény alapvetően befolyásolta az épület kialakítását. Célunk volt egy lapos (földszintes) épülettömeggel a környezetben levő öt- és kilencszintes épületekkel szemben kontrasztot teremteni, a szemsíkban látványt, eseményt adni. Különös gondot kellett fordítani a tető és felépítményei (szellőzők, felülvilágítók) kialakítására, tekintettel arra, hogy a környező lakóépületekből a létesítményre rálátás van.

Az alagutak fesztávja 6,0, illetve 4,80 m. Szerkezetileg említésre méltók az 1,2 m széles és 1,0, illetve 2,0 m magasságú, „U" alakú, előregyártott vb. parapet térelemek, melyek az alábbi hasznosításúak:

— fűtési hőleadók helye (helyiség felőli olda-

Magyar Építőművészet 1982/4

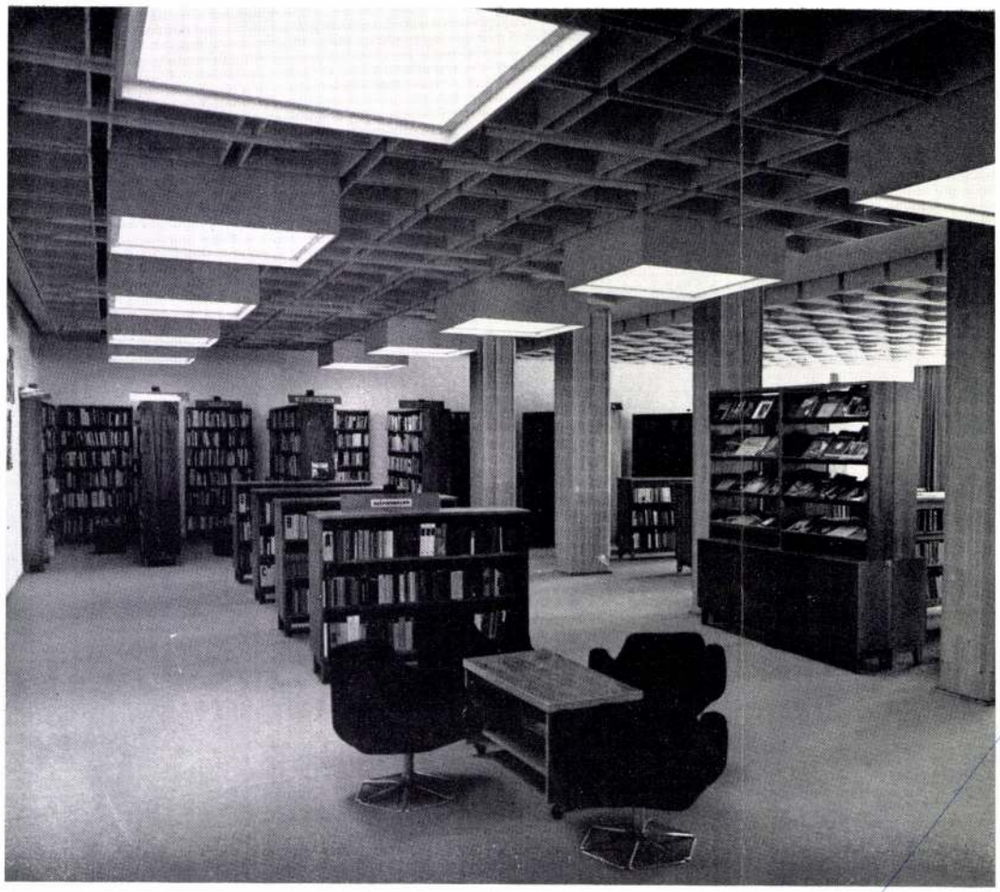

3

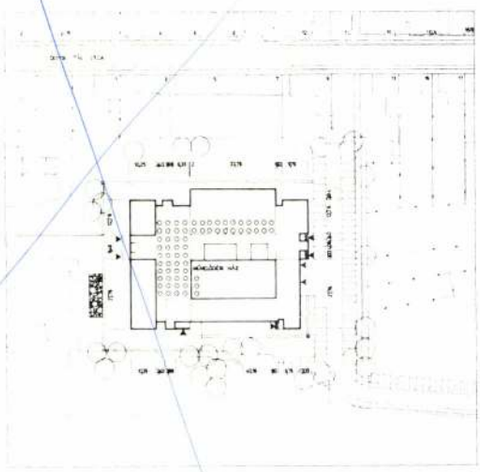

4

7

5 6

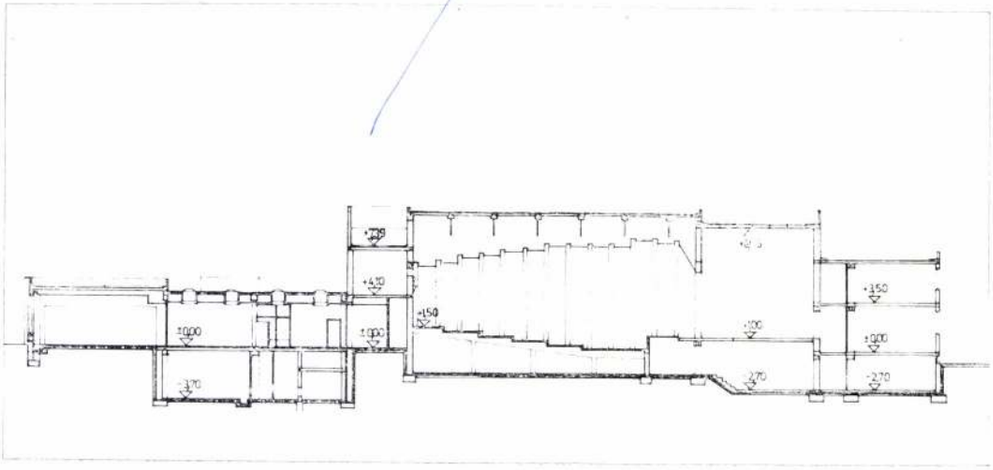

1. Főhomlokzat
2. Alaprajz
3. Könyvtár
4. Helyszínrajz
5., 6. Előcsarnok részlet
7. Metszet

1. Façade principale
2. Plan
3. Bibliothèque
4. Plan de situation
5., 6. Détail du hall
7. Coupe

KISS CSABA

KISS CSABA • Született: 1943-ban, Budapesten • Iskolái: 1957–61. Egressy Gábor Gimnázium, Budapest. 1961–66. BME Építészmérnöki Kar • Munkahely: 1966 EGERTERV (Heves Megyei Tanácsi Tervező Vállalat). Építész-tervező – műszaki igh. • Fontosabb munkái: Eger, Kocsis Bernát úti 75 + 40 fh-es összevont óvoda-bölcsőde 1968, Mátrafüred 4 tt-es iskola+ 80 fh-es diákotthon 1972, Eger, É-i lakótelep orvosi endelő + szolgáltatóház 1974, Gyöngyös, HÁÉV komplex ipari telephely 1976, Hatvan, Horváth Mihály út 148 lakás és üzletház 1977–79, Noszvaj, vendégház (Kocsis J. építésszel) 1978, Eger, Munkásőrség iroda és üzemviteli épület 1981, hatvan, Horváth Mihály út 117 lakás 1981, Hatvan, Műanyagipari Vállalat Gombüzem (Thoma Emőke építésszel) 1981, Eger, volt „Tábornok-ház" (M) épület korszerűsítése 1983, Eger, Dobó tér 9. (MJ) lakó- és üzletépület korszerűsítése 1983, Hatvan, volt Grassalkovich–Hatvany kastély (M) NY-i szárny korszerűsítése (Németh F. és Rátkay A. építészszel) 1983. • Lakás: 3300 Eger, Olczu u. 3.

Egri Építész Kör. Kiáll.
Bp. 1991

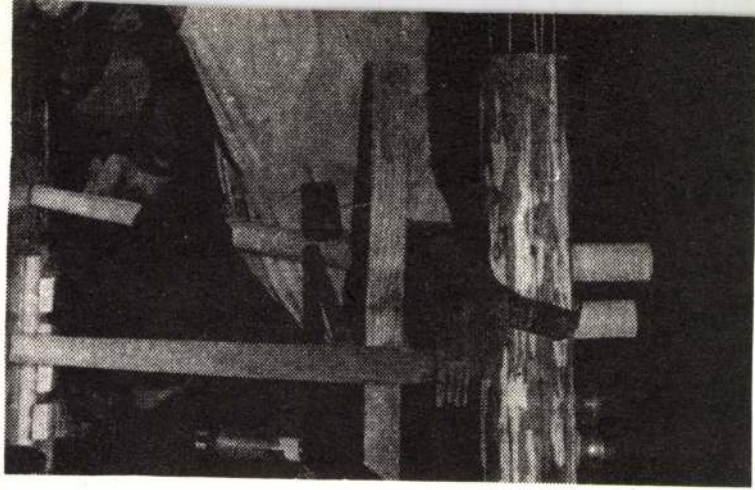

Jean Cloude
Richar
alain-marti
Szkárosi
Rovács

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Kiss Csilla

1978 JAN 28

1021

Kiss Csilla rajza

Dühös cikkek jelennek meg nap-
inkban mai irodalmunkról.
angnemüket most már nemigen
het szokványos érveléssel vissza-
casítani. Ha valaki a hatvanas
vek elején azt írta: milyen jó
olt még két évtizeddel ezelőtt az
odalom, könnyű volt akkor a fe-
hez vágni: visszasírja a régi tár-
dalmi viszonyokat. Ha az egy
rtizeddel azelőttit dicsérte, akkor
pintatosan — vagy kevésbé fi-
man — éreztették vele: nosztal-
ája van a személyi kultusz iránt
még a törvénysértések védelme-

HERMANN ISTVÁN:

IRODAL
DIAGNÓ

Kiss Csilla

Kiss Csilla rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1978. jan. 28.
XXII. évf. 4. sz. 4. lap.

BENEDEK ISTVÁN:

SZÍRT, HABOK KÖZÖTT

„Szírt a habok közt, hűséged megálljon..." Az Arany Jánostól vett kép végigkísért életemen. Sokszor találkoztam vele a természet valóságában is, például lent délen, önző igénye ellett. Ezt még az embertől sem vesszük rossz néven, még kevésbé az állattól. A szerszámkészítő és beszélni tudó állatnál — vagyis az embernél — a lé-

függ, Káin öli-e meg Ábelt, vagy Ábel téríti jó útra Káint. De — hogy Szondi Lipót gondolatát kölcsönözzem — az indulatos Káin igazi ellentéte nem az ájtatos

HERMANN ISTVÁN:

IRODALI DIAGNÓZ

…hös cikkek jelennek meg napjainkban mai irodalmunkról. Hangnemüket most már nemigen lehet szokványos érveléssel visszautasítani. Ha valaki a hatvanas évek elején azt írta: milyen jó volt még két évtizeddel ezelőtt az irodalom, könnyű volt akkor a fejéhez vágni: visszasírja a régi társadalmi viszonyokat. Ha az egy évtizeddel azelőttit dicsérte, akkor tapintatosan — vagy kevésbé finoman — éreztették vele: nosztalgiája van a személyi kultusz iránt s még a törvénysértések védelmezőjeként is feltűnhetett. Nehezebb helyzetben van, aki ma akarja cáfolni az elmarasztaló véleményeket. Hiszen még a vak is láthatja: a hatvanas és a hetvenes évek között semmiféle elvi szakadék nincsen. Politikailag és gazdaságilag egyaránt ugyanannak a kornak egy későbbi szakaszán élünk.

Nehéz helyzetben van tehát a mai cikkíró, különösen akkor, ha nincsenek favorizált irányzatai, ha nem tartozik egyetlen csoportosu-

kotások tendenciájára és tették gyanússá őket. Még a Tóték színpadi bemutatója után is akadt irodalomtörténész, aki kijelentette: Örkény műve az utóbbi évek egyik legkonzervatívabb darabja. Lényegében ugyanezt lehet elmondani Sánta Ferenc regényeinek történetéről, továbbá Kertész Ákos Makrájáról és így tovább.

ségből az eklézsia szabályait betartó, adminisztratív döntéseit végrehajtó, formális kereszténység. A mű előadási módja nem minden tekintetben korszerű. De maga a probléma, ahogyan emberek elgondolásaikat saját vágyaikkal szemben keresztülviszik és azután ez is a hivatalos elismerés gátjává válik — valóban érdekes, és fel-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 SEP 21
PETŐFI NÉPE
Kis Dániel,
szobrászművész
1021

NÉGYSZÁZ „ANTIK SZOBOR" OTTHONRA TALÁLT

Másolatmúzeum Tatán

A belépő mintha messzetűnt évezredek világába térne, áhítattal bámulja az antikvitás remekeit. Kétszáz embernagyságú szobrot vagy annál is nagyobb kolosszusokat, fekete-fehér színben játszó remekeket.

A hajdani templom ma kétszintes. Teljes rálátást enged a templombelsőben felépített galériára és a földszintre. Együtt látni a kitűnően elrendezett teljes szoborkollekciót.

A földszinten a görögök: Athene, Parthenosa, a Nereida, a Borjúvivő férfi, Athéne és a Gigász harca, a Naxosi Apollón, a Kolosszális Demeter, Hera, frizek a Parthenonról, Perikles, Hermes, Eurydike, Orpheus, Az alvó Adriene és a többiek. Fent a galériában a rómaiak: A tövishúzó fiú, Aphrodite szobra (a milói Vénusz), a Birkózók, Niobe, A haldokló gallus, a Laokoon szoborcsoport, Athene és Zeusz harca a gigászokkal, A gyíkölő Apolló és sok más felbecsülhetetlen érték az antikvitásból.

A szobrok, bár tökéletes illúziót keltenek, gipszmásolatok. Egy megmentett kollekció feltámadása! Nem is olyan régen még pusztulásra ítélten hevertek. Majd teljesen elfelejtetten hányódtak évtizedeken át a Szépművészeti Múzeum egyik háború alatt megsérült termében. Senkinek sem kellettek. Nagyrészük különben is megsérült, töredezett. A múzeum gazdát igyekezett keresni számukra, de sokáig senki sem fogadta be a szobrokat.

Egészen addig, amíg Bíró Endre, a tatai múzeumok igazgatója verekedni nem kezdett megmentésükért.

— Még a század elején vásárolták össze ezeket a gipszmásolatokat a Szépművészeti Múzeum részére — idézi fel a szobrok múltját Bíró Endre. — Hallatlan kulturális értéket jelentenek ezek a másolatok, amelyek Közép-Európa másolóműhelyeiből kerültek ki. Csakhogy hosszú éveken át eldugva porosodtak, málladoztak. Nekem is csak úgy jutottak az eszembe, hogy még a háború előtt láttam egyszer kiállításon, s hogy a Művészet című folyóiratban „Ötszáz szobor gazdát keres" címmel megjelent egy segítségért kiáltó cikk. Úgy véltem, el lehetne helyezni ezeket a nagybecsű értékeket a tatai (akkor még romos) zsinagóga épületében. Múzeumot kell berendezni! Teljes értékű, önálló másolatmúzeumra gondoltam.

— Az erőfeszítések eredményesen végződtek.

— Sikerült elérnem, hogy a ma pótolhatatlan gyűjtemény (a másolóműhelyek már nem működnek), ókori anyagát mi kapjuk meg. Tatán is jól fogadták elgondolásomat. Steiner Tibor megyei tanácselnök sokat segített. A városi tanács pedig megvásárolta a régi zsinagóga használaton kívüli épületét. A megye hozzájárult a restaurálási költségekhez. Az átépítés összegét, három és fél millió forintot pedig a Kulturális Minisztérium fedezte.

— Hány szobor került végül is Tatára?

— A teljes antik gyűjteményt kaptuk meg. Kétszáz másolatot, amelyet korszerű körülmények között állítottunk ki egy önálló múzeumban. Kis Dániel szobrászművész restaurálta a szobrokat. A gyűjteménynek azonban még úgy is, hogy megépítettük a galériát, csak a fele fért be. A másik felét a már megkapott és helyreállításra kerülő Berta malomban helyezzük majd el 1980-ban. Akkor szándékozzuk megnyitni az ókori szobormásolatok újabb múzeumát.

A tataiak példáját követve Kecskemét a reneszánsz kor gigantikus alkotójának, Michelangelónak szobormásolatait a Technika Házában helyezte el. Baja pedig a középkori másolatok anyagát kérte magának.

A tatai másolatmúzeum nagy látogatottságnak, népszerűségnek örvend máris. Télen, sajnos, fűtési problémákkal küszködnek és többnyire zárva van. Azok, akik előre bejelentik látogatási szándékukat, így is bármikor megtekinthetik a múzeumot.

A megyei gimnáziumok diákjai abban a kiváltságban részesültek, hogy művészettörténeti óráikat a szobrok között tölthetik el. Sok bányász szocialista brigád kér a másolatmúzeumban tárlatvezetést. Sűrűn felkeresik külföldi látogatók, érdeklődők, sőt szakemberek is.

— A Tatára és környékére látogató turistákat szeretnénk elsősorban becsalogatni új múzeumunkba — mondja az igazgató, aki a kis város tizedik múzeumi létesítményét teremtette meg.

Az antikvitás művészetét csodálhatják meg a látogatók torokszorító, lélegzetelállító szépségében a tatai görög—római szobormásolatok múzeumában. Sikerült megmenteni a páratlanul gazdag anyagi és kulturális értéket. Ezen a nemes, bőséges anyagon nemzedékek nevelődhetnek majd fel, gyönyörködve letűnt évezredek csodás kultúrájában, értékeiben.

Sz. B.

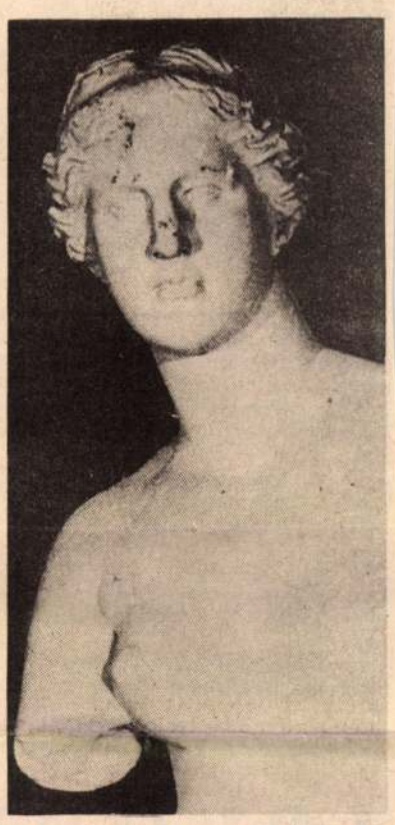

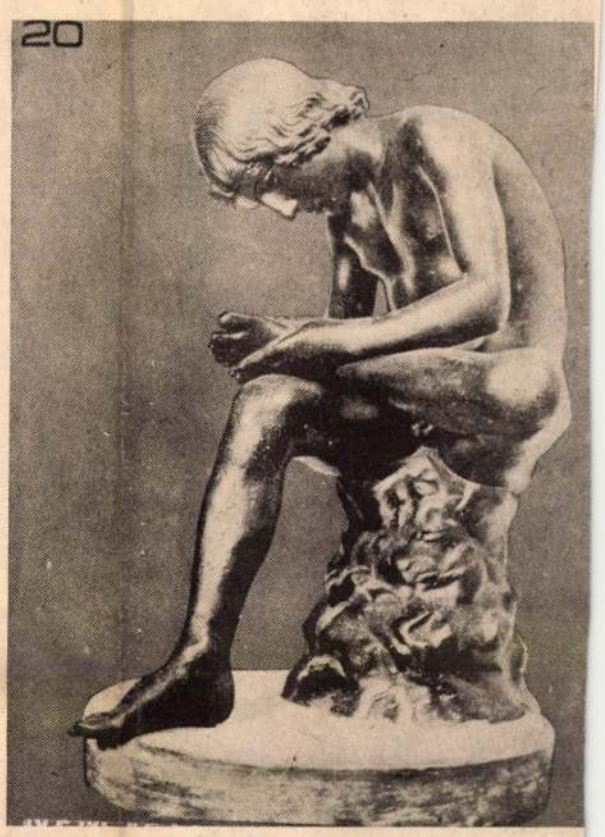

● Képeink a görög—római szobormásolat-múzeum anyagából valók.

A politikai munka szerepe a védelmi felkészítésben

A második világháború [illegible], a városok és ipari központok ellen végrehajtott légitámadások következményei vezettek annak felismeréséhez, hogy a lakosság védelmének ne csak a tervezését, de a szervezését és felkészítését is állami és politikai szervek feladatává tegyék. A második világháború befejező szakaszában a nukleáris és nagyobb távolságba is hatásos fegyverek megjelenése, már drámai módon járult hozzá a védelmi intézkedések kifejlesztéséhez, a lakosság lélektani, politikai és szakmai felkészítése folyamatos végrehajtásához. Az ez irányú tapasztalatok azt igazolják, hogy ahol a védelmi felkészítés megfelelt a szükségszerű követelményeknek, ott biztosított volt az emberek életben maradása is.

Az ország védelmének biztosítása társadalmi, politikai ügy, kötelezettség. A fő célunk elsősorban a lakosság felkészítése, a jól átgondolt és hatékonyan alkalmazott mentőtechnika, a gyors elsősegélynyújtás, az arra rászorulók ellátása, valamint a hajléktalanok segítésének megszervezése. A politikai munka arra irányul, hogy a polgári védelmi szakszolgálatok és önvédelmi szervezetek személyi állományával és a lakossággal megértesse a polgári védelem szükségességét, eredményeinknek, a szocialista építés vívmányai megvédésének, a felkészülésnek és az összefogásnak jelentőségét és szükségességét. A politikai munka feladata meggyőzni az állampolgárokat a törvényekben, rendeletekben előírt feladatok végrehajtásának fontosságáról. Az anyagi ráfordítások, a kiképzés, a felkészítés, a felszerelés költségei, a kiképzésre fordított idő többszörösen megtérülnek, a jól irányított közszolgálatok formájában, amelyek minden időben szakszerűen alkalmazhatók.

A politikai munka tartalmában, célkitűzésében megfelel pártunk ideológiai, politikai, gazdasági és katonapolitikai követelményeinek. A politikai munka formáját és módszerét minden esetben a végrehajtandó feladat határozza meg. Ezért politikai munkánkban az alábbi fő területeket határozhatjuk meg: propaganda, agitációs és kulturális munka. A politikai propagandatevékenység fő vonalának az egész ország lakosságát átfogó, minden rétegre kiterjedő, általános polgári védelmi felkészítést kell tekinteni. Az összetett polgári védelmi munka a lakosság politikai, hazafias nevelésének, honvédelmi felkészítésének szerves része, feladatait végrehajtani csak az ez irányú munka nagyfokú kiszélesítésével lehet.

Bánfalvi Pál

Nyugalmunk é

Szocialista társadalmunkban legfőbb érték az ember. A polgári védelem — a honvédelem szerves részeként — minden tevékenységével az emberi élet, az anyagi javak megvédésére törekszik. Az ilyen polgári védelmi felkészítés napjainak egyik legfontosabb feladata össztársadalmi ügy, melyből minden állampolgárnak a saját és az ország önvédelme érdekében ki kell vennie a részét.

A felkészítő munka elősegítése érdekében a megyei polgári védelmi parancsnokság kiállítási anyagot bocsátott a városi és járási parancsnokságok részére. A kiállítás átfogó képet nyújt a polgári védelmi felkészítés feladatairól. A bemutatásra kerülő anyag felkészíti a lakosságot a leg-

Új jogszabály a talált robbanótestek bejelentéséről és megsemmisítéséről

A még mindig gyakori, tragikus végű balesetek megelőzése érdekében a Minisztertanács felhatalmazása alapján a honvédelmi miniszter újonnan szabályozta a hadműveletek során elhagyott robbanóanyagok bejelentésével és összegyűjtésével, illetőleg megsemmisítésével kapcsolatos tennivalókat.

Az új szabályozás szerint mindenki, aki bármilyen robbanóanyagot, robbanószerkezetet, például lőszert, bombát, aknát, gránátot talál, vagy ilyenek hollétéről tudomást szerez, haladéktalanul köteles azt bejelenteni a legközelebbi községi tanács szakigazgatási szervének, a városi tanács igazgatási osztályának, vagy a legközelebbi rendőri szervnek.

Az igazgatási szerv a bejelentés vétele után köteles haladéktalanul kérni az MN 4980 egységétől (levélcím: 1325 Budapest, Pf.: 88., távbeszélő: 292-601, vagy 293-930) a tűzszerész járőr kirendelését. Intézkedni a talált robbanótest biztonságos körülzárására, és szembetűnő jelzőtáblák elhelyezésével, robbanásveszélyre felhívni a figyelmet, továbbá gondoskodni — a tűzszerész járőr helyszínre érkezéséig — a robbanótest biztonságos őrzéséről, ha az közvetlenül emberi életet veszélyeztet. Abban az esetben, ha a talált robbanótest vízi, vagy szárazföldi közlekedési útvonalon, vagy annak közelében van, az illetékes rendőri szerv — a már említett feladatokon felül — köteles gondoskodni az útvonal veszélyeztetett szakaszának lezárásáról és a forgalom eltereléséről. Különösen sürgős esetben a bejelentés tűzszerész feladatokat ellátó katonai egységhez közvetlenül, távbeszélőn is megtehető.

APRÓHIRDETÉSEK

Ingatlan

BELSŐ házrész eladó, azonnal elfoglalható. Kecskemét, Szalvai Mihály körút 5. Érdeklődni: mindennap 5—7-ig, Szalaléknál. 3913

HÁROM szoba komfortos, kertes családi ház sürgősen eladó. Érdeklődni: Baja, 1. sz. Ügyvédi Munkaközösségnél. 947

SOLTVADKERT, Kriszt Konrád u. 22. sz. alatti új ház, alápincézve eladó. Érdeklődni Kiskunhalas, Sallai u. 14. Mészáros. 1715

ELADÓ Ágasegyháza, Vörös Hadsereg útja 7. szám alatti kétszobás, kettő melléképülettel, családi lakóház. 1811 négyzetméter területtel, melyből 1387 négyzetméter kitűnő szőlő, gyümölcsös. Érdeklődni lehet a helyszínen. 3926

TATAHÁZA, Dózsa út 32. számú családi ház, sürgősen eladó. Érdeklődni lehet: Felsőszentiván, Kiss u. 11.-ben. 937

SÜKÖSDÖN eladó, 460 négyszögöl házhely, építési engedéllyel, szoba, konyhás épülettel. Érdeklődni: Sükösd, Petőfi S. u. 45. Szerletics Mihály. 946

ELADÓ tanya Kecskemét, Ürrét 153. szám alatt, 800 négyszögöl területtel, mely jószágtartásra és kertészkedésre alkalmas, csőkúttal. MIA vízhúzó motorral. Érdeklődni lehet: Major Istvánnál. Katonatelep, Bernát János u. 42. sz. 3948

KISFÁIBAN, 430 négyszögöles tanya eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Lánchíd u. 3. III. em. 9. este 17 órától. 12179

FELSŐSZEKTÓBAN 500 négyszögöl terület, félkész kis házzal, kúttal eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Bathyány utca 34. Tóthné. 3991

HÁROMSZOBÁS családi ház 312 négyszögöl telekkel eladó. Kecskemét, Kadafalva, Boróka u. 12. (Ballószögi autóbuszjárat.) 12202

BEKÖLTÖZHETŐEN eladó, nagy telekkel ház. Kecskemét, Nyíl utca 9. Érdeklődni: Szalvai Mihály krt. 21. 4033

Lakás

2 ÉS félszobás, I. emeleti, szövetkezeti lakás eladó. Kecskemét, Leninváros, Árpád krt. 17. I. 3. Érdeklődni: 18—19 óráig. 4018

ELADÓ szalagházi, 2 szoba, összkomfortos lakás, készpénz és OTP-hitelátvállalással. Érdeklődni: Kecskemét, Petőfi Sándor utca 7. VII/222. 3933

KECSKEMÉTEN, városközpontban levő, 3 vagy több szobás tanácsi lakásért, 2 nagyon szép kisebb, modern összkomfortos, jó helyen levő, tanácsi lakásom elcserélem. Leveleket „Szétköltözőknek 73 176" jeligére kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 3937

KETTŐSZOBÁS, parkettás, OTP-öröklakás, beköltözhetően sürgősen eladó. Kalocsa, Széchenyi-lakótelep 13. Hegedűs. Levélcím: Körmöci János, Baja, Fehér u. 30. 936

ELADÓ másfél szobás, gázfűtéses lakás, nagy garázzsal. Kecskemét, Kertváros, Népfront u. 4. I. em. 7. 12177

MOSONMAGYARÓVÁRI tanácsi, 2 szoba, konyha, fürdőszoba, éléskamrás, első emeleti lakást kecskemétire cserélek. Ajánlatokat „Bármilyenre" jeligére a kiadóba kérek. 12190

ELADÓ másfél szoba, összkomfortos, szövetkezeti lakás, készpénz plusz OTP-hitelátvállalással. Garzont, vagy szoba, konyhás lakást beszámítok. Megtekinthető vasárnap egész nap. Kecskemét, Lenin tér 4. A. III. 14. 12205

Gépek és alkatrészek

RS 09-es traktor felújított állapotban eladó. Akasztó, Deák F. 17. 12124

PANNÓNIA-MOTOR meghajtású munkagép eladó. Császártöltés, Bem J. út 11. 12123

PD-S Skoda 120 eladó. Nyárlőrinc, Sugár u. 14. 3901

KISKEREKŰ 1000-es Wartburg, karambolos alkatrészenként is eladó. Nagybaracska, Mátyás király u. 4. sz. (Mátyás József) 935

CZ-S rendszámú Wartburg újonnan műszaki vizsgázott, sürgősen eladó. Kecskemét, Vajdahunyad u. 12. Érdeklődni mindennap 9—15 óráig. 12284

ZSIGULI eladó. Kecskemét, Izsáki út 9. Nagy Imre. (17 órától) 4068

ZA-S 426-os Moszkvics eladó, vizsga előtt. Csősz Ferenc, Fülöpszállás, Kurjantó 7. 4016

PB-S 1300-as Lada vonóhoroggal, vontatásra vizsgáztatva eladó. Megtekinthető:

ELADÓ 28-as traktor pótkocsival. Lajosmizse, Mizse 93. Skultéti János. 3986

LADA 1200-ast vagy 1300-ast új állapotban veszek. Tóth Baranyi Sándorné, Kecskemét, Búzakalász u. 1. 4008

DIESEL MIA motor eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Parasztfőiskola, Sz. Tóth. 12184

1500-AS Polski Fiat, 250-es Jáwa alkatrészenként és Kuli utánfutó eladó. Érdeklődni: 17 óra után, Kecskemét, Németh Imre u. 14. 12183

408-AS Moszkvics másfél éves műszakival eladó. Kecskemét, Erzsébet krt. 9. Érdeklődni: egész nap. 12182

GARÁZS eladó Kaszap utca végén. Érdeklődni: Kecskemét, Széchenyiváros, Március 15. u. 32. Pénzes, este 18—20 óráig. 12181

PEUGEOT 404 rendszám nélkül eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Lánchíd u. 3. III. em. 9. este 17 óra után. 12178

RS 09-es traktor eladó. Izsák, Petőfi u. 8. Érdeklődni: egész nap. 12176

ZC 19—30 rendszámú Trabant Speciál eladó. Érdeklődni lehet: délután 5 órától Kiskunfélegyháza, Körösi u. 2. szám alatt. 12198

Egyéb adásvétel

FIATAL vemhes tehén, október 20-án váró kisborjúval, megegyezéssel eladó. Érdeklődni lehet: Kisfoktő, 29. szám alatt, du. 17—18 óra között, mindennap. 318

TEXÁN és King tenyészgalambok, ötven pár kétéves

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

1977 OKT 22

Kiss Dániel, szobrászművész

1021

ÓK LAPJA

A Másolatmúzeumban

Egyedülálló múzeum nyitja meg kapuit a hónap végén Tatán, a volt zsinagóga átalakított épületében. A Másolatmúzeumban az ókori görög művészet leghíresebb alkotásait láthatja majd eredeti nagyságban, — gipszmásolatban — a közönség. Még dolgoznak a restaurátorok, a kiállítás rendezői — de már csak az utolsó simítások vannak hátra és helyükre kerülnek a híres alkotások.

A Laokoon-csoport az ókori görög művészet legmonumentálisabb alkotásai közé tartozik. Három szobrász — Agészandrosz, Athénodórosz és Polüdórosz — műve, a görög mitológiából jól ismert eseményt ábrázolja: Laokoon trójai főpapot és gyermekeit megölik a kígyók. A főpap megsejtette, hogy Trója vesztét okozza a faló, amelyet a várost ostromló görögök építettek, és Athéné istennő ezért „hallgattatja el" Laokoónt. A híres szobor másolatát Kiss Dániel szobrászművész restaurálja

Helyére kerül a pergamoszi oltár gipszmásolata

A nagy görög szobrász, Praxitelész Hermész-szobra a kiállítás leghíresebb és legismertebb darabjai közé tartozik

kép

...ió története ...kben

...tató szervezettséggel küzd a ...ningrádi egészségvédelmi in... szennyezettségét mérik.

...BAN

...n készülnek a híres gépi per... rendszeres kezelésben része... csökkentsék a légzőszervek ...gedését.

20 éve a lakosság szolgál...

A takaréksz...

Húsz évvel ezelőtt új szövetkezeti formával gyarapodott megyénk szövetkezeti mozgalma: 1957. májusában Nagyigmánd községben megalakult a megye első takarékszövetkezete.

A kezdeményezést rövidesen még 14 község szövetkezői követték, Dorog nagyközségben Munkás Takarékszövetkezet alakult. A kezdeti lépések után gyors ütemben fejlődtek gyarapodtak és az elmúlt 20 év alatt korszerű pénzintézetté váltak.

A takarékszövetkezetek eredményeit tükröző néhány adat:

— a takarékszövetkezetek taglétszáma megközelíti a 40 ezret;

— A betétállomány 336 millió forintra növekedett;

— a megye 69 községében és 3 városában 42 korszerű üzletházban folytatnak pénzintézeti tevékenységet;

— évente körülbelül 80 millió forint kölcsönt folyósítanak tagjaiknak;

— a tagsági részjegyállomány meghaladta a 7 millió forintot, a saját vagyon több mint 9 millió forint.

Az elmúlt 20 év gyors ütemű fejlődését elősegítette a szövetkezetek iránt megnyilvánuló bizalom és az a körülmény, hogy a péhzügyi szolgáltatási tevékenységük valóságos lakossági igényt elégített ki. Ma már a községi, de a városi tagság is magáénak tekinti a takarékszövetkezetet, az iránta megnyilvánuló bizalmat a nagy összegű betétállomány is bizonyítja.

A takarékszövetkezetek megalakulása előtt a községekből a pénzintézeti ügyek lebonyolítására be kellett utazni a városba, vagy a járási szék-

A KISZ-szel együttműködésben

...-pódium ...gomban

gon bontakoztathatják ki képességeiket.

A résztvevők ismertették szakdolgozataikat. Tudományos igénnyel készült szakdolgozatok hangzottak el, s ez is bizonyítja, hogy a pódiumteremtés időszerű volt. A jövőben persze helyesebb lesz szakáganként megrendezni az előadásokat, s a hallgatóságot aszerint meghívni, kiknek nyújt hasznos ismeretet.

Olyan kísérletről, kezdeményezésről van szó, amely menet közben módszereiben változhat, de eredményessége mindenképpen meglesz.

Az FMKT a feladatokat illetően a jövőben is gyári ter-

M.D.K.

Kiss Dániel, aztalos m.

Veszprémi mester.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

251.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém.

1963

Kiss Dániel.

szobrászművész

A Hunyadi János lovasszobor pályázaton részt vevő pályaművével.

Magyar Nemzet, 1957. Okt. 6.

Kis Dániel

Tatai faeres volt. A Temető utcában
lakott.

Körmendi Géza: A tatai faeresek története. Komárom, 1964
13. o.

Kiss Dániel MDK

Kiss Gábor: gipsz

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Kiss Dániel MDK

Kiss Gábor, gipsz

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

KISS Dezső

Bp.Szabó György,Szőnyey György kiáll. Ferencvárosi pincetárlat,1985

(bán):Budapesti és pécsi bemutatók. = M.Nemzet, 1985. március 22. 5.

Bp.Szabó György--
Szönyey György

erházy Miklós halott. 1—3
: Esterházy Miklós (Bpest
Budapest 1983). Esterházy
, múltszázadi életrajz áll
Merénui Lajos: Herceg
est 1895). Előkészületben a
I. sorozatban *Iványi Emma*
rtációjának kiadása Ester-
sége (1681—1713) címmel.

álról készült, s a képet ma
lyban őrzik. Mi *Bubics—*
dalnál) közöljük. Ugyanott
etkezéséről.
örök háborúkhoz kapcsoló-
en *Galavics Géza:* Kössünk
s képzőművészet.
ller rajza nyomán *Mauritz*
ics i. m. 38—39 a régebbi

61. kép
—112
ntési folyamatáról részlete-
itt közölve a legfontosabb

sáról is) valamint a lovas-
ugsburgi dísztál a vezekényi
z Esterházy kincstárban.
XI. 1968, 23—50.; továbbá
Philipp Jakob Drentwettről,
A lovasszobor-kanna szere-
bécsi ötvösmű kiállításon.
kincstár átkerült Magyar-
nis Ausztriához került) —
nna már nem volt a kincstár
ismeretes. A róla készült
m Adattárában található.
an *Héjjné Détári Angéla:*
neti források tükrében. In:
Művészettörténeti tanulmá-
549
sterházy portréjáról *Garas*
VII. században. 1953, 86.

M.D.K.

P. Kiss Cserhalmi

"Az elvarázsolt 51-es taxi" ximmel reklámrajz a Fényes Cirkusz müsorának illusztrálására.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. aug. 2-8. III évf. 31. sz. 25. lap

Kiss D. Gusztáv M.D.K.

Részt vett a pályázaton. 15 000 Ft-os megvétel

Társtervező: Skoda Lajos, Kurucz József, Derecskei Zoltán, Gyémánt József, Lehr Ferenc

Repr.

A Budapesti Nemzetközi Vásár Főpavillon tervpályázatáról

Magyar Építőművészet 1963/5. 3. -7.8.1.

Részlet a Pergamon-oltárból

1021

Antik szobormásolatok Tatán

Római szobormásolatok

A század elején a *Szépművészeti Múzeum* nagy szobormásolat-gyűjteményt vásárolt, antik, gótikus, reneszánsz szobrokat, közöttük kevésbé ismert európai alkotásokat is. Ennek jelentős része (úgy 450 darab) az antik görög-római gyűjtemény. A másolatokat a párizsi *Louvre*, a londoni *British Múzeum*, Berlin, Róma, München, Athén, Firenze, Nápoly, Palermó múzeumainak leghíresebb szobrairól készítették, átfogó képet nyújtva egy-egy nagy korszak művészetéről. Nálunk, ahol az eredeti antik szobor-gyűjtemény mindössze néhány jellegzetes, jórészt töredékes darabból áll, a másolatoknak különös jelentőségük van. Időközben katalogizálták a szobrokat, könyvek jelentek meg a gyűjteményről. Az eredeti szobrok a Szépművészeti Múzeum bemutató termeibe kerülve, mindinkább a raktárba szorították a másolatokat. A II. világháború idején belövés érte a múzeumot, ez a szobrok egy

1/2

Táncszínház

November 16-án a Fővárosi Művelődési Házban országos eseménysorozat indult útjára, hogy először Budapesten, majd több vidéki városban bizonyítsa: az amatőr néptáncegyüttesek legjobbjai képesek táncszínházi előadásokra, képesek arra, hogy a népművészet archaikus nyelvén örök emberi dolgokról korszerű formában szóljanak. Erkölcsi és politikai tartalmat fejeznek ki dramatikus kompozícióikban, s a színház eszközeit felhasználva, kitágítják a hagyományos néptánc adta kereteket. Hosszú évek munkája vezetett el a most induló bemutatókhoz. Az alkotóművészek mellett a SZOT-nak, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának és a Fővárosi Művelődési Háznak köszönhető ez. A kezdő lépések tétovaságának ellenére (gyenge műsorközlés, az elégtelen technikai eszközök, a szegényes propaganda) a budapesti bemutató igazolta létjogosultságát.

A műsor első részében olyan feldolgozásokat láttunk, melyek a néptáncot nem ismerőknek bemutatják a formai lehetőségeket, a motívumkincs gazdagságát, és az igényes koreográfiák hangulati sokszínűségével jelzik a fel-feltörő indulatok mögötti tartalmakat – ezzel együttal előkészítve a második rész dramatikus anyagait.

Novák Ferenc, *Györgyfalvai* Katalin és *Szigeti* Károly munkáit láthattuk a műsor második felében. Ők a legjelentősebb alkotói a néptáncmozgalom színházi irányzatának. Pusztán az ő munkásságuk is elegendő anyagot biztosít egy teljes színházi műsor összeállításához, ezért érthetetlennek tűnt a hagyományos – bár azon belül igényes – első rész szerepeltetése a műsorban. De sorolhatnánk még azokat, akik dramatikus-tematikus munkáikkal szélesíthetnék, gazdagíthatnák a skálát (legalábbis a budapesti összevont bemutatók műsorát): *Simon* Antal, *Szirmai* Béla, *Orsevszki* István, *Erdélyi* Tibor, *Foltin* Jolán, *Molnár* Antal, *Galambos* Lajos, *Stoller* Antal, *Kricskovics* Antal koreográfiái közül szívesen láttunk volna néhányat. A jövőben bizonyára ők is és azok a fiatalok, akik évről évre Veszprémben mutatkoznak be legsikeresebb munkáikkal, helyet kapnak majd a Táncszínházban, s ennek létrejötte remélhetőleg pezsdítően hat majd az alkotókedvre is.

Tény azonban, hogy ennek a műfajnak nincs nagy közönségbázisa. Nem is lehet addig, amíg nem válik közkinccsé, általánosan ismertté. Éppen ezért sajnálatos a televízió távolmaradása ettől az irányzattól. Ezek a művek értékük és színvonalas előadásuk okán megérdemelnék a nagyobb nyilvánosságot. Györgyfalvai *Kain és Ábele*, *Játéka*, *Ostinatója*; Szigeti *Requiem egy forradalomért* című tánca; Novák *Ninivéje* és *Kőműves Kelemenje* az emberi összetartozás, magatartásformák, vélemények és kiállások szép és hatásos drámái. Köszönet a Táncháznak, hogy szélesebb közönség elé segítette őket.

(böjte)

Népművelési nyelvőr

„Felnőtt oktatás"

A címben idézett hiba a jól szerkesztett és elég gondos helyesírású *Közművelődés Fejér megyében* c. periodikából való (1977. 1: 29). Helyette természetesen *felnőttoktatást* írunk – de miért? Mert *jelentéssűrítő* összetett szó. Rögtön világos lesz a dolog, ha két eltérő írású és eltérő jelentésű formát állítunk szembe. *Felnőtt oktató* azt jelenti, hogy az illető túl van a serdülőkoron, megállapodott, felnőtt ember. (A szókapcsolat jelzője a ‚felnőtt' *melléknév.*) *Felnőttoktató:* az összetétel előtagja nem az utótagra vonatkozik – tehát nem az oktató felnőtt voltára célzunk –, hanem valami másra. A felnőttoktató *felnőttek iskolai rendszerű oktatásával foglalkozó pedagógus*, természetesen maga is felnőtt (a szóösszetétel előtagja a ‚felnőtt' *főnév*). A „felnőtt oktatás" értelme: maga az oktatás van túl a serdülőkoron, a *felnőttoktatás* viszont a felnőttek számára létesített, többnyire iskolai rendszerű oktatás. Megmosolyogtató a „felnőtt bérlet" szókapcsolat, hiszen nem maga a bérlet a felnőtt, hanem *felnőttek számára* rendszeresített színházi bérletről, röviden *felnőttbérletről* beszélünk. Még néhány kijavított példa: „felnőtt bábfesztivál" [helyesen: *felnőttbábfesztivál*] (az NI híradója, 1975. 5.–6. sz.: 27), „felnőtt könyvtár" (A Vas megyei könyvtárak értesítője, 1972. II.: 14, egymásután négyszer), „felnőtt részleg" [*felnőttrészleg*] (A Vas megyei könyvtárak ért., 1976. dec.: 10).

Más a *munkás* melléknév (aki *munkás élet* után hunyt el, nem föltétlenül *munkás* volt), más a *munkás* főnév. Ha ez utóbbi szóösszetétel tagja, mindig egybeírandó: *munkásolvasó* [a munkások társadalmi osztályában élő olvasó], *munkásélet* [a munkások élete], *munkásfiatalok* [a munkásosztály soraiban élő fiatalok], *munkásművelődés* [a munkások, a munkásosztály művelődése]. Néhány hibás ellenpélda: „munkás olvasók" (A munkások és a könyv, 1969: 103), „munkás fiatalok" (Komárom megyei Könyvtáros, 1969. 6: 16), „munkás művelődés" (Baranyai Műv., 1977. I.: 76). Egyik intézményünk pontos neve: Dunaújvárosi *Munkásművelődési* Központ (rosszul írva: Közműv. Fejér megyében, 1977. 1: 32).

„Divat Intézet": a *Magyar Divatintézet* makacsul így írja a nevét. Pedig a *divat irányítására, befolyásolására, tudományos kutatására és művészi fokon való művelésére létesített* intézet – ezt a sűrítést egybeírással kell érzékeltetni. Az idézőjelezett kifejezés azt jelenti, hogy a divat valamiféle intézet. Nem, kérem, a divat nem intézet, a divat az divat!...

„Nyugdíjas klubok" vannak Fejér megyében: *nyugdíjba ment, már nem működő klubok* (Közműv. Fejér m., 1977. 1: 45). A *nyugdíjasok foglalkoztatására létrehívott klub*okat ajánlatos *nyugdíjasklub*nak nevezni. Még néhány jó példa: *nyugdíjasbérlet, nyugdíjaselőadás, nyugdíjasüdültetés, nyugdíjasház, nyugdíjasétkeztetés.*

„Művész mozi": nagyon rosszul így hívják egyesek a *művészfilmek bemutatására szolgáló* mozikat. Remélem, a debreceni *Művészmozi* hibátlanul írt elnevezést visel.

„Hírlap Iroda": hírlapokból, újságlapokból összetákolt építmény, de a budapesti József nádor téren nem ilyen van, hanem *hírlapok, folyóiratok előfizetésével és kézbesítésének irányításával foglalkozó* iroda, a *Posta Központi Hírlapirodája*. A *propaganda*-előtagú összetett szavak is sűrítő szerkezetek, így egybeírandók: a SZOT agitációs, kulturális, *propaganda-* és sportosztálya (a kötőjel a most elmaradt utótagot pótolja), *propagandarészleg*, Népművelési *Propagandairoda*.

(szabó)

részében, így az antik gyűjteményben is valamelyes kárt okozott. A raktárakba szorult szobormásolatokat a múzeum építészeti felújítása miatt veszély fenyegette. „Ötszáz szobor pusztulásra ítélve" címmel a *Művészet* c. folyóirat 1974/2-es számából idézem a következőket: *„Ha elkészül a »Pergamon-szárny« restaurációja, s a román csarnokra is sor kerül, ki kell dobnunk a szobrokat. Mást nem tudunk kezdeni velük. Innen csak az utcára vezet az út. Budapesten megoldhatatlan akadályokba ütközik a szobrok végleges helyének megtalálása. Talán ha valamelyik vidéki város önként számot tartana rájuk! Kitűnő múzeumot létesíthetnének, csupán épület kellene hozzá."* Ezt a cikket *Bíró* Endre, a Komárom megyei Múzeumok igazgatója is elolvasta. Így gondolkodott: Tatán a romos zsinagóga épülete 1944 óta használaton kívül áll, városrendezési okokból már felmerült lebontásának gondolata is. Helyre kell állítani a zsinagógát, ott ideális helyük lehetne a szobormásolatoknak.

E tervet a Kulturális Minisztérium és az illetékes tanácsok elfogadták és támogatták. Az épület rendbehozatala után elszállították a szobrokat Tatára, ahol *Kiss* Dániel szobrászművész közreműködésével megkezdődhetett restaurálásuk. A zsinagógában 200 szobrot helyeztek el, amelyek a görög archaikus kortól, a nagy szobrászat kezdetétől, az i. e. VII. századtól a római császárkorig, a IV. századig készült világhírű alkotások másolatai.

Az 1977 végén megnyílt múzeum a szobrok elhelyezésével a görög templomok hangulatát idézi. A földszinti teremben az antik szobrászat két legjelentősebb korszakának, az archaikus és a klasszikus kornak az alkotásai láthatók. Olyan jelentős szobrok másolatai vannak itt, mint a Samosi Héra, az ún. Antenor koré, Phaioniosz Nikéje és Pheidiász művészete az athéni Akropoliszon épült Parthenon-templom értékei alapján. Külön érdekessége a múzeumnak, hogy a Parthenon-fríz (amely megrongálódott) egy része a British Múzeumba került, más része még az Akropoliszon található, összefüggően, eredeti teljességében csak Tatán tekinthető meg. A kiállítás leglátványosabb da-

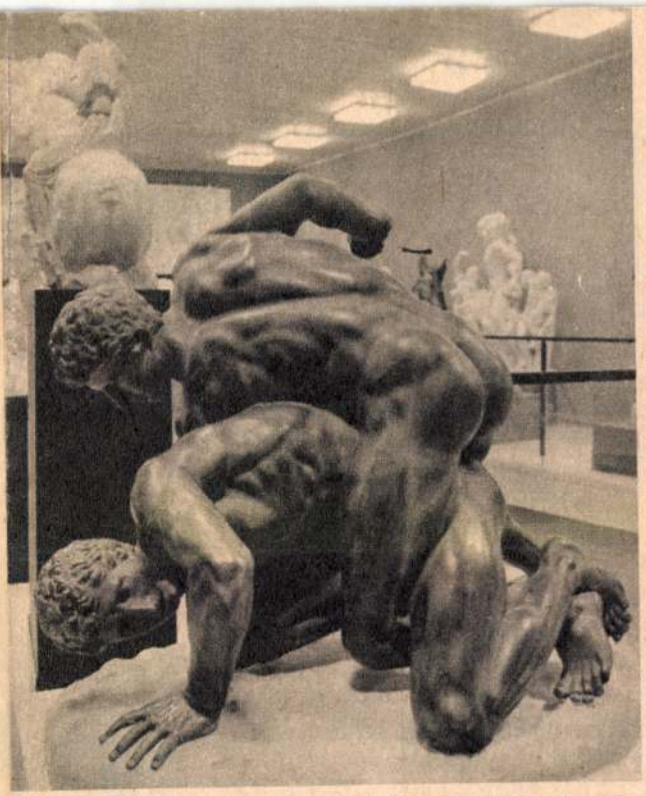

Birkózók (i. e. III. sz.)

(Székely Iván felv.)

Az emeleti kiállítócsarnok

A fölakasztott Marsyas (i. e. III. sz.)

Kentaur és rapitha harca

rabjai az emeleten vannak. Itt látható Praxitelész Hermésze, a milói Vénusz, a Laokoon-szoborcsoport, a hellenisztikus kor és a római császárkor művészete, a Pergamoni oltár jelentősebb része. További 250 darab a tatai Berta-malom átalakított épületében tekinthető majd meg, a tervek szerint 1980-tól.

A nemrég megnyílt kiállítás anyagát számos prospektus is bemutatja; hamarosan elkészül a részletes katalógus, amely általánosan szól az ókori művészetről, s egyenként ismerteti a kiállított szobrokat. Csoportok számára tárlatvezetést tartanak, a tervek között szerepel magnós vezetés és olyan vetítettképes előadás is, amely a szobrokat eredeti környezetükben mutatja be, és ismerteti a mitológiai, történelmi hátteret is.

E nagyszerű kezdeményezéssel sikerült megmenteni a halálraitélt másolatokat, amelyeknek jelentős közművelődési értékük van. Ezek ugyan másolatok, és az eredeti környezetből kiszakítva láthatók. Ezt a tényt azonban ellensúlyozza, hogy egyetlen helyen nyerhetünk átfogó képet az emberiség e jelentős korszakának művészetéről. Ennek megismerése a művészeti oktatásban, az ismeretterjesztésben, a műelemzésben és az ízlésfejlesztésben nélkülözhetetlen.

Bérces Jenő

TUDÓSÍTÓINKTÓL

Klubtalálkozó

A Somogy megyei klubvezetők első találkozóját a múlt év decemberében rendezték meg Kaposvárott. Tanácskozás, vita, vetélkedő, sok játék és tapasztalatcsere alkotta a programot.

Képünkön a VBKM Vasas irodalmi színpadának műsora – klubszerű körülmények között. (Szabó László felv.)

(sz.)

Barátsági napok Kőbányán

A kubai forradalom győzelmének 19. évfordulója és az 1978-ban Kubában megrendezendő XI. VIT-re való felkészülés jegyében magyar–kubai barátsági napokat rendeztek a kőbányai Pataki István Művelődési Központban.

Az ünnepélyes megnyitó után a KISZ Központi Művészegyüttese mutatta be „Barátság" című műsorát. A programban több kiállítás és találkozó szerepelt.

Képünkön a Che Guevara-kiállítás részlete. (Gerőcs felv.)

(B. J.)

A kifejezés öröme

Az Országos Széchényi Könyvtár pinceklubjában mutatkozott be Boros Lajosné naiv művész az érdeklődőknek: kezdetben csupán unokáinak akart kedveskedni, de tehetsége kibontakozásával egy eltűnőben lévő régi világ hagyományait eleveníti fel és őrzi meg számunkra. (ispánhi)

Fotó: Barnaföldi Gábor

A szűz Athénéről elnevezett templom, domborművének, a Parthenon-friznek egy részlete; a legtöbb eredeti Londonban van

Az ókori szobrászat talán leghíresebb remeke, a párizsi Louvre-ban található „milói Vénusz" — pontosabban a Melosz szigetén lelt Aphrodité-szobor

GÖRÖG-RÓMAI SZOBORMÁSOLATOK TATÁN

Augustus szobra a Vatikáni Múzeumban

Új múzeummal lepte meg Tata városa a művészetkedvelő közönséget. A volt zsinagóga épületében görög—római szobor- és domborműmásolatok láthatók.

A század elején a Szépművészeti Múzeum egy igen nagy számú szobormásolat-gyűjteményt vásárolt, amely — az antik szobrászattól egészen a barokkig — nemcsak a legismertebb szobrokat, hanem a kevésbé ismert európai alkotásokat is tartalmazza. Ebből a görög—római gyűjtemény 450 darabot tesz ki. A világ legjelentősebb alkotásairól — az athéni Akropolisz Múzeumban, a londoni British Múzeumban, a római Vatikáni Múzeumban, a párizsi Louvre-ban levő szobrokról — negatívot vettek, és azonos méretben készítették el a másolatokat. A Szépművészeti Múzeumban az eredeti gyűjtemény mindinkább kiszorította a másolatokat a bemutató termekből. Az immár 40 éve raktárban tárolt másolatokat a múzeum építészeti rekonstrukciója miatt veszély fenyegette. A pusztulásra ítélt gyűjtemény mai elhelyezésének ötletét Biró Endre, a Komárom megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetője vetette fel: „Tatán a romos zsinagóga épülete 1944 óta használaton kívül áll. A zsinagógát helyre kell állítani, így megfelelő helyet kaphatnának a pusztulásra ítélt másolatok, hiszen jelentős közművelődési értékük van."

Nevezetes hellenisztikus szobor a Birkózók — a firenzei Uffizi Képtár kincse

A tervet elfogadták. Rendbe hozták az épületet, és megkezdődött a szobrok rekonstruálása; a munkát Kiss Dániel szobrászművész végezte. A szobrok rossz állapotban voltak, a Szépművészeti Múzeum ugyanis belövést kapott az ostrom alatt, s ez a másolatok egy részében kárt okozott.

A zsinagóga épületében 200 szobrot helyeztek el: a görög archaikus kortól a római császárkorig terjedő évezredben készült alkotások másolatait. A múzeum a szobrok harmonikus elhelyezésével az antik templomok hangulatát idézi. A földszinti terem a görög szobrászat archaikus és klasszikus korát mutatja be. Itt láthatók olyan jelentős alkotások másolatai, mint a számoszi Héra, az ún. Anténor-Koré, Phaioniosz Nikéje és Pheidiász művészetének bemutatása az athéni Akropoliszon épült Parthenón domborműsora — fríze — alapján.

A kiállítás még látványosabb része az emeleten látható: a IV. századi Praxitelész Hermésze, a Milói Vénusz, a Laokoón szoborcsoport. Itt van a pergamoni oltár legjelentősebb része is. Külön érdekessége a múzeumnak, hogy a Parthenón-fríz, amely részben elpusztult, részben a British Múzeumba került, részben még az Akropoliszon található, összefüggően csak itt látható.

Ezeket a szobrokat eddig csak képekről ismerhettük. Most térben és eredeti méretben is tanulmányozhatók. A gyűjtemény további 250 darabja pedig 1980-tól a tatai Berta-malomban tekinthető meg.

Az eddig a „vizek városának" nevezett Tata újabb lépést tett afelé, hogy a „múzeumok városává" váljon.

BÉRCES JENŐ

SZÉKELY IVÁN felvételei

pontos jegyzőkönyve

És, hogy a szobába csak papucsban lehet bemenni, vigyázni kell a szőnyegrojtra! Egyszer tényleg rászóltam a vejemre, hogy igazítsa meg a szőnyegrojtot, mert felrúgta. Az meg a hátam mögött kinevetett. És bizony cigarettázni sem lehet a szobában, mert a függöny, amit olyan sok éjszakán át horgoltam, megsárgul. De doktor úr, ha az ember valamit nagy kínnal megszerez, akkor azt meg is kell becsülni, akkor arra vigyázni kell! És még azért is kinevetett a lányom, hogy a bútorok lábára gumivédőt húztam, hogy ne karcolják össze a parkettet. Maga is vigyáz a holmijára, nem? És képzelje, lementek inkább vidékre tanítani! Albérletbe költöztek. Én? Nem is akarom látni őket. Itt a nagy ház! Miért nem maradtak itt? Nekik építettük! Az övéké lesz... így aztán tényleg nem lett gyerekünk, csak házunk.

Jesszusom! A tyúkoknak ki ad enni? Jaj, el kell szaladjak!

Hogy képzeli, doktor úr! Én a szomszédokat nem kérem, hogy etessék meg a tyúkokat! Mi, kérem, soha nem jártunk senkihez. Mások sem jöttek. Mi mindig utáltuk a vendégeskedést. Sok pénz az! Mi mindig magunknak éltünk, de jól éltünk. A szomszédokkal meg a munkatársakkal nem barátkoztunk, mert azok mind az irigyeink. Engem mindig fösvénynek csúfoltak, és irigyeltek, hogy a lányomnak diplomát adtunk, és közben felépítettünk egy saját házat. Mindig is be akartak lesni az ablakon, hogy milyenek a szobák. Sokszor le kellett húznom a redőnyt. Jöttek, hogy milyen a parkettánk, mert belakkoztattuk? Hát szép! Meg kell adni, hogy szép!

Hát igen, mi mindig egyedül voltunk. Gondoltuk, a gyerekkel másként lesz. Ezért is nem törődtünk mással, csak magunkkal. Az uram mindig azt mondta, az a fontos, hogy dolgozzunk, és megtudjunk élni. Az uram sohasem zúgolódott. Pontos ember volt. Szegény, akkor is bejárt dolgozni, mikor lövöldöztek 56-ban, meg sztrájkoltak. Bement, dolgozott, vagy leült, és várt, de ott volt. Az uramra mindig lehetett számítani!

Istenem, hogy elterveztük, hogy milyen boldogan fogunk élni, ha meglesz mindenünk. Már csak egy csillár hiányzik az étkezőből, egy varrógép, azt karácsonykor akartuk megvenni OTP-re. Gondoltuk, jövőre felruházkodunk, azután majd ágyneműt veszünk, így ki leszünk staffírozva halálunkig. Két év múlva tavasszal egyszerre mentünk volna nyugdíjba. Én akkor leszek 55 éves, az uram akkor lett volna 60. Azt terveztük, hogy az én nyugdíjamból fizetjük a bankot, az uraméból meg élünk csendesen, de úgy, hogy mindenünk megvan. Gondoltuk, lesznek unokák, tévézünk; olvasunk, kézimunkázok, sétálunk, talán egy jó színházba is elmegyünk majd.

A lányom azt is fejemhez vágta, hogy tönkretettük egymás egészségét a sok munkával! Sok munka volt, az biztos, de hát a magunkfajta ember arra született, hogy dolgozzon! Gondoltuk, ha nyugdíjba megyünk, megpihenünk. Az uram megműtteti a sérveit, és én is kioperáltatom a visszereimet. De nem így lett. Egyedül maradtunk. Sokszor, ha leültem kézimunkázni, bekapcsoltam a rádiót, kinyitottam az ajtókat, hogy lássam a szobákat. Ha az uram délutános volt, nem tudtam kivel beszélgetni. A tyúkokkal beszélgettem, meg a macskával! Eleinte arra is gondoltunk az urammal, hogy az árvaházból hozunk valakit. De hát az megint pénzkiadás, idegeskedés, meg már nincs sok türelmünk a kisgyerekhez, olyan nyolcéves-formára gondoltunk. Az is eszünkbe jutott, hátha rosszabb, hátha hálátlanabb lesz, mint a mi saját gyerekünk... Sokszor még sírtam is, hogy miért nem szültem több gyereket — mert szülhettem volna —, biztos maradt volna velünk legalább egy. Aztán kutyát szereztünk, de az meg rohangált az udvarban, széttaposta a palántákat, kidöntötte a virágokat, vissza kellett adjuk.

Doktor úr, ugye nem leszek itt sokáig! A nővérke miért hozta be az injekciós tűt? De doktor úr, én nem akartam elégetni az uramat! Én csak azt szerettem volna, ha odatemetjük az udvarba, hogy ott legyen a saját földjében. Elégettem a szép diógyökérágyat az udvaron, és az ágyneműt, de hát az miért baj? Mienk volt az ágy. Én varrtam az ágyneműt is. Én hízlaltam a libákat is, azoknak a tollaiból készült a párna! Doktor úr, az uram nagyon beleizzadt. Tegnap délután gyenge lett, és izzadni kezdett. Lefeküdt. Ömlött róla a víz. Még vacsorázott is. Tejbegrizt főztem, mert azt szereti. Mondtam, hogy hívjunk orvost. Ő csak legyintett, hogy múló rosszullét az egész. Ha kijön az orvos, táppénzbe veszi. Akkor miből veszünk homokot, mert betonjárdát akartunk csinálni a tyúkkarámig. Mondtam, jó. Én is lefeküdtem. Az uram sóhajtozott, és izzadt nagyon. Imádkoztam, hogy ne történjen komoly baj. Isten őrizz, hogy ő haljon meg először! Az én nyugdíjam nem elég az OTP-re, a tüzelőre, meg a megélhetésre. Elaludtam, mert igen fáradt voltam. Hajnalban arra ébredtem, hogy kiállt az uram. Csak annyit hallottam: „Anna! Végem van!" És rángatózott. Felgyújtottam a kis villanyt, és akkor már elcsendesedett. Nyitva volt a szeme és a szája. Ebből tudtam, hogy meghalt. Meggyújtottam egy gyertyát. Sokáig ültem az ágya szélén. Azon gondolkoztam, hogy most mi lesz? Hogy fogok én megélni? Hogy fizetem a nyugdí-

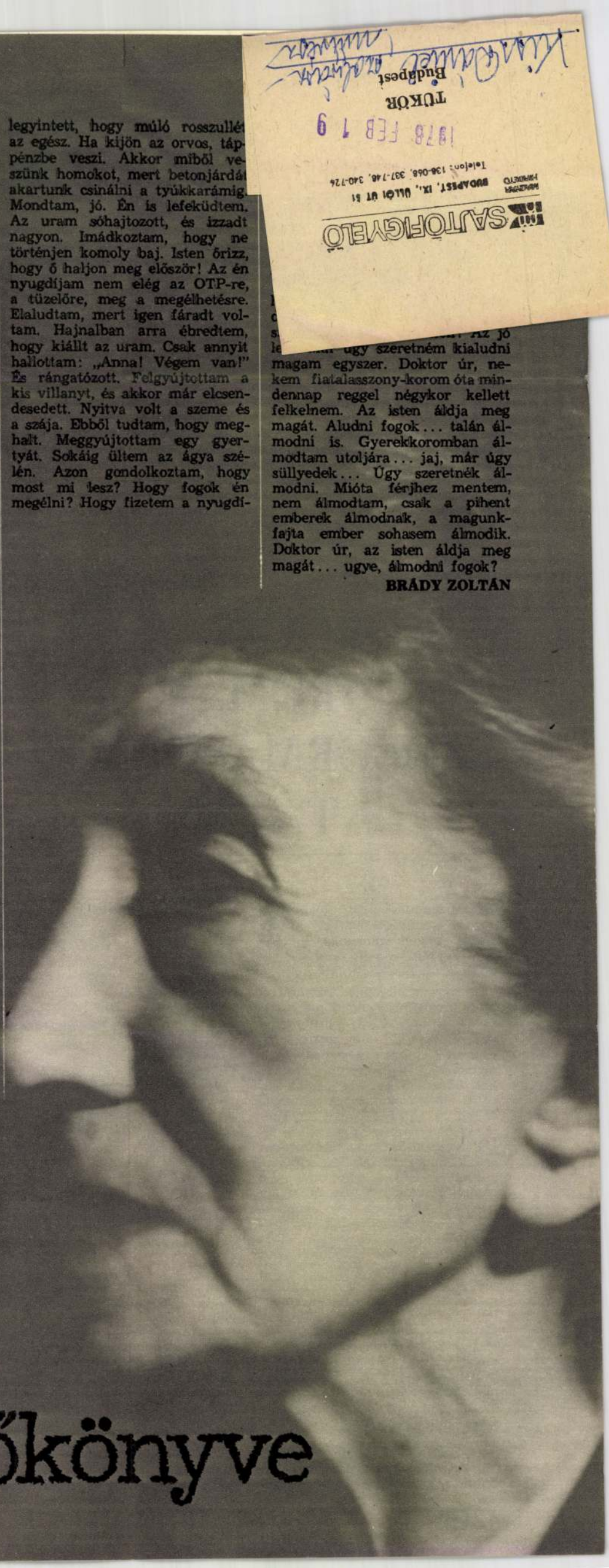

SAJTÓFIGYELŐ
MOZGÓPOSTA
FIRMÁCIÓ BUDAPEST, IX., Ulloi út 81
Telefon: 136-068, 337-746, 340-724
TUKÖR
Budapest
1978 FEB 19

ügy szeretném kialudni magam egyszer. Doktor úr, nekem fiatalasszony-korom óta mindennap reggel négykor kellett felkelnem. Az isten áldja meg magát. Aludni fogok... talán álmodni is. Gyerekkoromban álmodtam utoljára... jaj, már úgy süllyedek... Úgy szeretnék álmodni. Mióta férjhez mentem, nem álmodtam, csak a pihent emberek álmodnak, a magunkfajta ember sohasem álmodik. Doktor úr, az isten áldja meg magát... ugye, álmodni fogok?

BRÁDY ZOLTÁN

RÉVÉSZ TAMÁS felvétele

Kiss Dániel, szobrász

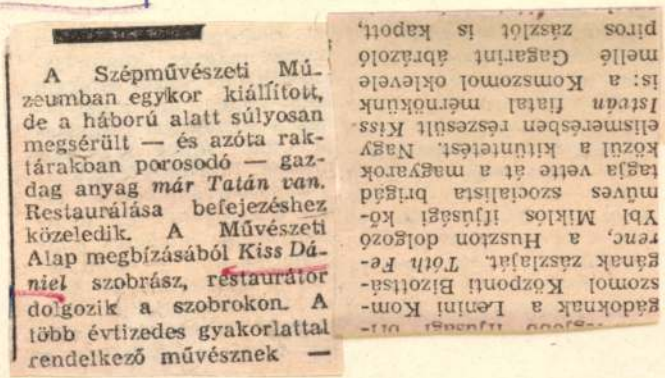

A Szépművészeti Múzeumban egykor kiállított, de a háború alatt súlyosan megsérült — és azóta raktárakban porosodó — gazdag anyag *már Tatán van.* Restaurálása befejezéshez közeledik. A Művészeti Alap megbízásából *Kiss Dániel* szobrász, restaurátor dolgozik a szobrokon. A több évtizedes gyakorlattal rendelkező művésznek —

gadóknak a Lenini Komszomol Központi Bizottsága tanak zászlajat. *Tóth Ferenc,* a Huszton dolgozó Ybl Miklós ifjúsági közműves szocialista brigád tagja vette át a magyarok közül a kitüntetést. Nagy ellsmerésben részesült Kiss *István* fiatal mérnökünk is: a Komszomol oklevele mellé Gagarint ábrázoló piros zászlót is kapott.

-: Világhírű szobormásolatok

3.

Esti Hírlap, Bp. 1977 aug. 6.

1021

MEGNYÍLIK AZ IDÉN A MÁSOLATMÚZEUM

Ötszáz szobor Tatára tart

(Bozsán felvételei)

Az egykori zsinagóga az Esterházy-kastély szomszédságában áll. Évtizedekig nem használta senki, úgy tűnt: pusztulásra ítéltetett. Sok esztendő múltán most *megmentették.* Restaurálták, s *az épület ezentúl a művészetnek szolgál.*

KIDOBTÁK VOLNA

— Több mint hárommillió forintba került ez a munka — mondja *Bíró Endre,* a Komárom megyei múzeumok igazgatója. — Az épület lebontásra várt, évekkel ezelőtt életveszélyessé nyilvánították. Pénzt áldozni rá senki sem akart. Végül mégis arra gondoltunk: mentsük meg a zsinagógát, egyszersmind itt összegyűjtve, a Szépművészeti Múzeum antik másolatanyagát is.

A gyűjtemény darabjait több mint negyedszázadon át a múzeum zárt helyiségeiben raktározták. A nagy didaktikai értékű anyag évről évre romlott — közömbösen gyilkolta az idő. *Helyszűke miatt előbb-utóbb kidobták volna ...*

— *Talán az ötszáz szoborból négyszáz otthonra talált.* A többit már nem lehet megmenteni. Kár érte. *Hiteles, szép másolat mind.* A legtöbbet régebbi időkben szerezték be, a műhelyek valamennyit súlyos pénzekért árusították.

A szobrok sokáig gyönyörködtették a Szépművészeti Múzeum csarnokában a látogatókat. Utoljára a Parthenon építésének 2400. évfordulóján állították ki a gyűjteményt, *azóta hírét sem hallottuk.*

VÉNUSZ, NÍLUS

Vakító fehéren, az ablakok helyét kovácsoltvas ablakráccsal jelezve, megfiatalodva várja majdani látogatóit a tatai öreg épület. Benn már kész a galéria, a falak kékje megfelelő háttér a többnyire fehér vagy márványszínű alkotásoknak.

A *Milói Vénusz,* a Milosz-szigetén talált görög *Aphrodité-szobor,* a *Laokoon-csoport,* — eredetijét a vatikáni múzeumban őrzik —, a folyó állatait, növényeit idéző *Nílus* és a *Haldokló Gallus* már teljes szépségében látható. *Kiss Dániel* szobrászművésznek, aki a poros, töredezett darabokat restaurálja, van még dolga bőven.

— *Ez a munka sok pénzt, időt emészt* — mondja az igazgató. — *Ha a szobrokat óvták volna ... ami elpusztult, pótolni már nem lehet, a másolóműhelyek újabbakat nem készítenek.* Ennek a múlt század végén oly divatos szakmának ma kevesen hódolnak. Az is igaz, hogy nem keresi senki a másolatokat, az eredeti gyűjteménynek van csak rangja.

A Szépművészeti Múzeumban is *ezért* ítélték halálra a szobrokat. Hová is tették volna, amikor az épületben oly kevés a hely?!

Régebben becsülték ezeket a szobrokat. Katalogizálták, könyvek jelentek meg róluk.

NAGY ÉRTÉK

— *Anyagi és didaktikai értékük felbecsülhetetlen.* Segítségükkel a látogató — diák és felnőtt egyaránt — az antik szobrászatról, az európai művészet eredetéről *néhány óra alatt teljes képet kap. Tökéletes utánzatok.* Nemcsak azért, mert a negatív alapján kiöntött darabokon a legvékonyabb erezet is jól látszik, hanem mert a szobrok felületét különleges eljárással úgy kezelték, hogy színük márványt, ha kell, bronzot utánoz. *Az avatatlan nem fedezi fel a különbséget.*

Európában csupán néhány másolatmúzeumot ismernek. A bázelit 1960-ban alapították. *Hatalmas másolatgyűjteménye van a moszkvai Puskin-múzeumnak, Münchennek, Bonnnak.* A sor októberben a miénkkel, a tatai gyűjteménnyel gazdagodik.

— *A szobrokról ismét katalógus készül, amelyben a* korról, s művészetéről is szólunk. Az eredeti darabokat diaképen, a vetítővásznon mutatjuk be. Az ablak nélküli, galériás helyiségben az alapvilágítást reflektor egészíti ki. *Itt mindent a megismerés, a tudás szolgálatába állítunk.*

Van-e létjogosultsága ma a másolatgyűjteménynek, amikor a múzeumokban évről évre gyarapodik az ásatásokon feltárt kincs, amikor Spanyolországba, Olaszországoa utazni, a szobrokat eredetiben látni már nem elérhetetlen vágy? *Mindenképpen!* Hiszen Európa nagy múzeumait sorrajárni, a szobrokkal, *valamennyivel,* ott ismerkedni meg — kevesek kiváltsága. A tankönyvek fotóillusztrációi sem azonosak a térben látható mű élményével. Mert a Parthenon frizét, a domborműveket együtt látni, ha másolatban is, *csak itt lehet.*

A múzeumi hónapban kaput nyitó tárlat jól szolgálja majd az iskolai oktatást, a közművelődést. És Tata, e nemes missziót folytatva, néhány esztendő múlva a *Balló Ede-féle, mintegy száz képből álló festménymásolat gyűjteménynek* is otthont ad.

Fazekas Ágnes

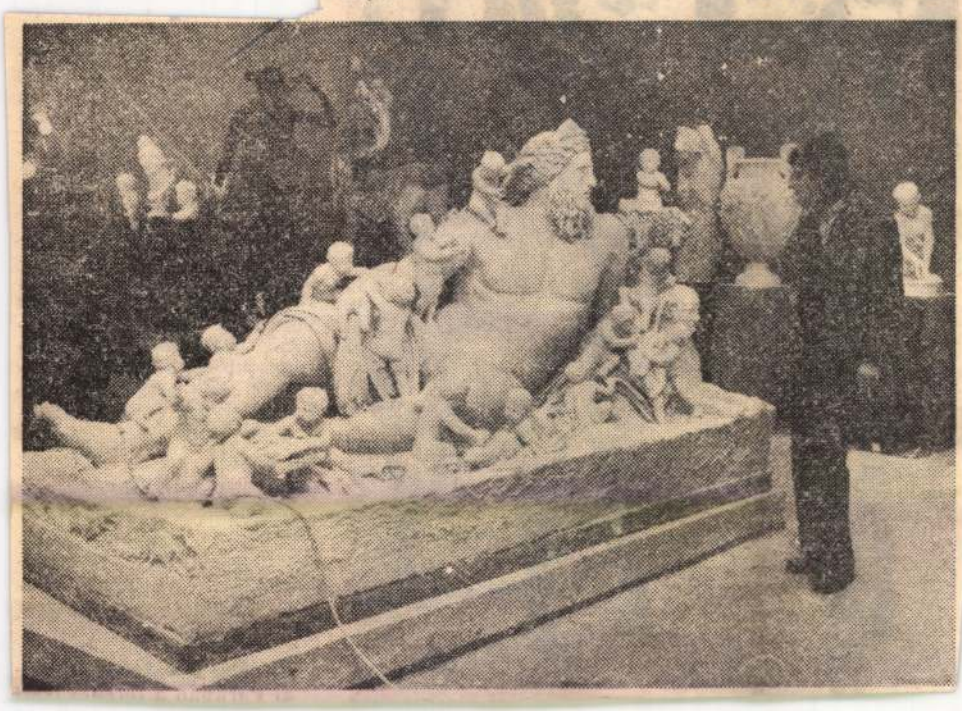

ESTI HÍRLAP
1977 MÁJ. 2
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

Szoli béke,

(Folytatás az első oldalról)

A munkásosztály nemzetközi ünnepének évről évre ismétlődő magyarországi eseménysorozata ezúttal is a budapesti seregszemlében csúcsosodott ki. Együtt vonultak a munkásosztály dolgozói, generációi, ugyanúgy, ahogyan a fóliratok is hirdették:

közösen cselekedjünk együttes feladataink sikeres megvalósításáért, gazdaságpolitikai céljainkért.

A felvonulás élén — mint *Kádár János* utalt rá — most is a múlt évi munka értékelése alapján, az egész évi munkában kitűnt kollektívák, kiváló dolgozók haladtak. Visszhangozták, amit a Központi Bizottság legutóbbi ülése megállapított:

ha egységben, erőinket mozgósítva folytatjuk a munkát, jó reményeink vannak, hogy az idei nem kis feladatokat sikeresen megoldjuk.

A május 1-i felvonulás-

nak szü
gyomán
sa a ne
szolidaritás. A felvonulás *kifejezésre juttatta szolidaritásunkat a Szovjetunióval, a szocializmust építő népekkel, a fasiszta elnyomás alatt sínylődő chilei néppel, a kapitalista országokban a monopoltőke diktatúrája ellen harcoló osztálytestvéreinkkel,* mindazon népekkel, akik a társadalmi haladásért, nemzeti szabadságért küzdenek.

Szolidaritásunk ezen túlmenően a magyar nép békeakaratát, együttműködési készségét is kifejezi

mindazokkal, akik a háború ellen, a vitás kérdések békés megoldásáért küzdenek.

★

Kádár János, az MSZMP KB első titkára és *Gáspár Sándor*, a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtitkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai a Felvonulási téren találkoztak azokkal a külföldi szakszervezeti vezetőkkel, akik harminchárom országból és képviseletében részt vettek a budapesti dolgozók május 1-i ünnepségén. *Kádár János* elmondta: május elseje a nemzetközi munkásosztály nagy ünnepe ma már a népek barátságának is ünnepe. Hangsúlyozta szolidaritásunkat a Szovjetunióval, a szocializmust építő népekkel, a fasiszta terror alatt szenvedő chilei néppel, az egész világon élő és harcoló haladó emberekkel.

Megköszönte részvételüket a budapesti május elsejei ünnepségen, s tolmácsolta az általuk képviselt országok szakszervezeti mozgalmának, dolgozóinak a magyar munkásosztály, a magyar nép üdvözletét.

★

Tegnap délben a Parlament előtti Kossuth Lajos téren a május elseje tiszte-

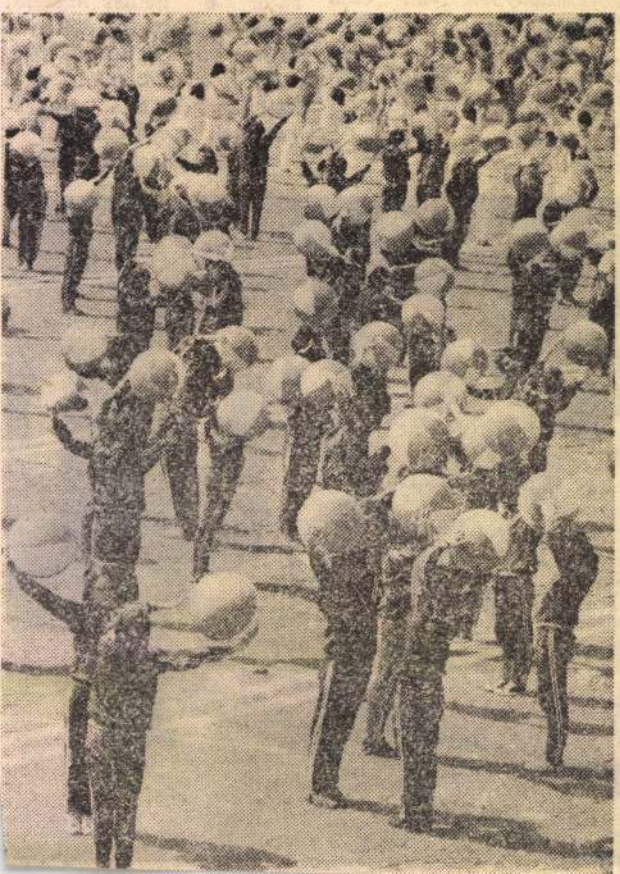

A fellobogózott, virágokkal, feliratokkal díszített Budapest sok kerületében zenés ébresztő köszöntötte május 1-e reggelén a fővárosiakat. Ezen a napon sok szórakozási lehetőség, sportrendezvény, színes majális várta az embereket.

A Városligetben, az óbudai Május 9. Parkban, a VIII. kerületi Asztalos János Ifjúsági Parkban, s a kőbányai Barátság Parkban *nagyszabású majálison vehettek részt az ünneplők.* A Városligetben a többi között a KISZ Központi Művészegyüttese, s az ÉDOSZ énekkara szórakoztatta az érdeklődőket, a gyerekeket vidám, zenés műsor várta. Az óbudai Május 9. Parkban a III. és a XIII. kerületi úttörők találkozóját rendezték meg.

Az Asztalos János Ifjúsági Parkban a [illegible]

Kiss Dániel

szobrászmüvész

— Másolati múzeumot rendeznek be Tatán. A megyei múzeumban a budapesti Szépművészeti Múzeum gazdag szobor- és festmény másolati anyagából állítanak össze kiállítást. Olyan híres alkotások is láthatók lesznek eredeti nagyságban, mint a milói Vénusz, vagy a Laokoon-szoborcsoport. Az anyagot Kiss Dániel szobrászművész irányításával most restaurálják.

A müvész irányitásával szobormásolatokat restaurálnak, amelyeket a Tatán megnyiló másolati muzeumban helyeznek el.

Népszava, 1976, szeptember 19.

12. oldal.

1021

Másolatmúzeum Tatán

Négyszáz „antik szobor" otthonra talált

A belépő mintha messze tűnt évezredek világába térne, áhítattal bámulja az antikvitás remekeit. Kétszáz ember nagyságú szobrot vagy annál is nagyobb kolosszusokat, fekete-fehér színben játszó remekeket.

A hajdani templom ma kétszintes. Teljes rálátást enged a templombelsőben felépített galériára és a földszintre. Együtt látni a kitűnően elrendezett teljes szoborkollekciót.

A földszinten a görögök; Athene Parthenosa, a Nereida, a Borjúvivő férfi, Athéna és a Gigász harca, a Naxosi Apollon, a Kolosszális Demeter, Hera, frizek a Parthenonról, Perikles, Hermes, Eurydike, Orpheus, Az alvó Adriene, és a többiek. Fent a galériában a rómaiak: A tövishúzó fiú, Aphrodite szobra (a milói Vénusz), a Birkózók, Niobe, A haldokló gallus, a Laokoon szoborcsoport, Athena és Zeusz harca a gigászokkal, A gyíkölő Apolló és sok más felbecsülhetetlen érték az antikvitásból.

A szobrok bár tökéletes illúziót keltenek, gipszmásolatok. Egy megmentett kollekció feltámadása! Nem is olyan régen még pusztulásra ítélten hevertek. Majd teljesen elfeledetten hányódtak évtizedeken át a Szépművészeti Múzeum egyik háború alatt megsérült termében. Senkinek sem kellettek. Nagy részük különben is megsérült, töredezett. A múzeum gazdát igyekezett keresni számukra, de sokáig senki sem fogadta be a szobrokat.

Egészen addig, amíg Bíró Endre, a tatai múzeumok igazgatója verekedni nem kezdett megmentésükért.

— Még a század elején vásárolták össze ezeket a gipszmásolatokat a Szépművészeti Múzeum részére — idézi fel a szobrok múltját Bíró Endre. — Hallatlan kulturális értéket jelentenek ezek a másolatok, amelyek Közép-Európa másolóműhelyeiből kerültek ki. Csakhogy hosszú éveken át eldugva porosodtak, málladoztak. Nekem is csak úgy jutottak az eszembe, hogy még a háború előtt egyszer kiállításon, s hogy a Művészet című folyóiratban „Ötszáz szobor gazdát keres" címmel megjelent egy segítségért kiáltó cikk. Úgy véltem, el lehetne helyezni a nagybecsű értékeket a tatai (akkor még romos) zsinagóga épületében. Múzeumot kell berendezni! Teljes értékű, önálló másolatmúzeumra gondoltam.

— Az erőfeszítések eredményesen végződtek.

— Sikerült elérnem, hogy a ma pótolhatatlan gyűjtemény (a másoló műhelyek már nem működnek), ókori anyagát mi kapjuk meg. Tatán is jól fogadták elgondolásomat. Steiner Tibor megyei tanácselnök sokat segített. A városi tanács pedig megvásárolta a régi zsinagóga használaton kívüli épületét. A megye hozzájárult a restaurálási költségekhez. Az átépítés összegét, három és fél millió forintot pedig a Kulturális Minisztérium fedezte.

— Hány szobor került végül is Tatára?

— A teljes antik gyűjteményt kaptuk meg. Kétszáz másolatot, amelyet korszerű körülmények között állítottunk ki egy önálló múzeumban. Kis Dániel szobrászművész restaurálta a szobrokat. A gyűjteménynek azonban még úgy is, hogy megépítettük a galériát, csak a fele fért be. A másik felét a már megkapott és helyreállításra kerülő Berta malomban helyezzük majd el 1980-ban. Akkor szándékozzuk megnyitni az ókori szobormásolatok újabb múzeumát.

A tataiak példáját követve Kecskemét a reneszánsz kor gigantikus alkotójának, Michelangelónak szobormásolatait a Technika Házában helyezte el. Baja pedig a középkori másolatok anyagát kérte magának.

A tatai másolatmúzeum nagy látogatottságnak, népszerűségnek örvend máris. Télen sajnos fűtési problémákkal küszködnek, és többnyire zárva van. Azok, akik előre bejelentik látogatási szándékukat, így is bármikor megtekinthetik a múzeumot.

A megyei gimnáziumok diákjai abban a kiváltságban részesülnek, hogy művészettörténeti óráikat a szobrok között tölthetik el. Sok bányász szocialista brigád kér a másolatmúzeumban tárlatvezetést. Sűrűn felkeresik külföldi látogatók, érdeklődők, sőt szakemberek is.

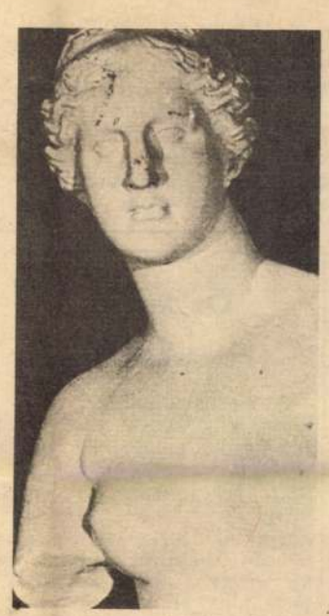

— A Tatára és környékére látogató turistákat szeretnénk elsősorban becsalogatni új múzeumunkba — mondja az igazgató, aki a kis város tizedik múzeumi létesítményét teremtette meg.

Az antikvitás művészetét csodálhatják meg a látogatók lélegzetelállító szépségében a tatai görög—római szobormásolatok múzeumában. Sikerült megmenteni a páratlanul gazdag anyagi és kulturális értéket. Ezen a nemes, bőséges anyagon nemzedékek nevelődhetnek majd fel, gyönyörködve letűnt évezredek csodás kultúrájában, értékeiben.

SZÉMANN BÉLA

A Biblia Pauperum XIV. század közepén Weimarban keletkezett kéziratának hasonmás kiadványa jelenik meg az NDK-ban, az Edition Leipzig gondozásában. Az eredeti példányt a középkori teológiai tankönyvek egyik legértékesebbjeként tartják számon. A pergamenkötet az Ó- és Újtestamentumból 35 jelenetet tartalmaz képben és szövegben. A szerkesztők ezt kiegészítették az Apokalipszis eddig alig ismert 23 korabeli ábrázolásával, valamint több tanulmánnyal.

Jacques Garnier, francia „memóriaművész", sok varieté sztárja, nyugdíjba készül. Egy riporternek bevallotta, hogy az utóbbi időben gyakran cserbenhagyta az emlékezőtehetsége. Főleg otthon gyűlt meg a baja emiatt, mivel legutóbb elfeledkezett házassági évfordulójukról.

mat és még ba
okoznak. Ezért
kénytelen volt
görkorcsolyán
dést.

Feltalá

A pesszimistákn
alább olyan jó felfe
köszönhetünk, mint
mistáknak. Például
misták kitalálták a
gépet, a pesszimisták
az ejtőernyőt...

Öt kötet rendszabály

A Franciaországban kötelező közlekedési szabályzat alapjait az 1921-ben bevezetett szabályok alkotják. Ez a szabálygyűjtemény az évek során a technikai fejlődéssel arányosan hatalmas méreteket öltött — öt vaskos kötetté nőtt. Hogy megkönnyítsék a gépkocsivezetők helyzetét, nemrég zsebkönyvet állítottak össze az ötkötetes közlekedési kódexből. Most hasonló kézikönyvet dolgoznak ki a motorkerékpárosok, a kerékpárosok és a gyalogosok számára is.

Károkozó rendőrök

Egy biztosítási társaság szerint Manchester legroszszabb autóvezetői a rendőrök. Négy év alatt a társaságnak több mint egymillió fon tot kellett fizetnie olyan károkért, amelyeket a rend őrei okoztak

Legkisebb ragadozó madarunk

A magas északról telelni érkező fenyőpintyeket, zsezséket, csonttollú madarakat és csak átvonuló partfutókat hosszú útjukon hivatlan vendégként elkíséri egy apró termetű, hegyes szárnyú ragadozó, a kis vagy törpesólyom is. A hím felül palakék, farka szürke, fekete végszalaggal, alul rozsdásbarna hosszanti foltozással. A tojó és a fiatalok felseje szürkésbarna, alul a hímhez hasonlóak.

A kis sólyom fészkelő hazája a Brit-szigetek, Skandinávia és a Szovjetunió északi területei, ahonnét októbernovemberben rendszeresen delnyugat felé húzódik és évente felkeresi hazánkat is. Északon a fátlan tundra lakója, így azután nem csoda, ha nálunk is a nyílt, pusztai jellegű területeket kedveli. Szinte nyilalva repül a behavazott mezők felett, kutatva a kiálló kórókon keresgélő, apró madarak, elsősorban különböző pintyfélék csapatait. Néha fára, karóra, kukoricaszár-kupac tetejére ülve kémlel zsákmány után. Nálunk elsősorban citromsármányokat, zöldikéket, rigókat fogdos, de megbirkózik a szarkával, gerlével és harkályokkal is. A községek, városok környékén kizárólag verebekkel él. Áldozatát a levegőben üldözve kapja el, bár tulajdonképpeni hazájában néha rágcsálókat, elsősorban lemmingeket is zsákmányol. Ezeket a fű közül vagy a hóról „emeli fel". Zsákmányát valami alkalmas helyen a földön tépi szét és fogyasztja el.

Verebet tépő kis sólyom

Mint a legtöbb európai ragadozó madárfaj, a kis sólyom állománya is csökkenőben van. Éppen ezért, bár elsősorban énekesmadarakkal él, hazánkban törvényes védelmet élvez, lövése vagy más módon történő pusztítása tilos!

Téli kis sólyom vendégeink valószínűleg északkeletről, a Szovjetunió megfelelő területeiről látogatnak el hozzánk. Jó néhány évvel ezelőtt egy hideg februári napon fogott és gyűrűzött hím madár a rákövetkező év novemberében, Moszkva közelében került ismét emberkézbe. A Szovjetunióban fészekben jelölt fiatal madarak közül néhányat az NSZK-ban és Olaszországban fogtak vissza, ami szintén délnyugati irányban történő vonulásukat bizonyítja. És, hogy milyen gyorsan mozognak, arra jellemző a következő adat: egy 1957. október 20-án Belgiumban megjelölt hím példányt 7 nap múlva Franciaországban, 800 kilométernyire délnyugatra fogtak el ismét.

SCHMIDT EGON

— Semmi — mondta Faczynowicz — semmi nem történt, egyszerűen ma sok munkám van.

— Az élet tele van lemondással! — sóhajtott fel Lunia asszony.

— Legalább itt ne beszéljetek nekem a munkáról — kérte Pataszonski. — Ha elgondolom, hogy egy óra múlva megindul a taposómalom, kiráz a hideg.

Lunia asszony az órára nézett.

— Igazán csak egy pohárral iszunk? — kérdezte Qucia úr.

— Érdemes? — gondolkodott el Faczynovicz.

Egy pillanatig csend volt.

Azután Lunia asszony kezébe vette az üveget.

— Nekem is sok munkám van — mondta az üveg tetejét csavargatva. — Csoda lesz, ha kész leszek vele este tízig.

Kiittuk a poharat, de meglehetősen kedvetlenül. Azután a sötétedő ablakot néztük addig, amig az óra négyet nem ütött.

— Fájront — mondta felsóhajtva Lunia asszony. Kedvetlenül csuktuk be fiókjainkat.

Hozzá kellett látnunk a munkához.

Fordította:
LIPCSEY LÁSZLÓNÉ

rikatúrája

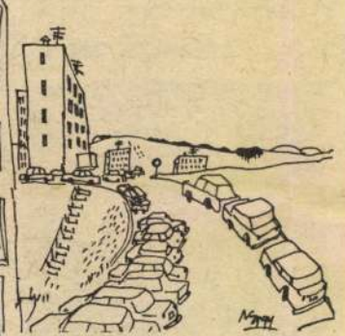

sok kocsi van az új lakások
kocsit is ad az állam?
(Nagy János rajza)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 337-148, 340-126
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
1978

Kiss Dávid Mária

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 APR 21.

FRANKFURTER RUNDSCHAU

1021

Von der Ungarin Dávid Mária Kiss, Jahrgang 1930, stammt dieser Holzschnitt „Selbstbildnis mit Staffelei", 120 mal 86 Zentimeter, der sich gegenwärtig in der Galerie Daberkow befindet.

Kiss Dénes

cikke

B.Kállai Ilona - Kiss Dénes: Esz tergom városközpontjának új megformálása, tervpályázat, 197o. -
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz.8-13.l.

KISS Dénes - KERÉNYI József: Sz-játék-ház. =
Uj Magyarország, II.évf. 139.sz.1992. junius 13.
ill.

mai ép

Irodalomjegyzék

Le reliquaire de l'Ordre du Saint-Esprit Le "dot" d'Anne de Bretagne, La Revue du Lovre, 1981. 246-251.

A gótikus arany *ronde-bosse* zománc időrendje, elterjedése az irott források tükrében, Művészettörténeti Értesitő, XXX-1981.165-170.

L'Ordre du Camail des ducs d'Orléans, Acta Historiae Artium, XXVII-1981. 225-231.

A gótikus *ronde-bosse* zománc a budai udvarban, Művészettörténeti Értesitő, XXXI-1982. 89-94.

A Mátyás-kálvária az esztergomi Főszékesegyházi kincstárában, Budapest, 1983. (magyarul és angolul; németül: 1984.)

Egy magyarországi himzőmester: Étienne le Bièvre, Ars Hungarica, 1984/2. 177-182.

Les dernières oeuvres du brodeur Étienne de Bièvre et la Chapelle de la Toison d'or, in: Neue Forschungsergebnisse und Arbeitsvorhaben CIHA-kongresszus, Bécs, 1983; megj. 9. kötet, Wien, 1985.

Kiss Dénes,

a MÉSZ Mesteriskola előadásai.

I. ciklus 1940–42.

Kiss Dénes: a népesedés kérdései településhálózatunkban.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 3-

Kiss Dénes

cikke: Pécs általános rendezési tervének alapelvei. – Műszaki Tervező, 1967. 12. sz. 29-30. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l.

76. l.

Kiss Dávid Márta

a Magyar Műhely munkatársa. New Yorkon volt kiállítása

Szívesen
Magyar Műhely, Páris, 1966. jún. 15. 75.o.

Kiss Dénes

MDK

Tervező

Tagja volt a Városépítő Iroda 14 tagu kollektivájának, amelynek pályamüvét - Genf kantonjának tervpályázatán a "Nemzetek Tere" problémáinak megoldására - a beérkezett 123 pályaterv közül az első tiz közé rangsorolták.

Hopr.

Müszaki Élet. 1957. jun. 27.

Kiss Dénes

recenziója (Egy módszer. Chester, London, 1968)
Cv. könyvről

Műemlékvédelem, 1971.2.sz. 116-121.l.

Kiss Dámelné

Tatai tarkázóasszony volt

Körmendi Gene: A tatai parkaság tér ténete. Komárom, 1964
15.6.

Kiss Dániel

Tatán szerveik Európa harmadik másolat múzeumát. Kiss Dániel szobrász művész már ott dolgozik a Laokoon szoborcsoport másolatán.

—: Másolatmúzeum Tatán.
Fulkor, 1977. április 24–43. lap.

KISS Dániel szobran

Várszút (1766) csorgója 1975

Bariska 1995 47.

Sz. KÜRTI Katalin: Káplár Miklós emlékezete. = Alföld, 37, 1986, 7. 93-95. ill.
LÁZÁR Imre: Káplár Miklós száz esztendeje. = Népszava, 1986. június 28. 8.
P. SZABÓ Ernő: Festő a Hortobágyon. = Magyar Ifjúság, 1986. október 31. 36-39. ill.

1135. Klimt, Gustav

ACSAY Judit: A csók. Egy motívum variációi Gustav Klimt festészetében. = Új Tükör, 1986. december 28. 22-23. ill.

1136. Kner Imre

KOVÁCS Imre pályaképéhez. Kovács Imre és Kner Imre levelezése 1936-1937. Közli és bev. Erdész Ádám. = Levéltári Szemle, 36, 1986, 3. 49-67.

1137. Koszta József

BRESTYÁNSZKY Ilona: Barbár romantika [Koszta József]. = Nők Lapja, 1986. március 15. 16-17., ill.
T.A. [TASNÁDI Attila] : Koszta József jubileumára. = Népszava, 1986. március 27. 6.

1138. Kovács Mihály

LUDÁNYI Gabriella: Kovács Mihály (1818-1892). Doktori értekezés. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Művészettörténet Tanszék. Bp., 1986

1139. Lechner Ödön

GERLE, János: Ödön Lechner, Architect (1845-1914). Experiments Towards a National Architecture. = The New Hungarian Quarterly, 27, No 101, 1986 183-188. ill.
KISMARTY-LECHNER Kamill: Lehner Ödön architektúrája. = Magyar Építőművészet, 1986, 1. 28-41. ill.
SÁRMÁNY Ilona: Lechner, az álmodozó. = Interpress Magazin, 12, 1986, 12. 62-68. ill.

1140. Lotz Károly

HANKÓ Ildikó: Megmenekült Lotz Károly alkotása. Befalazott címer a Siklónál. = Magyar Nemzet, 1986. május

Kiss Dániel, szobrász.

restaurál

Farzekas Ágnes: Ötszáz szobor Tatára Tart. 4.

Esti Hírlap, Bp. 1977. máj. 2.

lóan semmi értelme sincs odamenni, még csak nem is őrzik; D.J.-t inkább a gépiesen fáradt izmok és reflexek mozgatják, semmint a szándék.

Hudingulf:

– Kedves barátaim! Egyszóval, kedves barátaim! De hát nincsenek is barátaim! Ettől függetlenül: kedves... kicsodák is?

A vesztőhely leginkább cirkuszi porondra hasonlít. Még homokkal is föl van szórva. A homok, ez a szép sárga kvarcmállalék el van gereblyézve; még lábnyomok sem látszanak, nemhogy égésnyomok vagy vérfoltok! Az erőszakos halál egyértelmű, magára maradott jele, mint mondani szokás, a levegőben van.

Egy henteskampó.

Csigák révén az egyik vasgerendára van rögzítve, drótkötélen lengedezik.

Három takarítónő szorgosokodik a tribünön, a szemetet szedik össze. Egyikük lepillant a porondra.

– El tetszett késni, fiatalúr! Már vége!

Hudingulf őrjöng. Hudingulf őrjöngéséről, ahogyan Hudingulf mineműségéről is, kénytelen vagyok lehajtott fejjel hallgatni.

Floszkula próbál vigasztaló szavakat mondani.

– Mekkora csőbehuzam!

Hát ez nem hangzik valami vigasztalóan, talán a körítésnek tálalt bizalmas mozdulatok teszik azzá.

– Érthetetlen! Az még csak hagyján, hogy halálra ítélik, de a kivégzés, az nem volt betervezve! Prodicus mégsem volt hajlandó megszökni. Pedig Tömbör meg volt vesztegetve!

Persze, nem egészen így mondja Floszkula, nem pontosan ezekkel a szavakkal, ahogyan babrálásairól és nyúlkálásairól is csak mellékesen ejtek itt el egy aprócska célzást.

Hudingulf nyöszörög.

– Most mi lesz? Nem is tudok élni Prodicus nélkül! Nem tudom az életet megoldani, ha nincs Prodicus! És főleg: hogyan fogok meghalni, ha Prodicus nincs?

Floszkula válaszol, de nem az iménti kérdésekre.

Kiss Dezső: Halogén hüllő

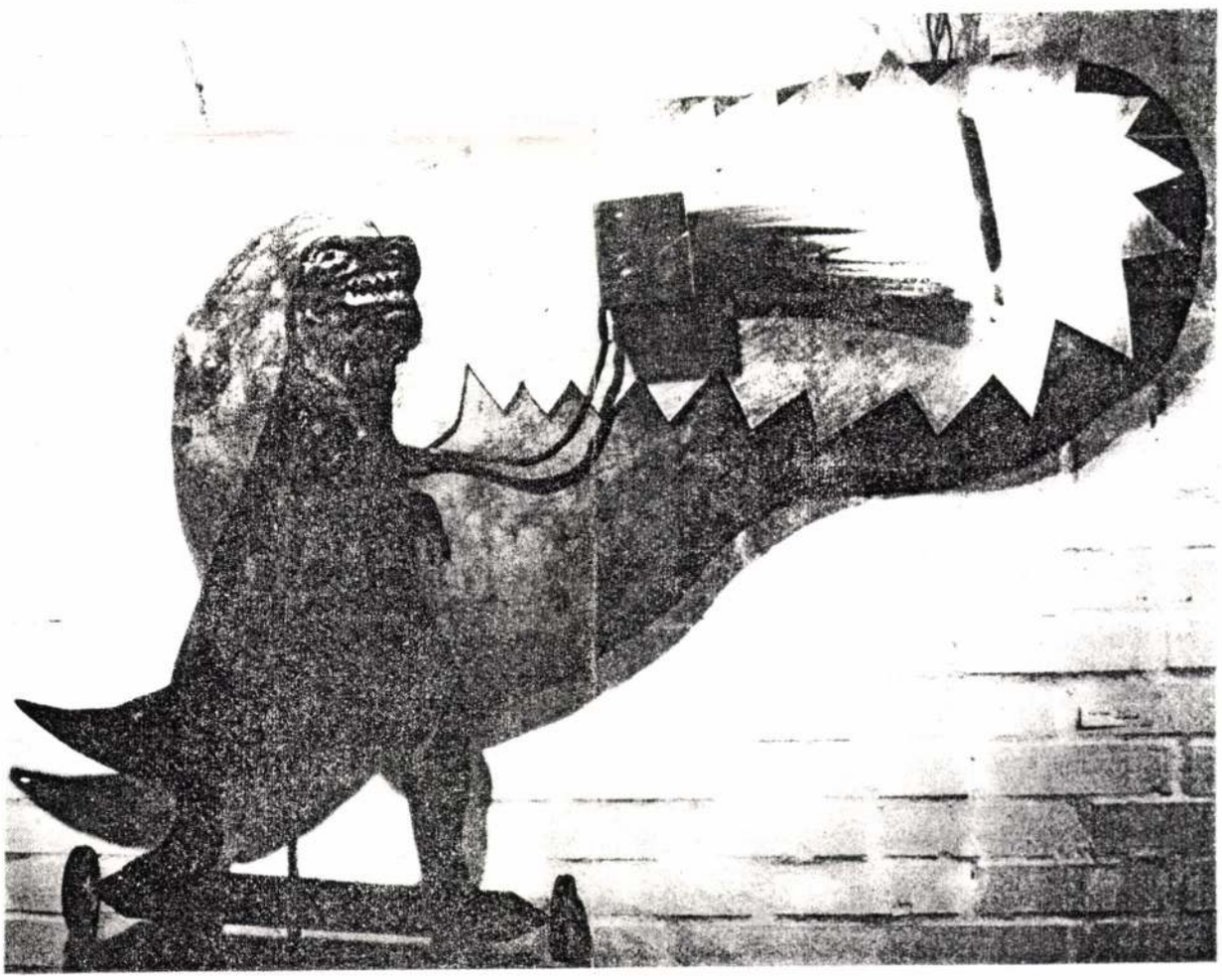

Nappali Ház, II.évf.1.sz.1990

KISS Dezső

KISS DEZSŐ Géniusz

KISS Tamás László: Narancs Galéria : Kiss Dezső Géniusz. = Magyar Narancs, 1992. okt.15. 3., ill.

KISS Dezső

Kommunikáció

ÉS XXXIv.évf.3o.sz.1990.6.p.

KEDVES OLVASÓINK!

Fölhívjuk szíves figyelmüket, hogy Budapesten az alább felsorolt hírlapboltokban kapható az ÚJ AURORA:

V., Váci u. 10	185–614
V., Szabadsajtó u. 6.	184–840
SUGÁR Üzletközpont, Örs vezér tér	843–160/69
Magyar Jakobinusok tere, Déli pu.	–
Szt. István krt. 25.	314–334
I., Bem u. 9.	352–346
V., Felszabadulás tér 4. (Párizsi udvar)	181–401
József nádor tér 1.	185–850
CORVIN Áruház	335–551
Lenin krt. 17.	423–929
Hegedűs Gyula u. 43.	491–505
Baross u. 59.	131–286
SKÁLA Áruház	852–222/28
Petőfi Sándor u. 17.	189–013
Rákosfalva park 3/C (XV.)	847–274

Kiss Dersö, építén

L: Tillai Ernő

– : követségi kérek

Magyar Építőművészet 8 p. 1983 83/6

Kiss Dezső tervező MDK

Népszava 1958. dec.23.

MDK

Kiss Dezső épitészmérnök

a székesfehérvári ásatási munkálatok körül szerzett érdemeiért kormányzói elismerést kapott -

Kormányzói elismerés. Pesti Napló 1939. aug.8.

MDK

Kiss Dezső építészmérnök

A székesfehérvári ásatási munkálatok körül szerzett érdemeiért kormányzói elismerést kapott.

Pesti Hirlap, 1939.aug.8.

KISS Dezső

rajzai

Nappali Ház, 1990. 3. 38, 62.p.

jön el az intézeti névsor:

Sor-szám	Név: Leánykori név: Tudományos fok:	Szem. Szül.

Kiss Dezső

építészmérnök

vród

Geyer József:

Az orgonakórus és a templomi orgona tervezése. ÉIÉM. 1930. 35–36. sz.

Fontinek az orgonáról szóló e lapban megjelent cikkével foglalkozik

fogadását és kézbesitésének

.

Kiváló tisztelettel

r 29-én

elnök.

udapest.

< Kiss Dezső >

építész (?)

cikke

< > Az orgonakórus
és a templomi orgona
tervezése -
ÉIÉM. 1930. 17-18. sz.

Budapest, 1907. julius 16.-án

8305/1907. Rigler József Ede

(Kiss Dezső)

építész ??

cikke -

( ) A modern irány

és a fiatalok -

Építő Ipar - Építő

Művelet. 1929. dec

15.

MEGHIVÓ

1994. október 14-én 17^{30}-kor megnyílik Budapesten,
a VI. ker Mozsár u. 9.sz. alatt, az Oktogonnál a

MOZSÁR MŰHELY

galéria, nyitó kiállitás:

Számítástechnika a művészetben, művészet a számítástechnikában.

Megnyitja:
Körmendy Ferenc
Fővárosi Önkormányzati képviselő, a Kulturális Bizottság tagja.
A megnyitón közreműködik a:
Tanganyika Strut - Göőz László vezetésével.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk !
Minyó Szert Károly galériavezető és munkatársai.

KIÁLLITÓK:

Ádám Zoltán
Bodnár Zsolt
Czeizel Balázs
Erőss István
Haász Ágnes
Halas István
Halbauer Ede
Herendi Péter
Képzőművészeti Főiskola
Intermedia Tanszék
Kiss Dezső
Kiss Llászló
Komoróczky Tamás
Minyó Szert Károly
Pásztor Erika Katalina
Szarka Péter
Szil István
Tllmann J.A.
Tóth Laza Gábor

A kiállitás megtekinthető november 11-ig, hétköznap 9-17 óráig.
Pásztor Erika Katalina munkatársai programja elkészitésénél: Jászberényi Márk (szoftver) és Kozma István (hardver).

A meghívó az *A-R-C Studio* támogatásával készült

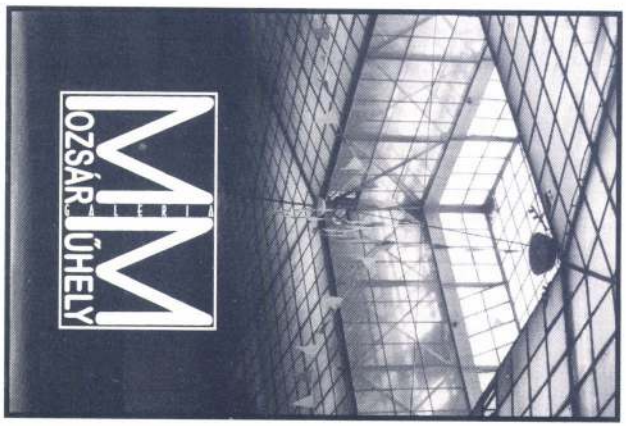

A rendezvény és a kiállítás támogatója:

TAUROLA COMPUTER

1066 Budapest, Mozsár u. 9. Tel.: 112 48 66

KISS DEZSŐ

MM GALERIA

MOZSÁR MŰHELY

1066 Budapest, Mozsár u. 9. Tel.: 112 48 66

LEHETNE 4 MEGÁVAL TÖBB ?

NÉPSZAVA 1999.08.28

Egy kobold jelentései

Kiss Dezső képei

„Tessék rendesen viselkedni!" Mintha csak így próbált volna utasítgatni, fegyelmezni a világ. *„Komolyan venni az életet, nem játszadozni!"* – sugallta valami hidegen és konokul szigorú hatalom. Arra emlékszem, hogy rázkódtunk a röhögéstől megállíthatatlanul. *Kiss Dezső* egyik nagyméretű, színes olajképén két koboldszerű figura állt egy lépcsőházi fordulóban, arra várva, hogy mielőtt az álomszerű derengésben kereket oldanak, a külvilág megembereli magát, és akkor ők esetleg mégis itt maradnak. Jól bele lehetett képzelni ebbe a két évtizeddel ezelőtti festménybe minden szívünk mélyén rejtegetett, kiolthatatlan elvágyódást.

A játékos tobzódások, sziporkázó ötletek, színes lelemények után feltűnően leegyszerűsödött képeinek világa. *„Ami eddig volt, azt lezártam magamban* – mondja –, *most ez az utam, ezen járok."* Műterme falán és a padlóra támasztva csupa fekete-fehér munka, itt-ott szürke tónusokkal, de semmi szín.

Mi volna ez, dezertálás? Szökés a kecsegtető, kétesen izgató élet elől? Pá örömök, és üdv néked puritán, szikár szerkezet, aszkézisből sajtolt sejtelem? *„Csináltam egyszer egy aranyszobrot, olyan szép lett, hogy magam is szívesen nézegettem, Beke László el akarta kérni a Műcsarnok gyűjteményébe, de olyat még nem tudok többet csinálni, már másfelé járok, és fogalmam sincs hová kanyarodok."* A színek persze mind megvannak – elrejtve. Az emberi szem által érzékelhető százhatvan tónus ott lüktet láthatatlanul a fehér mezőkön, a fekete pedig sosem egyféle, lappangó színek, fénytörések modulálják. *„Ha idetennék egy sárga vonalat, jobb lenne?"* – nem kockáztat sokat ezzel a felvetéssel.

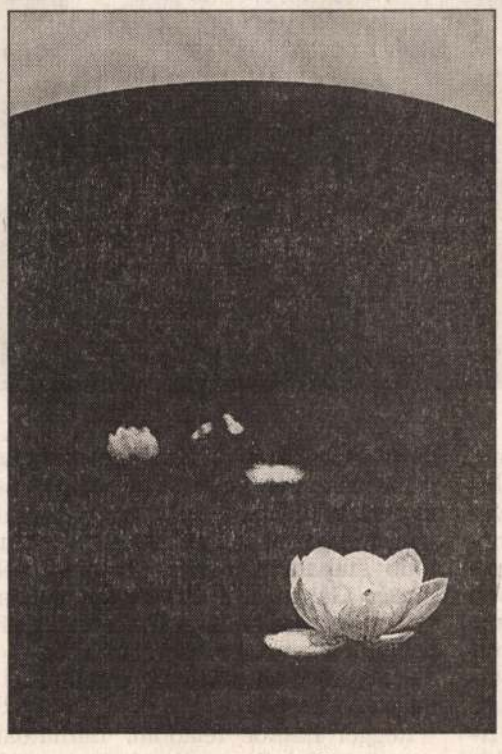

Bár újra és újra hangsúlyozza, hogy mennyi bizonytalanság közepette dolgozik, sőt fő alkotótársa a kétely, lapjain végül erős saját karakter rajzolódik ki. *„Nem gondolkozom rajta, de valamitől mégis csak csinálom."*

Az Iparművészeti Főiskolán diplomázott tervezőgrafikus sokéves, nagy szakmai gyakorlattal voltaképpen lubickolhatna, tobzódhatna a látványos, laikusokat elkápráztató produkciókban. Fejében és kezében ott a virtuóz technikai tudás, hatásosan, „dögösre" tudna hangszerelni minden grafikai szösszenetet. Ám: *„le akarom hántani az összes fölösleget, hogy végül csak egy letisztult, végtelenül egyszerű forma maradjon!"* Ide eljutni nem is olyan könnyű. Talán kell az is, hogy korábbi alkotói szakaszokban végigjárja a komplikált, bonyolult, motívumokban dúsan burjánzó állomásokat.

„Eszembe jutott egyszer, hogy szeretnék egy tavirózsás képet, de ne kérdezd, hogy miért, mert magam sem tudom. Bár nem egy ördöngős feladat ábrázolni ezt a virágot, akárhogy rajzoltam le, iszonyú rossznak éreztem, olyannyira, hogy el is ment a kedvem az egésztől." A történet később egy véletlennel folytatódott. *Szemző Tibornak* készített CD-borítót, amikor egyszer csak jön a muzsikus, kezében egy könyv, abban meg egy fénymásolt fotó: rajta tavirózsa! *„Beszkenneltem lelkesülten, egy kicsit átalakítottam és fekete hátteret raktam mögé. Még mindig nem tetszett. Néztem a tetején a szürke sávot és egyszer csak rájöttem, hogy ívet kell adnom annak az egyenes-*

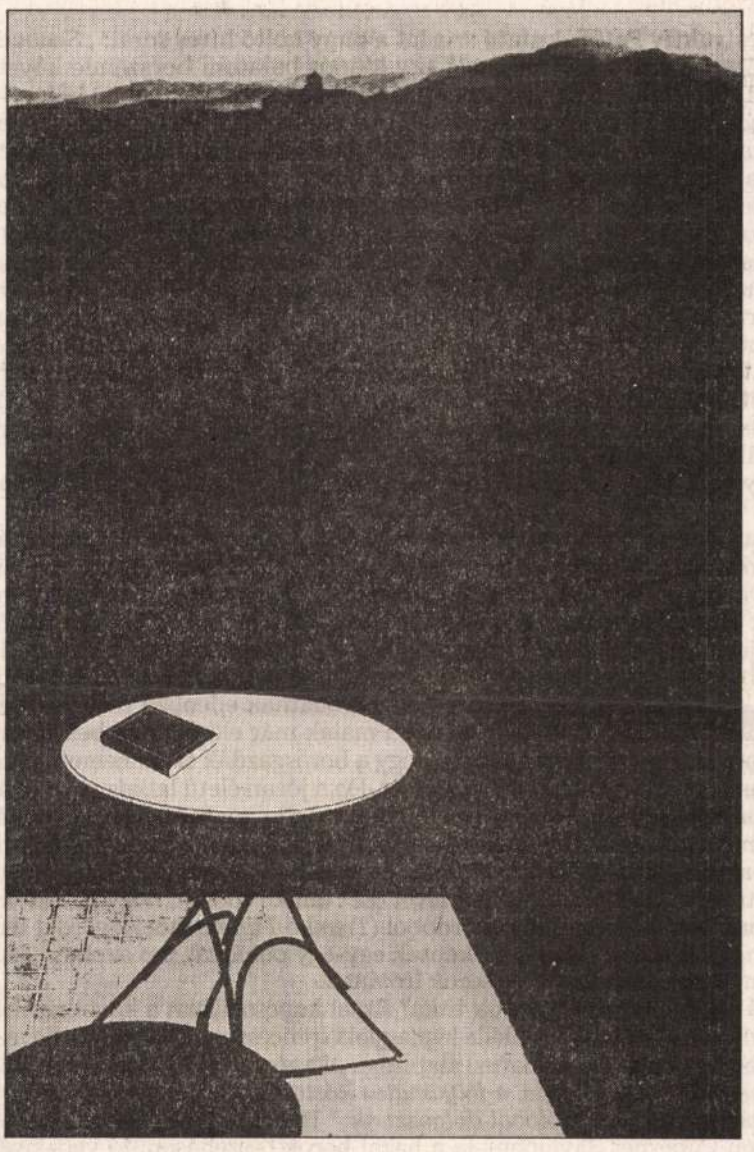

nek. Ettől lett jó, még ha megmagyarázni nem is tudom." Gyűjti a motívumokat (jelen sorok íróját is lefényképezi), de bár ezer módját ismeri a szuggesztív megjelenítésnek, mindig újra a semmiből kell kiindulnia. Kicsit olyan, mint egy különös felderítő, aki nem tudja kinek a megbízásából és miért készíti jelentéseit, sőt megfigyeléseinek tárgyairól sem tudja eldönteni, hogy miért is fontosak. *„Ne csapd be magad!"* – ez az egy elv, amihez ragaszkodik, még ha kódjai esetleg megfejthetetlenek önmaga számára is. Igaz legyen a kép, mert ez – és ennek hiánya – átüt minden szándékon és képzeleten.

Szerényi Gábor

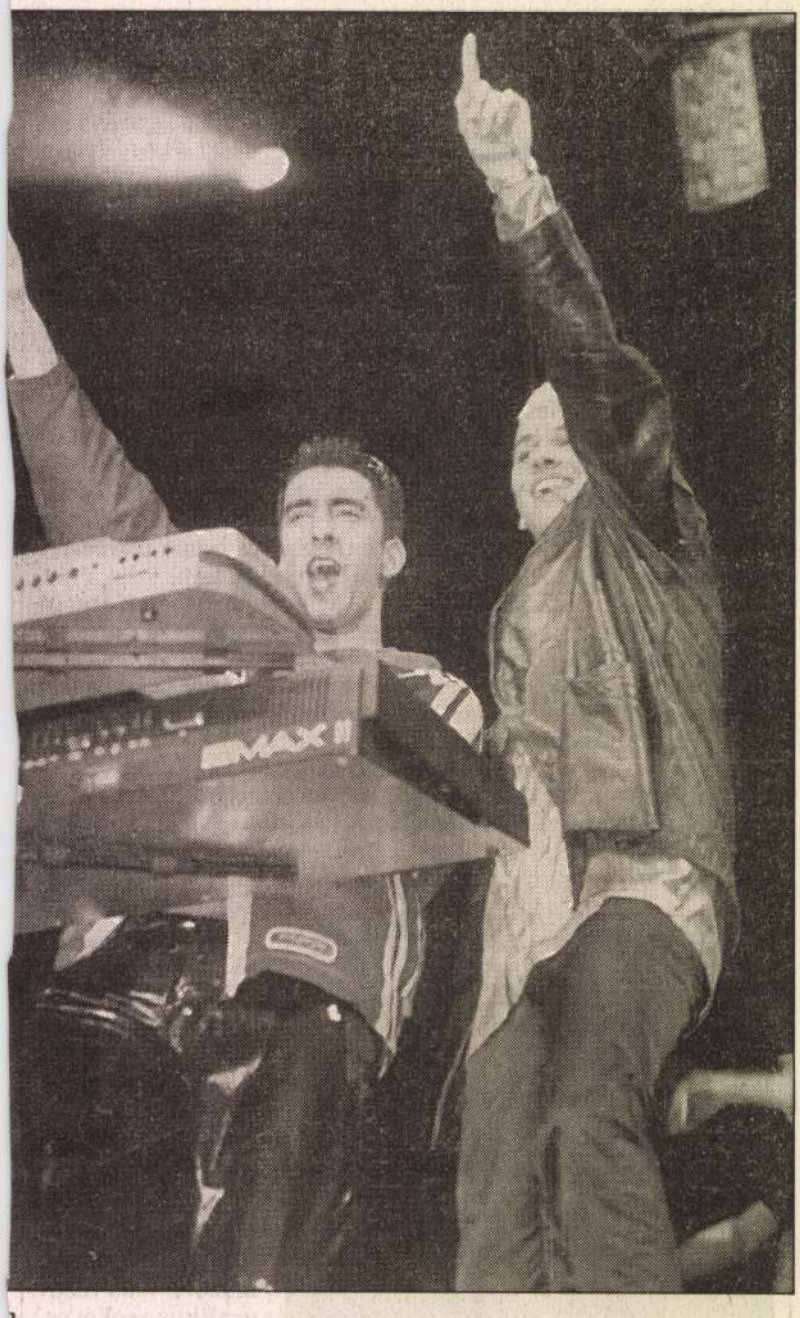

...

...résfokkal állanak sorban. ...iban, ballonból töltött lu... ...0 forintért. Amikor a ve... ...a maga darabját, örül ne... ...rek, ám nem lóbálja, ere... ...ől beleszív. Ettől még jobb ..., két-három slukk nitro... ...éjgáz", pár percre feldob... ...m kell, a vidámítótól bol... ...l. Megfigyeltem egy fiút, ...leleményesen, részben fi... ...ltó beosztással élt: két lu... ...ott. Nem egyszerre és nem ...n, mint a műkedvelők, ha... ...an-keltében, Katlan és a ...között takarosan, példasze... ...kus bölcsességgel szívott. ...időszakosan működik. No... ...igény, jönnének is számo... ...álint lakosai nehezen vise... ...ókonvojokat, az emberára... datot és legfőképp a kivilágos virradatig tartó zenét. Holott egy világváros, mondjuk Budapest, nyaranta, már csak idegenforgalmi okból is elviselhetne több szabadtéri partit. De nem, véli Pintér Gábor, aki elmondása szerint egy vasat sem keres a Katlanon, mert beömlik a bevétel a bérleti díjakba.

– Egyszerűen szeretem csinálni... – tárja szét karját.

Reggel hatkor feladom. Láthatóan megszaporodott az éjszakai megpróbáltatás alanyainak száma, itt-ott ernyedten gubbasztanak. Tüzekhez kuporodva, mint makk ász, védik ki a hajnali levegő hűvös támadását. Viszont a jelenlévők többsége a felkelő nap sugaraival karöltve táncol tovább. A techno és a Katlan ezen a hétvégén sikeresen túlélte magát...

Váczy András

„Villáműző" Szent Donát találkozása Lelle szépével

...destruktív Petőfi-kutató szerint a nagy költő híres sorai: *„Szabad-...relem/ E kettő kell nekem!"* egy kiadós balatoni borszemle követ...yei, nevezetesen az 1843-as (más források szerint 1844-es) lellei St. ...s borhéten turnézó kezdő verselőt itt kapta el az ihlet (népisen: gépi...után néhány butéliával elfogyasztott a mai lellei hegygazda, *Pócz* ...ikapjának Királyleányka névre hallgató „friss és gyümölcsös ka... " fehér borából. Nem véletlen tehát, hogy a Pócz Pincészet ma a Pe...ndor utcában található. A szájhagyomány és a borásztársadalom ...másképp emlékszik. Mármint a nevezetes sorokra. Az erősen kapa...brudalt vándorszínész, akiről akkor még a kutya sem gondolta, ...forradalom lánglelkű poétája lesz belőle, több generációs szemta...rint nagy hirtelen fölállt az asztaltól, és azt kiáltotta volt: *„Bort ide, E kettő kell nekem!"*. Mivel bor már volt benne éppen elég, azt nem ...volt) neki, ellenben elé vezették az az esztendei Balatoni Széphöl... Seregszemle hercegnőjét, akit utóbb, szerelmetes verseiben egyre ...ő Lellei Szitakötőjének nevezett.

...így volt, vagy sem, ki tudná már ellenőrizni másfél évszázad távla...g az, hogy lellei borhetet mostanság újra rendeznek, méghozzá a már ... Pócz József hegygazda és vagy kéttucatnyi kollégája, valamint a vá...rmányzat tevékeny közreműködésével. Mint ahogy a borheti ren...vek csúcspontját most is a Miss Balaton '99, vagyis a szépségkirálynő...ás jelentette. Ez utóbbi gründolását egy, a műfajban (mármint az élő ...babák menedzselésében) már Kaposváron magának nevet szerző új... *Bekes József* vállalta magára. Szent Donátnak ellenben csak részben ...t elűzni a villámokat, szerencsére a maiak már előrelátóan beiktattak ...napot is. Tegyük rögtön hozzá, hogy a borosgazdák és pincemunkások ...álasztották a maguk borkirálynőjét. Ha a józan életű laikus most eset... gondol, hogy egy vörös orrú Übü Mama lett a nyertes, hát nagyon té...színpadra vezetett két lellei lány (akik különben a Miss Balatonon is ...), sem a győztes, *Huszár Mónika*, sem pedig udvarhölgye, *Egry Ágota* ...reti a szőlő alkoholtartalmú levét. Ezt onnan tudom, hogy a tiszteleapra vert, közönségdíjas hordóból (*Trunkó Ferenc* szőlősgyöröki terlingjét rejtette) először ők kaptak egy-egy pohárral, ám azokat haszna nyomban felkínálták e sorok írójának.

...mi a Lelle környéki borok titka? Ezzel kapcsolatban a következőket *Konyári János*, balatonlelle legnagyobb pincészetének (hogy is nevezmáshogy, mint St. Donatus) alapítója: *„Fontos a fajtára való visszakö...ethetőség, a gondosság, a folyamatos kóstolás. No meg, hogy elsőran...itlan, jól beérlelt szőlőből dolgozzunk."* Ha valakinek, hát neki hiheiszen Cabernet Savignont-ja a hazai borok összehasonlító versenyén ...ik helyezést ért el, Brüsszelből pedig elhozta az ezüstöt. Mi Konyári úr ...ből a Baricu és a Köztársaság fantázianevű termékeket részesítettük ...n.

...pségversenyen egyébként nem történt kínos atrocitás. Egyetlen lány ...tt hasra vagy dobott hátast. A lányok pont olyanok voltak, amilyenívánatos nőket a whiskyt kólával mixelő vidéki üzletemberek meg a ...idált elővárosi yuppiek elképzelik: hosszú haj, egyenpofi, pitbullmoga ga a királynő, a jólesően értelmes, 19 éves, kaposvári diáklány, *Jan...él...ca* sem értette, miért lassították le őket annyira a színpadon, mint an...ej...én a lellei pincében az ifjú Petőfi Sándort a „Királyleányka", no meg ...ak...ötő képében kísértő szerelem.

Tódor János

Kiss Dezső

Kiss Dezső kiállítása a Liget Galériában (Ajtósi Dürer sor 5.) augusztus 4-ig tekinthető meg.

A Mesterség, Művészet, Ipar ci-

Népszabadság, 1987. VII. 21

Kis Daniel

könyvkötő

XIX-n

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 46 l.

SALA 37.

PITTURE.

Costetti Giovanni.

1 *La Crocifissione.*
(proprietà privata).
2 *Il berretto rosso.*
3 *Donna che legge.*
4 *La donna bionda.*
5 *La bella spogliata.*

Gurschner Herbert. *

6 *Cenacolo.*

Montanari Giuseppe.

7 *Contadina picena.*
8 *Il salterello.*

Novati Marco. *

9 *Tragedia.*
10 *Macello.*

Rosai Ottone. *

11 *Paesaggio toscano.*
12 *Il riposo.*

Severini Gino.

13 *Maternità.*
14 *Maternità.*
15 *Natura morta.*

Kedves Gyula Bátyám,

valószínűen nov. 3-án, kedden d. e. az egyházközség vezetőivel felmegyünk Budapestre s szeretnénk megbeszélés szerint megtekinteni restauráló munkádat.

Köszönt tisztelő híved

Kiss Dezső

KISS DEZSŐ
okl. építészmérnök
iparisk. tanár
SZÉKESFEHÉRVÁR
KIRÁLYSORI IV. KISHÁZ
TELEFON: 133.

1936. nov. 1.

Kiss Dezső
építész

Feladó: .....

.....

Ára 10 fillér.

LEVELEZŐLAP

Nagyságos

Szentiványi Gyula dr.

úrnak

restaurátor, a M. O. B. tit-

kára

Budapest.

IX. Rákos u. 10.

Műemlékek Orsz. Biz.

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1936.

Kiss Dezső

okl. építészmérnök

szül. Székesfehérvár

1903. 1926-ban végzett a bpesti műegyetemen, majd dr. Fábián Gáspár irodájában dolgozott. 1929 óta Székesfehérvárott magánmérnök és az ottani ipariskola tanára, a székesfehérvári püspökség építési szakértője. 1936 áprilisától 1938 őszéig a székesfehérvári ásatások és a kőmúzeum és szent István mauzoleum építésvezetője volt.

MOB irattár

608/1938.

Társasutazás
a dalmát tengerpart legszebb helyére
RAB (ARBE)
SZIGETÉRE
1937. szeptember 1-12
Teljes ellátással, vasuti költséggel csak: 198 P.
JELENTKEZÉS: CHRISTOPHOROS
a NEMZETI UJSAG és UJ NEMZEDÉK UTAZÁSI ÉS MENETJEGYIRODÁJA, BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 5. TELEFON: 18—78—52 ÉS 18—95—33

A KERESKEDELEM
az egyáron árusító üzletházak ellen

Ez év elején bukkant fel elsőizben a hir, hogy egy külföldi tőkecsoport engedélyt kér a kereskedelemügyi minisztertől u. n. egységáruüzletek nyitására. A terv szerint Budapesten három, a nagyobb vidéki városokban pedig egy-egy üzletet nyitna az uj vállalkozás. Az egységáruüzletek üzletvezetésének lényege tudvalévően a következő: a legkülönbözőbb szakmai árucsoportokból kiragadják a tömegfogyasztásra és tömeggyártásra alkalmas cikkeket és ezeket a legujabb módszerek szerint racionalizált nagyipari berendezkedéssel állittatva elő, egy-egy leegyszerüsitett tipusban hozzák forgalomba. Minthogy üzleteik egész hálózata részére egyszerre adhatják fel rendeléseiket és nem minőségre, hanem a szó szoros értelmében tömegcikkekre törekszenek, az előállitási árat oly mértékben leszoritják, hogy az ennek alapján kalkulált eladási áraik is alacsonyabbak, mint a kereskedők beszerzési lehetőségei. Ezzel természetesen a szóbanforgó cikkek előállitásában érdekelt kis- és középiparosok életérdekeit is alapjaikban veszélyeztetik, mert eddigi vevőik — a szakmai kereskedők — megszünnek vásárlóképessé lenni. Az a tény, hogy ezen üzletek egy-egy szakmai árucsoportból csupán bizonyos számu árucikket ragadnak ki, egyáltalán nem jelenti azt, hogy ennélfogva csupán aránylag kis területen érintik a szakmai kereskedők érdekeit. Azáltal, hogy a tömegesebben fogyasztásra kerülő cikkektől megfosztják a szakmai kereskedőket és csupán a nehezebben eladható cikkeket hagyják meg számukra, életlehetőségeiket a legkomolyabban aláássák, mert rentabilitásukat messzemenően lecsökkentik.

Ezek a meggondolások irányitották az érdekképviseleteket és a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát*, midőn ezév májusában ellenezte a kért engedély megadását. „semmi olyant a kérelmező által felsorolt érvek között nem találván, melyet közérdekből magáévá tehetne".

Érthető feltünést keltett az a néhány nappal ezelőtt napvilágot látott hir, hogy a szóbanforgó kérelem ennek dacára még nem nyert végleges elutasitást, sőt állitólag egyes oldalakról támogatásban részesül. Az összes érdekelt köröket érthető izgalomba hozta ez az értesülés és ugy Budapesten, mint a vidéken megindult a legkomolyabb tiltakozás. A *Baross Szövetség* elnöki tanácsülése szerdán este foglalkozott e kérdéssel és azonnali erélyes lépésekre határozta el magát.

A vidéki Kamarák, értesülésünk szerint, ugyancsak behatóan foglalkoznak az üggyel és az augusztus 28-án Szolnokon tartandó *Országos Kereskedelmi Kongresszus* napirendjére is felvették e kérdést.

Az egységár-üzletformát a gazdaságilag leromlott Európában kivétel nélkül minden országban károsnak ismerték fel. Ennek tulajdonitható, hogy az összes nyugateurópai országok sorra tiltó rendelkezéseket hoztak. A meglévő üzletek terjeszkedését betiltották, az eladásra kerülő cikkeik egyrészét megvonták tőlük, uj üzletek létesitését pedig törvényileg lehetetlenné tették. Ilyen tapasztalatok és előzmények után nem csodálható, hogy az érdekelt iparos- és kereskedőtársadalom, mely amugy is minden erejét meg kell, hogy feszitse, hogy kötelezettségeinek eleget tudjon tenni, bizton reméli és várja azt a kormánytámogatást, mely nélkül ezt az ujabb és indokolatlan versenyt kibirhatatlannak tartja.

AZ ÜTKÖZŐ-REPÜLŐGÉP
a katonai légvédelem legujabb harceszköze

A repülő seregek legveszedelmesebb támadásait a *bombázó repülőgépek* hajtják végre. A bombázó gépek többnyire nehéz, gyakran páncélozott gépmadarak, amelyek hatalmas bombarakományt szállitanak az ellenséges hadállás, ellenséges ipari gócpont, sőt a békés városok fölé, hogy ledobva veszedelmes terhüket, lángba és pusztulásba boritsák az alant fekvő vidéket. Az egyre gyorsabb röptü bombázó gépek légi ellenfele a *vadászgép*. A gyorsröptü, géppuskákkal, sőt már gépágyukkal felszerelt vadászrepülőgépek feladata az, hogy a bombarakománya miatt megterhelt és ezért nehézmozgásu nagy gépet hareképtelenné tegyék.

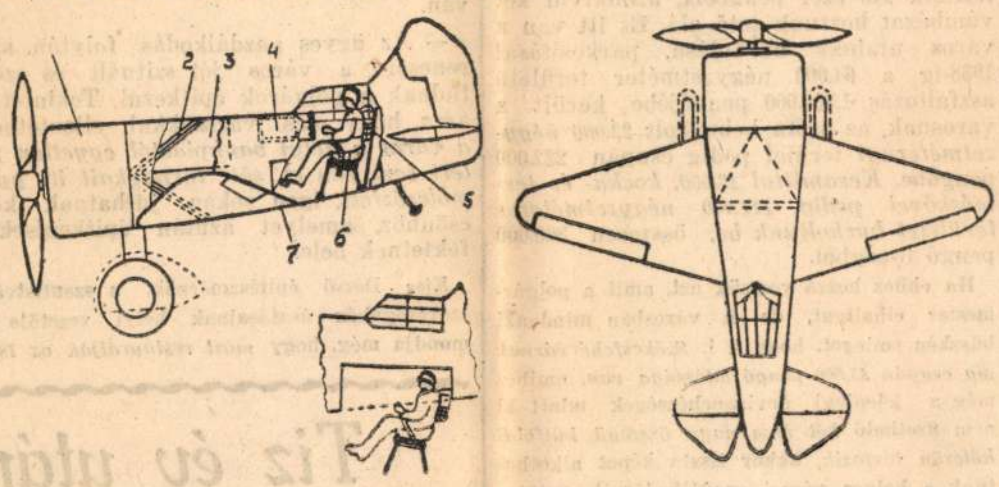

Az ütközőgép oldal- és felülnézetben

1. *Leghütéses csillagmotor.* 2. *Páncél.* 3. *Üzemanyag.* 4. *Rádiókészülék.* 5. *Ejtőernyő.* 6. *A pilóta ülése.* 7. *Ajtó, mely kinyitásnál lecsik.*

A katonai repülés terén egyenesen forradalmat jelentő ujszerü vadászrepülőgépet ismertet most egy szaklap a *Royal Air Force Quarterly*. Az angol légi haderő folyóirata olyan repülőgép rajzát közli, amely gép feladata, hogy *összeütközzék a támadó bombázógéppel*. Az ütköző gép természetesen megsemmisül és Dugovics Tituszként magával rántja a mélybe a bombákkal megrakott veszedelmes bombázógépet.

Az angol folyóirat közleménye részletesen ismerteti az összeütköző repülőgépet. Az ütköző gép géppuskákkal nincs ellátva, mint a többi vadászgép, viszont elörészén, a motor mögött vastag páncél van elhelyezve, ez védi az egészen hátul ülő pilótát, akinek életét az összeütközés esetén elmés szerkezet biztositja. Az ütköző gép pilótája egyetlen kézmozdulattal kioldhatja ülőzének zárját, a repülőgépből kiesve azután a hátára csatolt ejtőernyője segitségével ereszkedik alá.

Az angol szakértők igen nagy jelentőséget tulajdonitanak — a közlemény szerint — az ujszerü ütközőgépnek, mely az ellenséges repülőgép szárnyának, vagy más érzékeny részének zuhanó repüléssel vágódik neki és semmisiti meg igy a repülőgépet. Az angol szakértő szerint ugyanis a támadó bombázó gépeket még céljuktól távol, a levegőben kell megsemmisiteni, még mielőtt a megtámadni szándékozott város fölé érnek, lehetőleg a megtámadott ország határain kivül. Az ütköző repülőgép különben az elgondolás szerint *olcsó tömeggép;* alkalmazásánál tekintetbe kell venni azt a körülményt, hogy áránál lényegesen nagyobb értékü veszedelmes harci eszközt pusztit el. Anglia számára különös fontossággal bir a *Royal Air Force Quarterly* szerint az lyen gépek épitése, mert Anglia élelmiszer és nyersanyag ellátása nagyrészt a tengerentulról történik, az élelmiszerraktárak megsemmisitése tehát ugyanugy, mint a koncentrált angol ipartelepek elpusztitása nyomban megbénitaná a brit birodalom egész életmüködését.

(N. G.)

Az 1936/37. költségvetési évben 82·7 millió pengő bevételi többlet volt az állami közigazgatásnál

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A Magyarország pénzügyi helyzetére vonatkozó 1937. évi junius havi pénzügyminiszteri közlemények szerint *juniusban az állami közigazgatás kiadása 82 millió pengő, bevétele* (a kölcsönkezelés bevétele nélkül) *85.2 millió pengő volt, vagyis* az állami közigazgatás *bevételei 3.2 millió pengővel haladták meg a kiadásokat.* A külföldi hitelek pénztárából felvett kölcsönből fedezendő beruházásokra forditott összeg juniusban 0.8 millió pengőt tett ki.

A *népszövetségi kölcsön* szolgálatára e hónapban a pénzügyminiszter a Magyar Nemzeti Banknál 2 millió pengőt fizetett be, amiből a nem transferált 1.5 millió pengőt utóbb kincstári jegyek ellenében igénybe vette. Az egyéb állami adósságok szolgálatának keretében esedékessé vált összegek helyett pedig 0.3 millió pengő névértékü kincstári jegyet helyeztetett letétbe.

A teljes 1936—37. költségvetési évben az állami közigazgatás *összes kiadása* — a külön kölcsönökből fedezett beruházások nélkül — *788.9 millió pengő,* bevétele (a kölcsönkezelés bevétele nélkül) *871.6 millió pengő* volt, vagyis az állami közigazgatás *bevételei 82.7 millió pengővel haladták meg a kiadásokat.* A külföldi hitelek pénztárából felvett kölcsönből fedezendő beruházásokra forditott összeg a közigazgatásnál 5.8 millió pengőt tett ki.

A *népszövetségi kölcsön* szolgálatával kapcsolatban kifizetett, de kincstári jegyek ellenében utóbb igénybevett összegek cimén az 1936—37. költségvetési évben összesen 18.5 millió pengő folyt be. Ezenfelül a külföldi állami adósságok szolgálatával kapcsolatban összesen 15 millió pengő névértékü kincstári jegy helyeztetett letétbe a külföldi hitelek pénztáránál.

Az összes állami üzemek juniusi kiadásai együttvéve *45.6 millió* pengőt, *bevételei* pedig *38.8 millió pengőt* tettek, vagyis az üzemeknél együttvéve *15.8 millió pengő kiadási többlet* jelentkezett. A külföldi hitelek pénztárából felvett kölcsönből fedezendő beruházásokra juniusban az üzemek 0.8 millió pengőt használtak fel.

Junius hónapban az állami közigazgatás az előlelegkezelésben az államvasutaknak 8.8 millió pengőt, az állami vas-, acél- és gépgyáraknak 0.2 millió pengőt, a selyemtenyésztésnek pedig 0.4 millió pengőt bocsátott rendelkezésre.

Az egész 1936—37. költségvetési évben az összes *állami üzemek kiadásai* — a külön kölcsönökből fedezett beruházások nélkül — együttvéve *482.2 millió pengőt, bevételei 426.5 millió pengőt* tettek, vagyis az állami üzemek kezelése az 1936—37. költségvetési évben *55.7 millió pengő hiányt* mutatott. A külföldi hitelek pénztárából felvett kölcsönből fedezendő beruházásokra ugyanezen idő alatt az üzemeknél összesen 5.2 millió pengő fordittatottt. E költségvetési évben az állami közigazgatás az előlegkezelésben az üzemek hiányának fedezésére 65 millió pengőt bocsátott rendelkezésre.

FÁJÓS LÁBUAK FIGYELMÉBE!

A hires berlini orthopäd, dr. Lettermann néhány évvel ezelőtt egy különleges találmánynyal lepte meg az orvosi világot, mellyel — „Euplán" elnevezéssel — egy lehető legtökéletesebb eljárást dolgozott ki azon betegek számára, akik boka- és talpsüllyedés vagy talpi, illetve sarok bőrkeményedések által okozott fájdalmakban szenvednek. Találmányának lényege abban áll, hogy az általa konstruált betét szisztéma nem ugy készül — mint általában a fémbetétek —, hogy a betegnek a levegőbe emelt, tehát nem járás közbeni, lábformájáról gipszmunkát vesz fel az orvos, hanem az alábbiak szerint: A szisztéma két részből áll. Egy selyemvászon hüvelyből és a benne elhelyezett emelést végző massza anyagból. Rendeléskor a hüvelyt villanykályhában felmelegitjük, miáltal a massza felpuhul. Ebben az állapotban helyezzük a beteg cipőjébe és sétálni küldjük. A szisztéma körülbelül 10 percnyi járás alatt lehülve megszilárdul, de ugy, hogy a közlekedőedények fizikai törvénye alapján a talpnak pathológiásan le- — illetve széjjel — süllyedt belsőrészét ugy emeli fel, hogy a láb ezáltal a legideálisabb struktúráját kapja meg. Lényege tehát az, hogy nem a pihenő — levegőbe emelt —, hanem dolgozó — megterhelt — lábnak a korrekcióját végzi el.

Használati előnyei: bármely cipőbe átrakható, abszolut könnyü és nem tör, ugy hogy idősebb egyének, gyermekek és kényes lábuak is észrevétlenül viselhetik. Az orvos egyedül elkészitheti rendelőjében, miáltal a beteg kizárólag az orvos kezében marad. Az uj betét élettartama legalább két év, ára pedig olcsóbb, mint a fémbetété.

Hazánkban jelenleg már több mint 3000 ember viseli s közülök senki sem hozta vissza a betétet — jóllehet a meg nem felelőt a készitő visszaveszi —, hanem mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik róla.

Az országszerte megnyilvánult nagy érdeklődésre való tekintettel képviseleti irodánkban hétköznapokon délelőtt 8—1 óráig tudományos bemutatást tartunk elsősorban orvosoknak, de az érdeklődő közönség számára is. A Szent István hétre felutazó vidékiekre való tekintettel, tudományos képviseletünk elhatározta, hogy 1937 augusztus 15—23-ig minden nap (ünnepnapokon is) reggel 8-tól este 6 óráig rendelkezésére áll az érdeklődőknek.

Képviseleti irodánk cime: „Euplán" vezérképviselet, Budapest, VIII., Baross-utca 4, I. emelet 5/a. (Telefon 14—33—15.)

Milyen ösztöndijak vannak a közgazdasági karon?

A József Nádor Müegyetem *közgazdaságtudományi karán* az elmult 1936—37. tanévben a kereskedelemügyi minisztérium tiz, a *Gyosz* adománya, valamint *Chorin* Ferenc alapitványa öt-öt, összesen 20 hallgatónak biztositott egyenkint 400 pengős ösztöndijat; a Leipzigercég öt éven át 2000 pengős ösztöndijat adományozott; a *Tébe* mindössze 1000 pengős ösztöndijat pedig hat kari hallgató között osztották meg. Legutóbbi ülésén nagy köszönettel vette a Kar tudomásul *Laky* Dezső dékán jelentéséből, hogy a kereskedelemügyi minisztérium a 400 pengős ösztöndijak számát négy év alatt huszra emeli fel; *Szendy* Károly polgármester pedig 1200 pengőt ajánlott fel a közigazgatási jogból kitüzendő pályatételekre. Az ösztöndijaknak és jutalmaknak ez a gyarapodása lehetővé teszi, hogy a közgazdaságtudományi kar az arra minden tekintetben méltó s reá is szoruló hallgatóknak tanulmányi idejük alatt segitségükre legyen a tudományos tanulmányokat a köteles mértéken tul, pályadolgozatok alakjában is folytató hallgatók pedig anyagi helyzetükre tekintet nélkül megnyerhessék a jutalom odaitélésében rejlő elismerést. Ezt szolgálta a lefolyt évben az is, hogy a *Gyosz* egyik ösztöndijat a Kar három pályadijjá alakitotta át, a közgazdaságban, az üzemgazdaságtan és közigazgatási jog köréből hirdetett pályatételek megoldására. Az ösztöndijak feltételeiből közérdekü a keresk. minisztériumnak az a kikötése, hogy minden évben öt *elsőéves* hallgatót kell ösztöndijban részesiteni a tanévnek olyan időpontjában, amikor a pályázók szorgalma és előmenetele már megállapitható; a kifogástalan hallgató az I. évben elnyert ösztöndijat évről-évre ujra megszerezheti, azaz négy éven át megtarthatja.

Pogány-penzió
a Kékes aljában, Mátrafüreden
Modern villában, 25 folyóvizes szoba, a Mátra legszebb helyén, árnyas 3 holdas parkban, saját stranddal, elsőrangu ellátást biztosit. Napi pensio az előidényben 5 P, főidényben 6 P-től.

Vivat Alba Regia!

Egy magyar város, amely 6 év alatt fillér kölcsönt sem vett fel, de 6 és félmilliós beruházást végzett

Székesfehérvár, augusztus 14.

Mikor *Shvoy* Lajos püspök tési kastélyában keresztülesett a viszontlátás és az üdvözlések örömein, rögtön ez volt az első kérdése:

— Mi ujság otthon, Székesfehérvárott?

A jelenlevők szinte egyszerre felelték:

— *Mindenütt épitkezés folyik, restaurálnak, átépitenek.*

A főpásztor boldogan sóhajtott fel:

— *Ennek igazán örülök. Hála Istennek, a munkálatok az ősi koronázó város további fejlődését jelentik és amellett rengeteg dolgos kéznek jelentenek keresetet, sok-sok családnak kenyeret.*

Ezzel az örvendetes megállapitással járta be a *Nemzeti Ujság* munkatársa is a barokkpatináju várost, amelyben a történelem emléket és a mult romjai között egy modern és nagyszabásu kép tárult szeme elé. *Magyarország első koronázó székesegyházának maradványai, a hajdani várfal, a Mátyás-korabeli kis Anna-kápolna, a százados barokképületek* és emlékek mellett uj alkotások emelkednek, a pompásan burkolt utakon, zöldelő gyep közepén virágok illatoznak, mintha egy láthatatlan kép minden szépet és kedveset össze akart volna gyüjteni a romantikusan szük és girbegörbe utcák világába.

— Valami történt itt! — állapitja meg a mindent meglátó ujságiró, aki 20 évet töltött Székesfehérvárott és itt nevelkedett fel, ahol *Anyos* Pál, *Virág* Benedek, *Vörösmarty* Mihály, *Ybl* Miklós szelleme kisért a régi kövek között. Innen indult el gróf *Klebelsberg* Kunó géniusza, ide jött *Prohászka* Ottokár apostoli lánglelke, ez a város adta *Simor* János hercegprimást és a *Zichyek* egész nemzedékeit a magyar hazának. A püspökség hatalmas épülete előtt zengett fel elemi erővel, *1918 Urnapján a cisztercita gimnázium kis zenészeinek hangszerén a Himnusz,* dacolva az ántánt szijas, kézigránátos vörös katonákkal, akik megrettenve hallgatták a tilos nemzeti dalt a könnyező közönség ajkán felcsendülni. Valami van a fehérvári „genius loci"-ban, ami mélyen megfogja a lelket....

A polgármester legnagyobb műve

Mi most az *uj Fehérvárt* látogattuk meg.

Az ujonnan átépitett és kibővitett városháza csinos épületén még szorgos munkáskezek dolgoznak. Behallatszik a kopácsolás az irodába is, ahol

Csitáry G. Emil

polgármesterrel beszélgetünk, aki 6 év alatt szinte ujjá varázsolta az egykor kopott, szürke és elmaradt Alba Regiát.

— A régi Székesfehérvár kissé elhanyagolta emlékeit — mondja, — és a háboru befejzéséig eléggé elmaradt a fejlődéstől. Elődeink mindig azt hajtogatták, hogy *tulságosan közel vagyunk Budapesthez és ezért kár minden erőlködésért:* a nagy mammutváros mellett nincs létjogosultságunk. Nem sokat törődtek tehát az emlékek ápolásával, a fejlesztéssel, anyagi ügyekkel. Egy helyben topogott a város.

Mikor 1931-ben *Csitáry* G. Emilt választotta meg vezetőjének a polgárság bizalma, két fontos programpontot tüzött ki célul maga elé: *a pénzügyileg zilált városi háztartást rendbe hozni és a mult emlékeinek megbecsülése mellett minél több uj alkotást létre hozni.* Sikerült.

— Mit tart, méltóságos urunk a legnagyobb művének? — kérdezzük.

— Az 1932-ben *320.000 pengőből készitett alsóvárosi vizműtelepet,* amely köré 100 kat. hold területen mintagyümölcsöst és erdőparkot telepitettünk. Ha minden jól megy, pár évtized mulva a fában szegény Székesfehérvárt ugyanolyan zöldelő sürüség fogja körülvenni, mint a debreceni nagyerdő. Ez a gondolat feküdt mindig legközelebb a szivemhez.

A kis rengeteg már ma is impozáns képet mutat. Őt apró őz, kis vadak és madarak lapulnak meg folyton fejlődő bozótjaiban, amelyeket az évek során lassan kiritkitanak, hogy egészséges növekedésüket biztositsák. A telep kilenc kutjából üditő viz áramlik a városi hálózatba és másfél évtizedre el van vetve Székesfehérvár minden vizgondja, mert az elérhető termelés messze meghaladja a jelenlegi szükségletet.

— Milyen munkálatok történtek még a hat év alatt? — érdeklődünk.

A polgármester távirati stilusban válaszol.

— Átépitettük *a városház épületét, a sport- és tornacsarnokot, a korcsolya- és tenniszpályát,* befejeztük *a leánygimnázium épületét,* amelyet teljesen be is rendeztünk. Elkészitettük Dunántul első *levente lőterét,* most van munkában a *vegyesdandárparncsnokság és a 24 osztályos központi elemi iskola épitkezése.* A pár évvel ezelőtt alkotott *strandfürdőnk* ma már idegenforgalmi látványosság, de szivesen nézik meg vendégeink a *múzeum átalakitott otthonában rejlő értékeinket is.*

Óriási befektetés, minimális adósság

A felsorolásnak azonban még nincs vége.

— *A székesegyház és altemplomának restaurálásához 95 ezer pengővel járultunk hozzá* — folytatja a polgármester, a köztisztasági üzemnél lakóházakat épitettünk 110 ezer pengőért, azonkivül két vámházat hoztunk tető alá. És itt van a város utainak burkolása, parkositása! 1938-ig a 64.000 négyzetméter területü aszfaltozás 1.300.000 pengőjébe került a városnak, az azóta beburkolt *22.000 négyzetméternyi* terület pedig csupán 222.000 pengőbe. *Keramittal 13.000, kocka- és terméskővel pedig 111.000 négyzetméteres területet burkoltunk be,* összesen 800.000 pengő összegből.

Ha ehhez hozzá vesszük azt, amit a polgármester elhallgat, de a városban mindenki büszkén emleget, hogy t. i. *Székesfehérvárnak ma csupán 45.000 pengő adóssága van,* amihez még a jelenlegi devizanehézségek miatt ki nem fizethető *két nem nagy összegü külföldi kölcsön tartozik,* akkor tiszta képet alkothatunk a helyes városi gazdálkodásról. *Csitáry* G. Emil hatéves polgármestersége alatt *egyetlen krajcár kölcsönt sem vett fel,* hanem törlesztette az adósságokat és *ugyanakkor 6,663.000 pengő beruházást végzett!*

— Miként történhetett meg ez a valóságos anyagi „büvészkedés" — kérdeztük meg a polgármestert —, hiszen köztudomásu, hogy ma a legtöbb helyen adósságot adósságra halmoznak.

— *Rendkivül takarékosak vagyunk és csakis hasznos beruházásokra költünk,* amelyeknek nagyrésze később „kifizeti magát". A gondosan vezetett váorsi viz-, villamos-, vágóhidi- és jégüzemek, valamint földjeink és kőbányáink jövedelméből tevődik össze az az összeg, amelyet további művek létesitésébe fektetünk.

Családi bér és tartalék

— Melyek azok a *közüzemek, amelyek hasznot hajtanak?* — kérdeztük.

— Igen, a mi üzemeinknél azonban *nincsenek mammutfizetések és bürokratikus kezelés nélkül kereskedelmi szellemben vezetjük azokat.* Augusztus 1-től kezdve behoztuk a *családi bér rendszerét,* amelynek alapján minden munkás a harmadik gyerekétől kezdődően *gyermekei után 4 pengő családi pótlékot kap,* amely tehát egy ötgyermekes közüzemi munkásnál *6 filléres órabér emelést jelent.* Ezt csak azért tudtuk megcsinálni, mert az évi 3 millió pengős költségvetésünk rentábilis, sőt *állandóan tartalékolni tudunk a jövő számára.* Minden uj alkotásunkat *a tervszerüség jellemzi* és gondunk van arra, hogy a szociális, egészségügyi intézményeken kivül a polgárság olyan kulturához is hozzájusson, tehát ne kelljen ezért Budapestre mennie. Találjon meg mindent itthon és költse el szükebb pátriájában a pénzét.

A sok örvendetes bejelentés után most aziránt érdeklődtünk a polgármesternél, hogy *mije hiányzik Székesfehérvárnak?*

— *Gyárvállalatok kellenének* — felelte, — *amelyeknek hajlandók volnánk a legnagyobb támogatást nyujtani.* Különösen mezőgazdasági cikkekkel foglalkozó üzemekre volna szüksége Fejérmegyének, *amely az ország legagrárabb vármegyéje.* Munkásaink elismerten szorgalmasak és megbizhatók, vasuti összeköttetéseink kitünőek és a városon átfolyó Malom-csatorna bőséges vizet szolgáltatna.

Az épitkezési láz

A polgármester elhallgat. Nehéz tőle megtudni azokat a valóban kitünő „trükköket" és módokat, amellyel modern, friss gazdasági vérkeringésü és külsőre-belsőre tetszetős várost csinált Székesfehérvárból. Az uj müveket szivesen megmutatja, beszéljenek azok helyette, ő igyekszik a háttérben maradni. Azt is másoktól kell megtudnunk, hogy *a város közgyülése mindig egyhangúan szavazza meg az uj munkák megindítását,* hiszen a kitünő gazdasági érzékü polgármester *el sem kezdi a kapavágást addig, amig a munkálatokhoz szükséges teljes összeg kéznél nincsen.* Ritka dolog ez manapság, amikor a legtöbben hitelben épitkeznek.

Azonban nemcsak a közület, hanem a magánosok is állandóan hasznos házépitésekkel csinositják városukat. Soha annyi átalakitás és uj épület nem készült egyszerre Székesfehérváron, mint most, a jövő évi *Eucharisztikus Világkongresszus* és a Székesfehérvárott lejátszódó *Szent István ünnepségek,* valamint *a történelmi országgyülés* küszöbén. Mindenki lázas sietséggel dolgozik, hogy a jövő év hatalmas idegenforgalma pompás képet kapjon a nagymultu magyar városról.

— Hozzánk is kihatott az általános jellegü épitkezési kedv — mondja *Kiss* Dezső épitészmérnök, akinek nagyrésze van abban, hogy szépül a város. — A kedves, barokkstilusu régi házak közül ügyesen hangolt korszerü épületek nőnek ki. Nagy szükség volt már a modern és jól felszerelt bérházakra, mert az utóbbi időkben *lakáshiány mutatkozott.* Erre vall az is, hogy hiába magasak az uj bérházakban a lakbérek, *már az épitnkezések előtt kiveszik az összes lakásokat.* A városi mérnöki hivatal minden tervet alaposan átnéz a jóváhagyás előtt, igy a városfejlesztés egységessége biztositva van.

— Az ügyes gazdálkodás folytán, szerencsére, a város jól szituált és ezért tudnak a polgárok épitkezni. Tekintettel arra, hogy más városokkal ellentétben, *a város a helyi bankpiactól egyetlen fillért sem von el, sőt tartalékait itt gyümölcsözteti,* igen sokan juthatnak kölcsönhöz, amelyet azután épitkezésekbe fektetnek bele.

Kiss Dezső épitészmérnök, a szentistváni székesegyház ásatásainak helyi vezetője elmondja még, hogy *most restaurálják az 1802-ben épitett püspöki palotát, kibővitik a katolikus egyházi alap tulajdonában levő tágas Szent István termet* és Székesfehérvár legnagyobb szállodáját is a modern kor igényeinek megfelelően renoválják, hogy a jövő évi várható nagy tömegek igényeit minél jobban lehessen majd kielégiteni.

Épül és szépül a város. Akik a Szent István-évben ide fognak látogatni, örömmel állapithatják meg, hogy a mai nehéz viszonyok közt is lehet ügyesen gazdálkodni, fejlődni és fejleszteni, ha megfelelő gonddal és szeretettel kezelik a város ügyeit. Székesfehérvár kitünő példával szolgál erre . . .

Kinizsi Andor

RENDSZERES LUXUS- ÉS POSTAJÁRATOK
Triesztből és Genovából
Egyiptom, Olasz Kelet-Afrika, Dél-Afrika, Afrika körül India, Kina, Japán és Ausztráliába
Legmodernebb gyorshajók. Elsőrangu ellátás.
Felvilágositás és prospektus:
LLOYD TRIESTINO
magyarországi fióktelepe,
BUDAPEST,
VII., Thököly-ut 2. IV., Váci-utca 4.
és
ADRIATICA FORGALMI IRODA RFT. IRODÁI
BUDAPEST, V., Nádor-u. 21, V., Szent István-körut 4, VI., Andrássy-ut 5.

Tiz év után felmentéssel végződött Maddalena Mancini regényes vendetta-ügye

Páris, augusztus 14.

Csaknem tizesztendős fogság után a napokban szabadlábra került a montpellieri női fegyházból a korzikai származásu Maddalena Mancini, egy nagy bünpör hősnője, akit mint később kiderült, ártatlanul itéltek el, de tiz évbe telt, amig ártatlanságát oly kétségtelenül igazolhatta, hogy az igazságügyminisztérium megkegyelmezett.

A csodaszép fiatal korzikai parasztleány édesapja még a háborut követő években egy éjszakára menedéket adott *Romanettinek,* a hires korzikai rablóvezérnek. *Romanetti* szemetvetett a szép leányra és az apja nem mert ellenkezni a korzikai sziklák retteget királyával és Maddalena igy lett 17 éves korában a rablóvezér választottja. Néhány év mulva az a hir járta be a szigetet, hogy egy hajnalon holtan találták *Romanettit* s a gyanu *Maddalenára* irányult.

Néhány év mulva megkezdte munkáját a vendetta: Maddalena egyik unokabátyját két fiával együtt lesből *lelőtték.* A gyilkosokat hamarosan elfogták s kiderült, hogy azok *Romanetti* bandájának voltak a tagjai. Köztük *Romanetti* utóda, *Bartoli.* Hamarosan hire ment, hogy Maddalena *Mancini* biztatta fel *Bartolit,* hogy gyilkolja meg unokatestvérét, *Romanetti* halálának okozóját. A leány unokatestvére ugyanis elárulta a csendőröknek *Romanetti* buvóhelyét, akik aztán lelőtték a rablóvezért, mert az volt a parancs, hogy *Romanettit* ártalmatlanná kell tenni.

Igy került Maddalena *Mancini* a biróság elé. Társtalanul ült a vádlottak padján, mert ekkor még Bartolit és társait nem sikerült elfogni. Csak néhány év mulva kerültek csendőrkézre, már mint halottak: fegyverrel a kezükben estek el a sziciliai erdőségekben. Az esküdtszék hosszas tárgyalás után Maddalena *Mancinit* bünösnek nyilvánitotta és 1928 végén a rablóvezér volt menyasszonyát *életfogytiglani fegyházbüntetéssel* sujtotta.

Sokan voltak azonban már akkor, akiket a tárgyalás nem tudott meggyőzni a vádlott bünösségéről, sőt ellenkezőleg: annyira világosan érezték az itélet igazságtalanságát, hogy lankadatlan erővel vetették magukat küzdelembe Maddalena *Mancini* kiszabaditásáért. A szerencsétlen leány ügyét Páris leghiresebb ügyvédje Henry *Torrez* vette kezébe. Kinyomozta, hogy a pör egyik koronatanuja kevéssel utóbb visszavonta terhelő vallomását, kijelentette, hogy elvakultságában valótlant mondott a tárgyaláson, most mindenre kész, hogy jóvátehesse bünét, amellyel mindörökre elzárta a fiatal teremtést. Maddalena *Mancini* pártfogói hamarosan maguk is tapasztalták, hogy *mit jelent az, ha valaki a korzikaiak vendetta ügyeibe beleavatkozik.* Néhány évvel ezelőtt *Torrez* ügyvéd egyik barátja ellen Ajaccióban *revolveres merényletet követtek el* azok, akik meg voltak győződve az elitélt bünösségéről.

Tavaly mégis megváltoztatták a sulyos itéletet és Maddalena *Mancini* fegyházbüntetését *15 évre szállitották le.* Most legutóbb pedig 10 évi raboskodás után szabadlábra helyezték a korzikai rablóvezér egykori menyasszonyát, akinek *csak tiz év után sikerült bebizonyitania, hogy teljesen ártatlan* a rokoni házban lezajlott szörnyü vérfürdő ügyében.

megöl minden rovart

ha Pesten is az otthon megszokott kényelmére vágyik.
Hangulatos szobák, ízletes konyha — olcsó árak!
KÖVESSY PENZIO,
a Gellért-tértől félpercnyire.
Budafoki-út 9. szám. Telefon: 269-013.

Kiss Dezső

építész

K

— **A kormányzó elismerése.** A kormányzó megengedte, hogy *Várnai Dezső* okleveles építészmérnöknek az esztergomi és *Kiss Dezső* okleveles építészmérnöknek a székesfehérvári ásatási munkálatok körül szerzett érdemeiért elismerését tudtul adják.

Pesti Hírlap

1939. aug. 8.

NAGY MIKLÓS

ÉLET ÉS TU

11. szám 1979.

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT EINSTEIN

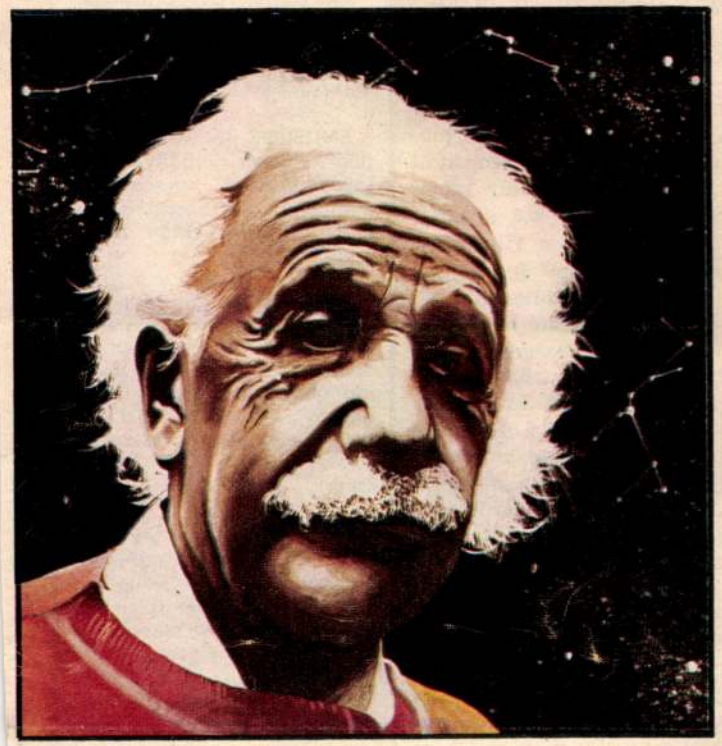

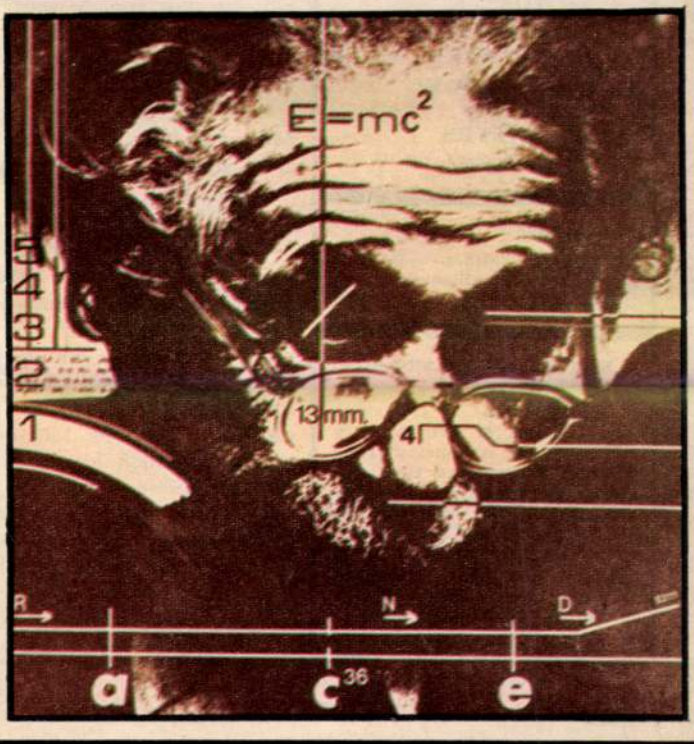

VES
UDOMÁNY!

ALKÍMIATÖRTÉNET
Ifj. Gazda István

341 A MEDDŐSÉG

343 A ROKONSZENVTŐL A BARÁTSÁGIG
Oláh Tamás

345 MONDHATTA VOLNA SZEBBEN?
Dr. Kemény Gábor

347 A TUDOMÁNY VILÁGA

350 MÚZEUM, ÚJ KÖNYVEK

351 A HÁTLAPON: KAPCSOK, KÖSÖNTYŰK
Lovag Zsuzsa

Címképünk:

Kiss Dezső grafikája Száz éve született Albert Einstein című cikkünkhöz

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A KMP harca a szocialista forradalomért ● Nyírbátor 700 esztendeje ● A csecsemőgondozásról ● Ferenczy Béni Géniusza ● A szív fejlődése ● Hol fészkel az alligátor? ● Száz éve született Albert Einstein: Az idő paradoxonja ● Nyelv és élet ● Földi krónika ● Élősarok ● Gondolkodás 64 mezőn ● Múzeum ● Filatélia ● A tudomány világa.

hatmillió mázsányi búzát termelhetünk. Ha pedig azt vesszük, hogy egy átlagos nagyságú termelőszövetkezet területe manapság *négyezer* hektár — be kell látnunk, hogy évente átlagosan *három* mezőgazdasági nagyüzemmel lettünk szegényebbek. 1978-ban pedig még ezt a szomorú átlagot is *felülmúltuk!*

Közbevethetné valaki: mindez nem is olyan aggasztó, hiszen a mezőgazdasági termelés hozamai évről évre *nőnek*. Valóban! A magyarországi búzatermés hektáronkénti átlaga alig 12,3 mázsa volt a századfordulón; ez harminc év múlva elérte a *húsz* mázsát, és alig hat év múltán már mintegy *harminc* mázsányira növekedett. S ezek a hozamok azóta is gyorsuló ütemben gyarapodnak!

Igen ám, de a mind több és több termés elsősorban arra való, hogy *jólétünket* szolgálja, nem pedig arra, hogy *pótolja* a kiesett földek termését!

Vigyáznunk kell tehát a termőföldre! Az új földtörvény — amely véleményem szerint egy kissé szigorúbb is lehetne, de amelyet mindenesetre *szigorúan* kell vennünk — ezt szolgálja. Védi a termőföldet, amely valóban pótolhatatlan érték!

Igen, *érték*, de azt már csak igen kevesen tudják, hogy valóságosan *mennyi* is a föld „ára". Hazánkban először egy 1875-ben hozott törvény írta elő a termőföldek értékének a meghatározását. Az ennek nyomán elkészült fölmérés 1884-ben *aranykoronában** jelölte meg a földadók kivetésének alapját. Ám ez a felmérés sok *hibával* járhatott, s idő múltán szinte teljesen *megváltoztak* a jövedelmek arányai. Igaz, sok módosítással, a rendelkezések „injekcióival" az aranykoronán alapuló minősítést megpróbálták *helyesbíteni*, de csak kevés sikerrel. Mindettől függetle-

(Folytatás a 328. oldalon)

kislexikon

Cikkeinkben csillag jelzi azokat a kifejezéseket és neveket, amelyek a kislexikonban szerepelnek.

AGARGÉL: a bakteriológiában alkalmazott táptalaj. Anyaga a kocsonyásodásra (gélesedésre) hajlamos agar-agar: némely vörösmoszatnak összetett cukra. (A tudomány világa)

ARANYKORONA: egy-egy földterület tiszta jövedelme az 1875-ben érvényes pénzérték szerint. Egy aranykorona értéke 0,305 gramm 900/1000 finomságú színarany volt. (Kedves Élet és Tudomány)

ENTERIŐR (a francia intérieur = belső szóból): szoba, lakás belseje, berendezése, illetőleg az ezt ábrázoló festmény. (Márffy Ödön művészete)

EXPRESSZIÓ (a latin expressio = kifejezés, szemléletesség szóból): művészeti értelemben az egyéni érzésvilágnak és élményeknek heves, teljesen szabad, érzelmi töltésű kifejezése, expresszív kifejezés. (Márffy Ödön művészete)

FONT: koronként és vidékenként változó nagyságú súlymérték; a cikkünkben szereplő bécsi font súlya 560 gramm volt. (A szabadságharc ágyúi)

HÁMOR: kezdetleges ipartelep, amelyen viszonylag egyszerű eszközökkel, vízkerekes vagy gőzgépes meghajtással fémeket kovácsoltak. (A szabadságharc ágyúi)

HULLÁMTÉR: az árvízvédelmi töltés és a folyómeder között elterülő földsáv, amelyet csak árvizek idején borít víz. A hullámtér egy része általában művelt terület. A hullámtérnek az árvíz elleni védelmi töltéshez közelebb levő, a töltéssel párhuzamos sávjában a hullámverés ellen erdősávot telepítenek. (Szeged árvízvédelmi rendszere)

MIÓMA: többnyire jóindulatú daganat, amely vagy a sima-, vagy a haránctsikolt izomból fejlődik. Ha olyan nagyra nő, hogy zavart kelt a szerv működésében, műtéttel eltávolítják. (A meddőség)

Kiss Dezső, keramikusművész 1.) Folytatás

Murádin Jenő: Adatok Ferenczy Béni keramikusi munkásságához.

2 Kiss Dezső: Kerámiatál

2

Művészet, 1987. május, 54-old,

Kiss Dezső, keramikusművész 2.) Folytatás.

Murádin Jenő: Adatok Ferenczy Béni kerámikusi munkásságához.

3. Kancsó, kerámia, 33 cm.
Ferenczy Béni és Kiss Dezső (repr.)

Művészet, 1987. május, 55-old.

KISS Dezső (1953)

130. Irma, te édes, 1987
Irma La Douce (theatre)
offset, 56x80 cm
j.j.l. Kiss Dezső, 1987 – ny.n.
ltsz.: xy 88.395

134. Hoffmann meséi, 1988
The Tales of Hoffmann (theatre)
offset, 42,5x59 cm
j.j.l. Kiss Dezső
ltsz.: xy 89.92

A változás jelei : Plakátok 1988-1990 : Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin. Bp., MNG,1990 19.

132. La Mancha lovagja, 1988
The Man of La Mancha (theatre)
offset, 30x42 cm
j.j.l. grafika: Kiss Dezső – ny.n.
ltsz.: xy 89.374

133. Fekete lyuk – Kelet-európai szórakoztatóipari centrum, 1988
Black Hole – East European Entertainment Centre
szitanyomat, 30x42 cm
j.j.f. Kiss Dezső – ny.n.
ltsz.: xy 88.135

KISS Dezső – KIRSCHNER Péter
290. Kiss-Kirschner-Gerhes-Bp. Szabó stb. kiállítása, Bercsényi Galéria, 1985
offset, 29x42 cm
j.n. ny.n.
+ lépő

A változás jelei : Plakátok, 1988-1990. : Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin, Bp. : MNG, 1990 25.

Bill Clinton: A Rolling Stone-interjú

Amerika a világ legnyugodtabb országa – most azonban kezd ideges lenni. Nem csoda: ha minden igaz, véget ér a republikánus dögunalom évtizede, amely arról szólt, hogy a gazdagok gazdagodnak, a középosztály lerobban, és amikor már túl nagyok a balhék odahaza, a Fehér Ház egy jó kis háborúval üti helyre a dolgokat valahol. Clinton a célegyenesben, a pálya mellett pedig négyen Amerika legmenőbb újságírói közül, a Rolling Stone színeiben: William Greider, P.J. O'Rourke, Jann S. Wenner, és a legmenőbb a legmenőbbek között: Hunter S. Thompson. Ők szorongatják, vesézik, anyázzák a Jelöltet. Az interjút exkluzív közlési joggal, vagyis Magyarországon egyedül a Magyar Narancsnak sikerült megszereznie.

Bill Clinton belépett a Doe's Eat Place – étterem az Arkansas-beli Little Rock belvárosában – hátsó termébe. Péntek volt, néhány perccel dél előtt, s a kormányzó, aki rövid ujjú inget, terepszínű nadrágot és edzőcipőt viselt, nyugodtnak, ám fáradtnak látszott. Majdnem két órával később válaszolta meg az utolsó két kérdést: Paul volt a kedvence a Beatlesből s a fiatal Elvist ábrázoló bélyegre szavazott, még kampányolt is mellette[1].

Wenner: Megrázó volt, ahogy a konvención, a jelölést elfogadó beszéd után ott álltak fenn az alelnökjelölttel és családtagjaikkal – és nemcsak táncoltak a Fleetwood Mac Don't Stopjára, de énekelték is. Szívmelengető látvány volt, ez tényleg nemzedéki csapat, gondoltam.

Clinton: Néha az az érzésem, túlzásba lehet vinni ezt a nemzedéki ügyet. Nem is gondolkoztam rajta sokat, csak amikor álltunk ott és énekeltünk. Az elővválasztások alatt is használni akartam azt a dalt. Benne van, amit az országról és a kampányról mondani akarok.

A háború utáni nemzedék a korlátlan lehetőségek érzetével nőtt fel. Aztán, persze, voltak repedések: Vietnam és a polgárjogi harcok évei. A mi nemzedékünk alapvetően mégis sokkal idealistább mint mások voltak, mert úgy neveltek minket, hogy azt gondoljuk, vannak lehetőségek, tudunk változtatni.

A konvención igazi optimizmust és reményt éreztem. Rengeteg levelet kapok olyan emberektől, akik most kezdik érezni, hogy újra működhet a kormány, hogy az ország újra sikeres lehet, hogy történhetnek dolgok. Néhány nappal ezelőtt Spokaneben jártam, ottani polgárokkal találkoztam. Volt ott egy asszony, nagyjából velem egykorú, aki szó szerint azt mondta: Oda kell menned és meg kell adnod a hatvanas évek generációjának tartozásait!

Thompson: Hűha.

Wenner: Azt mondják, a hatvanas évek idealizmusa halott, nem működött, rossz ötlet volt.

Clinton: Nem. Nem minden működött , de sok haszna volt.

Wenner: Mit csináltunk, ami hasznos volt?

Clinton: Azt hiszem, rengeteg fiatal ember átlépte a fajok közti határokat az egyenlő lehetőségekért, polgári jogokért folytatott küzdelem során. Alapvetően most is azt gondolom, hogy helyes volt szembehelyezkedni a vietnami háborúval. A hatvanas évek végén eléggé megosztottá vált az ország – s a mai napig az.

Wenner: Mit gondol, mennyit ártott Vietnam ennek a nemzedéknek, miért nőttek fel úgy, hogy nem bíztak a kormányban, hogy magával a kormányzással kapcsolatban lettek cinikusak?

Clinton: Akik elmentek harcolni és áldozatokat hoztak, mert úgy tartották helyesnek, olyan kultúrába tértek vissza, amelyik szemben állt a háborúval. Akik ellenezték a háborút – bár a legtöbben ma is úgy gondoljuk, hogy igazunk volt –, a világháború gyermekei voltak. Vietnam miatt kételkedtünk a kormányban – és saját magunkban is. Szolgálni akartuk az országot: hazafias háborúkban akartunk részt venni, hinni akartunk az áldozathozatalban.

Greider: Ön is olyan őrültnek látja 1992-t, mint mi? Nem is annyira a verseny változékonyságára gondolok, inkább a düh és a politikaellenesség villanásaira, melyeknek ön hol célpontja, hol haszonélvezője volt.

Clinton: Szerintem ez többékevésbé egészséges dolog. Szerintem az amerikaiak azt mondják: „A fene essen az egészbe! Nem jó az átlagembernek, ahogy most van. Lehet, hogy nem tudjuk pontosan, milyen változást akarunk, de valami alapvető változást, az biztos." Az emberek borzasztóan szeretnének mélyebbre hatolni a megszokott politikai vitáknál.

O'Rourke: Nem a politikailag megoldhatatlan gondok megoldását várják az emberek a politikától?

Clinton: Van egy ilyen tendencia. Ha összehasonlítjuk az ország teljesítményét más országokéval, be kell látnunk, hogy sokkal aktívabb kormányra van szükségünk. De azt hiszem nagy hiba lenne, ha a demokraták azt hinnék, minden problémánkat képes megoldani a politikai rendszer vagy a szövetségi kormány.

Greider: Nézzük a dühöt. Mi van mögötte? Igazuk van azoknak, akik úgy érzik, el vannak vágva a kormánytól?

Clinton: Igen. A düh mögött az van, hogy a kormány a szervezkedőknek, a gazdagoknak, a hatalmasoknak dolgozik, nem pedig az átlagembereknek.

Thompson: Én is ezt gondolom.

Clinton: Azt hiszem, igazuk is van. A másik dolog, hogy a kormány semmit nem csinál meg rendesen, nincs haladás, nem változik semmi. A harmadik, hogy az emberek érzik a társadalom problémáit, de megkérdik: „Hogyan oldja meg ezeket a kormány? Mit kéne nekem tennem? Hogyan fogjuk megváltoztatni a dolgokat? Hogyan tudja az elnök visszaszorítani a gyermekhalandóságot, a tizenéves terhességeket, a kábítószer-fogyasztást?" Meg kell mondani az embereknek, hogy a kormány lehetőségei korlátozottak, ha ők nem vesznek részt a dologban.

Thompson: Engem aggaszt, hogy ez az ország mennyire odavan a törvények betartatásáért, a szabályokért. Féltem az Alkotmányt, különösen a Negyedik Kiegészítést[2].

Clinton: A bűnözés kérdéséről más a véleményem, mint önnek. Little Rock északi részéből jöttem ide, ahol több száz fiatallal – és szüleikkel – beszéltem, akik részt vesznek a polgármester által kezdeményezett kosárlabdabajnokságban, amelyet mi is segítünk. Ez a bajnokság az egyik fő oka annak, hogy a folyó túloldalán jelentősen csökkent a bűnözés.

Bush-sal épp az a bajom, hogy a bűnözés kérdésében is nagyobb a füstje, mint a lángja annak, amit csinál. A jelképértékű dolgokra megy rá, amik eszmeileg népszerűek, de nem sokat használnak. Nem hiszem, hogy túl sok rendőrt küld az utcákra. Csökkentette a városoknak nyújtott segélyeket.

William Greider

Nagy szavak Little Rockban

Mintha húszévente jönne ránk az őrült politika. Utoljára az 1972-es kampányösvényen csábított el Dr. Hunter S. Thompson megtévesztő valósága, amikor Richard Nixon letaposta George McGovernt és az Alkotmányt. Kiderült, hogy annak az elátkozott elnökválasztásnak nincs adekvátabb megközelítési módja a -doktor apokaliptikus dörgedelmeinél.

Az idei év már jócskán különösre fordult, mire ott találtam magam egy Little Rock-beli étterem hátsó szobájában, kockás terítővel letakart asztal mellett, a Rolling Stone politikai stábjával. Állítólag azért jöttünk össze, hogy meginterjúvol-

(folytatás az 5. oldalon)

P.J. O'Rourke

Miért húzzuk meg a szamár farkát?

Hát mit is tudtunk meg itt? Bill Clinton kedvenc beatle-je Paul McCartney. A sovány elvises bélyegre szavazott (ami nem vall nagy önismeretre). Azonkívül rágja a körmét – igaz, rendes, gondolkodó ember módján, nem az őrültek gyors harapásaival. Meggyőződésem, hogy ezek értékes információk. Ugy értem, *jajaja-jaj*, Paul? És éppen a történelemnek ezen a pontján, amikor Amerikának égető szüksége lenne egy olyan elnökre, akinek Ringo a kedvence.

Míg az interjútémánál vagyunk, szeretnék valamit kérdezni az Olvasótól. Azt gondolta, hogy Clinton kormányzó majd áthajol az asztalon és azt mondja, „P.J., ha majd megválasztanak, doppinggal tömöm az adókat, a szabályozó hivatalok úgy terjednek, mint a nemi betegségek, az infláció olyan magas lesz, mint a népszerűségem nyár közepén, a részvénypiac védőháló nélküli halálugrást hajt végre, a világgazdaság pedig olyan dögletes rothadásba kezd, amilyenre a mezozoikum nagy fajpusztulásai óta nem volt példa"?

A sikeres politikusokból nem azért lesz sikeres politikus, mert olyan hülyék, hogy igazat mondjanak az újságíróknak. Vagy egyáltalán, túl sokat bármiről. Politikust interjúvolni: hiábavalósági gyakorlat. Ezzel az erővel kinyithatod a pénztárcádat és megkérdezheted George-ot és Abe-et (Washingtont az egy-, Lincolnt az ötdolláros), hogy mi a véleményük a zseben lévő lyukról.

Aztán itt van a vonzerő dolga. A sikeres politikus munkájához hozzátartozik, hogy legyen neki, és még a leggyűlöletesebbnek is van annyi, ami kitart egy átlagos interjún át. Én a kemény hírlapírók közé számítom magam – cinikus, megfáradt, el lehet képzelni –, de annak idején hatott rám Koch polgármester[5], Imelda Marcos és a libanoni terroristavezér, Hussein Mussawi vonzereje is.

Kemény kérdésekkel kezded, aztán azon veszed észre magad, hogy így szólsz: „Imádtam a legutóbbi autórobbantását. Stílusos volt és, ki merem mondani, sziporkázóan szellemes." Bill Clinton véletlenül igazán szeretetreméltó személyiség. Csalás.

(folytatás a 19. oldalon)

TARTALOM

POLITIKA

4-5. Bill Clinton: A Rolling Stone-interjú

egy hét

6-7. Képes hírösszefoglaló

8. Kulturális hírek

magyar glóbusz

9. Felmentések, elbocsátások: MÁV, Pátria Nyomda

11. Az új REF: Svarcfigyelő

publicisztika

12. Szabó Miklós: A lakitelki gondolat

13. Galló Béla: Lábjegyzet „A zsidó"-hoz

riport

14-15. Az interjú helye: Találkozás egy királlyal

magyar glóbusz

16. István Király Múzeum: Őrségváltás Székesfehérváron

17. Homoszexuálisok: Irány az illegalitás

gazdaság

18. Géza, Marx és a vállalkozás

világfalu

21. Baltiak és fasiszták: Árnyjáték

23. Campaign '92 USA: Washingtoni népmesék
Pillanatkép befutó előtt
Botrány

24. Európa a tory-kongresszuson: Akrobát, óh!

25. Pyrrhustól Bukarestig
RMDSZ: Ahol a párt szakad

26. Cseh-Szlovákia: 80 nap a válásig

altern-ego

27. Abortusz-ügy: Kampány a szabad döntésért

ÉLET+MÓD

28. Krisnafesztivál: Krisna, Krisna, Hare, Hare

29. Legényárverés a Kongresszusi Központban: Pótcitrom

guide

30. Válás olasz módra (Giuseppe)
A pesti presszók: Kisboulevard

31. Az eltűnt idő nyomában: A Vidám Park
Számítástechnika: A következő lépés

snobleſſe oblige

32. Heti sznobkalauz

saláta

34. Glosszák

KULTÚRA

időjárőr

35. György Péter: „Egyfajta kultúra"

interjú

36-37. „Itt nincsenek miértek" (Beszélgetés Claude Lanzmann-nal)

mozi

38. Ádám lakomája (Marco Ferreri: A hús)
Hanyatló férfikorunk terroristái (Jean-Jacques Annaud: A szerető)
Mozivadász:
Bugsy; Dermesztő szenvedélyek

tévé videó

39. Búsképű lovag (Evald Schorm-sorozat)
Romaneo and Hungriet

könyv

40. Ő válik felháborodásunk tárgyává (Molnár Katalin: De te ki vagy?)
Meg nem felelő helyzetek (Forgách András: Két dráma)

képzőművészet

41. „Nem egyformán fújja a zászlókat a szél" (Beszélgetés Galántai Györggyel)
Medium: Paper

melodig-rockfront

42-43. Fekete kenyér: Fishbone, James „Blood" Ulmer, Eldobható hősök
Csillagok között

színház

44. Reménytelen vágy (Rosas Danst Rosas)
A gyöngédségre áhítozó medve (John Osborne: Dühöngő ifjúság)

sport

45. Wottle sapkája avagy a hajrázás lélektana

46-47. Nick Cave

MELLÉKLET: VIG MONIKA EMLÉKÉRE

A SZERK.

„Annyi biztos, hogyha egyszer kártyavárat építek, nálam vasbetonból lesznek majd a dzsoli dzsókerek, hogyha bárki törne rá, ne dőljön össze az a vár, hisz utólag már sopánkodni kár!"

Feltehetőleg az Apostol zenekar halhatatlan slágerét ordítanák a megerőszakolt Duna partján a szlovák hazafias vízügyi lobbi tagjai a másik oldalon kétségbeesve álldogáló magyar ökológiai lobbi pofájába, ha a késői hetvenes éveket a Petőfi rádió hallgatásával töltötték volna, nem pedig mocskos KGST-természetgyilkosságok kiagyalásával. Hiszen a mű tényleg kártyavár, de tényleg vasbetonból van, s feltehetőleg most már végleg unokáinkra vár az a feladat, hogy lebontsák ezt az istenverte mauzóleumát az emberi butaságnak, visszaépítsék a dombokat, fákat ültessenek, füvet vessenek, rábeszéljék a madarakat, hogy visszaköltözzenek erre az Átokföldére. A vasbeton nem igazán tartós anyag, gyorsan porlad. Csak nem eléggé gyorsan. És szinte semmi nem terem meg rajta.

Ami meg az utólag való sopánkodást illeti: lapzártakor is folyik valami kétoldalú egyezkedés, amit – hogy Szenes Iván után egy másik korszakos bölcselőt idézzünk – nagyjából így lehetne jellemezni: az egyik nem akar, a másik nem tud. A magyar politika alaposan eltaktikázta magát Bős-Nagymaros ügyében, hiszen a dolgot valószínűleg gyorsan és véglegesen meg lehetett volna oldani közvetlenül a bársonyos forradalom után. Ehhez képest éveken keresztül tökörésztünk, megvártuk, hogy az erőműből szlovák nemzeti ügy legyen, lóbáltuk a labdát, mint Pócsik, aztán lazán, felsőbbrendűségünk teljes tudatában saját kapunkba ejtettük.

Hétfőn a szlovákok elterelik a Dunát, aminek – minden ellenkező híreszteléssel ellentétben – nem az a szimbolikus jelentősége, hogy megváltoznak a határok, hanem hogy a civilizáció megint egyszer sötét bunkó módjára rombolja szét környezetét. Bár nem gondoljuk, mint Karátson Gábor, hogy az ökológiai holocaust tornácán egyáltalán nem kell a magyar demokrácia egyéb gyermekbetegségeivel foglalkoznunk, abban egészen bizonyosak vagyunk, hogy tragédia történik. Olyan tragédia, amit meg lehetett volna akadályozni, ha 1989-90-től kezdődően – amikorra mindenki számára nyilvánvalóvá váltak az erőműépítés környezeti hatásaival kapcsolatos tények– a külpolitikai és a környezetvédelmi/vízügyi tárcák vezetői és hivatalnokai (a Németh- és az Antall-kormányban egyaránt) elszántabban, felelősségteljesebben, nagyvonalúbban és ügyesebben kezelik a problémát.

A játéknak vége. Unokáinkat nincs miért irigyelnünk.

- NARANCSGALÉRIA -

KISS DEZSŐ GÉNIUSZ

Kérdés egy interjúból:

***Magyar Narancs*: Én elfogadom, hogy a *Tévedsz* című képed a XX. század végének legfontosabb alkotása, már csak azért is, mert a művészet történetének legrafináltabb húzását hajtottad végre. Egyrészt kiállítasz egy képet, mely pajzsként véd téged és gondolataidat, hiszen az aki ezzel a képpel találkozik, csak annyit tud leolvasni róla, hogy *Tévedsz*. Ezzel elsősorban magát érzi megcélozva: van tehát egy olyan pillanat, amikor azt hihetnénk, hogy mindenki téved, kivéve azt, aki ezt a képet létrehozta. Viszont ha valaki mégis hajlandó ezen az érzésen túllépni, világossá válhat számára, hogy aki ezt a képet megalkotta egyben azt is kijelenti, hogy én is tévedek, ha azt hiszem, hogy ez a kép a XX. század legfontosabb alkotása. Abban a pillanatban, hogy ezt felismerjük, egy példátlan jelentőségű műalkotással találjuk szemben magunkat: egy olyan örökérvényű remekművel, mely először a művészet történetében megkérdőjelezi önmaga fontosságát, értékét és örökérvényűségét.**

Nem tudom, egyetértesz-e velem?

Kistamás László

(Kiss Dezső Géniusz válaszait később közöljük.)

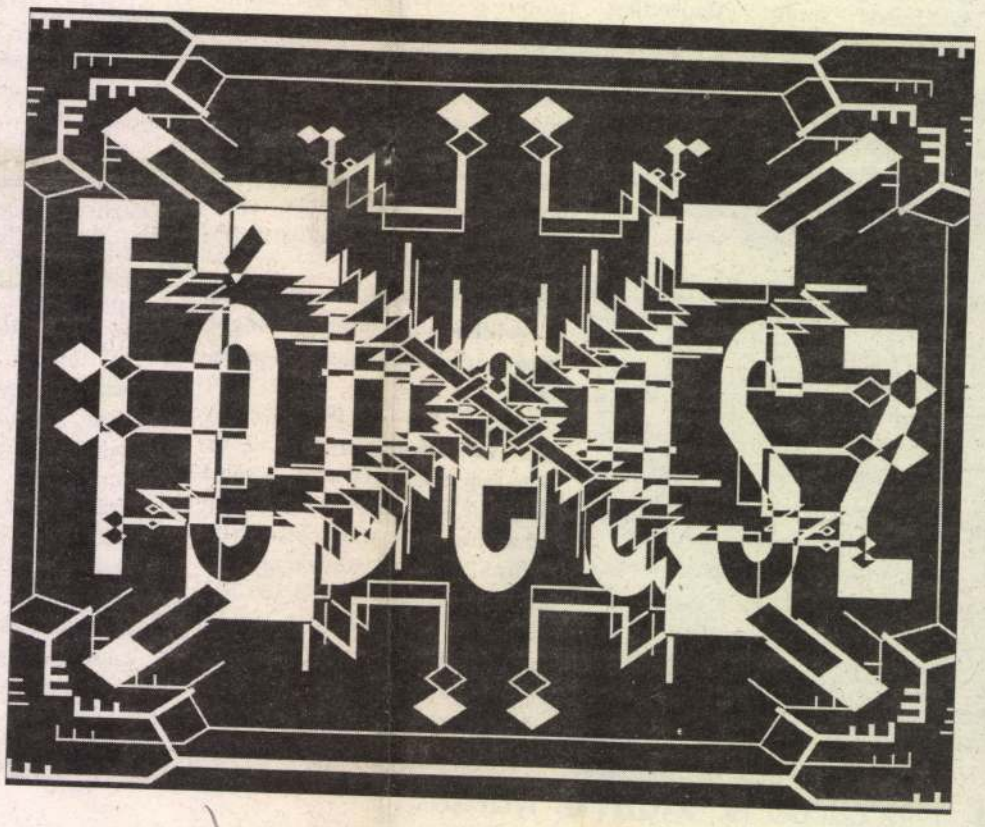

Kiss Dezső Géniusz

Kiss Domokos

200 K államsegély

Értímisk 1900/1901.

23. l.

Kiss Domonkos

Nobrni

1899 – 1901

Éimisk 1930. 85. l.

Kunyovecz h. n. IV. 114.

Kiss Dezső
Kiállítá a Ferencvárosi
Pincetárlatón

Magyar Nemzet 1985.III.22.

Kiss Jenő grafikus

kiállítása a Fiatal Iparművészek
Stúdiójában

Népszabadság, 1985. III. 1

MDK

Kiss Dezső

Az 1936-38-i székesfehérvári ásatási munkálatok helyi vezetője.

Gerevich Tibor irása.

Dercsényi Dezső: A székesfehérvari kiralyi bazilika. Bp. 1943. IX.l.

Kiss Dezső:

cikke: Milyen legyen a Belváros? – Kritika, 1966. jan. – Képekkel

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

Kiss Dezső, grafikus

Grafika: Repa

Kiss Dezső: 35 éves az Élet és Tudomány Címoldal

Élet és Tudomány, Bp. 1981. dec. 4. XXXVI/49

Kiss Dezső

Hortobágy, fogadó. /Kiss Dezső építész./ - Ism: Dezső György, Müszaki Tervezés, 1968. 12.sz. 4o-41.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz. 149-182. l.

154-155. l.

Kiss D.

A sztálinvárosi színházat építette /külső-belső/.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969. 96.l.

Kiss Dezső

építész Székesfehérvár

tervezte a szárazréti

(Fehér vm) rk. templo-

mot

cród

Biertempl

X. l.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

Ágnes királyné diptychonja.

EGYÉB ADAT

Kiss Dezső

építész

a műegyetemen végezte tanulmányait. Székesfehérvárt tanár volt az ipariskolában. Szerepe a MOB-nál (1937-38.) Az országgyűlés műszaki hivatalában került Homan Bálint minisztersége alatt.

T 268-08.

Schein Karolyerzi gyors

Aufgeber Bálvány utca 12.

~~Stern~~ Stern Istvan 1971-76.

Vörösmarty utca 34.b.

Kiss Dezső

építész

Székesfehérvár

l.

Forum

1933. 68-l

< Kiss Dezső >

építész

cikke

< > A modern irány
és a fiatalok.

Építő Ipar - Építő Művészet

1929. 45-46. sz.

latban állanak a XII. század elej
nak díszítményeivel és stílusával.
emlék, melynek paviai mintakép
műhely helyi munkaalkalmának
mincas éveinek végén — hoztul
kőfaragványai között fellépő pav
Pécsen jól elkülöníthető a két n
kőfaragóstílus. Ezek közül csak a
szethez. E csoport hatása kimu
nál is.[1]

A díszítő faragványok másik
közelebb áll a természethez. A
végződésein a cserfa leveleire
levelek jelennek meg. Legszebb
tozó három ívtöredék képviseli.
vésett köveknek három oldalá
homorú, kettőn a bal, egyen pedig
is átmegy. A belső homorúlap
kötött inda, melynek belsejét öt-
az inda fonása megváltozik, hata

Kiss Dezső

építésmérnök

Székesfehérvárt

Terverte az ottani Szent

Ferenc-Konviktust,

az egyházmegyei tanítóházat. Ő vezette a MOB

Székesfehérvári ásatásait

1937+38 ban.

Művészet. 1937. 160. l.

(K. b.: Dunántuli

Művészek.)

OSTYATARTÓ PYXIS,

hengeres, zománcos csillagokkal és kúpalakú fedővel, tetején kereszttel.
Limogesi munka, XII. század.
Réz, 11 cm.

Ipolyi Biharvármegye, 398/1—2. szám. — Radisics, Ipolyi, 13. szám. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 152. szám.

EREKLYETARTÓ LÁDIKA,

kék és fehér zománccal, homlokoldalán öt bábuszerű alakkal, középütt Madonnafejjel, fent 11 kulcslukalakú nyílással és 2 gombbal.
Rajnai munka, XII. század
Réz, 18·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 517. l. — Radisics Ipolyi, 59. szám. — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye, AÉ, VII., 1887., 343. l. — Gerevich: IPGY, 99. l. (Képe 99. l.) Mihalik Sándor: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI. 1930., 535. l. (Képe 530. l.)

FIGURA LÁDIKÁRÓL

Limogesi munka, XII. század.
Zománcozott réz, 6·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp. 1884., második terem, 5. l.

XIV

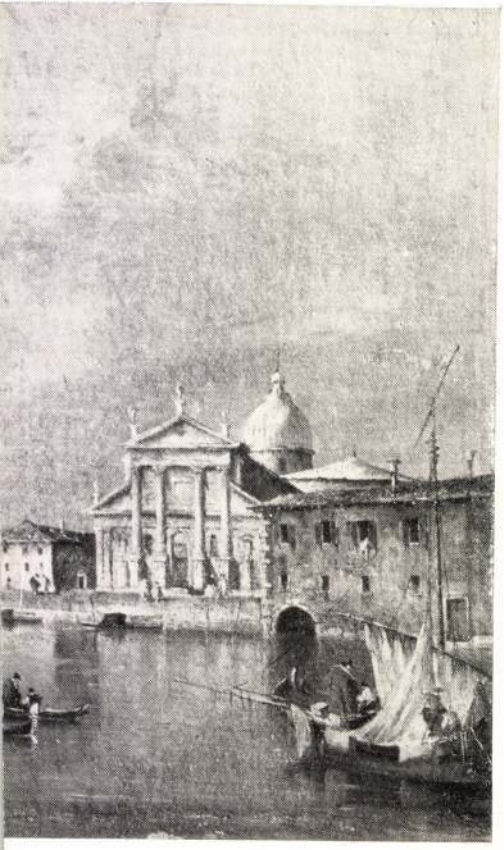

Eperjesi Kis Daniel

Ötvös mas.

Mestere Förintverö

Ostvan Kassan. 4 évre

Hagödött 1612. febr. 7 én.

Felszab. 1616. febr. 29 én

Apja Eperjesi Ötvös

Kis Jakab.

Mihalik József Kassavárós

Ötvösségének tortinete.

Bpest 1900. 315. l.

Molnár János

festő.

MDK

Kiss D.épitész

Sztálinvárosi szinház külső-belső épitészete

Major Máté: Épitészetünk helyzetéről Csillag, X.évf. 1956.október 784.l.

Kiss Dániel, diszitő szobrász, 194o. végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 188o-1941. Bp. 1942.
33 l.

csőházban, melyet Mocsáry is közölt.
edekhen lebontották és a nagy, szé-
elett magas dombon álló épületet ki-
ották. Ma lakóháznak szolgál. Erede-
ocsáry-családé volt.
. Borovszky: I.

M.D.K.

E. Kiss

Szines plakátrajza "Odol üdit frissit" cimmel az Odol müvek gyártmányainak reklamirozására.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. május 27-juni 2. V. évf. 23. sz. hátsó boritólap

Kiss E. Gusztáv épitész

A pályázat épületterveinek megvétele /8000 Ft/

Társtervező: Hófer Miklós, Kiss E. László, Laboda Zsigmond

repr.

Lux Kálmán: A magyar szocialista falu tervpályázat

Magyar Építőművészet 1961. 4. sz. 9 -25 .l.

KISS E. Gusztáv M.É.K.

Sorttelep, Oroszlány kerttervezője.

Építész: Mirgai László

Magyaf Építőművészet 1962/2. 24-25.l.

Kiss E. Gusztáv

M.D.K.

A balatonfüredi Hotel Marina kerttervezője
Építész: Mányoky László

Magyar Építőművészet 1967/5. 9.1.

Kiss E. Gusztáv

Z.L.: Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet központi laboratóriuma és székháza, Budapest. Építész: Tallós Elemér, belsőépítész: M. Hornicsek Klára, statikusok: Walthier Gábor, Vörös György, kerttervezés: Kiss E. Gusztáv, iparművészek: Majoros Hédi, Mester Sándor. - Ismertetés, képekkel.

Magyar Építőművészet, 1971.2.sz. 44-47. l.

Kiss E. Gusztáv

A/zbej/ S/ándor/: Algeriai Olympiai Stadion. /Azbej Sándor épitész, Bősze György belsőépitész, Kiss E. Gusztáv kertterv./ -Miszaki Tervezés, 1967.5.sz. 28-29.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.l.sz. 68-1o7. l./

1oo. l.

Kiss E. Gusztáv Lektterverő

A balatonfüredi szálló lektjének egyik terverője

Jánossy György: Hotel Marina
Balatonfüred

Magyar Építőművészet 1970/3 13 old.

Kiss E. Gusztáv M.D.K.

Ortopédiai rendelö, gyógyászati segédeszközök gáyra
Budapest
kerttervezöje

Magyar Épitömüvészet 1964/3. 20-25. l.

M.D.K.

KISS E. Gusztáv /

a terv elkészítésében földterületi tervezőként működött körre

---

A Budapesti Nemzeti Szinház terve. 1966. Kidolg. Hofer Miklós, Halmágyi Ildikó, stb. Bp, 1966.

KISS E. Gusztáv M.É.K.

Bp. Gorkij fasor 120 fős Óvoda kerttervezője.

Épitész: Kiss E László
Főépitésvezető: Kovács István
Épitésvezető: Stogl István

Magyar Épitőművészet 1962/2.14-15.1.

Kiss E. Gusztáv Testtervező

az ujjáépítendő – a várfalakon kívül
eső és kőzterületté, kőrparkká váló testek
tervét készítette

Gombos Zoltán: Budavári testek
Bp. Natura 1969 171. old

Kiss E. Gusztáv

H/ofer/ M/iklós/ A budapesti új Nemzeti Szinház terve /Hofer Miklós épitész, Kiss E. Gusztáv kertterv./ - - Müszaki Tervezés, 1967. 5.sz. 24-27. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

74. l.

KISS E. Gusztáv M.É.K.

Pedagógus Vendégotthon / Sp .Bencur u./kertjének terve
repr.

Épitész: Mányoki László

Magyar Épitőművészet 1962/2. 17-19.l.

MDK

Kiss E.János,

az ipartestület által rendezett II. tanfolyama a munkavezetőknek 1907 nov.11.-én kezdődik és 1908 febr. 16-án fejeződik be. Előadók közé tartozik fentnevezett építész ill. ép.mester.

Fővárosi Hirek.-Epitöipari szaktanfolyam. Vállalkozók közlönye.Bp.1907.okt.9. 3.1.

Kiss E. László

Építész. A „térbeli Budapest" jegyében karcsú, magas „lábakon" álló épületekben látja a magyarázat hirtelen növekedés okozta probléma megoldását El Lisszickij „felhőkarcolójához" hasonló módon. Ugyanilyen a magyar származású Yona Friedmann elgondolása.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 323.l.

Kiss E. László

Nem érdektelen..., hogy ma, kb. nég
évtizeddel Lissickij után, ami-
kor a nagyváros hirtelen növeke-
dése csöddel fenyeget, például a
magyar származású francia épi-
tész Yona Friedmann a „térbeli
Párus" a magyar ~~származású~~ Kiss
E. László pedig a „térbeli Budapest"
gondolatával, hasonló módon kere-
si a kiutat.

Major M.: A szovjet építészet útjának
első szakasza. 1917-1936

Új Irás VII. évf. 4. sz. 1967. ápr., 80. l.

Kiss E. László, építész MDk

A Gyógyászati Segédeszközök Gyára Létemeletes toronyépületét tervezte.

–: szöveg-kép 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. jún. 19.

Kiss E. László
építész

Bp. Óvoda - bölcsőde 1961.

Repr.

Radó Magyar építészettört. 374.
Műszaki K. 1971.

Kiss E. László építész

Résztvett az alábbi pályázaton
(maket, rajzó)

N. N: Amsterdami vázosháza-
tervpályázata 1968

Magyar Építőművészet 1970/2 2 old.

Kiss E. László építész

(Körti)

Résztvett az alabbi pályázaton

/rajz, szepkó/

Dr. Gyöngyösi István: Neuchatelkőri szerveketek – UNIDO-IAEA – Központja, Bécs – tervpályázat, 1969

Magyar Építészet 1970/2. Sold.

Kiss E. László

cikke: Egy "nyílt" és „mobil" építészeti rendszer. Magyar építőművészet, 1966. 15. évf. 6.sz., 59-63.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

M. É. K.

Kiss E László építész

Részvétel a pályázaton / III. kategória / II. díj

b.j./ Vita a z éptőművészeszövetségben a családiház
épités uj megoldásairól
Kihirdették a sorház-tervpályázat eredményét.

Magyar N emzet 1962. március 4.4.1.

Kiss E. László épitész

M.D.K.

A pályázat épületterveinek megvétele /800C Pt/

Társtervező: Hófer Miklós , Kiss E. Gusztáv, és Laboda Zsigmond

repr.

ux Kálmán: A magyar szocialista falu tervpályázat

agyar Epitőmüvészet 1961. 4. sz. 9 -25 .l.

de. D. K.

KISS E. László építész

Harkány, Thermálfürdő (Rest.)

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 516.
136. l.
137. l.

KISS E. László épitész M.É.K.

KÖZTI

Bp. Óbudai Kisérleti Lakótelep, P.Ø. jelü lakóépület

repr.

Főépitésvezető Horváth Lajos

Épi tésvezető:Gaál Mihály

magyar Épitőművészet 1962/2. 16.1.

KISS E; László épitész M.?.K.

KÖZTI

Bp. ˇorkij fasor, 120 fős óvoda / repr. 6

˙erttervező: Kiss E. Gusztáv
Főépitésvezető: Kovács István
Épitésvezető: Stogl István

˝agyar Épitőművészet 1962/2. 14-15.1.

M.D.K.

Kiss E. László épitész

KÖZTI

Budapesti Orvostudományi Egyytem Bőrgyógyászati Klinika uj tömbje és auditóriuma, repr.
terv: 1957-58, épités 1961-1963.
Belső épitész: Moess Tibor,
Épitésvezető: Bálint Jenő

Magyar Épitőművészet 1963/6. 12-17.1.

M.D.K.

Kiss E. László épitész

Hétvégi ház terge, "Csopak I. "

Magyar Építőművészet 1965/6. 36.l.

Kiss E. László
építén

M.D.K

„Modell je" (repr) építészeti
elképzelési.

Derecsényi Dezső: Uj épületek történeti környezetben
Művészet, 1962. november — 40 lap

Kiss E. László építész M.D.K.

/KÖZTI/

Az 1962. évi Ybl Miklós -dij II. fokozatával kitüntetve.

Magyar Építőművészet 1962/5.2

Eleve ki kellett iktatni azokat a terveket, melyek a Szent György teret történeti fejlődésétől, az ott álló műemlékektől függetlenül, mint új beépítési problémát oldották meg. Véleményem szerint, ha minden építészeti megkötöttség nélküli szabad területen történő építésnél az építész nem veszi figyelembe a táj formáló erejét, léptékigényét, hangsúlyozom még ilyen területen is tévedés áldozata lesz az a tervező, aki elvontan csak az épületre koncentrálja figyelmét. Fokozott mértékben áll ez a budai várnegyed történelmi jelentőségű terére. Itt egyedül az épületek funkciójából kiindulni s ezeket az eredményeket a tértől függetlenül érvényesíteni, nem lehet. (Ilyen volt pl. Jurcsik Károly, vagy Szrogh György — önmagában nagyon értékes — terve.)

A pályázók többsége tömegalakításban, a kiemelkedő hangsúlyok mellőzésében, a történelmi beépítési vonalak, utcák megtartásában igyekezett a környezet parancsolta keretek között maradni s ezen *belül* megoldani a funkció, a tájolás, a korszerű formálás feladatait. Kisebb jelentőségűnek — de egyáltalán nem elhanyagolhatónak — vélem az illeszkedés olyan kérdéseit, mint a várban idegen bütüfalas végződés elkerülése, a magas tetők áthozásának kérdése stb.

Deresényi Dapó: Új épületek történeti környezetben.
Műszaki 1963 Nov. 40-42 lap

Kiss E László

Kiss E. László modellje
Maquette, par László E. Kiss – Макет Ласло Э. Кишша

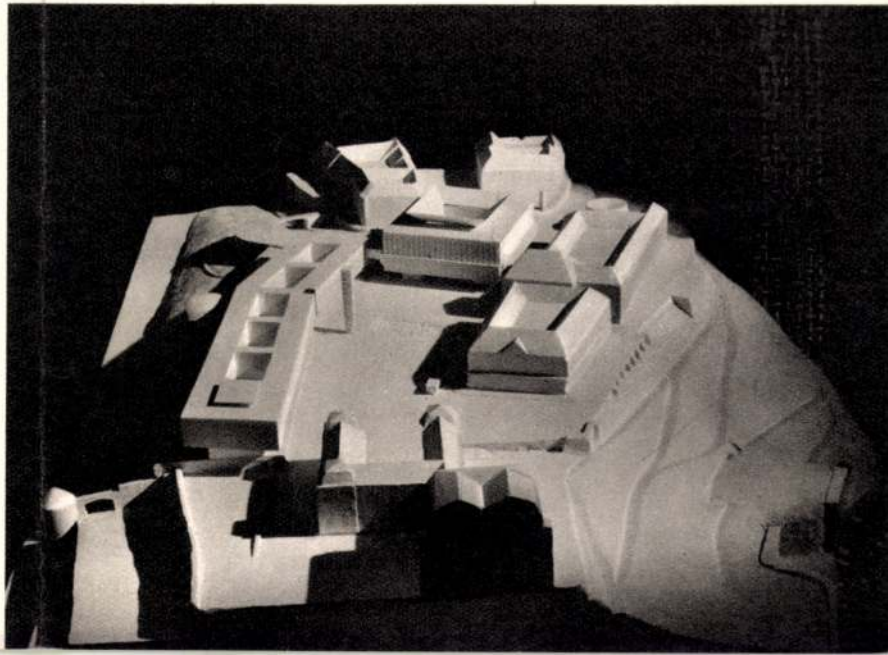

gosan hangsúlyosan jelentkeznének, az után felérkezők szá[illegible]ra pedig éppen a kapukban nem a várnegyed jellegzetes képe, hanem a mai épületek dominánó hangsúlya — alapjában véve tehát félreérthető — élménye fogadná az érkezőt.

Kevésbé exponált a Palota út torkolata. Az egyik díjnyertes pályázó hatalmas gombába elhelyezett vendéglőt telepített a bástyára, amit a legkülönfélébb szempontból (pl. konyhaüzem besüllyesztése a bástya szintje alá) kifogásolni lehet. (Gulyás Zoltán II. díjat nyert terve.) Másik pedig ezen a ponton a történelmi telekosztás megtartásával kis léptékű, magastetős házakkal hozta át a Várnegyed épületeinek tömegjátékát. Ezt a megoldást szerencsésnek vélem, hiszen a modern építészeti környezethez idomuló hangolása — mint már előbb is érintettem — nemcsak korszerű törekvés, e helyen magától értetődő kívánalom is. (Farkasdy Zoltán II. díjat nyert terve.)

Nem kívánom részletesebben tárgyalni a díjnyertes terveket, talán elegendő azt az alapvető szemléletet kiemelni, hogy valamennyi tervező modern épületekkel oldotta meg a történeti környezetbe való építés problémáit és azok jártak — legalább is véleményem szerint — a helyes úton, akik a tömegek oldottabb kezelésével, a történelmi beépítési vonal megtartásával, a meglevő műszínharmóniája magával ragadó krétarajz.

Ugyancsak hasonlóan tetszett Hincz Gyula modern művészi grafikája. Tartalmas és szép munka Feledy Gyula Galambos fej című képe és Kass János ötletesen megoldott illusztrációja, a Feltámadott a tenger, valamint Lányka madárral című grafikák.

Szerettük volna, ha erre a kiállításra plasztikai műveket is hoztak volna. Ilyen jellegű kiállítást egyébként is évek óta hiányol a bajai közönség.

A főleg fiatal művészeink által bemutatott műveken át láthattuk, hogy egyre inkább megértik a ma problémáit, melyeket át is élnek, és műveikben kifejeznek. Ha a valóságot érzéseiken átszűrten, bár különböző formanyelven is, de lényüknek megfelelően tolmácsolják, nem távolodnak el a közönségtől, amint ezt a kiállítás is bizonyította. A változatos forma a keret csupán, melyben a tartalom a domináns, és ezt kereste és találta meg a látogatók zöme is.

Az új próbálkozások azért is tanulságosak számunkra, mert művészeink munkájának a tartalma a legsajátosabb, legyen az impresszionista, vagy éppen expresszionista, a formai próbálkozást is a valósághoz köti, mert abban gyökerezik.

Mészáros Fülöp

Kiss E. László épitész M.D.K.

A Pest megy ei Biróság uj épületének terve

makett, repr.

Pest megyei H irlap 1965. jan uár 5. 3.1.

Kiss E. László épitész M.D.K.

KÖZTI

Ortopédiai rendelö, gyógyászati segédeszközök gyára,
Budapest

Társtervezö: Mirgai László repr.
Belsöépitész: Moess Tibor
Kerttervezö: Kiss E. Gusztáv
Épitésvezetö: Csupó Tibor

Magyar Épitömüvészet 1964/3. 20- 25. l.

Kiss E. László épitész M.D.K.

A Pest megyei Bíróság épületének terve.

repr. makett.

Pest megyei Hírlap 1964. április 17. 1.1.

Kiss E.László épitész M.D.K.

Részt vett a Bp. „Szent György tér beépitési tervpál
yázaton.

Társtervező:

Magyar Épitőművészet 1963/2, 17-21.l.

MDK

Kiss Edit festőművész

(Részt vett Kunvári Tilla a párizsi Raymond Duncan galériában rendezett kiállításának megnyitásán. Fényképr repr.)

Kunvári Tilla szobrászné ...
(Képfelirat.)
Ország-Világ, Bp. 1961. 2. sz. (12.l.)

Kiss Edit, szobrász festő

MDK

Műveit sikerrel mutatták be Párizsban, a Galérie Raymondban.

–: Ma hallottuk

2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 19.

KISS Elemér József fertő

Miskolc, Tell 1923

OMIKE 1909 - 1944

158.

KISS E. Karoly, Jeszi

Kiállítás.

Kiáll. Nyírbátor 1989. március 14- ezel. =

= Szabolcs-Szatmári Szemle 24, 1989, 2., 240.

88m. 45n / Mesterek

magasságát mutató kerámia-tondó.) A sávos
tengely szegmensíves loggiái. Emellett a másod
záródó, konzollal alátámasztott zárterkélye, hár
ablakok mellvédjén és szemöldök-mezőjén fü
A harmadik tengelyben a téglaborítású homlokz
(illetve esetleg eredetileg a harmadik is ?) szint
töredékével. A homlokzatot az első tengely felé
harmadik tengely felett pártázatos oromzatú, té
területek historizáló polgárházainak formai meg

KISS Edit festő

Ára: 32 FORINT LI. évf. 17. szám 1996. szeptember 1. Elul 17. 5756.

בה

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI HITKÖZSÉGEK LAPJA

JELENTÉS A ZSIDÓ MÚZEUMBÓL

Mit üzennek a napraforgók?

1995 szeptembere. Egyszeri magyar turista (odahaza a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület egyik vezetője) térképpel a kezében a — zsidó üzleteiről nevezetes — párizsi Marais negyed egy csendes terére vetődik. Mi sem természetesebb, mint hogy benéz a holocaustról rendezett kiállításra, s hogy a kiállítóhelyiség melléktermében látható festményeket is megtekinti. Egy megdöbbentő lágerfestmény-sorozat alkotója magyar nevet visel. A falra kifüggesztett életrajzból kiderül: *Edith Kiss* képei az 1944-ben Budapestről deportált festő-szobrászno ravonsbrücki lágeremlékeit örökítik meg. A művésznő 1946-tól külföldön élt, s 1966-ban egy párizsi szállodában önkezével vetett véget életének.

„Hogyan fordulhat elő, hogy erről a történetről mi nem tudunk, ezeket a képeket nem ismerjük?" — szólal meg a magyar turistában a kulturális szervező, s nyomozni kezd. A szálak a Magyar Intézet közvetítésével, a francia kultuszminisztériumon keresztül egy német bölcsészdoktorhoz, dokumentumfilmeshez, *dr. Helmuth Bauerhez* vezetnek. Másnap az 53 éves Bauer úr, a művésznő külföldi hagyatékának gondozója, s a vándorkiállítás utaztatója maga meséli el: Fiatalkoromban a Daimler—Benz AG alkalmazottjaként felfigyeltem a cég egykori, genshageni repülőgépmotor-gyárának szerepére a ravensbrücki fogolynők kényszerdolgoztatásában. Kutatni kezdtem. Idővel a cégvezetés is mellém állt, s pénzt is áldoztak a múlt feltárására. Így készült el a Csillag és árnyéka című dokumetumfilm. De nemcsak a dokumentumok érdekeltek: két éven át tüzetesen nyomoztam a túlélők után. Annyit tudtam, hogy a táborban magyar zsidó nőkön kívül különböző nemzetiségű (német, lengyel, francia) politikai foglyok is voltak. Kiss Editről először egy német túlélőtől, kommunista fogolynőtől hallottam: ő mutatott fényképeket a háború után Budapesten készített (s az újpesti zsinagóga külső falán ma is látható) reliefjéről s a Hitelbank számára alkotott (s az államosítás során eltűnt) szobráról. Budapesten azonban sokáig hiába érdeklődtem: sem a Hitközségnél, sem az Ellenállók Szövetségénél nem tudtak a festőnőről, s csupán egy volt fogolytárs (mint kiderült: szívbéli jó barátnő), egy pesti nyugdíjas fényképésznő, *Bartha Ágnes* vezetett a nyomára. Azóta együtt dolgozunk azon, hogy Edit megrázó képeit minél több ember megismerje, minél többen legyenek, akik arra figyelmeztetnek: soha többé!

Bartha Ágnessel már Budapesten, a Zsidó Múzeumban beszélgetek. A párizsi ábrándból azóta valóság lett: a Bauer úr rendezte vándorkiállításra felfigyelt *Turán Róbert* múzeumigazgató is, s több tulajdonos műtárgyaival kiegészítve, dokumentumok felhasználásával — s nem utolsósorban a Daimler—Benz cég támogatásával létrejött a SZEPTEMBER VÉGÉIG megtekinthető pesti kiállítás. Edit a háború előtt gépírónőként dolgozott a Hitelbanknál, de — *Bán Edit* néven — több kiállítása is volt. 1944 októberében a KISOK-pályán találkoztunk, s attól fogva a szentgyörgypusztai sáncásástól kezdve az óbudai téglagyáron és az Ausztria felé tartó gyalogmeneten át, a zündorfi bevagonírozástól Ravensbrückig, a genshageni kényszermunkától a front előli „halálmenetig" mindenütt együtt voltunk, együtt bújkáltunk egy elhagyott német ház fáskamrájában, s jutottunk — csontsoványan, betegségeket átvészelve, katonák erőszakoskodásának kitéve Berlinen és Prágán át — végül haza 1945. július elejére. Ez a barátság akkor szinte az életet jelentette nekünk, s azután sem szakadt meg. Pesten Edit néhány hét alatt újrafestette azokat a képeket, melyeket eredetileg a mindenféle nemzetiségű és vallású fogolynők lágerbeli húsvéti ünnepségére, a többségükben jóérzésű, német művezetők hozta anyagok felhasználásával Genshagenben készített, s melyeket akkor az SS-felügyelőnők felfedeztek és elégettek. Még azon az őszön sor is került egy pesti kiállításra, de reliefjének 1948-as újpesti avatásakor már nem élt idehaza. Svájc, Casablanca, Párizs — időnként kiállítások. Férjének 1962-es halála után Londonban élt.

Ágnes friss, fiatalos — de most, nem tagadja, fáradt. A kiállítás megszervezése a kultúrára oly kevés figyelmet (és anyagi eszközt) szentelni tudó mai magyar társadalom zaklatott viszonyai közepette nem kis izgalommal járt az ő számára is, s az emlékek is — óhatatlanul — felkavarodtak. Ráadásul az örömbe hellyel-közzel üröm is vegyül: sehol egy figyelemfelkeltő plakát, még a múzeumon belül sem tájékoztatja semmi a látogatókat az emeleti kiállításokról: csak véletlenül vetődik a kitartó érdeklődő az első két terem ereklyéit végignézve a hátsó helyiségben meghúzódó Kiss Edit-kiállításhoz. Ott már aztán talán fel sem figyel egyes képaláírások elmaradására, a lágersorozat döbbenetes látványa uralja a terepet. Emberhegyekkel zsúfolt vagonok, gyilkosok kergette halálmenet, felkiáltójelként ágaskodó napraforgók között görcsbe merevedett holttest, eltorzult arcok, élőholt rabszolgák… mindenki láthatja. Végre Budapesten is. S ezért nem volt hiábavaló a fáradság.

Bokor Judit

Az egykori stib'lekről nosztalgiával

Bank, irodaház, szálloda. Szálloda, bank, irodaház, ez az építőipar mostani repertoárja. A Rumbach utca és Király utca sarkán is nőtt egy impozáns palota, a helyén, a Király utca 7. kicsiny kétemeletes ház második emeletén volt egy stib'l — imaszoba —, a Chevre Thilem (Zsoltár Egylet). Negyven-ötven ember ült a padokban nagy ünnepekkor lepedővel elválasztott rész biztosított helyet a hölgyek számára. Számos stib'l volt e környéken — Király utca, Rumbach utca, Holló utca, Paulay Ede utca, a most is élő százéves Hunyadi — legalább hét imaszobát jegyzett. Miért ennyit? Válaszolhatnánk egyszerűen: mennyiségi igényt kellett kielégíteni, hiszen nemcsak szám szerint élt sokkal több zsidó a háború előtt Pesten, mint napjainkban, hanem százalékban összehasonlíthatatlanul többen vettek részt a közös istentiszteleteken. Különösen e környéken élők, és bár reprezentatív kőtemplomok is álltak a közelben, a sok hívőt nem tudták fogadni. Alighanem ez az igazságnak csak egy szelete, talán nem is a legvastagabb. Ha nincs választásra lehetőség, akkor az ember vagy otthon imádkozik, vagy ahol tíz ember összejön. Imádkoztam fáspincében is a '70-es években Munkácson, azt is titokban, másra nem volt mód. Ha van választásra lehetőség, akkor számos szempontot figyelembe lehet venni. A történetet az elején kezdve: stib'l (imaszoba) előbb volt, mint kőtemplom. Pesten is az Orczy-házban előbb kis imahelyek jöttek létre, majd a kőtemplomok ősei, hajlékul szolgálva mindaddig, amíg a kőépületek fel nem épültek. A felvilágosult nagypolgárság részére a Dohány, a hagyományt őrző középpolgárság részére a Rumbach, Vasvári — hogy a környéken maradjunk —, az ortodox polgárság részére a Kazinczy utcában. Bizonyítandó, hogy a társadalmi szempontok számítottak — a Dessewffyt a Nyugati pályaudvar piros sapkás hordárai alapították, nem véletlen, hogy szociális intézmény, a Bikur Cholim (beteggondozó) csatlakozott hozzájuk. A kőépületek felépülte után a stib'lek nem szűntek meg, sőt újak alakultak. A miértre válaszolva vegyük példának a Chevre Thilemot — mi ide jártunk —, idézzük fel hívei közül, akikre emlékszünk, más emlékezőket is megkérdezve. Oda járt *Peller,* a halas, aki előimádkozott, *Glück,* az ügyes, akinek egy kis boltja is volt, de csak úgy ismerték, *az ügyes,* aki tagja volt a vezetőségnek. *Mandel,* a rőfös, *Éliás,* a suszter, akinek a Dob utca 33.-ban volt műhelye, lakása az üzlet galériáján, *D. Miksa,* a gyufás csendestársa, övé volt az üzlet irányításának terhe, felelőssége és a csendestárs mellett a gábe tisztet is betöltötte. Oda járt *Frenkel,* a szabó a Holló utcából, *Pollák* úr két gyönyörű lányával, és a köztiszteletben álló *Smalhauser,* aki az egyik emlékező szerint rabbi volt, a másik szerint „csak" egy nagyon vallásos és nagy tudású ember, a megbecsülés emelte a közösség élére. E felsorolásból is látjuk, hogy e templomválasztás egyik fontos szempontja a társadalmi helyzet. Másik: a felsoroltak nem voltak született pestiek. Máramarosból, Szabolcsból, Hajdú megyéből származtak, így többnyire szefárdok voltak. Az ukrán, lengyel pogromok elől menekülő zsidóság az ország keleti megyéiben telepedett le, Cseh—Morvaországból, Ausztriából, Poroszországból származó áskenáz zsidóság az ország nagyobb részében, középen és nyugaton leltek otthont. Így a pesti kőtemplomok túlnyomó többsége askenáz volt, míg a stib'lek többsége szefárd. A vallásosság mélységének egyáltalán nem mértéke a hovatartozás, a különbség az imarendben és a kiejtésben van. Más a dallamvilága is, a szefárdok a stilizált kántorzenét nem szerették, az ő dallamaik folklorisztikusak, egyszerűbbek voltak, magukon hordozva azt a tájat, ahonnan származtak. A hangulatuk a kisebb létszám miatt oldottabb, családiasabb volt. A templomválasztás fontos szempontja lehetett még a szertartásokban való részvétel. Ugyanis egy szombat vagy ünnepnap délelőttjén hét embert felhívnak a Tóra olvasásához, hogy a közösség mellett a személyhez szóljon a Szentírás, a Tóra kivétele, öltöztetése, az előimádkozás 10-11 embert juttat funkcióhoz. A kőtemplomban, ahol több száz ember imádkozik, talán egy évben egyszer közeli hozzátartozó halálozási évfordulóján juthatott e tisztség, vagy még akkor sem. Sajnos kialakult a tekintélyelvűség (ezt nem lenne jó követni), így az egyszerűbb emberek kevéssé jutottak sorra. A negyven-ötven embert befogadó stib'lekben havonta egyszer, vagy akár többször is megtiszteltetéshez lehetett jutni. Egy nagyobb kőtemplomhoz való tartozásnak kétségtelenül volt társadalmi presztízse, a polgári réteg részességének jele. Vallási rangot a stib'l jelentett inkább. Ezért kialakult a „kettős állampolgárság", akik péntek este megmutatták magukat a Kazinczyban, szombat délelőtt a stib'lt látogatták, hogy részt vehessenek a szertartásokban.

A gyermekek elkísérték szüleiket, megvárták az istentisztelet kezdetét és útnak indultak, ők ugyanis szerették a kántorzenét, sőt azt is tudták, hogy melyik imarészt melyik kántor intonálja szebben.

A környék kőtemplomaiban — Rumbach, Dohány, Vasvári, Kazinczy — világhírű kántorok funkcionáltak, kiszámították, hogy mikor, hová kell menni, és aszerint folytatták útjukat. Két helyen még a lélegzetüket is visszatartották, a Dohányban és a Kazinczyban. Itt álljunk meg egy szóra, rabbikról, kántorokról sokszor írtak már. A Kazinczy nagy nevezetessége az említettek mellett *Polák* bácsi volt, a sameszfejedelem, minden samesz példaképe. Nem tudni, honnan a nagy tekintély, cilindere, rezzenéstelen arca, alacsony termete vagy mozdulatlansága a titok nyitja? Állt a bima közepén, akire ránézett, az elfelejtett nyelni. Hangját csak nagyon ritkán lehetett hallani, a prédikációkat egy „sáh" (csend) szóval konferálta be. Egyébként tekintetével őrizte a rendet. Bárki imakönyvet kért tőle, ő gépiesen adta, rá sem nézve a kérőre, ha valaki mégis ránézett, az nem felejtette el. A fiúk a kört általában a Kazinczyban fejezték be, és aztán visszatértek szüleikhez.

A stib'lek legtöbbjét a negyvenes évek végén zárta be a megcsappant érdeklődés és a hívek számának csökkenése. Még néhány él, a templomok jellegét átalakította a történelem, a stib'lek, templomok túlnyomó többsége a főváros hagyományainak megfelelően áskenáz, a templomválasztás elsősorban a lakóhelyhez való közelség alapján történik, a családias hangulatot sajnos a hívők nem túl nagy száma biztosítja. Ez nem azt jelenti, hogy a templomoknak nincs stílusuk, szellemiségük, de az imarend, a szokások szinte mindenhol azonosak, kevés kivételtől eltekintve a dallamvilág is. Egy templom addig él, amíg a hívők közössége imáival életben tartja, a bezárt, lepusztult, széthordott templomnál vagy stib'lnél nincs szomorúbb. Emlékeinket egyeztetve az USA-ban élő *Frankel Imrével,* a Holló utcai szabó fiával, aki élő lexikon, megjegyezte: hol vannak olyan pesti zsidók, akik emlékeznek az Orczy-házra, a Lengyel-templomra vagy a Chevre-Thilemre? Talán még vagyunk egypáran, ezt szeretném bizonyítani. A Chevre-Thilem a negyvenes évek végén szűnt meg, az épületet a hatvanas évek derekán bontották le, ezután üres telek tátongott a helyén néhány faházzal. Most irodapalota épült, az egyik szegletre ráhelyeztem emlékezésképpen egy kavicsot: az épületben imahely működött. Az utcán nagy a rendetlenség, sok kő, kavics, fel sem tűnik egy az épület szegletén. Előbb-utóbb letakarítják, legyen az a kis írás rajta a nyomaték.

Deutsch Gábor

Kéri Lajos 90 éves

Kéri Lajost, a BZSH és a MAZSIHISZ örökös tiszteletbeli elnökét 90. születésnapja alkalmából köszöntötték. *Feldmájer Péternek,* a MAZSIHISZ elnökének, *Korn Józsefnek,* a BZSH elnökének, valamint *Zoltai Gusztáv* üv. igazgatónak a levelét, valamint a hitközség ajándékát Zoltai Gusztáv olvasta fel, illetve adta át a jubilánsnak. *Singer Ödön* főrabbi, a magyarországi rabbikar doyenje Isten áldását kérte az ünnepeltre.

Az Új Élet szerkesztősége és olvasói nevében további erőt és egészséget kívánunk Kéri Lajosnak.

Emlékmű Tatabányán

A tatabányai Hit gyülekezete fiataljai és a Lauder-iskola tanulói két évvel ezelőtt hozták rendbe a most Tatabányához tartozó felsőgallai, korábban igen elhanyagolt zsidó temetőt. Kőkerítést emeltek, helyreállították a ledőlt vagy ledöntött sírköveket és holocaust-emlékparknak nevezték el a temetőt.

Augusztusban egy emlékművet állítottak fel, amelynek fekete márványtábláin a mártírok nevei olvashatók.

Az emlékmű felállítását *Kreiner Miklós,* a holocaust egyik túlélője kezdeményezte, és anyagilag támogatta.

Túlélők, a mártírok hozzátartozói, helyi keresztény lakosok, valamint a Hit gyülekezete tagjai vettek részt a temetőben rendezett megemlékezésen.

Lazarovits Ernő recitálta a Kél málé ráchámimot, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége nevében üdvözölte a megjelenteket, majd köszönetet mondott Kreiner Miklósnak és azoknak, akik lehetővé tették az emlékmű létrehozását. A továbbiakban szólt a Tatabányán és környékén élő zsidóságot 1944-ben ért tragédiáról, a holocaustról.

Felszólalt Kreiner Miklós is, aki elmondta, hogy mi volt az indítéka az emlékmű felállításának. Könnybe lábadt szemekkel idézte fel személyes élményeit, azt, hogyan sikerült átvészelnie a holocaust borzalmait.

A Hit gyülekezete részéről *Ruff Tibor* lelkész szólalt fel.

A közösen elmondott Kádissal ért véget a megemlékezés. Ez az egyedüli megyeszékhely, ahol eddig nem volt mártíremlékmű.

Csejtei István a baráti társaság összejövetelén

Ismét a városligeti Széchenyi étteremben tartotta összejövetelét a Magyar—Izraeli Baráti Társaság.

Hidvégi György főtitkár üdvözölte a résztvevőket, köztük a találkozó vendégét, *dr. Csejtei Istvánt,* a Magyar Köztársaság izraeli nagykövetét. A zsidó állam budapesti nagykövetségét Yaron Mayer kulturális attasé, az izraeli Munkapárt budapesti székhellyel működő közép- és keleteurópai irodáját *Dov Peer* irodavezető képviselte.

A főtitkár köszönetét tolmácsolta a házigazda szerepét már nem először vállaló *Horváth Lászlónak,* az étterem vezetőjének, aki készséggel bocsátotta rendelkezésre az összejövetel színhelyét.

Kedves epizódja volt a találkozónak, amikor Csejtei István aláírta belépési nyilatkozatát a Magyar—Izraeli Baráti Társaságba, majd Hidvégi Györgytől átvette tagsági igazolványát. Ezután a nagykövet válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

A nagykövet (jobbról a második) a kapcsolatokról beszél

Hangoztatta: úgy vélem, Magyarországgal örvendetesen fejlődnek Izrael kapcsolatai, különösen gazdasági téren. Az Izraelből Magyarországra áramló tőke a múlt év végén elérte a 270 millió dollárt, az idén várhatóan 350 millió dollárra emelkedik. Igen szépen fejlődik a turizmus. A tudományos együttműködésre több lehetőség is van — jelentette ki a nagykövet. Ezután utalt arra: magyar—izraeli viszonylatban nem annyira a múlt érdekes, hanem a jelen és főleg a jövő.

Megemlítette: sokkal több testvérvárosi kapcsolat kellene, de ugyanez vonatkozik az iskolákra és az egyházakra is. — Szinte hihetetlen, hogy Izraelben — ahol 250 ezer magyar ajkú él — nincs magyar nyelvű oktatás. Ugyanakkor Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetemen nagyon komoly héber nyelvoktatást biztosít a judaisztikai tanszék. Kétségtelen, hogy magyarul, illetve héberül tudó emberekre mindkét országban szükség van — hívta fel a figyelmet a nagykövet. Kitért arra is, hogy a februárban és márciusban elkövetett terrorcselekmények miatt a magyar közönség elbátortalanodott az Izraelbe utazástól. A félelem következtében sok volt a lemondás. Hetente 10 járat van Budapest és Tel-Aviv között, de a repülőgépek nincsenek kellően kihasználva. Megfelelő propagandával meg kell győzni az embereket, hogy Izrael nagyon szép ország, érdemes oda elmenni.

Többen is foglalkoztak a jelenlévők soraiból a magyar—izraeli kulturális kapcsolatok alakulásával. Hangot adtak annak a véleményüknek, hogy ezen a téren még többféle, eddig kihasználatlan lehetőség kínálkozik. *Mezei András* — aki napjainkban már nem csak író, költő, de sikeres vállalkozó is — felvetette: célszerű volna Izraelben olyan múzeum létesítése, ahol széles körben mutathatnák be a magyar zsidó kultúra termékeit, értékeit — állandó jelleggel.

Dov Peer, az Izraeli Munkapárt Budapesten működő közép- és keleteurópai irodájának vezetője: — Én azért vagyok itt, hogy — politikától függetlenül — minél többet tegyek az Izrael és Magyarország közötti kapcsolatok erősítése, fejlesztése érdekében. Minden ötletet szívesen veszek, ami segítheti munkámat.

Bognár Sándor főtitkár áttekintést adott a Magyar—Izraeli Kereskedelmi és Ipari Egyesületről, amely jelenleg mintegy 60 taggal rendelkezik. Ezek elsősorban jelentős magyar gazdálkodóegységek.

Drucker Tibor, a baráti társaság alelnöke a magyar izraeli kapcsolatok kulturális vonalon elért, nem lebecsülendő eredményeiről beszélt, konkrét példákkal illusztrálva mindazt, ami az utóbbi esztendőkben megvalósult.

Végül *Vámos György,* a társaság tagja arra hívta fel a figyelmet, hogy idegenforgalmi vonalon Izraelről nagyon gyenge a propaganda.

gó

Rendbe hozták az aszódi temetőt

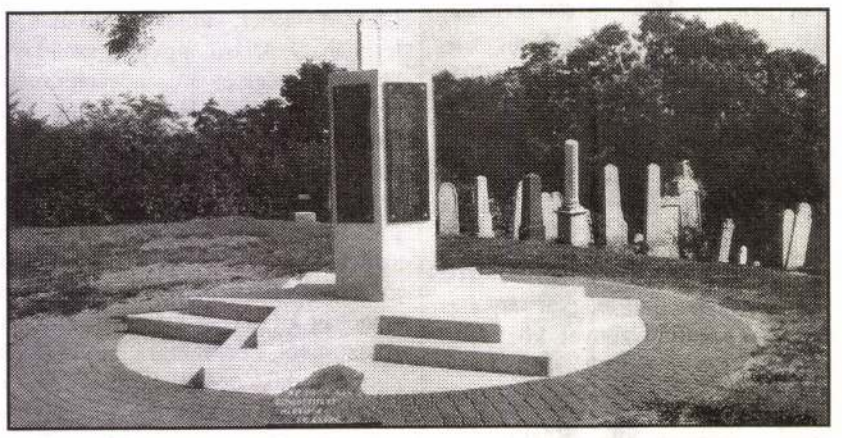

Aki néhány évvel ezelőtt Aszódon felkereste a zsidó temetőt, szomorú látvány fogadta. Omladozó kerítés, gazzal benőtt, ledöntött sírkövek.

A közelmúltban fejezték be a Tornay-mauzóleum újjáépítését, az Aszódról elhurcolt zsidók emlékművének felállítását és a temető teljes rendbehozatalát. Ebből az alkalomból az Aszódi Városszépítő Egyesület, az önkormányzat és a Petőfi Múzeum ünnepélyes átadást rendezett, amelyen több százan vettek részt.

Részvétüket fejezték ki beszédeikben az egyházak képviselői: *Detre János* evangélikus esperes, *Buzgán József* katolikus plébános, *Kovács László* nyugalmazott baptista lelkipásztor. Mindannyian a zsidóság szerepét hangsúlyozták a monoteista vallás kialakulásában, hogy idősebb testvérként kell őket tisztelni és fájó szívvel emlékeznek vissza arra, ami velük történt.

Bagyin József polgármester ismertette a temető rendbehozatalának történetét, *Asztalos Tamásnak,* a Petőfi Múzeum igazgatójának, a műemléki helyreállítás vezetőjének elévülhetetlen érdemeit, a szinte emberfeletti munkát, amit e kiváló ember egy jól kiválasztott csapat élén kifejtett. Szólt arról a szerepről, amit az aszódi zsidóság már a XVIII. század elején az itt élő keresztények oldalán kifejtett a város, akkor még község, fejlesztése érdekében.

Felszólalt *Ráday Mihály* városvédő, a Nemzeti Panteon Alapítvány társelnöke, aki méltatta Asztalos Tamás kitűnő kezdeményezését, valamint a helyrehozott emlékművek, a mauzóleum, a sírbolt szépségét, amit ő maga csak a tervekből ismert és most szemtől szemben káprázatja el őt is.

Beszédemben a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége nevében köszönetet mondtam mindazoknak, akik részt vettek e gigászi alkotások létrehozásában. Majd felidéztem 1944-et, a történelem e szomorú korszakát.

Szóltam többek között arról is, hogy napjainkban mindent el kell követnünk, hogy ez az egyedülálló tragédia soha többé ne ismétlődhessen meg. Ez csak akkor lehetséges — mondottam —, ha a szeretet győz a gyűlölet felett. Szívünket a szeretet és megbékélés kell hogy áthassa, mert csak így lehet egy boldog, félelemmentes jövőt megvalósítani az egész világon, így Magyarországon is...

Vince Ferenc főkántor a Kél málé ráchámimot recitálta, majd a közösen elmondott Kádissal ért véget a megemlékezés.

Lazarovits Ernő

Közös sírlátogatás

Az Országos Rabbiképző Intézet rektora és tantestülete szeptember 8-án, vasárnap a Kozma utcai temetőben tartandó ünnepség után közösen meglátogatja elhunyt tanártársainak: *Scheiber Sándornak, Berger Istvánnak* és *Sik Ernőnek* sírját.

Scheiber Sándor sírjánál találkozunk.

Hívjuk mindazon hittestvéreinket, akik e síroknál le akarják róni kegyeletüket.

Az Országos Rabbiképző Intézet igazgatósága

sálguli rovata

A legerősebb híd

A Keren Kayemeth Leisrael meghívója, amely a Bálint Zsidó Közösségi Házban létesült irodájuk megnyitására invitált, óhatatlanul kérdések özönét indította el bennem.

Válaszokat a legautentikusabb személytől, a direktórium elnökségi tagjától, *Yitzhak Bar-Levavtól* kaptam. Beszélgetőpartnerem városunk szülötte, 1949 óta egy északgalili település lakója, az iroda megnyitására érkezett Budapestre.

Mély hittel és meggyőződéssel magyarázta, mit jelent Izrael lakosságának a föld, a fa, a természet maga. Úgy vélem, ez nem szorul különösebb magyarázatra. A föld, az erdők — a már meglévőek (az igen mostoha körülmények között létrehozottak) és az újonnan telepítettek, egy évszázaddal ezelőtti alapelv, elhatározás, szerződés eredményeként a zsidó nép tulajdonát képezve, áruba nem bocsáthatóak. A Keren Kayemeth jogait az izraeli parlament törvénye védi.

Az arab kisebbség természetesen változtatást igényelne, hiszen a szerződés értelmében ők a letelepedéstől távol vannak tartva.

Egyébként 38 országban és az USA 28 városában működik eredményesen a Keren Kayemeth, bebizonyítva, hogy ez a szervezet a legerősebb híd Izrael és a diaszpóra között és nem csupán ideológiailag. Küzdelmük a pusztaság ellen, Izrael földjének szeretete mindenhol megértésre, egyetértésre, követő megszállottakra lelt. Valamennyi zsidó ifjúsági szervezet úgy Izraelben, mint a diaszpórában felvállalta a föld, az erdő, a természet szeretetének átadását, elmélyítését.

A Keren Kayemeth Izraelben erdei táborokat szervezett, szervez (Magyarországról is szívesen látnak vendégeket), ahol a kapcsolatteremtésen, a történelmi múlt-jelen megismerésén túl a fiatalokat az erdészet gyönyörű, felelősségteljes munkájába is beavatják.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban megnyílt iroda célja többek között gyűjtőakciók terjesztése, újabb fák ültetése, erdők telepítése oly módon is, mint például házassági évforduló, nyugdíjaskor elérésekor ritka szép ajándékként az úgynevezett „aranykönyv"-be jegyzett „ajándékfa" ültetése Izraelben.

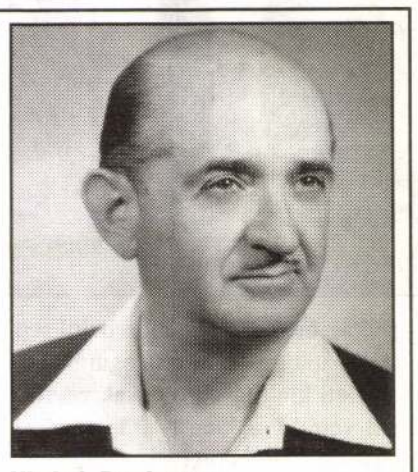
Yitzhak Bar-Levav

Köszöntjük tehát — immár Budapesten is — a Keren Kayemeth képviseletét, minden bizonnyal népszerűvé váló kezdeményezéseit, abban a reményben, hogy nem hiábavaló a szervezet vezetőinek hite, optimizmusa.

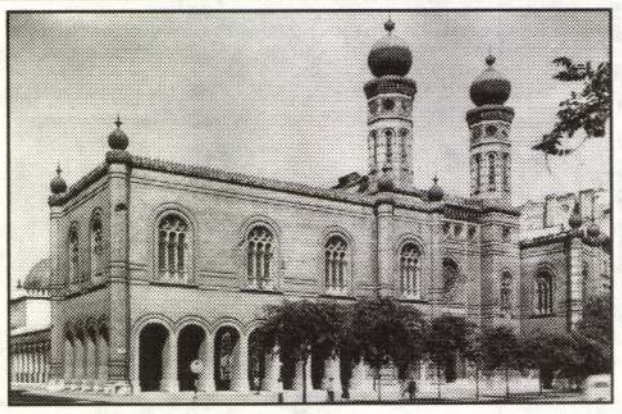

„Tekints mindig erre a házra"

A Budapesti Zsidó Hitközség
és a Dohány utcai templomkörzet
szeretettel meghívja Önöket a

DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA

1996. szeptember 5-én, 17.00 órakor kezdődő újjáépítés utáni ünnepélyes felavatására.

***

Emeljük fel szívünket, adjunk hálát közösen Izrael őrzőjének, ki éltetett és megtartott bennünket, s megengedte, hogy megérjük e napot!

Zoltai Gusztáv
a BZSH ügyvezető igazgatója

Heisler László
a Dohány utcai körzet elnöke

Fröhlich Róbert
a Dohány utcai zsinagóga főrabbija

Lapzárta után: Az avatási ünnepségen Izrael Állama részéről Benjamin Netanjahu miniszterelnök megbízásából Jichak Samir vesz részt.

Im Zusammenhang mit dieser Ausstellung:
A kiállítással kapcsolatban:

Filmwoche im Goethe Institut Budapest
vom 9. - 13. Szeptember 1996
"Verletztes, Vertriebenes, Verlorenes Leben"
Filmhét a budapesti Goethe Intézetben
1996. szeptember 9-13.
"Sérült, üldözött, elveszett élet."

Internationale Konferenz der Friedrich-Ebert-Stiftung
Budapest am 10, und 11. September 1996.
"Was Alles Verloren Ging"
Nemzetközi Konferencia a Friedrich-Ebert Alapítvány (Bp.)
rendezésében
1996. szeptember 10 és 11-én
"Minden veszendővé lett" címmel.

Gesamtkonzeption - Koncepció: Helmuth Bauer

Ausstellung der "Stiftung Brandenburgische Gedenkstaetten"
"Brandenburgi Emlékhelyek Alapítvány" kiállítása

Mit Unterstuetzung der DAIMLER-BENZ-AG
A DAIMLER-BENZ-AG támogatásával

WER KENNT DIESE FRAU?
KI ISMERI EZT AZ ASSZONYT?

AUSSTELLUNG IM JUEDISCHEN MUSEUM
BUDAPEST
vom 9 August bis 15. September 1996

KIÁLLÍTÁS A BUDAPESTI ZSIDÓ MÚZEUMBAN.
1996. augusztus 9 - szeptember 15.

(Budapest, VII. Dohány u. 2.)

DAS ALBUM DEPORTATION

Die Budapester Malerin und Bildhauerin EDITH KISS, geborene ROTT, geschiedene BAN, ging 1948 in den Westen. Seitdem ist ihr Leben und Werk in Ungarn verdraengt und vergessen.

Ediths grosse Frauen-Figur stand in der Halle der HITEL-BANK am Jozsef Nádor tér, und ist seit der Nationalisierung der Bank verschollen.

Die 1905 in Budapest geborene Edith wurde 1944 ins Frauen-Konzentrationslager Ravensbrueck deportiert, und zur Zwangsarbeit in das Flugmotorenwerk "DAIMLER-BENZ-GENSHAGEN" gebracht.

Nach ihrer Rueckkehr malte Edith in wenigen Wochen die 30 Gouachen des **"Albums Deportation"**, die nach der ersten Ausstellung im September 1945 in Budapest erst 1992 bei Recherchen zum Film "DER STERN UND SEIN SCHATTEN" in London wieder aufgetaucht sind.

Seitdem verfolgen wir die Spuren von Ediths Leben, das sie nach 1948 ueber die Schweiz und Casablanca nach Paris und London fuehrte.

Im Oktober 1966 nahm sich Edith Kiss in einem Hotel in Paris das Leben.

Das Juedische Museum in Budapest zeigt zum erstenmal alle wiedergefundenen Werke von EDITH KISS.

ALBUM A DEPORTÁLÁSRÓL

A budapesti festő és szobrászművész Kiss Edith, a deportálást túlélve, 1948-ban nyugatra távozott. Élete és munkássága Magyarországon feledésbe merült.

Kiss Edith nagy "NŐ"-alakja, a Hitelbank József-nádor téri csarnokában állt, ám a bank államosítását követően nyomaveszett.

Az 1905-ben Budapesten született Kiss Edithet 1944-ben a ravensbrücki női koncentrációs táborba deportálták, s kényszermunkára a "DAIMLER-BENZ"-genshageni repülőgépmotor gyárába vitték.

Visszatérte után Kiss Edith néhány héten belül megfestette 30 Gouach-ból álló "Deportáció" című albumát, mely az 1945 szeptemberi budapesti kiállítást követően, csak 1992-ben a "Csillag és árnyéka" című film összeállítása során került ismét elő, Londonban.

Azóta követjük Edith életének nyomait, melyek 1948 után Svájcon és Casablancán át vezetnek Párizsba és Londonba. 1966 októberében Kiss Edith egy párizsi szállodában vetett véget életének.

A budapesti Zsidó Múzeum először mutatja be Kiss Edith valamennyi újra megtalált alkotását.

EINLADUNG

zur Eroeffnung der Ausstellung
am Freitag, 9 August 1996, um 13 Uhr

Es sprechen:
ÁGNES BARTHA
GÁBOR GÖRGEY
MÁRIA EMBER
HELMUTH BAUER

MEGHÍVÓ

a kiállítás megnyitójára
1996. augusztus 9-én, pénteken 13 órakor

Bevezetőt mond:
BARTHA ÁGNES
GÖRGEY GÁBOR
EMBER MÁRIA
HELMUTH BAUER

1021 1983 NOV 26

Szinte a világ minden tájára eljutnak a Gránit és Csiszolókorong Gyár iparművészeti alkotásai. A fotoriporter bemutatja Kiss Edit iparművész egyik készülő új figuráját.

(MTI foto Bara felv.)

Újabb művészeti aukció karácsony előtt

Ebben az évben harmadszor rendez művészeti aukciót a Bizományi Áruház. Tavasszal és kora ősszel nagy sikerrel zajlottak le az árverések és most karácsony előtt, a harmadikra kerül sor. Ez alkalommal 130 magyar és külföldi festményt árverezznek.

Az aukción szerepel Vaszary János, Brocky Károly Csontvári, Szőnyi István, Csók István, Czóbel Béla, Aba Novák Vilmos, Glatz Oszkár, Bernáth Aurél, Fényes Adolf, Berényi Róbert, Rippl Rónai, Ferenczy István és Zichy Mihály több képe. Az aukció anyagát december 7-től 15-ig kiállítják a Bizományi Áruház Vállalat Kinizsi utca 12. szám alatti, földszinti nagytermében. Az árverést december 17-én délután 5 órakor tartják a Kinizsi utca 1—7. szám alatti egyetemi kultúrtermében. A 130 festmény összesen több mint 300 000 forint kikiáltási árral szerepel a katalógusban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

SPORT

Belgrád:

Az OFK Beográd férfi kosárlabda csapata 81:80 (36:33) arányban nyerte a szófiai Akademik elleni visszavágót. Miután az első mérkőzésen is a jugoszlávok győztek 68—61 arányban, továbbjutottak az EK második fordulójában.

Az MLSZ ... az új bajnoki év előtt

Az MLSZ elnöksége hétfői ülésén határozatot hozott a labdarúgó játékosok kedvezményes átigazolásáról — az új bajnoki év előtt. Ezek szerint: NB I-es csapat az NB II-ből és ennél alacsonyabb osztályú együttesből kiadatási kötelezettség nélkül, NB I-es és NB I/B-s csapatból egyesületi kiadatással együttesen legfeljebb három sportolót igazolhat át. Az átigazolási kérelmeket december 7-ig kell előterjeszteni s ezeket az MLSZ külön e feladatra kijelölt bizottsága bírálja majd felül.

Az elnökség úgy határozott, hogy a külföldi vendégszereplésre utazó csapatoknak január 5-ig itthon kell lenniük. Az 1964. évi labdarúgó-bajnokság március 15-én kezdődik.

★

„Tétnélküli bajnokságnak" indult a most befejeződő egyfordulós labdarúgóidény. A pályákon azonban más történt. A találkozók érdekesek voltak és figyelemre méltó volt közönségsikerük is. Az MLSZ-nél azonban még mindig a korábbi nézet érvényesül: szabálykönyv írja elő ugyanis, hogy a bajnokság tisztasága érdekében az utolsó forduló valamennyi mérkőzését egy időpontban kell lejátszani. Erre a korábbi években mindig pontosan ügyeltek is. Formálisan most is így történt, vasárnap játszott minden csapat. Csak éppen az utolsó forduló utánra maradt még régebbről egy mérkőzés, amely majd eldönti: a Ferencváros vagy

A magyar úszók- és vízilabdázók jövő évi programjából

Tizenhat ország 30 küldöttének részvételével rendezték meg Bécsben az európai úszó liga szokásos évi naptáregyeztetőjét. A küldöttek megállapodtak a jövő évi jelentős nemzetközi eseményekben és napirendre került egy régebbi javaslat, hogy rendezzék meg a vízilabda bajnokcsapatok Európa Kupa tornáját. Az előterjesztés nagy tetszésre talált és elhatározták, hogy — az előzetes érdeklődések alapján — mintegy 12—14 csapat részvételével februárban már lebonyolítják az első fordulót.

A naptáregyeztetőn kialakult program szerint Magyarország jövőre, az olimpia évében 7 jelentős nemzetközi erőpróbán szerepel. Ezek a következők:

Április 23—26. Magdeburg: Hat ország: Jugoszlávia, Lengyelország, Románia, Belgium, NDK és Magyarország vízilabda csapatának tornája. A magyar színeket a B-válogatott képviseli.

Április 24—26. Nápoly: Olasz—magyar—szovjet hármas vízilabdatorna.

Május 1—2. Budapest: Románia—NSZK—Jugoszlávia—Magyarország négyes vízilabda torna.

Augusztus 22—23. Moszkva: Szovjet—magyar vízilabda mérkőzések.

Szeptember 12—13. Budapest: Magyar—francia ...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kiss Elek

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1972 OKT 26.

Kiss Elek (Nagyvárad): Vándorló madarak (tollrajz)

1021

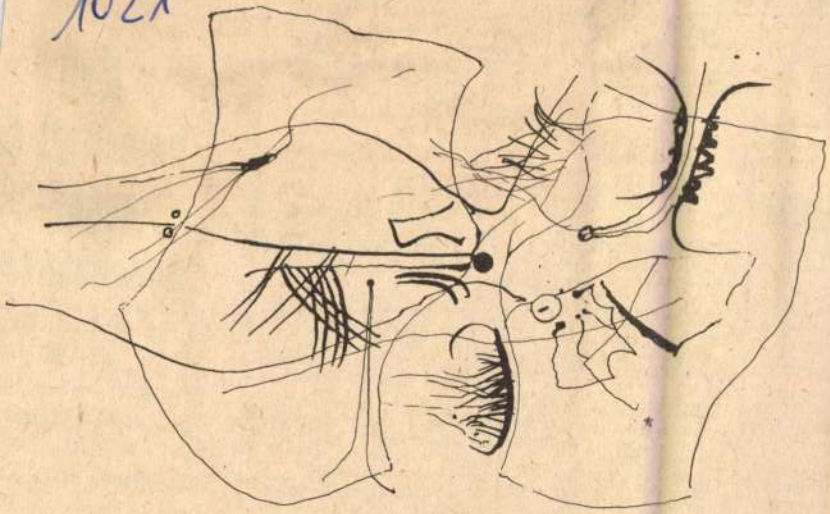

vízszivattyú
porszívó,
ógép, War-
Volga-blokk,
komplett
Warszawa
ógép, vi-
egyéb mű-
eladok és
ános u. 13.

keresünk
nlatot „Gép
a Magyar

B

ruha-köl-
, keppek
n. Kandia

kát készít
n. Ságvári
tti kötödé-

abunda 100
eladó. Szé-

h gyermek
Honvéd u.
–7-ig.

. Olajütő

ró felett.

Panofix, barna n
da jó állapotban
Hadházi u. 109.

Gamma kályha,
fa, szén, 20 m gum
adó. Domb u. 11.

Köszméteoltványok
adók. Szentgyörgy
Érdeklődni szombat
nap.

Tv-lottó tárgynye
sorsoláson nyert 50
os vásárlási utal
adó. Érdeklődni du.
tól. Vörös Hadsereg útja
56. V. em. 1.

2 köbméter 2,5 fm-es
16 cm átmérőjű használt
fenyő gömbrúd, valamint
egy db új spájzajtó eladó.
Gábor Áron u. 15. du. 17
órától.

200 literes gázolajos hor-
dó eladó. Mátyás király u.
20.

Rézsák legszebb fajtáiról
küld díjtalan árjegyzéket
Palkó kertész. Budapest
XV., Csillagfürt u. 8.

Fehér márványlapot ve-
szek. Eladó márvány sír-
emlék. Puskás János, Sze-
der u. 13.

Vasutas bunda
Becskereki u. 18. I. em. 7.

Fehér sportkocsi olcsón
eladó. Vígkedvű Mihály u.
44. sz.

Tehéntrágya eladó. Tö-
mös u. 14. Diószegi útból
nyílik. Tóthék.

Tollat veszek, házhoz
megyek Gottlieb, Bajcsy-
Zs. u. 55.

Dunyha, párna, használt
toll felvásárlása Bajcsy-Zs.
u. 42. Hívásra lakásán
készpénzért átveszem.

„A" típusú garázs eladó.
Gáborjáni Szabó u. 23. II.
em. 9.

er

és

Sogod
munkásokat

Jelentkezni lehet
MGM
Munkaerő-gazdálkod
Csoportjánál
DEBRECEN
Szabdaság útja 113.

műszaki vizsgá-

A Debreceni Állami Gazdaság, Lencz-telep vezetősége

Szent Kristóf, 1423. ismeretlen XV. sz-i művész

Szt. Kristóf Jazz Galéria

Budafok, Kossuth Lajos u. 88.
Telefon: 226-0145

JÚLIUS HAVI PROGRAM:

KISS ELEK FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

KAMARATEREM: **VÉGVÁRI TAMÁS** FESTŐMŰVÉSZ
(tengeralatti fantáziák, organikus festmények)

ZSUZSI WOLF (USA) ÖTVÖSMŰVÉSZ
(egyedi tervezésű ékszerek)

JAZZ—PROGRAMOK: 21.00—24.00 óráig.

július	1. csütörtök	— **JAZZ—BICYKLI**
	2. péntek	— **JÁKO—COMBO**
	3. szombat	— **PEGE—KVARTETT**
	8. csütörtök	— **JAZZ—BICYKLI**
	9. péntek	— **A 60-AS ÉVEK ZENÉJE - MARSHALL egy.**
	10. szombat	— **OLÁH EMŐD** (zongora) **boogie-woogie, funky, blues.**
	15. csötörtök	— **JAZZ—BICYKLI**
	16. péntek	— **ORIENT DIXIELAND JAZZ-BAND**
	17. szombat	— **SZALÓKY-BAND**
	22. csütörtök	— **JAZZ—BICYKLI**
	23. péntek	— **BONTOVICS KATI** és **BARÁTAI**
	24. szombat	— **OLÁH EMŐD** (zongora)
	29. csütörtök	— **DESEO CSABA** és **BARÁTAI**
	31. szombat	— **PEGE—KVARTETT**

Nyitvatartás: HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL MINDEN NAP 18—24 ÓRÁIG.

MEGKÖZELÍTHETŐ:
a Móricz Zs. körtértől a 3-as busszal és a 47-es villamossal. A Kosztolányi D. tértől a 14-es busszal.
A buszokról a Tóth József utcai megállónál, a villamosról a Budafok Városház téri végállomáson kell leszállni.

A JAZZ—GALÉRIA TÁMOGATÓI:
Berecz—virágház. Fővárosi Önkormányzat Zenei Alap, XXII. ker. Önkormányzat, HB. Lucky Strike, Magyar Rádió, MTV, Pro Cultura Orbis, Promontor Rt., Villars.

Kiss Elek festö

KISS Elek *86, 146*
Szabéd, 1938. október 25.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő
(1989 óta Magyarországon él.)

Banner Erdély

A nagyvilágból. A mélyszántású traktor a kaliforniai homokmezőt is szántóföldde varázsolja

Amit mindenkinek tudnia kell

Jobb a felnőttet — gyermekkorában gyógyítani

Az UJ IDŐK számára elmondta: **Dr. Tüdős Endre** egyetemi magántanár.

A modern orvoslás egyik érdekes és értékes alkotórésze a *profilaxis,* vagyis a felismerés, hogy a betegséget könnyebb megelőzni, mint gyógyítani. Nyilvánvaló tehát, hogy a profilaxist már a páciens gyermekkorában kell megkezdeni, hiszen a fejlődő, vitalitással teli szervezet kiválóan alkalmas arra, hogy az orvos kívülről jövő segítségével párhuzamosan kiküszöbölje a káros, betegségeket okozó momentumokat. Napjainkban tehát a gyermekorvos nem kizárólag úgynevezett gyermekgyógyászatot folytat, hanem egyúttal az elkövetkező generáció jobb egészségének alapjait veti meg.

1.

Mindenekelőtt a *tüdő-tuberkulózis* az, amely a gyermekkorban aránylag könnyen gyógyítható, illetőleg, kezdeti stádiumban az orvos számára nem okoz olyan megoldhatatlan problémát, mint sok esetben a későbbi stádiumokban. A dolog úgy áll, hogy a felnőttek tüdőtuberkulózisa majdnem kivétel nélkül gyermekkori infekció következménye. Az ember nem véletlenül, titokzatos utakon jut tuberkulózisához, hanem a beteg apától, anyától, testvértől, kiszolgáló személyzettől talán már pár hónapos korában megkapja. Sőt egyes feltevések szerint, vannak olyan tuberkulózis-folyamatok, melyek már a beteg születése előtt kezdetüket vették. Az anya a gyermekét inficiálta, még mielőtt világrahozta volna.

Egészen a legutóbbi időkig úgy látszott, hogy a híres Calmette-féle oltások, — amelyeket tudvalevően csak pár napos csecsemők szervezetébe visznek be — abszolut biztosítékát nyujtják annak, hogy a beteg környezet behatása folytán a fertőzésre hajlamos gyermek, nem betegszik meg tüdőtuberkulózisban. Ezt a hiedelmet nem döntötték ugyan meg a legutóbbi halálesetek, amelyeket a Calmette-féle oltások nyomán tapasztaltak, de mindenesetre ma már nem vagyunk olyan biztosak a Calmette-módszer sikerében, mint azelőtt. Általában valószínűnek látszik Calmette párisi professzor állítása, hogy azokon a helyeken, ahol az oltások után halálesetek következtek be, ezek a halálesetek a Calmette-szer hibás kezelésére vezethetők vissza. Az egész világon ugyanis rengeteg gyermekkórházban alkalmazzák ezt az immunizálást és mindössze két helyen járt ilyen katasztrófális eredménnyel. Calmetteék immunizálási eljárásuk mellett különben szükségesnek tartják, hogy a gyermeket elkülönítsék családjától s ez az elv igen helyes, mert a kisgyermek tüdőtuberkulózisának okszerű és modern kezelése csak intézetben, vagy szanatóriumban hajtható helyesen végre.

A tüdőtuberkulotikus gyermek gyógyításához a következők a legfontosabbak: pihenés, levegő, napfény s megfelelő speciális táplálkozás. A pihentetést és a levegő-kúrákat napfürdőkkel kapcsoljuk össze és a táplálkozás célja nem csupán a szervezet álta-

Jó előre említette Lajinak, hogy átmegy Budára az anyósához.

Pontban félötkor jelentek meg ketten a budai hídfőnél, éppen mikor Laji meg az asszony leszálltak az autóbuszból. Márta arca most is olyan volt, mint mindig. Csendes és kifürkészhetetlen. Kicsit mintha csodálkozott volna.

— Különös! — szólt. — Mindig találkozunk!

Lajit azonnal karonfogta az édesanyja s haza kellett őt kisérnie.

A következő alkalom nehezebb volt.

Este akartak moziba menni együtt. Ideges volt már Laji is, a feketeszemű asszony is. De Márta is ideges volt. És nyakas. Legyen, ami lesz, ő küzd a saját fegyvereivel.

Mikor Laji ott állt a mozi előtt, — alig öt perce jött el hazulról, — egyszerre a feleségét látta meg, amint ijedt arccal, sápadtan rohan az utcán.

— Te itt vagy? — kérdezte Márta.

— Te itt vagy? — kérdezte Laji is.

— A patikába megyek, — mondta Márta és könnyek törtek elő a szeméből, mert látta már jönni a feketeszemű asszonyt, — Irikének viszek aszpirint. Ugy látszik kicsit meghült.

— Azért nem kell úgy megijedned, — mondta Laji és megfogta a kezét. — Nem lesz semmi komoly baja.

De Márta most már nem tudott nyugodt lenni. Kirántotta a kezét és szaladt tovább. A feketeszemű asszony ott állt Laji mellett.

Jó, — gondolta, — menjetek, menjetek ti ketten . . . Én maradok egyedül a gyerekekkel, én aggódom értük egyedül, de akkor az enyémek is lesznek, egyedül, elviszem őket, elmegyünk valahová messzire . . .

Közben azonban nagyon jól tudta, hogy ez csak álom, mert hová mehetnének? Itt kell maradni, viselni kell tovább mindent, míg Laji moziba megy a feketeszemű asszonnyal, ujsághirdetések közt levelezik vele és durva vicceket mond neki s ő bizonyosan nevet rajta . . . És emellett ő mégis szereti, mégis rajong érte, mégis különbnek érzi mindenkinél. És így kell élni tovább . . .

Hazavitte az aszpirint. Nem állt már senki a mozi előtt. Bementek. Zene hangzott ki. Az előadás megkezdődött.

Márta sokáig nem feküdt le ezen az éjszakán. Irike csakugyan meg volt kissé hülve, de Márta fájdalmában az aggodalmat is túlozta. Szinte fürdött a szenvedésben. És amikor végre elapadtak a könnyei és kifáradt, nem érzett már semmit, csak békességet a lelkében. Megnyugvást. Tudta, hogy ez nem marad így, tudta, hogy ezt az érzést mindig nehéz néhány pillanatra kiérdemelni, mikor már édesnek érzi az ember a keresztjét s a szenvedés olyan, mint valami puha párna, amibe belesüllyed az ember fájó feje, belesülyed egészen . . .

Elképzelte, hogy úgy lenne jó, ha most jönne haza Laji, míg ő itt ül a kis ágy mellett, virrasztva és aggódva. Hadd bántsa a lelkiismeret! De mult az idő s tudta, hogy reggel korán kell kelnie és olyan nehéz úgy felkelni, ha nem alszik az ember . . . Ezt sem adja meg neki a sors, ennyi elégtételt sem kap, hogy Laji így lássa őt . . . Jó. Felállt, hogy vetkőzzék.

Akkor szólalt meg a csengő. És ebben a szempillantásban, talán éppen azért, hogy mégis így látja meg Laji, az ágy mellett, aggódva, virrasztva, megérezte, hogy ő győzött, megérezte, hogy érdemes volt a néma és nehéz küzködés, érdemes volt hűnek maradnia önmagához, nem közönségeskedni, nem szólni, nem jelenetezni . . .

Kiss Emil amerikai bankár, aki képgyüjteményének színét-javát, Munkácsy Mihály, Paál László stb. képeit a Szépművészeti Múzeumra hagyta

Laji idegesen jött be, leritt az arcáról a bűntudat, a boldogtalanság és még valami . . . Márta undornak érezte. És tudta, hogy Lajinak igaza van.

Veszekedtek!

Laji bizonyára nem tudott jókedvű lenni, nem tudott kedves lenni a moziban. Bizonyára arra gondolt, hogy hátha beteg Irike . . .

Egy futó pillanatra még megsajdult Mártában a gondolat, hogy vajjon akkor is így történt volna-e, ha nem Irike beteg, hanem ő... akkor is aggódott volna-e Laji? De elhessegette ezt a gondolatot. Sokat tanult már. Nem lehet mindent kívánni az embernek . . . Laji visszajött hozzá, ez a fontos . . .

Érezte a kézcsókján, hogy visszajött.

6.

— Nem tudom, hogyan lehet . . .

— Mit akartál mondani? — kérdezte Laji és nevető arca egy pillanatra elkomorodott.

Márta nem folytatta.

Laji rossz viccet mondott neki, nagyon rossz viccet. Márta megint azt akarta mondani, hogy „nem tudom, hogyan lehet felnőtt férfi ilyen gyerekes", de nem mondta. Az jutott eszébe, hogy inkább együtt nevet vele a rossz viccen, mint hogy újra még sokkal rosszabb viccek következzenek utána . . . Homályosan megvillant előtte, hogy önmagát még magasabb piedesztálra állította néha, mint az urát és hogy erről egy icipicit le kell szállni, vagy legalább úgy kell tenni Laji kedvéért, mintha leszállna . . .

A gyerekek majd nem fognak nevetni ilyesmin, — gondolta vigasztalásképpen és megbocsátón. Kedvesen megsimogatta az ura fejét, s mögéje állt, hogy Laji ne lássa, mennyire nem bir mosolyogni most . . .

Azt mondják: a vakok könnyebben viselik el a sorsukat, mint a süketek. Én inkább a süketséget választanám: az ember mindig túlkeveset lát és túlsokat hall.

*

Némely ember az étkezésnél tanusítja az egyetlen igazi áhítatot, amire képes.

FLIGL JÓZSEF

Uj Idők 1930. 35. sz.

KISS Erche festö

„Semmi kedvem nem volt az ábrázolást kivetni a festészetből. Micsoda világ az, ahol az embernek nincs önmagáról alkotott képe? Eszménytelen, eszméletlen, identitászavarral küszködő világ. A valóság nincs rajtunk kívül, mi magunk vagyunk a valóság, a magunkról alkotott kép a valóság origópontja, viszonyítási alapja, minden más ehhez képest létezik.

Hogy maga a század ilyen eszménytelen, és a művészet éppen akkor valósághű, ha ezt tükrözi?

Nos, ha a művészet csak tükrözi a valóságot, ki fogja megteremteni? A történelem? Te vagy a történelem, Te, aki olvasod ezt az írást, meg én, aki írom. Nincs rá mód, hogy bárki is kihúzza magát, a valóság nem adott és senki sem tudja helyetted megteremteni."

1942-ben születtem Budapesten.
1976 óta foglalkozom rendszeresen festészettel.
Ez a mostani lesz az első önálló kiállításom.

Budapest, 1991. május 21.

Kis Endre

Tisztelettel meghívjuk

KIS ENDRE

festőművész
kiállítására az
ÓBUDAI PINCEGALÉRIÁBA
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)

Megnyitja 1991 augusztus 7-én 18 órakor
Mezei Ottó
művészettörténész

Megtekinthető 1991. szeptember 8-ig
naponta 14-18; szombat-vasárnap 10-18 óra között.
Hétfőn zárva.

MADÁR I.

Kaszásné Kerese Margit

8900 Zalaegerszeg
Göcseji-Pataki Ferenc út 29.

1955. november 6-án született Zalaegerszegen. 1974-ben érettségizett a zalaegerszegi Csány László Közgazdasági Szakközépiskolában, majd a Zala Bútorgyárban helyezkedett el, ahol jelenleg is dolgozik. 1989-től az Apáczai Csere János Művelődési Központban a Németh Klára vezette szakkörben ismerkedett meg a tűzzománckészítés technikájával. 1990-ben kéthetes tűzzománctáborban vett részt Zebegényben. Bőrékszerei és zománcképei két alkalommal jutottak el az Országos Amatőr Képző- és Iparművészeti Kiállításra.

Am 6. 11. 1955 in Zalaegerszeg geboren. 1974 Abiturabschluss an der ökonomischen Fachmittelschule László Csány in Zalaegerszeg, später Anstellung in der Möbelfabrik Zala, wo sie auch heute noch arbeitet. Lernt 1989 im Fachzirkel von Klára Németh im Kulturzentrum János Apáczai Csere die Technik des Feueremaillierens kennen. 1990 nimmt sie an einem Feueremaillier Lager in Zebegény teil. Ihr Lederschmuck und ihre Emaillierbilder waren zweimal auf der Amateurausstellung für bildende- und angewandte Künste vertreten.

She was born in Zalaegerszeg, 1955. She sat for the GCE A-levels at Csány László Secondary Vocational School of Economy in Zalaegerszeg, 1974, since then she has been working at Zala Furniture Factory. She has been learning the technique of enamel-work since 1989 in the Art Society instructed by Klára Németh at the Apáczai Csere János Cultural and Community Centre. She joined a two-week camp for enamel-work artists in Zebegény, 1990. She has taken part twice with her leather-made jewellery and enamel pictures in the National Exhibition of the Non-Professional Artists.

TÉLI ÉRZELMEK

Kiss Endre

8800 Nagykanizsa
Kazanlak krt. 12/C.

1945-ben született Letenyén. Nagykanizsán járt általános iskolába. 1971-től Nagykanizsán, a Széchenyi István Ipari Szakmunkásképző és Szakközépiskolában dolgozik szakoktatóként. 1986-tól foglalkozik festészettel. Önálló kiállítása volt Nagykanizsán és Letenyén, de részt vett a megyei tárlatokon is.

1945 in Letenye geboren. Grundschulausbildung in Nagykanizsa. Arbeitet seit 1971 als Fachlehrer an der Berufsmittelschule István Széchenyi in Nagykanizsa.
Seit 1986 beschäftigt er sich mit der Malerei. Selbständige Ausstellungen waren in Nagykanizsa und Letenye, aber auch an Komitatsausstellungen nahm er teil.

He was born in Letenye, 1945. He was at school in Nagykanizsa and has been a technical instructor at Széchenyi István Secondary Vocational School since 1971.
He began to learn painting in 1986 and has had one-man exhibitions in Nagykanizsa and Letenye but has taken part in several collective exhibitions of the county as well.

Kiss Endre

alakrajz.

1920–1924

Minsk 1930. 85. l.

Krajna IV. 114.

Kiss Endréné

A 11. országos Kisjankó Bori emlékpályázatra közösen alkatott műveikért Kisjankó Bori-díjat nyert Dancs Béláné és Kiss Endréné, mindketten Mátészalkaiak.

Déli Krónika

1974. VIII. 10. 12.00 Kossuth /11/ – Hné –

Kiss Emlékné

Említve

Három évsti Képzőművész...
Pest megyei Hírlap, Tp. 1970. sep. 20.

KISS ERIKA Művészettörténész

Berényi Péter: Az első magyar a Sotheby's szemináriumán [beszélgetés Kiss Erikával]. = Mükincsfigyelő. 1992.4.sz. 16.p.

MÁRTON Ödön 141, 222
MÁTHÉ Elek 198
MATISSE, Henri 17, 47, 89, 99, 138, 147
MATOS Lajos 115
MATTIONI Eszter 177
MATTYASOVSZKY-ZSOLNAY László 64 - 65, 84
MATUSKA Péter 160
MAY? Karl 146
MEDGYESSY Ferenc 17, 21, 23, 96, 132, 153
MEDNYÁNSZKY László 121 - 124, 177, 188, 1
MEDVECZKY Jenő 22, 112, 186
MEGYERI Barna 159
MEIER-GRAEFE, Julius 54, 132, 206
MELLER Simon 136, 212
MESTROVIĆ, Ivan 78
MÉSZÁROS László 186
METZINGER, Jean 147

M. D. K.

KISS Emil építészhallg.

Budapesten a bajógyári szigeten létesítendő üdülőhely tervei dolgozta ki (diplomatervo)

Gárdonyi Jenő: Toroynszálloda, uj üdülőtelep, sportpálya
Érdekes témákat dolgoztak fel a végzős épitész hallgatók

Magyar Nemzet 1962. julius 18. 3.1.

Kiss Emma M.D.

D jazva a pályázaton 15ooo Ft

Társtervező: D vényi György- Frész János- Csiszá

Sándorné- Karczag Lászlóné

Sikeresnek bizonyult a víztárolók tervezésének pályázata.

Magyar Nemzet 196[illegible]. dec. 2 3. 7.1.

Kiss Emma M.D.

15000 Ft

Társtervező: D vényi György- Frész János- Csisz

Sándorné- Karczag Lászlóné

Kiss Emmi

iparművész

Bris iparművészeti szalon kiállitása a Kecskeméti utcai Csekonics-palotában - részt vesz:

szép lámpaernyőivel.

Nemzeti Ujság
1930.V.18.

Kiss Elek

A nagyvaradi Földes galériában 1974. okt.-ben megnyílt grafikai tárlaton járt.

A Hét, 1974. okt. 11. 5. évf. 41 sz. 5p.

Kiss Elek

Neve említve.

A Hét, 1972. dec. 29. 3. elf. 52 m. 9 p.

Kiss Éva

„Tengerpart" c. képének
reprodukciója a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Kiss Elek

„Béke" Repd.

Rajz. Repd.

Kovnak, Kolozsvár XXIII. 1964. ~~[illegible]~~ 6. 766. old.
5. 606. old.

Kiss Elek

„Bika" Repr.

„Repülés" –"–

Korunk, Kolozsvár 1966. VII 1083; VIII

Kiss Elek

„Zenei ritmus" Repr.

Kosmuk, Kolozsvár 1967 I-88.

Kiss Elek

„Masek" Repr.

Rajz. —"—

Kosnuk, Kolozsvár 1966. VI. 892, 948.

Kiss Elek szobrászművész

a Képző- és Iparművészeti Lektorátus kijelölései

(1989. II. negyedév). Összeállította: Hollósi Éva.

Megbízást kapott:

Kiss Elek és Kocsis Előd szerzőpáros dombormű készítésére a Magyar Kereskedelmi Bank szolnoki épületébe.

Költségvállaló: Magyar Kereskedelmi Bank.

Művészet. 1989., okt., 64-old.

MDK

Kiss Edit

Kiss Edit /porcelán/ műveivel szerepelt a IV. Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan. 31.Kat.

Kiss Edit és Somogyi Éva tervezőművészek

Étkészletükért /Gáuitgyár/ „Az üveg és porcelán legszebb terméke, 1965" díjat kaptak a BNV alkalmával.

Ipari Művészet, 1965. 2-02., 82. l.

Kiss Edit

Részt vett a ljubljanai Ipari Tervezés biennálén (jún. 10 – szept. 30./.

Ipari Művészet, 1966.1.sz., 81.l.

Kiss Edit, iparművész
keramikus
Egyik készülő figuráját
mutatja be a fotoriporter

MDH

— (szöveg — fénykép 3

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. nov. 26.

Kiss Edit
formatervező

A vásárhelyi művészek köze
tartozik Kiss Edit.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a képzőművészetek
Művészet, 1974. március - 43 oldal

Kis Edit porcelántervező

szerepel az Iparművészeti

Tanács Kiállításán.

Magyar Nemzet 1970 december 11

4. old.

– Napló –

M.D.K.

Kiss Edit kermikus

Müvei a kiállitáson étkészlet

Vámossy Ferenc: Az V. Orsz. Iparmüvészeti Kiállitásról
Magyar Épitőmüvészet 1966/2. 59-60.l.

Kiss Edit MDK

A Gránit Gyár tervező müvésze.

Hozzászólása " A müvész az iparban" c. kiállitással kapcsolatban rendezett tanácskozáson 1958 jan 13-án

Ipari Müvészet 1958. 2. sz. 21.o.

M.D.K.

Thiss Edit
iparművész

Étkészletével részt a kiállításon.

Dutkai Mária: A magyar iparművészet a műcsarnokban
Magyar Nemzet, 1959. dec. 24. 6 l.

MDK

Kiss Edit, porcelán

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

M.D.

Kiss Edit
iparművész

Az V. Iparművészeti Kiállításon
bemutatta étherőkészletét, valamint
piros-fehér csíkos reggeliző készletét.

Sz. Szatmári Gizella: Üveg és finomkerámia az V. Országos
Iparművészeti Kiállításon

Művészet, 1966. április - 2.1 lap

MDK

Kiss Edit

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs, 1965.

Kiss Edit porcelántervező

Az Iparművészeti Tanács Bemutatótermében 1970. XII. 15. és 1971. I. 9. között kiállítása volt Kiss Edittel és Mózer Lászlóval.

Ipari Művészet, 1971. 1. sz. 27. l.

Kiss Edit

Ébrészlete nekejel a hagyar
/parmuvészeti kiállításon /emeítve)

Négmüvelés 1966 2 u. 37 old.

MDK

Kiss Edit

porcelán

4. Orsz. Iparművészeti kiáll. Mücs. 1959.dec.

Kiss Edit

Szerepelt az V. Orsz. Iparművészeti Kiállításon.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. jan. 4.

Kiss Edit
iparművén

M.D.V

Étherőedényszerzeit az V. Orszá-
gos Iparművészeti Kiállításra be-
mutatták.

O.K.: szép bútorok.
Nők Lapja, 1966. febr. 12 - 16 lap

MDK.

Kiss Edit

Kerámiaterveinek,kőedényeinek

kitüntetése

Keletmagyarország 1965 máj.28.lap -

Kiss Ede

„Emberek a gyárban" Repr.

Korunk, Kolozsvár XXII 1963. 8. 1048-1051.

Kiss Elek

Rajz

Lázár József: Emberek a quárban
Korunk, Kolozsvár XXII. 1963. 5. 599. old.

Kiss Elek

Kiss Edith

Terverte a Fő u. 3. helyreállítását

Zádor Mihály: Beszámoló a fővárosi műcsoport felügyelőség 1961. évben végzett munkáiról

Műcsoportvédelem 1962. 4. sz. 198. l.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Kiss Elek festőművész 1
(1938-Szabód –)

Nagyváradon él. A kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán végzett (1964)

Igaz Szó 1972 november

Kiss Elek

2

Első nyilvános szereplése

1964 - Kolozsvár

Igaz Gó 1972 november

Kiss Alek

„Vérbő" festőisége az op-art eszközeit is segítségül hívja mondanivalója kifejezésére. Ennek megfelelően képei nemcsak erőteljes, gazdagon felrakott színeikkel hatnak, hanem bizonyos dombormű jelleget is nyernek. Ezzel is szolgálva alkotójuk törekvéseit: az esztétikai hatások határainak tágítását. (Régi láda)

Tóth Béla: Nagyváradi képzőművészek kiállítása Debrecenben.

Alföld 1972/12 90old.

Kiss Edit ipartmüvész

Reps: Etkészlet

Az V. Orsz. Ipartmüvészeti Kiállitás anyagából

1966. jan 15. Magyar Hirek

DOLGOZÓK LAPJA
1981 DEC 2 41

1021

Cs. Kiss Ernő: Széktámla

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

— Adhatsz a fiú
meg nekik: nem azé
azért: ha van cukro
aki kér, akár fiú, a
akarnak. Érted? Jósz

Gabóca arca föl
benne, azért-e, hogy
mert kapizsgálja, ho
sokat. Vegyes érzelm

— Apu, korán g

Könyörgő szeme

— Korán jövök,
ülni, amikor benéze

— Jó!

Boldog megkönn

Apu háborogva ballag a munkahelyére. Igen, korán jön majd, hogy az uzsonna utáni játékban esetleg ne támadjon újabb konfliktus. Elkeseredett, hogy ilyen zsenge korban is meg lehet már utáltatni a közösséget valakivel. Annyira, hogy igyekszik szabadulni belőle.

Sóhajtva emészti magát. Azon rágódik: kutya nehéz dolog lesz az apró emberkét megtanítani arra: szükséges a kompromisszum, de az nem lehet elvtelen soha. Fontos az alkalmazkodás, de nem fajulhat megalkuvássá. És a határok felismerése olykor nagyon nehéz. Míg döntésre jut, sok rossz napja, néha álmatlan éjszakája lesz.

Süt a nap, oldja a feszültséget. Élni mégis szép. A költő verse jut eszébe: „Egy szép reggelre gondolok...” A feledhetetlen sorok, amelyek még ifjan rögződtek belé, kitörölhetetlenül: „Sárga rigó, huncut rigó / Azt fütyülte, hogy élni jó. / Hogy élni jó, hogy élni szép, / Ha fogják az ember kezét!”

Erősen megfogadta: míg él, nem engedi el Gabóca kezét.

1021

Cs. Kiss Ernő alkotása (részlet)

1981. dec

1981 DEC 2 41

DOLGOZÓK LAPJA

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

És innen ... semmi. Sőt, nagyon is ... ság talaján áll a Boldizsár család. Mert igaz ugyan, hogy ahol élnek, az csodálatos hely. Feketevízpuszta egyike a Bakony legszebb részeinek. Az is igaz, hogy van ott egy igazán nagyszerű, jól berendezett „házikó", de ez is messze esik attól, amit a mesében megszoktunk. Tágas, világos, nagy lakás, ahol a villamos felszerelés mindent biztosít, ami kell egy modern háztartásban. Sok barkácsgép is gazdára lelt Boldizsár Zoltán erdész személyében, mert ő a szarvasagancsokból olyan tüneményes dolgokat varázsol, hogy egy városi ember csak ...

... falak... az áll... egyszóv... minden a... hogy erdészt otthonában is az e... dő köti le.

— Sajnos, betegállományba vagyok, egyébként Csatká dolgozom a cipőüzemben — mondja Ilonka asszony, akit kétszer is megkérdeztem, val... ban az ő fia a két nagy gy... rek? Olyan fiatal, olyan cs... nos, karcsú teremtés, hog... kisebb srácok „illenénel... hozzá.

— Bizony az enyémek! S... torréten laktunk mi tíz és f... évig, s már itt is öt éve, gyerekeket még a napfény ...

1981 MÁR 19

1021

KÖSZÖNTELEK TITEKET

CS. KISS ERNŐ MUNKÁJA

TAVASZI SZÉL

Hangfogó nélkül tárgyal két nő a buszon. Egyikük az édes mamáját idézi. – Mit vagytok úgy oda az egyenjogúságotokért – így a mama. – Engem körülugráltak a férfiak, kiszolgáltak, cipeltek jobbra-balra, étterembe, színházba, fürdőhelyre. Te meg... Mindegyiknek mosod a zokniját, éjfélkor szalonnás rántottát viszel nekik az ágyba, és megsértődnek, ha rossz filmre vettél jegyet. És igaza van – innen már a lány füstölög saját szavaival. – Ott dögöljenek meg a hapsik, ahol vannak.

Emigyen folytatódik még egy ideig a diskurzus, majd együtt szállunk le a buszról. A mérges lefékez egy fehérneműbolt kirakatánál, és a férfiingeket gusztálja. Kéne már a drágámnak valami csinosabb darab – mondja, és behúzza a barátnőjét a boltba.

Rejtély, melyet megfejteni csupa élvezet, s ha nem sikerül, hát még jobb. Ármányos hamisság, kerítő csalfaság, odaadás és megtörhetetlen függetlenség kibírhatatlan és nélkülözhetetlen keveréke. Az ellentáborból köszöntelek titeket.

hi

A „kalandos" Goldman téri étterem-építkezés

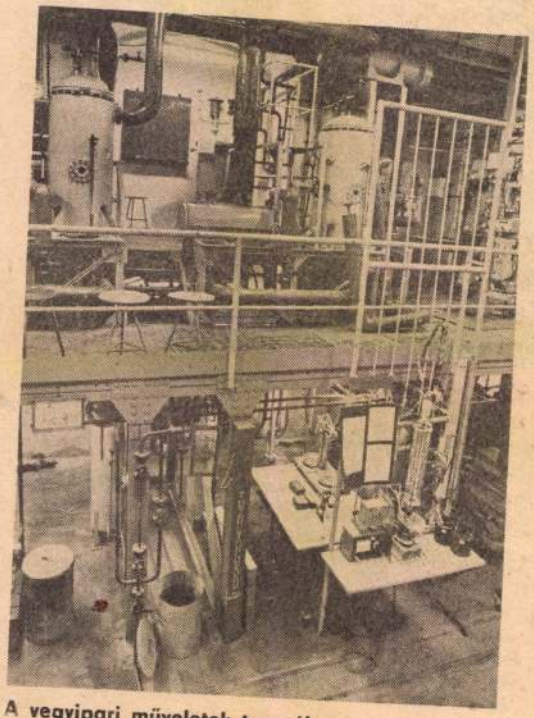

A vegyipari műveletek tanszék
félüzemi laboratóriuma

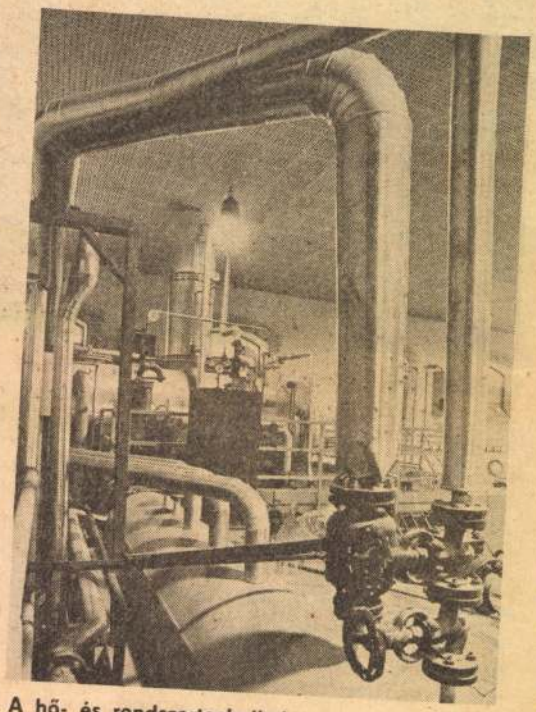

A hő- és rendszertechnikai
laboratórium

A JÖVŐ MÉRNÖKE

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Cs Kiss Ernő

CS. KISS ERNŐ *fafaragó művész kiállítása tegnap nyilt meg az oroszlányi városi művelődési központban. Tárlatán étkezőgarnitúrákat, használati és dísztárgyakat mutat be.*

Magyar Hirlap 1980/3/19/8

Cs. Kiss Ernő, fafaragó

CS. KISS ERNŐ fafaragóművész munkáit láthatják az érdeklődők az oroszlányi városi művelődési központban. A kiállításon a tatai alkotó csontból és fából készült étkezőgarnitúráit, használati és dísztárgyait tárja a nyilvánosság elé.

-: Hír. 8.

Népszabadság Bp. 1980. márc. 19.

Műgyűjtőből fafaragó

A Budapesti Műgyűjtők és Műbarátok Egyesülésének néprajzi, népművészeti és népzenei osztálya dr. *Harangozó József* vezetésével céljául a magyar népi kultúra ápolását, terjesztését, élővé tételét tűzte ki. Előadásokra, kiállításon részvételre adnak lehetőséget. A Goldbergergyár művelődési otthona adott egy helyiséget kiállítások rendezésére, s az összejövetelekre. Később a Néprajzi Múzeum főigazgatója, dr. *Hofman* Tamás és a közművelődési osztály vezetője, dr. *Gráfik* Imre támogatásával otthont találtak a múzeumban. Itt rendezik meg havonta egyszer előadásaikat, s alkalmanként kiállításaikat. Egyben ők a múzeum baráti köre is. A közös munka alapja, hogy a múzeum a múlttal, ők pedig a jelennel foglalkoznak.

A szakosztály országos pályázatot hirdetett, hogy azután a pályaműveket kiállítsa, ismertesse a nagyközönséggel. A szobrászok faszoborral és domborművekkel, a népi faragók fa, csont, szaru és tök faragásaikkal, az iparművészek fa, kerámia, bőrdíszműves és ötvösmunkáikkal vesznek részt, amelyeket a Népművelési Intézet, a Képzőművészeti Szövetség és az Iparművészeti Tanács munkatársaiból álló szakszűri bírál el. A három kategóriában: szobrászat, népművészet, iparművészet, külön-külön adják ki a díjakat.

A kiállítás június 2—15. között látható a Goldbergergyár művelődési otthonában.

A nyolcvan fővel induló szakosztálynak már több mint ötszáz tagja van és ez azt bizonyítja, hogy nem kis létszámmal vannak lelkes, önzetlen emberek, akik pusztuló értékeink megmentéséért és egymás segítéséért hajlandók idejükből és energiájukból áldozni.

A felfedezett sok tehetséges népművész egyike a tatai *Cs. Kiss* Ernő fafaragó. Munkái legutóbb a Tatabányai Népházban voltak láthatók.

— Székelyföld szülöttjeként gyermekkorom és iskolaéveim állomásai: Csíkszereda, Marosvásárhely, Kolozsvár egy életre elláttak útravalóval e vidék népi kultúrájából. Ez később debreceni népi kollégista koromban csak még tudatosabbá vált. Ettől kezdve hosszú időn keresztül foglalkoztam népzenével és néptánccal is. A faragással való ismerkedés is a gyermekkoromra nyúlik vissza. Székelyföldön mindenki farag: a legszükségesebb használati tárgyakat saját ízlésük szerint díszítették. Minden legény készített kedvesének sulykot, zergös guzsajt és fonószéket. Látogatásaimkor gyűjteni kezdtem a díszített használati tárgyakat az erdélyi motívumokat. A pásztorbotokról és guzsajokról származó szegélydísz motívumaim száma négyszáz. Az összegyűjtött motívumkincsek segítségével 1975-ben készültek el az első használati tárgyak, melyekkel az otthonunkat díszítettük. Aztán a feleségem elküldte néhány munkámat a sárospataki faragótáborba, rövidesen meghívtak, s azóta többször voltam ott, a sárospataki múzeum vásárolt is a munkáimból. Mindennap négy órát faragok. Olyan darabokat készítek, amelyeknek funkciójuk van. A fán kívül felhasználok csontot, bivaly- és tehénszarvat, agancsot, melyeket faragással, karcolással vagy ónozással díszítek.

(zika)

Herman Lipót emlékmúzeum nyílik június 14-én a gyöngyösi Mátra Múzeumban. A festő hagyatékából közvegye száz festményt és száz grafikát adott a múzeumnak.

CS. KISS ERNŐ

MN. 1980. VI. 6.

...dott unokája, munkatársai és barátai. ×

— **Özv. Pratscher Lajosné sz. Weller Julianna** elhunyt. Hamvai elhelyezése a Farkasréti temetőben 1980. június 13-án, fél 9 órakor. Gyászolják rokonai. ×

— Fájdalommal tudatjuk mindenkivel, aki szerette, hogy drága édesanyánk, testvérünk **Elek Lászlóné** született **Berger Lenke**, f. év. április 28-án életének 80. évében elhunyt. Csendben eltemettük. A gyászoló család. ×

Judit és Szakonyi Károly, Móricz Zsigmond Könyvesboltban, (Deák Ferenc u. 15.): Barabás Tibor (16.30).

— **Az Akadémiai Könyvtárban** és üléstermekben június 8-án vasárnap tizenegykor a TIT rendezésében vezetés lesz. Létay Klára és dr. Gergely Pál közreműködésével.

— **A Tavaszi bérlet B/II/5.** előadása, az Állami Hangversenyzenekar hangversenye június 13-ra halasztódik — közli az Országos Filharmónia.

...yos záporok, zivatarok

...mediterránban és a Balkán-félszigeten zivatart.

Csütörtökön hazánkban főként a déli óráktól nőtt meg erősebben a gomolyfelhőzet, és szórványosan zápor, zivatar, egy-két helyen jégeső is kialakult. Az északi, északnyugati szelet — főként a Dunántúlon — még viharos lökések kísérték. A hőmérséklet csúcsértéke 21, 26 fok között volt.

Várható időjárás péntek estig:

Felhőátvonulások lesznek, szórványosan várható zápor, zivatar, egy-két helyen jégeső kíséretében. Az északi, északnyugati szél lassan mérséklődik, de erős széllökések még várhatók. A hőmérséklet csúcsértéke eléri a 21, 26 fokot.

A Duna vízállása Budapestnél 352 cm.

...is 6., 06 órára ...ai időjárási helyzet

Eső
Havazás
Zápor
Zivatar
Köd
...e középpontja
...középpontja

Európai időjárási körkép

1980. június 6.

Budapest	felhős	25
Ankara	zápor	23
Athén	zápor	24
Belgrád	felhős	22
Berlin	napos	25
Bécs	felhős	23
Bukarest	zivatar	31
Helsinki	zápor	13
Kijev	felhős	21
Koppenhága	napos	26
Leningrád	felhős	20
Lisszabon	derült	29
London	zápor	23
Madrid	napos	36
Milánó	felhős	21
Minszk	esős	18
Moszkva	zápor	23
München	felhős	22
Oslo	felhős	21
Párizs	zápor	25
Prága	zápor	23
Róma	felhős	24
Stockholm	esős	19
Szófia	zivatar	23
Varsó	derült	25

TENGERVÍZ-HŐMÉRSÉKLETEK

1980. június 5.

Az Adriai-tenger Dubrovniknál 18.
A Földközi-tenger Nápolynál 18, Nizzánál 19.
A Fekete-tenger Szocsinál 18, Várnánál 18.
A Balti-tenger Gdansknál 7, Warnemündénél 12.

Magyarországi tavak és folyók hőmérséklete

A Balaton Siófoknál 16.
A Velencei-tó Agárdnál 14.
A Duna Budapestnél 352 cm, 15,5 fok.
A Tisza Szegednél 18.

1021

MŰVELŐDÉSI BIZOTTSÁGOK FÓRUMA

UTAK

PÉNTEK, 12 ÓRA. A „vendégmunkások" már gyülekeznek. Négyes-ötös csoportokban ácsorognak a járdán, néhányan a lépcsőn ülnek, többen egészen fent, az üvegajtó előtt, mellettük kopott útibőröndök, sporttáskák, becsomagolt műanyagvödrök, szerszámnyelek; egyikük néhány összekötözött hullámlemezen gubbaszt. Kettejük előtt újság — Autó-Motor és Ludas Matyi. A buszok majd 13 óra után indulnak. Két sötétbőrű fiatal fiú slágertrikóban, fekete bársonynadrágban érkezik. Ők nem ülnek a lépcsőre. Egyikük táskájából Márka meggylé kandikál ki.

„Ma már nem mutatnak kést a sofőrnek, ha nem akar a kocsmánál megállni" — villan emlékezetembe a központban hallott mondat. „Van, akiről tudjuk, hogy nem árt meg neki egy üveg sör, annál nem is firtatjuk, mit hoz be a táskájában" — mondta a szálló gondnoka. Itt éjszaka alszanak az emberek. Innen péntek délben elutaznak az emberek. A pénzüket haza hordják. Némelyikük 300 kilométert is zötykölődik hét végén, aztán ugyanennyit, hogy hétfőn reggel ismét munkába álljon. Természetesen nem vendégmunkások, magyar építőmunkások mindannyian, és a tatabányai „320 fős" munkásszálló előtt várakoznak.

Azt beszélik, hogy amikor építők napjára a vállalat elhozta a munkások családtagjait is Szabolcsból, Békésből, Somogyból, volt olyan asszony, aki nem mert belépni az ura munkásszállóbeli szobájába. A legfinnyásabb vendég is örömmel szállna meg ilyen tiszta, kényelmes és tágas szállodai szobákban. A bejáró munkások utaztatására akkora összeget költ a vállalat, hogy abból közel 4000 dolgozójának jó 500 forinttal növelhetné havi fizetését. Most mégis 120 fő hiányával küszködnek. Van olyan brigád, amelyikből tíznél is többen hiányoznak ahhoz, hogy munkáját fennakadás nélkül végezhesse.

Cs. Kiss Ernő faragásait a társalgóban állították ki

BÁRKIVEL ÉS BÁRMIRŐL kezdjünk beszélgetni a Komárom megyei Állami Építőipari Vállalatnál, az egyre szorongatóbb munkaerőhiány gondja tüstént előbukkan. Itt van rögtön a 46 főre apadt „Előre" szocialista kubikosbrigád. A brigádvezető eredeti szakmája állványozó-ács, hasonló képzettségű a brigád tagjainak vagy negyedrésze, bognár a másik negyedrész, a többiek gépkezelők, kőművesek, néhányan kubikosok. Az új épületek környezetének kialakítását — a gépi földmunkától kezdve a csatornák betonozási munkáin át a füvesítésig — ez a brigád végzi. A vállalatnál egyre szapordó komplex-brigádoknak létérdekük, hogy minden szükséges szakma képviseltesse magát bennük. Az is érdekük, hogy egy-egy brigádtag több szakmát ismerjen.

Az „Előre" brigád egy Békés megyei és egy kemenesaljai falu lakóiból szerveződött. A munkaügyi osztályon át még egyetlen ember sem került a tagok közé. Ha emberhiányuk van, a falubeli ismerősök köréből igyekeznek pótolni. Természetesen ez a módszer csak kivételesen jelent szakember-utánpótlást.

Milyen lehet vajon a kapcsolat a brigádok és a művelődési bizottság között?

Az „Előre" brigád naplójában két bejegyzés tanúskodik arról, hogy a brigádgyűlés megtárgyalta a bizottság kulturális ajánlásait. Ugyancsak a brigádnapló tanúsítja, hogy 1977-ben a brigád 55 tagja közül tizenhatan tanultak — kilencen a dolgozók általános iskolájában, heten a szakmai oktatás lehetőségeivel élve. 1978-ban nyolcan végezték az általános iskola 8. osztályát.

A szabadidős tevékenységről kevesebb szó esik. Végtére is ezek az emberek négy és fél napig tartózkodnak Tatabányán, a hét fennmaradó két és fél napját távoli falujukban, vagy úton töltik.

A KOMÉP VEZETŐSÉGE a tatabányai „320 fős" munkásszállót ez év nyarára újabb, modern épületszárnnyal bővítette. Részben az új épületrészben, részben a régi szárny felszabaduló helyiségeiben ősztől kezdve művelődési központot működtet. Két tantermet nyit a dolgozók iskolája kihelyezett tagozatának; a vállalat központjában és a szállóban eddig egy-egy kis helyiségben működő könyvtárat a szálló négy összefüggő helyiségébe telepíti; 260 fő befogadóképességű előadóterem is nyílik, továbbá több helyiség a modellező körnek és a fotókörnek. Épült még egy 40 főre méretezett klubterem is, amely otthont ad a Szocialista Brigádok Klubjának, az Ifjúsági Klubnak és a szálló klubjának. A művelődési központ itteni elhelyezésével a munkások legtöbb hátrányt szenvedő rétege kerül közelebb a „tűzhöz".

A művelődési bizottság eddig is igyekezett színvonalas programokban részeltetni a szálló lakóit. A filmvetítéseken és ismeretterjesztő előadásokon kívül a fővárosi művészek fellépéseinek egy részét is a szálló ebédlőjében rendezték meg.

— Művelődési tervünk vezérgondolata a differenciált kínálat elve — mondja Salamon Hugó, a művelődési bizottság titkára. — Ez az elv érvényesül a rendezvénysorozatok összeállításánál, amikor a műszaki értelmiségtől a diákságon át a képzetlenebb rétegekig és a gyerekekig mindenkire gondolunk.

A társalgóban volt látható Cs. Kiss Ernő tatai fafaragóművész kiállítása. A megyei művelődési központtal együttműködő KOMÉP SZÍNPAD — mint a vállalat többi szállójában és a megyei falvaiban — itt is bemutatja műsorait.

Az eddigiek során — emlékezik Misák István szállógondnok — a lakók nagyrészét inkább csak a filmvetítések és a diavetítéssel színesített útibeszámolók mozgatták meg. De élénkülnie, szélesednie, erősödnie kell munkásaink művelődési kedvének, ha a szálló alsó szintjein állandó pezsgésként lesz jelen a kultúra.

A SZÁLLÓ-KÖNYVTÁR csütörtök esti kölcsönzési óráján hatan jelentek meg. Ketten csak visszahoztak, négyen vittek is könyveket. Illyés József parkettás nyolc kötetet hozott, ugyanannyit vitt ismét magával. A könyveket nemcsak ő fogja olvasni. S ő is elolvassa azokat, amelyeket szobaszomszédai kölcsönöznek.

A brigádok jórésze péntek délben sem szóródik szét, hisz együtt utaznak haza, mert — mint a régi kubikoscsapatok — zömmel egy-egy faluból valók. Ezek a közösségek természetes módon nevelhetik tagjaikat — csak a hangadók „szokjanak rá" a kultúra ízeire. S erre egyre több lesz a lehetőség.

TRENCSÉNYI IMRE

FILMPLAKÁTOK

Nemzetközi filmplakát-kiállítás nyílt a budapesti Corvin mozi előcsarnokában. A magyar filmgyártás és filmforgalmazás államosításának 30. évfordulója alkalmából rendezett kiállítás – melyen Csehszlovákia, Lengyelország, az NDK és a hazánk filmforgalmazási vállalatai által bemutatott filmek több mint 270 plakátja látható –, kitűnő alkalmat nyújt a plakátművészet filmpropagandával foglalkozó ágának nemzetközi összehasonlítására. A bemutatott alkotások között számos olyan látható, amelyek a négy ország mozijaiban egyaránt bemutatott filmek népszerűsítésére készültek. Képünkön Sziksznyan Wanda plakátja.

HAZAI TÜKÖR

BORSOS ÚJ SZOBRA

Ajkán a fiatal szocialista város főterén felavatták Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész díszkútját. A bronzból készült kompozíció két részből áll: a márványkúton elhelyezett hal, s az Uranus bolygó együtt fejezi ki a teremtés mítoszát.

FÜLÖP HERCEG LÁTOGATÁSA

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke fogadta Fülöp edinburghi herceget, aki a IV. fogathajtó világbajnokság alkalmából tartózkodott hazánkban.

HEGYI BARNABÁS MELLSZOBRA

A magyar filmgyártás államosításának 30. évfordulója alkalmából a MAFILM Lumumba utcai központi telepén felavatták Hegyi Barnabás operatőrnek, a magyar filmművészet egyik legkiemelkedőbb egyéniségének mellszobrát. A szobrot a mester egykori kollégája, Morell Mihály érdemes művész készítette.

GRUND

Pécsett a Kertészeti és Parképítő Vállalat dolgozói újszerű grunddal lepték meg az Új-Mecsekalja városrész gyerekeit. A játszótéren a focipálya, kézilabdapálya mellé csúzdát és igazi újdonságként rönkvárat is építettek. Képünkön az érdekes és hangulatos vár egyik részlete.

A MÁSODIK FESZTIVÁL

1978 SEP 3
TÜKÖR
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Cs. Kiss Ernő, faragó

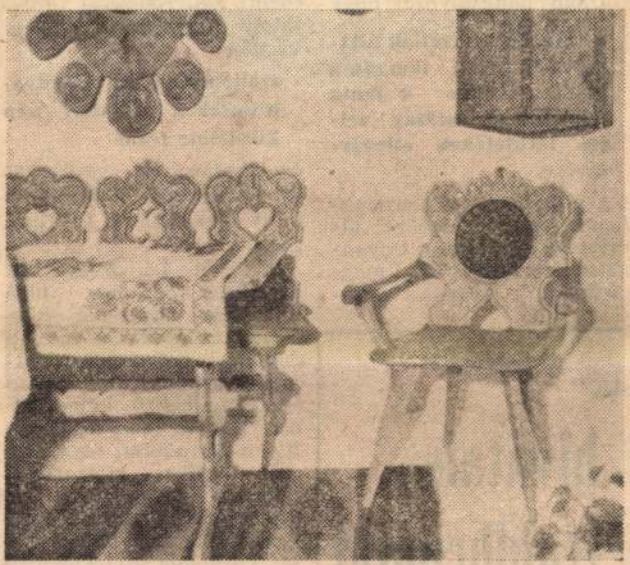

Cs. Kiss Ernő faragóművész munkáiból nyílt kiállítás a KPVDSZ Budapesti Művelődési Központjában (VI., Eötvös utca 25/A.). A kiállítás — amelynek egyik részletét képünk mutatja — január 31-ig látogatható.

szter hivatalos formában meg-
rt, a tüszügyben játszott szere-
tokért. Haig kifejezte hálaját a

zottság tevékenysége az Egyesült Államok beavatkozásának beszüntetése, a fegyverek és tanácsadók

Kiss Ernő

TÓKE IMRE, Szalai Ferenc és Kiss Ernő dunántúli népi szobrászművészek alkotásaiból rendezett reprezentatív kiállítás nyílt tegnap a komáromi Kisgalériában. N26.

Magyar Hirlap 1977/97/6

Cs, Kiss Ernő

AZ ERDÉLYBŐL SZÁRMAZÓ és Tatán élő Cs. Kiss Ernő faragó művész alkotásaiból rendezett kiállítás nyílt hétfőn a dorogi József Attila Művelődési Központban. A különféle disz- és használati tárgyakat felvonultató kiállítás minden darabja — lóca, falióra, téka, sulykok, fonószékek, mángorlók és tálasok — erdély népi motívumait őrzik.

Magyar Hirlap 1978-5o-9

Cs.Kiss Ernő
fafaragómüvész

— **Fafaragásokat** állítottak ki a dorogi József Attila Művelődési Központban. Az Erdélyből származó és Tatán élő Cs. Kiss Ernő fafaragómüvész alkotásai, a különféle dísz- és használati tárgyak: lóca, falióra, téka, tálasok, az erdélyi népi motívumkincset őrzik.

A müvész különféle disz- és használati tárgyu alkotásaiból a dorogi József Attila Müvelődési Központban kiállitása nyilt.

Népszava,1978.február 28./ 4.oldal.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1967 JAN 29.

1021

OZAIK

FÁBÓL FARAGOTT LEGENDA

(MTI foto — Hadas János felv.)

Ötödik történelmi tárgyú domborművét készíti Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó népművész. Közel fél évszázada faragja fába elképzeléseit, s öt éve, 65 esztendős korában látott hozzá történelmi események megmintázásához. A képünkön látható figura a győri vár visszafoglalását ábrázoló kompozició része, mely a várvédő törökök és az ostromló magyarok küzdelméről szól.

a EB

tán újra
ényekkel
enyében

ötvenhárom
űkorcsolyázó-
e Európa-baj-
25-én St. Mo-
dik női mű-
t, amelyet a
gyar Méray-
biztos fölény-

előző eszten-
solyázó nők
világviszony-
t minden esz-
knőt avattak,
l Méray-Hor-

ónők sikere
ás egyike volt
erűségre szert
n. Az 1860-as
nyolcvan kor-
országban, s
a műkorcso-
múlt század
az amerikai
mal is járt
bemutatói
zerű mű-

venhárom esz
gyar műkorcs
személyében ú
senyzőt állítha
fiatal verseny
egyre fejlebb
közi ranglistá
tudott szerezn
idén pedig a
csehszlovák M
bajnoki cím e
Legutóbb bi
gyar műkorcs
ja pontos vol
jól sikerült, c
ugrás.
— Huzamos
tam — nyila
most már telj
ugrásokkal m
hiszen sérülés
lentené, hogy
rajthoz állni.
Vasárnap fe
zó bajnokság.
hétfőn vonatr
edzőjéhez, a
réhez, Arnold
már nem is
Ljubljanába
keresen fejez
ja és megszak
soktól, akkor
évszázad utá
ző is az Eur
lyázó verseny
A magyar
janában term
Zsuzsi képvis
tólag rajthoz
Szentmiklósy
ben Ebert J

Kiss Ernő, fafaragó

A Győr-Sopron megyei Bogyoszlón él és dolgozik Kiss Ernő fafaragó mester, aki a magyar történelem jelesebb eseményeit faragja fába. Képünkön Egervár ostroma című domborművével látható.

– (fénykép –

Esti Hi

2.

10.

ÚJ KÍSÉRLETEK A SZ

Ma: kics

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DAILY NEWS

Ernő Kiss

1978 SEP 5

1021

FOTO MTI — S. BRANSTETTER

Geschichte in Holz geschnitzt: In dem kleinen ungarischen Dorf Bogyoszló arbeitet der betagte Holzschnitzer Ernő Kiss, Meister der Volkskunst. Seine Themen schöpft er aus der ungarischen Geschichte. Gegenwärtig arbeitet er an der Schlacht von Csorna (1848). Unser Foto zeigt die Belagerung der Burg von Eger (Nordungarn).

Demonstrationen geg
Videla

Die italienische Polize
nach Demonstrationen
die Teilnahme des argentir
Präsidenten Jorge Rafael
an der Papstmesse am Sonntag-
abend in Rom 282 Demonstran-
ten festgenommen und in der
Nacht zum Montag wieder frei-
gelassen. Unter ihnen befanden
sich zahlreiche Argentinier. Die
Demonstrationen gegen Videla
erreichten kurz nach Mitternacht
ihren Höhepunkt, als eine Bom-
be am Tor des Lateranpalastes
explodierte.

Libanon-Lage weiter gespannt

Beirut, 4. Sept. (ADN) – Auch während des Id al-Fitr-Festes, das am Sonntag und Montag zum Abschluß des moslemischen Fastenmonats Ramadan begangen wurde, war die Lage in Libanon gespannt. Führende Beiruter Zeitungen schätzten ein, daß die zeitlich und örtlich begrenzten bewaffneten Provokationen der Rechtsmilizen der Kataeb und der National-Liberalen Partei (NLP) gegen Posten der Arabischen Sicherheitskräfte (ASK) nicht das Ausmaß der vorangegangenen Wochen erreichte. Gleichzeitig wird aber auf die weiter andauernde Schützenhilfe Israels für die Rechtskräfte verwiesen. Wie schon oftmals zuvor waren auch in den vergangenen Tagen israelische Jagdflugzeuge mehrfach in den libanesischen Luftraum eingedrungen. Israels Verteidigungsminister Weizman versuchte durch eine Inspektion an der südlibanesischen Grenze den Rechtskräften den Rücken zu stärken.

er z.B., nicht Menachem [illegible], sondern „einzelne Politiker" seien von ihm als Krämer bezeichnet worden. Gleichzeitig jedoch verfocht er seine frühere Formulierung, daß nur Leute mit faschistischer Mentalität es dulden könnten, wenn die unter der Oberhoheit ihres Landes lebende nahezu eine Million ausmachende arabische Bevölkerung durch Polizeiterror dauerhaft unterdrückt werde. Ferner bekräftigte er seine Meinung, daß die Regierungspolitik gegenüber den in Israel als zweitrangig behandelten Arabern den Begriff der Apartheid erschöpfe.

Die Erklärung des Bundeskanzlers hat in Israel heftige Empörung ausgelöst. Simon Peres, Vorsitzender der oppositionellen Arbeiterpartei, wies die Kreisky-Erklärung zurück und gab bekannt, daß er Wien um eine Stellungnahme ersucht habe.

Zum zweiten Mal innerhalb von 24 Stunden hat Israel am Montag formellen Protest gegen die Äußerungen Kreiskys erhoben. Botschafter Yaacov Doron wurde nach Angaben seiner Mission in Wien bei Außenminister Willibald Pahr vorstellig, um die Verärgerung der Regierung in Jerusalem zu bekräftigen.

Kiss Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

1962 JÚL 19
LUDOVE NOVINY

1021

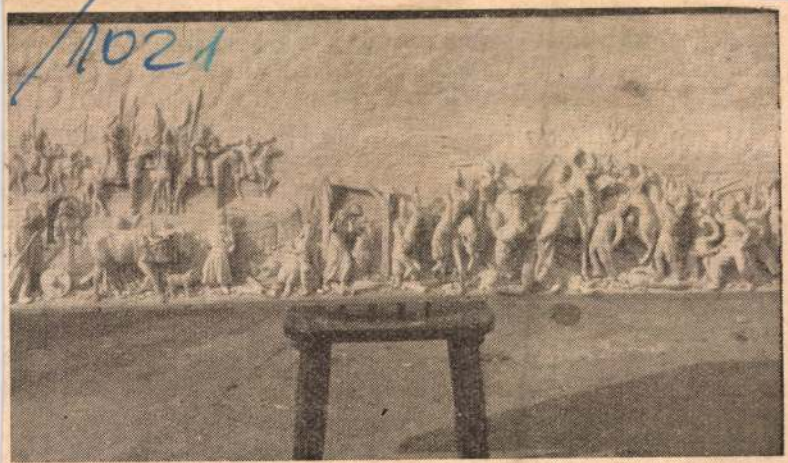

Ernő Kiss, ľudový umelec v obci Bogyoszló sa pustil do vážnej práce. Do dreva vyreže udalosti dobytia vlasti. (Honfoglalás.) Jednu časť skoro trojmetrovej rezby čoskoro dokončí. Ernő Kiss, ktorý za svoju prácu už dostal titul „Majster ľudového umenia" so svojimi rezbami sa zúčastnil aj svetovej výstavy v Brusseli, kde dosiahol veľký úspech. Na obrázku časť veľkej rezby

Foto: MTI

americké rokovania
raz priniesli málo
Podstata protiklado
že západné mocnos
vite pridržajú voje
pácie západného Ber
ná okupácia už vi
tá istá ako bola hneď po vojne,
pretože od toho času sa západné Nemecko stalo členom NATO a západný Berlín základňou NATO v tele Nemeckej demokratickej republiky a tak i socialistického tábora. Takáto situácia nemôže dlho trvať, preto sovietska vláda prvýkrát na mierovom sjazde a potom aj v oficiálnom dokumente navrhla, aby v západnom Berlíne pod vlajkou OSN zostali belgické a holandské resp. poľské a československé vojská a nie vojská vojenských pak-

alebo 17 vodných priehrad ako sa stavá na Níle pri Asuáne. Cesta, ktorá vedia k týmto cieľom, je húževnatý a neúnavný boj národov proti všetkým vojnovým silám, svetové spojenie mierových síl proti ničeniu.

Moskovský mierový kongres pracoval šesť dní v tomto duchu, kde delegáti podrobne a zodpovedne prejednali všetky súvislosti mieru a odzbrojenia. Každý mohol slobodne vyjadriť názory o ekonomických

1021

KÉSZÜL A „HONFOGLALÁS"

Élete legérdekesebb, legnagyobb művén dolgozik Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó, a népművészet mestere, akinek a paraszti élet mozzanatait ábrázoló faragványai, szobrai az ország határain túl is ismertek. Egy hónappal ezelőtt fogott hozzá a honfoglalást ábrázoló alkotásához. Képet, mintát nem használ hozzá. Úgy alkotja meg, ahogyan az ő képzeletében él a magyarok bejövetele, s amilyen emlékeket megőrzött a honfoglalást ábrázoló festményekből, képekből.

A 160 centiméter hosszú fa domborművön több mint száz alakot helyez el. Mindegyik alakot külön-külön faragja meg, majd ráerősíti őket az alapra. Most még sok az üres hely, de a bal oldalon egy dombon már ott áll kettő-három a hét vezérből, s nézik szekerekkel, lovakkal foglalatoskodó nyüsgő hadukat. Ez a mű is, mint Kiss Ernő minden műve, kitűnően érzékelteti a mozgást.

Arra a kérdésre, hogy mikorra készül el a Honfoglalással, így válaszol:

— Nem tudom. Amikor csak időm van rá, dolgozom rajta. Néha már hajnalban felkelek, próbálom elhelyezni az alakokat, vagy nekifogok és kifaragok egy-egy vitézt. Napközben nem igen van időm foglalkozni velük a sakkfigurák miatt. Minden hónapban legalább tíz garnitúrát készítek el belőlük. A brüsszeli világkiállítás óta nincs nyugtom tőlük, és úgy látszik, még egy ideig nem is lesz.

Levelet húz elő a zsebéből szavai bizonyítására. A levél Budapestről, a Népművészek Háziipari Termelőszövetkezetétől érkezett és ez áll benne: „Kérjük, hogy ezt a típust, amelyet ön alakított ki, és oly sok sikert hozott szövetkezetünknek amerikai piacon, gondosan készítse el, hogy további művészi és kereskedelmi elismerést hozzon".

A sakkfigurák ugyancsak nagyon érdekesek. Subás, kucsmás alakok a parasztok; a király és a királynő, mintha az Árpádok korából léptek volna elő. A futó: vékony, gyorslábú ember. Minden alakon ott a szó művészi értelmében vett magyaros jelleg. Nem csoda, ha keresik, s mint ritka érdekességet becsülik külföldön az ilyen sakk-készletet. Kiss Ernő azonban most mégis inkább a honfoglaláson dolgoznék. Mint minden művészt, őt is hajtja, serkenti az alkotás vágya.

V. GY.

A „Kozmosz-2"-be beépi-
ett „Majak-2" rádióadó fo-
yamatosan működik két ko-
herens hullámhosszon, 20,005
és 90,0225 megahertz frek-
vencián. Jelzéseit sikeresen
veszik a Szovjetunióban el-
helyezett különleges vevő-
állomások, valamint a világ
más részein levő állomások,
hogy ily módon vizsgálják
az ionoszférát és a rádióhul-
lámok áthatolási viszonyait
a világűr—föld vonalon.

Az a rádióadó, amelyet
hasonló céllal helyeztek el
a március 16-án felbocsátott
„Kozmosz-1" mesterséges
holdon, szintén működik.

a támadó

nasz vitája

'anács ülésén

ta azokat a küldötteket,
akik megpróbálták nyiltan
vagy burkoltan védelmükbe
venni az agresszort.

Morozov támogatta a szí-
riai határozati javaslatot,
amely felszólítja a Bizton-
sági Tanácsot, ítélje el az
izraeli részről Szíria ellen
végrehajtott támadást és
szükség esetén tegyen meg-
felelő lépéseket a további
agressziók megakadályozá-
sára.

Vállalat

icsbányájába

tőt felvesz

trógéphez és vonó-

aló szakértelem

gy levélben Bányászati
I., Iskola u. 13.

arama ne
az elmúlt
mást köve
Genfben,
zép-Kelet
pai poli
Latin-Ar
összefüg
az álla
ményel
lentéte
lentét
meg.

Mi
általánosabb
kozást,

változatlanul a genfi leszerelési tárgyalásokat kíséri a legnagyobb érdeklődés.

Most, hogy a küldöttségvezető külügyminiszterek eltávoztak és helyüket helyetteseik vették át, a teljes ülések talán kevésbé látványosak, viszont inkább a munka apró részeiben mélyednek el. Hosszú hetek fáradságos eszmecseréivel kell elérni, hogy az általános és teljes leszerelés egyes vonatkozásaiban közelebb kerüljenek a nézetek, az ellentétek áthidalhatók legyenek. A konferencia mai állapotában erre — őszintén meg kell mondani — *meglehetősen csekélyek az esélyek.* A szovjet delegáció, mint a legtöbbet fáradozó és kezdeményező küldöttség, a hét közepén a háborús propaganda eltiltásáról terjesztett be javaslatot. A nyugati blokk alaposabb vizsgálat nélkül azonnal elvetette az indítványt és jogi kibúvók mögé sáncolva magát, igyekezett megmagyarázni álláspontját. Elképzelhető, hogy ilyen körülmények között mennyire nehezebb a nukleáris kísérletek eltiltásáról tárgyaló háromhatalmi albizottság munkája, amely nem hozott semmi eredményt sem, hiszen *az* ***amerikaiak***

...ásodik felében légköri rob-
Karácsony-
...hét
...ek
...ör-
...le-

...gy-
...ze-
...itol
...dik

...t dip-
...bonyo-

Az algériai kérdés éppen ma újabb állomásához érkezik el. A francia választópolgárok az urnák elé járulnak, hogy „igen" vagy „nem" szavazataikkal népszavazási ítéletet mondjanak az eviáni megegyezésekről. Eleve megjósolható, hogy az „igen" szavazatok száma közel jár majd a 90 százalékhoz, hiszen *a francia nép többsége türelmetlenül várta a fegyvernyugvást.* Más kérdés viszont, hogy miként vélekedik a kormányzat politikájáról, amely három héttel a tűzszüneti egyezmény aláírása után igazán jelentős erőket még nem vetett be a terrorista OAS megsemmisítéséért vívott harcba, sőt *úgy látszik, mintha készakarva halogatná a végső erőpróbát.* De Gaulle most inkább nyugat-európai vezető szerepének megerősítésére törekszik és ezért tárgyalt Torinóban Fanfani olasz miniszterelnökkel. Az egynapos „gyorstalálkozó" igazi eredményeket nem hozott a párizsi tábornokelnöknek, hiszen a nyugat-európai politikai és gazdasági „egység" rendkívül bonyolult ügy, amelyben az olasz kormány inkább a De Gaulle-étől ellentétes szándékú angol álláspontot támogatja.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD
APR 8

1021

A »Zrínyi kirohanása«. A nagyméretű domborművön több mint 250 alak látható

Kiss Ernő

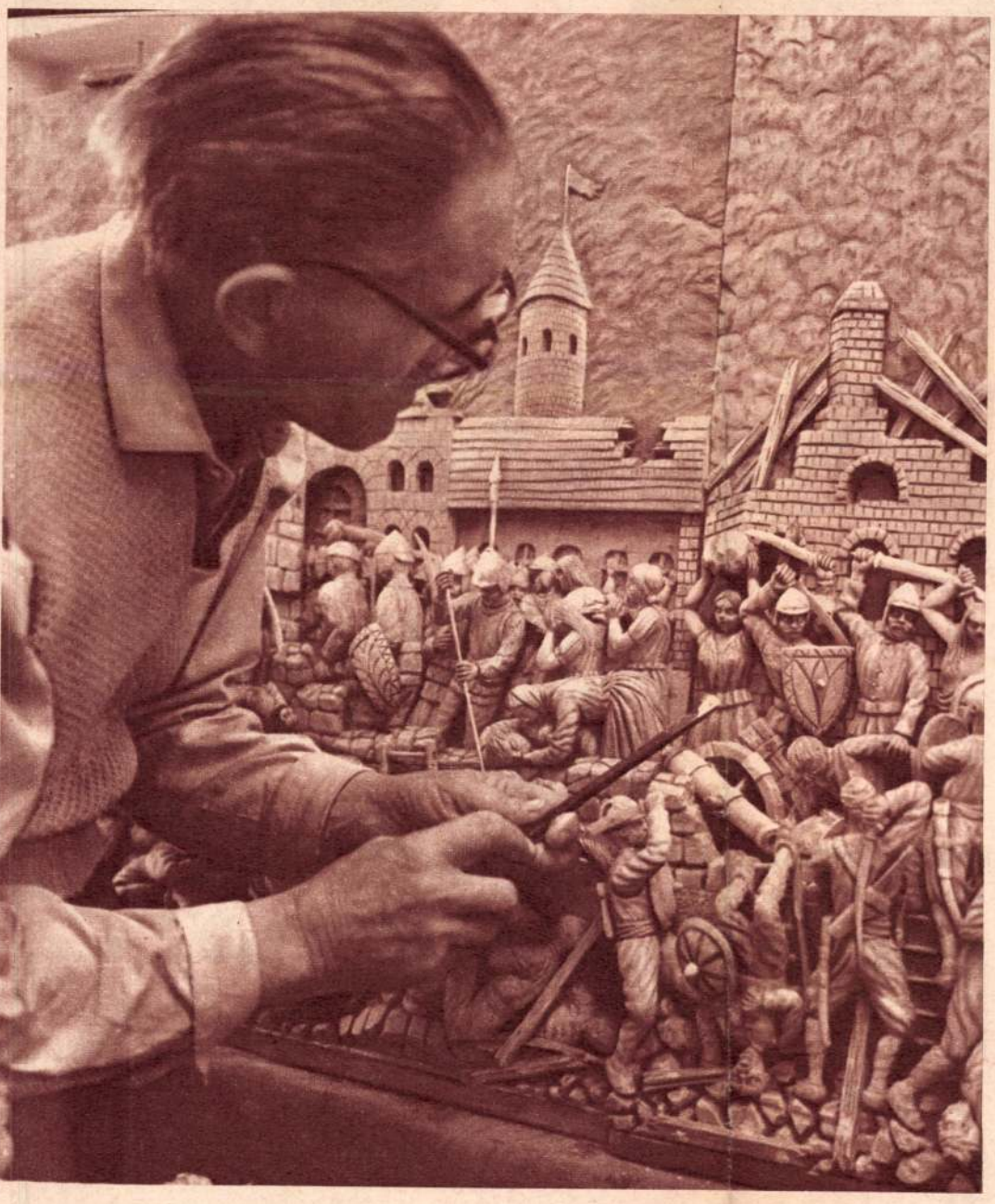

Utolsó simítások a domborművön
(Nagy Éva és MTI Fotó Hadas János felvételei)

Kisméretű szobrainak témáit a falusi életből meríti. E művének címe: »Az intő«

FÁBA FARAGOTT VITÉZEK

Varázslatos erejű bicskájával csodálatosan szép faszobrokat, domborműveket, nagyméretű kompozíciókat farag a Győr-Sopron megyei Bogyoszlón élő Kiss Ernő, a népművészet mestere. Remekművű szobrait ma már messze földön ismerik. Legutóbb Moszkvában, Brüsszelben állították ki műveit.

A múlt évben újszerű munkába kezdett. Majdnem egyévi kemény munkával megalkotta a »Honfoglalás« című kompozíciót, amely fafaragó népművészetünkben szinte egyedülálló vállalkozás. A három méter széles, hetven centiméter magas tablón a fába faragott vitézek önállóan is élnek, együtt azonban remekművű kompozíciót alkotnak. A »Honfoglalás«-t az Iparművészeti Tanács vásárolta meg. Most újabb hatalmas kompozíciót készített. A szigetvári ostrom négyszázadik évfordulójára Zrínyi kirohanását faragta fába. Több mint kétszázötven alakos művét a népi iparművészek őszi budapesti kiállításán csodálhatta a közönség.

Hamar Imre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KÉPES UJSÁG

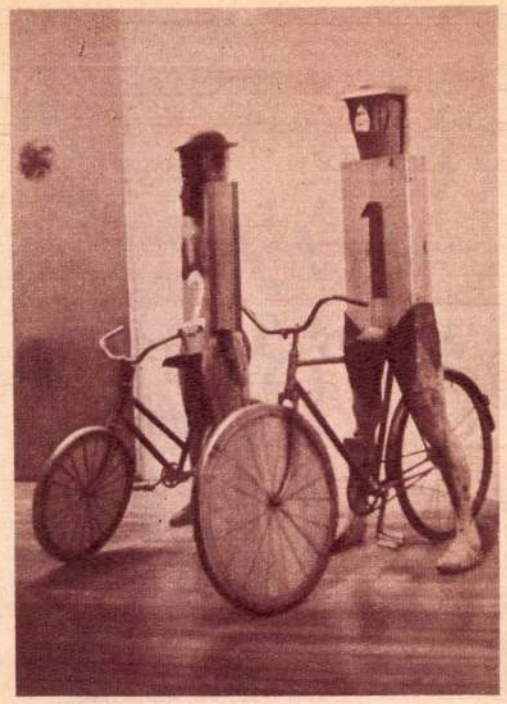

Modern képzőművészeti bemutatót tartottak az angliai Tate Gellery-ben. Ennek az alkotásnak a címe: »Bicikliversenyzők«. Kérdés, hogy ez miért művészet?

(Sport and General Fotó)

Heinfried Birlenbach német súlylökő, az olimpiai csapat tagja autogramkérő japán gyerekek között. Mintha csak Gulliver jelent volna meg a törpék országában.

(Telefotó, MTI,
Külföldi Képszolgálat)

*

Egy betöretlen vadló sem vethette volna le jobban lovasát. A pillanatfelvétel a wroclawi versenypályán készült. Főleg a puha talajnak köszönhető, hogy a versenyző nem sérült meg súlyosabban.

(Fotó: CAF — Warszawa)

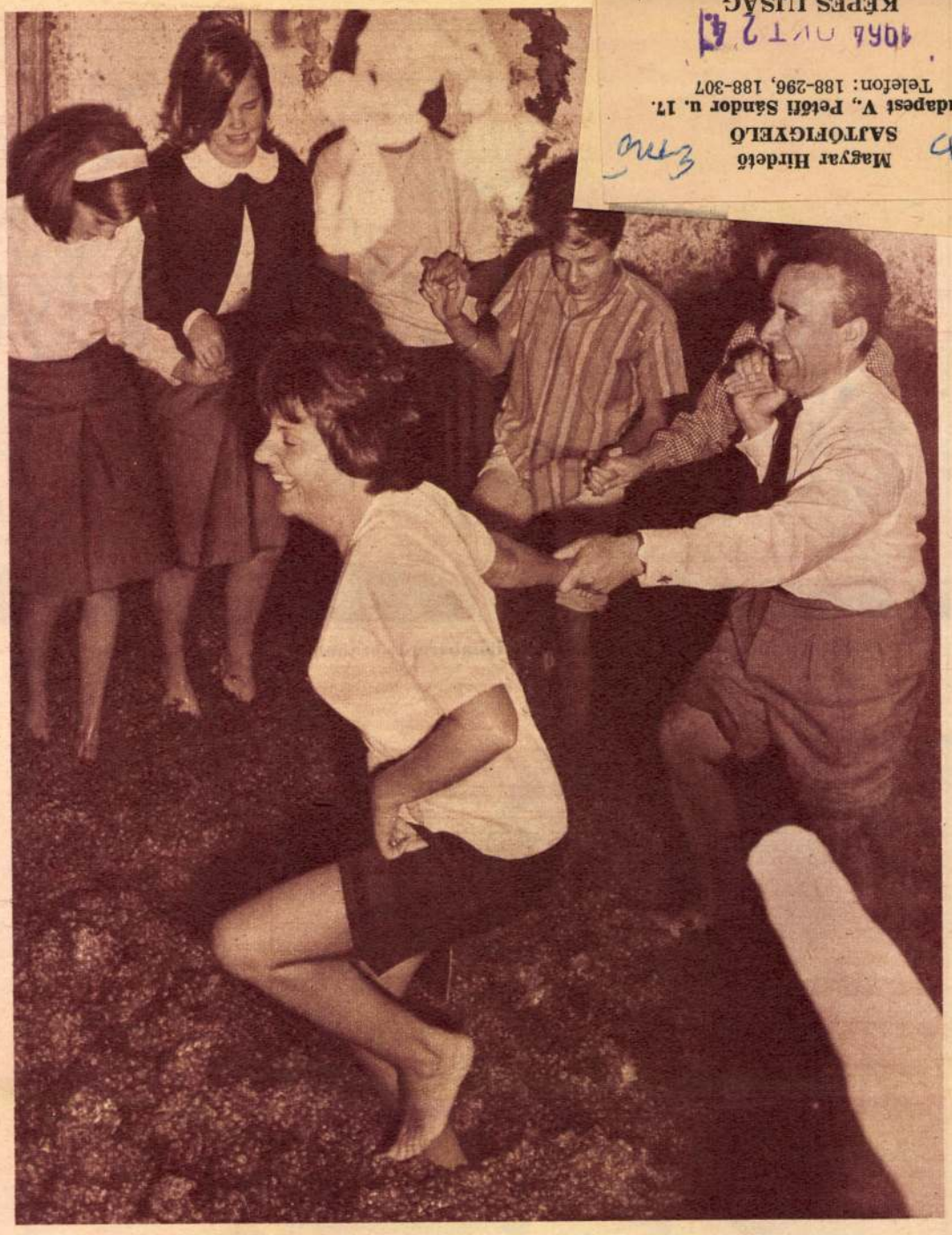

Görögországban régi szokás, hogy a szőlőtaposásra meghívnak különböző ismert személyiségeket. A képen a diplomáciai testület tagjai gyakorolják a számukra nyilván szokatlan mesterséget. Amint látható, ez alkalommal eltekintettek a protokolláris öltözéktől

(UPI Fotó)

A PILLANAT

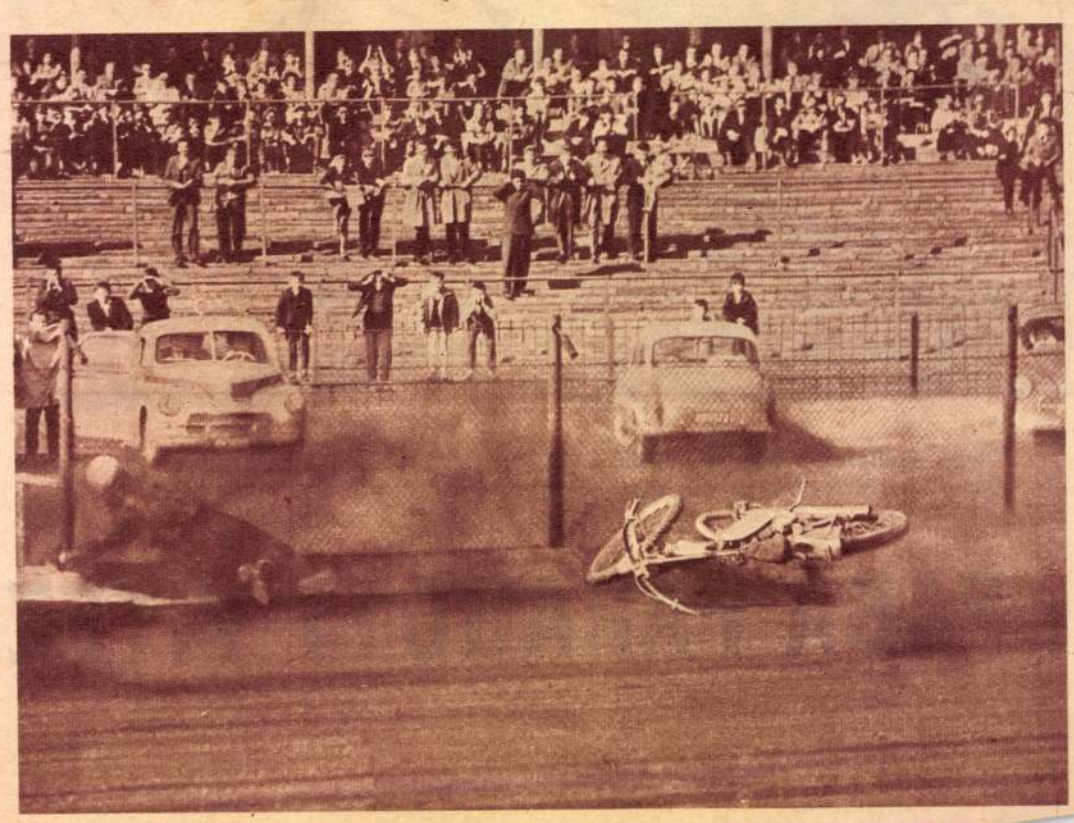

1021

Az emberfaragó ember

Véletlenek sorozata, végül egy kedves meghívás hozott össze Kiss Ernővel, a népművészet kiváló mesterével, akinek „Honfoglalás„ című kompozícióját legutóbb a Kisalföld is méltatta. Vendége voltam a bogyoszlói fafaragó művésznek, ezzel kapcsolatban szeretném néhány gondolatomat elmondani.

Kiss Ernő faragványait a népi líra, a népi epika (ballada) hangvételéhez tudnám leginkább hasonlítani. Kedves, közvetlenül megjelenített figurái a „Virrasztás" és az „Intő". Sokáig tűnődtem, amikor néha magamra maradtam vendégszobámban, a vitrinben rakott alkotások között: szobrászat-e ez, vagy csak figurális kompozíciók? Végül arra a megállapodásra jutottam, hogy éppen a tartalmi lényegüket veszítenék el ezek a kompozíciók, ha a szobrászat kategóriájába próbálnám sorolni őket, még akkor is, ha egyes alakjai arányokban, tömegben és mozgásban szuggesztív erejű, mesteri tudásról tanúskodnak is.

A nép általában nem ismeri a művészet kifejezést. Az erdélyi ember például „ügyeskedés"-nek nevezi az ilyesmit. Köztudomású az is, hogy a népnek kevés érzéke van a perspektivikus dolgok iránt, ezért nem fejlődött ki a népművészetben a tájfestés sem. (Nem fogadhatom el ugyanis népi művészetnek a tornácokra festett, tavon uszkáló hattyúkat, erdőben bőgő szarvasokat és a hasonló, a nép ízlését romboló kontármunkákat, amelyekkel itt is, ott is találkozunk.) Idegen fogalom tehát a szobrászat is. Van ugyan faszobrászat — a gótika és barokk páratlan remekeket alkotott ebben a műfajban —, de a népi (figurális) faragás szerintem éppen úgy nem szobrászat, legalábbis nem tudatos szobrászat, mint ahogy a népköltészet sem megírt költemény, vagy a népzene sem megkomponált vokális mű. Igaz, hogy amíg a népzene és népköltészet nem egyéni alkotás, hanem a nép által fejlesztett (kollektív) mestermű, addig a népi faragás egyénhez kötött ugyan, de feltétlenül hagyományokon alapul, attól nem tér el, és ebben van a dolog lényege.

Ha a faragó művészet sajátosan egyénivé válik, akkor válhat a népi faragás szobrászattá, de ebben az esetben elveszíti népművészet jellegét. (Rendkívül találó megjelölés és nyelvújítás erre: a népművészet mestere fogalom.

Mi lenne ezek szerint tehát Kiss Ernő „Honfoglalás" című nagy lélegzetű kompozíciós terve? Elszakadás jele-e a tiszta népművészettől, vagy csak a népi fantázia határokat nem ismerő csapongása? De hát mi akkor a finnek híres eposza, a Kalevala, mik a világhíresség re jutott skót népballadák és az ezekkel vetélkedő erdélyi népballadák?

„Hát bizon jödögél nagy fekete sereg,
úgy látszik messziről, mint se tét felleg.
Nem tudjuk mifféle, kuruc-e vagy labanc?
De mégis gondoljuk, a szebeni rácok!
(Kerekes Izsák balladája)

Valahogy ennek a balladának hangvételével tudom érzékelni és érzékeltetni Kiss Ernőnek a „Honfoglalás"-ban formát öltött művészetét. Valahonnan a múltból kavarog elő az ő lelkében ez a setét fellegként hömpölygő áradat ilyen balladai erővel, és ezért is vélem úgy, hogy Kiss Ernő nem lépett ki eredeti keretéből, csupán egy eposz megírásába kezdett. Egy eposzéba, amely kezdődött valamikor Etelköznél, és eljutott a mai, jelenkori honfoglalásig.

Lakatos Tibor

1982 MÁJ 3
KISALFÖLD
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pesti Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

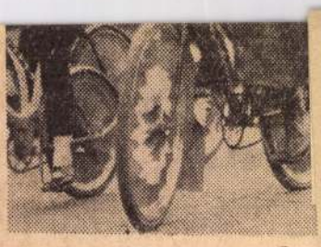

velyi termelőszövetkezetekből alakult Rábaközi Termelőszövetkezet tagjai. Eleven, színes képet mutatott az ipari tanulók kerékpáros csoportja: piros és piros-fehér-zöld szalagokkal fűzték be kerékpárjaik kerekét. A nézők lelkesen megtapsolták a Richards-gyár kapuvári telephelyének menetét. Hétméteres, a szivárvány minden színében játszó selymeket vittek a felvonuláson. Ötletes volt az Építőipari Ktsz családiház-makettje, televízióantennával felszerelve. A legfegyelmezettebb a gimnázium tanulóinak csoportja volt, az első számú általános iskola tanulói színpompás népviseletükkel tűntek ki. Kapuvár május 1-i ünnepségeinek fényét emelte a most alakított 25 tagú fúvószenekar, amely *Mihálka Jenő* gimnáziumi igazgató vezetésével első ízben szerepelt a nagy nyilvánosság előtt. A kapuvári ünnepséget *Szaba-*

[illegible] után a Magyar Honvédelmi Sportszövetség tagjai haladtak; majd a Gépjavító Vállalat, a Gépállomás és a termelőszövetkezetek dolgozói.

Nagy taps fogadta a határőrség felvonulását. A katonák mellett a gyerekek és asszonyok is részt vettek a menetben. Az ünnepség egyik kedves színfoltja volt a fúvószenekar közreműködése, amely nemcsak a felvonuláson szolgáltatta a pattogó indulókat, hanem a délutáni kultúrműsorban is közreműködött. A csornai ünnepséget *Zámbó József*, a járási pártbizottság első titkárának beszéde zárta be. A délutáni kultúrműsoron a csornai énekkar, a gimnázium szavalókórusa, és KISZ-táncosok szerepeltek.

rában

deigle-
Zizegő
ihenő-
kocso-
jel és
ked-
sopro-

ősséges
fájó
el a
a túra
t felé
csken
t már
rték a
k ka-
meg-
közsé-
ák a
épült
advá-
lagút-
ő fo-
ek.
ség a
sok
óháza.
zerben
alócok
ban,
iolitu-
c. A

turisták hamar megbarátkoztak a szép fekvésű, enyhe levegőjű tájjal. Egyetlen hiányosságot tapasztaltak csupán. Az egész faluban egyetlen pohár sört sem kaptak. — Mind megittuk az ünnepek alatt — volt a válasz.

Megtekintették még az „Apáca" és a „Barát" szerköveket. Ezek állítólag az ősmagyarok áldozóhelyei voltak, különös alaku, égbe nyúló sziklatömbök. A szokatlanul nagy meleg bátorságot adott a társaságnak, és megfürdött a Tarna vizében. Üdítő volt megmártozni a hideg patakban.

Az idő elszaladt, de a Mátrában töltött négy nap kellemes emléke marad a Soproni Selyemipar turistáinak.

Kánitsch Tibor

Kiss Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA
1962 DEC. 22

»HONFOGLALÁS«

Bogyoszlón féi évszázada foglalkozik fafaragással Kiss Ernő, a népművészet mestere. A harmincas évek eleje óta állandóan szerepel kiállításokon; s alkotásai ma már a világ minden részén megtalálhatók. A brüsszeli világkiállítására például ötven sakk-készletet küldött. A készleteknek olyan nagy sikerük volt, hogy azóta havonta 8—10 garnitúrát készít a külföldi megrendelőknek. Az idős mester most befejezte élete fő művét, »Honfoglalás« című, 200×60 centiméteres fa-domborművét. A 209 figurát ábrázoló kompozíció megcsodálására nemcsak Bogyoszló, hanem más községek lakói is felkeresték Kiss Ernőt.

üveges
osztály
visszaér
gazdaság
ból . . .
a közb
nyugtatj
nak tart
tést. Az eloado próbálja megint egy paprikás em-
kiegyensúlyo
— aztán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő

PETŐFI NÉPE
1962 JUL 31

— **A „magyarok bejövetele" fafaragáson.** Kiss Ernő bogyiszlói fafaragó népművész fából kifaragta a magyarok bejövetelét. A 3 méteres fafaragványon mintegy 200 figura látható. Az új faragvány az idős népművész múzeumnak is beillő lakását díszíti majd.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kiss Ernő
NÉPSZABADSÁG
1963 JUN 12.

Fába vésett látomások

Él egy idősödő ember Bogyoszlón, akinek az a hivatása, hogy hasznosan álmodozzon. A művek és a művészek finnyásabb leltárosai így neveznék: őstehetség.

Igaz, a bogyoszlói Kiss Ernő soha nem látta belülről a Képzőművészeti Főiskolát. Stúdiumait nem korrigálták megbízható mesterek és a kritikusoknak sem állt módjukban, hogy fokról fokra vegyelemezzék tehetségének fejlődését, mégis bejárta a maga hosszadalmas útját, s azon túl is, mert hályogot operálni, miután megértette, hogy mit cselekszik. Kiss Ernőnek semmi köze a naiv pásztorhoz, aki idilli magányában hol furulyázik, hol kosfejeket farag a bot furkójára. Joggal sértődne meg, ha szobrai láttán, az átutazók felületes áhítatával kiáltanának fel: Jé, de érdekes! Szobrai többek, mint népművészeti érdekességek. Alaposan átgondolt tartalmuk van és a formai kompozíció pontos testi mása az elvont mondanivalónak.

A hajdani, úgynevezett falusi intelligenciának, a jegyzőknek és papoknak, akik elismerték „őstehetségét" fogalma sem volt belső küzdelméről. Csak dicsekedtek vele: a falu ásító unalmában kapóra jött a kuriózum, hogy egy négyholdas paraszt istenáldotta ügyességgel vájja diófába az ökrös szekeret, béressel együtt. Meg hogy szentimentális filozofálásba bocsátkozhattak az együgyű nép ily megható kivételeiről. Óvjon bennünket a jó ízlés, hogy vélekedésünk akár távolról is emlékeztessen e mecénások lealázó elismerésére. Mint ahogy ma már senki nem tűz árvalányhajat a kalapja mellé és a rovásírást is elfelejtették a számadó juhászok, úgy a népművészet legjobbjai sem ragadtak bele az ezeresztendős primitívségbe. Kiss Ernőnek már jó három évtizeddel ezelőtt hasonlíthatatlanul magasabb színvonalon állt a kultúráltsága, mint annak a jegyzőnek, aki megbízta, hogy faragja ki neki a búsuló juhászt, a pulikutyával.

Megfaragta, mert kellett a pénz. Idegen ízlés kívánsága szerint igazította a képzeletét. Később a fantáziára sem volt szükség, ha rendelésre dolgozott. Jöttek a vásári kereskedők, százszámra készítette nekik ugyanazokat a játéklovakat. De e piaci kellékek tömkelegéből néha kirobbant egy-egy szilaj, igazi csikó.

A molyan sehova se tartozó iparos lett amellett, hogy gondját viselte a négy hold földnek. De művész akart lenni, és az öt gyermek gondja hiába kényszerítette a jövedelmet jelentő iparosmunkára, pontosan tudta, hogy a búsuló juhásznak, a játéklónak, a babafejnek semmi köze ahhoz a világhoz, amelyet ki akar fejezni. Szinte fedetlen idegrendszerrel élte a paraszti életet: neki az élmények soha meg nem unható végtelenjét jelentette a falu. A látszólagos egyhangúságból kívánta kiszűrni az összegezést, hogy megmutassa: íme, ezek a föld emberei.

Kényes vállalkozás volt az ilyesmi faluhelyen. Szó, ami szó, a parasztember szeret csúfolódni és néha még azt is megszólja, amit tisztelnie kellene. Vaskosan praktikus: első a föld, a kétkezi munka, amibe alaposan bele lehet fáradni. A maga mércéjével mért és az izomerőt becsülte a legtöbbre. Holmi faricskálás, ha mégoly szép is, legfeljebb szórakozásnak rendjénvaló. Ha favillát, gereblyét, teknőlábat faragnak, az más. Annak haszna van. De a szobornak csak a tanító úr örül meg a múzeumi emberek, akik egy ócska kendertilolóért képesek felforgatni az egész falut.

Így volt, de ma senki nem csodálkozik azon Bogyoszlón, hogy Kiss Ernőt a hírneves emberek között tartják számon. A művész életéből mindaz elmaradt, ami színpadias, és ennek nagyon örül. Becsvágya csupán annyi, hogy megértsék, amit mondani akar. Ez a becsvágy tanította meg az igényességre. Sokat faragott, de kevés szobrot hagyott meg. Gyakran virradt rá a hajnal csendes műhelyében, és nagy sokára vette csak észre, hogy fölöslegesen ég a lámpa. Így bontakoztak ki képzeletéből a földön járó, hús-vér látomások.

Talány, hogy miként sikerült a merev fába belevésnie az eleven élet lélegzését, eltalálnia azt az egyetlen körvonalat, amely a mozgás, az indulat képzetét kelti és alkalmas a gondolattársítás hosszú láncolatára.

Íme az egyik szobor: a *Beszélgetők*. Jönnek haza a mezőről, vállukon az egész napi fáradtság, tartásuk oldott és kényelmes. Lépteikre nem figyelnek, valami fontos dologról tanakodnak. Munka közben csak a tennivalóval törődhettek, most annál mohóbban szomjúhoznak egymás szavára. Mire hazaérnek, már nem lesznek olyan fáradtak.

A munkák nagy része a paraszti élet jelentéktelennek tűnő mozzanatait örökíti meg, mintha a művész idegenkedne a látványosságtól. Túl a téma mondanivalóján, mindegyik szobor valami zárkózott, férfias szemérmességet rejt magába. Mintha ez lenne Kiss Ernő stílusjegye. Ezt venni észre leghamarabb az alkotón is. Kurtán, csendesen beszél munkájáról, mintha zavarná, hogy szóval kell kifejeznie magát. Nem a tanulmány a lényeg, hanem az eredménye. Hogy mihez ért a mesterségből, arról is a szobrok beszéljenek. S valóban, aki jobban odafigyel, az föllelheti munkáin a kompozíció szabályait éppúgy, mint az anatómiai pontosságot.

A búcsúfiák faragását leszámítva, életében egyetlenegyszer kilépett megszokott világából. Nem a régi gépiesség felé, hanem ellenkezőleg: nagy próbára akarta tenni erejét. A vállalkozás, mint műfaji érdekesség, valóban páratlannak sikerült. A honfoglalás mozzanatait örökítette meg három méter hosszú, ötven centiméter magas domborművön. Kettőszázkilenc figurát faragott ki, s emellé a változatos, fegyelmezetten gazdag környezetet. A műnek monumentális hatása van, mesteriek a tömegjelenetek. Az alkotást már megvásárolták tőle, és hamarosan kiállítják a fővárosban.

Hiába keressük rajta a pásztorivadékok „őstehetségét". Bogyoszlón semmiféle nyoma sincs a népi faragásnak. Nem létezett egy olyan öreg, aki Kiss Ernőbe beleplántálta volna az ihletet. Beteg hadifogoly volt Veronában, és unaloműzőnek botokat cifrázott cédrusból meg olajfából. Divatjukká vált az olasz tiszteknek az ő botjával sétálni.

Ez lett belőle. Úgy járt, mint minden igazi művész. Mondják, a művészet közeli rokonságban van a szerelemmel. Cselvetésük mindenesetre hasonló. Egyaránt játszani csábítanak, közben ravaszul eltitkolják a várható gyötrelmeket. A szerelem nem mindig vasalja be a gyanútlanság árát, de a művészet könyörtelen. Végtelegesen rabul ejti azt, aki az alkotás örömeit megáhítja. Kiss Ernő kiállta a próbákat, a veronai sétabotoktól a honfoglalás tablójáig. Mindig magányos volt, látszólag ma is az, de ő pontosan számon tartja: az idő sokat tett azért, hogy Bogyoszló ne legyen olyan távol a világtól, hogy műhelyét ne csak a vásári árusok, de a nép elismerése is fölkeresse. Nem „őstehetség" — *a népművészet mestere.*

Gerenesér Miklós

értékű tárgyakat ígérjünk, mert az én negyvenen felüli létszámú osztályomban vannak ezeknél nagyobb teljesítmények is, s értük mégis jóval szerényebb ajándékot kapnak. Érthető, hiszen nem mindenki tud csak úgy a mellényzsebből ezer forinttal honorálni, mondjuk egy ötöst számtanból vagy biológiából. S nagyon nehéz igazi közösséget formálni, ha a gyerek azt látja, hogy a kisebb teljesítményért nagyobb, a kiemelkedő munkáért pedig kisebb jutalom jár.

Eleven nevelési problémára tapintott rá ez a tanár. Mert gondoljuk csak meg: éppen szocialista nevelésünk eredményeképpen ma már nem feltűnő a segédmunkás gyermekének, hogy egyik padszomszédjának gyárigazgató, a másiknak meg minisztériumi főosztályvezető az apja. Általában alig tudják a gyerekek, hogy kinek milyen munkakört töltenek be a szülei. Egészen addig nem tudják, amíg ezt tudomásukra nem hozzák. Ám a pedagógus aligha beszél erről. Megtudhatják azonban a szülőktől, ha nem közvetlenül, közvetve — például akkor, amikor kiderül, hogy X. gumicsónakot kap a számtanötösért, Y. pedig egy szelet csokoládét az ötször nagyobb erőfeszítést igénylő, kitűnő bizonyítványért. Valóban nem könnyű ilyenkor a pedagógus dolga, hiszen ez az aránytalanság nemcsak a kevesebb, a kisebb ajándékot kapott gyerekekre van rossz hatással, hanem azokra is, akik érnem teljesítésével szemben, azok az esetek vették fel a versenyt, amikor az ígért ajándékot akkor is megadták a gyereknek, ha az nem teljesítette vállalását. Ez legalább akkora vétek a gyerekkel szemben, mint a fordítottja. Mert az ilyen gyerek gondolat- és lelkivilágából hiányozni fog majd a küzdés, az egy bizonyos célért való harc fogalma és érzése. Tálcán kapta a jót, meg se kellett érte dolgoznia, ezt várja majd az élettől is. A szerencsésebb esetben enervált, koravén lesz, de könnyen lehet, hogy a munkát is kerülni fogja. Miért is dolgozna, amikor úgy nevelték, hogy anélkül is jár az élet minden java. S ők azok is, akik nem tudják, hogy mi a nincs. Félrenevelt emberek lesznek, akik képtelenek akár csak a holnapra is gondolni. Elképzelések, célok, távlatok nélkül tengődnek.

A felelőtlen ígérgetés, vagy az ígéreteknek a szülők részéről történő egyoldalú teljesítése az egyik leggyakoribb nevelési hiba. Enyhébb vagy súlyosabb mértékben, szinte minden családban előfordul. S ha a hibaforrást keressük, legtöbbször meg is találjuk: a pillanatnyi örömérzéstől fűtve ígérünk, s a maguk összefüggéseiben, távlataiban nem gondoljuk végig ígéreteink hatásait. A tanulságot pedig már alighanem felesleges megfogalmazni, az elmondott példák önmagukért beszélnek.

Balázs Mihály

KERESÜNK SÜRGŐSEN MEGVÉTELRE

OLAJ-VÍZ LEVÁLASZTÓ TARTÁLYOKAT

légkompresszorhoz 10 atm. nyomáshoz
400 m³/óra teljesítményhez
VILÁGÍTÁSTECHNIKAI VÁLLALAT
Budapest XIV., Francia út 11. Rajkó, 298—455/156. mellék.

mellett természetesen kerül előtérbe, amikor a szocialista társadalom épületének befejezése van a fejlődés napirendjén.

A Móres szenvedő hőse, a fonák tudat legfőbb képviselője a regényben, Gyönyörű Frédi egyáltalán nem „elvetendő ember". Jó munkás, kedélyes fickó, tisztessége, értelme, életrevalósága vitathatatlan. Csupán, mint olyan sokan, ő sem szokott gondolkozni azon, ami *„magától értetődő"*. S mikor valaki hirtelen a tömérdek, egyenként magától értetődő dolog *általános értelmét* tárja eléje — mint Gyönyörű elé Kupa az országtulajdonosságot —, hajlamos azt tartalmatlan frázisnak tekinteni. A móresre tanítás művelete a regényben nem áll egyébből, mint abból, hogy Kupa a kalandok során, az egyik magától értetődő igazságról a másikra haladva, feltárja Gyönyörű előtt a kikacagott, értéktelennek tekintett, általános igazság tartalmát. A szocialista ország „társtulajdonosságával" együtt járó, magától értetődő dolgok *keserves hiányának* felismerése teszi Gyönyörűt fogékonnyá az elvont igazságra, aminek *általánosságát* korábban *üresség*nek vélte.

A kalandok sorozata azonban nemcsak Gyönyörűnek nyújt értékes tanulságokat, nem haszontalanok azok szervezőjük, Kupa Mihály számára sem. Kupa, a teoretikus hajlandóságú kommunista műszerész többnyire az író szócsöve és szándékainak megvalósítója. Képviselője annak a magatartásnak, a szocialista tudat terjesztése érdekében folytatott társadalmi aktivitásnak, amely nélkül még szocialista társadalmi viszonyok között sem képzelhető el a Gyönyörűk hamis tudatának átformálása. De — ha nem is lehet a Gyönyörűével egy napon emlegetni — fonákságok az ő gondolkodásában is akadnak. Kupa alakja sincs a szatírán kívül vagy felül — benne van. Tárgya a szaz írók tanácskozásának
ségét.

Egyebek között meg
„Ma, amikor összegezzük
múlt időszak tanulságait,
hatjuk: szocialista társa
erkölcsi erejét mi sem b
jobban, mint az, hogy
nyunk szemet olyan tény
amelyek a személyi kultu
gyakorlata idején fájd
érintették mind társadalmunkat,
mind pedig irodalmunkat. A
CSKP XII. kongresszusa és az ezt
követő helyes lenini kultúrpolitika adta meg az ösztönzést az
írókongresszus ama törekvéséhez,
hogy az irodalomban is felszámolják a személyi kultuszt
és maradványait. Ez a körülmény magyarázza, hogy az
írók tanácskozása mindenekelőtt az elmúlt időszak elemzésével foglalkozott, és feltárta mind
a pozitív, mind a negatív jelensé-

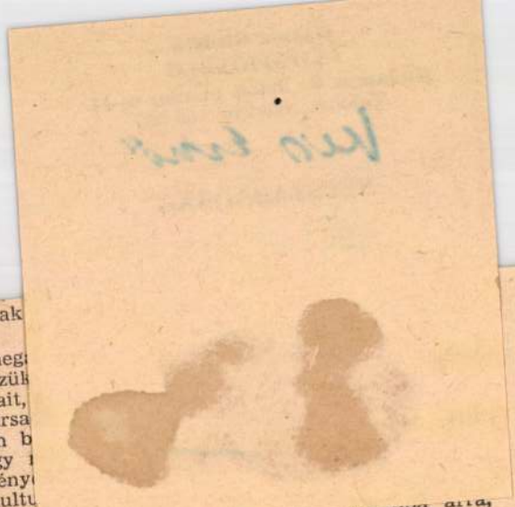

hogy csak helyeselni lehet az írók közötti élénk eszmecseréket. Nyomatékosan hangsúlyozza vi-
szont: „Nem tűrjük, hogy irodalmunkba becsempésszék a burzsoá ideológiát. Ezekkel a nézetekkel szemben sohasem leszünk elnézőek."

A cikkíró befejezésül hangoztatja: „Szocialista irodalmunk ereje éppen abban van, hogy a valóságot pártosan és magas színvonalon tárja az olvasó elé."

Szeged felkészülten várja az ünnepi játékok vendégeit

Szeged megyei jogú város tanácsa végrehajtó bizottságának keddi ülésén a többi között megvitatták a nyári szabadtéri játékok előkészületeit. A beszámoló szerint az előadások színhelyén, a Beloiannisz téren már munkához láttak a díszletezők. Megkezdődött a statisztéria kiválogatása. Kilencvennégy tagú zenekart szerződtettek az egyes előadásokhoz, Verdi *Trubadur* és Erkel *Brankovics György* című operájában az Állami Operaház 84 tagú énekkara is közreműködik. A szabadtéri színpadon 18 előadást tartanak az idén. A *Brankovics György* és a *Trubadur* három-három, a *Szentivánéji álom* négy, a *Cigánybáró* öt alkalommal kerül színre. A Magyar Állami Népi Együttes *Magyar rapszódia* című műsorát három estén láthatja a közönség.

A július 20-tól augusztus 20-ig tartó ünnepi hetekben sok más szórakozási lehetőség is várja a Szegedre látogatókat. A szegedi Nemzeti Színházban augusztusban előadják Prokofjev *Eljegyzés a kolostorban* című operáját, Orff *A hold* című operáját és Bartók remekét: *A csodálatos mandarint*. A szovjet Gavrilov Együttes augusztus 16-án mutatja be műsorát az új-szegedi szabadtéri színpadon. Ugyanitt augusztus 9-én tánczenei esztrádműsort rendeznek. A fogadalmi templom orgonáján mindennap rendeznek kis hangversenyeket, s magnetofonról több nyelven is tájékoztatják az érdeklődőket hazánk világhírű hangszeréről, a több mint tízezer síp működéséről. A programban szerepel továbbá fúvószenekarok és egy alkalommal száztagú népi zenekar térzenéje.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kis Ernő

NÉPSZAVA

1965 AUG 18

— 250 alakos tömegjelenet-kompozicióval örökítette meg a Szigetvárt védő Zrínyi Miklós és serege nagyszabású kirohanását Kis Ernő bogyiszlói fafaragó népművész. Alkotását szeptemberben, a szigetvári csata évfordulóján kiállítják a várban.

Nekünk azt állította,
[illegible] akkor magára ma-

Kiss Ernő
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 AUG 24.
TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

Bogyiszlói népművész faragása

Szigetváron — A várvédelem 399. évfordulójára készülnek — A jövő évben jubileumi ünnepségek

(TUDÓSÍTÓNKTÓL)

A szigetvári hősökre emlékeznek majd szeptember ötödikén. Ekkor ünneplik a vár védelmének 399. évfordulóját. Jövőre tehát a jubileumi, a négyszázéves évfordulóra kerül sor. Az előkészületek már megkezdődtek és két irányban folynak. Egyrészt tovább folytatják a vár feltárását, a vármúzeum kiállítási anyagának rendezését, másrészt a község is szépül, fejlődik, kulturáltabb körülmények között fogadja hazai és külföldi vendégeit. Ugyanis nemcsak Baranyából, a szomszédos Tolnából és Somogyból, az ország távolabbi vidékeiről jelentkeztek már érdeklődők, hanem külföldről is jönnek a levelek. Ezekben kérik a rendező bizottságot, hogy adjanak tájékoztatást a jubileumi ünnepségekről, a részvétel lehetőségeiről.

Éppen ez utóbbinak az érdekében csatornázzák a községet és az egykori, az országban elsőként működő kőszínház (az utóbbi években sóraktár) helyén szállodát létesítenek. Korszerűsítik az utcákat is. Ezenkívül parkírozó helyeket jelölnek ki a várható nagy autóforgalom számára.

Az idei szigetvári ünnepségeknek érdekessége — többek között — hogy szeptember 5-én helyezik el a vár kazamatasorának egyik termében azt a faragványt, amelyet Kiss Ernő bogyiszlói népművész készített. A faragás a szigetvári vár ostromát, Zrínyinek és társainak hősies védekezését mutatja be a török sereggel szemben. A népművész mintegy 250 alakot faragott a kompozícióba, amelyet harmincezer forintért vásárolt meg a Baranya megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala.

Az évforduló közeledtével egyre több Zrínyi korabeli emlék kerül elő. Többek között felajánlották a vármúzeum számára azt a Zrínyi-képet is amelyik a törökverő hős arcképének hiteles másolata és eddig Horváth István kéthelyi lakos birtokában volt. A múzeum és a várbarátok köre máris több tárggyal, ajándékba kapott dokumentumokkal gazdagította a kiállítási anyagot, amelynek nagyrésze majd a 400. évforduló ünnepségei alkalmával kerül a nagyközönség elé.

Kovácsot megr
sorsára jutott A
Paks az utolsó
ta, de az egyen
tűntek: az egés
ve Farkas és K

BONYHÁ
SZEKSZÁRD

Szekszárd, 60
ber. Bonyhádi
zorán, Ambrus,
ter — Pataki,
ding, Vajda. S
fenstein — Tamási, Gellér, Garamvölgyi — Nagy, Csizmadia, — Hómann, Simon, Rostási, Bárány, Szeidl. A rangadóra sokan jöttek át Bonyhádról is, így aztán kétszer annyi érdeklődő volt kíváncsi a két csapat küzdelmére mint máskor. Kiegyenlített küzdelemmel kezdődött a találkozó. Feltűnően sok volt az átadási hiba, de a Petőfi hátvédhármasa könnyen zavarba jött. A kezdeti nagy lendület később alábbhagyott, a játék ellaposodott, inkább a két 16-os között folyt a küzdelem. A 31. percben Bárány a mérkőzés első nagy gólhelyzetét hagyta ki. Az utolsó negyedórában a Petőfi fölénybe került, de igazi gólhelyzetet nem tudott kialakítani. A 43. percben Bárány hatalmas lövését védte szépen Kovács.

A szünet után Bonyhád vette át a mérkőzés irányítását. Láthatóan jobb erőben volt a vendégcsapat. A 10. percben baloldali szöglet után Kovácsi meg is szerezte a vezetést. A 17. és 25. percben Fláding kiugrott, maga mögött hagyta a Petőfi védelmét és egyik alkalommal sem hibázott. 3:0. A hátralévő időben Bonyhád már nagy fölényben játszott, de az eredmény már nem változott.

Amíg erővel birta, a nem túlságosan magas színvonalú mérkőzésen a Petőfi egyenrangú ellenfél volt. Miután azonban gólképtelen csatársora nem tudta kihasználni helyzeteit, szünet után a vendégcsapat fölénybe került és a vezetés megszerzése után a Petőfi már megadta magát sorsának.

...t. A
...ai fö-
...tékve-
... gólt.
...t ját-
...adott,
...gérde-
...ztoics,
... duna-
...emel.
...ÁZI—

...))

...émeth.
Tolna: Rajos — Beck, Kláb, Straubinger — Merk, Gálfi — Somorjai, Latz, Pongó, Pucsli, Szépvölgyi. Cikó: Kővári — Szeiler, Szegedi, Illés I. — Fazekas, Madaras — Treitz II., Antal, Stumpf, Illés III., Erni. Tolna vezette az első támadásokat, majd a hazai csapat lendült támadásba. Sok helyzetet alakított ki a tolnai kapu előtt, de Fazekas, Treitz II. Stumpf lövéseit vagy Rajos védte, vagy célt tévesztettek. A túlsó oldalon Somorjai és Latz kísérletezett gólszerzéssel. A 20. percben Treitz II. lövését Rajos csak a kapufa segítségével védte, majd Antal lőtt 4 méterről fölé. A 35. percben egy ellentámadás után Pongó váratlan vezetést szerzett. 1:0. A 43. percben Kláb kezezett, a játékvezető a 16-osról rúgatott szabadrúgást, amely azonban eredménytelen volt.

Szünet után is szinte állandóan a hazai csapat támadott. Az 5. percben Stumpf az üres kapuba sem talált be, Tolna teljesen a saját 16-osára szorult be. A 23. percben lest vitatva leállt a cikói védelem, Pongó elment, de az üres kapu fölé emelte a labdát. A 30. percben kavarodás volt a tolnai kapu előtt, de ez sem hozott eredményt. Egy perccel a befejezés előtt Gálfi elfutott és a cikói kapuba lőtte a labdát. 2:0.

Az eredmény nem tükrözi a játék képét. A sok helyzet kihagyása megbosszúlta magát és Tolna lényegesen kevesebb helyzetből is a maga javára döntötte el a mérkőzés

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Kiss Ernő
SZÖVETKEZETI HIRLAP
1965 SZEP 23.

1021

Dombormű sok száz szereplővel

KISS ERNŐ FARAGÓ NÉPMŰVÉSZ A „HONFOGLALÁS" CÍMŰ NAGY FALI RELIEFJE UTÁN, MOST ÚJABB MONUMENTÁLIS MUNKÁN DOLGOZIK. A „DÓZSA LÁZADÁS" HARCAIT MEGELEVENÍTŐ FARAGVÁNYÁN SOK SZÁZ FIGURA SZEREPEL.

SZÉKESFEHÉRVÁRON, az ország egyik jelentős ipari központjában járunk. A 65 ezer lakosú városban sok új üzem található. A gyári dolgozók száma két évtized alatt húszezerre növekedett.

Az ipar fejlődésével együtt jár a város külső képének megváltozása. Az öreg Fehérvár minden évben fiatalodik. A múltat idéző épületek, széljárta sikátorok között itt is, ott is magasodnak már az új munkásházak tiszta sorai. A Lenin út és a Marx tér környékén pedig egész modern városrész fejlődött ki.

Az új városrész végében, a Széchenyi utcában találjuk a Víz- és Fűtésszerelő Ktsz-t. A 2400 négyszögöles telep sarkából kopácsolás, a túlsó oldalról túráztatott motor búgása hallik.

— *Nagy ez a telep, de kell is, hisz szövetkezetünk tizennégy szakmát fog össze* — fogad bennünket Antal Ferenc elnök. — *A bádogosok, lakatosok, kovácsok, motorjavítók, víz-, fűtés- és villanyszerelők, valamint a hűtősök itt dolgoznak. A rádió-, tv- és háztartási kisgépek reparálói a belvárosban kaptak helyet, s ugyanott tevékenykedik a gumisrészleg is.*

Amikor *Szabó István* főmérnökkel és *Sági István* műszaki vezetővel végigjárjuk a részlegeket, többek között megtudjuk, hogy a ktsz idei terve 23,5 millió forint értékű munka. Ebből 3,5 millió a lakossági javítás-szolgáltatás. A környékbeli tsz-ekben végzett közművesítési munkálatok (törpe vízművek építése, központi tanyák villamosítása) 8 milliót tesznek ki. Az idén ilyen tevékenység folyik Mátyásdombon, Mezőfalván, Sárhegyen, Csóron, Lovasberényben, Pátkán és Sukorón.

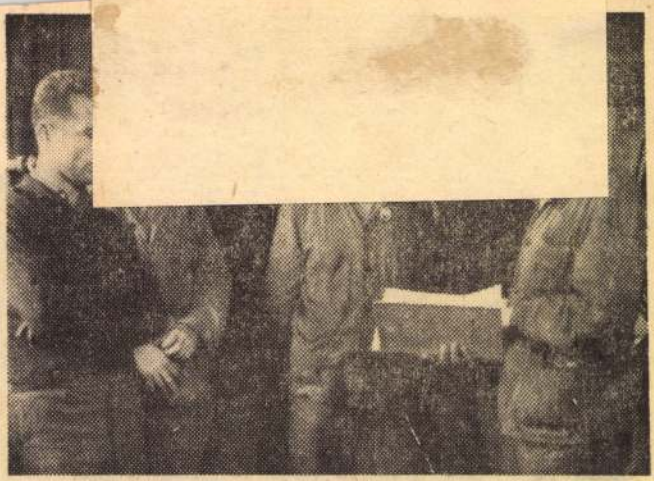

Műszakkezdés előtt Szijártó László elosztja a munkát

— *Akad speciális munkánk is* — mondja Márton Géza, a motorszerelő részleg vezetője. — *Most egy naposcsibeszállító-kocsit készítünk a baromfikeltető állomás részére. A hideg időben ponyvás teherautón történő szállításkor 50 százalékos elhullás is volt már. A mi kocsink 40 ezer csibe szállítására alkalmas, a központi fűtéssel felszerelt jármű az elhullás veszélyét kiküszöböli.*

LEGFIATALABB részleg a rádió-, tv- háztartási kisgép javító, havonta átlag 60 készülék, valamint 250 háztartási kisgép rendbe hozása szerepel kimutatásukban. Negyvenkét faluból hordják be a reparálnivalót. A hálózatot most szervezik át, az fmsz felvevőhelyek száma 72-re emelkedik.

A jó munkát az egyéni versenyen kívül (a tagság húsz százaléka jelvényes kiváló dolgozó) az aktív brigádmoz galom segíti elő. Legjobb „Kelvin Ottó" brigád, mel már kétszer nyerte el a szo cialista címet, s most küzd ér te harmadszor. Szorosan nyo mában jár *Vastag Andor* gu mis-, *Bakos István* háztartási kisgép-javító és *Erdei László* hűtős brigádja. Mindháron kollektíva célul tűzte ki szocialista cím megszerzését Jó eredményeket mutat fel a „Ifjúsági brigád" is, a ha fiatal szakmunkás és a nég utolsó éves tanuló központ

Hűtőjavítás

fűtéseket szerel kiváló minő ségben.

VÉGÜL örömmel említik meg hogy jövőre a ktsz, a megy Kiváló kisipari szövetkezet

INNEN-ONNAN

A TÉTI GÉP- ÉS JÁRMŰJAVÍTÓ KTSZ-BEN megkezdték egy felsőmosó, egy hat autót befogadó festőműhely és egy raktár építését. Az új üzemrészek negyedmillió forintba kerülnek, s elkészültük után meggyorsul a szervízjavítások átfutási ideje.

☆

A TOLNA MEGYEI FESTŐ ÉS MÁZOLÓ KTSZ dolgozói a vállalt munkák

SOMOGY MEGYE kisipari szövetkezeteiben 26 szocialista brigád működik. A ktsz-dolgozók 4,6 millió forint többlettermelést vállaltak erre az évre.

☆

A „HEGYALJA" RUHÁZATI KTSZ vezetősége ösztöndíjat biztosított egyik tanulójának, hogy elvégezze a Felsőfokú Textilipari Technikumot.

☆

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 OKT

IFJÚ KOMMUNISTA

Kiss Ernő

DÓZSA — DOMBORMŰVÖN

1021

Kiss Ernő, a népművészet mestere elkészítette legújabb történelmi tárgyú monumentális fa domborművét „Dózsa kivégzése" címmel. A több mint 150 figurából álló faragvány Temesvár főterét ábrázolja, amint Dózsa Györgyöt a tüzes trónra ültetik és elhelyezik fején az izzó koronát. A bogyoszlói népművésznek ez a harmadik történelmi tárgyú munkája. Ha ezzel elkészül, újabb fafaragványhoz fog hozzá; ez Petőfi elestét a segesvári csatában ábrázolja majd.

(MTI-Fotó, Hadas János felv.)

Dózsa Tsz fiatal állattenyésztői jöttek számításba a dicséretnél, akik a tervezettnél kevesebb takarmánnyal hizlalták a sertéseket és a szarvasmarhákat.

A termelőszövetkezetekben dolgozó fiatalok versenyébe a fiatalok háromnegyed része kapcsolódott be: a rakodómunkásoktól a traktorosokig, állattenyésztőktől a növénytermelőkig. És a nyári munkák után már most elkészítették terveiket, vállalásaikat az őszi, téli időnyre is.

A BARANYA

megyei KISZ-bizottság mellett működő társadalmi mezőgazdasági bizottság értékelte a „Wolf Ede 500 holdas kombájnaratási mozgalom" eredményeit. A mozgalmat a *Kozármisléryi* Gépállomás KISZ-szervezete hirdette meg Wolf Ede, a munka frontján hősi halált halt kiváló kombájnos társuk emlékére. A megye gépállomásain, termelőszövetkezeteiben és állami

előtt sikerül elvetni a jövő évi ga

gazdaságaiban 270 fiatal dolgozó — a baranyai kombájnosok 85 százaléka — csatlakozott a kozármislényi KISZ-isták felhívásához. A KISZ mezőgazdasági bizottságának értékelése szerint nyolcvanan érték el, illetve haladták túl a kombájnaratásban az 500 holdat és legalább ennyien közelítették meg húsz—harminc—negyven holddal ezt a szintet. Tavaly nyáron az 500 holdas kombájnvezetők száma csak negyvenhét volt. A mozgalom tehát elérte célját, mert gyarapodott a kiváló kombájnosok száma és a megyei átlagteljesítmény is nőtt. A baranyai kombájnosok ugyanis átlag 420 hold termését aratták le és csépelték el. Ez három holddal több a tavalyinál, jóllehet a kedvezőtlen időjárás miatt az idén nagyobb volt a kézi aratás aránya. Az idei verseny során emelkedett ki nagyszerű munkájával *Hofecker János kozár-*

is, hogy a kiváló tapasztal[illegible] kombájnosok az aratás során neveljenek újabb kombájnvezetőket. Az idei nyáron legalább 100 fiatalember sajátította el a kombájn vezetését és szerzett gyakorlatot. A legkiválóbb dolgozó — Hofecker János — minden nyáron nevelt egy-egy jó kombájnost. Az ő keze alól került ki Wolf Ede is, valamint Ábel Ferenc és Gyurok Mihály, akik a gépállomás kombájnos gárdájának élvonalába tartoznak. Az idei nyáron a 19 éves Joó János tanulta meg mellette a szakmát.

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kiss Ernő
Hajdubiharmegyei Népujság
1965 SZEP 10.

1021

Dombormű Dózsa kivégzéséről

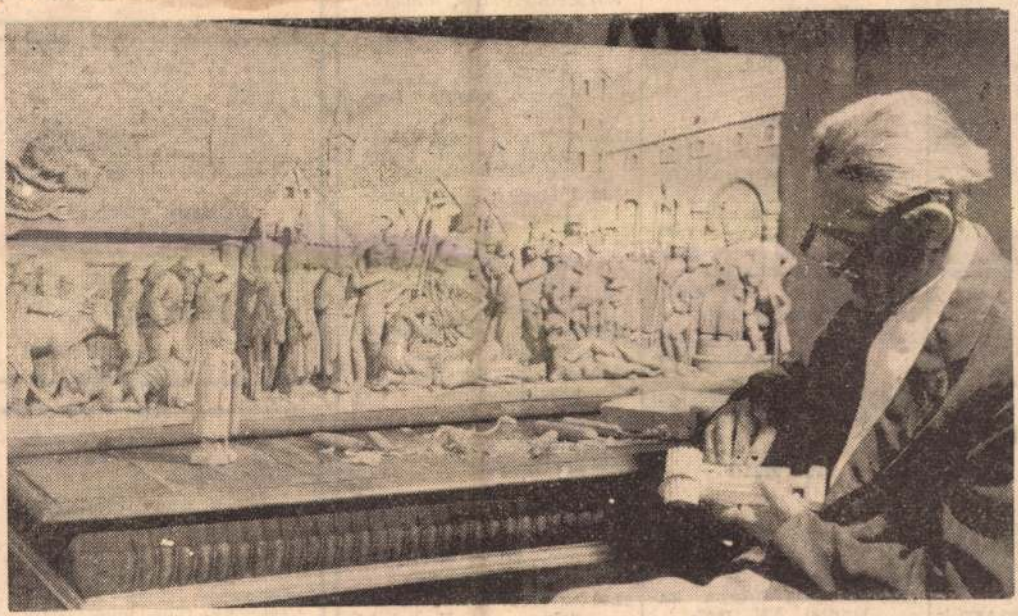

Kiss Ernő, a népművészet mestere elkészítette legújabb történelmi tárgyú monumentális fadomborművét „Dózsa kivégzése" címmel. A több mint 150 figurából álló faragvány Temesvár főterét ábrázolja, amint Dózsa Györgyöt a tüzes trónra ültetik és elhelyezik fején az izzó koronát. A bogyoszlói népművésznek ez a harmadik történelmi tárgyú munkája. Ha ezzel elkészül, újabb faragványhoz fog hozzá, ez Petőfi elestét a segesvári csatában ábrázolja majd

(MTI Foto — Hadas János felvétele)

elbeszélé-

án: Pün-

okk ope-
.

hét zenei
kimarad...
ső: Con-
gherese.
énetek.

olt. Szilá-
c verses
.
áiból.
a törpe.

ság.
i hét.
ó még so-

r.
nház be-
Szentiván-

etek.

ÁDIÓ

hallga-

épköltészet
népdalok.
lla és Lo-
rgy éne-

Papp együt-

usoknak.
Rádió mű-
Mihályról.
vűjtők

faj. Benár György műveiből.

19.40 A filozófia nagy problémái.

19.55 Mozart: Titus. Kétfelvonásos opera.

20.50 Publicisztika.

22.02 Híres prímások muzsikálnak.

22.25 A Budapesti Nemzetközi Zenei Versenyekről jelentjük.

URH

18.30 Hírek, időjárásjelentés.

18.35 Szórakoztató zene.

19.00 Az eladott menyasszony. Részletek Smetana operájából.

19.55 Magnósok, figyelem!

20.25 Szimfonikus zene.

21.30 A fehér ló. Részletek Benatzky—Stolz operettjéből.

21.58 Sztravinszkij: Tavaszi áldozat — balett.

TELEVÍZIÓ

17.43 Hírek.

17.50 Főzzünk okosan!

18.10 Alapkőtől — kapukulcsig.

18.55 Robinson Crusoe kalandjai. XII. rész.

19.20 Esti mese.

19.30 Tv-híradó.

19.50 Hétről, hétre...

22.15 Szombaton este...

22.35 Tv-híradó — 2. kiadás.

8.50 Iskola tv. Kémia
zépiskolák I.
számára.

9.20 Orosz nyelv a k
iskolák III—IV.
számára.

9.35 Hétmérföldes kam

9.50 Nehéz gyerekek.
gyarul beszélő s
jet film.

10.55 Mesterművek. Az Intervízió műsora Berlinből.

17.55 A repülő orvos. Magyarul beszélő angol kisjátékfilm-sorozat.

18.20 A Magyar Hirdető műsora.

18.30 Greco. A Szépművészeti Múzeum hét Greco képének bemutatása.

19.00 Hobby: Hangyaboly a lakásban.

19.10 Ma este Barabás Tibor dedikál.

19.20 Esti mese.

19.30 Tv-híradó.

19.50 Sporthírek.

20.00 Magazin.

20.20 A kém nyomában. Magyarul beszélő lengyel film. (Csak 14 éven felülieknek!)

22.00 Az érem harmadik oldala.

22.10 Tv-híradó — 2. kiadás.

A Magyar Rádió és Televízió műsorváltoztatási jogát fenntartja.

Összetört szívvel tudatjuk, hogy a legdrágább férj, legjobb édesapa, leghűségesebb gyermek, szerető jó testvérem, hűséges vőnk, sógorunk, felejthetetlen unokatestvérünk, jó rokonunk, barátunk és ismerősünk

JUHÁSZ SÁNDOR

a kegyetlen sors, tragikus véletlen akarta szerencsetlenség következtében elrabolta tőlünk. Temetése szeptember 11-én 14 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából.

A gyászoló család

Lakás: Füvészkert u. 5.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagymamánk

ÖZV. FÁBRY GYULÁNÉ
Zombor Margit

szeptember 7-én, élétének 73. évében rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése szeptember 11-én, szombat du. 3 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából a református egyház szertartása szerint.

A gyászoló család

Lakás: Tanácsköztársaság u. 40.

1022 KMNYV.. K.

Cs Kiss Ernő fapozagó m.

meghívó

A kiállítást megnyitja:
DR. SÁROSI BÁLINT zenetudós

Közreműködik:
DÉVAI NAGY KAMILLA
PELSŐCZY LÁSZLÓ

A Kuny Domokos Múzeum meghívja Önt

Cs. Kiss Ernő

fafaragó művész

kiállításának megnyitására

1986. június 1-jén vasárnap
délelőtt 11 órára a tatai várba

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kiss Ernő
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1021

1965. SZEPTEMBER 7. napl

Sikeres volt a 400 éves jubileum „főpróbája"

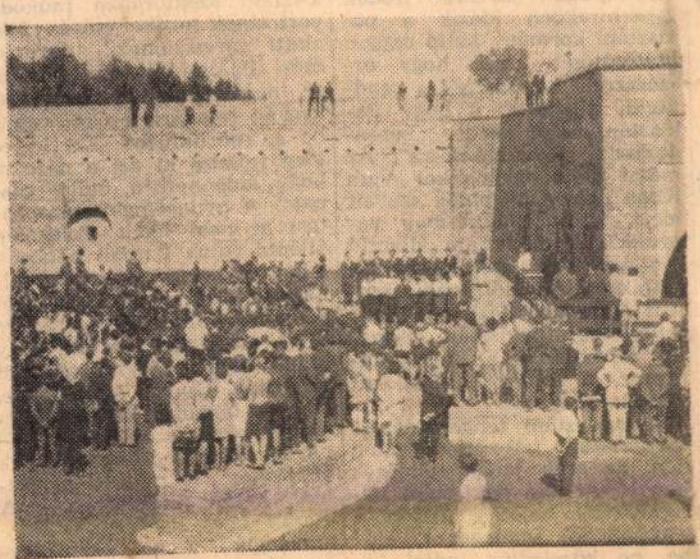

A baranyai vasárnapok negyedik idei rendezvényeként szeptember 5-én Zrínyi-ünnepséget tartottak Szigetváron. A sok nehéz napot megért erősség, mint minden évben, ezúttal is új létesítményekkel gazdagodva várta vendégeit. A várudvaron elkészült a vizesárok felett ívelő híd, és befejezték a belső épületek megmaradt falrészeinek feltárását, illetve restaurálását is.

Egész napos program

A falragaszok és meghívók egésznapos programot ígértek. A baranyai vasárnapok rendezvényeinek már híre van az országban, sőt a határokon túl is, éppen ezért a szigetvári ünnepség előkészületeit is nagy érdeklődés kísérte. A rendezők is bizakodtak: „Ha az idő engedi — nagy siker lesz". — Az idő végül is jó lett. A zenés ébresztőt szolgáltató munkásőrzenekart igazi nyári verőfény fogadta, a tíz órakor kezdődő ünnepi megnyitóra azonban ennek ellenére alig ezren jöttek össze. A várkapu előtt egyetlen busz állt, autó se sok, s néhányan, a lassan szaporodó érdeklődést látva, már a kudarcot emlegették. Végül is sem a túl optimistáknak, sem a kishitűeknek nem lett igazuk: a Zrínyi-ünnepség sikert aratott, ha tízezres tömegekben nem is mérhető ez a siker.

A délelőtti program kétségkívül legérdekesebb eseménye a Zrínyi-dombormű felavatása volt. Kiss Ernő népművész — mint ahogy erről már valamennyi lap beszámolt —, egy 250-szer 80 centiméteres fából faragott domborművet készített, mely Zrínyi Miklós és maroknyi seregének kirohanását ábrázolja. A dombormű 250 figurával eleveníti meg az eseményt. A Baranya megyei Intéző Bizottság megvásárolta a domborművet és ideiglenesen a turistaszálló társalgójában helyezte el.

Szigetvári kaleidoszkóp

Délelőtt 11 órakor történelmi, irodalmi és zenei műsor kezdődött a Zrínyi filmszínházban, ugyanakkor a dzsámiban az Egyesített Tiszti Iskola fúvós sextettje adott hangversenyt. Délután 15 órakor a bajai honvédség zenekara a szabadtéri színpadon térzenét, 16 órakor pedig a Mecsek fúvósötös a dzsámiban újabb hangversenyt adott.

A gazdag kultúrműsort szabadtéri sportrendezvények egészítették ki. A rendezésnek sikerült elérnie, hogy a közönség, mely a délutáni órákra létszámban jelentősen megnövekedett, állandó mozgásban volt. Az este 7 órakor kezdődő emléktűzgyújtásra a község főterén álló Zrínyi-szoborhoz már közel négyezren jöttek össze. Az ünnepi beszédet Lóránd Imre vezérőrnagy, a hadtudományok kandidátusa tartotta. Ezt követően a Pécsi Nemzeti Színház művészei és a Belügyminisztérium művészegyüttese adott műsort.

Ez a vasárnapi emlékünnepély is azt bizonyította, hogy Szigetvár alkalmas nagyobb tömegek fogadására és ellátására, bár az idén elsősorban a környék falvainak ünnepe volt, jelentősége egyre nagyobb lesz. Szigetvár a hősiesség és népek összefogásának jelképe; ezek jegyében zajlik majd a 400. évforduló nagy ünnepsége, s ezt erősítette — ha szerény méretekben is — az idei „főpróba".

húzásáról

Számtól számig:	Sorozat:	Számtól számig:
201—300		
901—1000	4801	901—1000
901—1000	4803	001—100
401—500	4809	901—1000
901—1000	4833	301—400
201—300	4837	101—200
601—700	4925	401—500
001—100	4957	201—300
601—700	4987	101—200
301—400	5014	701—800
101—200	5035	701—800
501—600	5049	101—200
301—400	5068	001—100
601—700	5074	901—1000
201—300	5094	901—1000
301—400	5096	001—100
501—600	5103	901—1000
401—500	5156	601—700
701—800	5188	501—600
501—600	5189	301—400
601—700	5223	501—600
601—700	5250	901—1000
401—500	5254	801—900
201—300	5281	201—300
001—100	5285	701—800
501—600	5288	501—600
201—300	5340	101—200
401—500	5361	301—400
801—900	5382	101—200
901—1000	5404	001—100
101—200	5407	201—300
301—400	5407	801—900
001—100	5446	401—500
301—400	5473	401—500
701—800	5489	301—400
601—700	5764	301—400
901—1000	5771	301—400
301—400	5786	701—800
601—400	5793	301—400
201—300	5806	401—500
601—700	5829	601—700
101—200	5829	701—800
401—500	5868	401—500
601—700	5870	501—600
201—300	5871	501—600
801—900	5897	601—700
901—1000	5908	001—100
701—800	5932	501—600
701—800	5941	601—700
801—900	5952	601—700
801—900	5965	701—800
101—200	5978	801—900
601—700	6039	501—600
201—300	6049	201—300
101—200	6069	801—900
001—100	6079	001—100
901—1000		
501—600		
701—800		
301—400		
701—800		
301—400		
501—600		
301—400		
201—300		
401—500		
001—100		
201—300		
201—300		
401—500		
201—300		
401—500		
401—500		
101—200		
201—300		
101—200		
101—200		
301—400		
001—100		
401—500		
001—100		
401—500		
301—400		
201—300		
301—400		
301—400		
401—500		
301—400		
201—300		
101—200		
201—300		
301—400		
101—200		

A Magyar Népköztársaság 4 százalékkal kamatozó törlesztéses kölcsöne:

80040	82677
80073	82737
80132	82740
80149	82814
80230	82845
80256	82879
80269	82895
80464	82922
80473	82927
80503	82952
80619	82965
80624	82999
80625	83000
80653	83004
80785	83098
80867	83124
80876	83145
80909	83185
80980	83251
81061	83323

Rendkívül kiéleződött a kasmíri helyzet

Uj-Delhi—Karachi:

A nyugati távirati irodák gyorshírekben idézik a pakisztáni kormány hétfő reggeli bejelentését arról, hogy országszerte kihirdették a rendkívüli állapotot, s hogy Pakisztán mától kezdve „berendezkedik a hadviselésre". Az indiai rádió ugyanakkor Ajub Khán pakisztáni elnök szavait idézi, így: „háborúban vagyunk". A pakisztáni államfő rádióbeszédét Indiában hallgatták le. Az indiai rádió szerint Ajug Khán azt is kijelentette, hogy pakisztáni csapatok felvonulnak az indiai határhoz, s Indiát agresszióval vádolta meg.

A pakisztáni tengerhajózási igazgatóság felszólított minden, az arab tenger térségében tartózkodó pakisztáni kereskedelmi hajót, fusson a legközelebbi semleges kikötőbe, ne közeledjék indiai kikötőhöz. Uj-Delhiben az amerikai nagykövetség felszólította az Egyesült Államok Indiában élő állampolgárait, haladéktalanul utazzanak a fővárosba.

A legfrissebb jelentések szerint az indiai hadseregben is megszüntették a szabadságolást. A kimenős katonákat parancsban szólítják fel, jelentkezzenek a legközelebbi katonai egységnél.

Mint már jelentettük, indiai csapatok — nem tudni, milyen egységek részvételével, s hogy pontosan mikor — átlépték az állami határvonalat és benyomultak Nyugat-Pakisztán területére. A hírügynökségek most újabb részleteket közölnek Csavan indiai hadügyminiszter ezzel kapcsolatos, hétfő reggeli parlamenti bejelentéséről. Csavan a Kasmir pakisztáni szektorában működő partizánok tevékenységét „föld alatti agressziónak" nevezte, ezért Pakisztánt tette felelőssé, majd kijelentette, hogy Pakisztán reguláris erőket vetett be a konfliktusba. Ezt követően fejtette ki azt a nézetét, hogy amennyiben indiai csapatok a nyugat-pakisztáni határt át nem lépik, Pakisztán átlépte volna Punjab határait, s hogy erre egy ideje már felkészült. Csavan az ország védelmének általános érdekeire hivatkozott. Azt illetően, hogy indiai gépek Lahore térségét támadták, Csavan kijelentette, hogy a támadás katonai létesítményekre szorítkozott. — „Azért folyamodtunk ehhez a döntéshez , (a nyugati pakisztáni határ átlépéséhez. A szerk.). hogy hatékonyan visszaverjük a pakisztáni agressziót, abban a meggyőződésben, hogy az egész nemzet egy a kormánnyal ebben az ügyben, tekintet nélkül politikai hitvallására". Csavan különben beszédében arra utalt, hogy az indiai támadásra az szolgáltatta a döntő okot, hogy vasárnap délután egy pakisztáni gép az indiai Amritsar térségében rakétával támadott földi objektumot. Ezt a vádat akkor Pakisztán kategorikusan cáfolta.

Egy tokiói rádióadó hétfő reggel közölte, hogy indiai gépek Lahore város lakott területeit bombázták. A hírt nem erősítették meg.

Uj-Delhi:

Az indiai kormány hétfőn általános mozgósítást rendelt el. A hírt az indiai rádió jelentette be.

Dominikai helyzetkép

Santo Domingó: A dominikai ideiglenes kormány megalakulása igen lassan hozza meg a nyugalmat a polgárháborútól sújtott országba, sőt, új válság van érlelődőben.

A szembenálló felek megállapodáshoz híven megkezdődött ugyan a fegyveres csoportok leszerelése és a barrikádok lebontása, de ez a folyamat igen lassú.

A legnyugtalanítóbb hír San Isidróból érkezett. A fővárostól 20 kilométernyire fekvő városkában van az a katonai kiképző központ, amelynek feloszlatására Hector Garcia-Godoy az új ideigl... rádió közleményeinek. Wessin „magánhadserege" igen erős, harckocsikkal, repülőgépekkel rendelkezik. Az áprilisi polgárháború kitörésekor ez a katonai egység nyomban megtámadta Caamano ezredes alkotmányos erőit. Az alkotmányos erők üdvözölték a kiképző központ felosztását, mert annak katonái voltak felelősek a polgári lakosság halomra gyilkolásáért, valamint más elnyomó intézkedések megtételéért.

Wessin tábornok rádiószózatában ismét felidézte a kommunizmus kísértetét, arról beszélt, hogy a Dominikai ...

Kiss Ernő, fotoragó
népművész

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

1956 JUL 15.

Győr-Sopronmegyei Hírlap, Győr

A fafaragás művésze

Akaratlanul is a kezére nézek legelőször. Kerges, barna, inas, eres kéz, sok-sok kapanyelet fényesre koptathatott már. A kezéről szeretném leolvasni annak a titkát, hogyan képes elevenné varázsolni a holt anyagot. Aztán kinevetem magamat. Mintha bizony a tehetség valahol az emberen kívül lakoznék és nem is belül, a lélekben tanyázna...

Szerencsére Kiss Ernő bácsi semmit sem vesz észre ezekből a gondolatokból. Barátságosan tessékel befelé — éppen szénarakodás közben zavartuk meg — s most a születési helyükön gyönyörködhetünk a szobraiban és szobrocskáiban, amelyeknek híre bejárta már innen Bogyoszlóról a megyét, az országot, sőt a világot. Került belőlük annak idején a prágai VIT-re, Kínába, a Szovjetunióba. Az egyik szovjet lap képet is közölt a szoborról.

Most kevés szobor van itthon, tíz a budapesti népművészeti kiállításon gyönyörködteti a nézőket, aztán mindig hordják-viszik a szobrokat ide-oda, hamarosan vevőre találnak. — Nekem alig marad — panaszkodik és dicsekszik egyszerre Kiss bácsi. — Pedig megfogadtam már emelyiknél, hogy na ezt nem adom oda, maradjon a lányaimnak utánam valami emlék. De aztán olyan szépen kérik, hogy nincs szívem azt mondani: hagyjátok csak itt.

Hát bizony nehéz eset ez. Érti az ember, hogyne értené, hogy Kiss bácsi szívéhez nőttek a szobrai, de azt is érti — méginkább érzi az ember — milyen jó lenne elvinni egyet-kettőt ezekből a szobrokból, hadd díszítsék a lakást. A kis széken ülő krumplihámozó menyecskét például, akitől az ember szinte megkérdezi: mi lesz a vacsora? Mert vacsorára hámozza a krumplit a menyecske, ez biztos. Kissé előredőlt alakja, leeresztett vállai bizonykodnak róla, hogy fáradt már, mögötte van a napi munka, csak a vacsorafőzés van hátra. Az ásító cigánylány akkorát nyújtózkodik, hogy a szoknyakorc lecsúszott a derekáról a csipőjére. Szinte kedve lenne az embernek egészségére kívánni a lustálkodást. Bizony ezt a szobrot is elnézegetné az ember szívesen és a lakása legszebb tárgyai közé sorolná.

A csirkelakomára leső sunyító róka, a tohonya teknősbéka, a féllábon álló gólyanadár a legszebb állatalakjai a mostani szoborkészletnek, bár — és ezt Kiss bácsi is tudja — emlékről szebben, jobban mintáz. Abban is szeret embereket mintázni. Az emberek lelkét megkeresni, megkeresni és elkapni egy-egy jellegzetes mozdulatot, azt a fából kifaragni, lelket adni az élettelen anyagnak — ez Kiss bácsi nagy művészete.

Ősi foglalkozás a fafaragás. A mindig kéznél lévő szerszám: a bicska, a mindig kéznél lévő anyag: a fa, késztette nyilván a pásztorkodó embert arra, hogy míg nyugodtan legelészett a nyáj, elüsse az időt valami maradandóval. Itt születtek a cifrafaragású juhászbotok, a pásztor háztartásának sok-sok apró használati tárgya. Kiss bácsi már születésekor magával hozta őseinek ezt az évszázadokon át kifejlett tehetségét. első anyaga, amelybe lelket próbált adni valamikor régen — a répa volt. Ebből faragta az első szobrokat. Hogy mikor? Körülbelül akkor, amikor ki tudta mondani a szót, hogy bicska...

Sok-sok év telt el azóta. Kiss bácsi haja deresedik már, életútjának felén túl van. S hogy ne fejeződjék be életével a művészete, fafaragó szakkört alakított a faluban. — Gyertek csak el hozzám esténként, hivogatta a gyerekeket, a felnőtteket. S esténként megtelt Kissék szobája faragó emberekkel.

— Te, Laci — szólt az egyik tanítványához egyszer — úgy látom, igen értesz te a faragáshoz. Legközelebb megmutatom a munkáidat a pestieknek.

Kiss bácsi nem tévedett. Takács Lászlót, Kiss bácsi tanítványát felvették a budapesti szobrásziskolába. Örül ennek Kiss bácsi, örül a szakkör huszonhárom tagja, akiknek munkára a mester még a készítőknél is büszkébb. Kiss bácsi a fafaragás művészetének továbbfolytatását akarja, várja a bogyoszlóiakat. Ezért hozta össze a szakkört is. S ki tudja; lehet, hogy Kiss bácsi fáradozásának eredménye új hajtás lesz évszázados népművészetünk gyönyörűen lombosodó fáján. Lehet, hogy ez a szakkör lesz az elindítója annak, hogy évek, évtizedek múlva Bogyoszló község neve mellé éppúgy hozzá fog tartozni a fafaragás, mint ahogy Mezőkövesd nevéhez hozzátartozik a matyóhímzés, Kiskunhalas nevéhez a csipke, vagy maradjunk a mi megyénkben — Hövej nevéhez a leheletfinom házimunka, Bősárkány nevéhez a gyékényfonás...

Hogy mikor farag Kiss bácsi? Hát mindig, amikor ráér. — És amikor nem érne rá, még akkor is — szól közbe a felesége. — Ha valamit meglát és szöget üt a fejébe, nem nyugszik addig, míg ki nem faragta. Éjjel is felkel nemegyszer, aztán nekifog. Néha két-három munkába is belekap. — Tudja, meg akarok dolgozni az alkotói díjért — mentegetődzik Kiss bácsi, ha már így elárulta őt az asszony.

Igen, alkotói díjat kap Kiss bácsi Budapestről, havi 250 forintot. De a pénznél is jobban esik neki, hogy igen sokat törődik vele a Népművelési Minisztérium és az Országos Népművészeti Központ. Gyakran látogatják, buzdítják, segítik, törődnek a gondjaival, bajaival. A beteg lányát minisztériumi kocsi vitte fel Budapestre gyógykezelésre. A Megyei Tanács népművelési osztályát is dicséri Kiss bácsi, mert az is törődik vele. Vásárolt is tőle szobrot.

Kőrisfa, hársfa, somfa, kecskerágó, nyárfa — amilyen a faluban található — Kiss bácsi anyaga. Ezekből varázsolja élővé az alakjait. Néhány ceruzavonással megrajzolja hol lesz a fej, a törzs, aztán jönnek a maga készítette kések és máris kész a szobor. — Egyszerű ez, mondja Kiss bácsi és erősködik, hogy könnyű dolog a fafaragás, akár mindjárt meg is tanítana rá...

— Valamelyik nap a potyondi termelőszövetkezet vett tőlem egy szobrot. A tsz gyűlést faragtam ki. Ugyis arramennek, nézzék meg — mondja búcsúzóul.

Szótfogadtunk Kiss bácsinak, de nem találtunk a tsz irodában senkit. Nagy munka folyik most, a földeken van minden épkézláb ember. De hiszen abból, amit Kiss bácsinál láttunk, elhisszük, hogy szép lehet a potyondiadnak faragott szobor is, mint ahogyan szép minden műve, mert tehetsége mellé a szívét-lelkét is beleadja. De a legeslegszebb az, hogy Kiss bácsi az ő nagy művészetét nem akarja magának megtartani, hanem továbbadja a falujának.

Várnagy Györgyné

egyéni termelők lakhelyétől elfogadható távolságra van megállapítva, melynek pontos meghatározását és az átadás pontos idejét érdeklődés útján szerezhetik meg a járás székhelyen működő állatforgalmi kirendeltségeken.

Győr-Sopronmegyei Állatforgalmi Vállalat, Győr, Rózsa F. u. 41.

mény

29, 33, Czuczor G. u. 18, 20, 22, 24, 26, Lenin u. 19, 20, 21, 22.

16. sz. választókerület: Arany J. u. 23, 25, 27, 29, 33, 35, 37, Csillag u. 5, 6, Kazinczy u. 16, 18, 20, Kisfaludy u. 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, Lenin u. 11.

17. sz. választókerület: Aradi v. u. 2. sz., Arany J. u. 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, Fürst S. u. 1., Kazinczy u. 4, 6, 8, Kisfaludy u. 2, 6, 8, 16, 18, Lenin u. 8., Sarlóköz 1, 2, 5, 10, 11, 13, 15, 17, Toibuchin s. 1, 2.

23. sz. választókerület: Alkotmány u. 4, 6, 8, 10, 16, 18, 20, Kazinczy u. 3, 5, 7, 9, Köztársaság tér 13, Lenin u. 3, 4, 7, Szabadsajtó u. 1, 6—8, 7, 9, 13, 16, 17, 18, 20, 22, 24, Széchenyi tér 10.

24. sz. választókerület: Jedlik Á. u. 8, Káptalandomb 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, Martinovics u. 1, 2, 3, Rábaparti csónakház.

25. sz. választókerület: Káptalandomb 2, 4, Köztársaság tér 1, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, Lépcső-köz 2, 4, Sarkantyú-köz 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 13, 14.

26. sz. választókerület: Alkotmány u. 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, Gutemberg u. 2, Jedlik Á. u. 12, Káptalandomb 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, Dr. Kovács Pál u. 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11.

Győr, 1956. július hó 12-én.

Győr Város Tanácsa végrehajtó bizottsága,
Hazafias Népfront Győr városi bizottsága.

Gyakorlattal rendelkező Zetor és G—35. vontatóvezetőket azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés: Győri Sertéstenyésztő és Hízlaló műszaki osztályán, Bajcsy Zs. u. 13.

— **Sertésgondozókat** azonnali belépésre felveszünk. Sertéshízlalda, Győr, Pápai u. 101. Szállás, élelmezés biztosítva. 27

— **Veritas írógéphez** nagykocsit keresünk. Cím a kiadóban.

kást. Jelentkezés: Tű Beloiannisz u. 30.

Irha-, szőrmebunda, tisztítását festés tesse hely beiparos ségi munk Jo arano ferné, Kazi y u. 1v.

— **Wilhelm Pieck** Vagon- és Gépgyár azonnali belépéssel felvesz. csúcs- és horizontál esztergályos, köszörűs, fogmarós, géplakatos, szegelő és szerelőlakatos, asztalos, festő-fényező szakmunkásokat, fúrósokat, vizsgázott daruvezetőket és férfi segédmunkásokat.

Különvonatot indít az IBUSZ július 22-én Győrből Balatonalmádiba. Részvételi díj 17,20 forint.

— **Szerbeczky János** július 14-én elhúnyt. Temetése július 16-án délután fél hatkor lesz a szigeti temetőben.

Légy, szunyogmentesítés egész nyárra. Konyhák, gyermekszobák, egyéb helyiségekben. Korszerű poloskamentesítés egy-két óra alatt. Kun vegyi féregirtás, Czuczor G. u. 11.

— **A Győr-Sopronmegyei Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat** azonnali belépésre felvesz: esztergályos, marós, lakatos és szerszámgép javításban jártas géplakatos szakmunkásokat. Jelentkezés mindennap 14 óráig Kandó u. 5. sz. alatt, a portán.

nek, rokonainknak, akik drága feleségem, illetve édesanyánk temetésén résztvettek, fájdalmunkat részvétükkel enyhítették. Eördögh Lajos és gyermekei.

Antikvár könyveket, könyvtárakat és zeneműveket vásárol az Állami Könyvterjesztő Vállalat antikvár könyvesboltja Győr, Lenin út 18. Vétel-eladás.

— **Elcserélném** tatai 3 szobás komfortos lakásomat hasonló, esetleg kisebb kertnélkülivel is. Cím a kiadóban.

— **Győri Köztisztasági Vállalat** azonnali belépésre felvesz úttisztító dolgozókat, 1 aszfaltozót, kellő gyakorlattal rendelkező bognárt, kovácsot és traktorvezetőt. Jelentkezés: Kálvária u. 6. alatt.

Apróhirdetés

750-es Zündapp motorkerékpár kifogástalan állapotban eladó. Érdeklődni d. u. 3 órától, Pintér Mihály, Győr, Liszt F. u. 16. 35

350 köbcentiméteres sport DKW motorkerékpár oldalkocsival, vagy anélkül eladó. Nagybácsai Italbolt. Megtekinthető délután. 113

Kötöttáru,
fehérnemű, divatáru
különleges választékbar
kapható
a Beloiannisz-út 38. sz. alatti árudánkban
(Kisfaludy Színházzal szemben)
Győri Ruházati Bolt Vállalat

gyei Pártbizottságának és a Megyei Tanácsnak napilapja. Szerkeszti a szerkesztőbizottság. Felelős kiadó: Hortobágyi János. Szerkeszt
:1-04. Sopron szerkesztőség és kiadóhivatal: Köztársaság u. 4. Tel.: 4-44 Győr-Sopronmegyei Nyomda Vállalat. Felelős vezető: Mentl
hivatal hírlaposztálya és a hírlapkézbesítő postahivatalok. Előfizetés: postahivataloknál és kézbesítőknél. Havi előfizetési díj 11 F

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 S76P 2 8

KISALFÖLD

Kiss Ernő

Fából faragott dombormű

Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó népművész a télen befejezett, ma már országos hírűvé vált monumentális alkotása, a „Honfoglalás" után most Zrínyi kirohanását készíti el. A százhússzor nyolcvan centiméteres alkotáson 120 figura eleveníti fel a nagy eseményt. A rövidesen elkészülő dombormű után egy újabb történelmi esemény megformálását terevzi. A téli hónapokban nagyméretű fadomborművön örökíti meg a Dózsa lázadást,

1021

Szombo

SOPRON

KOSARLABDA

Széchenyi Gimnázium I.—Győri
ózsa, megyei férfi mérkőzés,
erzsenyi Gimnázium tornater-
ében, este fél 7 órakor.

nagyobb
ortsikere

nk 5100 pont felett teljesí-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő

NÉPSZAVA

1963 OKT 25

— ZRÍNYI MIKLÓS hősi kirohanásának állit emléket Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó népművész 120 alakos domborművével. A hires népművész tervbe vette a Dózsa György parasztlázadást ábrázoló kompozíció elkészitését is.

bolgari lakossága is meg-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUL 15.

LOBOGÓ

Kiss Ernő

1021

ZRINYI KIROHANÁSA a címe Kiss Ernő, a népművészet mestere új domborművének, amelyet a Népművészeti Tanács rendezésében sorra kerülő kiállításon mutatnak be a bogyoszlói népművész több más alkotásával együtt

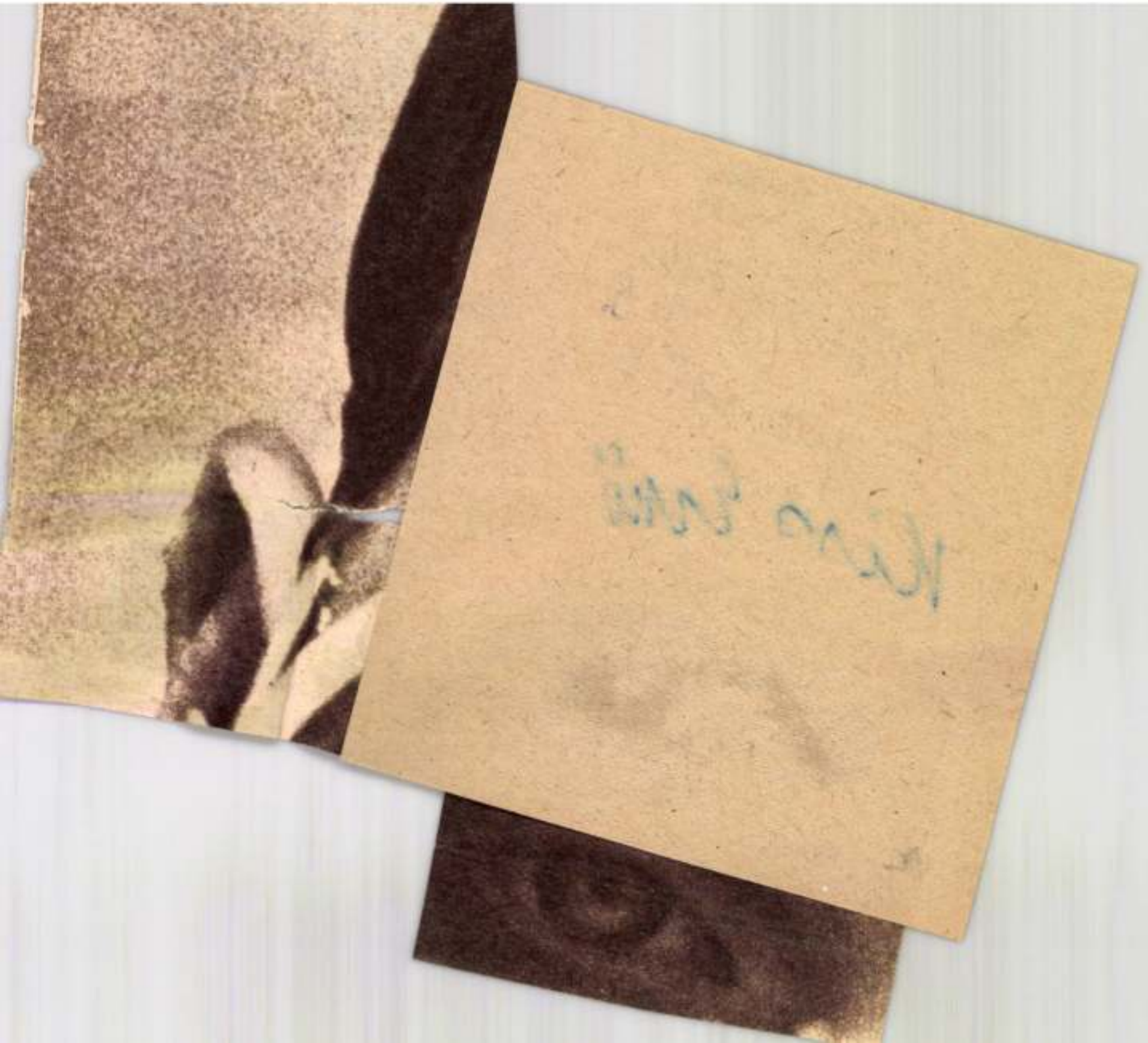

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

Kiss Ernő

Fából faragott legenda

Ötödik történelmi tárgyú domborművét készíti Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó népművész. Közel fél évszázada faragja fába elképzeléseit, s öt éve, 65 esztendős korában látott hozzá történelmi események megmintázásához. A képünkön látható figura a győri vár visszafoglalását ábrázoló kompozíció része, mely a várvédő törökök és az ostromló magyarok küzdelméről szól.

(MTI foto — Hadas János felvétele)

léltetően, könnyen érthetően a Magyar Nemzeti Múzeum kiállítási termei, a több milliárd év előtti kezdettől napjainkig, a fejlettség mai fokáig.

A tudósok, kutatók, restaurátorok munkája mind közelebb visz bennünket földünk történetének megismeréséhez. A tudósok, és tudományos munkatársaik homok- és kőbányákban, vízmosásos partok lelőhelyein mentik és gyűjtik az elmúlt élet maradványait, hogy megismerjük a múltat — segítőik a restaurátorok, a helyreállítók, pedig türelmes munkával, gyakran sokszáz töredékből állítják össze a leletek egyes darabjait.

A képen: az 500 ezer évvel ezelőtt élt vértesszőllősi előember koponyatöredéke, és az ebből rekonstruált ősember feje.

Hirdessen a

a Fejér megyei Hírlapban!

Hirdetéseket felvesznek:
Kiadóhivatal:
MARCIUS 15 U. IV.
Magyar Hirdető:
KOSSUTH U. 2.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondunk köszönetet mindazon rokonnak, jóbarátnak, ismerősnek, akik drága jó férjem, édesapánk, apósunk, nagyapánk, dédapánk és rokonunk:

SIMON FERENC

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, jóleső részvétük nyilvánításával nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család.

676

noven
tőr bá

Az
jai é
ugyar
gos s
eenbe

Fejér megyei **Hírlap**

A Magyar Szocialista Munkáspárt Fejér megyei Bizottsága és a Fejér megyei Tanács lapja
Főszerkesztő: Benkő Károly
Kiadja:
A Fejér megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Sógorka Béla
Szerkesztőség: Székesfehérvár, Dózsa György tér 10.
Telefonszámaink:
Szerkesztőbizottság: 25—32
Főszerkesztőhelyettes: 25—22
Szerkesztőségi titkárság, panaszfelvétel: 15—84
Belpolitikai rovat: 15—83, 25—91
Ipari rovat: 21—69
Mezőgazd. rovat: 29—53 46-os mellék
Sportrovat: 25—90, 25—91
Gépíró szoba: 25—90
Kiadóhivatal: Székesfehérvár, Március 15 út, Velinszky László utca sarok. Telefon: 25—21, 25—34
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a helyi postahivataloknál és kézbesítőknél.
Előfizetési díj 1 hónapra 12 forint
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza
Index: 25.056
Fejér megyei Nyomdaipari Vállalat, Székesfehérvár

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondunk köszönetet mindazon rokonnak, jóbarátnak, ismerősnek, akik drága jó feleségem, édesanyánk, leányom, testvérem, menyem és rokonunk:

OSZOLY LÁSZLÓNÉ

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, jóleső részvétük nyilvánításával nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Külön köszönetet mondunk a Sütőipari Vállalat vezetőségének és dolgozóinak, valamint a Városi Tanács aparátusának és vezetőségének.

A gyászoló család.

693

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Kiss Ernő

1967 JAN 24

1021

Fából faragott legenda

Ötödik történelmi tárgyú domborművét készíti Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó népművész. Közel fél évszázada faragja fába elképzeléseit, s öt éve, 65 esztendős korában látott hozzá történelmi események megmintázásához. A képünkön látható figura a győri vár visszafoglalását ábrázoló kompozíció része, mely a várvédő törökök és az ostromló magyarok küzdelméről szól.

(MTI foto — Hadas János felv.)

A választások előkés… …oz az Országos Választási Elnökség elnö…

Az országgyűlési képviselők és a tanácstagok általános választását — mint ismeretes —, az Elnöki Tanács az alkotmány rendelkezéseinek megfelelően március 19-ére tűzte ki. Január 3-án indult meg — az összeírólapok szétosztásával, illetve kitöltésével — a választás két és fél hónapos mechanizmusa, előkészítése, amely hétfőn jelentős állomásához érkezett: a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöksége kijelölte az Országos Választási Elnökség tagjait, s ezt a kijelölést az Elnöki Tanács megerősítette.

A népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke előtt hétfőn délután esküt tett Országos Választási Elnökség elnökét, *dr. Dallos Ferenc* elvtársat, a Minisztertanács tanácsszervek osztályának vezetőjét kértük meg: válaszoljon néhány kérdésére.

— Először is azt kérdeznénk meg: hány országgyűlési …

írásának időszakában — bizony országszerte napokig zord volt az időjárás, sokfelé komoly hóakadályok torlaszolták el az utakat: az összeírás, az új névjegyzékek összeállítása mégis tervszerűen s nagy körültekintéssel megtörtént. Ezért dícséret illeti a számlálóbiztosokat, s természetesen a lakosságot is, amelynek minden rétege megértette az összeírás fontosságát. Mindennek alapján elmondhatjuk, hogy az új választói névjegyzékre felkerült minden nagykorú (vagy házasságkötés folytán annak minősülő) magyar állampolgár.

A választók ideiglenes névjegyzéke február 6—11. között kerül közszemlére a tanácsi végrehajtó bizottságok hivatali helyiségében; a városok belterületén a névjegyzék megfelelő részét a lakóházakban is kifüggesztik.

— Mondhatna-e Dallos elvtárs valamit a válasz…sokkal kapcsolatos to-

— A választások …szítésének egyik … tosabb és országsz… legnagyobb érdek… kiváltó mozzanata … viselők és a tanác… jelölése. Hogyan … ez le?

— A már említett kor… rendelet a jelöléssel kap… tos feladatokat is szabá… A képviselő- és tanácsta… tek jelölése választókerü… ként történik, és a tö… értelmében egy-egy vá… kerületben egy vagy töb… mély jelölhető.

Az országgyűlési kép… jelöltekre és a tanácsta… tekre február 2—21 kö… jelölő gyűléseken teszne… vaslatot a választók. … gyűlésekre nemcsak a l… rületeken, hanem üzem… vállalatoknál, termelős… kezetekben, állami ga… gokban, hivatalokban és … ményekben, valamint a … veres erőknél, a fegyvere… tületeknél és a rend…

KOMÁROM MEGYEI

Kiss Ernő népművész
1021

A TATÁRJÁRÁS — DOMBORMŰVÖN

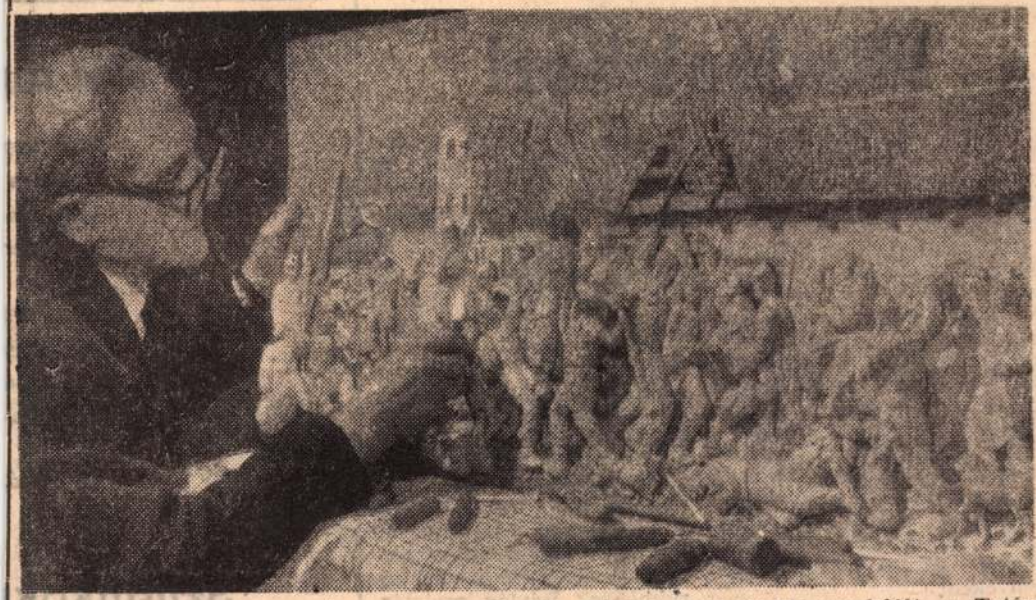

A híres népművész, a hetvenegy éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című dombormüvet. Képünkön az alkotó a 110x70 centiméteres, hetven alakos kompozicióval.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Az évforduló könyvespolca I.

Mindenkihez!

Hosszú lenne csak elsorolni is, mennyiféle, valóban mindenki érdeklődésére számot tartó mű látott és lát napvilágot ezekben a napokban-hetekben, a Magyar Tanácsköztársaság félévszázados évfordulója tiszteletére. Körképünkben elsőként egy irodalmi munkát említünk, melynek filmváltozatát Pokolrév címmel mostanában láthatjuk a mozivásznon. Az elmúlt év nyarán folytatásokban jelent meg a Népszabadság hasábjain Galambos Lajos kisregénye, Mit tudtok ti B. Máriáról címen. Most kötetbe fogva, az író tizenkettedik műveként

MIT TUDTOK TI PILLE MÁRIÁRÓL?

tumanyagát lezáró, néhány soros táviratváltás Lenin és Kun Béla közt, melyben Tanácsköztársaságunk megsegítéséről esik szó 1919. júliusának utolsó napjaiban. Megrázó dokumentum, Kelet felé hangzó segélykiáltás, s mi tudjuk, hogy már késő, minden elveszett...

Hetés Tibor összeállítása valóban bepillantást nyújt „a történelemmé vált rendkívüli hétköznapok világába." S külön érdeme ennek a kiadványnak, hogy első ízben foglalja egybe azokat a dokumentumokat, melyek a polgári demokratikus forradalomnak a történelmi körülmények folytán proletárforradalomba való átnövését az események megszakítottságában is folyamatos alakulását mutatják be.

Győrke Zoltán versei

Két te

Két teny
magasba
mint ma
az útmer
jegenye
a mély
Két teny
vér-mele
költs bel
békét
vágy-szá

Szilánkok

Kakasrikoltásra é
Az udvaron
a szilvafák ágai k

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK
MAGYARORSZÁG

Kiss Ernő népművész

1021

ESZAK-MAGYARORSZAG

Tatárjárás — domborművön

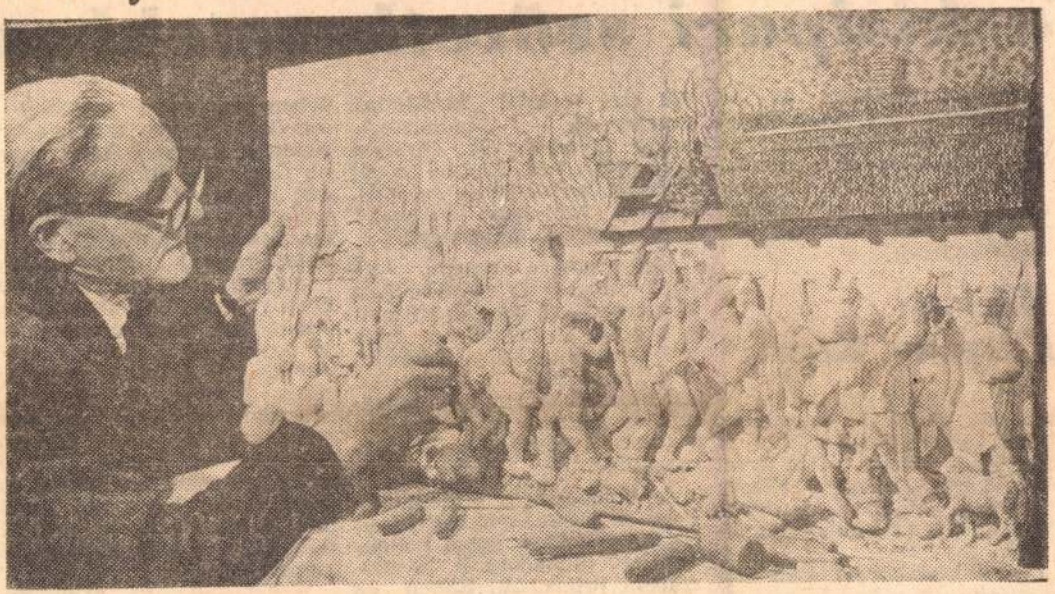

A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című domborművet. Képünkön az alkotó a 110x70 centiméteres, 70 alakos kompozícióval.

Közgyűlések a kisipari szövetkezetekben

Javában tartanak az évi mérlegjóváhagyó közgyűlések a kisipari szövetkezetekben. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a ktsz-ek önmaguk, s a nagyközösség boldogulására tudtak élni a reform adta lehetőségekkel.

Miskolci Kárpitos Ktsz

„Fentről megkaptuk a terveket, mi anyagot szereztünk hozzá, megcsináltuk az árut, és sikerült is eladni." Pár évvel ezelőtt így jellemezte *Kluger László*, a Miskolci Kárpitos Ktsz elnöke az akkori állapotokat.

A mostani közgyűlésen ezt mondotta:

— Üres a raktárunk.

Bognár Lászlónak, a KISZÖV elnökhelyettesének szavaival élve: ez tömören fejezi ki a megváltozott körülményeket. 650 ezer forintot fordítottak fejlesztésre, beruházásra, amely nyomán 85 egységet korszerűsítettek, illetve 13 új egységet hoztak létre. Az idén, hasonló költséggel végeznek korszerűsítést, fejlesztést.

Mit hozott a reform első éve? Tavaly, az előző évihez viszonyítva 4,2 százalékkal nőtt a bevétel, a szolgáltatás értéke. Különösen sokat fejlődött, 17,4 százalékban a kozmetika, 6,6 százalékban a női fodrászat forgalma, s meglepően visszaesett az igény a férfifodrászatban.

Az elnökasszony elmondotta, hogy az eredményekben jelentős része volt az egész kollektívának, különösen a 19 szocialista brigádnak. Ebben az évben korántsem csökken a tennivaló, hiszen 72 részlegben akarnak korszerűsítést végezni, hogy még jobban biztosítsák a kulturált, udvarias kiszolgálást. Nagyobb lehetőséget teremtenek a politikai, kulturális, szakmai továbbképzésre.

Soltész Józsefné, KISZÖV-osztályvezető felszólalásában elmondotta, hogy országos vita zajlott le a szövetkezetek önállóságát, a szövetségek szerepét illetően. A napokban megjelent az 1003. sz. kormányhatározat, amely elvi szabályozást ad. Ennek értelmében a szövetkezetek állami, tanácsi felügyeletek alá kerülnek. A közeljövőben kerül kidolgozásra a szövetkezetek új alapszabálya.

(Csorba)

Sikeres technológi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI
NÉPLAP

1969 MÁR 1 61
1021

Kiss Ernő
népművész

TATÁRJÁRÁS DOMBORMŰVÖN

A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című domborművet. Képünkön az alkotó a 110×70 centiméteres hetven alakos kompozícióval.
(MTI fotó — Hadas János felvétele.)

s filmvita

k a tényező (a forradalom előtti
v társadalom támasza), amelyik
- ragaszkodott a hatalomhoz.
- Még a leginkább elfogadható
- feltevés — a film megtekintése után megpróbáltam én is
ó efelé hajlani —, hogy az alkotók általában a fiatalság lendületét világméretekben akarják figyelmeztetni az önkényeskedések, törvénysértések
s veszélyére, a demokrácia, a
- humanitás nevében. Azonban
é be kell látnom, hogy ez az
e értelmezés is halomra dől a
i film konkrét utalásainak ha-

A Csiky Gergely Színházban március 20-án este mutatják be Csontos Gábor Legyőzöttek diadala című új drámáját Latinca Sándor és a Tanácsköztársaság somogyi mártírjainak emlékére.

Az első élmény:

az üres nézőtér, a próbák megszokott közege. Nekem azonban olyan ez, mintha a villamoson egyedül utaznék, mintha senki nem jönne velem szemben az utcán, vagy mintha egyedül ülnék a vendéglőben. Van benne valami természetellenes, a szó szoros értelmében embertelen. Ráadásul a színházi világ másik oldalán, a színpadon teljes az élet: megy a darab, ha jelzett díszletekkel is, ha még kissé töredezetten is. Itt még üresség, de ott fenn már nem színészt lát az ember, ha utcai ruhában, pulóverben és szerepkönyvét olykor kézbe

dott szavakká válnak, a színész orgánuma végleges hangszínt ad nekik, és az eddig elmosódó fantázia-arcvonások élő emberek arcán jelennek meg. Eleinte idegennek érzi az ember az egészet, a sosem-látottság érzete lepi el és nyugtalan lesz: kiféléK ezek itt a színpadon és mit akarnak, mi köze hozzájuk. Aztán lassan ráismer saját szavaira, gondolataira, azonosulnak benne a képzelt arcok a valósággal, s jóleső öröm fogja el: íme, itt áll és testet öltött mindaz, amit elképzelt, hát nem csodálatos?

De mindjárt áveszi az öröm helyét az aggódás, majd a kétségbeesés, az érzelmek végletes hullámzása. Ez a kö-

jebb csak a lehetőségét jegyezte le. Megérti, hogy a színpadi mű közös produkció, hiszen a színészek magukkal viszik a szerepbe saját életüket és emberségüket, tapasztalataikat és bölcsességüket, mintegy kiteljesítik azokat az igazságokat, amelyek eddig félszegen húzódtak meg a szavak mélyén.

S máris fakad a következő élmény: a szerző első azonosulása más emberekkel, az újrateremtés művészeivel. Nem véletlenül mondom, hogy újrateremtés és nem egyszerűen: előadás. A színészetet interpretáló művészetként tartják számon. De ha csak ennyi lenne, minek néznénk meg elmúlt korok színpadi műveit? A régi kor ábrázolásán túl minden kor színművészete hozzáad valamit a műhöz, amire a kor emberének szüksége van: saját

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fejér megyei Hírlap

Kiss Ernő népművész

1969 MÁR 61

Tatárjárás — domborművön

A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című dombormüvet. Képünkön az alkotó a 110×70 centiméteres, 70 alakos kompozícióval.

APROHIRDE

x Dunaújvárosi kettőszobás, összkomfortos lakásomat **ELCSERÉLNÉM** székesfehérvári hasonlóért. Érdeklődni lehet: Szfvár, Kertalja utca 42. szám. 680

— **GÁRDONYBAN**, 166 négyszögöl **IKERTELEK** építőanyaggal együtt részben, vagy egészben 50 000 Ft-ért eladó. Érdeklődni: Csákvár, Vörösmarty utca 2. 682

x **Fekete PANNÓNIA** motorkerékpár 7000 Ft-ért eladó. Szfvár, Koppány utca 20. szám. 689

— Szőlőnek vagy gyümölcsösnek alkalmas 600 négyszögöl **TELEK** eladó, vagy elcserélhető személygépkocsira. Szfvár, Homoksor 27. 2801

— Három szobás családi **HÁZ** beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Szfvár, Kisteleki u. 60. (Délelőtt) 2771

— 9 hó **VIZSLA** négy da tüzép Szfvár, 1/A.

x Buk eladó. É után 18 kiadóban

— Szekesfehérváron 450 négyszögöl építésre is alkalmas **TELEK** szőlővel, présházzal eladó. Érdeklődni: Mártírok u. 18. (Este) 2802

Ybl lakótelep 34 I. lépcsőház I. lakás

színű kárpittal jó állapotban eladó. Megtekinthető: naponta 17 óra után. Kiss Imre, Szfvár, Ybl lakótelep, III. épület. 2776

HALÁLOZÁS

Megtört szívvel tudatjuk, hogy felejthetetlen jó férjem, édesapánk, testvérünk, apósunk, nagyapánk, dédapánk és rokonunk:

KOHANECZ GÁSPÁR

március hó 3-án, életének 68. évében elhunyt.

Temetése március hó 6-án, szombaton délután ½ 2 órakor lesz a Csutora temetőben.

A gyászoló család

Lakás: Dózsa Gy. tér 6. sz. 712

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton **mondunk köszönetet** mindazon **rokonnak**, jóbarátnak, ismerősnek, kik drága jó férjem, testvérünk, sógorunk, nagybátyánk és rokonunk:

MOLNÁR MIHÁLY

temetésén **részt vettek**, sírjára koszorút, virágot helyeztek, jóleső részvétük nyilvánításával nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család.

690

HALÁLOZÁS

Megtört szívvel tudatjuk, hogy felejthetetlen jó édesapánk, apósunk, nagyapánk, dédapánk és rokonunk:

SZABÓ SÁNDOR

március hó 3-án, életének 83. évében elhunyt.

Temetése március hó 7-én, pénteken délután ¼ 3 órakor lesz a Hosszú temetőből a Szedreskerti temetőben.

A gyászoló család.

Lakás: Vereckei u. 9. sz. 711

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 9

Kiss Ernő, a faragó

Népszava

a népművészet mestere

1021

Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó, a népművészet mestere hársfából készítette el az egri vár ostromát ábrázoló domborművét. *(MTI Fotó — Hadas János felvétele)*

ségyzetméteres alapterű-
k. A legkorszerűbb bú-
erszegen. Képünk: ké-

alassa Ferenc felvétele)

kodnak a
ból szárn
gokkal. E
ben kido
felhaszná
szennyező
tításának
új módsz
szerű méretekben tisztít-
ják az acetont, amelyet
teljes értékű anyagként
ismét felhasználhatnak.

Megvizsgálták azt is,
milyen segítséget nyújt-
hatnának más iparágak-
nak, mert néhány oldó-
szer tisztításakor más
iparágakban hasznosítha-
tó termékek keletkeznek.
*Most már rendszeresen
szállítanak ilyen oldósze-
reket a festékiparnak.*

A dorogi gyógyszerárugyárban továbbra is a külföldi nyersanyagok felhasználásának csökkentésére törekednek a olyan anyagok felhasználását teszik lehetővé, amelyek eddig szemétbe kerültek.

évben 80 millióval többet használtak fel. A *gépek* biztonságának növelésére a tervezett összegnek két és félszeresét költötték a vállalatok.

Az *anyagmozgatás gépesítésére*, a nehéz fizikai munka csökkentésére 280 millió forintot terveztek, de a megvalósításban már 360 milliónál tartanak. A kivételektől eltekintve a könnyűipar számos vállalatánál megfelelő ütemben halad az anyagmozgatás gépesítése. A fejlesztés szükségessé tette a közlekedési, szállítási útvonalak korszerűsítését is.

Ugyanakkor tőlnyomórészt csak az egyes részfolyamatokat, részfolyamatokat, részfolyamatokat,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 JAN 15
Népújság (Heves)

Kiss Ernő

1021

Fából faragott hősök

Az ostrom hajnalban
kezdetött vala.
Ebéd felé elvégeztetött vala.
Sok terek, sok magyar ott
veszött vala,
Sok zászlókat vitézök
nyertek vala.
(Tinódi Lantos Sebestyén)

Hogyan kell?

Rém egyszerű.

Veszel egy darab hársfát és a felesleget lefaragod. Ami megmarad: a mű. *A múlt és a jövő. Az olvasó lány. Az Intő* vagy *Az utolsó barázda* ekére roskadt öreg parasztja. Mind hársfából, mind gyermeki őszinteséggel, ősi naivitással faragva és jónéhány kompozícióban a tragédia, az emberi fájdalom, a bánat egyetlen ívvel kifejezett feszes, modern vonalával komponálva is.

Így kell, ennyi kell ahhoz, hogy a fafaragás népművészete legyél, mint lett azzá *Kiss Ernő*, itt közel a nyugati határszélhez, *Bogyoszlón*. Az út, mint eldobott pántlika, kanyargódzik a Kisalföld szívében, az önmagának felelgető tájat fűzve fel varázsos kalárissá. Tavaszt sejtet a téli nap fénye, pedig hol van az még. A pipáló kémények, a sugárzó fényben is csendes falusi utácskák, a templomból feketén és némán toporogva kisiseredő bundás, kendős öregek és felettük a fekete varjak lomha suhanása nagyon is a telet hirdeti.

Jólesik a meleg.

A kis műhelyben, amely a mennyezetében megőrizte az évszázadok történetét, s a festett, faragott gerendák visszalehelik a modern olajkályha melegét. A kis műhelyben forgácsillat, gyanta szag, érezni véled még a hársfák mézét is az orrodban.

— Úgy bizony. Csak ennyi kelletik hozzá. Lefaragni a felesleget — göcög Kiss Ernő és cinkeszerű sovány kis fejéből kajánkodó derűvel csillan ki fürge két szeme. Érti a tréfát és érti: hogyan is lehet nem megértenie a kívülállónak micsoda is a művészet lényege. Mitől lesz a halott fa élővé az egyik ember, és még a halott fának is hulla a forgácsa, a másik kezében. Az ősi tehetségtől, a művészettől van az. Kiben előbb tetőzik, kiben később. Kiben meg soha.

— ... hogy ne kelljen belépnie. Mondd már, hogy én is faragó vagyok. Dolgozom inkább a népművész szövetkezetnek — meséli a történetét annak, hogyan lehet valakiből az ijedtség miatt népművész. Mármint a szövetkezettől való félelem miatt. Hárman vannak ugyanis a faluban fafaragók, egyik az ő tanítványa, a másikat a vélt kényszer vitte rá, hogy faragásra adja a fejét és felfedezze tehetségét. — Aztán jöttek is hozzá, hogy elmondtam nekik az Ádler István tehetségét, s meghagyták, hogy faragjon próbára valamit. Megnézni, ugye... — döcög benne a nevetés a visszaemlékezéstől. — Hát nem megszökött hazulról! Merthogy nem tudott semmit kifaragni egy hét alatt. Hátha nem, akkor kisparaszt lévén, várta őt a termelőszövetkezet. Attól meg félt akkor. Hát nekiveselkedett mégis. Így lett fafaragó az Ádler Pista. Mégiscsak a termelőszövetkezet csinált belőle embert...

Hogyan lett fafaragó Kiss Ernőből?

— Senki a családban. Senki. Talán a lányom, aki meghalt, az öröklötte volna a kedvet hozzá, de se előttem, se utánam senki. Én már gyerekkorom óta faragok. Először csak úgy, piszkálgatva a fát, mígnem aztán megértettem a fa lelkét... Mert a fának is van lelke. Aki nem érti, abból

Utolsó faragások az ostromon

nem is lesz faragó soha. Hát én értem. Így aztán szépen sorban megfaragtam én mindent a faluról, a falu életéről, az emberekről. Megfaragtam az örömet és a bánatot, mert a fa nevetni is tud, meg sírni is... — toporog a kis műhelyben, amelynek a falait természetesen faragások borítják, kész és félkész

A kőhajító nő

munkák. Készek, például: *Jelenet a szabadságharcból, A tatárjárás.*

Kiss Ernő hát nagy dologra adta a fejét végül is. Megfaragni a történelmet. Jelesen a történelem nagy pillanatait. A Feszthy körkép ihlette meg voltaképp[en] magyarok bejövetelé[t], azt ő is meg tudná é[s] fogja faragni. Hársfát[ól] tán jött a többi és az [is]nös művészből tuda[t]. Ő faragta a fát, és „visszafaragott" Kiss [Er]nőn...

— Hát hogyan is lel[het] volna másképpen. Ol[vas]kellett, sokat. Milyen [volt] a tehén akkor, amikor Á[rpá]dék bejöttek? Hogyan né[zett] ki a fegyverek a török i[dők]ben? Milyen volt a kut[ya] az ősmagyarnak? Bocs[kor] vagy csizmát viselt-é a [ma]gyar... Meg milyen volt [a] dolmánya... És még [sok] minden kell ám ahhoz, h[ogy] az ember bátran nyúljon [a] fához. Mert sétálgatok a [fa]luban, valamit meglátok, [va]lamit megértek, gondolkod[om] egy kicsinységet rajta, azt [is] hazajövök és megfarago[m]. De a történelemmel ezt ne lehet csinálni. Ahhoz érte[ni] kell — magyarázta lapozgat[va] az albumban ahol a fot[ók] sorakoznak a már tőle elkerült alkotásainak. A nép életből vett figurák képei, meg a nagy kompozícióké. *A Szigeti veszedelem*-é, amelyet a szigetvári múzeum vásárolt meg, a *Győr visszafoglalása a töröktől*, mely most a győri tanács tulajdona például.

És itt van eredetiben, amiért ide ellátogattunk, az *Egri vár ostroma*. Fafaragás. Mozgalmas, heroikus, mégis megkapóan egyszerű. Féldomborművek, egész alakok, figurák, zuhanó törökök, követ hajító egri nő, kopják, szablyák, haldokló emberek, meghalt hősök, harcoló vitézek: negvedszáznál is több figura az egy darabból faragott kompozícióban...

— Nem is tudom hányszor olvastam el az Egri csillagokat. Szép regény. Jó regény. Nagyon megragadott. Már az első olvasáskor, sok-sok évvel ezelőtt úgy éreztem, hogy de jó is lenne megfaragni az egri hősöket... Csak akkor még nem volt hozzá meg a tehetségem... Hát most megcsináltam. A magam szép gyönyörűségére — mutogatja szinte szerelmes simogatással a 76 éves népművész a majdnem kész faragást és, hogy beleszerelmesedése az egri témába, nem e sorok írójának túlzása, bizonyíték, hogy az egyik nőalakot, a követ hajító nő alakját, külön is, egyetlen nyulánk hársfahasábból megfaragni akarja még...

— Megfaragom, meg bíz' én — tart a kezében egy arasznyi fácskát. S már mutatja is rajta, hogyan jelzi majd azon a másikon, a nagyobbon, hol legyen a fej, a törzs, hol a lábak, hogy már nem is állok én mellette, nem is holmi vacak kis falécecske van a kezében, hanem már látom, én is látom hogyan hull le a felesleg az egri nő alakjáról, mint szabadul meg az anyag a börtönéből és mint emeli feje fölé megfeszült testtel a súlyos követ, hogy lezúdítsa a mélybe...

Odább húzom a lábam, nehogy ráhulljon az a fránya nehéz kő.

Gyurkó Géza

Új tv-adó

A Magyar Televízió második műsorát Budapest és Pécs után ezentúl Tokaj is sugározza, mivel elkészült a második műsor sugárzására alkalmas húsz kilowatt teljesítményű adóberendezés a hozzá tartozó antennarendszerrel együtt.

A próbaüzem alatt tíztől húsz órán keresztül a beállító ábrát sugározza, hogy az antennákat és a vevőkészülékeket, valamint a konvertereket beszabályozzák.

Alsó képünkön: Rózsa István üzemmérnök és Vadon József technikus az új adóteremben.

(MTI-foto — Balogh P. László)

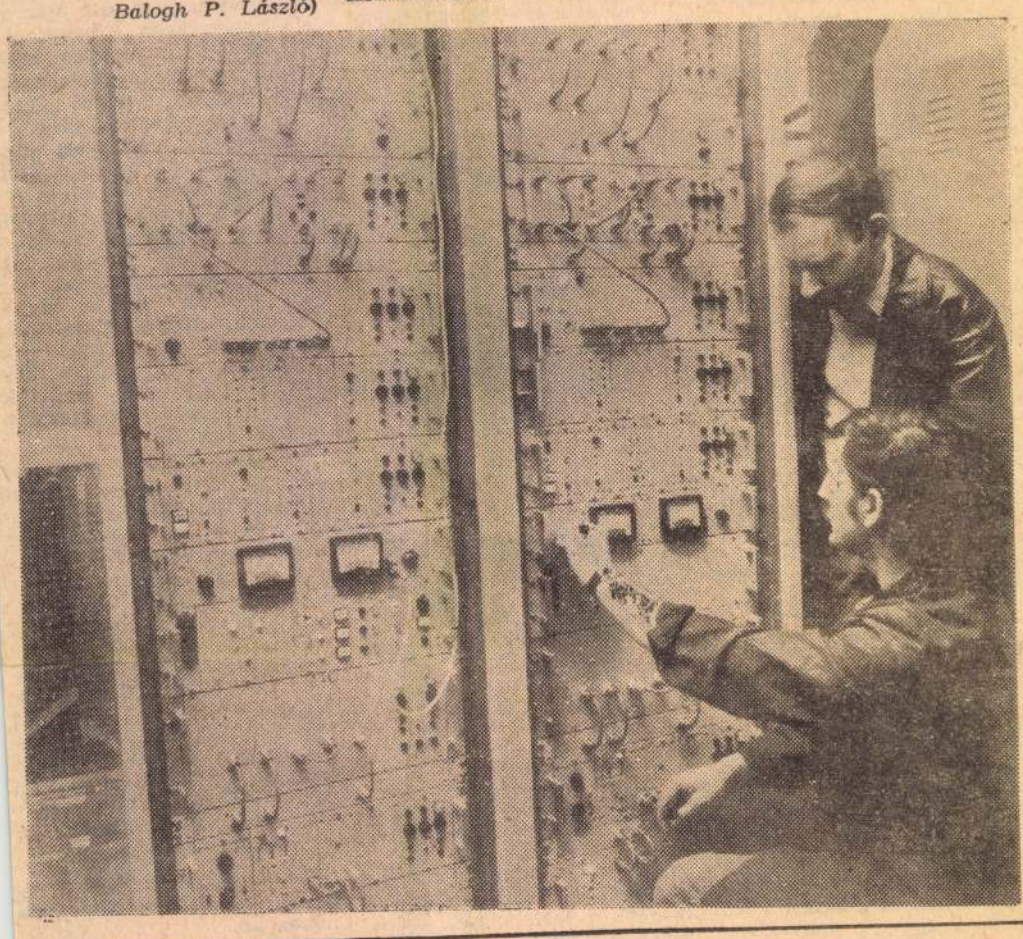

...nka

...százalékát tette ki és en-...k is több mint 80 százalé-...t a KISZ-taggyűlés ajánlot-... A felvett nők száma több ...nt tízezer fővel magasabb, ...int a IX. és X. kongresz-...usok között volt. Az össz-...lvételben arányuk megha-...dja a 30 százalékot, hosszú ...eje a legmagasabb. Értékét ...ülönösen emeli, hogy az ...többi két évben a pártba ...ő leányok és asszonyok 70 ...zázaléka fizikai dolgozó. To-...ábbra is feladatunk, hogy ...agfelvételi munkánkban ezt a ...elyes gyakorlatot kövessük. Megtehetjük ezt azért is, ...ert a fiatalok és nők nem ...önálló rétegek, vagy osztály-...jellegű csoportok. A munkás-...nők és munkásfiatalok részei a munkásosztály egészének, de egyúttal részesei nagy társadalmi csoportoknak is.

A X. kongresszus pártépítéssel kapcsolatos határozatának végrehajtása alapjában véve eredményesen folyik. A politikai munka eredményeként egyre inkább háttérbe szorulnak azok a téves nézetek, amelyek szerint értelmiségi és alkalmazotti tagfelvételi zárlat van, a párt bizalmatlan irántuk; az alapszervezet nem vehet fel új tagot, mert nem kapott „keretet"; értelmiségi pártszervezeteknek is fizikai dolgozókat kell felvenni stb.

Nincs tagfelvételi zárlat egyetlen társadalmi réteg számára sem! A felvételt kizáró ok döntően csak az lehet, ha a megemelt követelményeknek valaki még nem tud eleget tenni. Az alapszervezetek keretszámot nem kaphatnak. A felvételi számok azt eredményezhetnék, hogy egyes pártszervezetek a számok teljesítése érdekében párttagságra még nem érett embereket is felvennének, míg más pártszervezetek kénytelenek lennének az arra érdemes, a követelményeknek már megfelelő, a pártszervezet erősítését jelentő emberek felvételétől eltekinteni.

A munkások felvételét elsősorban a nagyüzemekben, építőiparban, a termelő és szolgáltató, közlekedés és kereskedelmi, valamint a tsz és állami mezőgazdasági üzemekben kell szorgalmazni.

Az értelmiségi pártszervezetekben a párt erősítését elsősorban a magasan kvalifikált értelmiségi szakemberek felvételével kell biztosítani és velük az ott működő pártszervezet erejét, politikai befolyását növelni.

A XI. kongresszusig munkánkat az érvényes elvek alapján kell zavartalanul folytatni. A XI. kongresszus a pártélet e nagyon fontos területére minden bizonnyal új határozatot hoz, amely munkánk további irányát megszabja.

Barát Károly

(Vége.)

TV-HIRADÓ
1975. I. 16.

1021

Kiss Ernő, fafaragó népművész

A törökök elleni honvédő harcok egyik legragyogóbb hőstettét, Eger várának védelmét ábrázolja egy dunántuli kisközségben, Bogyoszlón élő fafaragó népművész Kiss Ernő legujabb alkotása. A hársfából készült dombormü központi alakjai a bátorság jelképévé vált, hőslelkü egri nők, akik Gárdonyi szavaival, felragadva a heverő fegyvereket, ádáz dühös kiáltásokkal viaskodtak a törökkel. A 75 éves népmüvész szük alkotómühelyében a nyers formátlan fából kések, vésők, árak segitségével a magyarság történetének legdrámaibb epizódjait formázza. A tatárjárás pusztitásait, az 1848-49-es szabadságharc hősi küzdelmeit. Bogyoszlón született, ma is ott él. Több, mint ezer, eddig elkészült alkotásában a történelmi sorsfordulókon kivül a magyyar falu életének jellegzetes mozdulatait is megörökitette. Kiss ernő számára a fal a legnagyobb kincs. Abban van benne az öröm, a bánat, csak meg kell látni és hozzátvüzni az emberi értelmet, érzelmet.

TU-Hirdó
1921 I 16

1021

[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 JAN 10
Daily News
Ernő Kiss
/1021

...singt

FOTO MTI — J. HADAS

Der heldenhaften Verteidigung der Burg von Eger (Nordungarn) in einer großen Schlacht gegen die Türken im Jahre 1552 setzt Volkskünstler Ernő Kiss ein Denkmal, das er aus Lindenholz schnitzt.

zweiten Teil ...

views der Beiruter Zeitung „Al-Anwar" wertet Sadat die Genfer Konferenz als einzige Möglichkeit zur Sicherung eines dauerhaften Nahostfriedens. Unabhängig von der Wiedereinberufung der Friedenskonferenz sollten andere Initiativen jedoch nicht zurückgewiesen werden, erklärte Sadat. Ein weiterer israelischer Truppenabzug würde der Vorbereitung der Genfer Gespräche dienen und könne zur Entschärfung der Lage beitragen. Das endgültige Ziel der Araber — die Rückgewinnung ganz Sinais, der syrischen Golanhöhen und Ost-Jerusalems — bleibe unverändert.

Tel Aviv — Vor dem Hintergrund von Spekulationen über einen neuen israelischen Teilabzug auf der Sinai-Halbinsel ist der israelische Außenminister Jigal Allon am Donnerstag in die USA abgereist.

Seine Gespräche mit US-Außenminister Henry Kissinger sollen Mitte nächster Woche in Washington stattfinden. Beim Abflug von Tel Aviv erklärte der israelische Außenminister, er wolle mit Kissinger zu einer „allgemeinen Neueinschätzung der Lage im Nahen Osten" gelangen.

US-Marine-Einheiten auf Okinawa in Alarmzustand

Tokio — Die dritte Division des auf der Insel Oki-

Eritreische Be... stellt Bedingungen

Beirut, 9. Jan. (AFP) — Der Generalsekretär der Eritreischen Befreiungsfront, Osman Saleh Sabi, legte am Donnerstag in Beirut die Bedingungen fest, unter denen es zu Verhandlungen mit der äthiopischen Regierung kommen könne.

Auf einer Pressekonferenz erklärte Sabi, Äthiopien müsse vor allem die Eritreische Befreiungsfront als alleinigen Vertreter des eritreischen Volkes und sein Recht auf Unabhängigkeit anerkennen. Es forderte den vollständigen Abzug der äthiopischen Truppen aus Eritrea.

Eine zweite Forderung betrifft den möglichen Verhandlungsort. Nach Auffassung von Sabi müßten die Verhandlungen in einem neutralen Land unter der Schirmherrschaft der Vereinten Nationen, der Arabischen Liga und der Organisation für Afrikanische Einheit (OAU) stattfinden.

Der Generalsekretär der Eritreischen Befreiungsfront gab zu verstehen, die eritreische Revolution werde ihre Aktionen auf militärischer und politischer Ebene so lange ausweiten, bis sich Äthiopien aus Eritrea zurückgezogen habe.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 10

Somogyi Néplap

Kiss Ernő fafaragó
a népművészet mestere

Eger ostroma hársfába faragva

1021

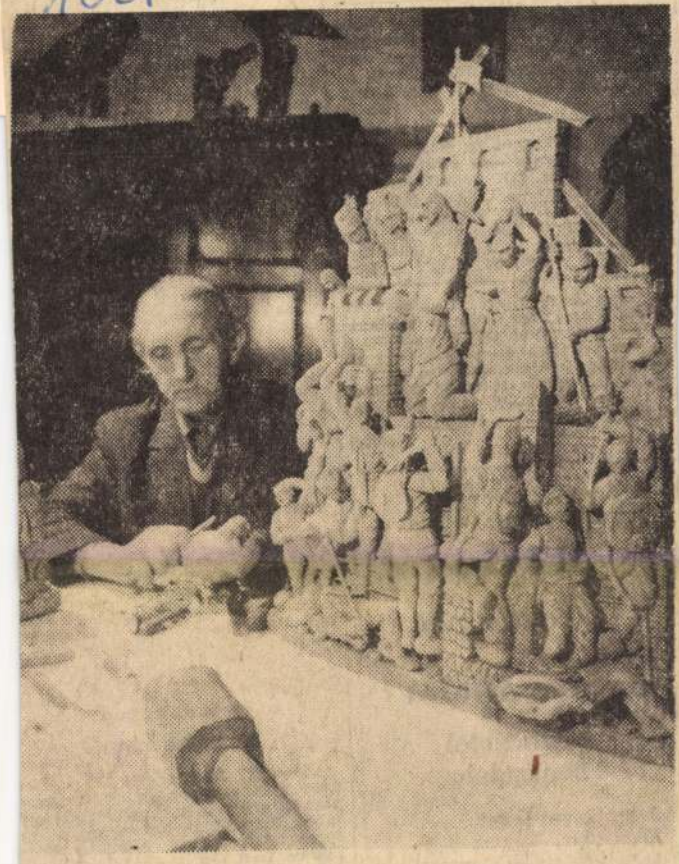

Kiss Ernő bogyiszlói fafaragó, a népművészet mestere, megye legidősebb fafaragója. A 75 éves mester befejezt Eger várának ostromát ábrázoló domborművének faragá sát. A munkát tavaly tavasszal kezdte. A sok alakos dom borművet hársfából faragta ki.

Adminisztratív munkakörbe dolg belépéssel fölveszi Kaposvár, Kanizsa

A Kaposvári Vár ügyi osztálya fölv és adminisztratív delkező gépírónőt. het a pénzügyi osz

Üzemi szakácsot és konyhalányt fölvesz a Pamutfonó étterem (Kaposvár, Jutai út). Jelentkezés: a konyhavezetőnél. Melegkonyhai adminisztrációban jártas ügyintézőt fölvesz az Építő étterem (Kaposvár, Május 1. u. 57.) Jelentkezés: reggel 8-tól 10 óráig. (8774)

A Kaposvári Városi Tanács V. B. egészségügyi osztályának gazdasági hivatala január 15-től alkalmazna egy takarítónőt napi 4 órás elfoglaltság mellett. Jelentkezés: a városi tanács-vb egészségügyi osztályának gazdasági hivatalában. Kaposvár, Kossuth Lajos u. 53. (8772)

A Somogy megyei Ingatlankezelő vállalat

fölvesz

érettségizett

női munkavállalót

házkezelői beosztásba.

Jelentkezni lehet Kaposvár, Vár u. 6-8. sz. alatt, az igazgatási osztályon.

Fizetés megállapodás szerint.

(8761)

...a riporter. 18.30: Öt p... meteorológia. 18.35: Politikai t... folyam. 19.05: Reklámműsor. 19. Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 20. Hazai esték. Kb. 22.00: Tv-híra 3.

2. műsor

20.00: Műsorismertetés. 20.01: cirkusz csillagai. 20.55: Tal 21.15: Tv-híradó 2. 21.35: Vészh rang. Olasz film.

Jugoszláv tv

16.35: Magyar nyelvű tv-nap 17.30: Betűre betű. 18.00: Belgr krónika. 18.15: Népi muzsika. 18. Jugoszláv kivándoroltak az óha jukról. 19.15: Rajzfilm. 20.00: M dent vagy semmit. 21.10: Detekt történetek. 22.15: Grindelwald: versenyek, lesiklás (férfiak).

Osztrák tv

10.00: Iskolatelevízió. 11.00: Se orklub. 12.25: Sí-VB. 18.00: Nemze közi agrármagazin. 18.25: Jó éjsz kát, gyerekek! 18.30: A Feuerste család. 19.00: Osztrák képek. 19.3 Tv-híradó és kultúra. 20.06: Spor hírek. 20.15: A felügyelő. 21.2 Riportműsor. 22.20: Tv-hírad 22.25: Ki aludt az ágyamban?

KOSSUTH RÁDIÓ

4.25—7.59: Jó reggelt! 8.00: Hírel 8.05: Műsorismertetés. 8.15: Buda pest és a vidék kulturális program jából. 8.22: Pilar Lorengar és Da Iordachesu énekel. 9.00: Az elmé nemes Don Quijote de la Mancha 9.20: Verbunkosok, nóták. 9.53 Lottósorsolás. 10.00: Hírek. 10.05 Iskolarádió. 10.30: Édes anyanyel vünk. 10.35: Beethoven: c-moll vo nósnégyes. 10.59: Lottóeredmények 11.00: Miről ír a Társadalmi Szem le legújabb száma? 11.10: Verseny- művek. 11.49: Fenyő István könyv- szemléje. 12.00: Déli krónika. 12.20:

Kiss Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1904 NOV 26

1021

A faragó ember

Bogyoszló község neve nem ismeretlen a népművészet rajongói között. Itt él és alkot Kiss Ernő fafaragó, a népművészet mestere. Azt azonban már kevesebben tudják, hogy Bogyoszlón él egy másik faragó is, Áder István.

Áder István hatéves kora óta farag. Heten voltak testvérek, s a kenyérszerzés gondjaiból mindnyájan kivették részüket. Áder István úgy segített a családban, hogy a módosabb gazdák jószágait őrizte a legelőn. S amíg a tehenek korcogtatták a füvet, elővette csillagos bicskáját és farigcsálni kezdett. Előbb díszes botokat faragott, majd figurákat. Édesapja bognármester volt, tőle is sokat tanult.

A bátyja egyszer hegedűt csinált. Sokat mérgelődött, mert nem tudta jól meghajlítani a hegedű fedőlapját. Pista is szüntelen ott forgolódott körülötte, s csendesen szemlélte bátyja elmélyült munkáját. Egyszer aztán megszólalt:

— Nem úgy kell azt, bátyám, melegítsd meg a fát!

Nem sokkal ezután Pista is hozzálátott egy hegedű készítéséhez. Habos jávort, meg fenyőfát szerzett, s napkeltétől napnyugtáig faragott. Szeretett volna túltenni a bátyján. Nemsokára elkészült a hegedű, szebb lett, mint a bátyjáé, még a hangja is másképpen szólt.

Azóta már sok-sok hegedűt készített Áder István. És cimbalmot is. Amit egyszer jól szemügyre vehetett, azt már maga is megcsinálta. Készített egyszer egy fényképezőgépet is.

Egyik esztendőben hosszabb ideig betegeskedett a szívével. Egyedüli társa és vigasztalója volt a faragókése. Sok szép figurát, vázát formált meg. Témáit leginkább a paraszti életből merítette, s meríti ma is. Áder István alig mozdult ki szülőfalujából, s általában azok a legsikerültebb művei, amelyek közvetlen személyes élmények alapján fogantak. Megpróbálkozott dombormüvekkel, fába faragta Munkácsy Mihály Golgotáját is.

Aztán ismét visszatért a figurákhoz. Remekbe sikerült kis faszobrai eljutottak már Amerikába, Németországba is. Ezerkilencszázharminckilencben a Budapesti Nemzetközi Vásáron külön pavilont kapott faragványai bemutatására. A következő esztendőkben is részt vett a vásárokon. Közbejött azonban a háború, s hosszú időre meg kellett válnia faragókésétől.

Négy esztendeje összecsomagolta otthon a kész munkáit, és felutazott velük Budapestre, a Népművészeti és Háziipari Szövetkezet központjába. Munkáival nagy sikert és elismerést aratott. S azóta tagja a háziipari szövetkezetnek. Most is tíz subás pásztort farag havonta.

Áder István valamennyi kis figurájában benne van a mester egyénisége. A subája minden pásztornak ugyanaz, de az arca, a kifejezése — mindegyiké más. Az egyiken hetykeség, a másikon bánat, a harmadikon gondolkodás, a negyediken jókedv tükröződik.

A „Zsákoló" és a „Pityókás ember' című alkotása is Áder István kiváló megfigyelőképességéről tanúskodik.

Most ismét új feladatra készül, szeretne egy nagyobbszabású szobrot készíteni, egyelőre még a témakeresésnél tart, de reméljük, a nemes szándékot mielőbb művészi megvalósulás követi.

A zsákoló

—Hamar—

pirosribiszke-fajtákat (London Market, Kaukázusi piros, Fay termékenye) szállít darabonként 3,50 Ft., ezer darabon felül 2,60 Ft-os áron a FERTŐDI KUTATÓ INTÉZET.

akorlattal

nököt

si beosztásba és

(ipari)

tői beosztásba.
RINT.
személyesen a vállalat
Útiköltséget felvétel

ÉMSZERELVÉNYGYÁR.
efon: 66-06, mellék 22.

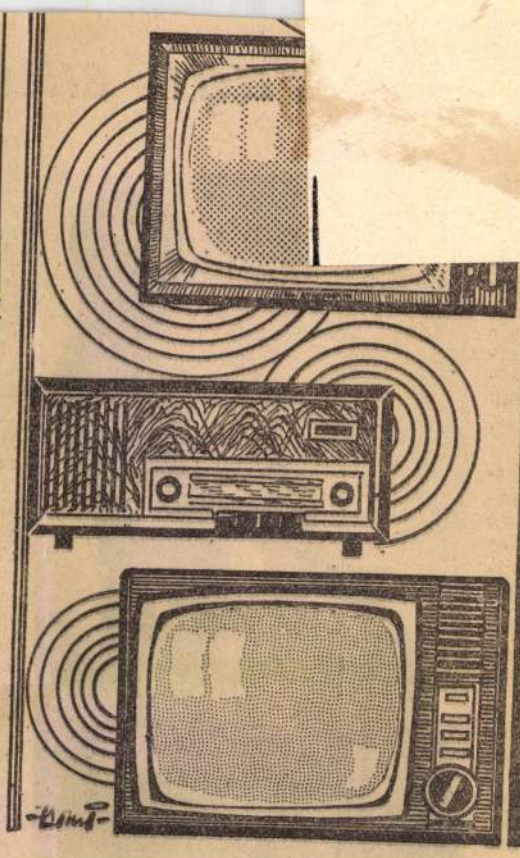

DÉK

a rádió és televízió

Gyártja: Villamossági, Televízió- és Rádiókészülékek Gyára

FELHÍVÁS!

NTÚLI ÁRAMSZOLGÁLTATÓ V. MAGYARÓVÁRI ÜZEMVEZETŐSÉGE közli a város l
Szále János utcában, Oszterma yer u., Mosonvár u., Töltés u., Fuvaros u., Hadnagy u., Vira
ER 30-ÁN 10—14 ÓRÁIG

áttérést hajtunk végre 210/120 V

ig figyelmét, hogy ezen időszak alatt a HÁZTARTÁSI BERENDEZÉSEIK ÁTKÖTÉS ÉRŐ
sokban szereplő hiányosságok m egszüntetéséről gondoskodni szíveskedjenek, mert az eset
ősséget nem vállal.
ÉDÁSZ

Cs. Kiss Ernő

Az ősi magyar fafaragóművészet motívumait őrző dísztárgyakkal, használati eszközökkel, étkező garnitúrákkal mutatkozott be pénteken Székesfehérvárott, a Barátság Házában megnyitott kiállításán Cs. Kiss Ernő népi iparművész.

Magyar Nemzet 1987. III. 14.

Kiss Ernő fafaragó népművész

Szövegben említett művek: Romeo és Júlia
Salome
Vissaszó apa
Bácsúzás
Kutikos
Jás a tata

Repr: Leányanya
/bismérettű faszobor/

Kiállítás a győri műcsarnoktan
Tosszások és alkotások c. cikktől

1965. dec. 21. Kisalföld

1021 Kiss Ernő

WYCINKI PRASOWE GLOB RSW „PRASA"

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 8-59-59

GAZETA ZIELONOGÓRSKA
ZIELONA GÓRA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 28

A

wydanie .....

Nr 293 z dn. 10.XII.65

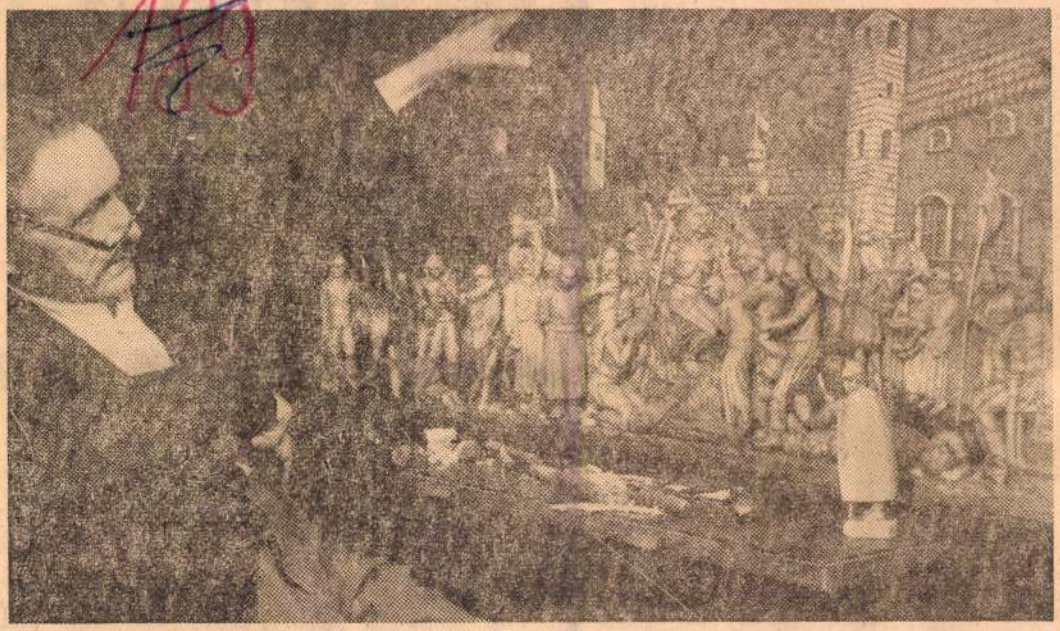

Rzeźbiarz węgierski, Erno Kiss, wykonał ostatnio płaskorzeźbę przedstawiającą spalenie na stosie Gyoergy Dozsa. Egzekucja ta miała miejsce w Temesvar w 1514 roku, a ofiarą jej padł przywódca chłopów tamtejszych, którzy buntowali się przeciwko pańszczyźnie.

Na zdjęciu: Rzeźbiarz ze swoim dziełem.

CAF

władz rolnych powiatu. Oprócz przyjemnej atmosfery, sumowania osiągnięć, kawy i ciastek, było tu coś o wiele ważniejszego. **Mianowicie uczestnicy pierwszego kursu trzyletniego szkolenia gremialnie zgłosili żądanie pod adresem Wydziału Rolnictwa Prez. PRN w Międzyrzeczu: Chcemy już w styczniu 1966 — nie czekając na następny sezon jesienno-zimowy, ukończyć drugi kurs i w ten sposób nadrobić zaległości w nauce, spowodowane nieuzasadnionym oporem z lat ubiegłych.** Trudno się oprzeć takiemu żądaniu i choć Wydział Rolnictwa i jego specjaliści zajęci są prowadzeniem szkolenia w całym powiecie, jednak z czasu, ograniczonego planem, wykroją godziny potrzebne dla Pszczewa i drugi kurs odbędzie się jeszcze bieżącej zimy. Obyśmy takich przełomów i takich żądań mogli odnotować jak najwięcej!

HS

skich organizacji partyjnych. To cel, a droga?

Formą u nas już wypraktykowaną jest organizowanie zebrań otwartych z udziałem bezpartyjnych rolników i młodzieży. Planujemy zatem w okresie najbliższych miesięcy w miejscowościach gdzie mamy POP liczące do 5 członków przeprowadzić po dwa zebrania otwarte wyłącznie na temat roli PZPR w życiu społecznym wsi.

Partia cieszy się autorytetem mieszkańców wsi. Jest więc klimat odpowiedni, aby się rozrastała. Trudno sobie bowiem wyobrazić ożywienie działalności POP bez przypływu nowych towarzyszy. W wielu przypadkach są to pojęcia jednoznaczne, zależności /zajemnie się warunkujące. Uważam, że jeśli uda nam się pozyskać zakładaną ilość kandydatów, łatwiej przebiegnie re-

Dwie klęsk
naszemu
„stulecia", kt
rza się raz na sto lat i po drugie, źle albo w ogóle nie zoriento wani pracownicy różnych instytucji, obsługujący rolników. Czasami wydaje nam się po prostu, że każdy z nich „coś tam wie", że słyszał jakiś dzwonek, ale nie jest pewny w jakim to było kościele....

Dochodzą mnie coraz częściej skargi np. na Centralę Nasienną, że jej przedstawiciele z terenu, obiecują producentowi jakąś cenę (przeważnie przyzwoitą) za dostawę np. ziemniaków eksportowych, a potem zupełnie inne wyceny zastają przy kasie tej szanowanej skądinąd instytucji — Bo wasze ziemniaki nie przeszły przez granicę — tłumaczy się potem rozgoryczonemu rolnikowi, choć przedtem — wydawało by się pracownik kompetentny — zachłystywał się przy ich odbiorze, jaki to piękny towar obywatel X wyprodukował.

Zresztą, Centrala Nasienna nie ma monopolu na wprowadzanie w ziemniaczany, czy „nasty" partner wsi od ziemniaczanych interesów.

Ze swojej tragedii rolnika i jednocześnie przodownika kontraktacji zwierzył się mi ostatnio Mikołaj Datkiewicz z Białkowa koło Cybinki słubickiej. Niedawno, odwiedził jego zagrodę inspektor ze Zjednoczenia Przemysłu Ziemniaczanego w Sulęcinie ob. Berliński i zapowiedział, żeby zrobił spis rolników, ile ma kto do odstawy ziemniaków dla przemysłu ziemniaczanego, bo przecież zawarte umowy to jeszcze nie wszystko, a liczy się to, co pole obrodziło. Powiedział przy tym, że za kontrakty płacić się będzie po 79 zł za metr, a za ponadplanowe po 93 zł. Przodownik zrobił co do niego należało i odpowiadał na pytania rolników w sprawie warunków sprzedaży.

Rolnicy z Białkowa ziemniaki poworkowali, pełnomocnik je podliczył, i kiedy następnego dnia

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZÖVETKEZET

Kiss Ernő népművész-mester

1969 MÁR 19

1021

A híres bogyoszlói népművész mester, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a „Tatárjárás" című kompozícióját. A 110×70 cm nagyságú dombormű több mint 70 figurát foglal magába. Ez a hatodik történelmi kompozíciója, az első két művét az Iparművészeti Tanács vásárolta meg

Kecskemét lakói, a technikum diákjai ápolják *Berkes Ferenc* emlékét. Iskola, kollégium, s egy védett utca őrzi a nevét, *Varga Mihály* tanár oratóriumot írt az életéről. *Dr. Bozsó Ferenc* kol-

Kiss ~~Ernő~~ Ernő"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 NOV 18.

ESTI HIRLAP

KISS ERNŐ bogyiszlói fafaragóművész, a népművészet mestere nagyméretű történelmi kompoziciót készít: a Dózsa-féle parasztlázadás fóbb mozzanatait örökíti meg. A több mint száz figurából álló alkotás elkészítése több mint egy évet vesz igénybe.

4021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1966 MÁJ. 1.

Kiss Ernő

— PETŐFI haláláról készít nagyszabású kompozíciót Kiss Ernő faragóművész. Több mint száz figura eleveníti fel a segesvári ütközetet, ahol a nagy költő is életét vesztette.

Mozi

Kis Ernő fafaragó

Szövegy emlisi készvételét a győri Műcsarnok „Falusi művészek" kiállításán

1966. dec. 20. Népfront

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő AUG 1 21

ESTI HIRLAP

A negyedik centenáriumra készül Szigetvár

1921

Szeptember 5-én Szigetvár község lakossága megemlékezik Zrínyi katonáinak önfeláldozásáról. A várban újabb Zrínyi-emlékekből, régi korok pénzeiből és Baranya, Pécs műemlékeiről kiállítás nyílik. Ugyanakkor elhelyezik a várban ~~Kis Ernő Zrínyi~~ kirohanásáról fába faragott nagyszabású kompozícióját. A szigetvári irodalmi színpad és az egyesített tiszti iskola művészeti együttese Szigetvári kaleidoszkóp címmel a vár történetéhez fűződő irodalmi, zenei és énekszámokat ad elő, míg a vár területén épült dzsámiban katonazenekarok hangversenyeznek. A kora esti órákban gyújtják meg a Zrínyi tér kandelábereiben az emléktüzet.

gyorsaságát muta
fél esztendő alatt
lékkal nőtt a leg
népélelmezési cikk
ára. *Először fordul*
Dél-Vietnam, Délk
nagy exportőre rizs
len behozni az Egy
lamokból. Egyelőre 30 ezer tonnát. *De ez az import sem oldja meg az ellátás problémáit, s épp a legutóbbi napokban kénytelenek voltak bevezetni a rizs adagolását.*

A külföldi segély jó erezzük, jogos a kétség, hogy az érdekeltek vállalják-e a bizonytalan kimenetelű üzlet — a saigoni rendszer anyagi támogatásának kockázatát?

Márványi György

LMILLIÓ DOLLÁR

Szénbányászat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

AUG 13

Kiss Ernő

1021

Szigetvár a várvédelem 400. évfordulójára készül

Szeptember 5-én Szigetvár község lakossága ünnepélyes *gyűlésen* emlékezik meg Zrínyi katonáinak önfeláldozásáról. A várban újabb Zrínyi-emlékekből, régi korok pénzeiből és Baranya—Pécs műemlékeiről kiállítás nyílik. Ugyanakkor elhelyezik a várban *Kis Ernő* népművésznek Zrínyi kirohanásáról fába faragott nagyszabású kompozícióját. A szigetvári irodalmi színpad és az egyesített tiszti iskola művészeti együttese *Szigetvári kaleidoszkóp* címmel a vár történetéhez fűződő irodalmi, zenei és énekszámokat ad elő, míg a vár területén épült dzsámiban katonazenekarok hangversenyeznek. A kora esti órákban gyújtják meg a Zrínyi tér kandelábereiben az emléktüzet.

Az emlékünnepségekkel párhuzamosan *készülnek az 1966. évi, 400 éves jubileumra.* A község területén út- és házfelújítási, csinosítási munkákat végeznek. Díszes *kiadványok, kulturális rendezvények* teszik emlékezetessé a 400 éves jubileumot.

mazza, hogy *a két*
mondjon le az atom
ről." (MTI)

osító javaslat
nisszumos ter

— A terv — mondotta — módosításra szorul, mégpedig olyan értelemben, hogy *az ideiglenes kormányt nem szabad korlátozni nemzeti szuverenitási jogainak gyakorlásában, biztosítani kell szabad és független cselekvését,* módosítani kell az Amerika-közi haderő megalakítására vonatkozó határozatot, amely

kat és szót váltottak a munkásokkal. Kállai elvtárs elbeszélgetett *Bagoly Lajossal*, a Mezőtúrról Pestre származott ifjúmunkással, aki ezen az építkezésen szerzett szakmunkás-bizonyítványt.

A látogatók betértek *Kádár Iványhoz*, a Számítástechnikai Vállalat igazgatójához is.

Az új lakótelepeken

KISS ÉRNŐ

1021

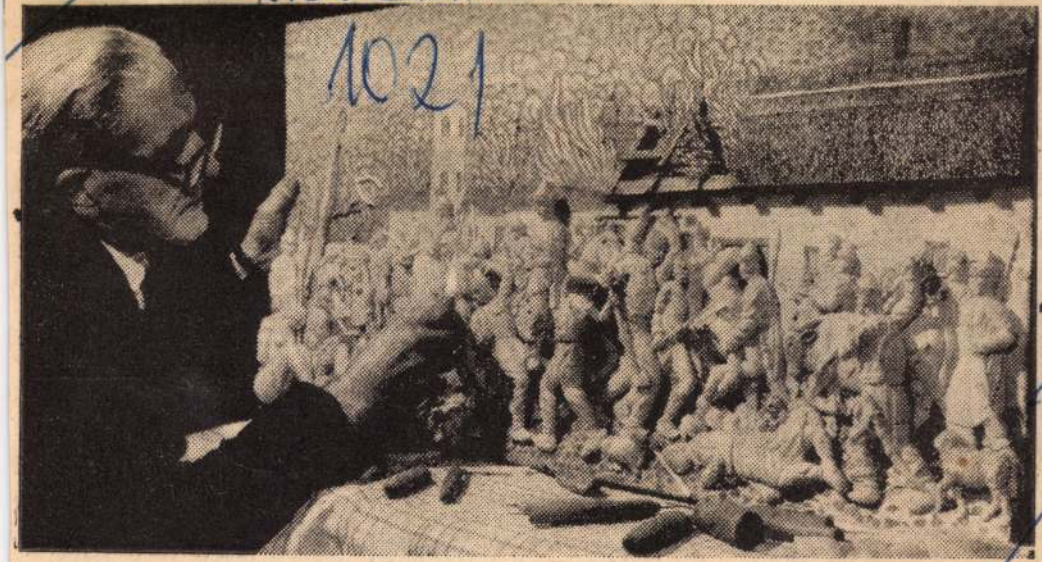

TATÁRJÁRÁS — DOMBORMŰVÖN. A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című domborművet. Képünkön az alkotó a 110x70 centiméteres, 70 alakos kompozícióval. (MTI foto — Hadas János felv.)

ksárott a Rába ETO 5. perc-
nagyobb elkeseredést váltott
ól. Felvételünkön azt a pil-
agyogóan játszó Stolcz leráz.
e lendül, hogy a következő
je a labdát. (Sieber S. felv.)

tán a 10. percben szabadrú-
oz jutott a győri csapat.
lovich középre ívelte a

Németh összeesapott a jobb
pályán. A k
esett, és látn
Németh meg
Sajnos Somo
adós. Ezért
Magyar játé
ta.

A szünet
a Rába ET
tes játékát fi
zönség. *Az 5*
lovich szaba
szögletre háritotta. Három perc múlva Varsányi mesteri labdát talált Stolcz elé, aki jaképnél hagyta őrzőjét és a kifutó kapus előtt a jobbsarokba pörgette a labdát. 4:0. Az 59. percben Korsós és Sóvári egyszerre ugrottak fel egy labdára, a két játékos összefejelt. Korsóst 3 percig ápolták, de utána is érezni lehetett, hogy megsérült. *Ez a sérülés nem akadályozta meg abban, hogy például a 66. percben „ellopta" Sátoritól a labdát, majd a balszélen felfutó Stolcz elé tálalt, aki a kifutó kapus mel-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD
1980 MÁR. 9

vízszintes 1., a függőleges 1. C

gen (Spanyolország). 46. Kártyaszín. 48. Magyar Távirati Iroda. 49. A-hang, olaszul. 51. EAK város. 53. Vissza: tehát, latinul. 55. Néma tan! 56. Kevert román pénz. 58. Ösztövér-e? 60. Fürdő, németül (fon.). 61. Férfi becenév. 63. Nagymama, becézve. 64. Szent és sérthetetlen dolog. 65. Román városka. 67. Vissza: ... poetica. 68. Földsatornát készit. 69. Irás mestere.

FÜGGŐLEGES: 2. Férfinév. 3. Megszólitás. 4. Vég nélküli fennsik Észak-Afrikában. 5. Üres tál! 6. Lerámolá. 7. Ausztriai város. 8. Régészeti munka. 9. Ilyen takaró is van. 10. Indiáni (!) 11. Leves, zsargonban. 12. Maszk. 17. Esőben álló. 18. Lengyel sajtó-

Az I. sz. Megyei Viz- é
kubikos brigádo

KISS ERNŐ

1071

ZALAI HÍRLAP

Tatárjárás — domborművön

A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című domborművet. Képünkön az alkotó a 110×70 centiméteres, 70 alakos kompozicióval

(MTI foto — Hadas János felvétele)

1965 MAR 26

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Fej il

Tervszerűen indult az új beruházás a nagyk

aegerszegi Bútorgyár új
nitúra bútor csiszolását
rt helyeznek fel a henge-
(Kiss Ferenc felvétele)

91 millió forintos hitelt kapott beruházásra a nagykanizsai üveggyár. Az új létesítményekben 1972-re már meg kell kezdeniük a termelést.

Most kezdődik a dolgok nehezebb szakasza. Úgy intézni, irányítani, csoportosítani a munkálatokat, hogy a viszonylag rövid határidőkön belül pontosan megvalósíthassák a szükséges részfeladatokat.

A beruházás terveit a budapesti Szilikátipari Tervező Vállalat és a Pécsi Tervező iroda szakemberei készítik. Egyelőre e téren nincs különösebb probléma, remélik a gyárban, hogy ez így lesz a továbbiakban is.

A 4,5 millió forintos költséggel építendő nagy üzemcsarnok tervei már készek, s azokat az építők megkapták. Az üzemcsarnok szerkezetét előregyártott elemekből építik, míg a térhatárolás tégla és koppilit üvegfalakkal történik majd. A nagy üzemcsarnok alapozását az építők már megkezdték, s ezzel tulajdonképpen a tervek már készek. Az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszthöz küldték el jóváhagyásra, s engedélyezésre. Az új gázfogadó-állomás felépítésével felszámolják a jelenleg működő két kis gázházat. Kiiktatják az elavult berendezéseket, vezetékeket, s az egész gyár területén egységesítik a gázszolgáltatást. Az új gázfogadó-állomás építése, berendezése 1 millió 200 ezer forint költséget igényel. A gyárnak 1972-ben naponta átlag 30 000 köbméter földgázra lesz szüksége. Az új fogadóállomással és berendezésekkel, vezetékrendszerrel ezt biztosítani tudják.

Csak szoros együttműködéssel lehet

Egy ilyen 91 milliós, összetett, sokrétű beruházási programot már elkészíteni is nagy gond és felelősség. A végrehajtás azonban még ennél is

A Hajdúsági Iparművek új típusú olajtöltésű elektromos radiátorokat gyárt. Lent: A híres bogyiszlói népművészmester, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb, Tatárjárás című kompozícióját. A képen hetven figura látható

Számottevően nagy. helyen. 34. Szánkók. kohász, feltalálta a ett acélgyártási eljá- egő. 37. Tápláló ital. legfontosabb embe- 42. Jó pajtásom, ke- 45. A beszéd legki- e. 46. Kiteszi száraď- eműt. 49. Les betűi, Z. E. 51. A földről, ordja a terményt. 52. utatószó. 53. Amény- 55. Tárgyak össze- zolgál (az első négy- 6. Lágy hangnem. 58. alag. 59. A. V. 61. gyhatatlannak látszó

név. 13. Nem hamisított. 14. Brassai szavai (zárt betűk: A, R, T). 21. Oxigénatomból álló vegyület. 22. Köztulajdonba vesz. 26. Udvariasan behívat. 27. Szintén nem. 28. Férfinév. 31. Átnyújt. 33. O. T. 39. Pont hatvanezer perc. 40. Biztató szócska. 41. Kecskehang. 43. Kötőszó. 44. Katonai csapatok megtekintése (névelővel). 47. Színész, érdemes művész (1885—1961, Gábor). 48. Hacsaturján balettje. 54. Termet, forma. 55. A bridzs egyik műszava. 57. Dél betűi, keverve. 58. I. T. Z. 60. Gazdasági munkát végez. 61. Eszköz a föld megmunkálására. 63. Arzén vegyjele. 65. M. T. (BEDNAY JÓZSEF)

megfejtését nem kell beküldeni, csupán szórakoztatás öljük.

ban közölt rejtvény helyes megfejtése: Veszendő / Mindig s; / A szellem az, s mit ez bír, / Minek rablója nincs. s)

n élelmet a
st is hálás M
k.
szövetség el
zakemberek
neg. A Mag
Szövetség
e például
az egyk
kapitánya
Guszti bácsi ma
ban van, legutóbb a
ya, majd a Diósgyőr
segítette szaktaná-

ma
vozott és
feleségét 2 és fél ev
ságvesztésre ítélte.

Magyar Hírlap
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍREK

pong lecke Budapesten ... Méghozzá, a sokszoros világbajnok Ferenctől (jobbról), aki a már az Ausztráliában született ifjabb rnak magyaráz a Sportcsarnokban. A papa, Jávor Károly tizenadik éve él Auszráliában. Itthon a MÁVAG-ban a sokszoros ok Kóczián Éva, Almássi Ági, (jelenlegi nyugatnémet bajnok-nő), Fantusz Zsuzsa összeállítású, világszerte nagy sikereket elért csapat edzője, felfedezője volt. Most az ausztrál válogatott szakvezetője és játékosait a Münchenben rendezendő világbajnokság előtt hozta el Budapestre — tanulni ... Felesége, Fantusz Zsuzsa tíz alkalommal nyerte az ausztrál asztalitenisz bajnokságot.

1021

Kiss Ernő

Tatárjárás — domborművön A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című domborművet.

Képünkön az alkotó a 110x70 centiméteres, 70 alakos kompozícióval.

(MTI foto: — Hadas János felvétele.)

SZERKESSZ

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Naponta érkeznek levelek felhívásunkra, kérésünkre, hogy segítsék a szerkesztő munkáját. Megírják őszintén, miről szeretnének olvasni lapunkban. Ilyen levél érkezett többek között egy Tarna menti faluból is, Sz. Józsefnétől, s felkerestük, mert levelében sok érdekes témára történt utalás.

Amiről mi, falusiak olvasni szeretnénk

Elmondta Sz. Józsefné tsz-tag

...Nagyon meglepett, hogy eljöttek hozzám. Tulajdonképpen nem is vártam én erre, amikor hozzáfogtam írni. De annyi mindent hall az ember és annyi mindennel találkozik, hogy úgy gondoltam, mégis jó lenne elmondani, mit szeretne olvasni az újságban a magamfajta parasztember.

Én azt szeretném, ha többet foglalkoznának a szövet-

tudja, hogy egy elgondolást hányféleképpen lehet megfogalmazni?

Valahogy közelebb kellene állniuk hozzánk ezeknek a vezetőknek, egy kicsit több türelemmel, úgy kellene magyarázni, hogy mindenki megértse. A tudatlanság sajnos velünk született. Alig cseperedtünk fel

segítve egymást, menjenek előbbre.

Össze kéne hozni a falu lakóit. Többet beszélgetni velük. Hogy hogyan? Ezt én nem tudom. Ezen a vezetőknek kellene törniük a fejüket.

A beszélgetés, melynek során valóban sok érdekes dolgot mondott el a levél írója, hasznos volt. Észrevételeire visszatérünk, olvasóink találkozhatnak majd írásainkban az Sz. Józsefné által elmondott problémákkal.

Az érkező levelek között akad szép számmal olyan is, ami egy-egy konkrét esetről szól. Pél-

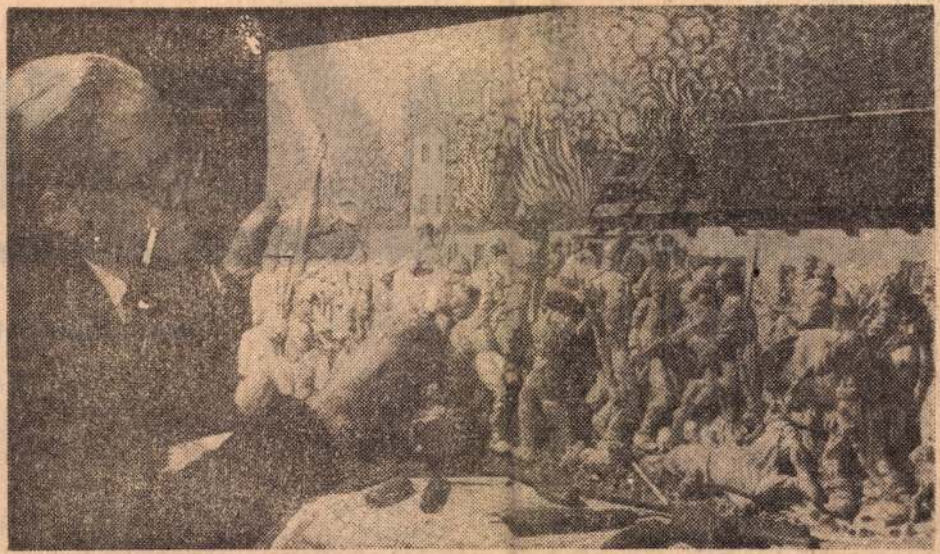

A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című domborművet. Képünkön az alkotó a 110x70 centiméteres, 70 alakos kompozíciójával. (MTI foto — Hadas János felvétele)

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1989 MÁR. 9.
Magyar Hírlapterjesztő
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 183-307

Néplap

Március 9., vasárnap
Franciska napja

A Nap kél: 6.10, nyugszik: 17.40 órakor. A Hold kél: — —, nyugszik: 8.05 h-kor.

Várható időjárás: Időnként megnövekvő felhőzet, legfeljebb egy-két helyen kisebb havazás. Reggel párásság, helyenként köd. Napközben kissé megélénkülő nyugatias szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 4—9 fok

— KÉTSZÁZ díszfát — gömbakácot, gesztenyét — ültetnek el a kunszentmártoni iskolások a fásítási hónap alkalmából. A faültetés a község parkosítását szolgálja.

— KETTŐS ünnepe volt pénteken a kisújszállási Háziipari Tsz asszonyainak. A nemzetközi nőnap alkalmából köszöntötték a mintegy százhetven asszonyt, akik ekkor tartották évzáró közgyűlésüket. A szövetkezet jó munkáját [illegible] bizo-

Lottó tájékoztató

A Sportfogadási és Lotto Igazgatóság közlése szerint 10. játékhéten öttalálatos szelvény nem érkezett. Négy találatot 28 fogadó ért el, nyereményük egyenként 141 34 forint. Három találata 303 fogadónak volt, nyereményü egyenként 652 forint. A két találatos szelvények szám 114 292 darab, ezekre egyen ként 20 forintot fizetnek. nyereményösszegek a nyer

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1983 SZEP 18.

KISS ERNŐ BOGYOSZLÓI FAFARAGÓ, a népművészet mestere fából faragott nagyméretű domborműveken örökítette meg hazánk történelmének egy-egy jelentős eseményét. Győr Város Tanácsa megvásárolta a győri vár visszafoglalását ábrázoló domborművet.

Kiss Ernő

a gyógyforrásokat a gyógyaru-
értékesítés

1021

bb. 13. győr város tanácsa vásárolta meg kiss ernő fafaragó népművész legujabb alkotását

a vid-fm/mné/ká/gy/la 1968. szeptember 17.

kiss ernő bogyoszlói fafaragó, a népművészet mestere, fából faragott nagyméretü dombormüveken örökitette meg hazánk történelmének egy-egy jelentős eseményét: a honfoglalást, a dózsa-féle parasztlázadást, zrinyi kirohanását és legutóbb a győri vár visszafoglalását a törököktől. a zrinyi harcát megörökitő dombormü tavaly óta a szigetvári muzeum birtokában van, most pedig győr város tanácsa jelentkezett vevőként: megvásárolta a győri vár visszafoglalását ábrázoló dombormüvet, amelyet a müvész a város 700 éves jubileuma tiszteletére készitett./mti/

bb. 16. e...eszült az ózdi kulturális hetek programja: 60 nap alatt 42 rendezvény

vid-fm/tr/ká/gy/la 1968. szeptember 17.

október 1. és november 30 között rendezik meg a hagyományos ózdi kulturális heteket. a liszt ferenc müvelődési ház 60 nap alatt 42 kulturális esemény szinhelye lesz. a miskolci nemzeti szinház müvészei előadják illyés gyula ,,fáklyaláng,, és federico garcia lorca ,,bernarda háza,, cimü drámáját. számos iró-olvasó találkozón kivül megrendezik az acélváros szinházlátogatóinak és a miskolci nemzeti szinház vezetőinek baráti összejövetelét, valamint az ózdi müvelődési ház 70 éves vegyeskarának, szinjátszó csoportjának és huszéves népi tánccsoportjának jubileumi müsorát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kiss Ernő
NÉPSZABADSÁG
1966 DEC 29.

1966. december 29, csütörtök 1021

A fafaragó népművész történelmi tárgyú domborművei

Csaknem fél évszázada faragja fába elképzeléseit Kiss Ernő, a 70. életévéhez közeledő bogyiszlói népművész. Első nagyméretű domborművét, A magyarok bejövetelét az Iparművészeti Tanács vásárolta meg, második alkotását pedig a Zrínyi kirohanását a szigetvári múzeum őrzi. A Dózsa című kompozíciója szintén az Iparművészeti Tanácshoz került. Kiss Ernő nemrég fejezte be a Szabadságharc című faragványát. A fafaragó népművész még az idén befejezi a győri vár visszafoglalását ábrázoló domborművét. Képünkön: Kiss Ernő népművész és a több mint 200 figurás Szabadságharc című kompozíció.

Washingtoni levél

Hóvihar Washingtonban

Tavaszias, húsz fok fölötti volt a hőmérséklet az előző napon, s felöltő nélkül jártuk a napsütött utcákat. A Kanada felől betörő hűvösebb légtömegeket senki sem vette komolyan, s a meteorológusok is azzal vigasztaltak, hogy lesz ugyan enyhe hószállingózás, de azt havas eső, majd eső követi, s délről visszatérnek a tavaszias szellők. Délelőtt tíz órakor azonban, amikor már jeges szél kavarta a sűrű hópelyheket, a meteorológusok hirtelen köpönyeget fordítottak, s húsz—huszonöt vagy harminc centis hótakarót jósoltak.

A „vészjelzés" azonban késői volt, a felkészületlen amerikai főváros forgalma hamarosan csigalassúvá vált a hóban. Nagy keletje lett a vastagon rovátkált hókerekeknek, mert Washingtonban a rendőrség bünteti azokat a gépkocsivezetőket, akik nagy hó idején hókerekek nélkül közlekednek. Előkerültek a csizmák, a kucsmák, sőt megjelentek az első fülvédőt hordó emberek is az utcákon. Délután már a kisfiúk hócipőkben botladozva mentek hógolyózni; csetlésük-botlásuk oka, hogy legalább három-négy számmal nagyobb hócipőket hordanak, s ezek orrát papírral tömik ki. A cipőüzletekben már így adják el a hócipőket, hiszen tudják, hogy a takarékos szülők jó néhány évre előre el akarják látni a gyereket hócipővel.

A havat csak néhány főútvonalon takarítják el hatóságilag, a többi helyen meghagyják, mondva, *„majd csak elolvad"*, a házak előtti járdát pedig *majd csak kitapossák* a járókelők.

Ahogy nőtt húsz—huszonöt centisre a hótakaró, úgy lett mind lassúbb a forgalom. Az emberek újra arról beszéltek, hogy mégiscsak jó lenne, ha végre a városi hatóságok megegyeznének az évek óta tartó vitában, hogy földalatti vasutat vagy a várost átszelő országutat építsenek? Ilyenkor, ha szavazásra kerülne sor, bizonyára a földalattinak lenne több híve. Igaz azonban, a városi hatóságok hiába döntenék el maguk között a dolgot, pénzük úgysincs, mivel Washingtonnak nincs önkormányzata, az illetékes kongresszusi bizottság pedig ugyancsak takarékoskodik a pénzzel. Olyan ez, mint egy végtelen lánc. A város önkormányzatának útjában áll a fajgyűlölet. Az erre vonatkozó javaslat azért bu-

kott meg

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Kiss Ernő
1966 NOV 23

Az ötödik dombormű

Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó népművész alkotásait ismerik az országban és a határokon túl is. Csaknem fél évszázada faragja fába elképzeléseit.

A hetvenedik évéhez közeledő mester sokáig inkább figurákat és néhány alakból álló kompozíciókat alkotott. Néhány éve domborműveket is készít.

Első nagyméretű domborművét, amelyben a honfoglalásnak állított emléket, az Iparművészeti Tanács vásárolta meg. Megmintázta Zrínyi Miklós kirohanását is. Ezt az alkotását Szigetváron őrzik.

Különösen nagy sikere volt a „Dózsa" című kompozíciójának. Ez a munkája Ausztriában, Svájcban és az Északamerikai Egyesült Államokban is elismerést keltett.

Kiss Ernő nemrégen befejezte a „Szabadságharc" című kompozícióját. A 120x70 centiméter nagyságú domborművön több mint kétszáz figura látható.

Az idős mester továbbra sem pihen. Már dolgozik a győri vár visszafoglalását ábrázoló domborművön. Az érdekes munkához az ötletet a vaskakas legendája adta.

Ez tulajdonképpen az első igazán megyei tárgyú alkotása Kiss Ernőnek. Az ötletet a közelgő 700. éves győri ünnepségak adták. Alkotását Győr városának szándékozik felajánlani a bogyoszlói népművész. Az ötödik történelmi tárgyú dombormű készítését még az idén befejezi.

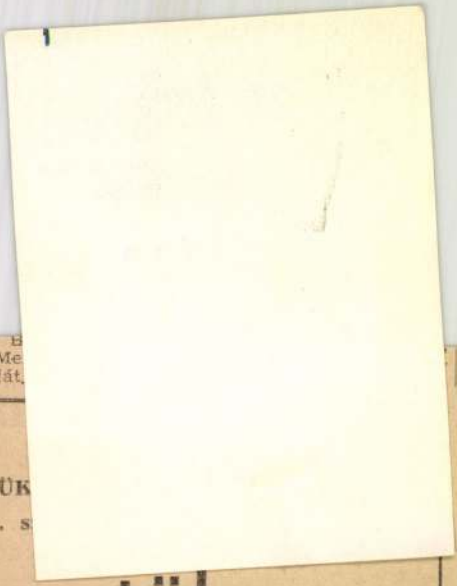

... tovabba B...
a Szovjetunió, Uruguay, Me...
Csehszlovákia válogatottját...

ÉRTESÍTJÜK...
hogy a 41. s...

áthelyeztük

Győr, Alkotmány u. 17
szám alá.
Telefon: 34—48.

GYŐR-SOPRON MEGYEI
IPARCIKK-KISKERESKEDELMI VÁLLALAT.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő
KISALFÖLD

1987 MÁJ - 7.
1021

Részlet Belovitz Károly „Alkotók és alkotások" című sorozatából. A kép Kiss Ernő népművészt ábrázolja.
(A felszabadulási pályázaton III. díjat nyert.)

Művész és felelősség

Egyre többször fordul elő velem, hogy ankétokon, vitákon ún. izgalmas művekkel találkozom: a nézők, akik leülnek egy rövid beszélgetésre, nem arról számolnak be, mennyire tetszett nekik a regény vagy a film, hanem többnyire szenvedélyesen vitatkoznak a művel, és így nem is annyira a tetszés—nem tetszés álláspontjai csapnak össze, hanem több történik ennél: a mű magatartását, értelmezhetőségét, figyelmeztető vagy felébresztő gesztusát boncolgatják — és innen teszik fel kérdéseiket. Ezek a művek tehát „kerülőúton" lesznek sikerré a gondolatok vitáján, az elfogadás problémáin áttörve.

Ezt a vitabontó felrázó hatást olykor jelentősebb sikernek érzem, mint amikor az író kezét rázzák, és lelkesednek egy-egy regény-film érdekes fordulataiért, de aztán a tegnapi focimeccsről kezdenek beszélni. Ilyen vitákban gazdag siker volt az utóbbi időben a Hideg napok (Kovács András filmje), Thurzó Gábor A szent c. regénye és a belőle készült darab (Az ördög ügyvédje), H. Bartha Lajos Kiáltás c. dokumentumjátéka és az Utószezon c. Fábri-film. De szatírikus hangjánál, kísérletező formai megoldásánál fogva ide sorolnám az ugyancsak vitákat kavaró Moldova-regényt, a Gumikutyát is, mely nemcsak a gazdaságirányítás reformjának gondját elemzi, hanem az átalakulás feltételeit megteremtő emberek pszichológiai-etikai készülődését is, — bár ezt a görbe tükör segítségével tette: egyaránt jelenti az illúziókkal való leszámolást, a régi ízlésnormák és romantikus fordulatok lassú, türelmes átépítését és a valóság magas művészi hatásfokú felfedezését.

De hol van itt a felelősség mozzanata? Ott, hogy ebben a munkában a művésznek legtöbbször fehér foltokat kell meghódítania, és itt az összpolitikai fejlődés áttekintésének, a közéleti jártasságnak éppúgy részévé kell válnia alkotómunkájának, mint a közönség befogadóképességét, fogékonyságát, érdeklődését érzékelő képességének. A művész nemcsak kérdéseket ad, hanem jelzi, olvasójából „provokálja" a válaszokat is. Tehát nem felelőtlenül csak kérdez, hanem a közvélemény formálójaként befolyásol is, és enynyiben részese a jövő társadalmi-emberi formálásának is. A Húsz óra, vagy a Hideg napok azért jelentettek szintézist, mert ez a sokoldalú művészi felelősség volt az alkotómunka kerete: a felfedezés értékeit az emelte, hogy az új ízlésnormák alakításának gesztusa ezekben a művekben harmonikus egységre talált egy új valóság-mozzanat felelősségteljes felfedezésével.

Művészeink érzik, hogy e két probléma — az alkotó felelős- ha egyszer már megszületett pl. a Hideg napok társadalmi felelősséget boncoló, elmélyült szintézise, akkor már megoldódott ez a feladat, és kevésbé felelős alkotásokon, a közönség igényeit alacsonyabb szinten kielégítő művekben lehet már gondolkozni. Hogy a példánál maradjunk: egy évvel ezelőtt egy filmes vitán mondta valaki, nyilván tréfálkozva és dicsérő szándékkal, hogy a Hideg napok és a Szegénylegények szintézise után joga van már a filmművészetnek a megtorpanásra. Azóta eltelt egy év, és ma már látszik ennek a gondolatnak árnyoldala: kissé lelassult, elszürkült a lendület, mely akkor ezeket a műveket felszínre dobta. Lelassult, mert nem alakult ki körülöttük tartó, segítő áramlat, művészi irányzatot teremtő közhangulat, hanem ki-ki a maga posztján úgy érezte, hogy sikerült egy csúcshoz érni, s ezért könnyebb fajsúlyú vállalkozásokat kell e nehéz fajsúlyú művek mellé állítani.

Vagyis: a művész felelőssége elképzelhetetlen a művészi közélet felelőssége nélkül: ezt a közéleti hangulatot, belső „pezsgést" kellene tovább élesztenünk, hogy ez a most jelentkező új és életképes irányzat valóságos művészi

KISS ERNŐ
1021

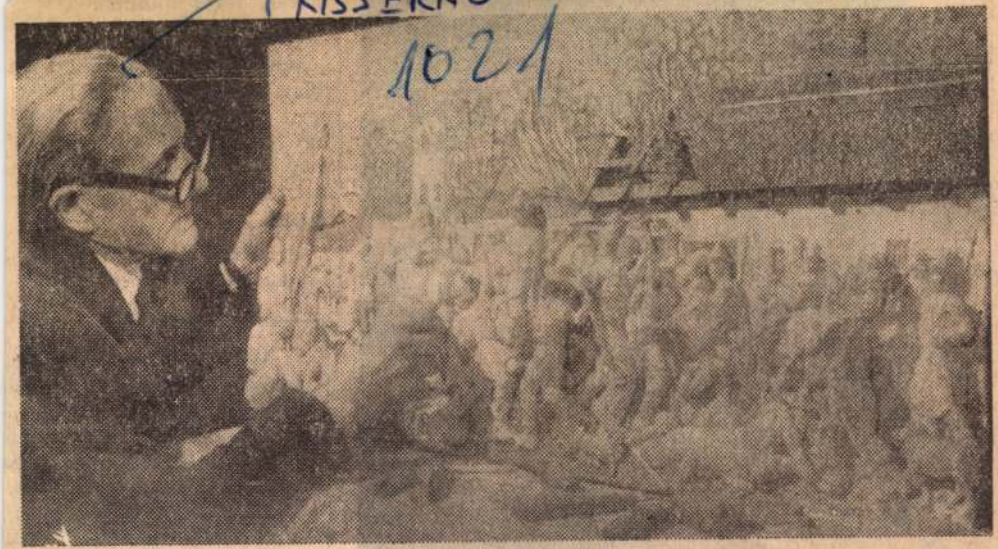

A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a Tatárjárás című domborművet. Képünkön az alkotó a 110x70 centiméteres 70 alakos kompozícióval.

(MTI foto — Hadas János felvétele)

A DUVIÉP építi a 34 ezer hektoliteres pincét Móron

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 MÁJ 11

Veszprém

jazz Fesztiválra. Angol, cseh,
met, olasz és amerikai együt
melynek egyik rendezője a VI

1988 JAN 28.
Kiss Ernő
1021

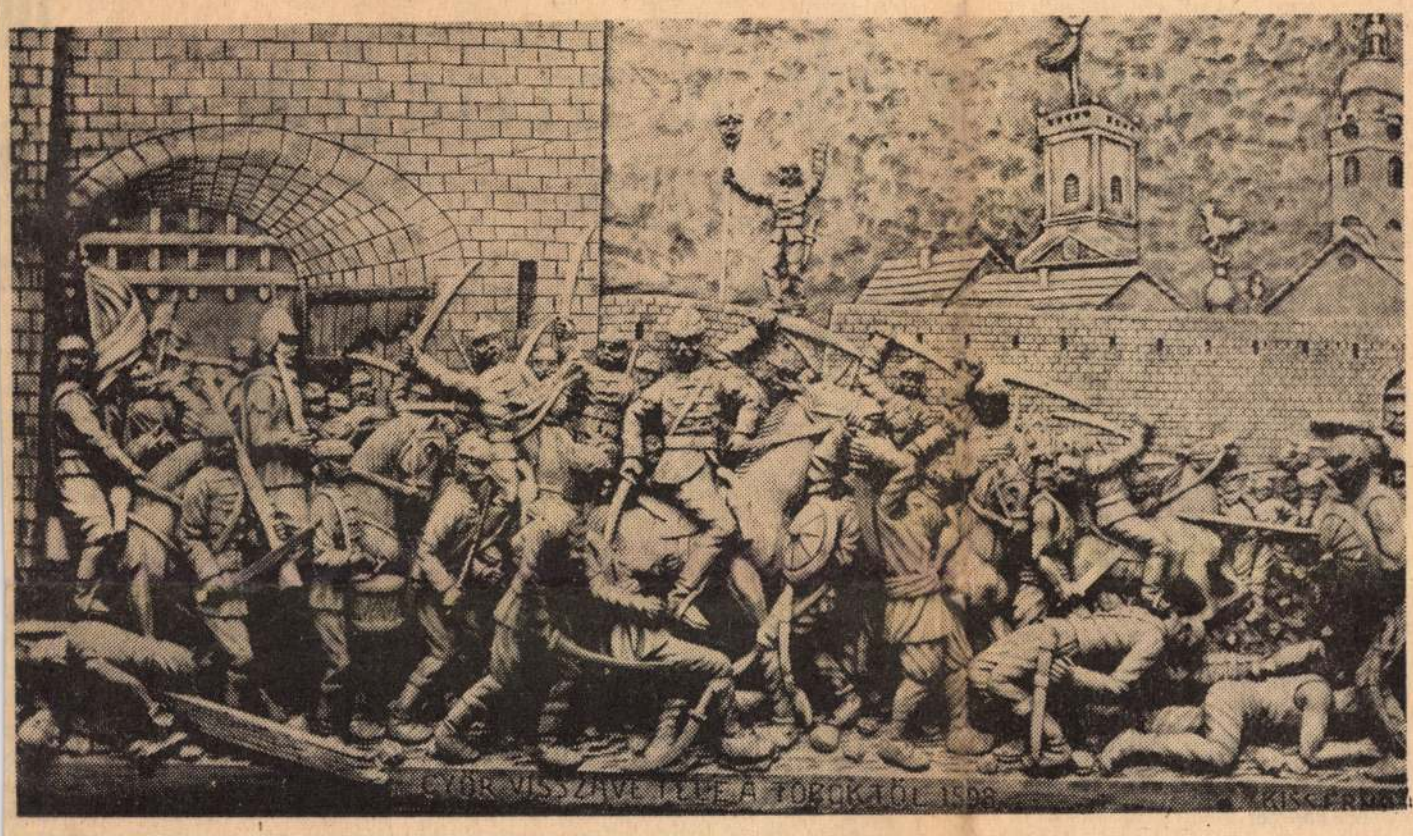

Kiss Ernő: Győr visszavétele a töröktől.

A faragókés varázsa

Kiss Ernő 70 éves

Mint a varázsló, csak a kezébe vesz egy darab fát, addig forgatja, faragja késével, míg emberi figura bontakozik belőle. Oly fürgén, frissen dolgoznak ma is az újjak, mintha nem is hetven esztendő pergett volna át rajtuk.

Tisztelgő seregszemle

Hány pásztor, munkában megfáradt kapás, kaszás, emberségében megalázott, az élet roppant terhe alatt megrokkant ember figuráját formálták meg, vésték fába ezek az ujjak? Ki tudna arról számot adni? Annyi bizonyos, hogy szüntelen munkában telt el a hetven esztendő. Sokszor virradt rá a hajnal, amikor még kezében volt a faragókés. Sok-sok ezerre tehető műveinek száma, mert naponta négy-öt figurát, olykor ennél is többet megfaragott.

A ház végében lévő kis helyiséget fürkészem, amely alig különbözik más kézművesek műhelyétől. Ezek a falak tanúi Kiss Ernő alkotó életének, magányos, sokszor a késő éjszakába nyúló vívódásainak. Az évek során messze jutott ezeknek a szűk falaknak a híre. A nagy varázsló innen küldte szét jeleit a világba. Mert az öt földrész sok-sok országába vitték el a bogyoszlói faragó ember munkáit, hírét, hogy ami a keze ügyébe kerül, új életet kap, új rendeltetést. Lakások vitrinei, múzeumok őrzik remekbe sikerült faragványait. Gyönyörködtetnek s tanúskodnak a nép lelkében szunnyadó gazdag képzeletvilágról, alkotó képzeletről.

Hosszú út

Kiss Ernő, a törékeny kis ember most messze néz szemüvege fölött. Ahogy emlékezik s a munkáiról beszél, szerénység és szelíd alázat van szavaiban. A tovatűnt évekre emlékezik, s közben mintha mérné is, milyen hosszú volt az út Veronától, ahol mint beteg hadifogoly kezdett faragni előbb csak díszes sétapálcákat, botokat s később olyan figurákat, amelyeknek csodájára jártak az emberek. Hazajövet már egyetlen napra sem vált meg faragókésétől. Sokszor dolgozott megrendelésre, mindent igyekezett becsülettel, legjobb képessége szerint megfaragni, teljesíteni a megrendelők kívánságait. Azok a munkái sikerültek azonban igazán remekbe, amelyek nem megrendelésre, hanem belső kényszer hatására jöttek létre.

Rendkívül jó megfigyelő, kiváló képessége van ahhoz, hogy egyetlen mozdulatba sűrítsen drámai erőt, bánatot, fáradtságot, a paraszti életforma egy-egy jellemző motívumát. Kiss Ernő szeme elsősorban a bánatot, a tragikumot látta meg a parasztí életformában. Ezt legkifejezettebben a *Lányanya*, a *Temetés*, az *Intő*, a *Búcsúztató* című egy és több alakos figurái, kompozíciói példázzák. A *Bölcsőt ringató anya*, a *Kenyérszelő asszony*, a *Hazatérő szegényember*, a *Pásztorcsalád* című művei mind őszinte, mély vallomások az emberről, a humanizmusról, teljes azonosulás a témával. Figurái együtt, de külön-külön is élnek, néhol szinte költői finomsággal fejezi ki emberek egymásrautaltságát, összetartozását.

Virágzás

A felszabadulás után újult erővel lát munkához, új értelmet kap művészete. Már nemcsak az „őstehetséget", a mutogatni való különc parasztemmbert látják benne, hanem elismerik hivatalosan is művészi alkotótevékenységét. Számtalan elismeréssel, kitüntetéssel jutalmazzák műveit, pályázatokon sorozatosan nyer díjakat, hazai és külföldi kiállításokon egyaránt osztatlan nagy sikert arat műveivel. Legutóbb Moszkvában és Brüsszelben mutatták be faragványait.

Művészetének reneszansza akkor következett be, amikor már túl volt a hatodik évtizeden. Több alakos kompozíciókat már azelőtt is sokat faragott. De lélekben mindig valami másra is készült. Vágya, tehetsége szinte feszítette, s egy napon kilépett a megszokott műfaji keretekből, és olyan monumentális domborműhöz látott, mint a *Honfoglalás*. Kiss Ernő képzeletvilágát, művészetét addig is gyakran termékenyítették olvasmányélményei, történelmi múltunk népünk sorsfordulóinak nagy kérdései. A Honfoglalás (az Iparművészeti Tanács tulajdona), a *Zrínyi kirohanása* (a szigetvári Zrínyi Múzeum tulajdona), a *Dózsa*, az 1848-as szabadságharcot ábrázoló kompozíciója — faragóművészetünk szinte mindmáig egyedülálló vállalkozása, s Kiss Ernő művészetének legszebb kivirágzása.

Korunk sodrában

Kiss Ernő eredeti népi tehetség, de nincs rokonságban művészete a hagyományos pásztorfaragással. Egyazon tőről ered tehetsége a *Kapoliakéval*, de más ágon lombosodott ki az ő faragóművészete. Amíg a Kapoliak pengéje nyomán egy ősi művészet késői virágai nyíltak ki, Kiss Ernő sajátosan egyéni művészetet teremtett. Az egyéniség jegyei (a témalátás, előadói stílusa) első pillanatra felismerhetők. A sűrítés, a drámai erő, a kifejező gazdagság legfőbb értéke művészetének. Amíg a pásztorművészek idillikus képeket faragtak, s a pásztorélet különböző motívumait vésték szaruba vagy fába mesés könnyedséggel, addig Kiss Ernő tekintete a társadalom perifériáján élő, a falusi szegényemberek életére irányul. Innen van, hogy legtöbb alkotása társadalmi problémát fejez ki a faragás sajátos eszközeivel.

Kiss Ernő odafigyel mai változó, alakuló életünkre is. Ezt bizonyítják az *Olvasó pásztorlány*, a *Munkás-paraszt találkozó*, a *Magvető* című alkotásai.

A győri vár visszafoglalását ábrázoló gyönyörű domborművét figyelmébe ajánljuk Győr Város Tanácsának,

Kiss Ernő a műhelyében

a közelgő 700. éves jubileum egyik szép színfoltja lehetne ez a remekmű.

Fiatalos kedvvel

Kiss Ernő fiatalos kedvvel dolgozik, most népünk egy másik tragikus sorsfordulója, a tatárjárás megfaragásának gondolata foglalkoztatja.

Sűrűn jönnek lakására az ország, a világ különböző részéről. Legutóbb éppen Ausztráliából és Svájcból jöttek meglátogatni, megcsodálni Kiss Ernő faragó művészetét.

Kívánjuk Kiss Ernőnek, a népművészet mesterének, hogy varázslatos erejű bicskájával még sok-sok, remekbe sikerült figurát, kompozíciót alkothasson mindnyájunk örömére, gazdagítására.

Hamar Imre
(Nagy Éva felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD

Hajnal Bálint:

Szemcsék a mo

A boldogság közügy — mondja Péter, amíg befűzi a magnószalagot —, nem lehet közömbös a társadalom erkölcsi hőmérsékletére és anyagi jólétére sem, hogyan tölti az ember a munkán kívüli idejét. Az alapképlet, a szerelem, a házasság mindinkább ingó-bingó zöld fűszál, száraz fűszál. Olyan tapasztalatátadás-féle járt az eszemben, hogy a házastársi együttélés néhány jó módszerét közzéteszem. Nem kevésbé lehet hasznos, mint a zsírfolt eltávolítása szövetből. Ez volt a témám. Beszélgettem öregasszonyokkal. Egyetlen kérdésre kértem tőlük választ: hogyan tartották meg az urukat. Az élet szürke kis történései közül mindig kimosható valami kis aranyszemecske... Bocsáss meg ezért az emelkedett képért. Néha egy kicsit én is hinni szeretnék. Hát hallgasd, ha nem untat.

— Hallgatom — mondja János.

Kattan a gép, beszélni kezd a szalag.

P. hangja:

Felvétel indul... Szemcsék a mosón... Huszonhárom...

A Dunáról fúj a szél, lebbenti a tiszta szobácska függönyét. Kedves öreg bútorok között már csak a múlt lakik az özvegy hajósné otthonában. A villaszerű ház másik két szobája mai ízlésű, ott van a tévé, rádió, háromágú csillár és kényelmes heverők, szőnyegek és modern fotelok: az ifjú pár otthona. A nagyanyó szobája régies, de meleg hangulatú, öreg illatú, emlékeket őrző. Az ablakon rálátni a Duna-parti fákra, ide hallatszik a lenti beszéd. Akkor is felhallatszott a fütty vagy kiáltás, amikor még vitte és hozta e ház emberét a hajó. Édes néném, minden öröm és fájdalom már távolodóban van, csak egyet hadd kérdezzek, tessék mondani: hogyan sikerült a vízi országút örök vándorát, kedves jó emberét megtartani oly hosszú életen át?

Asszony hangja:

Nem egészen értem, mit kérdez, fiam. Azt-e, hogy hű maradt-e hozzám az uram, vagy hogy én is őhozzá? Nyugodjék, szegény, ne bántsam meg az emlékét, de nem ez volt a legfontosabb dolog. Hanem a mindennapi. Ötet a hajósság útra szólította, mert, amikor kellett, jött, ahogy jöhetett. Volt-e neki itt vagy ott valakije, nem mondta, nem kérdeztem, de itthon úgy volt mindig, mint a császár, körülvettük, elláttuk, hallgattuk a gyerekekkel együtt, meg ha férfimunka volt a ház körül, tette velünk. Jóllakattam, amivel kellett, vidámságból, gondból is módjával, ez volt az útravalója, és tudta, hogy ez sohasem keseredik meg. Mi hajósasszonyok hetekre, hónapokra engedtük útnak az embert, nem tarthatta más, csak amit elvitt belőlünk. Abban pedig nem volt semmi praktika. Azt mondom most is a fiataloknak, ne nyavalyogjanak semmi dolgokon, hanem ami leckét az élet ad, azt csinálják jól. Nem ördög az ember, hogy a jót eldobja a rosszért.

P. hangja:

Felvétel... Szemcsék a mosón... Harminchét..

Vidéki városka, modern lakóház, ötödik emelet. Nyugdíjas főtisztviselő a lakás ura, nincs itthon, népfrontgyűlés van a kerületben, s az örökké tevékeny öregúr nélkül nem történhet társadalmi megmozdulás. A kedves, művelt háziasszony méltányoló büszkeséggel mondja el ezt, aztán hátorítóan érdeklődik jövetelem célja felől. Kérdésemre úgy válaszol, mint aki egy imént félbehagyott témára tér vissza.

Asszony hangja:

Örök harc a szeretet, sohasem lehet eldöntöttnek tekinteni. Nem valami szerencsés, hogy engem kérdez erről. Volt egy mindenható módszerem: teljes odaadásért teljes odaadás. Egy lélegzet, egy gondolat se legyen külön, minden-minden csak közös egy. Ugy szeretni, hogy eggyéforrni vele egészen. Hittem a szerelem totális hatalmában, makacsul, görcsösen, istennél is jobban. Gratulál? Ne gratuláljon! Belebuktam. Magam sem tudom, hol keseredtünk meg, mikor csúsztak ki kezemből a fonalak, de ahogy felnőttek a gyerekek, egy napon elhagyott a férjem. Nem más nőért. Csak úgy. Az volt talán a baj, amit a legszebbnek gondoltam: hogy egy lépést sem tettünk külön, beleépültem egészen az idegeibe, részt vettem munkájában is, szerveztem az életét. Úgy bezártam szerelmembe, hogy pillantása se legyen kifelé. Örök készültségben voltam, mindentől meg akartam óvni. Már látom, hogy nem lehet így. Külön ember az, ha házastárs is, s a szerelem nem jelenthet abszolút birtoklást... Ez a második emberem régi barát. Válásom után két évvel találkoztunk, két hamvadó élet vagyunk, öt év óta mégis nagyon boldogan élünk. Ma azt hiszem: a legfontosabb a gondoskodás, és hagyni, hogy neki is öröme legyen ez. Persze, amíg fiatal az ember, nem gondolkodhat úgy, mint az öreg.

...

P. hangja:

Felvétel... Szemcsék... Hatvannégy.

A faluból való ismerősöm biztatott, hogy ha boldog házasságot akarok látni és emberi életek időálló kötőanyagáról hallani, jöjjek el B-ra, keressem a kedves, mosolygó boltosnénikét. Elkéstem. Elvitte a titkát. (Az utolsó szavakat fülébe ordítottam az öregembernek.)

Öreg férfihang:

Nem vitte el. Őrzöm. Emlékével együtt. Amíg élek, őrzöm. Szelíd asszony volt a feleségem, ez volt a titka. Valóban szépen éltünk, nagy családot neveltünk sok-sok gürcölésben. De egyetlen hangos szó sem volt közöttük. Különös, nem is őt akartam feleségül venni, hanem a húgát. De szelíd, apró gondoskodásaiból megéreztem, hogy ő jobban szeret, hozzá pártoltam annak idején. Tartózkodó, meghitt örömökkel ajándékozott meg, anyai, asszonyi hivatásának élt. Düheimet, akármi keltette, megtörte csendes szavával. A szelídség úgy védte, mint a páncél, de nem magát védte vele, hanem a család köré rakta meleg buroknak. Sosem akart uralkodni senkin, szolgálatra termett. Örök törődés volt a napja, de sokszor hallottam munka közben, hogy csendesen dúdolgat. Aztán lassanként nem hallottam azt se, mást se igen. Az emberek hangos beszéddel szóltak hozzám, szemben velem, hogy szájuk mozgásáról is értsem őket. A hangosság torzít, elveszi a hangsúlyok természetes színeit, idegenné vált minden lélek. Magam maradtam. Csak ő nem kiabált, nem gesztikulált. A fülemhez hajolt, és bársonyos kis hangján úgy adta a szót, mint fiatal korunk meghitt óráiban.

P. hangja:

Visszaálmodta a bácsi a fiatal korát.

Az öreg hangja:

Az, az, rák vitte el. Két hónapja temettük.

Kattanás.

...

— És most mit akarsz ezzel?

— Most már semmit, csak összegyűjtöttem.

— Mert tudod, mi ez? Tömény ábrándozás. Ezek a típusok ma már nincsenek, és sohasem voltak. Az élet történéseit az idő kilugozza, átmossa az emlék, és ha marad is aranyszemcse a mosópadon, nem ér az többet, mint egy véletlen csillogás.

De a kötőanyag az emberek között! Ma sem lehet más, mint öregjeink idejében és valaha is, mióta ember az ember, és párral él!

— Az-e, más-e, mit tudom én. De kikéri magának, hogy tanítsd. Vagy rászületett, vagy képtelen a szerelemre, csak közösülni tud. Dobd a francba a szalagjaidat!

Suha Andor:

Helyszíni közvet

Szomorúan jelentem, hogy így tél felé az ördögök hideg szőrös mancsukkal megtapogatják a szívemet, és én szomorú leszek és rosszkedvű. Nem ízlik az étel, a munka. Reggelenként ballábbal ébredek, mert tejszínű ködöt látok az ablak üvegén és estenként teljes letargiában hajtom álomra a fejemet, tudom, holnap még rosszabb lesz. Aztán újra ébredek még idegesebben, belekötök mindenkibe, semmi és senkisem tetszik és egyáltalán, miért sötétedik olyan korán?

Es miért felel az én kisfiam élővilágból hármasra? És miért mondja a tanárnő az én fiamnak, hogy gyenge kis agronómus lesz belőle? Miféle pedagógia ez? És egyáltalán ki ez a tanárnő, biológus vagy vátesz? Én bemegyek és megmondom neki, hogy...

Es miért szemtelen az én fiam, és miért válaszolja a tanárnőnek azt, hogy ő „iste agronómus lenni ez? Ki neveli ezt től tanulja a sz

És miért tolak son az emberek rendőr az utca rugdossák egym Az ám, és mi e ért rugdossuk mondani rakonc és nénik, miért Es az én kollég felületes, gyeng asztalomra?

Örömmel jelen ban néhány jói próbafűtést tartot hozták a jupiterl jobban lássak.

Milyen szép re

— Jó friss tojás a feleségemhez csámcsogom a rá tem mosolyog mi

— Olyan jó ily örül. Olyan jó, ha hatatlan és rabiát nejem, de én ne hogy sérteget, mo bocsátok neki. Sz dezni, de nem m ő is és miért mo körülöttem.

„Okos ember a nagy emberismerő tényleg nem lesz a bét folyton összet val. Igy nem lehe lom magamban.

„Es a fiú már nagy önismerettel tárgyilagos. És mi Ha-ha nevetnem k nem is akarok...!

A villamoson a nők milyen szépek segítsünk szépen e ninek.

„Hull a fának a löm a dalt és a kacsint. Azonnal el vasárnap kimegyek jó ez a tévé. Külö

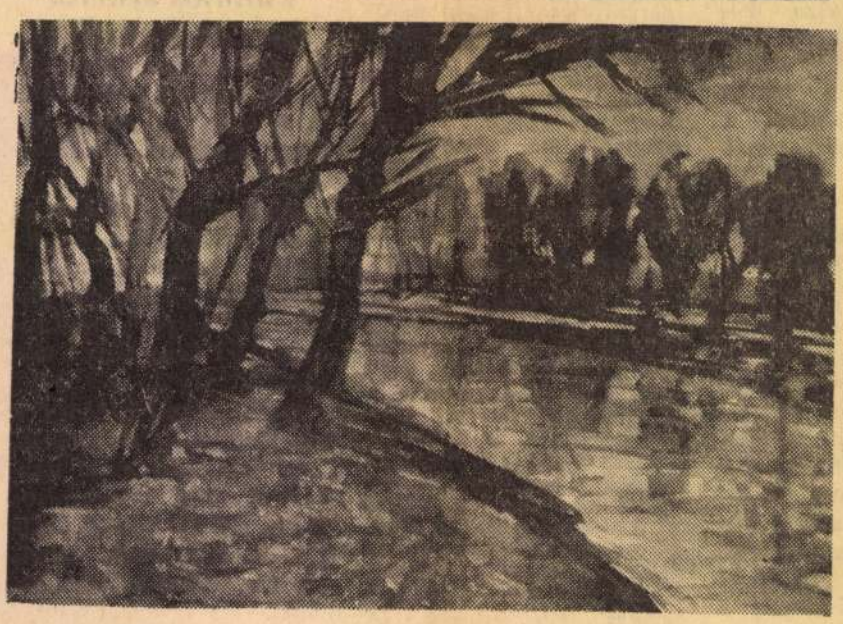

Cs. Szabó Lajos: FOLYÓPART.

NÉPMŰVÉSZET, NÉPMŰVÉSZEK

Fél évszázad faragás II.

(A cikk első részét a karácsonyi számunkban közöltük.)

1021

Kiss Ernő legkedvesebb pihenőhelye az erdő, szórakozása regény, forrásmunka olvasása.

A magyarok őstörténetének újraolvasása s ki tudja, hány századik sakk-készletének faragása közben valami történt vele. Ahogy végignézett készülő figurái hadrendjén, a parasztok kucsmás, subás tömegén, a király s királyné méltóságos alakján... Mintha az Árpádok kora elevenedett volna meg... 1962-ben olyan népi alkotást vásárolt meg az Iparművészeti Tanács, amilyen népművész kezéből még nem került ki Magyarországon. Ez Kiss Ernő monumentális (70 cm magas 3 m hosszú) alkotása, a *„Honfoglalás"* című domborműve volt.

A három nyárfalap finom karcolatú távlati elemeitől az előtérben egész testükkel kiemelkedő harcosokig, olyan óriás távlatokat érzékeltet, akárcsak egy festmény, de olyan fény és árnyékhatásokat is, amilyenekre csak a körplasztikusra formált szobrászati alkotás képes. Szerkezetének áttekinthetősége, formai, technikai kivitelének érzékletessége s a belőle áradó történelem varázslata rendkívül erős. Mozgalmasságát, drámai mondanivalóját vérünkben érezzük.

Alkotói és történelmi reneszánsz

Attól kezdve minden évben új monumentális remekművéről adott hírt a sajtó. A „Négy évszak" c. színes rövidfilmnek faragóművésze óriásit lépett előre, mikor nemzete óposzának megírásához kezdett. S még mennyi terve volt... Nem leírásokban, ceruza- vagy agyagvázlatokban. Nem. Ott formálódtak, tökéletesedtek agytekervényei rejtekén, alkalomra és időre várva, hogy fába faraghassa őket.

Így születtek meg *„Zrínyi kirohanása"*, *„Az 1848-as szabadságharc"* és *„A győri vár visszafoglalása"*. Valamennyi az áldozni kész hazaszeretet rendkívüli hőstettekre serkentő példája. Kiss Ernő különös tehetséggel s kifejező erővel domborítja ki eszményképeit.

A *„Dózsa"* kompozíciójában, hősét — ezt a hatalmas izomzatú férfit, bilincsben s fegyverek között is úgy emeli kínzó, tüzes trónjára, egész környezete fölé, hogy ő uralja a teret.

A *„Tatárjárás, 1241"* című művének alkotását 1969-ben fejezte be. A muhi csatavesztés után védtelenné vált nép kétségbeesett harcát s pusztulását villantja felénk olyan keserű drámaisággal, hogy bogyoszlói házába a világ minden tájáról érkező látogatók döbbent-némán állnak meg történelmünk fába metszett kálváriája előtt.

- Meleg kívánság

Amikor sokszoros évfordulói évében, őszinte tisztelettel s szeretettel a Mester elé állunk, kívánhatunk jobbat eddigi „elégületlenségénél?" Nem! Hisz ez nála nagy erő, mely mindig győzedelmeskedett életkora megnőtt évtizedein.

Hosszú alkotópályája egyúttal biztosítéka, egy olyan technikai, kompozíciós bravúrnak, melynek 15 éve országos és nemzetközi vonatkozásban, állandó, megérdemelt siker az osztályrésze.

H. Bakó L.

TATÁRJÁRÁS, 1241 (Részlet)

Kiss Ernő

kisláptavú hatlapú fenyes csavar,
MSZ 2465

M10x35	3 700 db
M10x50	3 000 db
M10x56	4 000 db

Ipari víz-, gőz-, gázszerelvények:

gőzszelep MOFÉM 1/2"	230 db
gőzszelep MOFÉM 3/4"	320 db
gőzszelep MOFÉM 3/8"	236 db
gőzszelep 8685 6/4"	70 db
gőzszelep 8685 1"	17 db
gőzszelep 8685/I 2"	20 db
gőzszelep 8685/I 3/8"	233 db
gőzszelep 8685 3/4"	298 db
gőzszelep 8685 5/4"	99 db
biztosító szelep NNy 16 2"	5 db
radiátorszelep 8993 3/8"	100 db
gőztorló sarok 3140 3/4"	100 db
gőztorló 3121/I 3/4"	110 db
ferdeszelep 8980 6/4"	100 db
radiátorszelep 8993 3/4"	100 db
sarokszelep 206/M 3/8"	700 db
gőztorló mamut NNy 16 15 mm	27 db
Csap 302/E 40 mm	12 db
Petz tolózár 8691 2 1/2"	140 db
elzáró szelep NNy 16 3/8"	3 db
elzáró szelep NNy 16 1/2"	4 db
elzáró szelep NNy 16 25 mm	50 db
leeresztő szelep 321 5/4"	50 db
tűszelep NNy 4 10 mm	12 db
elzáró szelep balos 32 mm	58 db
elzáró szelep balos 80 mm	1 db
elzáró szelep NNy 10 125 mm	3 db
elzáró szelep NNy 16 20 mm	30 db
biztosító szelep NNy 16 40 mm	1 db
biztosító szelep NNy 16 3/4"—1/2"	2 db
biztosító szelep NNy 16 6/4"—5/4"	5 db
biztosító szelep NNy 16 20 mm	5 db
biztosító szelep NNy 16 5/4"	3 db
csempeszelep 3/8"	45 db
úszógolyó 110 mm	200 db
úszógolyó 80 mm	80 db
úszógolyó 90 mm	40 db
radiátorszelep 8993 3/4"	100 db
radiátorszelep 8993/S 3/4"	20 db
radiátorszelep 8993 5/4"	50 db

villanymotor 4,2 kW 2200 f.
villanymotor 4,2 kW 2200 f.

KISALFÖLD
Győr
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JAN 7

1

1

3

1

K53 II/40 jelű ...
9,7 kW motorhoz 1
K53 II/80 jelű ellenállás
13,5 kW motorhoz 2

Vegyes műszaki cikkek:

faggyús kendertömítés 50x50 mm	600,—
faggyús kendertömítés 25x25 mm	300,—
faggyús azbeszttömítés 15x15 mm	250,—
faggyús azbeszttömítés 20x20 mm	124,—
faggyús azbeszttömítés 30x30 mm	600,—
faggyús azbeszttömítés 45x45 mm	150,—
szőrnemez 15 mm	800,—
fonott sertésszőr	78,—
üvegszövet, 34—0,6	5 038,—
edzett síküveg, bizt.:	
896x354x5 mm	5
1000x340x5 mm	2
346x526x5 mm	2
910x559x5 mm	6
950x622x5 mm	8
1000x510x5 mm	11
1200x510x5 mm	24
Gumiabroncsköpeny 12x38" MTZ tip. traktorhoz	25

Tatárjárás — domborművön

1021

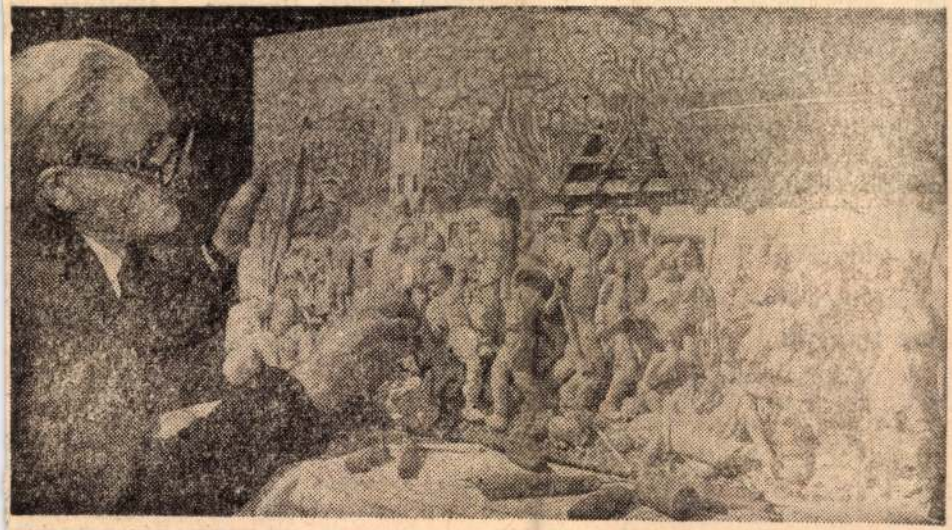

Kiss Ernő

A híres népművész, a 71 éves Kiss Ernő befejezte legújabb munkáját, a **Tatárjárás című domborművet.** Képünkön az alkotó a 110x70 centiméteres **70 alakos kompozícióval.**

...ing irányított szövetkezeti szektor formájában. E szektor a mezőgazdasági termelésben nagyon jelentős szerepet játszott, hiszen országosan mintegy kétmillió katasztrális holdon alakultak szövetkezetek a szocializált földbirtokokon.

E szocialista gazdaságokban az állami irányítás és a szövetkezeti vezetés összefonódott, ami a mezőgazdaságban is biztosította a központi akarat érvényesülését, s a gazdasági élet demokratizmusát.

Szocialista szektor — egy csapásra

A Forradalmi Kormányzótanács a mezőgazdaság irányítására és ellenőrzésére létrehozta a községi, járási és megyei birtokrendező, s termelést biztosító bizottságokat, amelyek a szocializálást lebonyolították, döntöttek a vitás kérdésekben, gondoskodtak a termelés megszervezéséről, s ellátták a falusi szegény-

— Elnézés... Lewis, de... menni hazu... lán már...

Lewis m...

— Szó ... Itt kell m... állapodtunk... denben al... utasításain... ha ki se... kor szüks... gára, az ... lönböző veszélyeknek ... heti ki magát. Bízzon bennem, üljön itthon. Holnap délután együtt elmegyünk a teára, és utána örökre elbúcsúzunk. A barátnőjét pedig én értesítem, hogy keresse fel magát.

Most én ráztam meg a fejem, de nagyon szomorúan.

— Sajnos, az lehetetlen. Mrs. Brown nagyon szigorú asszony.

— Volt szerencsém tapasztalni, amikor becsöngettem. No, de mindegy, ő még mindig jobb, mint az

...dalt sliccelt ... Negyven év körül lehetet... de a halántékán má... őszült. Filmszínésznek néz... hette volna az ember.

— Banless vagyok, a CI... embere — mondta, miutá... Mrs. Brown kiment, — Theodor Banless.

Nem tudtam, hogy a vá... lasztékosságán lepődjem... meg, vagy azon, hogy ez ... nagy és félelmetes szerv... zet szerény hónaposszobán... ba elküldi munkatársait.

— Mit óhajt? — kérde... tem a tőlem telhető legna... gyobb eleganciával.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PETŐFI NÉPE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kis Ernő

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1965 AUG 19

Szigetvár megelevenedik

Szeptember 5-én Szigetvár község lakossága ünnepélyesen emlékezik Zrínyi katonáinak önfeláldozására. A várban újabb Zrínyi-emlékekből, régi korok pénzeiből és Baranya—Pécs műemlékeiről kiállítás nyílik. Ugyanakkor elhelyezik a várban Kis Ernő népművésznek Zrínyi kirohanásáról fába faragott nagyszabású kompozícióját. A szigetvári irodalmi színpad és az Egyesített Tisztiiskola Művészeti Együttese „Szigetvári kaleidoszkóp" címmel a vár történetéhez fűződő irodalmi, zenei és énekszámokat ad elő, míg a vár területén épült dzsámiban katonazenekarok hangversenyeznek. A koraesti órákban gyujtják meg a Zrínyi tér kandelábereiben az emléktüzet. Az emlékünnepségekkel párhuzamosan készülnek az 1966. évi 400. éves jubileumra.

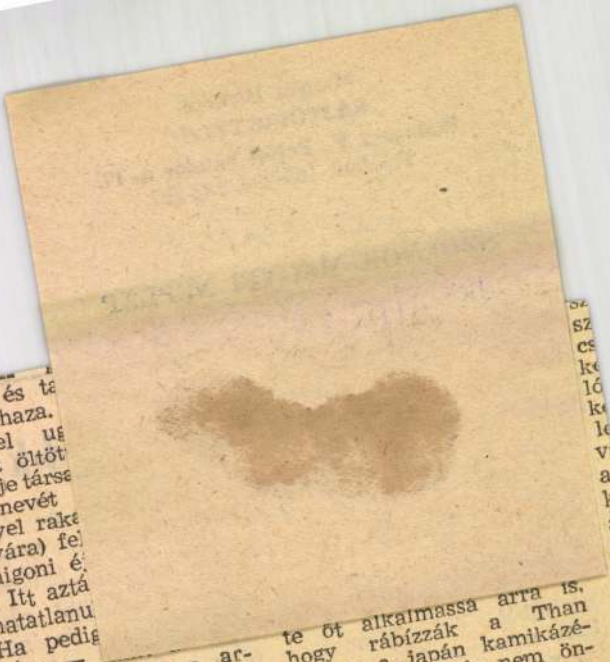

smerték és ta
mon odahaza.
végeztével ug
zsakettet öltöt
barátnője társa
nek nevét
gyönggyel raka
lya agyára) fe
lyik saigoni é
tóban. Itt aztá
fáradhatatlanu
cot. Ha pedig
vacsorára —
zett Newsweek írja — „ar-
ról volt nevezetes, hogy
felállt a székre, s hosszú,
csöpögős verseket szavalt,
szavait mindig a szobában
található legszebb hölgyhöz
címezve".

Talán joggal mondható,
mindenkinek magánügye,
hol és kivel jelenik meg és
hogy szaval-e vagy táncol,

te őt alkalmassá arra is,
hogy rábízzák a Than
Phong, a japán kamikázé-
hoz hasonló, bár nem ön-
gyilkos pilótákból szerve-
zett, terrorista repülőala-
kulat megszervezését. „És
Ky tábornok egysége meg-
alakulásától, 1964 júniusá-
tól havonta átlag 100 ak-
ciót hajtott végre — írja
róla az Epoca — majd

1965 AUG 29.
1021

Szigetvár—ma

Szigetvár lakói 1833-ban közégi ünneppé nyilvánították a vár védőinek hősi napját — 1566 szeptember 7-ét. A megemlékezés — különösen a felszabadulás után — immár rendszeressé vált, az ünnepséget minden évben szeptember 7-hez legközelebb eső vasárnap rendezik. Ebben az évben szeptember 5-én emlékeznek meg a Zrínyi Miklós vezette hősök harcáról, — a vár védelmének 399. évfordulójáról.

*

Molnár Imre, a Szigetvári Várbarátok Köre elnökének idejét most már mindjobban lefoglalja gimnáziumi munkája, hiszen lassan vége a szünidőnek. Azért készségesen szakít időt arra, hogy kedvenc témájáról beszélgessünk.

— A szigetvári vár 1957-ben került a Megyei Idegenforgalmi Hivatal hatáskörébe — mondja. — Ekkor létesült Szigetváron idegenforgalmi kirendeltség, ami a turistaforgalom egyik fontos feltétele is volt. A hivatal jó gazdának bizonyult, mert tulajdonképpen ezzel kezdődött meg a kutatás, a helyreállítás a várban, természetesen közösen a megyei múzeummal és az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőséggel.

Szudáni mérnök fordítása

A kutatásoktól nem vártak világraszóló eredményeket, köztudomású volt ugyanis, hogy a bécsi kincstár feltárást folytatott, a talált értékeket Bécsbe szállíttatta, csak az maradt, ami elkerülte figyelmüket. A megindult munkálatok azonban számos kérdésre adtak választ. Az ásatás tisztázta a belső vár pontos helyét, ahonnét Zrínyi maroknyi csapatával kirohant. Németh Béla a század elején írt egy részletes monográfiát, ő a mostani török dzsámi helyére képzelte a belső várat. Ez a feltételezés megdőlt, Zrínyi és csapata az északnyugati bástyából, illetőleg a közvetlen mellette elterülő területről tört ki. Igen értékesek a vár építése történetére vonatkozó leletek is. A múzeum feltárta a mocsaras talajt megszilárdító tölgyfa-gerenda vázat, az erről tanúskodó fénykép a múzeumban is látható. Az anyagot ugyanis újból le kellett takarni, mivel konzerválásának kísérletei nem sikerültek kielégítően. Az ásatások folyamán ágyúgolyók, török és magyar használati tárgyak, néhány érme, egy pecsétgyűrű és több apróbb tárgy került felszínre. Ezek az értékek a Zrínyi Miklós című állandó kiállításon láthatók.

A külső vár közepén magasodik Szulejmán szultán tiszteletére egészen rövid idő alatt emelt dzsámi. Feltárását és helyreállítását Gerő Győző végezte.

— Sajnos, a korábbi tulajdonosok semmiféle hagyományt nem tisztelve, szinte vandál módon bántak ezzel a nagy értékkel. Hol emeletes magtárnak, hol lovagteremnek használták és természetesen az ennek megfelelő átalakítások során pusztították a falakat, a mennyezetet.

A kutató és restauráló munka gondosságát bizonyítja a dzsámi mostani állapota és a sok-sok látogató elismerő véleménye. Előkerültek az eredeti ajtók, ablakok, az imafülkék, bár az utóbbiak eléggé sérült állapotban. Megtalálták a török szószék alapzatát és a két Korán tartó imafülkét, a templom karzatának elhelyezkedésére utaló gerenda alapzatot. Korábban úgy tudták, hogy a dzsámiból csak egy ajtón át lehet a minaretbe jutni, most kiderült, hogy a karzatról is ajtó vezet ide. Az eredeti vakolatfoltokon érdekes török és arab feliratok váltak láthatóvá. Az elmúlt évben Szigetváron járt egy szudáni néger mérnök, akinek édesapja híres Korán-szakértő. A szigetváriak kérésére lefordított néhány feliratot. „Isten nevében kezdem a napot, harcolva az ördög ellen" — hirdette az egyik. Egy másik arra is utal, hogy valamikor iskolának is használták a dzsámit: „Minden muzulmán férfinak és nőnek szent kötelessége a tanulás" — hangzik az intelem. A dzsámihoz csatolt épületben az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség állandó kiállítási helyet alakított ki.

Zrínyi dráma németül

Rendbehozták a vár kazamatáit. A boltíves termekben kétszáz férőhelyes turistaszállót rendezett be az Idegenforgalmi Hivatal. Az elmúlt évben mintegy 22 ezer magyar és külföldi turista vendégeskedett. Szigetvár forgalmára jellemző: 65 ezerre tehető azoknak a száma, akik megtekintették a várat. Most is hazai és külföldi személygépkocsik sokasága parkíroz és foglal helyet az összkomfortos turistaszálló kényelmes szobái előtt.

— Alig egy hét van vissza az idei ünnepségekig, bízom abban, hogy addigra elkészülünk minden munkával — kalauzol bennünket a gondnoknő. — A dzsámi előtt parkírozunk, az északnyugati bástyánál salakot hintettünk el, erre még apró zuzalékot szórunk.

A legnagyobb munkát a várfalak helyreállítása és megóvása igényelte. Falaiban annyi anyag van, ezt egy mérnök kiszámította, amennyiből 500 kétszoba összkomfortos lakást lehetne építeni. Megerősítették a belső vár területén talált középkori eredetű alapokat. A régészek által megállapított helyen, ahol a kitörés történt, most épül egy obeliszk. A feltárt belső árkon híd ível át, gerendák tartják a padozatot s végében három oszlop emelkedik a magasba, mintegy felkiáltójelként. Erdei Ferenc mérnök, aki egyébként az egész helyreállítási terv szerzője, a magyar és horvát vitézek dicsőséges harcának állít maradandó, mához is szóló emléket.

Amikor megemlítjük, hogy a négyszáz éves évfordulón esetleg bemutatnak egy Zrínyi drámát, Molnár Imre egy kisformátumú könyvecskét tesz az asztalra. A német kiadású, sárguló mű története még a múlt évre nyúlik vissza. Nyugatnémet házaspár látogatott Szigetvárra, alaposan megnézték minden értéket, kedves köszönő szavakkal búcsúztak el. Egy hónap múlva levél érkezett tőlük, belőle ez a könyvecske került elő, amely nem mást, mint egy Zrínyi drámát tartalmaz, német nyelven, Theodor Körner tollából. Az előszóból kiderül, hogy megírására Kisfaludy Károly hívta fel a szerző figyelmét, aki egy év leforgása alatt el is készítette. Előadták Pesten is, a bemutatóról Kölcsey Ferenc írt méltatást, szerinte a dráma magva elfogadható, ám túlságosan szentimentális beállítású.

— Nem ez az egyetlen külföldi vonatkozású anyagunk mondja Molnár Imre és táskájából újabb lelet kerül elő. — Egy ismerősöm jóvoltából levelezek Konrád Ignác magyar származású, Párizsban élő festőművésszel. Nemrég megkaptam tőle a Szigeti veszedelem illusztrációjának vázlatait, fényképfelvételen. A művész terve szerint huszonkét fémát dolgozna fel ötvenszerhatvanas nagyságban. Azt írja, hogy mintegy nyolc hónap alatt készülne el a sorozattal.

250 figura

A vázlatokból kétségkívül megállapítható, hogy tehetséges művész alkotásairól van szó, amelyek azonban nem elég modern megfogalmazásúak. Ennek ellenére érdemes lenne foglalkozni megszerzésével, egy teremben valamennyit ki lehetne állítani, esetleg ott, ahol Kiss Ernő bogyiszlói népművész fafaragását, amely a kitörést eleveníti meg, 250 alak megmintázásával.

A Szigetvárra érkezőket a községben felásott utcák, útjavító gépek fogadják. A nagy ünnepség, — a 400 éves évforduló — csak jövőre lesz, — de a készülődésnek ezek az építkezések már kézzel fogható jelei. Tinusz János, a községi tanács vb-elnöke a következőket mondja:

— A község általános rendezési terve elkészült, a részletes rendezési tervben szerepelnek azok a munkák, amelyek már láthatók. Korszerűsítjük a 6-os utat, — az út mellett megszüntetjük a sok szemetet „tároló" árkokat. A járda és a 6-os út között zöld sávot létesítünk, parkosítunk. Az útjavításra, felújításra mintegy 13 millió forintot fordítunk. Az útjavítással egyidejűleg a szennyvízhálózatot is megépítjük — több mint 2 millió forintot fordítunk most erre. Csinosodnak a község utcái is. Közel 4 millió forintos költséggel mintegy 4 kilométer hosszú utca kerül felújításra. Elsősorban azokat az utcákat szépítjük, amelyek a 6-os úthoz kapcsolódnak. Jövőre 5 millió forintot tervezünk utcák felújítására. Sportkombinátot is építünk. A sportkombinát egy futballpályát, edzőpályát, kosárlabda, kézilabda, és teniszpályát foglal majd magában, — a vár mellett lévő szép területen. Összesen mintegy 3 millió forintot fordítunk erre a célra — ebből a község lakói 200—250 000 forint értékű társadalmi munkát végeznek. Parkosítjuk a vár környékét, — 1 millió 300 000 forintos költséggel, ebből 120 000 forint értékű lesz a társadalmi munka. A vár északi részén mintegy 5000 négyzetméter területen csónakázó tavat létesítünk, — a tó építése az idén megkezdődött, azon leszünk, hogy 1966 augusztus 20-ra átadjuk rendeltetésének. A vár területén kívül mintegy 70 hold ligetes rész van, — ebben a ligetben szép díszcserjék, értékes fák vannak — védetté akarjuk nyilvánítani.

Nagyarányú sortatarozás

— Az ünnepségre „díszes köntösben" akarjuk fogadni a községünkbe érkező vendégeket. Közel 500 ház sortatarozását tervezzük. Jelenleg tizenöt műszaki szakemberből álló társadalmi aktivaházat hoztunk létre a sortatarozás különböző előzetes feladatainak elvégzésére.

— Községünkben évente általában 40—60 új ház épül, ami szépen példázza a község fejlődését. A rendezési tervünk nem a község területének szétnyúlását „írja elő", hanem arra törekszünk, hogy a község belterületén tömböket alakítsunk ki. Az idén befejezzük 4 tömb felépítését, amelyek összesen 16 darab két szoba összkomfortos lakást foglalnak magukban. A vendéglátó kezelésében egy 60 férőhelyes sörözö, étterem is épül majd a tervek szerint, reméljük, hogy az ünnepség idejére elkészül. Ez a létesítmény segít valamit az ellátás megoldásában, de korántsem elegendő. A község lakossága jelenleg mintegy nyolc és félezer fő, — a tervek szerint 1970-re közel 15 000 lakója lesz Szigetvárnak — mondotta tájékoztatóul a tanács elnöke.

Szigetvár valóban erőteljesen fejlődött az elmúlt években s a fejlődés ezután is jelentős lesz. Néhány adat, amelyekből lemérhető a lakosság igénye: 1960—1965-ben a községben 1440 darab tv-t vásároltak, 1600 darab rádiót, 1337 mosógépet — és egy jelentős összeg: 26 millió forintot költöttek új bútorok vásárlására.

A község egyik nagy üzeme a konzervgyár. Fejlődését jól mutatják az adatok: 1957-ben 341 volt munkásainak száma, jelenleg 790. Öt év múlva a tervek szerint több mint 1500 ember dolgozik a gyárban. A beruházásainak összege is jelentős: 1965 és 1970 között 282 millió forint. A másik nagy gyára a cipőgyár sem marad el a fejlődésben. A cipőgyárban 1945-ben 139 fő dolgozott és 95 000 pár cipőt készített. Ebben az esztendőben 450 fő a létszám és 560 000 cipőt gyártanak, amelyből 357 000 exportra készül.

Értékes segítség

A Szigetvári Vár Baráti Körét 1959-ben alakította meg egy lelkes kis csoport, azzal a céllal, hogy felkutassa és megőrizze Szigetvár védelmével kapcsolatos dokumentumokat, leleteket gyűjtsön a vár területén berendezésre kerülő múzeum számára. A baráti körnek immár több mint 300 tagja van. A gyűjtőmunka során értékes leletekre bukkantak, — s a kör egyik tagja felajánlotta ezüst éremgyűjteményéből másfél kilót adományoz, az ezüstből készítsenek jelvényeket azok számára, akik különösen sokat dolgoztak a cél megvalósításáért. Eddig mintegy 10 ezüstjelvényt adományozott a Vár Baráti Köre, — az összesen több mint 100 jelvényből. A kör egyik tagja — Sarlós Endre — a közelmúltban látott hozzá, hogy a Szigetvári veszedelmet képregény formájában elkészítse. A gyűjtők szenvedélyes kutatómunkájának egyik eredményeként faragott faramas tükröt találtak egy magyarlukafai tsztagnál — a tükör 1797-ből származik. A két faragás közül az egyik azt ábrázolja, amint 2 jobbágy egy nemest fenyít meg, a másik faragás pedig, amikor egy jobbágy egy nemest akaszt. Valószínű, hogy a faragót az 1789-es francia forradalom ihlette a témára. A baráti kör egy másik tagja felajánlotta egyik elődjének vándorkönyvét. Egyik elődje vándorkisiparos volt, — kádár. A céhek ezeket a vándorkisiparosokat ellátták az úgynevezett „Wanderbuchhal" — ez került elő. Érdekessége, hogy a könyv írója az 1848-as forradalom idején Budapesten járt és a forradalom belügyminisztériuma ütötte rá a pecsétet. „A szigetvári vár szerepe az 1848—49-es szabadságharcban" címmel egy pesti szerzőtől 72 oldalas tanulmányt kaptak. Veszprémből megszerezték a költő Zrínyi Miklós hadjáratának térképét. A Somogy megyei Kéthely községben bukkantak rá egy Zrínyit ábrázoló festményre, amely 150 éve van a család birtokában. A képet nyolcvanszor hatvan nagyságú üveglapra festette ismeretlen piktora. Felkutatták a költő Zrínyi csáktornyai palotájából származó szekretert, amely minden valószínűség szerint a kastélyból származó egyetlen megmaradt eredeti bútordarab.

A baráti kör az ezévi ünnepség keretében megrendezi Mozsgai József szigetvári lakos nagyhírű pénz- és éremgyűjteményének kiállítását. Csak egy érdekesség a gyűjteményből: régi pénz, — amiért a Vatikán sokezer forintot ajánlott fel, de a gyűjtő nem válik meg gyűjteménye egyik legértékesebb darabjától.

A szeptember 5-én megrendezésre kerülő ünnepség egyik érdekes színfoltja lesz a „Szigetvári kaleidoszkop" című műsorszám. Ennek keretében történelmi, irodalmi, zenei és képzőművészeti elemek kerülnek bemutatásra. Tinódy Lantos Sebestyén Szigetváron mintegy 8 és fél évig volt Török Bálint udvarában, mint nevelő. Énekeinek egy részét itt írta. Az énekek eredeti dallammal ismét szárnyra kelnek, — a pécsi kamarakórus egyik tagja énekli majd el gitár-pengetéssel. Színes vetítésre kerül Székely Bertalan, valamint Hollósi Simon Zrínyi kirohanását ábrázoló festménye, — Mészöly Géza Szigetvári vár című kompozíciója, — a képeket művészettörténész magyarázza el a nézőknek.

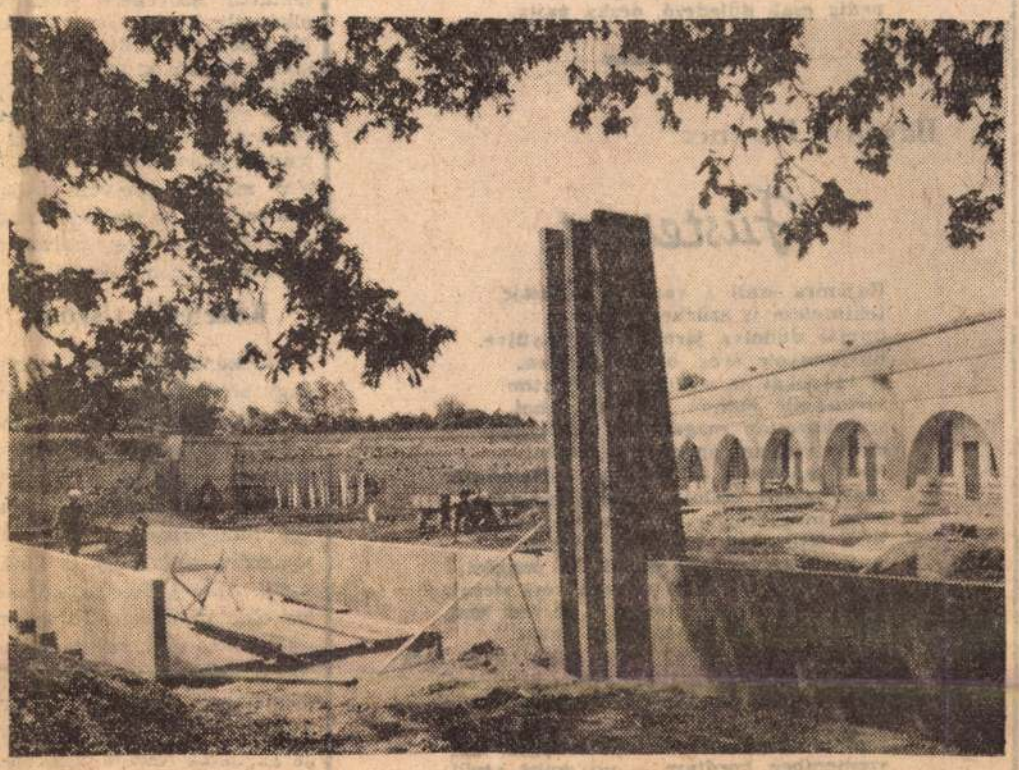

Az épülő obeliszk

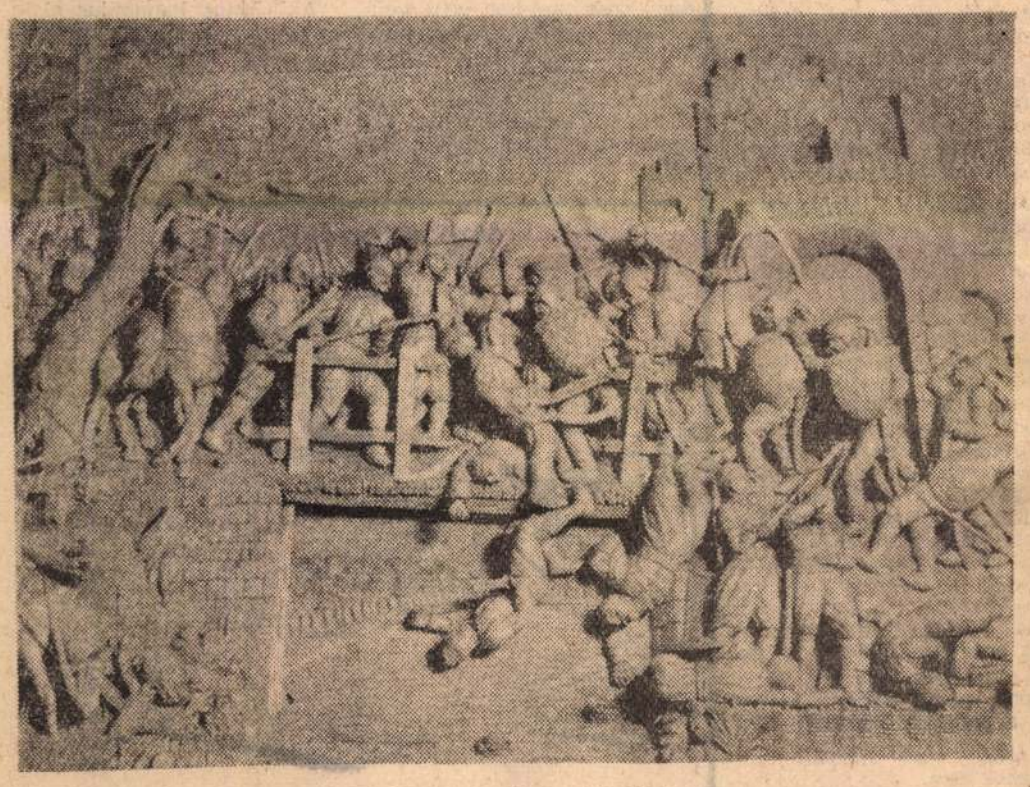

Kiss Ernő népművész domborműve

Írta: **Bocz József** — **Garay Ferenc**

Foto: **Szokolai István**

Arató Károly:

Csoda az udvaron

Dél van — a rongybabákkal játszó gyermek
úgy vágódik ki most a nyárba,
ahogy a virágok, első szerelmek
pukkanva törnek napvilágra.

Elhűlve nézem: hihetetlen!
Az ólak túlvilági fényben égnek,
csillog a szemétdomb s a kertben
szanaszéjjel sültökök heverésznek.

Csak most veszem észre: sarkantyús, hetyke
kakasunk félelmetes árnya,
ím, rajzszögekkel van odaszegezve
a szomszéd ház homlokfalára.

Csak most látom: vadul pörögve
szállnak a magasban szikrázó tollak
míg idelent a tyúkok nyögve
a porba izzó tojásokat tojnak.

Némán figyelem, amint tovaballag
egyetlen malackánk: röfögve
megy világgá — zöld zászlókkal szaladnak
a part menti füzek előtte.

Dél van — váratlanul maroknyi
gyerekkorom süt rám egy pillanatra!
Üvegvárat látok ragyogni,
pedig csak düledező, ócska pajta.

Baranyi Ferenc:

Füstezüst

Hajamra száll a város füstezüstje,
tekintetem is szürke-sugaras,
immár dúdolva járok, nem fütyülve,
huszonnyolc éves, őszülő kamasz.
A lányokat se szólítom le folyton
virtuskodó mohón ma már sehol,
szórakozottan magamhoz mosolygom
akibe vágyam éppen megbotol.
Nem csattanok fel már az asztalóknál
csak lassan szólok, csöndes-élesen,
s ha megkötöz az intrika-folyondár:
nem tépi, csak lefejti a kézem.
A wurlitzerbe nem dobok be pengőst,
rossz csíny a hamis pénzen vett riesaj,
még a veszélyes csínytevés se fed hőst,
legfőljebb vásott vakmerőt takar.
Én jól tudom, hogy nem megalkuvás még
a férfikorral ez a fegyelem,
csak — mint vetőjét formázza az árnyék —
éveimet majmolja jellegem.
Tudom, hogy az a konok lobogás, mit
szememben hordtam — szívembe kerül,
és majd annál fehérebben parázslik,
minél mélyebbre zárom ott belül.

Janus Pannonius-portrék

Augusztus 29-e

nemcsak a szomorú emlékű mohácsi csata napja, hanem a magyar reneszánsz legnagyobb költőjének, Janus Pannoniusnak születésnapja is. Illik tehát megemlékezni ezen a napon Pécs nagy költőjéről, akinek csodálatos költői tehetségéről, nagy latin és görög tudásáról legendákat meséltek a kortársak. Közel 4 századon át — írja róla Gerézdi Rabán — Petőfiig ő az egyetlen magyar költő, akit ismert és elismert Európa. Városunk büszke lehet arra, hogy Mátyás király humanista püspöke Pécsett székelt. Nevét az utóbbi évek tették ismét ismertté. Ma utcanéven kívül gimnázium és múzeum viseli nevét. De nem így volt ez régen!

1934-ben, Janus Pannonius születése fél évezredes évfordulójáig semmiféle intézmény vagy utcanév nem emlékezett a nagy költőre. 1928-ban ezért a Városi Tanács felkérte *Szőnyi Ottót*, hogy tegyen javaslatot a János utcában a nagy évfordulóra elhelyezendő emléktábla szövegére. A szöveg elkészült, közölte is a Dunántúl 1928. január 24-i száma. A közzétett szöveg azonban több tekintetben is hibás volt. Helytelen volt a tervezetben Janus Pannonius családneve és az a megállapítás, hogy ő volt „az első magyar nyelvtan írója." Szerencsére, az emléktábla szövege csak tervezet maradt, az emléktábla nem készült el.

Közeledik viszont

városunk földjébe nyugvó nagy költő halálának 500. évfordulója. Milyen szép lenne, ha szobrokban egyébként is szegény városunk a nagy évforduló előtt elkészíttetné Janus Pannonius szobrát! Felállítására több hely is kínálkozik. Akár a Felsősétatér keleti oldalán, akár a Tanárképző Főiskola előtt hely adódnék rá. A szoborkészítésre már előzmény is van. A Janus Pannonius Gimnázium igazgatósága az iskola részére elkészíttette Palkovics Lajos szobrászművésszel a költő mellszobrát. A művészi portréhoz alapul Janus Pannonius ezüst plakettje szolgált. Ez sokáig a Pécsi Egyetemi Könyvtárban volt, de onnan rejtélyesen eltűnt. Szőnyi Ottó a plakettet ekként írja le: „Ovális alakú, hosszabb átmérője majdnem 8 cm. Egyszerű, domború szegéllyel körülvett mezőben, felmagas domborműben Janus Pannonius szembenéző félalakja: püspöki díszben. Lelógó bajusza és rövid szakálla van. Haja nem látszik. Fején a püspöki mitra. Nyaka meztelen. Válla alig van. Vonalas szegélydíszű és beporcolt rendetlen vonalakkal borított palástját egy kerek gomb fogja össze a mellén. Melle előtt a bal váll felé dülő helyzetben sarlós görbületű pásztorbot. Az alaktól balra öttornyos és háromszögű ormos épület (templom). Ez alatt kezdődik és a fej körül folytatódik a felirat, mely hitelesen így szól: *Joh. Cesinge Eps. V Basilic.* A plakett háta teljesen sima. Hogy ez a plakett pecsétnyomója lett volna Janus Pannoniusnak, mint *Haas Mihály* (ki különben is hibásan közli a feliratát) állítja, az már csak azért is ki van zárva, mert a plakett reliefessége ellenkezik a pecsétnyomó fogalmával."

Stilisztikai sajátságai ellene szólnak annak, hogy ez a plakett Janus Pannoniussal egykorú lenne. A felirat betűtípusai sem felelnek meg a költő kora gótikus minuszkuláinak, vagy a reneszánsz antiquájának. *Szőnyi* a plakettet „barokkizű"-nek mondja.

A másik mellkép

eredetileg Ernst Lajos Géza gyűjteményében volt. Ez egy kerek csontplakett, 61 mm. átmérőjű érem. *Gohl Ödön* a Numizmatikai Közlönyben (1911. 87. lap.) ekként írja le: „Mellkép szemben, kissé jobb felé hajtott fejjel, hajadon fővel, hegyes szakállal és bajusszal. Testét galléros reverenda födi, és mellkereszt díszíti. Körül *IOH. CESINGE EP. C ECL.* Az érem mezejét bevésett inda-motívumos díszítmény borítja. Erősen előreálló sima szegély."

Gohl megjegyzi meg, hogy a pécsi cisztercita főgimnázium gyűjteményében is volt egy ugyanilyen csontérem.

Mivel egyik plakett sem egykorú, s mivel mindegyik egymástól eltérő, öreges Janus-fejet ábrázol, a 30—35 éves költőt egyik plakett-képpel sem azonosíthatjuk. Ha a köriratok nem tanúsítanának, nem is tudnánk, hogy Janus alakját sejthetjük a plakettképekben.

Milyen volt

hát Pécs koszorús költője? Maradt-e fenn róla valamiféle hiteles festmény? Maradt. A költő egyik 1458-ban írt panegirikusában (Laus Andreae Mantegna Pictoris Patavini) magasztalja Mantegna művészetét, aki kettős portrét festett: a magyar humanistáról és annak jó barátjáról, Galeotto Marzioról. Janus versében a nagy hasonlóságot és az élethűséget dicséri. Ez a Páduában készített festmény azonban nyomtalanul eltűnt. Nem tudjuk, megsemmisült-e, vagy valamelyik képtárban lappang még.

Van azonban még egy kép Janusról. *Vasari: Vita di Mantegna* c. művében említi, hogy a festő 1448—1555 között a padovai Eremitani-ban levő szent Kristóf mártíriumát ábrázoló freskón megörökítette kortársait is, többek között lefestett egy magyar püspököt is, „egy teljesen hóbortos embert, aki egész nap Róma utcáin kószált." Ismerve a költők excentrikus voltát, és mivel Janus Pannonius akkor éppen Páduában élt, erősen hihető, hogy Mantegna ezen a freskón jóbarátját, az őt verssel dicsőítő Janus Pannoniust örökítette meg viszonzásul. *Balogh Jolán* véleménye szerint a freskón látható alak csak Janus Pannonius lehet. A sok freskoalak

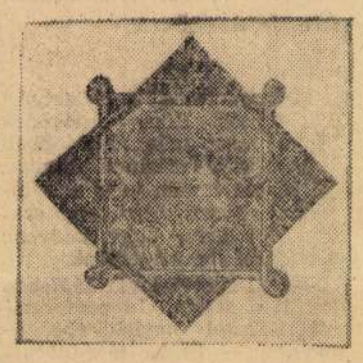

közül azonban Janus Pannonius portréját csak úgy ismerhetnénk fel, ha erre lenne valamiféle támpontunk.

A bécsi Plautus-kódex

címlapján két miniatúra látható. Fraknói Vilmos és mások szerint (Huszti nem ismeri el) a miniatúra egyik képe a kódex megrendelőjét, Vitéz Jánost ábrázolja, a másik pedig egy hosszúhajú fiatalét, akiben Janus Pannoniust vélhetjük. Annak ellenére, hogy a miniatúra profil arc, mégis könnyen kivehető rajta a kerek fej fekete hajjal, a magas nyak, a mongolos járomcsont, az orr, a száj és az áll vonásai. Ha ezeket összevetjük a freskó elmélázó, de komoly fiatalemberének vonásaival, a hosszú nyakat fejfordítással fej oldó képben költőnkre ismerhetünk. Az ifjú olaszos öltözetén nem csodálkozhatunk. Mátyás reneszánsz udvarában az olasz viselet nem volt ismeretlen. Az éveken át Itáliában tartózkodó Jánusnak minden bizonnyal ilyen ruhája lehetett.

Ha az újabb irodalomtörténeti művek képanyagát vizsgáljuk, feltűnő, hogy mennyire eltérőek a bennük közölt Janus-képek. A Keresztury Dezső által szerkesztett A magyar irodalom képeskönyve (1956.) csak Vitéz János-képet közöl, Janus portréja kimaradt a műből. A Bóka—Pándi szerkesztette A magyar irodalom története 1849-ig (1957.) a Plautus-kódex miniatúráit nyomatta ki, a Magyar irodalmi lexikon (1963.) képszerkesztője az ezüstplakettes portréhoz ragaszkodott, és csak a Klaniczay-Szauder-Szabolcsi: Kis magyar irodalomtörténet (1961.) közli a Mantegna-féle Janus-képet.

Aki Janus Pannonius alakját szoborrá mintázza, úgy gondoljuk, annak a Mantegna-kép mellett kell leadnia szavazatát.

Dr. Tóth István

---

keznünk egy másik balatoni tárgyú dalnokversenyről is, amely már sokkal prózaibb téma körül keletkezett.

Ma már nehéz elhinni, hogy valamikor az ország legjobb költőit egy balatoni sószállító gálya is megihlette. Mégis így volt. Az 1797. nyarán Keszthelyen vízrebocsátott *Phőnix* gályát nemcsak versben, hanem zenében is megénekelték, s több festmény és korabeli metszet őrzi emlékét.

A Phőnix nagy hírnevét annak köszönhette, hogy a maga korában az első valamirevaló hajó volt a Balatonon. Igaz, mintegy százharminc esztendővel előbb Evlia Cselebi, a híres török világutazó még negyven-ötven balatoni hajóról tud, de a XVIII. században csaknem teljesen megszűnt a tavi hajózás. Annál nagyobb volt a lelkesedés, amikor *Festetics* György, a helikoni ünnepségek kezdeményezője, s a Georgikon alapítója, Antonio *Bori* olasz mesterrel felépíttette a híres gályát, amelyet annyi egykori útleírás is említ, hiszen a Phőnix fedélzetén megfordultak a Balatont akkortájt felfedező külföldi utazók is.

A költők legjobbjai, *Berzsenyi, Virág Benedek, Batsányi, Baróti-Szabó,* verseket írnak a keszthelyi hajóhoz, ünnepelvén benne a haladás jelképét.

„Nézz e kis példára, Magyar Föld nagy Népe! — kiált fel Batsányi János. — Ez lehet még a Te ujulásod képe."

A „Kisfaludy" az első gőzhajó

Ahogy a Phőnix az első nagyobb fajta balatoni vitorlásgálya, úgy lett híres az első gőzhajo a *Kisfaludy* is. A tri-

eszti, komáromi hajóácsok a füredi réteken szerelték össze az Albionból hozatott gőzgép alkatrészeit, s 1846. szeptemgber 21-én aztán *Széchenyi* István bocsátotta első útjára a szép lapátkerekes, karcsú gőzöst, amelynek képét annyi régi metszet őrzi. És az ünneplők közül meginl nem hiányozhattak a kor költői, akik a haladás minden új mozzanatát kitörő lelkesedéssel köszöntöttek.

A „hullámzabolázó gőzös"-höz aztán nemcsak vers, hanem számtalan kedves történet is fűződött. Sok ideig maradt a tó vizének magányos vándora és természetes, hogy a parti lakosság képzeletében távoli óceánok kalandos romantikáját idézte fel. S valóban, ha nem is tengeri élmény volt, de eleinte kisebb vállalkozásszámba ment a hajóutazás. Még sok esztendővel később is, — amikor már megépült a siófoki kikötő, — a sekély vizű Sióba nem tudott bejutni a hajó. Kint a nyílt vizen horgonyzott hát le, s az utasokat kötéllel vont csónakokkal húzták ki a móló végére, ahonnan két révészlegény evezett be velük a gőzöshöz. Egy ilyen bonyolult beszállásnál *Jókai* Mór is vízbe esett csónakjából.

Siófokon nem állt meg a vonat

S ha már Siófokra értünk, azt is el kell mondanunk, a déli partot benépesítő fürdőhelyek kialakulása voltaképpen a vasút megépítésével kezdődött meg. S mily érdekes, hogy akkor 1861-ben átadták a forgalomnak a Budapest—trieszti vonal Nagykanizsáig terjedő szakaszát, Siófoknak még két évig állomása sem épült. A tó déli partján csak Szántódon, Bogláron, és Szentgyörgyön állt meg a vonat. A Kisfaludy gőzös akkor még egyáltalán nem tudott kikötni Siófok eliszaposodott partjain s a szántódi „kiállón" vette fel az északi partra utazó vendégeket.

Síneken mozgó fürdőház

A balatoni fürdőhelyek múlt századbeli jellegzetességei közé tartoztak azok a szép tornyos, faragott homlokzatú fafürdőházak, amelyek közül az utolsót néhány esztendeje bontották le a Keszthelyi Szigetfürdő helyén. Ezek között is híresség nek számított a díszes homlokzatú siófoki „svájci stílusú" fa fürdőház, amely 1878-ban a fejlődő fürdőhely legnagyobb nevezetessége. Az „elegáns és célszerű" kivitelben készült *„Magyar Tenger"*-nek keresztelt épület százszemélyes társalgótermének nagy ablakai s emeleti kilátószobája a tóra néztek, s nyolcvan kabinjában minden kényelmet megtaláltak a fürdőzők. S hogy a korabeli technika vívmányai se hiányozzanak, az egész pompás fürdőház síneken járt s ha a téli idők eljöttek egyszerűen partra tolták, hogy a jég ne árthasson az épületnek. Úgy mondják, nem is a jég pusztította el, hanem már a következő évben a Balaton magas vízállása. A víz kidöntötte akkor még a parti fákat is s a lakosság csónakon járt a parkban.

A magyar tenger „kütengere"

A tó környékén a természet szinte pazarló gazdagsággal hintette szét kincseit. Ezek közé tartozik az a kuriózum, hogy meg sem próbáljuk felsorolni. Nagyrészüket, mint a tapolcai medence bazalt-vulkánjainak mesevilágát, látásból vagy írásból úgy is ismeri legtöbb olvasónk. Válogatnunk kell tehát azok közt, amelyekről talán kevesebben hallottak. Bizonyára ezek közé tartozik a Kővágóörs környéki kőtenger, amely érdekes és messzeföldön híres látványossága volt a földtan tudósainak. A hajdan e vidéket elborító Pannóniai tenger turzásából keletkezett homokkövek, sokszor kocsi, sőt háznagyságú sziklatuskók heverték itt a rétek, szántók, szőlők között, s akadt olyan is, amelyikbe pincét vájtak. A Magyar Tenger partvidékén elterülő híres „kütenger", kisebb, védetté nyilvánított darabját ma is megcsodálhatják a Káli medence turistái.

A Balaton kuriózumairól könyvre is futná. Ám e vidék legnagyobb kuriózuma múltban, jelenben, s bizonyára a jövőben is a Balaton marad. Mert azok, akik a tó lassú kiszáradásáról szóló rémhíreken riadóznak, még akkor is tévednek, ha hasonlatosak az anekdótabeli ijedten kérdezősködő polgárhoz, aki megkönnyebbülten sóhajtott fel, amikor megtudta, hogy a világvége nem egymillió, hanem tíz millió év múlva következik be. Nem, a Balaton nem fog kiszáradni. Akik sorsát szívükön viselik, ismerik a Zala iszaposításának s a leraködásoknak minden problémáját. S ma már gondjuk van s lehet rá, hogy sem ezeknek, sem az időnek ne sikerüljön kiszárítani a Magyar Tengert.

Ahogy nem sikerült Kriegsmek sem.

Lipták Gábor

ŐSZINTE ÉRDEKLŐDÉS

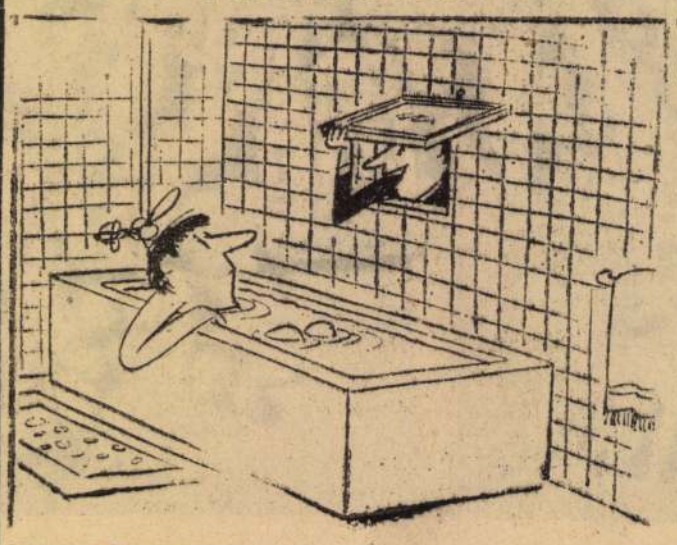

— Mikor jön már haza a felesége a szabadságáról?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő

HÉTFŐI HÍREK

1965 SZEP 6

EXPRESS

● SZIGETVÁR: Több mint ötezer hazai és külföldi vendég részvételével, vasárnap, ünnepélyesen megnyitották a szigetvári hősök fegyvertényét bemutató kiállítást és a kazamatában felavatták Kiss Ernő népművész, fába faragott, 250 alakos Zrínyi-kompozícióját.

az űrrepülés történetének p-
zódjaival foglalkozó, francia
diákok számára kiírt szovjet
irodalmi pályázaton. Az űr-
repülés 52 ifjú francia „szak-
értőjét" szovjetunióbeli uta-

1021

DÓZSA KIVÉGZÉSE

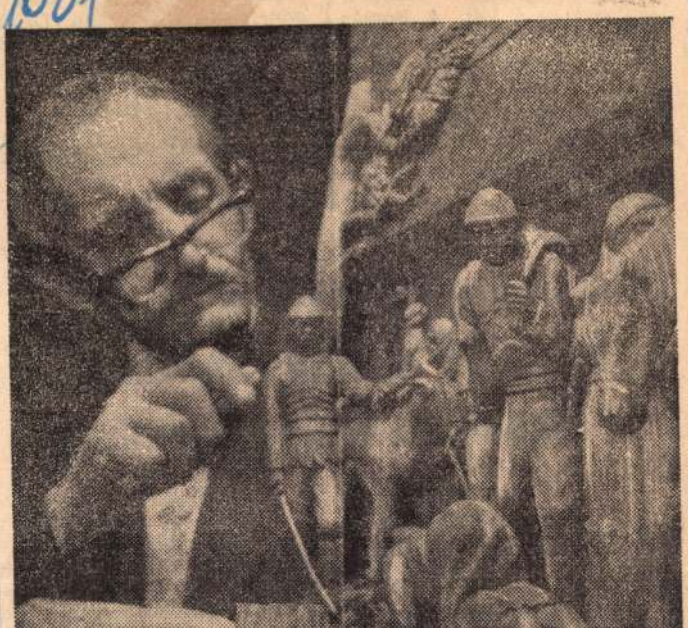

Kiss Ernő, a népművészet mestere új, történelmi tárgyú fa dombormunkája a „Dózsa kivégzése" elkészült. A 150 figurából álló faragványon Temesvár főtere látható, amint Dózsa Györgyöt a tüzes trónra ültetik és fejére kerül az izzó korona. A bogyoszlói népművész legközelebbre tervezett munkája Petőfi elestét ábrázolja majd a segesvári csatatéren.

(MTI fotó — Hadas felv.)

lik. De talán nincs is szükség sok szóra. magyar barátsá mindennapjainak természetessé let —magyar barátsá must építő és bé mező népeink e tő szolidaritása csengő jelmondat nem maradandó gazdagodik.

lelőtt amerikai repülőg

Magyar Hirdető
SZAVTÖFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP
1965 SZEP 9.

IMBERTÉK MÉG MAKACSKODNAK

Eddig 19 ország ismerte el a dominikai Godoy-kormányt

Santo Domingo, szeptember 9.

A UPI tegnap esti jelentése arról tájékoztat, hogy Dominikában

a szélsőjobboldali imbertista csapatok nem hajlandók feladni állásaikat,

nem hajlandók kiüríteni a főváros északi részét. Makacs ellenállásuk igen megnehezíti a nemrég hivatalba lépett ideiglenes kormány helyzetét.

Hector Garcia Godoy találkozott az elnöki palotában a jobboldali katonai vezetőkkel, de megbeszélésének eredményét nem hozták nyilvánosságra. Csak annyi ismeretes, hogy a tanácskozáson ott volt *Francisco Rivera Caminero*, az imbertisták volt hadügyminisztere, és

ott voltak a hadsereg, a haditengerészet és a légierő vezérkari főnökei.

A dominikai kormány tegnap közzétette annak a tizenkilenc országnak a névjegyzékét, amelyek elismer

AZ NDK MŰSZÁLGYÁRAT

88 USA-cég

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD
Kiss Ernő
1966 MÁJ 1.11.

1021

Petőfi halálát örökíti meg a bogyoszlói fafaragó

Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó, a népművészet mestere nagyméretű kompozícióval hívta fel magára a figyelmet az elmúlt években. Fából faragott szobrok mellett nagyméretű dombormű-vek készítésével állított emléket hazánk nevezetes történelmi eseményeinek. Elkészült a több száz figurát ábrázoló „Honfoglalás", „Dózsa kivégzése" és „Zrínyi kirohanása".

A bogyoszlói fafaragó művész új témája: Petőfi halála. A segesvári ütközetet megelevenítő domborműhöz több mint száz figurát farag ki.

mely szerint a Labdarúgó-szövetség fokozottabban gondot fordít a tiszta légkör biztosítására, reménye a Győri Dózsa vezetőinek is. A Soproni Textiles szakosztályvezetőjének nyilatkozatát azért közöltük le, hogy bizonyítsuk, egy és ugyanazon eseményről miképpen vélekedik a két felelős beosztású sportember.

(A szerk.)

A mos
hogy S
sikerült.

SOPR
mű mé
Szomba
Újság a
Szomba
tékosok szerepelnek
kerül. **Szakolczai** biztos, hogy bemutatkozik az SVSE színében.

— Csak teherrel mehetünk! Add tovább!

A MOZDONY csikorogva fékezett, lassan lépésben átgördült fölöttük, a forró gőzt az arcukba nyomta. A

Éjfélre érlek be Margitvárosba.

Az öreg Pintérnek volt még egy üveg rumja, amit nehezebb napokra tartogatott, ezt most előhalászta a

Kiss Ernő, népművész
faparagó

MDK

A bogyiszlói népművész a konfoglalás
egyes mozzanatait faragja ki fából
egy nagyszabású tablón.

—: Hír

8.1

NÉPSZABADSÁG

sz. 1962. ápr. 11. [Vidéki]

Kiss Ernő

Az ötödik dombormű (Kiss Ernő bogyoszlói népművésztől) – Kisalföld, 1966. nov. 23.
Petőfi halálát örökíti meg (Kiss Ernő) a bogyoszlói fafaragó. – Kisalföld, 1966. máj. 11.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört. Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

261. l.

Kiss Ernő

„1948-49"; Tatárjárás; Ludas Matyi c. fatarogása (ennek)

Szerepel a csornai lép. mint. kiállításban

Medve Imola: Egy festőművész felfedezése

Kisalföld 1971 VII. 27

Kiss Ernő, népművész

– 70 éves fafaragó, a népművészet mestere Bragyolón műhelyében fejezte be két nagyméretű munkáját, a győri ostromát és az 1848-as szabadságharcot.

Fafaragó népművész
Magyar Ifjúság, 1968. II. 9. 5. l.

Kiss Ernő

a hírés népművész bafagazte legújabb munkáját, a Tatárjárás ciuců domborművét. A fotón az alkotó (71 evés) a 110 x 70 cm-es 70 alakos kompozicióval.

Pesturagai Hírlap 1969. márc. 16. 8. v.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Kiss Ernő

/Bogyoszló/

Fafaragó müvész.

"Bucsuzkodók" /repr/

Lengyel Györgyi: Népi faragás
Rajztanitás 1963. II-III.sz 56.1.

Kiss Ernő, nejmművész MDK

Japaragó

150 figurából álló paragrá-
nya Dózsa kivégzését át-
szárolja.

(fénykép)

–: Dózsa kivégzése 6

ESTI HIRLAP

Bp. 1965. szept. 9.

Kiss Ernő

A győri műcsarnokban mutatja be fafa-
rajásait.

Szabad Föld 1965. dec. 25.

Kiss Ernő

Bogyiszlói fafaragó, a népművészet mestere
nagy fadombormüveken ábrázolta hazánk történelmének egy-egy jelentős eseményét. A győri
vár visszafoglalásáról részített dombormüvet
győr város tanácsa megvásárolta.

Kulturális krónika

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 18. G.C.

Kiss Ernő

bogyoulós faforagó népművén fotója
kezében egy művének részlete

Fából faragott legenda
Pestmegyei Hírlap, 1967. jan. 21.

Kiss Ernő

bogyoszlói fafaragó népművén
70 éves
5 éve kezdett történelmi események mintáró
hoz.

Fából faragott legenda
Pestmegyei Hírlap, 1967. jan. 21.

MDK

Kiss Ernő, népművész
Jafaragó

Bogyoszlói Jafaragó. Halodik
történelmi dombormű vét fe-
jezte be. (Hatvan figurás
kompozíció.)

— : Fadombormű 8

ESTI HIRLAP Bp. 1969 febr. 17.

Kiss Ernő, fafaragó
népművész

MDK

Győrött Áldozó József parantfestővel együtt állít ki.

— : Hetvenéves parantfestő

2

ESTI HIRLAP

Bp. 1965. dec. 28.

Kiss Ernő, népművész MDK

A bogyiszlói népművész jelenleg a több mint 200 figurás Szabadságharc c. kompozíción dolgozik. (fény kép.)

–: A fafaragó népművész történelmi tárgyú domborműve 9

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. dec. 29.

Kiss Ernő, fafaragó
[népművész]

Az idős fakusi művésznek győrött
nyílt meg tárlata.

— : Hír

6

ESTI HIRLAP

bp. 1965. dec. 20.

Kis Ernő, faszobrász MDK

Zsinyi Kizokanásáról Készült fába faragott nagyszabású kompozícióját a Várban helyezik el.

— : A negyedik centenáriumra Készül Szigetvár

6

ESTI HIRLAP, bp. 1965. aug. 12.

Kiss Ernő

bogyiszlói fafaragó, a népművészet mestere Rétodik
történelmi tárgyú fadombormüvét fejezte be.
Eddig feldolgozott témák: Honfoglalás, Dózsa parasztfelkelés, Zrínyi kirohanása, Rákóczi szabadsághare,
Győr visszafoglalása a töröktől, Tatárjárás (ez a legutóbbi)

Kronika

Magyar Hírlap, 1969. február 18. 9. l.

Kiss Ernő

MDK

Szerepelt a Népi Iparművészeti Tanács Régiposta utcai helységében rendezett kiállitáson

Kiállitott dombormüvének semmi köze a népmüvészethez

(gyurkó): A népmüvészet mestereinek kiállitása.

ÉLET ÉS IRODALOM 1964 szept. 19.

Kiss Ernő faragó népművész

a kyőri járási Hivatal és a TIT három éve fafaragó szakkört létesített, a tagok most mutatkoznak be munkáikkal. Néhány régebbi munkája mellett látjuk az „Utolsó barázda" c. szobrát. (ecultue).

Sz.: Fafaragók, hímzők.

Kisalföld, 1974. jún. 15.

Kiss Ernő, fafaragó népművész

A győri Műcsarnokban rendezett Rábaközi népművészeti kiállításon szerepelnek művei.

Bálint Géza: Líra és epika tűvel és faragó-késsel.
Kisalföld, 1969. febr. 23.

Kiss Ernő, fatarogó,
népművész

Eger ostromát ábrázoló dombor-
művet kénített.

— : (— szöveg — fényhép —) 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 4.

Kiss Ernő, fafaragó,
népművén

75 éves boggiskói fafaragó.
Befejezte Eger ostromát ábrázoló
domborművének faragását.

— : Eger ostroma hársfából 8.

ESTI HIRLAP, Bn. 1974 dec. 13.

KISS Ernő nép művész

Lakkozott fa szobor (repr)

NN: Megnyílt a II. Magyar Iparm. és Népm. kiáll.

Művelt Nép 1955 II ért. 49 n. dec. 4. 3 l.

MDK

Kiss Ernő faragó-művész

Gönczi-Szabó:Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliografiája Művért 1957. VI.évf.4.sz. 344.l.

Kiss Ernő
nobrán

M.D.K.

Domboxmüve nerepel a
népmüvészeti kiállitáson.

(Gyurkó): A népmüvészet mesterének kiállitása
Élet és Irodalom, 1964 szeptember 19 - 8 lap.

M.D.Y.

Kiss Zoltán
mohán

Sokrotmúlt, pezsgel az
nyomtatásban kiállítása.

(Gyulai) A nyomtatásban kiállítása
Élt és kodalom, 1964-nyelvünk 19-8 lap.

MDK

Kiss Ernő faszobrász (Bogyoszló)

A "Népművészet mestere" cimmel együttjáró emlékérmet, oklevelet és 3000 Ft-os takarékbetétkönyvet kapott.

Dersi Tamás: A nyenyereművész...

Esti Hirlap, 1957.aug.18. 2.1.

Kiss Ernő, nejmű vén faragó

M Dh

A magyarok bejövetelét faragja fába.
200 figura lesz a 3 méteres darabon.

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP, Szp. 1962. júl. 27.

MDK

Kiss Ernő

fafaragó (Bogyiszló) a népművészet mestere

Honfoglalás emmel 100 figurából álló kompozíciót tervez.

Mozaik.

Népszava, 90 éof 27 sz. 1962 febr 2.

Kiss Ernő

mDK

népművész, fafaragó

munkái nagy sikert arattak a brüsszeli világkiállitáson. Kiss Ernő 63 éves és a Győr-Sopron megyei Bogyoszló Községben készíti tíres fafaragásait.

Mozaik: fél evszázada.

Népszava 89 évf. 56 sz 1961, márc 7.

mdk

Kis Ernő faszobrász népművész

„A népi figurális faforagás legtehetségesebb képviselője" Ábra a borítólaphátsó belső oldalán

(n. gy.) A Népművészet mesterei. Kitüntetett népművészek

Népművelés, 1957. 1. sz szeptember 14 l.

Kiss Ernő, népművész fafaragó MDK

Kiss Ernő bogyiszlói fafaragó a népművészet mestere. Honfoglalás címmel 100 figurából álló kompozíciót tervez. A figurákat Munkácsy Honfoglalása és a Festy-Körkép alapján mintázza meg.

— : Hír 8-l.

NÉPSZABADSÁG, bsp. 1962. febr. 2. [Vidéki]

M. D. K

KISS Ernő fafaragó

bogyiszlói népművész

„Horfoglalás" címmel 100 figurá-

ból álló kompoziciót kivez.

Az alakokat Munkácsy: Horfoglalás-a

és a Teszty-körkép alapján mintázza meg

Nagló

Magyar Nemzet 1962. február 2. 4. e.

Kiss Ernő, népművész
fafaragó

MDK

A bogyinlói népművész a
Dózsa-féle parasztlázadás
főbb mozzanatait faragja
ki több mint szár figurából.

4

– : Hír

ESTI HIRLAP

Dp. 1964. nov. 18.

Kiss Ernő fafaragó népmüvész M.D.K.

Begyiszlón

Dombormüvet farag Zrinyi kirohanásáról.

Tervbe vette Dózsa György emlékének megörökitését is.

Napló

Magyar Nemzet 1963. október 6. 9.l.

Mdk.

Kiss Ernő fafarágó népművész

Zrinyi Miklosnak állít emléket a bogjoszlói fafarágó művész 120 alakos dombormüvével Terebe vette Dózsa parasztlázadásának megörökítését is.

„Mozaik: Zrinyi Miklos hősi kirohanásának állít emléket."

Népszava, 1963 okt 5. 4. l

Mdk

Kiss Ernő bogyiszlói faragó

a konfoglalást ábrázoló 3 m. hosszu
40 cm. magas falitáblája a kiállitason

M. Varga Marianna. A Népmüvészet Mestereinek kiállitásán

Népmüvelés, 1963. 11. sz

35. l

Kiss Ernő 1

A hajósi általános iskola rajztanáraa kalocsai Városi Könyvtár olvasótermében állitotta ki linómetszeteit, olaj és akvarell és monotipiáit.

Rajztanitás 1976/1/32

M Kiss É: Rajztanár kiállitása Kalocsán

Kiss Er nő 2

Ifju müvész sokirányu érdeklődéséről tanuskodik a tárlat.Monotipiák mutatják be az őskort, róma i müvészetet stb.Linometszete közül kiemelkedik Toldi illusztráció.

Rajztanitás 1976/1/32

M KIss: Rajztanár kiállitása Kalocsán

Kiss Ernő

Pihenés

Rajztanitás 1976/1/32

Kiss Ernő

Omszkban rendeznek ápr. 4-én nyíló tárlatot, megjénk képzőművészeinek alkotásaiból, melyen szerepel a művész „Öntözés" c. munkája (emlétve)

Sasonci Miklós: Pest megjei alkotások Omszkban
Pest Megjei Hírlap, 1976. jan. 25.

Kiss Ernő

"A büntől a müvészetig" cimmel Gyenes Rózsa dr. ir a Rendőrtisztek Atlétikai Klubjában rendezett kiállitásról. 196 képet mutattak be, közöttük gyermekképek, portrék, csendéletek, tájképek, állatképek szerepelnek. A kritika szerint "demokratikus cél vezette a kiállitást, rendőrtisztek és közrendőrök müvei együtt láthatók. Három müvész munkáját kiemeli: Kiss Ernő, az egyetlen, aki festőakadémiát végzett, Horváth Zoltán öt éve fest és tokaji képeivel tünt ki és Lipovniczky Gábor, aki maró humorral ábrázol a rendőri életből vett történeteket.

Délibáb, Bp. 1934. juni. 2. VIII. évf. 22. sz. 27-28. lap.

Kiss Ernő

Nevelőmunkája mellett a Nagy István Csoportban dolgozik, alsóné-medin.

Sosonci Miklós: Pest megyei rajztanárai képzőművészetünk örhelyén.

Pest Megyei Hírlap 1976. szept. 15.

Kiss Ernő, faparajó

L: Tőke Imre

— Hír

8

Népszabadság, Bp. 1977 ápr. 27.

Kiss Gerő

Megnyílt Gyönrön, a Nagy István Csoport felsőfarkasdi művésztelepének idei kiállítása, melyen szerepel a művész műve.

Lasonci Miklós: Felsőfarkasd, 1976.

Pest Megyei Hírlap, 1976. nov. 25.

Kiss Ernő, festő-rajztanár

A művész a megye szorgalmas rajztanára és mint többen mások, rohamozza a festői magaslatokat.

Losonczi Miklós: Abonyi festő Nagykőrösön

Pest Megyei Hírlap, 1978. febr. 14.

Kiss Ernő

Az 1967-ben alakult Nagy István Csoport-ból ha többen távoztak is, Kiss Ernő értékei megmaradtak. – A Csoport jubileumi tárlatán, Csepella, szerepelnek erimei.

Losonci Miklós: A Nagy István Csoport tíz éve
Pest Megyei Hírlap, 1977. szept. 21.

Kiss Ernő, festő

Érden megnyílt a Nagy István csoport jubileumi kiállítása, melyen szerepel a művész munkája, aki egyre kevesebb képet küld a Nagy István csoport tárlataira.

Losonci Miklós: A Nagy István csoport jubileumi kiállítása.
Pest Megyei Hírlap, 1974. jún. 22.

Cs. Kiss Ernő, faparagó

FAFARAGÓMŰVÉSZ — az Erdélyből származó és Tatán élő Cs. Kiss Ernő —, alkotásaiból nyílt kiállítás hétfőn a dorogi József Attila Művelődési Központban. A tárlat minden darabja — lóca, falióra, téka súlyok, fonónószék, mángorló, tálas — erdélyi népi motívumokat őriz.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1978 febr. 28.

tovább

Kiss Ernő

Kiss Károly

Kodrean Kornél

Kudelász Károly

Kun István

Makkay Piroska

Magori Varga Béla

Mezész Gyula

Mikola András

Mohi Sándor

l. Kolozsvári Művészek megújító kiállítása 1943

Utiszámla

943

zágos Bizottsága

ány { száma: 55.784/1943.III. 194
kelte: X.14. 1943
beérkezése: X.29. 1943

tek száma:

elintézett szám:

száma: 629/1943

száma:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő

ESTI HIRLAP

1965 MÁR 31

DÓZSA GYÖRGY KIVÉGZÉSÉT *örökíti meg 150 figurából álló kompozícióján Kiss Ernő fafaragó népművész. Művéhez felhasználja az egykori krónikákat, leírásokat és rajzokat.*

Kiss Ernő fafaragó M Dk;

a népmüvészet mestere

Dózsa György kivégzését fargaja fába

/ 150 figurás kompozi

Napló

Magyar Nemzet 1965. február 5. 4.1.

MDK

~~Kis~~ Kiss Ernő

/ bogyiszlói faszobrásznak/

Átadtáka népmüvészet mestere kitüntetéseket.

Dunántuli Napló, Pécs. 1957. aug. 17.

Kiss Ernő MDK

a népművészet mestere

bogyiszlói faszobrász

Dersi Tamás: A nyenyeremüvész és a babakészitő. Átadták a "Népmüvészet mestere" kitüntetéseket.
Esti Hirlap. 1957. aug. 18.

Kiss Ernő, fafaragó, népművész

MDh

Félévszázada kezdte meg a fafaragást Bogyoszló Községben (Győr-Sopron m.) Kiss Ernő, a népművészet mestere. Legutóbb a brüsszeli világkiállításon arattak sikert művei. Most száz sakktáblához való figura elkészítésére kapott megbízást.

–: Röviden

6. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 8.

Kiss Ernő [faszobrász]

MDK

K

A "Népmüvészet mestere" cimmel együttjáró emlékérmet, oklevelet és a 3ooo Ft-os takarékbetétkönyvet ma kapták meg Mihályfi Ernő minisztertől /többek között

Kiss Ernő faszobrász /Bogyoszló/
Markos Erzsébet tervező
Nagy István fafaragó /Gyöngyös/

A kitüntetettek között van
Mészáros Anna babakészitő. /interju vele/

Dersi Tamás: A nyenyeremüvész és a babakészitő. Átadták a "Népmüvészet mestere" kitüntetéseket.

Esti Hirlap, II.évf. 193.sz. 1957.aug.18.vas.
2.oldal

Kis Ernő, fafaragó MDh

A bogyiszlói fafaragó nép művész 250 alakos kompozíciókban örökítette meg Zrinyi Kisokanását.

— : Röviden

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. aug. 18

Kiss Ernő MDK

Senator, plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Müvészházban, 1929.

Kiss Ernő MDK

Köröndi részlet, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Kiss Ernő

Árverési Csarnok aukciós kat.

34. sz. 1926. okt.

48. Ereklyemuz.

négy

obbkezével az asztal sarkára támaszkodik, oldalán logó kardot fogja. Mellét a nyak-orona-renden kivül még tizenhárom érdemjel a Mária Terézia-, a Lipót-, a szent Anna-, a a pápai szent Gergely, a Krisztus, a Konstantin-rend ismerhető fel. Jobbvállá-álló gallérú kabátja fehér, derekát szol-őre fésült haja és szemöldöke őszbe ve-leberetvált.

m.
czi emlékek muzeumából (107/95. No. 73).
iki 14895 sz. leirat alapján (159/96).

6(63)

322

K. Kiss Ernő

1920. május.

ki a Nemzeti Szalonban

Tanulmányfej, olaj.

1920. szept. v. o.

Tanulmány, olaj. 5000.–

Hungaricumok V. 179

Kiss (Klein) Ernő

festő szül 1898 junius 27.
Budapest. Reál iskolai érettségi
után a bpesti képzőművészeti fő-
iskolán, azután u. o. az iparmű-
vészeti iskolában és Vesztróczy Ma-
no műtermében. ~~Azután~~ Bécs-
ben a Kunstgewerbe schulebe
majd Párisban a Julianban.
1916-18-ig katona volt s az
orosz harcterén teljes, tett szolgala-
tott. 1919-után tanult, egyéb-
ként állandóan Budapesten
tartózkodik. Műcsarnok, szalon
kiállítója. Mindent fest, grafika-
val is foglalkozik.

Saját közlése.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK
SZÉNOSZTÁLY

Sürgönycim : CREDITCO.

ALAPTŐKE ÉS TARTALÉKALAPOK
KB. 52 MILLIÁRD KORONA.

Van szerencsé

osztályunkra, melynél bel és k

már most igen kedvező feltéte

folytatólagos szállitásra.

T. Cim b. kiv

tal irásban vagy személyesen.

Kiss Ernő

1912/13 - 1913/14, 1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

100. l.

hak erotikussága, olykor szinte megdöbbentő valószerűsége, női típusainak fanyar szépsége a legeredetibb művészek egyikévé teszik. Korai stílusa leghatalmasabban bontakozik ki a páduai Eremitani S. Christoforo kápolnájának freskóin (1453—55), melyeket a Squarcione-iskola néhány tagjának társaságában festett. Tőle valók: Szt. Jakab megkereszteli Hermogenest, Jakab halálra ítélése, vesztőhelyre vezettetése és lefejeztetése, valamint Szt. Kristóf halálra nyilaztatása és holttestének elvitele. A tér ábrázolása, az épületek és a tájkép, az ábrázolás drámaisága a freskó új stílusát jelzik. Ezekhez csatlakoznak korai oltárképei: a még régies, 12 részű oltár, arany alapra festett alakokkal, középen Szt. Lukács, oldalt szentek (1453, Brera), Szt. Eufemia (1454, Nápoly Múz.). A freskókat követi egyik legszebb 3 részű oltára (1457—59, Verona, S. Zeno), középen a trónoló Madonna zenélő angyalokkal, kétoldalt szentek gazdag architektúrával és virágfüzérekkel; az ehhez tartozó polckép: Krisztus a kereszten (Louvre), továbbá a kisméretű Krisztus az olajfák hegyén sziklás tájképben (London, National Gall.), Mária a gyermekkel, a festett kereten cherubok és angyalok Krisztus kínzó eszközeivel; a karakterfejekből álló félalakos Bemutatás a templomban; a Donatellóra emlékeztető ugyancsak félalakos Madonna a gyermekkel (valamennyi Berlin), 1460-ban a mantuai őrgróf, II. Lodovico Gonzaga szolgálatába lép (az őrgróf eredetileg ez évből kelt levelével Pannóniai Mihályt hívta meg udvari festőnek; a ferrarai magyar mester közbejött halála folytán került a sor a fiatal páduai meghívására). Ezzel M. életének egy új korszaka kezdődik. E korszakának főmunkája a Castello di Corte (Mantua) freskói a Camera degli Sposi-ban (be-

Kiss Ernö. Festőművész, neves portréfestő és plakátrajzoló. Párisban dolgozott hosszabb ideig és néhány év óta Berlinben él. Kiállításainak mindig sikere van. Ujabban trükkfilmeket is rajzol.

Pataki László:
Berlini kalauz.
(Berlin, k. és é. n.)
46. l.

Kiss Ernő

grafikus (?)

l

Szabad Művészet

1957. 385. l.

megye közig. bizottságától.–

Nándor
kedő urnak

Budapest.

IV. Királyi Pál-u. 5. 7.

folyó évi január hó 28-án
452/914. Számu megkeresésünk
nekünk arra nézve meg-

Kiss

K. 5. *Ernő*, festő és grafikus, * Budapest 1898 jún. 27. Itt, Bécsben és Párizsban tanult. 1919 óta Budapesten működik. 1920. a Nemzeti Szalónban egy tanulmányfejjel szerepelt először.

E. G. I. 565 l

108

. F ugyanott 1566-ban.

issé balra fordul. Párkányra tett
a tintatartóba mártott, baljában
o amico jeronino Romani pictore
ekete, bajusza és szakálla kissé
ék gallérja lehajtott; könbélése prém.

5 cm.
95: VIII. 7-én. 4000 lirán. (1850 frt.)
. 31-én. (246/95.)
az 54347/95. min. számot.

Kiss Ernő, népművész, fafaragó

MDK

Sept. 5-én helyezik el Szigetvár
várában Kiss Ernőnek Zrinyi Kiszha-
názáról készített fába faragott kompozici-
óját.

– : Szigetvár a várvédelem 400. évfordulójára készül

4

, bp. 1965. aug. 13.

NÉPSZABADSÁG

Kiss Konő, népművész
fafaragó

tél évszakada dolgozik a bogyiszlói
Kiss Konő, a népművészet mestere.
Sikere volt a brüsszeli világkiállításon.
Most 100 sakkészlet faragására
kapott megbízást.

– : Hír 6. l

ESTI HIRLAP bp. 1961. márc. 7

Kiss Ernő fatarogó nézmű rész

Bogyinlón él.

Zsinyi kirokonását 250 figurás

kompozícióban örökítette meg

Nagyvárda 1965 aug. 18

Cs. Kiss Ernő

Cs. Kiss Ernő fafaragásait
a Komárom megyei Állami
Építőipari Vállalat társalgó-
jában állítottak ki,

Trencsényi Imre: Utak
Új Tükör, 1978. szeptember 3 - 44 lap.

Cs. Kiss Ernő

Farnóbán

-györke-:

Kiállítás a tatabányai Népházban

Ötezer ft.-díjjal jutalmazták a művészt.

Dolgozó Lapja

1979 nept 7

Cs. Kiss Ernő

„Fafaragás"
(repro)

Trencsényi Szerze: Utak
Új Tükör, 1978. szeptember 3-44. lap.

G. Kiss Ernő, fafaragó-művész

Tatabányán, a harmadik országos fafaragó-tábor résztvevői alkalmi alkotóházakban dolgoznak. Kiss Ernő a fafaragó-tábor vezetője.

Tóth Ilona: Mozaikok a III. országos fafaragó-tábor életéből.

Dolgozók Lapja, 1981. aug. 30.

Kiss Ernő, Bogyoszló

Juhász figura, fafaragás

Ernst Múzeum. I. iparművészeti kiállítás.
1952. 2o 1.

lévő régi földszintes épület, melynek
füles kőkeretelésü, zárókővel diszi-
nyezetüek.

kuria/
anzély László 1886-ban.

ét-két ablakos oldalszárnyakkal, hat-
épésszel. Az oromzatban kettős ablak.
lakkal. Hátsó homlokzat 1 + 2 + 2 + 2 + 1
dalrizalitokkal.
dektelen helyiségekkel.
1. /képe 119 l./

astély/
I. század második felében a Simonyi-

MDK

Kiss Ernő faragó,
bogyoszlói

faszobrai szerepelnek a Művészmunkások augusztus 20-a tiszteletére megnyílt népművészeti és iparművészeti kiállításán.

Dégh Linda: Népművészeti és iparművészeti kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1953. augusztus 27. [6. l.]

A helyzet hétfőn

◆

A Függetlenségi Népfront megalakulásáig a belpolitikát *Rákosi* Mátyás nagyszabású felszólalása dominálja. A beszédet Rákosi általánosan elismert szónoki kvalitásai jellemezték: higgadtság, a széles közvélemény előtt még nem ismert adatok feltárása és beállítása nagyobb összefüggések rendszerébe, a távolabbi jövőre vonatkozóan is bizalom és biztonság, a közeljövőt illetően pedig a soronkövetkező feladatok kijelölése, útbaigazítás a pártnak, a párton keresztül az országnak.

A beszéd első fele azonban nem csupán az országnak szólt, hanem a külföldnek is. Az ismeretlen adatok feltárása és rendszerbe csoportosítása, a Mindszenty-ügy nemzetközi hátterének és mozgató erőinek éles fényű megvilágítása válasz kifelé is az irányított propaganda sokszor mesterséges felzudulására, leleplezése annak a vatikáni politikának, mely *cé zatosan* hiusította meg Magyarországon a katolikus egyház megegyezését a kormányzattal. Bizonyos, hogy Rákosi logikus okfejtésének, a tények történelmi kialakulására vonatkozó előadásának külföldön is nagy hatása lesz, hiszen éppen nyíltságánál fogva alkalmas a reakció szolgálatában álló propaganda erőfeszítéseinek legyűrésére.

A szombati Rákosi beszámoló tulajdonképpen kettős tagozódásúnak mondható. A nagyjából lezárt Mindszenty-ügy mellett, a lényegében még megoldásra váró agrárgazdasági kérdések köré csoportosult Rákosi mondanivalóinak második része, mely taktikai útmutatásokat is tartalmazott. A belpolitika következő szakaszát tehát valószínűleg a mezőgazdasággal kapcsolatos kérdések felvetése és az MDP irányításához igazodó megoldása fogja jellemezni. A célra Rákosi Mátyás is utalt, amikor 500 gépállomás és 21.000 traktor üzembehelyezését jelentve be, kifejtette, hogy az ötéves terv végén a falu élet- és kultúrszínvonala erősen közelíteni fog a városok lakosságához.

Ez a szép és régóta áhított cél valóban méltó a Függetlenségi Népfrontba tömörült pártok Rákosi okos és megfontolt irányítását önként követő munkájára és lankadatlan erőfeszítésére.

◆

Az országgyűlés két ülést tart ezen a héten. A csütörtöki ülés csupán formális lesz. A kormány több tagja a miniszertanács jóváhagyását elnyert törvényjavaslatokat terjeszt majd be. Pénteken rendes ülés lesz, ennek napirendjére néhány összeférhetetlenségi és mentelmi ügyet s valószínűen valamelyik előkészített törvényjavaslat tárgyalását tűzik ki.

Augusztusban nemzetközi régészeti kongresszus lesz Budapesten. Az értekezlet résztvevői kirándulnak Sopronba, ahol a világ neves archeológusainak bemutatják a most megindult várhegyi ásatások során feltárt kelta sírokat és azokat az emlékeket, melyeket a magyar régészek a római időkből találtak Sopron környékén.

◆

Csütörtökre összehívták a Ház összeférhetetlenségi bizottságot. A külföldre távozott és állampolgárságától megfosztott *Ternay* István ügyében hozza meg a bizottság azt a határozatát, hogy a képviselő mandátumának megsemmisítésére tesz javaslatot az országgyűlésnek. A pénteki ülésen a Ház meg is hozza ezt a határozatot.

◆

A népszámlálás előzetes adatai szerint Magyarország lakossága 9,201.000. Hullámvonalas vargabetűvel értünk idáig. A török hódoltság előtt ugyanis Magyarországnak egyenlő lakossága volt Angliával és Franciaországgal. A török háborúk csökkentették le katasztrofálisan a magyarság számát. II. József alatt az első népszámlálás 8,002.917 lakost mutatott ki, Fényes Elek 1840-ben 11,274.676-ot. 1857-ben e szám 12,067.183-ra, 1880-ban 13,883.964 re, 1914-ben 18 millió 264.533-ra emelkedett. Trianon után a lakosság 7,990.000-re csökkent s 1930-ban 8,688.319 re nőtt, a visszacsatolások eredményeként pedig Magyarországnak 1941-ben 14,699.311 lakosa volt. 1970—80 közt a szaporodás csak 0.11, de 1891—1900-ban már 1.03%.

A lakosság lassú növekedésének egyik oka a kivándorlás volt. USA-ba 1871-ben csak 119 magyar állampolgár vándorolt ki, 1879 ben 1518, 1882-ben már 16.014 és 1890-ben pláne 270 ezer, ebből azonban 75.000 a felvidéki szlovák megyékből való. 1920—38-ban 61.000 magyar állampolgár vándorolt ki. A hivatalos kimutatások szerint 1899-től 1914-ig 1,423.000-en emigráltak Magyarországból.

Ez a szám azonban meg sem közelíti a valóságot, mert az első világháborúig sokan — főként katonakötelesek — szökve vándoroltak ki, ami igen könnyen ment akkoriban, amikor alig volt akadálya az útlevélnélküli utazásnak. A visszavándorlási statisztika már sokkal pontosabb: az első világháborúig körülbelül 300.000, 1921—38-ban pedig körülbelül 20.000 volt a visszavándorlók száma.

Kutya-, malac-, csikószaporulat a fővárosban

A budapesti állatállományról szóló legújabb összeírás adataiból kiderül, hogy a főváros területén különösen kutyákban, malacokban, csikókban nagy szaporodás állott be. Jelenleg közel 20.000 ebet tartanak számon Budapesten, körülbelül 5000-rel többet, mint egy évvel előbb. A lovak száma 3800 körül van, ez mintegy 700-zal kevesebb, mint az egy évvel előbbi lóállomány. Ezzel szemben a csikók száma egy év alatt 106-ról 540-re szaporodott. Háromszáztízzel több szarvasmarhát is tartanak Budapesten, szám szerint 1314-et, azonkívül 180 borjút. Csökkent a sertésállomány 200 darabbal, számuk jelenleg 1280. Viszont a malacok száma megháromszorozódott egy év alatt, ma 1865 malac él — ha közben le nem ölték — Budapesten. Szaporodtak a juhok és kecskék is, ezek létszáma 1700 darab, 350-nel több, mint egy esztendővel ezelőtt. Ezenkívül még 100 darab szamár él körünkben. Ezek nem szaporodtak.

A VÉRZŐ VÁROS

Egy újságíró naplójából

November 16.

Hajnalban nagy mozgólódás támadt, hátrafelé vonulunk. Keressük munkaszolgálatos barátunkat, de már nem találjuk. Közben nevemen szólít egy hölgy. Nem ismerem meg a hajnali derengésben.

— Kósa Lajos doktorné vagyok. És ön itt?

— Egész éjjel nem aludtam — felelem.

— Pihenjen le itt a helyemen. Ledőlök, a hölgy betakar pokrócával és néhány pere mulva alszom. Talán félórát is alhattam halálos fáradságomban. Azután ráml pett valaki. Felébredtem. Az ismerős jótevő leszedi rólam a pokrócot.

— Ne haragudjon, már menni kell. Már sorakoznak odakint — mondja mentegetőlődzve.

Mi is kivonulunk abban a csoportban, amelyben a védő- és oltalomlevelek birtokában levők csoportosulnak. A többiek menetkészen sorakoznak. Külön a nők és külön a férfiak. Férjet, feleséget, gyermeket szakítanak el egymástól.

A mi frásaink ugyan nincsenek meg, de valamivel próbálkozni kell mégis, hogy megmeneküljünk a Németország felé való meneteléstől és egymástól való elszakítástól.

Javában csoportosítják az embereket. Keressük a svédeket, de nem látunk sehol egyet sem. Talán ilyenek ma nincsenek is. Érdeklődünk izgatottan mindenfelé, de senki se válaszol. A csoportokat nem nagy kímélettel irányítják mindenfelé, de a rendőrség általában jóindulatú. Az egyik csoportban meglátom egy régi ügyvéd-barátomat. Melegen üdvözöljük egymást. Ő e pillanatban spanyolnak számít, mert valamilyen spanyol frása van. Kérdem, nem kapcsolhatna-e minket is ebbe a csoportba. Hát csoportot az nem gen lesz, de páran akadunk, megpróbálom. Jön egy követségi tisztviselő, akinek szól, de ez visszautasít. Nem lehet, nem vagyunk a listán.

Végül egy de Tourner nevezetű úr jön, ez az ügyvivő. Ügyvéd barátunknak itt sincs sikere. Azt feleli neki is az ügyvivő, nem lehet szabálytalanságot elkövetni. Az ügyvivő eltávozik és akkor én veszem munkába a követségi tisztviselőt. És ezúttal sikerrel. A tisztviselő talál a listában egy Fodor nevet, igaz, hogy István a keresztnév, de ez csekélység, elnevez engem Istvánnak. Az is igaz, hogy nincs mellette se feleség, se gyerek, de ez már együtt megy — mondja ő. Ez az ismeretlen ember mutatta meg az igazi embert és az önzetlen jóságot, amiben az utóbbi időben már egyáltalában nem akartam hinni. Hálálkodni szeretnék, de nem ad alkalmat rá, már ott is hagy, miután úgy rendelkezik, hogy lépjek oda a többiekhez. Már vagyunk vagy nyolcan-tízen spanyolok, mert hát e pillanatban azzá lettem. Így menekülünk meg mint spanyol védettek (Később, a felszabadulás után derült ki, hogy az egész spanyol védettség és a követség szélhámosság volt, az ügyvivő nem volt ügyvivő, a követségi tisztviselők nem voltak tisztviselők. Maguk eszelték ki az egészet, miután a spanyol követség gazdátlan volt és ezt a megoldást találták, hogy embereken segítsenek, hogy emberek százait megmentsék a pusztulástól.)

A Szent István-parkbeli spanyol házba megyünk. Ott azonban nincs hely. Lent az óvóhelyen telepszik le a megmenekült 40 tagú társaság, a legkülönbözőbb társadalmi tagozódásban. Különösen az asszonyokkal van sok baj. Nem tudnak, nem akarnak fegyelmet tartani. Tulajdonképpen most itt vagyunk a spanyol házban és nincs semmi írásunk, csupán egy-egy igéret, hogy majd kapunk valami igazolást, csak legyünk türelemmel. Az úgynevezett hivatalos urak otthagytak minket és azóta nem is láttuk őket. Megmentettek, bizonyára úgy gondolják, most már segítsünk magunkon ahogy tudunk.

Körülnézek a házban, hátha ismerős akad a lakók között. Akad is. Ott lakik Barcza, volt földmívelésügyi államtitkár. Nála még jó időkben voltam egyszer, amikor egy megbeszélésre invitált, éppen ugyanabba a lakásba, ahol most is lakik. Hozzá nem akarok betolakodni. A földszinten Lázár Béla, a kitűnő képzőművészeti író és professzor, valamint a felesége üdvözöl. Ők már néhány napja a spanyol ház lakói. Mindjárt beinvitál a földszinti lakásba, ahol szobánként már tizen laknak. Szörnyű nyüzsgés, zaj, izgalom érzik ezekben a szobákban. Mégis valami más, mint a téglagyár. Lehet mosakodni, a néhány napos port és szennyet leverni. Mindjárt adnak teát, azután egy tál levest ebédre és kenyeret. Szóval már nem kell éheznünk.

A harmadik emeleten egy grafikus barátunkat fedezem fel, Kiss Ernőnek hívják. Ő is furcsa körülmények között ragadt itt. Külföldön kószált esztendőkön át; Hitler elől Spanyolországba, Franco elől ide szaladt. Ő segít ki a kínos helyzetből, hogy nincs hálóhelyünk. Felajánl két fekvőhelyet, ha beérjük vele. Persze hogy beérjük. Ennyi jóság, kedvesség könnyekre fakasztja a nőket. Mégis van emberiesség, emberi szolidaritás.

Én a földszintes lakás fürdőszobájának padlóján kapok helyet. Itt töltök három éjszakát.

(Folytatjuk)

Bravúros nyomozással elfogták a rákospataki rablógyilkosság tettesét

Február 27-én a Csömöri-útnál, a Rákospatak egyik mellékágának kiszáradt medrében húsz év körüli férfi ruhátlan holttestére találtak. Az ismeretlen férfi füle mögött éles tárgytól származó vágás látszott, a nyakán *zsinegelés nyomait* találták. A holttest közelében egy kis fadarabra felcsavart gyékényfonal-tekercset találtak.

A holttestet felboncolták, ennek során megállapították, hogy *a fiatalember halálát fojtogatás okozta.* Azt is kideríttette a boncolás, hogy az ismeretlen férfi előző nap kompótot evett és a kompótot házilag készítették. A rendőrségnek mindössze ez a nyom állott rendelkezésére, valamint a holttest közelében talált gyékényfonal-gombolyag, amilyent kertészek a melegházak gyékénytakaróinak megerősítésére használnak.

Nagy apparátussal indult meg a nyomozás. A napilapok napokon át közölték a meggyilkolt férfi személyleírását azzal, ha valaki hozzátartozójára vagy ismerősére ismer, azonnal jelentse a főkapitányságnak. Ezek a felhívások azonban eredménytelenek maradtak. Orvosi vélemény szerint az áldozat kidolgozott kezű, izmos, munkásférfi volt, valószínűleg délszláv eredetű. Valószínűnek látszott, hogy az illető valamelyik bolgár kertészetben dolgozott. A rendőrség mindenesetre ezen a nyomon indult el és mint később kiderült, teljes sikerrel.

Egy hélen keresztül a gyilkossági főcsoport valamennyi detektívje végigjárta Budapest összes kertészeteit és bolgár kertészeteit, míg végre szombaton reggel nyomra bukkantak. Kiderült, hogy Csepelen, a szigetcsúcsi kertgazdaságban dolgozott Georgijev *Luben* 25 éves bolgár kertész, akit előző szombaton láttak utoljára. Georgijev ugyanis felmondott gazdájának azzal, hogy Kaposvárra megy, ahol jobb állást kínáltak neki. A kertgazdaság tulajdonosa összesen 1097 forinttal volt adósa a kertésznek, 500 forintot készpénzben fizetett ki neki, 597 forintról pedig egy váltót adott.

A kertgazdaság munkásainak a detektívek megmutatták a Rákospatak medrében talált áldozatról készült fényképet, valamennyien határozottan felismerték benne Georgijev Lubent. Most már annak megállapítására folyt tovább a nyomozás, hogy a végzetes szombati napon kikkel jött össze a tragikus sorsú kertész. Akadtak, akik egy zuglói kocsmában látták szombaton este Georgijevet egy *Mikov* István nevű bolgár kertésszel. Még azt is látták, hogy a vendéglőben valamit írtak. Azonnal detektívek mentek Mikov zuglói lakására. A 48 éves bolgár kertészt előállították a főkapitányságra, ahol tagadta, hogy valami köze lenne a rablógyilkossághoz. Közben a detektívek a lakásán házkutatást tartottak és egy félig telt kompótos üveget találtak. Most már bizonyos volt, hogy Georgijev Mikov lakásán járt.

Eléje tárták ezt a bizonyítékot, mire Mikov beismerte, hogy ő gyilkolta meg társát. Azzal csalta magához, majd később a kocsmába, hogy átveszi tőle ötszáz forintért a gazdája által adott 597 forintos váltót. Valóban ki is fizetett Georgijevnek 500 forintot a váltóért. Késő este elmentek fát vágni, eljutottak a Rákospatakhoz, amelynek környéke ekkor már teljesen néptelen volt. Fejszéjével fejbevágta Georgijevet, aki időközben ledőlt pihenni, majd egy zsineggel megfojtotta. Áldozatát levetkőztette, ruháját hazavitte, fölvagdosta és elégette. Természetesen a nála talált pénzt magához vette.

Vasárnap egész nap tartott az elvetemült gyilkos kihallgatása, hétfőn délelőtt helyszíni szemlére vitték, ahol lejátszatták vele a gyilkosságot. Kedden délelőtt átviszik az ügyészségre. Rögtönítélő bíróság elé kerül.

B. Ö.

Tárgyalás Szabó Dezső hamvairól

Ötezer ostromhalott kap végleges nyugvóhelyet

Március 21-én újból megindul az ostrom alkalmával elpusztult és közterületeken elhantolt szerencsétlenek exhumálása. Az elmult évek során körülbelül 15.000 halott maradványait emelték ki az ideiglenes sírokból és helyezték a különböző temetőkben végleges nyugalomra. Most még *mintegy 5000 halott* alussza álmát ideiglenes sírokban, főleg a budai hegyvidéken, a budai kertekben, házak udvarain. A tavasz folyamán ezek a halottak is végleges nyugvóhelyre kerülnek és mint a Községi Temetkezési Intézet felhívásban közli, az elhunytak hozzátartozói jelentkezhetnek az exhumálások megrendelésére. Budán számos tömegsír van, az itt eltemetetteket újból közös sírba fogják elhantolni a rákoskeresztúri újtemetőben. Az egyes sírok halottait végleges helyükön is egyénileg temetik el. A tavaszi exhumálásokkal előreláthatólag teljesen befejeződik a közterületeken nyugvó halottak kiföldelése és temetőbe helyezése. Ezek szerint mintegy 20.000 halottat vittek. Illetve visznek át ideiglenes nyugvóhelyükről temetői sírokba.

A Községi Temetkezési Intézet felkérte a polgármestert, intézkedjék *Szabó* Dezsőnek, az ostrom idején tragikus körülmények között elhunyt nagy magyar író Rákóczi-téren nyugvó hamvainak méltó elhelyezése iránt. Még a tavasz folyamán Szabó Dezső is örök nyugvóhelyének kijelölésére megindultak a tárgyalások.

Visszautazott a Szovjetunióba a szovjet kulturális küldöttség

A szovjet kulturális küldöttség még Magyarországon tartózkodó tagjai: *Sabanov* miniszterhelyettes, *Kiszlova* asszony, *Gluscsenko* professzor, *Oborin* zongoraművész, *Csulaki* zeneszerző, *Finogenov* festőművész és dr *Butrov*, Sabanov munkatársa, hétfőn repülőgépen visszaindultak a Szovjetunióba.

A szovjet vendégek búcsúztatására a budaörsi repülőtéren megjelent *Puskin*, a Szovjetunió nagykövete, *Ortutay* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Szmirnov* nagykövetségi tanácsos, *Szántó* Rezső, a MSZMT főtitkára és *Vadas* Sára miniszteri tanácsos.

Kedden lesz ítélet a bolgár papok ügyében

A Magyar Távirati Iroda jelenti Szófiából: Az Egyesült Evangéliikus Egyházak vezetői bűnperének szombati tárgyalásán a vádlottak az utolsó szó jogán szólaltak fel. Mindannyian beismerték bűnösségüket, megbánásuknak adtak kifejezést és kérték, adjon nekik a népi demokrácia alkalmat arra, hogy jóvátehessék bűneiket és a jövőben a bolgár nép ügyét szolgálhassák. Ítélethozatalra kedden délután kerül sor.

Mi a baj?

A *villamosok* indításával kapcsolatban arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy a *földalatti* indítási módját is tanulmányozni kellene. *(S. Gy.)*

Az a baj, hogy az *általános jövedelmi adóról* szóló rendelet szerint az *özvegyek* adóját 20 százalékkal növelni kell. Az idős özvegyeknél tekintsenek el ettől. *(Aláírás.)*

Másfélévi börtönre ítéltek egy sikkasztó tisztviselőt

Surián Andor Károly fővárosi tisztviselőt hétfőn vonta felelősségre a büntetőtörvényszék Majzik-tanácsa. Surián a főváros központi pénztárától nyomtatványokat lopott, amelyekre hamis adatok feljegyzése után a főváros bélyegzőjét nyomta. Ilymódon a Városi, Magyar és Belvárosi Színháztól 1000 forintot csalt ki. A törvényszék egyévi és hathónapi börtönre ítélte.

Divatbemutató export-kollekcióval

Az Árumintavásár és Kiállítási Központ export kollekcióját mutatta be vasárnap délelőtt a Belvárosi Kávéház termeiben. A rendkívül nagyszámú közönség előtt több mint tíz manöken vonult fel a tavaszi és nyári évad ruhakülönlegességben.

Az új tavaszi divatra — mint már egyszer jelentettük — legjellemzőbb, hogy a szoknyák valamivel megrövidültek és a japán ujjszabás vette át az uralmat a ruhák, kabátok, sőt helyenként a kosztümök szabásánál is. Mint az utolsó években, idén is nagy divat lesz a kosztüm mindenféle fajtája. A szigorú klasszikus angol kosztümtől a szobakosztümön át a vékony selyemkosztümig.

Az idei divat slágere a boleró lesz, minden színben, minden anyagban, minden fajta ruhához. Domináló anyag a kockás taft. A kocka különben is a tavasz kedvence, számtalan kosztüm és ruha készült kockás anyagból. Igen nagy divat lesz a kockás blúz fölé hordott boleró a blúz anyagával bélelve. Nyáron a több darabból álló strandruha egész nagy sikert arat.

Az anyagok közül a taft és a vászon kerül most előtérbe.

Az új típus luxuscipők

A típuscipők forgalma februárban a januárinak kétszeresére emelkedett. A Cipőkereskedelmi N. V. átvette a gyárak cipőtermelését és jövőben a kiskereskedelem igényei szerint irányítja a forgalmat. A Cipőipari Központ kiállításán bemutatták a márciusban forgalomba hozandó különleges varrási eljárással készült 128 forintos férfi és 120 forintos női típus luxuscipőket amelyek nagy tetszést arattak. Ezek a cipők azelőtt csak 250—280 forintért voltak kaphatók.

Eredménytelen pályázat

A budapesti személtelepek használható értékeinek kibányászására pályázatot hirdetett a főváros. A pályázat azonban eredménytelenül végződött, senkisem igényelte a koncessziót.

KÖZTERÜLETEN ELTEMETETTEK EXHUMÁLÁSA

A Székesfőváros Temetkezési Intézete a Budapest ostroma következtében temetőn kívül eltemetett halottak exhumálását újból megkezdi. A vonatkozó miniszteri rendelet értelmében Budapest területén temetőn kívül elfekvő minden halottat legkésőbb június hó 20-ig véglegesen köztemetőben kell eltemetni. A Temetkezési Intézet igazgatósága felhívja azokat a hozzátartozókat, akik temetőn kívül eltemetett halottjuk exhumálásáról és végleges eltemetéséről saját maguk kívánnak gondoskodni, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb március hó 16-ig jelentsék be. Azokat a halottakat, amelyekről a hozzátartozók részéről bejelentés nem történik, a Temetkezési Intézet exhumálja és a X. ker. Újköztemetőben eltemeti. Részletes felvilágosítással az Intézet alábbi irodái szolgálnak:

a pesti oldalon:

Központi felvételi iroda
IV, Veres Pálné-utca 26. sz.

a budai oldalon:

Batthyány-téri felvételi iroda
II, Batthyány-tér 2.

MAGYAR Vasárnap

JUBILEUMI KETTŐS SZÁMA

CSÜTÖRTÖKÖN JELENIK MEG

RENGETEG OLVASNIVALÓ, TRÜKKÖK, HUMOR
ÓRIÁS KERESZTREJTVÉNY, ILLUSZTRÁCIÓK.

A KETTŐS SZÁM ÁRA 2 FORINT

Lósport

Csongor nyerte a Tavaszi-hendikepet,

mint kimondott nagy favoritja a 2100 méteres előnyversenynek, me. ..en 15 ló indult. A jól sikerült indulás után Máté egymásután fogta be a favorittal az előtte indulókat és jó pozicióban fordult be az első fordulóba Jávor, Jenő és Merész II. mögött, az egyenesben nekieresztette lovát, a második fordulóban már szorosan a vezetők mögött volt, a tribünök előtt egyvonalba került velük és már tiszta vezetéssel fordult be a második körbe. A verseny már akkor el is dőlt és mögötte már csak a helyekért küzdöttek a rossz pozicióból kiszabaduló Mr. Hugh, Merész II. és Pardon, míg hátulról Fortuna tört előre nagy lendülettel. Csongor végigállta a magadiktálta iramot, a célegyenesben már messze a mezőny előtt járt és végül könnyen 20 méterrel győzött 1 p. 28.3 mp-es átlagidővel, mellyel túlszárnyalta összes eddigi teljesítményeit. Sokáig Mr. Hugh tartotta a második helyet, de a nagy iramban feltörő Fortuna az utolsó métereken beérte és nyakhosszal megverte. Negyedik Pardon lett. A győztes Csongor eddigi legszebb versenyét futotta és Máté trénerének ugyancsak bravuros munkáját dicséri, hogy a nemrégen még „eladó" 10 éves lovat legjobb formájában állította a vasárnapi verseny startjához. A verseny igazi szenzációja azonban Fortuna második helyen elért 1 p. 25 mp-es átlagideje, melyet 140 méter hátránnyal indulva ért el, miközben néhányszor kerülnie kellett az előtte ügetőket. A második kilométeren elért ideje 1 p. 24.6 mp. volt, a hosszú Kovács mesteri hajtással hozta ki lovából ezt a nagyszerű formát. — A Nemzetközi versenyben nem indult sem Davison Girl, sem Öcskös, de a verseny nélkülük is érdekes volt. Jeanne d'Arc tartotta a belső pályát, míg Csárdás T. minden fordulóban a külső pályára kényszerült. Indokolt szorosan mögöttük ügetett, a célegyenesben előretört és nyakhosszal győzött Csárdás T. ellen. Az 1 p. 27.8 mp-es átlagidő meglepően gyenge. — A háromévesek megnyitó versenyében végre győzött a „felfujt" Guy Rosecroft, a 4 reás Lydia Britton ellen, de gyenge időeredménye nem sokat ígér a jövőre. — A vasárnapi verseny részletes eredménye: I. Guy Rosecroft (10:28). Lydia Britton (bef. 45). II. Primás (10:42). Forseng. Főnök (bef. 137). III. Lepke (10:63). Cedar. Pityu (bef. 362). IV. Béla (10:33). Waisenkind. Ernő (bef. 48 és 80). V. Csongor (10:35). Fortuna. Mr. Hugh (bef. 318 és 68). VI. Indokolt (10:22). Csárdás T. (bef. 22). VII. Rianás (10:41). Joli. Tábornok (bef. 102 és 136). VIII. Meridian III. (10:14). Ilonka. Pandur (bef. 43 és 23). IX. Romeo (10:18). Badallo. Nádor (bef. 32).

Katóka, Vilmos D. és Indokolt indulnak a Centenáriumi-díjban, melyben egyformán 2260 méterről fognak startolni. Fortuna nincsen indulónak jelezve, pedig vasárnapi szenzációs kilométer idejével ezidőszerint a versenypálya leggyorsabb lovának tekinthető. A versenyben indulni fog Csongor is, 2200 méterről, 20 méterrel előbbről, Mr. Hugh, mely a Tavaszi-hendikepben rossz pozicióban is jól futott. A további valószínű indulók: Sandra Sue (2160), Umbrina és Tamara III. (Csongorral egyvonalról), Davison Girl (2220) és Csárdás T. (2240).

Honvágy, Paranes és Ramona, az állam tulajdonába átment három fenéki kanca szombaton visszakerült Alagról Szigeti istállójába a pesti pályára. Paranes a Pestmegyei-hendikepre készül, Honvágy pedig minden valószínűség szerint az Áprilisi-hendikepben fog indulni.

A Magyar—Francia Társaság Kossuth Lajos-utcai új helyiségét ünnepélyes keretek között avatták fel. Magyar részről *Boldizsár* Iván és *Szávai* Nándor államtitkárok, francia részről *Gauquié* követ és a követség tagjai jelentek meg a felavatáson. Résztvett az ünnepélyen a magyar szellemi élet számos tagja is. *Pór* Bertalan megnyitójában hangsúlyozta, hogy az új helyiségben az eddigieknél is lelkesebben fognak dolgozni a francia—magyar kultúrális kapcsolatok elmélyítésén. *Eluard* »Legion« című versének előadása és a Bíró vonósnégyes játéka tette teljessé az ünnepséget.

◆◆ A MAGYAR KÖZLÖNY (51.) vasárnapi számának rendeletei: Csónakházak bére. — Kihágási büntetéspénzekről. — Könyvelő-, számlázó- és sokszorosítógépek nyilvántartása. — Gyámi feladatkör ellátása. —

Gazdasági hírek

◆◆ ÉRTÉKPAPIRFORGALOM. A fix kamatozású kötvények piacán tovább emelkedtek az árfolyamok, a vételkedv tovább erősödött. Tájékoztató áraink: 1914 főv. kölcs. 23—24, 1910 főv. kölcs. 11—12, 927. főv kölcs. 625, Népszöv. font kölcs. 105, Népszöv. doll. kölcs. 410, Népszöv. svájci frank 60, Speyer 450, Rotschild 95.

A Cégbíróság hírei: A Cégbíróság *bejegyezte* a következő cégeket: »Haladás« Magasépítési Term. Szöv. Tejipari Központ, Textil- és Vegyiművek N. V., Gazdasági Vasútépítési N. V. Csepel Kerékpár és Varrógép Értékesítő N. V., Tasnádi Tibor, Hammer Iván, Dimitrov Manul, »Elite« Cipőterm. Kisip. Szöv. *Törölte* a Frimm Mór céget.

◆◆ ÚJ NEMZETI VÁLLALAT. A kormány az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt., Pátria Irodalmi Vállalat, és Nyomdai Rt., Forrás Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat Rt. könyvkiadói részlegéből az *Athenaeum Könyvkiadó N. V.* céget létesítette.

Új vezérigazgatók. A földművelésügyi miniszter a Sertésközpont vezérigazgatójává dr *Hajdu* Istvánt, a Sertéstenyésztési N. V. vezérigazgatójává *Kása* Jánost nevezte ki.

Vállalatvezetői megbízások és felmentések. A kereskedelmi és szövetkezetügyi miniszter a Kéményseprő Étterem Rt.-hoz *Molnár* Árpádot rendelte ki vállalatvezetőül és a Hernádkércsi Bor- és Gyümölcsszeszfőzdéhez kirendelt *ifj. Frankó* Istvánt vállalatvezetői megbizatása alól felmentette.

Felszámoló cégek. A kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter Hegyi (Heimann) Salzer cipőnagykereskedő cég felszámolását elrendelte és a vállalathoz kirendelt *Felföldi* József vállalatvezetőt megbizatása alól felmentette, a Svéd Testvérek festék-, olaj- és vegyianyagkereskedő cég felszámolását rendelte el és *Gosztonyi* Tibor vállalatvezetőt megbizatása alól felmentette. Elrendelte ezenkívül Gárdos Zoltán (Mendlovits Mór utóda) textilnagykereskedő, Biach György textilnagykereskedő, Galvani Kft. zalaegerszegi cég, Budai Telekértékesítő és Házépítő Kft., Csókay, Breyer és Tsa közk. társ., Méhkas Textilkereskedelmi Kft. felszámolását és felszámolóul a PK-ot jelölte ki.

Nagyvásártelepi nagyker. és fogy. árak: Burgonya Gülbaba 54—56 (0.68), Ella 40—44 (54), őszi rózsa 48—50, cékla 40—60 (0.50—0.80), dughagyma 60—120, metélő 250—300, vörös 49 (0.82—0.88), fokhagyma 120—260 (170—420), poré h. 80—90, fejeskáposzta 30—40 (0.22—0.40), vöröskáposzta 120—150, kelkáposzta 80—120 (0.82—1.20), zeller 80—100 (1—120), kalarábé 30—50 (0.50—0.68), karotta apró 60—80, nagy 50—60, sárgarépa 40—50 (0.10—0.50), kelbimbó 100—1000, parai 250—300, petrezselyem 50—70, sütőtök 40—50 (0.70—0.82), torma 350—600 (3.80—7), fekete retek 50—60 (0.60—0.80), fürjbab 160—180, lencse 240—300 (3.60—4), mák 700—750 (8—9.50), alma I. 250—480 (250—570), közönséges 140—300, körte 200—450 (254—560), közönséges 180—250 (230—320), aszalt szilva 550—7, hazai földi mogyoró 2200, héjas mandula 500—1000, aszalt alma 150—240, gomba tömött csiperke 800—1500, héjas dió 700—750 (8—10), felesborsó (380—440), bab (180—240), savanyúkáposzta (0.80—0.95), szilvaíz (5—7), méz (10—12), tojás darab 0.49 (0.50—0.56), dióbél 2300—2600, aszalt körte 200—220, citrom láda 36.400—37.900, db 1—1,25.

A Kossuth Akadémia egyesített kultúrcsoportja vasárnap délelőtt ünnepséget rendezett a Városi Színházban. Az ünnepi szónok megállapította, hogy a Kossuth Akadémia nevelt tisztek hasonlókká válnak a szocialista Szovjetúnió hadseregének tisztjeihez.

Színházak és mozik műsora

SZÍNHÁZAK:

Operaház: Aida (G. bérlet) (7) **Városi:** Nemzetközi Nőnap (½9) **Nemzeti:** Az elveszett levél (½8) **Magyar:** A gyűlölet éjszakája (½8) **Vígszínház:** Nincs előadás. **Kamara:** Ócskavas nagyban (½8) **Belvárosi:** Végállomás kiszállni (½8) **Művész:** Erényes otthon (½8) **Pesti:** A szabin nők elrablása (½8) **Madách:** Kispolgárok (7) **Modern:** Az elvált asszony (½8) **Fővárosi Operett:** VIII osztály (½8) **Pódium Kabaré:** Szőke angyal (8) **Kamara Varieté:** Fügefalevél (8) **Józsefvárosi:** Tommy és társa (½8) **Optimisták:** Népszámlálás (¾9) **Kis Színház:** Tavasz a nyár után (7) **Mesebarlang:** Aranyhalacska (3, 5) **Meseváros:** Bábjáték a Corvinban (3, 4, 5)

MOZIK:

ÁTRIUM (160 955): Átalakítás. Zárva! **CORSO** (182-818): Utolsó állomás (½5, ¾7, 9, vasár., ünnepnap ¼3 is) **CORVIN** (339-933): Micsurin, Híradó (Előadások kezdete: 4, 6, 8 órakor) **DÉCSI** (121-343): Utolsó állomás (5, 7, 9, vas., ünnepnap 3-kor is) **FORUM** (189 707): Micsurin, Híradó (4, 6, 8, vasár-, ünnepnap 2-kor is) **KÖRÚTI HÍRADÓ** (222-499): Magyar, szovjet híradók. Játékország hősei. Erő és szépség iskolája. A béke erői (Előadások kezdete: 9-től, este 11-ig) **LLOYD** (123-043): Utoló állomás (5, ¼8, ¼10, vasár., ünnepnap 3 is) **OMNIA** (139-693): Utolsó állomás (4, ¼7, ½9, vasár., ünnepnap ¾2 is) **ROYAL APOLLO** (222-656): Mágnás Miska (5, 7, 9, vas., ünn. 3-kor is) **SCALA** (120-150): Micsurin, Híradó (5, 7, 9, vasár., ünnepnap 3-kor is) **URÁNIA** (138-888): Egy igaz ember (Előadások kezdete: 4, 6, 8 órakor) **ALFA** (Kőbánya): Micsurin Híradó (6, 8, vasárnap, ünnepnap 4-kor is) **ADRIA** (Pőrinc): Utolsó állomás (6, 8, vasár., ünnepnap 4-kor is) **ROYAL** (Kispest): Utolsó állomás (½6, ½8, vasár. ünnepnap ½4-kor is) **KORZÓ** (Ujpest): Egy igaz ember (4, 6, 8, csütörtökön csak ½8-kor) **TÁNCSICS** (Csepel): Micsurin, Híradó (Előadások: 6, 8, vas., ünn 4-kor is) **TÁTRA** (Perzsébet): Micsurin Híradó (½7, ½9, vasár., ünnepnap ½5-kor is)

MÁSODHETES MOZIK:

ADY: Ellopott határ (4, 6, 8, v. 2) **BELVÁROSI:** Fáklyás lovasok (4, 6, 8, Bal: csüt. vas. 5, 7, v. 3 is) **CAPITOL** 15 éves kapitány (11, 1, 3, 5, 7, 9) **CITY:** 15 éves kapitány (4, 6, 8) **ELIT:** Örök visszatérés (½5, ½7, ½9, v. ½3) **GLÓRIA:** És megfordul a szél (4, 6, 8) **HOMEROS:** Hamupipőke, Híradó (½4, ½6, ½8) **HUNNIA:** Egerek és emberek (4, 6, 8, vas. 2) **KAMARA:** Hamlet (½6, ½9, v. ½3) **KOSSUTH:** Ellopott határ (½5, ½7, ½9, v. ½3) **KRISZTINA:** Szemben a halállal (½4, ½6, ½8, v. ½2) **KULTUR:** Egerek és emberek (½4, ½6, ½8, v. ½2) **PALACE:** 15 éves kapitány (11, 1, 3, 5, 7, 9) **PÁTRIA:** Gyilkos párbaj (4, 6, 8, vas. 2-kor is) **PHÖNIX:** Kíváncsi vőlegény (11, 1, 3, 5, 7, 9) **SAVOY:** Gyilkos párbaj (½5, ½7, ½9) **STUDIÓ:** Örök visszatérés (2, 4, 6, 8) **SZABADSÁG:** Seitelem (½5, ½7, ½9, v. ½3) **TINÓDI:** Fáklyás lovasok (4, 6, 8, v. 2) **TERV:** Csapajev (½5, ½7, ½9) **UGOCSA:** Talpalatnyi föld (½4, ½6, ½8) —

A belügyminiszter feloszlatta a Magyar Hadigondozottak Szövetségét és helyi csoportjait, a Magyar Postajárműtelep Kaszinója Biztosító Egyesületet, a Vándorkedv Turista Egyesületet, jóváhagyta a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete önkéntes feloszlását, a Magyar Kereskedők Országos Központi Szövetsége feloszlását és Kiskereskedői tagozatának a KIOSZ-ba való beolvadását kimondó határozatát, a Magyar Szűcsmesterek, Szőrmekereskedők Országos Egyesületének önkéntes feloszlását kimondó közgyűlési határozatát, hatályon kívül helyezte a Rákosszentmihályi Testedzők Köre feloszlására vonatkozó rendeletét és felfüggesztette önkormányzatát. Ezenkívül több vidéki dalkört, olvasókört, és egyesületet oszlatott fel

A DÉFOSZ hajdumegyei és debreceni szervezetének gyűlésén *Erdei* Ferenc államminiszter a DÉFOSZ politikai jelentőségéről és a középparasztság helyzetéről beszélt, majd a mezőgazdasági munkaversenyben kiváló eredményt elért 10 mintagazdának és 12 traktorkezelőnek kitüntetéseket és jutalmakat adott át.

Magyar Nemzet
Főszerkesztő: Hegedüs Gyula
Főmunkatárs: Parragi György
Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Telefon: 125-340* Előfizetési díj: 1 hóra 15 forint negyedévre 45 forint. Postatak. csekksz.: 36.662
Szerkesztésért és kiadásért felelős Hegedüs Gyula
Hungária Hirlapnyomda Rt., V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Felelős: dr Bródy László
A szöveg körötti hirdetések — lellel vannak ellátva

Kis- és apróhirdetések

DIJSZABÁS

Apróhirdetések szavankéntköznap 0.60, vasárnap 1.20. (Állást keresők a felét fizetik.) Keretes apróhirdetés szavanként köznap 1.—, vasárnap 2.— A legkisebb apróhirdetés 10 szó. Az első és minden vastagon szedett szó két szónak számít. Kishirdetés mm-soronként köznap 1.20, vasárnap 2.40 Ft.

Hirdetések felvétele

főkiadóhivatalunkban V. Bajcsy-Zsilinszky-út 34 fiókkiadóhivatalunkban VIII., József körút 2. IV., Szervita-tér 8 és I., Krisztina-körút 117, a hirdetőirodákban és dohánytőzsdékben Vidékiek a hirdetési díjat ajánlott levélben postabélyegben is beküldhetik.

BERENDEZÉS

Bútor

Rekamié, különfélék, jó kisipari munka olcsón. Zichy Jenő-utca harminchárom.

BÚTORÉRT, ruháért, háztartásért legtöbbet fizet STEINGISZER. Teleki-tér 3. Tel.: 135—376.

Remek barokk kétfekhelyes szobaberendezés, komplett gyönyörű renaissance úriszoba garnitúrával, modern kombinált berendezés bőrgarnitúra, igen olcsón. Nagy Sándor Somogyi Béla-út 26. 2805

Veszek használt BÚTORT GROSZ. István-út 22 Telefon: 221—682

Konyhabútorok, hat részletre is 890—2000-ig nagy választékban Szabolcs asztalosnál. Futó-utca 1

VESZEK használt bútort Präger. Dohány-u. 8. Tel.: 421—050

Szép kombinált bútor garnitúrával, asztali quarzlámpa eladó Csáky utca huszonnégy. VI. 2. Este 7 után.

Szőnyeg

Mindenfajta szőnyeget magas árban veszek. Vogel László Akácfa-utca tizenhárom. Telefon: 422—128.

Perzsaszőnyeget, torontálit a termelőtől vásároljon! Szőnyegek tisztítását művészi javítását vállaljuk. Békésszentandrási Háziipari Szövetkezet Budapest, IV Ferenciek tere 3, udvarban. Tel 384-577 Részletre készpénzárban

Eladók keleti és magyar perzsaszőnyegek. Wesselényi-utca huszonkilenc. I. 5.

Perzsaszőnyegek, kisebbek, nagyobbak sürgősen nagyon olcsón eladók. Rózsa-u. nyolc. fdsz. 2.

Néhány darab szép szőnyegemet olcsón eladom. Andrássy-út 55 I. 3.

Egyéb berend.

Kovácsolt csillárok, képek, asztal, fotelek eladók. Zichy Jenő-utca 8 I. em. 7.

HANGSZER

ZONGORAHANGOLÁST szakbírálatot vétel-eladással szakszerűen végez Bartos Dezső. Bécsben végzett hangoló, Lauberger és Gloss tanítványa. Eötvös-u. 23/b. Tel.-hívó: 122-963, 424-924.

Zongora — pianino — harmonium — szolid bevásárlása: Hörlnél II. Török-utca nyolc.

Zongorát vagy pianinót vennék. Demeter. Klauzál-utca három. 221-396

Bécsi tanuló-zongora 1600, prima egyenes-húros 1800. Bösendorfer. Schüler 2200. Kamatmentes hitel. Fenyőné. Erzsébet-körút huszonhat.

Rövid fekete zongora eladó. Rudolf-tér öt. II. 10.

Legmodernebb Orion 455 G gramofonos rádió, mint az új, megbízásból rövid ideig minden elfogadható árért eladó: »Varázsszem Rádió«, Kossuth Lajos-u. 11. udvarban.

RUHÁZAT

Jó állapotban lévő férfiöltönyt és kabátot vennék magasabb termetre. Tel.: 222—546.

Férfiruháit jól eladhatja Szabónénak Dob-utca 37 Telefon: 220—356 Hívásra jövök

Férfiruháit legdrágábban megveszem. Leitersdorfer. Kisdiófa-utca tizenöt (Király-utcánál) Telefonáljon: 221—674

JÁRMŰ

Jó állapotban lévő Opel Kadett kocsi eladó. — VIII., Kistemplom-utca tizenegy. 8-tól 10-ig.

Egy 250-es NSU motorkerékpár tip-top állapotban sürgősen eladó. Cím: Pestszentlőrinc. Kiss Ernő-utca 46.

GÉP, SZERSZÁM

Irógépet (táskát is), jobb számológépet venne leíróiroda. Telefon: 360—459.

Singer süllyesztős varrógép eladó. István-út huszonegy. I. 14.

Számológépet, irógépet, táskairógépet készpénzért, priváttól sürgősen veszek. Tel.: 228—550.

Hermes Báby-t vennék! Értesítést »Ármegjelöléssel« Aratóhoz. Erzsébet-körút 14.

Táskairógépet sürgősen vennék 221—550. Rákóczi-út 26. III., iroda.

Widiát veszek, délután Anker-köz kettő, félemelet három.

Halda svéd irógép, hosszúkocsis. XI., Kruspér u. 10. II. 20.

INGATLAN

Öröklakások minden méretben, lakottak, beköltözhetőséggel, kényszeráron eladók. 111—272. Liszt Ferenc-tér tíz

Keresek sürgősen megvételre
400.000 forintért komoly **BÉRHÁZAT** egyben, vagy több részben. »Készpénz M« jeligére.

Oktogonnál közvetlen IV. emeletes liftes (90 m utcafronttal) hibátlan bérház 80.000 jövedelemmel kényszerből 100 ezerért. Gárdonyi, Kossuth Lajos-tér 15. Telefon: 129—738.

Vennék üzletházat forgalmas helyen, füszert vagy söntést. — »Rentábilis 477« jeligén főkiadóba.

Róna-utcánál magasföldszintes modern háromszobás hallos beköltözhető villa, 45.000, eladó. Tóth, Baross-utca 45.

Öröklakás, háromszobás utcai komforttal hatezerért, ugyanilyen négyszoba hallos hétezerötszázért. Pozsonyi-út tizennégyben. Fizetési kedvezmény. Cserelakással esetleg beköltözhet. 259

Móricz-körtérnél egyszobás, fürdőszobás, teakonyhás öröklakás, beköltözhető, ajándékáron 6500. Telefon: kettőötvenkilenc—nullahatvannyolc.

XIV., Gyarmat-utcában háromszobás, újjáépített, komfortos, kertes villa, hagyatékból, 13 000 készpénz + 5400 újjáépítési kölcsön átvállalásával, eladó. »Otthon« Építőipari, József-körút 7.

Csodavétel!!! Műegyetemnél háromszobás, összkomfortos, beköltözhető öröklakás 22 ezerért. Körtérnél egyszobás, komfortos, beköltözhető öröklakás 16.000-ért. »Zala«, XI., Bartók Béla-út 87. Telefon: 468—792.

Pestkörnyékén, villamoshoz közel beköltözhető egy-kétszobás családi házat vennék készpénzért. Majercsák József, XI., Ballagi Mór-utca három.

Villa!!! Farkasréten háromszobás, komfortos, beköltözhető, 75.000-ért. — »Zala«, XI., Bartók Béla-út 87. Tel.: 468—792.

Eladók Keszthelyen, Hévizen és Balaton környékén 1—7 szobáig villaépületek, 8—24 szobáig penziók, szállodák, vendéglők. Szőlőbirtok, gyümölcsösök és villatelkek. Laskay István ingatlanközvetítő, Keszthely.

VILLA Pasaréti-út elején 3 sz. hallos, közp. fűt., garázs, szabadrendelkezésű, bekö t., SÜRGŐSEN ELADÓ. SZAMOSI ing. ir., II., Szilágyi Erzsébet-fasor kilenc. T.: 161-358 és 469-512.

Öröklakás, Pozsonyi úton 2 szobás, utcai, hall, összkomfortos, ezenkívül egyszobásak. — Takács, Prohászka Ottokár-utca nyolc.

Öröklakás beköltözhető, 2 sz. hall, luxus. Francia-úton, féláron 12.000. Pannónia-utcában 3 sz. hallos, luxus, 20.000. Telefonkönyvben: LÁSZLÓ D. ir.

Keresek Budapest és környékén vételre családiházat, villát. Somogyi Sándor. Budakalász.

Öröklakások: kettőszobás hallos Pasarét elején, háromszobás összkomfortos harminckettőezerért, beköltözhető Benedek, Teréz-körút harminc. 111-272. 786

ÉPÍTÉSI ANYAG

Használt ajtókért, ablakokért, faanyagokért, romházakért legtöbbet fizet Havas. Amerikai-út harminckilenc. Telefon: 296—177.

EGYÉB AD. VÉTEL

MARS GYERMEKKOCSIK régi minőség, írásbeli garancia. GERMEKÁGYAK, GYERMEKSZÉKEK, TANULÓPADOK, KEREKŰ BICIKLIK OLCSÓ ÁRBAN. Andrássy-út 36. (Párisival szemben). Üzem: IX. Liliom-u. 8. Vidékre ismertetőt díjtalanul küldünk.

Gyermekkocsi, gyermekágy, összecsukható vaságyak Prohászka gyárból Zichy Jenő-utca 46. (Jókai-utca sarok.)

Ezüstöt VESZEK Tauszig ezüstműves Nyár-utca 8.

Vikendház, szétszedhető, eladó, 4x4.5 alapméretű. »Tavasz« jeligére főkiadóba.

RÉGI KÖNYVEK

Ebben a rovatban közölt hirdetéseket hétk. 33%-os kedvezménnyel adjuk.

Souvageot szótárért háromszázat, Yollandért vagy Pattantyus képeszetjért kettőszázötvenet fizet Salgó, Nagymező harmincnyolc.

Mielőtt bármely könyvet értékesítene, hívja fel 12—942.

Francia és angol, valamint szociológiai könyveket keresek. »Magán kéztől« jeligére 16

Kincses könyvesbolt, Teleki Pál-u 22., vesz és elad mindenfajta szépirodalmi és szakkönyveket, teljes könyvtárat is. Kérjen díjmentes ismertetőt.

ÜZLET ÜZEM

Söntés hatezerrel átvehető. Cím a főkiadóban.

Kocsma kiadó leszámolásra, 3000 ital fedezetéel. Magános asszony kifőzéséhez 3000 rel társnőt keres. György, Rákóczi-út tizenhét.

Trafikot vezetésre, azonnal átvennék. 5 ezerig. Jelige: »Gyakorott« főkiadóba.

Kocsma átadó, vezetésre átvehető, házzal együtt is eladó. Takács, Prohászka Ottokár utca nyolc.

LAKÁS

Lakáscsere

Kétszobás összkomfortos lakásomat főútvonalon elcserélném egyszobás összkomfortos lakásra. »V—VI. kerületben« főkiadóba.

Szegedi egyszobás konyhás lakásomat elcserélném pesti hasonlóra esetleg társbérletre. — Forbát, Csengery-utca nyolcvan.

Elcserélném Múzeum-körúti garszonlakásomat budai egyszoba hallos összkomfortosra »Régi bér 101« jeligére.

Elcserélem kétszobás, komfortos lakásom garszonra. Benczur-utca 5 II. 13.

Lakást kínál

Lakások, öröklakások, társbérletek nagy választékban kaphatók. Lőrinczy, Teréz-körút 2?

Vígszínháznál garszon, egyszobás, kétszobás összkomfortos lakás azonnal átadó 201-970. Csanády-utca 17. fszt 5.

Átadó szabadlakás. Kettőszobás hallos, összkomfortos, központi fűtéses Margithídnál. — 126-457. »Duna«, Marx-tér négy.

Kiadó Szentendrén szoba, konyha, speiz, verandás magános ház szép gyümölcsösben. hatszáz forint lelépésért. »Sürgős 101« jeligén főkiadóba.

Átadók: félkomfortos Pasaréten 2000-ért, garszon Vérmezőnél 3500-ért. Kálvária-térnél 2500-ért, Vorosilov-útnál 5000-ért, hallosak: Andrássy-útnál, Statisztikánál 6000-ért. Kettőszobás összkomfortos elsőemeleti erkélyes Ferenc-körúton 7000-ért, Parlamentnél 5000-ért. Továbbá lakások minden méretben bárhol: Benedeknél. 111—272 Teréz-körút harminc.

Modern garszon bérvillában. Stefánia-útnál azonnal átadó. Megb.: 111—272. 820

Egyszobás hallos összkomfortos Szent István parknál átadó. Megb. 111—272. 787

Egyszobások egyezerötszáztól, komfortosak négyezertől, kettőszobások ötezertől, háromszobások, társbérletek garszonok városszerte. Szőke, Teréz-körút huszonkilenc.

Lakás!!! Attila-körút elején kétszobás hallos, 120 forint bérrel 7000. Fehérvári-úton egyszobás hallos komfortos 5000. »Zala«, XI., Bartók Béla-út 87. Telefon: 468—792.

Új-Lipótvárosban kétszobás összkomfortos központi fűtéses, melegvizes, 120 bérrel 10.500. Kátai, Kossuth-tér 15.

Marcibányi-térnél Buda legszebb, kétszobás hallos, központi fűtéses melegvizes lakása 13 ezer. Megb.: százhuszonhat—százötvenhét.

Kettőszobás utcai, egyemeleti komfort, (4000) Astoriánál. Ugyanilyen Népszínház-utcában (3500), egyszobás komfortos utcai szabadlakás Lipót-körúton (4500). Bertók, Erzsébet-körút 51.

Teréz-körúton kétszobás, elsőemeleti utcai társbérlet olcsón, irodának, rendelőnek is alkalmas. — Központi Teréz-körút 35.

Háromszobás modern lakás Andrássy-útnál olcsón, azonnalra. — Központi, Teréz-krt 35

Lakást keres

Szoba konyhás vagy 1 szoba komfortos vagy 2 sz. lakást keresek 221—418.

Két vagy **három szoba hallos** nagyméretű villalakást keresek Andrássy-úti vagy városligeti villarayonban. Esetleg öröklakás is lehet. „Rövidesen beköltözhető" jeligére.

Keresek három nagyobb szobából álló villalakást, kerthasználattal budai oldalon. 127-585.

Egyszoba összkomfortos másodemeleti szép udvari lakásomat Tőzsdénél, elcserélem budai kétszobásért „Margit-híd 493" jeligére főkiadóba.

LAKÁSÁT azonnal értékesíti **BENEDEK 111-272** Teréz-körút 30. fsz. 10

Keresek lakásokat egyszobástól háromszobásig közületeknek, privátoknak, Rákóczi-út 61.

Jelentse sürgősen átadó lakását előrefizető közületnek. Szőke, Teréz-körút huszonkilenc.

Egytől-tízig előrefizető szakszervezeteknek lakásokat keresek, beje-entőt díjazok. LÁSZLÓ D. ir., Bajcsy-Zsilinszky-út 12.

Előrefizető közület részére keresek egyszobás és kétszobás komfortos lakásokat azonnalra. Telefon: egyszázhuszonhat—egyszázötvenhét.

Szoba, ellátás

Azonnal kaphatók bútorozott szobák, átutazóknak is! Expressnél, Erzsébet-körút tizenhat. Tel.: 422—156.

Fölépesőházból, gőzfűtéses luxusszoba, fürdőbenyílóval, vidéknek is, azonnalra. 126—988. Bővebbet: V., Teleki Pál-utca tizennégy, I. 1.

Elegáns fűtött szobák napokra, állandóra pensióban. 424—789. Damjanich 58.

Modern, tiszta, erkélyes, különbejáratú szoba, hall, fürdőszoba-, konyhahasználattal, bútorozva, tisztviselőházaspárnak kiadó. — »Lenke-tér« főkiadóba.

Kétszobás bútorozott szeparált lakrészt bérelnék. »V—VI. kerület B. A.« főkiadóba.

Belterületen kettőszobás vagy egyszobás hallos, berendezett lakrészt keresek. „Konyhahasználattal" jeligére Kurir hirdetőbe. Bajcsy-Zsilinszky-út 12.

HELYISÉG

Bécsi-utcában kettő világos utcai szoba társbérletként ipari árammal műhelynek, műteremnek átadó. Telefon háromszázhatvannyolc — hétszáztíz. (368—710.)

ÁLLÁS VÁLLALK.

Férfi állás

Azonnali biztos keresethez juthat. Jelentkezzen Majchernél naponta 10—12 között. Sas-utca 10. fszt.

ELŐFIZETŐGYŰJTŐ ÜGYNÖKÖKET megadott címek látogatására **MAGAS JUTALÉKRA** felveszünk. JELENTKEZÉS: METROPOL hirdetőirodában XI. Bartók Béla-út 8 Reggel 9—10-ig.

Női állás

Jólfőző gyermekszerető mindenes kiscsaládhoz ... Rottenbiller-u. négy/B. III. 19.

Nagyon megbízható, mindenhez értő, önálló főzőnő állást keres, a legjobb információkkal VIII., Erdélyi-utca 19 II. 2.

Gyermekszerető mindenest keresek azonnalra. Szondy-u. 45. III. 6. Délután 5 órától.

Szemlelszedő-, műstoppolónőt keresek. »Kedvező feltételek 148« jeligére.

Magános jobb nő bármilyen elfoglaltságot keres bentlakással is. „Létfenntartás 487" főkiadóba.

Német nevelőnőt, aki házimunkába segédkezik két fiam mellé azonnalra felvennék Apponyi-tér 1. II 10. Délután 2—4.

Főzőmindenes jó bizonyítvánnyal felvételik. Ludwig, Nagydiófa-utca harmincnégy, üzlet.

Főzőmindenes felvételik, csak jó bizonyítvánnyal. Baross-u. 105. Baromfiüzlet.

Oktatás

Könnyű módszerrel szabni tanítok. Az összes schnitteket minden méretben adom. — IV., Ferenciek-tere kilenc. Geigernél divatszalón.

M.-nyomozó

Dr Haraszthy Vince nyug. rendőralezredes magánnyomozó irodája VII. Almássy-tér 3. Telefon: 422—629.

Walter ny. detektívfőfelügyelő közismert detektívi szaktudásával nyomoz, megfigyel. IV. Váci-utca 41. Telefon: 189—681

TÁRS, PÉNZ

Társulásokat kisebb-nagyobb tőkékkel közvetítek. Pénzt haszonrészesedésre fedezettel kihelyezek. Minden nemű üzletek adás-vételét, társulást közvetítem. Takács, Prohászka Ottokár-u. nyolc

HÁZASSÁG-LEVELEZÉS

Amerikai állampolgár leány látogatóba érkezett, 35 év körüli izr. intelligens iparossal házasságot kötne. Válaszokat »California« jeligére kiadóba.

Minden vonatkozásban független, legfeljebb 30 éves, nagyon csinos és művelt hölgy ismeretségét keresem. Magam egyetemet végzett, 36 éves üzletember vagyok. Választ a megismerkedés helyének és módjának megjelölésével »Budapest 1040« jeligére a főkiadóba kérek.

Ötven körüli, pozicionált, keresztény, jellemes, igazi úr nívós ismeretségét keresi önálló, disztingvált megjelenésű, kifogástalan úriasszony »Házasság céljából« főkiadóba

Intim espressóban csütörtökön az a piros pullóveres hölgy, akinél Magyar Nemzet hirdetése után érdeklődtem, írjon „Intim 753" jeligére. 1369

Személyében, munkakörében és anyagiakban független, dolgozó keresztény férfi megismerkedne lehetőleg szintén magas (inkább molett), de feltétlenül jóalakú és kellemes arcú független nővel, aki szórakozni, sportolni, táncolni épp úgy szeret, mint esetleg hivatástudattal dolgozni. Korhatár 36 év. Választ: »Igényes« jeligére Blockner hirdetőbe. Városház-utca tíz.

VEGYES HIRD.

Elveszett 65 cm magas fekete-fehér tarka dán dogg. »Tigi« névre hallgat. Megtalálója jutalomban részesül. Telefon: 257—072.

66-os vagy 55-ös villamoson papírba csomagolt könyveket, iratokat elveszítettem. Megtaláló jutalom ellenében adja le Róna. Király-utca 69.

Czyfelem megveszi Kurfis József X. Kerepesi-út 101 alatt lévő kocsmáját. Hitelezők követelésüket jogvesztés terhével nálam 3 nap alatt jelentsék. Vass Lajos, Kossuth Lajos-tér 15.

Szombaton délben a 44-es vagy 67-es villamoson felejtettem aktatáskámat, melyben üzleti könyvek voltak. Kérem a megtalálót, hogy a reánézve tejesen értéktelen könyveket — tekintettel arra, hogy ez állásomba kerülhet — juttassa vissza a könyvekben található címre, míg az aktatáskát és a pipere-cikkeket tartalmazó csomagot megtarthatja.

Nagyothallók figyelmébe

Minden készüléknél többet ér a szájról való leolvasás. Korkülönbség nélkül mindenki megtanulhatja magánúton is. Magántanulóknak elegendő pár óra az alapismeret elsajátításához. Felvilágosítást nyújt: SIMONYI SÁNDORNÉ, IV. Veres Pálné-utca tizenkilenc

Bármilyen fáradtságot, idegességet megszüntet az afrikai **Kóladió** Vörösmarty-utca 69.

Kiss Ernő

Grafikus

Rezit vett a tárlaton.

Losonci Miklós: A Dél-Pest megyei...

Művészet, 1970. szeptember - 41 lap

Kiss Enő

Résztvesz a monori jub-i kállitáson

d.g. Dél-Pest megyei képzőművészek szevegszemléje Monoron:
Pest megyei Hírlap, Bp. 1970. nár. 16.

Kiss Ernő

„Tavaszváró" c. Zépe emlitve

Pestmegyei Hirlap 1970 junius 21
8. old.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1971 JUN 29

1021

IDEGENFORGALOM

Kiss Ernő

(Kiss Ernő rajza)

ment a nyí
vizes labdá
s a résen lé
és védhetetl
ba, 3:0.

Szünet ut
eredmény t
tek, s szinte
mezőnyjáték
az eredmény

A mérkőzésen a nyíregyhá-
zi együttes kellemetlen meg-
lepetést okozott a szurkolók
törzsgárdájának; akik a kel-
lemetlen esős időt is vállalva
kíváncsiak voltak csapatuk
búcsújátékára. Sajnálatos,
hogy nem sikerült ez az
idényzárás. A hazai együttes
meglehetősen lélektelenül ját-
szott, rendkívül gyenge na-
pot fogott ki. Így aztán a kö-
zönség nagy része elment fél-
időben, a televízió közvetítet-
te Vasas—U. Dózsa rangadó
mérkőzést nézni.

A miskolci csapatról vi-
szont el kell mondani — a ki-
hagyott Spartacus-helyzetek
ellenére is, — hogy céltuda-
tos, kulturált játékkal lepték
meg a nyíregyházi közönsé-
get. Teljesítményük szinte
végig NB I B-s színvonalon
mozgott. Minden csapatré-
szükben jobbak voltak a
nyíregyházi csapatnál, s ilyen
arányban is megérdemelten
nyertek.

ben!

Spartacus—

vedte bajnoki címét. Szabó Il-
dikó, az NYVSC fiatal atléta-
nője pedig elérte távolugrás-
ban a bűvös 6 métert. Ered-
ménye egyben új megyei ser-
dülő, ifjúsági és felnőtt csúcs
Eredmények:

Magasugrás, női bajnok
Rudolf Erika (MAFC) 178, 2
Komka Magdolna (Salgótarjá-
ni Kohász) 178, 3. Kovács E
(Szekszárd) 172 cm.

100 m-es síkfutás, férfibaj-
nok: Farkas Tibor (Bp. Hon-
Honvéd) 10,6 2. Hajdu
(BEAC) 10,7, 3. Mihályf
(BEAC) 10,7 mp.

110 m-es gátfutás, bajnok
Nyilassi Lóránt (Bp. Honvéd
14,3, 2. Mélykuti (Bp. Sparta
cus) 14,6, 3. Topor (Csepel) 15,
mp.

400 m-es síkfutás, női baj-
nok: Balogh Györgyi (Vasas
52,7, országos csúcs (régi: 53,7
mp. Szabóné, MAFC), 2. Orosz
I. (U. Dózsa) 56,1, 3. Könye
(Bp. Honvéd) 56,8 mp.

400 m-es síkfutás, férfibaj-
nok: Fügedi József (U. Dózsa)
47,7, 2. Rózsa (MTK) 47,9, 3.
Zsinka (U. Dózsa) 48,3, ...5.
Papp György (NYVSC) 48,6
mp.

3000 m-es akadályfutás,
bajnok: Jóny István (Bp.
Honvéd) 8:47,4. 2. Máté (U.
Dózsa) 8:48,4, 3. Magyar (Bp.
Honvéd) 8:51,2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1971 JUL 24

NAP HÍRI

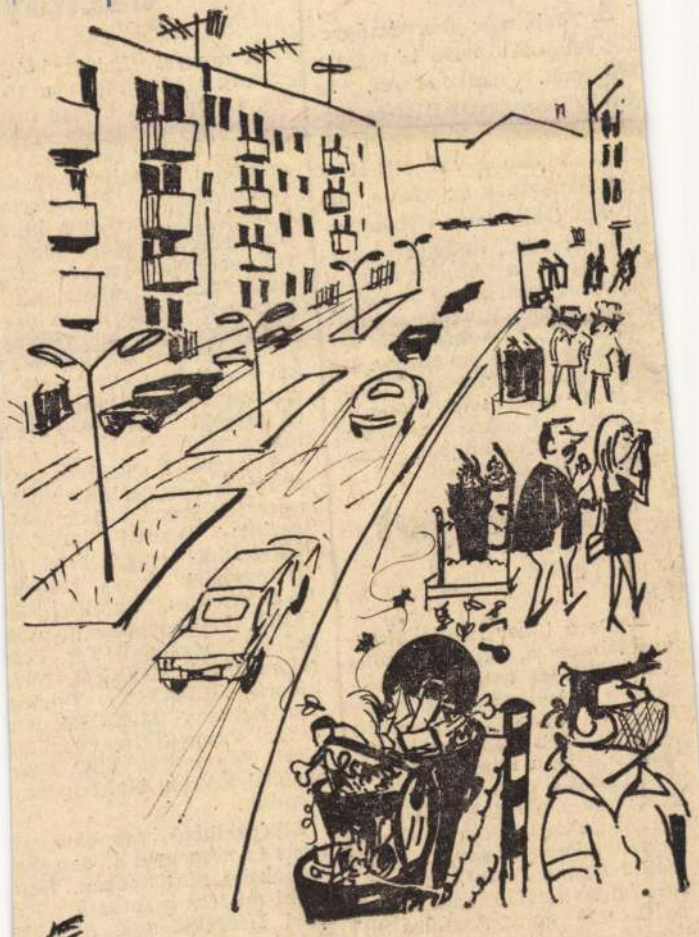

A nyíregyházi Arany János utcai idegenforgalmi érdekesség. (Kiss Ernő rajza)

tt pá

— Több, már jó eredményeket felmutató edző is tagja a tábornak. *Katkó Aurél*, az MGM Debrecen NB II-es férficsapatának, *Hoffmann József*, a Miskolci VSC NB II-es férficsapatának az edzője, de itt van *Csige István* balmazújvárosi edző, csapata biztosan vezet a Hajdú megyei bajnokságban. *Nagy József*, a Kazincbarcikai Vegyész szintén megyei bajnokságban vezető csapatának az edzője. De említhetném a Tiszalöki Gimnázium testnevelő tanárát, akinek női csapata a megyei ifjúsági bajnokságban vezet veretlenül.

A korszerű játék hívei

— De a tábor lakója *Simonyi Ferenc* is, aki a Miskolci VM NB II-es csapatában játszik, s a göllövőlista élmezőnyében tanyázik. Továbbá van két NB-s kerettag játékvezetőnk is, a miskolci *Budavári László* és a nyíregyházi *Szabolcsi György*. Megyénkből itt-tartózkodik a vásárosnaményi *Papp István*, a vencsellői *Dankó József*, a nyíregyházi testnevelő tanár *Rátonyi László* és az Asztalos SE leendő szakembere, *Hajdú József*.

— *Ugy hallottuk, ők sem kapják egészen ingyen a segédedzői oklevelet?*

osztályú

A megyei Labdarúgó Szvetség elkészítette az 1971 72. évi megyei I. és megy II. osztályú labdarúgó-bnokság csoportbeosztását. megyei I. osztályú bajnoks változatlanul egy csoportba a megyei II. osztályú bajnoság pedig két csoportban krül lebonyolításra. Ez utób osztályban a csapatokat községek földrajzi helyzetnek megfelelő keleti és nygati csoportba osztják. Min két osztályban egyaránt a gusztus 15-én kerül sor új bajnoki évad első fordlójára.

A megyei I. osztályban va szereplésre az alábbi csapatszereztek jogot, a jelenlegi szerint: Tuzséri MEDOS Nagykállói Virágzó Föld Ts Nyíregyházi Dózsa, Nagyhlászi Textiles, Tiszalöki ME DOSZ, Fehérgyarmati ME DOSZ, Nagyecsedi Tsz, Bak talórántházi MEDOSZ, Nyír bátori MEDOSZ, Tyukod Tsz, Balkányi MEDOSZ, Kis várdai Vasas, Nyíregyházi Kinizsi, Nyíregyházi VSC, Nyír egyházi Építők, Nyírbogdány Lombik.

Elképzelhető azonban vátozás is a megyei I. osztályú bajnokság mezőnyében. Nem tudni mi lesz a sorsa a Tuzséri MEDOSZ-nak. Az NB II-ből kiesett, s az NB III. Északkeleti csoportjába beosztott D. Honvéd Bocskai SE ugyanis feloszlatta labdarúgószakosztályát. Ez esetben, mint legjobb kieső, a Tuzséri MEDOSZ

Kiss Ernő

1021

Kiss Ernő: Fehér és fekete.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Háromszázhúsz ifjú szal

Kiss Ernő

Vizfestményeivel szerepel
.....
a rendőrtisztv.-k kiállitásán.

Ujság, 934.V.25.

Kiss Ernő, főtiszt

Munkájával szerepelt a rendőrtisztv.kiáll.-án.

M.934.V.25.

Kiss Ernő

a „Nagy Lajos" képzőművészeti csoport tagja, Tóalmáson szerepel a kiállításon

Pestmegyei Hírlap 1971 október 24
12. old.

Kiss Ernő
Dongorakészítő
Bp-
I.
Erzedéveskönyv:
I. B. 26. I.

17

Kiss Ernő

a Dél-Pest megyei Nagy István képzőművészeti csaport Tóalmáson rendezett kiállításán művei szerepeltek.

Losonci Miklós: Kiállítás Tóalmáson.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 29.

Kiss Ernő

alsónémedi festő

Győrött a magyar TIT

Rednéti Klubjában szerepelnek Vicklétáson

művei.

Pestmegyei Hírlap 1972 február 18

Kvald

Kiss Ernő

a Délpest megyei Nagy István csoport tagja, tapiószentmártonban rendezett kiállításon mutatta be műveit.

L. ll.: Tárlat Tapiószentmártonban.

Pest Megyei Hírlap, 1942. jan. 25.

Kiss Ernő (alsónémedi)

Zebegényben, a rajztanár művészek nyári táborában dolgozik két hetet a művész tanár.

Deregán Gábor: Erőt gyűjtő, alkotó két hét.
Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 6.

Kiss Ernő

Kiss Ernő tanár festő.

A monori művelődési házban nyílt meg a Nagy István csoporthoz tartozó 3 tanár festő! – Érekig alsónémedi utcainak bá-ját és padon ülő öregeket festett, most a kiállításon váltott, a fény mezőkre szóró-dó vagyogását vizsgálja. (említve).

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1974. szept. 2.

Kiss Ernő rajztanár

Pedagógus képzőművészek második tárlatát Ráckevén rendezték, melyen szerepelnek művei, melyekért díjban részesült.

„A hosszú fal előtt" c. (repr.)

Losonci Miklós: Pedagógus képzőművészek Pest megyei tárlata.
Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 26.

Kiss Ernő

A Dél-Pest megyei Nagy István csoport tárlatát Gyömrő 400. évfordulójának keretében rendezték meg, melyen művei szerepeltek. A zsüri díjazásba részesítette.

Losonci Miklós: A gyömrői tanács és a képzőművészet.
Tanácsok Lapja, 1974. jól. 26.

Kiss Ernő festő

Gyönrő után most Dabason is bemutatták a Nagy István csoport anyagát, melyen képei szerepelnek.

L.M.: Üzemi tárlat – dabasi kiállítás.

Pestmegyei Hírlap, 1974. okt. 30.

Kiss Ernő (alsónémedi) pedagógus

Megnyílt a megyei tárlatuk a pedagógus képzőművészeknek. Műveiért az egyik II. díjat kapta.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 28.

Kiss Ernő festő

Dabason megnyílta Nagy István csoport tagjainak tárlata, melyen szerepelnek művei.

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pestmegyei Hírlap, 1975. márc. 26

Kiss Ernő

a Nagy István képzőművészeti csoport előzsűri tagja.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pestmegyei Hírlap, 1975. febr. 4.

Kiss Ernő

A Pest megyei pedagógusz képzőművészek ráckevei tárlatán dijazott Kiss Ernő, Somodi László, Mözsi Szabó István. Agócs Attila /szobrász/ , László Zsilla.

Rajzbanitás 1975/2/3o

Losonczi Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Kiss Ernő

Pestmegyei Hirlap
1974 OKT 13.

1021

Fal

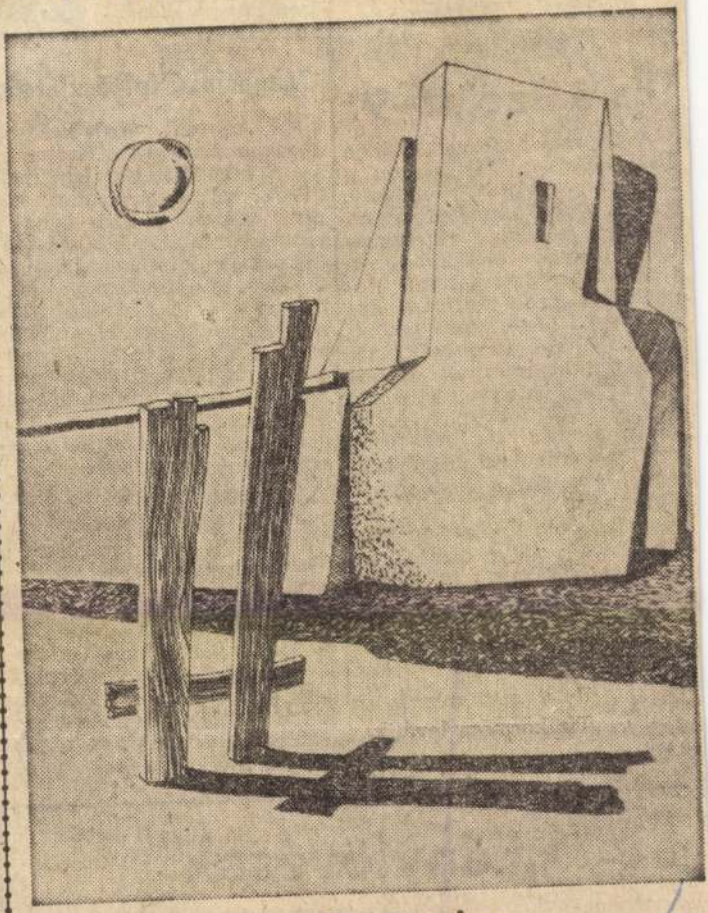

Kiss Ernő rajza

Geoló
térke
és a Szo

A Szojuz—9 sz
által készített fel
holdkráterekhez hasonló,
gyűrű alakú képződményeket
fedeztek fel. Ezek az alakzatok, amelyek valószínűleg a Hold krátereihez hasonló eredetűek, *a távoli múltban keletkeztek.* Átmérőjük több mint 100 km, és mivel nagy területen lepusztultak, azonosításuk a Földön igen nehéz. A Szojuz—9 felvételei alapján a szovjet tudósok 8000 km területről, 1:10 millió léptékkel egy geológiai térképet állítottak össze. A térkép kimutatja a Föld geológiai struktúrájának eddig ismeretlen szabálytalanságait, és segíthet a geológusokat az ásványkutatásban.

Közép-Ázsia feltárásai jó megegyezést mutatnak azokkal a következtetésekkel, amelyekre a tudósok az űrből érkezett fényképek alapján jutottak.

az Apollo űrhajók legénységének voltak hasznosak. Ezúttal szerzett először gyakorlati tapasztalatot a közös foglalkozások lefolytatásában az űrhajós irányítóközpont személyzete is. E két hét alatt mintegy ellenőrizték a központ bonyolult mechanizmusának működését, amely zökkenőmentesnek bizonyult és ismét igazolta, hogy *a központ szakembereinek a felkészültsége magas fokú.*

Az űrhajók között — a repülőgépekhez hasonlóan — mindig van elvi hasonlóság. Bárhol is készül az űrhajó, megtalálhatók fedélzetén az azonos feladatokat teljesítő rendszerek, amelyek külsőleg és konstrukciójukat tekintve is különbözhetnek, de működési elvük azonos. A Szojuz és az Apollo természetesen nem „sziámi ikrek", de eltéréseik ellenére vannak közös

„Fénylövések"

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pestmegyei Hirlap

Kiss Ernő

1971 AUGUSZTUS 11., VASÁRNAP

1021

Holdas udvar

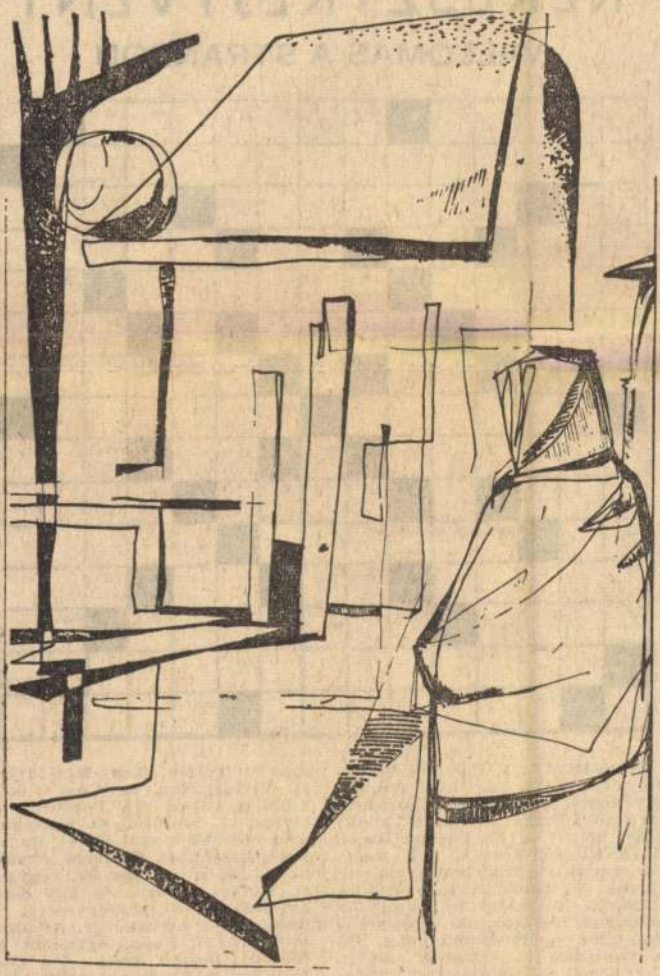

Kiss Ernő rajza

KERESZTREJTVÉNY

VALLOMÁS A STRANDON

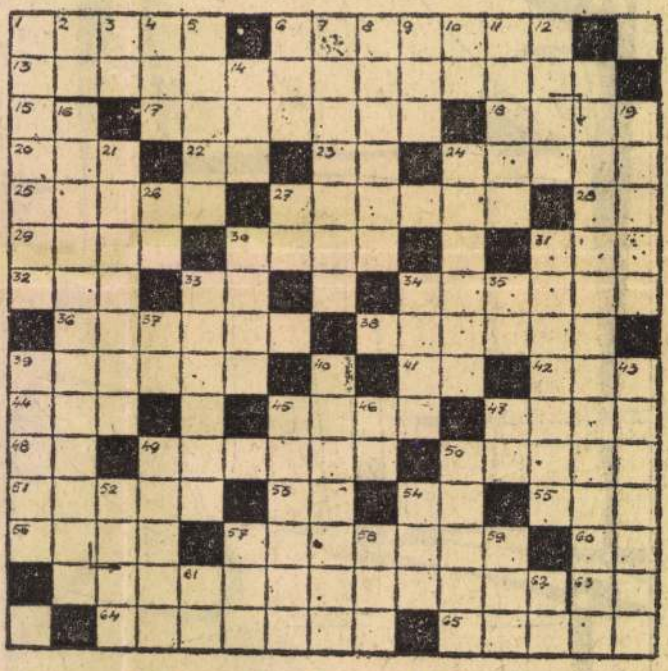

VÍZSZINTES: 1. Balatoni üdülőhely. 6. Itt. 13. Egy férfi mondja egy nőnek a strandon. (Folytatása a függőleges 16. szám alatt.) (Zárt betű: N.) 15. Európa Kupa. 17. A Kőszegi-hegység 883 méteres csúcsa. 18. München egyik elővárosa. 20. ROO. 22. Szibériai folyam. 23. Visszaér! 24. Komik és udmurtok összefoglaló jelölése a finn-ugor nyelvtudományban. 25. A vízszintes 22. számúba ömlik. 27. Paripa. 28. Nem nagyon udvarias megszólítás. 29. Népszerű színművész (József). 30. A valóság egy mozzanata. 31. Gitár része. 32. Oxigén, bór és hidrogén vegyjele. 33. A pincébe. 34. Pálinkafőző berendezés. 36. Rögeszméje. 38. Ga[illegible] 39. „Vanina...”; szovjet fizikus (Lev Davidovics). 34. Vívófegyver. 35. Vissza: kerti munkát végez. 37. Fordított határrag. 39. Szállítja. 40. Kártyában még erősebb lappal üt. 43. Hagyatékot kapott. 45. Újtípusú lövedék. 46. Nitrogén és foszfor vegyjele. 47. Mutató névmás. 49. Egy oldalnyi szöveg. 50. Érzékszerve. 52. Abban az irányban. 54. Alkalmazott röv. 57. Fodor egynemű betűi. 58. Idegen Anna. 59. Csermelyben van! 61. Amerikai légitársaság. 62. G. Ü.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 13. és a függőleges 16. számú sorok megfejtése.

A július 28-i számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése:

Kiss Ernő "pedagógus képzőművész"

a Bács-Kiskunban élő és dolgozó rajztanárok pedagógus képzőművészek IX. megyei kiállítása megnyílt, melyen a művész művei szerepelnek.

Szinegi György: Pedagógus képző-művészek.

Petőfi Népe, 1944. ápr. 10.

MDK

K.Kiss Ernő

Tanulmány, of.

18.1.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept.

MDK

K. Kiss Ernő

Tanulmányfej olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatanak katalógusa. 1920. Majus. 12.1.

Kiss Ernő 1

Mint a varázsló, csak a boszorkányos ügyességű kezébe vesz egy darab fát, addig forgatja, faragja késével, míg emberi figúrra bontakozik ki belőle. Oly fürgén, frissen dolgoznak ma is az ujjak, mintha nem is hetven esztendő pergett volna át rajtuk. Hány pásztor, mintkaban megfáradt ember figúráját formálták meg, faragták fába ezek az ujjak?

Hamár Imre: A tatár-járást akarja fába faragni

Ország-Világ 1968/9 20 old

Kiss Ernő 2

Amnyi bizonyos, hogy szüntelen munkában tett el a hetven esztendő. Sok ezerre tehető műveinek száma, mert napanta négyöt figurát is megfaragott. Öt világrész sok-sok országába vittek el a bogyoszlói faragó ember híret, munkáit. Kiss Ernő rendkívül jó megfigyelő, kiváló képessége van ahhoz, hogy egyetlen mozdulatban sűrítsen drámai erőt, faradtságot, a paraszti életforma egy-egy jellemző motívumát.

Hamar Imre: A tatár-járást akarja fába faragni

Országi-Világ 1968/9 20 old.

Kiss Ernő 3

Az ő szeme elsősorban a bánatot, a hagi-
kumot látta meg a paraszti életformában.
Ezt legkifejezetebben a Lányánya, a Temetés,
az Intő, a Bucsuztató című kompozíciói pél-
dázzák. A felszabadulás után kapott ily
értelmet művészete. Már nemcsak az „őstehetsé-
get" a mutogatni való különc paraszt embert
látják benne, hanem elismerik alkotó tevé-
kenységét.

Hamar Imre: A tatár-járást akarja fába
faragni.

Országos Világ 1968/9 20 old.

Kiss Ernő 4

kaintalan kitüntetéssel, díjjal jutalmaszák müveit. Müvészetének reneszánsza akkor következett be, amikor-tul volt már a hatodik évtizeden. Több alakos kompozíciót már azelőtt is sokat faragott. De lélekben mindig valami másra is készült. Vágya, tehetsége szinte feszítette, egy napon kilépett a megszokott műfaji keretekből és olyan monumentális dombormühöz látott, mint a Honfoglalás.

Hamar Imre: A tatár-járást akarja fába faragni.

Ország-Világ 1968/9 20 old

Kiss Dorró 5

Művészetét addig is gyakran termékenyi-
tették olvasmányélményei, történelmi múltunk
népünk sorsfordulóinak nagy kérdései. A Hon-
foglalás, a Dózsa, a Zrínyi-kirohanása, az 1848-
as szabadságharcot ábrázoló kompozíciója
majd a Győri vár visszafoglalása a törökökkel.
Parágó művészetünk szinte mindmáig egye-
dülálló vállalkozása s Kiss Dorró művészeté-
nek legszebb kivirágzása. A nejmüvészet mes-
tere most a Tatár-járást akarja fába faragni.
Hamar Imre: A tatár-járást akarja fába
faragni.

Országos Világ 1968/9 20 old

Kiss Ernő 6

Fiatalos kedvvel dolgozik ma is. Sürün jönnek látogatók az ország, a világ minden részéről. A napokban Svajcból és Ausztráliából jártak itt vendégek, akik megcsodálták Kiss Ernő faragóművészetét, s a mester néhány remekbe sikerült alkotását. is magukkal vitték

Hamar Imre: A tatár-járást akarja fába faragni

Ország-Világ 1968/9 20 old.

Kiss Ernő

Alkotás közben

A győri vár visszafoglalása a törököktől

Orszag-Világ 1968/9 20 old.

Kiss Ernő: pedagógus.

Az ácsai Bólyai János Gimnázium képzőművészeti szakköre 3 éve működik, Kiss Ernő tanár irányításával.

Pesti Hírlap, 1974. ápr. 16.

Kiss Ernő, szobrász-érem-művész

A ráckevei Savoyai-kastélyban megrendezett tárlat aug. 26 ig látható. Ünnepi pillanat tanúi lehetünk. A látott művek alapján megállapítható, hogy az elmúlt 15 év közös munkája nyomán e jubileum jelzi a műveszi előrehaladást. —

A Nagy István műveszetéret* jelzett alföldi valóságeszmény legin-kább Nádasdy János, Bányász Béla, Kiss Ernő munkásságában dominál.

(* fényjelzett).

Losonczi Miklós: A Nagy István csoport jubileuma.
Pest Megyei Hírlap, 1984. aug. 8.

MDK

Kiss Erzsi

György K: A keleti vásár iparművészete. Magy. Iparművészet. 1921. 35-38 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ernő

TOLNAMEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

1967. január 22.

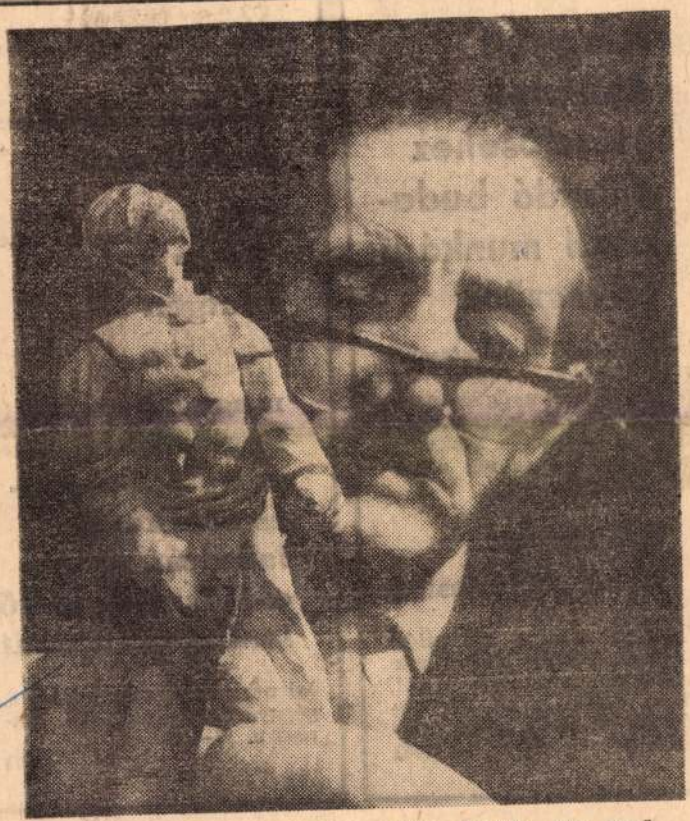

Ötödik történelmi tárgyú domborművét készíti Kiss Ernő bogyoszlói fafaragó népművész. Közel fél évszázada faragja fába elképzeléseit, s öt éve, 65 esztendős korában látott hozzá történelmi események megmintázásához. A képünkön látható figura a győri vár visszafoglalását ábrázoló kompozíció része, amely a várvédő törökök és az ostromló magyarok küzdelméről szól.

(MTI Foto — Hadas János felvétele)

Házgyári épületek szereléséhez állandó budapesti munkára felveszünk

kubikosokat, lakatosokat, villanyszerelő, fűtés-, vízgázszerelő, könnyűgép-kezelő, híddarus, festő-mázoló, burkoló és parkettás szakmunkásokat, férfi és női segédmunkásokat.

Téli munkalehetőség biztosítva.

Vidékiek részére különélést fizetünk, szállást biztosítunk Jelentkezés személyesen: ÉM. 43. sz. ÁÉV. Bp. XI. Dombóvári u. 19. (4-es, 47-es villamossal.) (148)

Felvételre keresünk budapesti munkahelyre

szerkezetlakatos és hegesztő

szakmunkásokat. Szállást biztosítunk. **Valamint vidéki munkára**

röntgen

és

magasnyomású hegesztőket, csőszerelőket, gép- és szerkezetlakatost, szegecselőket és festő szakmunkásokat.

Jelentkezés: Országos Bányagépgyártó Vállalat, IV. Baross u. 91—95. (127)

Az ÉM Tolna megyei Állami Építőipari Vállalat

azonnali belépéssel felvesz szakmunkásokat és betanított munkásokat, valamint kubikosokat

Bérezés teljesítménybér

Kiss Erzsi

iparm. textil.

VII. Lövő u. 18.

tagja a Magy. Iparm-
Orsz. Egyesületének és
részt vett első karácsonyi kiállításán.

(Nemzeti Szalon) 1931.

A

LXXXII. CSOPORT-KIÁLLITÁS KATALOGUSA

Kiss Erzsébet

l.

Dery 1927

13. l.

Kiss Erzsébet
ipam.

Ert. 1928

456

1908.

ztus 12-én. + ugyanott

~~fehér~~ A (szemfedővel felravatalozott
fekszik)
, a melynek falán több ruha, ~~és~~
s szentelt-viztartó lóg. ~~balról~~
~~talozva, kinek~~ lábainál két gyer-
kat és koszorút tettek. Jobbról
ágy mellett ~~a gyermek~~ anyja zo-
támaszkodva sir. Balról a szé-
al. Jelzése alól jobbra: G. FAV-

.
ya 1907. február 23-án. (323-908).

Kiss Erzsi

Börnumkák, repr.

Magyar Iparművészet

1930. 7–8. sz.

Kiss Erzsébet

Iparnuvelt

mil. Bpest.

Lárd

Boz Magyarlex

538 h.

Magyar (?) festő, XVIII. zrárad: Ungyali üdvözlet. 27 x 28 cm.

Kiss Erzsi

iparművész

a Budapesti Könyvkötők, Bőrdíszművesek és Rokonszakmák Ipartestületének kiállításán 1933-ban ezüstérmet nyert.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 144. l.

158. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Kiss Erzsi

l. Iparm. kiáll.

Bp. (1930?)

31. tábla

Kiss Eresi

l.

Iparm. Kiáll

Bp (1930?)

26. tabla

Kiss Erzsi ipanuvesz, börnuves

Pesti Hirlap. 1925, okt. 10. 9

k. k. l. Jubiláris ipanuvesete kiállítás a régi Múzeumban

Kiss Erzsi iparmüvésznö.

Katol.Szemle.1932I.132-36.l.

M. Kiss Erzsi igazmüvénnő

Fadobozt kénitett Julianna

holland trónörökösnő részére

Magyarság 1937 I. 5

Kiss Ernő

Szerepelt az Orsz. Iparművészeti Társulat kiállításán.

MTI. 1932. XI. 10.

Kiss Erzsi

N.U.930.X.8.

— A Sophianum magyar háziipari és iparművészeti kiállitása. A Sacre Coeur apácák nevelőintézete, a Sophianum október 4-től 6-ig tartó háromnapos kiállitást rendezett magyar kézimunkákból. Elsősorban tanulmányi cél vezette a kiállitás rendezőségét. Szemléltetően mutatták be a növendékeknek a legkülönbözőbb magyar diszitőművészetet és háziipari technikát. Résztvett a kiállitáson a *Magyar Iparművészek Országos Egyesülete Kiss* Erzsi rendezésével, a MANSz háziipara *Szegedy* Vera tevékenysége által és az Izabella Háziipari Szövetkezet, valamint az Iparművészeti Főiskola növendékeinek tehetséges csoportja és *Borszéki* Frigyes kerámikus, valamint *Somos* István Bálint festőművész. Érdekes csoportja volt a kiállitásnak a Sophianum növendékeinek magyar néprajzi gyüjteménye. A MIOE gazdag kollekciója, miniatür kerámiái, apró disztárgyai mellett kitünt a MANSz gazdag anyaga. Becses anyaggal szerepelt az Izabella Szövetkezet. Az Iparművészeti Főiskola növendékeitől egy pár igen jó bőr rátétes bekecsdiszitést és két igen finom palotai csipkét láttunk. *Borszéki* Frigyes kerámiái is sikeresen szerepeltek. Feltünő sikere volt *Somos* István Bálint rézkarcának.

N.U. 930. X. 8.

Ecclesia rt.: Egyházi ötvöstárgyak.
Kirchliche Goldschmiedarbeiten. — Goldsmith's works for ecclesiastical use. — Orfévreries. — Arredi sacri.

M. Deli Anna: Festett és lakkozott famunkák. Kiss Erzsi: Esztergályozott és festett famunkák. — Bemalte und lackierte Holzarbeiten. — Painted and laquerd wooden figures etc. — Boîtes et figurines en bois laqués. — Lavori di legno.

Magyar Iparművészet
1930. 7-8

M. Kiss Erzsi iparművész

Julianna holland trónörökösnő részére, a Magyar Nemzeti Szövetség megbízásából fadobozt készített

Nemzeti Ujság 1937 I. 5

Kiss Erzsi

iparmüvész

Iparmüvészeti Társulat kiállitása - Technológiai Iskola csarnokában - terveivel szerepel. Bürmenbék.

Pesti Hirlap
1933.I.22.

Csányi Ilus: Autófetisek posztóból. Grabovieczki Léon: Mozgatható fajátékszerek. — Autofetische aus Tuch. Bewegliche Holzspielzeuge. — Mascottes et jouets d'enfant.

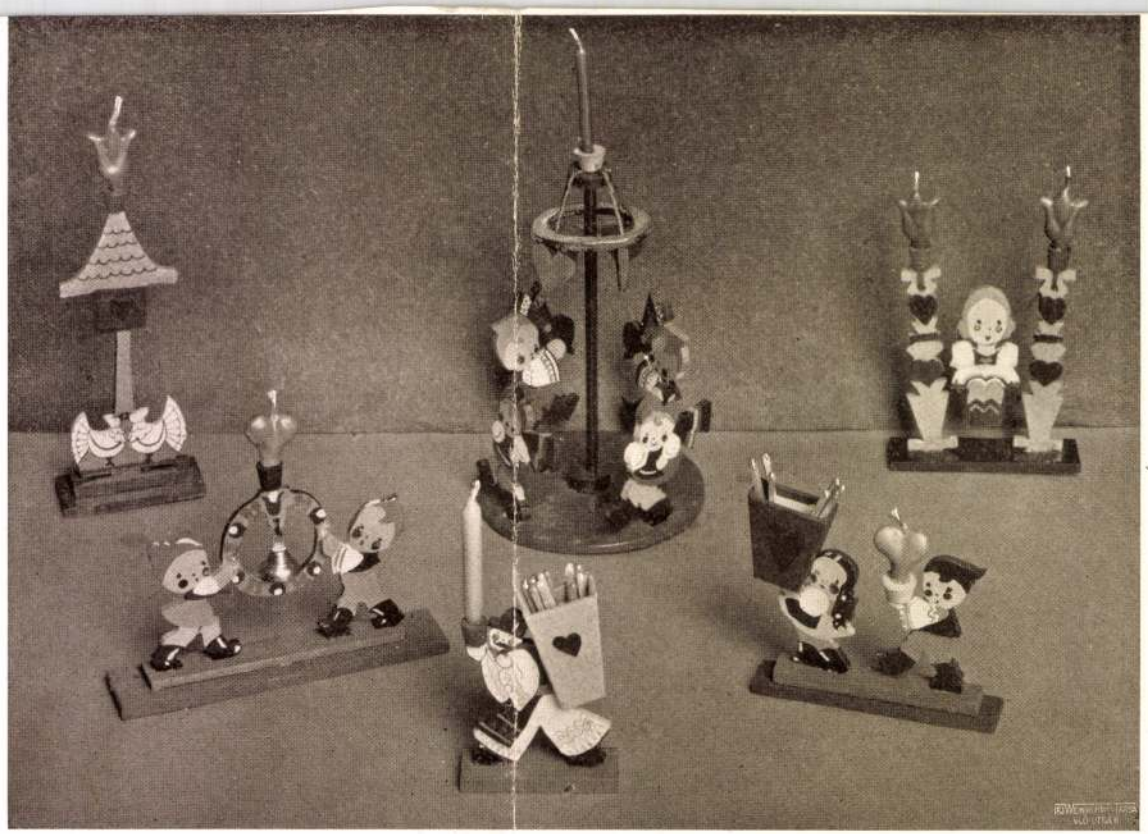

Szabadiné S. Lidi: Terített asztalra való kártyatartók. **Kiss Erzsi:** Terített asztalra való gyertyatartók. — **Buntbemalte hölzerne Menükartenhälter, Aschenhälter u. «Kulacs». Buntbemalte hölzerne Kerzenhälter für Festtafeln. — Objets en bois peint.**

142

Magyar Iparművészet

1929.

Kiss Erzsébet: Bőrdíszműtárgyak. Dobozfedél, fésűtartó, tükrös tarsolyok, bankó- és pénztárca. — Ledergalanteriewaren. — Ouvrages en cuir.

Magyar Iparművészet

1929.

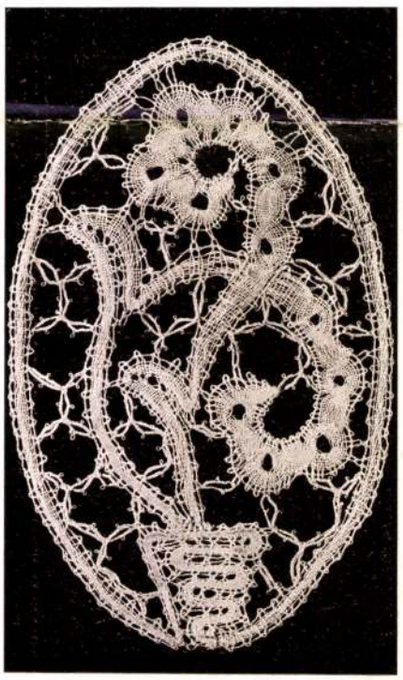

Móga Endréné (Salgótarján): Színes hímzések és orsós-csipkék. — Bunte Stickereien und Klöppelspitzen. — Broderies et dentelles.

Kóss Ensi
iparművés

Iparművészeti Társulat kiállítása. Iparművészeti Museumban - nippjei szellemesek

Pesti Hirlap
1929 VII. 14.

Kiss Erzsi, ip.müv. MDK

Különféle bőrmunkák: Tárca, mappa, stb. Kép. 31.1

Magyar Iparművészet. 1930. 7-8.sz.

Kiss Erzsi.

A régi Műcsarnokban rendezett Iparművészeti Társulat kiállításán bőrtárgy-művei szerepettek.

Magyarság, 1928. dec. 2.

Kiss Ernsi

iparmüvészeti textiljei feltűnnek.

(Kézdi): Festők és iparmüvészek. – N. K.

P. H. – 931. XII. 6.

Kiss Erzsi ijo. nmo

neuzetkozi viszonylatban is kitünö dolgai (textilität) feltünnek.

Márffy: Négy kiállítás. – N. Szal. 74. cs. kiáll.
N. U. 931. XII. 6.

Kiss Erzsi

pompás bőrnumkákkal szerepel.

(sly): Csop. kiáll. a N. Szal.-Can.

E. K. 931. XII. ?

Kiss Erzsi

Iparművészeti Társulat iparművészeti vásár-kiállításán gyermekjátékaival szerepelt.

PH. 930. XII. 6.

Kiss Erzsi

iparművész

Az Iparművészeti Társulat műszíparí és iparművészeti kiállításának albumában munkával szerepel.

Nemzeti Újság
1930.VII.31

Kiss Erzsi

iparművész

Az Iparművészeti Társulat házipari és iparművészeti kiállításának albumában szerepel.

Magyarság
1930. VII. 31.

Kiss Erzsi

iparművész

Iparművészeti Társulat kiállítása - a Technológiai Múzeumban - tárgyaival szerepel.

Pesti Hirlap
1930.VII.12.

Kiss Erzsi

* **Magyar Karácsony-kiállítás.** Szombaton délelőtt nyitotta meg *József Ferenc* főherceg és felesége jelenlétében *Bud* János kereskedelmi miniszter a *Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége*, a *Magyar Iparművészek Országos Egyesülete*, a *Baross Gábor Kör*, *Baross Szövetség* és a *TESz ipar- és mezőgazdaságpártoló szakosztálya* által rendezett *Magyar Karácsony*-kiállítást a Károlyi-palotában. A kiállítás a *TESz* többesztendős propagandájának eredménye és célja az, hogy megmutassa a vásárlóközönségnek, hogy különféle díszműárukból, karácsonyi ajándékcikkekből és játékszerekből a magyar ipar és iparművészet milyen változatos kollekciót tud nyujtani, holott csak játékárukból például az utolsó három év alatt közel négymillió pengőt fizettünk ki, jórészt silányabb cikkekért, a külföldnek. A kiállítás a középső teremben felállított, tisztán magyar díszekkel megrakott, hatalmas karácsonyfa köré van csoportositva. Szines kerámiai munkák, di-

XIII. rapszódiákból valók. A darabok eredeti jellegén mindössze transzponálás változtatott az egység kedvéért. Az eredetileg zongorára irt kompozíciókat *Szikla* Adolf hangszerelte finom stilusérzékkel. A szinpadi történés vázát *Szemere* Árpád förendező, a koreográfját *Brada* Ede komponálta. Bájos, kedves, biedermeyer mese az egész, melynek zenei 67-es alapon szembeállítja a magyar és bécsi táncot és muzsikát s a magyar huszár s a pipiskés bécsi dáma összeházásával szimbolizálja a politikai egységet. A kortörténelmi jelmezeket és diszleteket ifj. *Oláh* Gusztáv tervezte, a jelmezek pompás kivitele *Tüdősné* műtermét dicséri. *Szaday* Karola pompásan alakitotta a bécsi dámát, dalias huszár volt *Kőszegi* Ferenc. *Harangozó* Gyula a bécsi urfi szerepében tünt ki, *Brada* Rezső

M.930.XII.7.

Kiss Erzsi ip. mnd.

bőkötései gulitésre méltóak.

(Neuw. Szal.)

Két karácsonyi kiállítás.

Est, 931. XII. 6.

HDK

Kiss Erzsi iparművész

Batikolt börmunkái, az Iparmüv.Társ.kiáll.
án.

Ybl Ervin: Az Iparmüv.Társ.jub.kiáll.

Magyar Iparművészet, 1925. 173.lap

MDK

Kiss Erzsi

Ács L.: Iparmüvészeti kiáll. a Technológián.
Képzőmüvészet 1933. 183.l.

MDK

Kiss Erzsi

Magyar Iparmüvészet 1931. 143.1.

MDK

Kiss Erzsi

Teritett asztalra való gyertyatartók.Repr.

Magyar Iparművészet, 1929. 142.l.

MDK

Kiss Erzsébet

Bőrdiszműtárgyak. Dobozfedél, fésűtartó, tükrös tarsolyok, bankó- és pénztárca. Repr.

Magyar Iparművészet, 1929. 165.l.

MDK

Kiss Erzsi

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállitása.
Nemzeti Ujság 1933. dec. 6. 11.l.

MDK

Kiss Erzsi iparművész

Diszműtárgyai, az 1932.évi nemzetk.vásáron.

Lakatos Artúr: Az idei nemzetk.vásár...

Magy.Iparművészet, 1932. 81-83.lap

Kiss Erzsi, ip.müv. MDK

a Tálos Gyula által tervezett Bőr- és Könyvfülkében szerepelt műveivel.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevői.
Magyar Iparmüvészet. 1935. 265.1.

MDK

Kiss Erzsi,ip.müv.

a könyvkötészetben a szelid izlést képviseli egy-két szerényebb kötéssel.

Rabinovszky Márius: Képzömüvészeti Figyelö.
Nyugat 1925. nov.1.

MDK

Kiss Erzsi iparművész

Esztergályozott és festett famunkak. Repr.

Magyar Iparművészet, 1930. 7-8.sz. 26.1.

MDK

Kiss Erzsébet

Krakói magyar kiáll. 1927. 2o l.

MDK

Kiss Erzsi: Teritett asztalra való gyergyatartók.
repr.

Magyar Iparmüvészet. 1929.141-142.o.

Kiss Erzsi NDK

könyvkötő

Nádai Pál: Szinpadművészet és Iparművészet
Magyar Iparművészet 1925. 101-103.o.

M.D.K.

Kiss Erzsébet

Bőrdiszmütárgyak. Dobozfedél, fésütartó, tükrös tarsolyok, bankó és pénztárca. repr.

Az Orsz. M. Iperm. Társ.., a Baross Szövets. iparm. és háziipari kiáll. emlékalbuma Bp. 1929. Szerk.: Györgyi Kálmán. 21. l.

M.D.K.

Kiss Erzsi

Teritett asztalra való gyertyatartók. Repr.

Az Orsz. M. Iparm. Társulat, a Baross Szövetség... iparm. és háziipari Kiállit. emlékalbuma .Bp. 1929. Szerk.: Györgyi Kálmán. 29. l.

MDK

Kiss Erzsi — iparm.

Acs Dipót: Iparm.kiáll. a Technológián. Képzőművészet 1933, k 63-64.sz. 182-3 l.

MDK

Kiss Erzsi

bőrdíszmáru, könyv

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1929. 134 l.

Kiss Erzsi MDK

Bőrmunkák

Mücsarnok 1925 Iparmüvészeti Társ.Jubiláris kiáll.

Kiss Erzsébet textilművész

gobelinjei

emlékére

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21.

MDK

M. Kiss Erzsi

Társulati közlemények. 1938. dec. 9-i választmányi ülés. Magyar Iparművészet 1939. 2o.l.

MDK

M. Kiss Erzsi

bőr, könyvmunkával résztvett az alábbi kiállitáson

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

M. Kiss Erzsi

iparmuvész

l.

Magy. Iparm.

1941. 63. l.

ó s á g u U r a m !

delének helyreállitása ügyében f.
ató sorait öszinte örömmel vettem.-
ben tanusitott jóindulatát hálásan

kiváló tiszteletemnek öszinte

MDK

M. Kiss Erzsi

A Társulatunk kebelében folytatott munka...
Magyar Iparművészet 1937. 3. sz. 91.l.

MDK

M. Kiss Erzsi

Radisics E.: A Népszövetség palotájának magyar terme. Magyar Iparművészet 1936. 193.l.

MDK

M.Kiss Erzsi

Kötésterveivel vett részt a Györgyi Kalman emlékkiállitáson.

Reiter László: Könyvművészet a Györgyi Kalman emlékkiállitáson.

MI.1934. 87, 88.l.

M. Kiss Erzsi MIK

Bőrk könyv

Az Iparművészeti Társ. Karácsonyi Vására.kiáll.
Magyar Iparművészet 1937. 247.o.

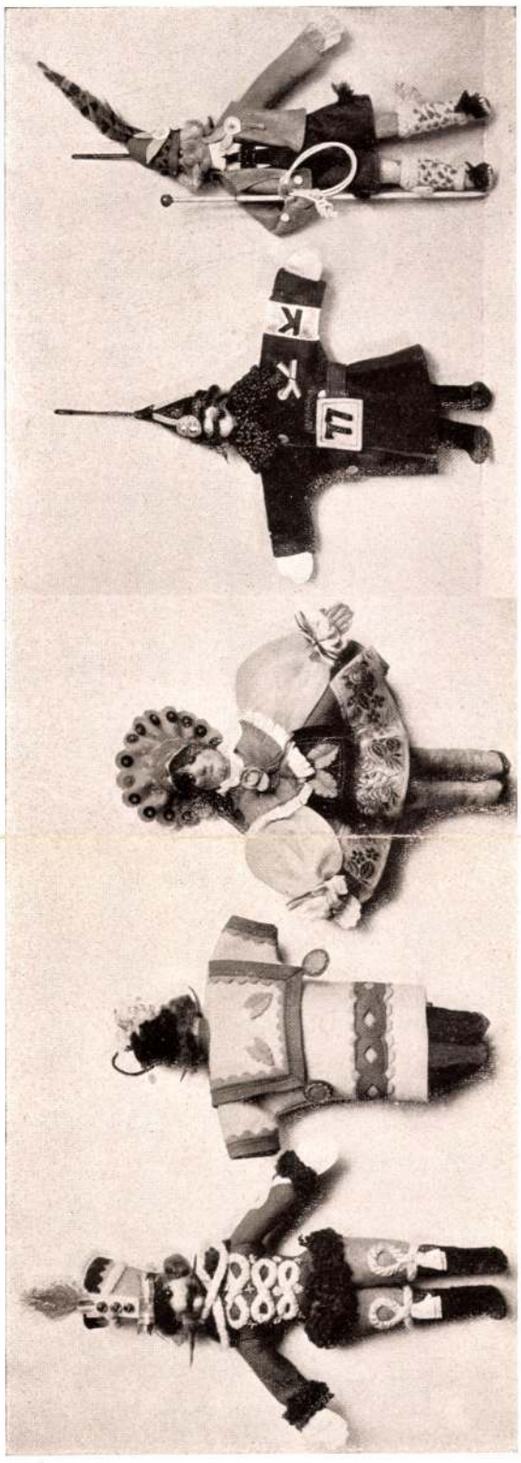

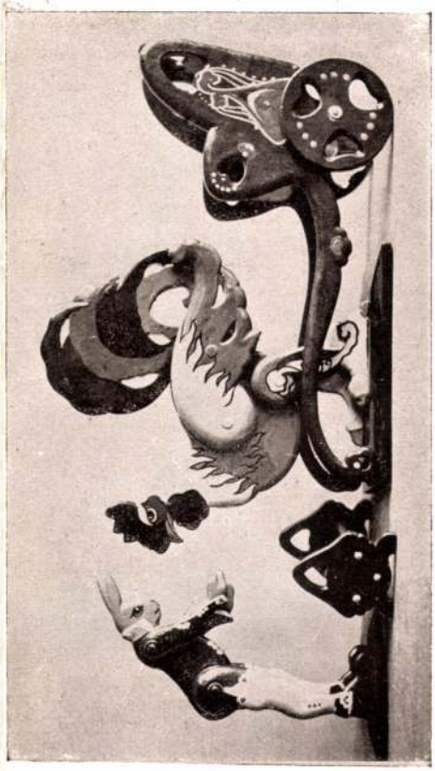

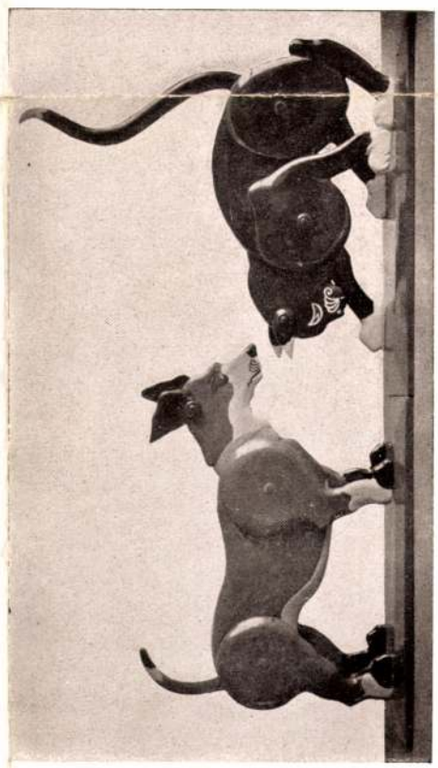

Csányi Ilus: Autófetisek posztóból. Grabovieczki Léon: Mozgatható fajátékszerek. — Autofetische aus Tuch. Bewegliche Holzspielzeuge. — Mascottes et jouets d'enfant.

Magyar Iparművészet

1929.

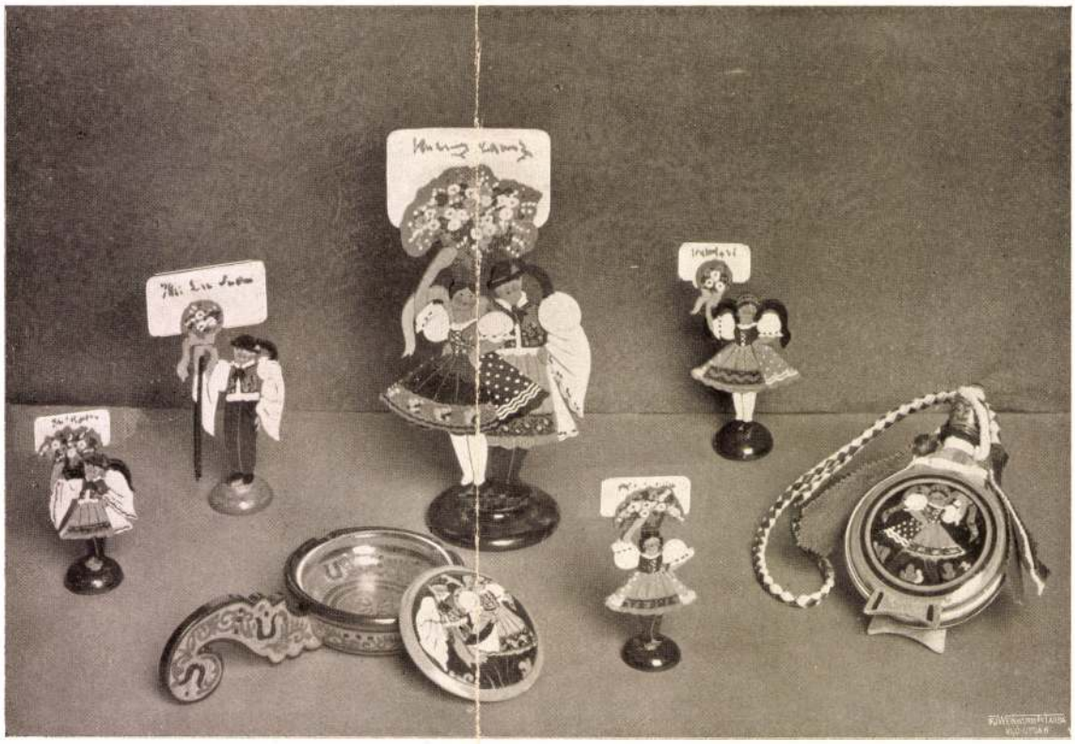

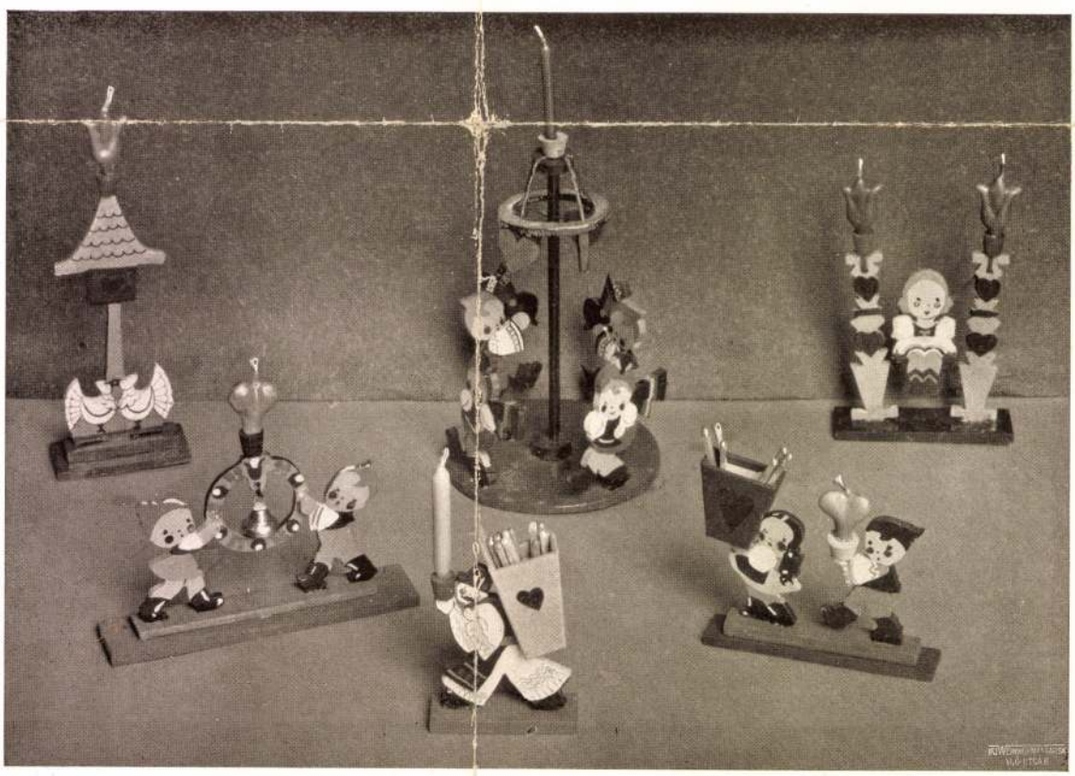

Szabadiné S. Lidi: Terített asztalra való kártyatartók. Kiss Erzsi: Terített asztalra való gyertyatartók. — Buntbemalte hölzerne Menükartenhälter, Aschenhälter u. «Kulacs». Buntbemalte hölzerne Kerzenhälter für Festtafeln. — Objets en bois peint.

SZÍNPADMŰVÉSZET ÉS IPARMŰVÉSZET

ÍRTA NÁDAI PÁL

Az Iparművészeti Társulat jubileumot ül. Szép emlékekkel teli és meghatott jubileumot. A negyvenéves fa belenyúlik egy darab magyar multba, a magyar munka hőskorába, amikor fennen lobogott az emberi erény, a frázistalan fajszeretet, az európai műveltség pedig kötelesség volt és nem bűn. Amit ma magától értetődően szépnek, ízlésünk alkatrészének, úgynevezett „kultúrfölényünk" bizonyságának érzünk, ennek a fának közelében érlelődött meg. Lakáskultúra, a magyar középosztály bútorigénye, díszítményei, a magyar asztalosmunka külföldi becsülete, a pécsi nagy fazekas remekei, a népművészet tarka örömei, a női dilettantizmus nevelése, lapokon át tartana felsorolni, ami a nagy fa lombjai alatt növekedett. Ma szétszóródtak gyermekei. Egy jelentős részük végleg elköltözött, belehullt a nagy humuszba. Egy kis részük elkalandozott más tájakra, az ipar, a lélektelen üzlet, vagy az idegenföld homályába. A megszűkült kert ingoványából és az ábrándok világából elvágyódik a józan okosság. De a fa áll, törzse, koronája, lombja a régi. Az energikus, csodásan tevékeny, álmaiban is céltudatos nemzedék, a régi nagy magyar középosztály ültetvénye ez a fa. Ne vegyék rossz néven a krónikástól, hogy idestova két évtizede szemlélődvén és gyomlálván a nagy fa árnyékában, egy percre maga is ünnepi áhítatot érez. Hisz minden év új hajtásokat, új ígéreteket nevel a kertben. És minden megért termés egy csomó reménységet is szétmállaszt. Így kicsiben a magyar iparművészet jubiláris fája példázza az egészséges multat és a fájdalmas jelent.

*

Az iparművészet új hajléka, az Andrássy-úti régi Műcsarnok csákányok kopácsolásától, téglarakók füttyétől hangos. Falakat törnek és nyilásokat raknak be. Egy új, állandó kiállító-otthon körvonalai bontakoznak itt ki, szobák és termek, a lakásművészet térségei. Közel negyedszázados vágy fog itt testet ölteni. Azelőtt kiállítások, világsikerek, nemzetközi pavillonok épültek fel a magyar iparművészet dicsőségére: hetek alatt. Itt most hónapok óta halad a ritmikusan vontatott munka, melynek koszorúünnepével kellett volna a negyvenéves Társulatnak együtt jubilálnia. De nincsenek akkora készségek sem testi, sem lelki erőkben, mint egykoron és az asztalos, a tervező, a festő, a kőfaragó, a kellemes apróságok feltalálója nehezen találnak egymásra. Régen békességesen törekedtünk, tegnap lázasan hajszolódtunk, ma mindenki ráér. Egy új Arany Jánosnak nem a nagyidai cigányokat kéne megénekelnie itt, akik időelőtt sütögetik el a puskaporukat, hanem a nagyidai zenészeket, akik ahányan, annyifelé muzsikálnak. A prímás víg, a kontrás csak azért is szomorú, a cimbalmos késik, a pikulás takarodót fúj és a nagybőgös a lábait lógatja. Valamikor azt mondtuk volna: magyar betegség a széthúzás, a pontatlanság, a szertemuzsikálás. Ma ezt nem merné jóhiszemű ember mondani. Mert látva a párisi kiállítás vakolatlan és állványos megnyitó ünnepeit, látva világszerte a hebehurgyán összetákolt vásárokat a régi komoly kiállítások helyén, azt kell hinni: ez európai betegség. Valami ősi átok, vagy egy új ernyedtség ül ezen az egész „aktivista" iparművészeten. A technika csupa lázas munkakedvvel teli, a természettudomány hallatlan életkönnyebbedést ígér, fizikus, vegyész és orvos bizakodóbb, mint valaha, de az iparművészet tíz éve nem hozott egy igazi nagy tehetséget, egy új nevet sehol a világon. A grand art repül az összefoglalások, az egységes zárt kompoziciók, sőt az egyazon szemlélet síkjára vetített különféle művészetek harmoniája felé. Az iparművészet részeire bomlik és egyfelől tömegipari apróságggá, másfelől luxusművészeti ritkasággyűjtemények anyagává válik. A család egyik ága proletarizálódik, másik ága arisztokratikus veretet kap. Talán együtt hal meg a polgári renddel, melynek öléből született.

Belépünk az iparművészet ezidei tavaszi kiállítására és hiányzik belőle a régebbi kiállítások lelke: a bútor. Színes, tarka, jóleső kép: ez a sok üvegszekrény, telve a becsületes kézműves-akarat és a szorgalmas, finom női ujjak munkáival. De most is, akár tíz év óta mindig: az otthon finom stílusát nélkülözzük. (Mintha ebben is a mai társadalom jelképe volna a kiállítás.) Itt s amott elszórtan bútorok. De inkább a termek ürességének kitöltésére valók. A háborús és inflációs évek ízlésére vallanak. Itt maradtak hírmondóul egy olyan korszakból, amelyet vissza nem kívánunk, mert kritikátlan és művészietlen volt. Addig tehát, míg az interieur-ök benépesülnek, elégedjünk meg azzal, hogy sok finom és kecses bibelot, nemes anyag, tetszetős díszítmény gyűlt egybe az üvegtárlókban. Kivált a keramiánk fejlődik nagyon tetszetősen, ha nem is eléggé tart lépést azzal az expressziós formakészséggel, mely szomszédainknál és arrább nyugatra általános. De van ennél nagyobb baja is: az egyoldalúság. Oh, a mai keramikus világa sem csupán a szobrocska, kancsó és cukorszelence. Hanem a kályhák, a csempék, a kutak, a falburkolások ezernyi változata. Lám a modern kőfaragó-nagyipar *(Seenger Béla)* mennyi lehetőséget talál arra, hogy a márványt az épületen kívül és belül, a ház falán, a kertben, az íróasztalon elhelyezze. A bronz domborítója és a vas kalapálója, ha plasztikai érzéke erős, mint *Greff Lajosé*, új és új iparművészeti lehetőségeket teremt magának. És a textilnek is mennyiféle lakásművészeti alkalmazhatóságát találjuk itt a *Gerely Jolán* házi szőtteseitől egészen a *Textilműhely* finom quattrocento-modorban elgondolt gobelinjeinek sorozatáig. A bőr feldolgozásában még nem találkozunk ekkora bátorsággal és az alkalmak ilyen sokféleségével. Jó, sőt igen jó könyvkötőmunkák vannak *(Kiss Erzsi, Ács Géza, Harrer Flóra, Kovács Jenő* sbt.), de már a bőr profánabb alkalmazására (tarsolyok, tárcák, nécessairek) alig találunk olyan példát, amely a magyar vásárlóközönség finomultabb rétegeit kielégíthetné. Akinek jó retikül kell, az ma — szomorú bevallani — mégis csak Bécsbe, vagy bécsi céghez kénytelen szaladni. S egyáltalában: iparművészeink kínosan kerülik azt, amit a mindennapos szükséglet vásárol és megfizet. Mert legyünk tisztában vele: ma jóízlésű asszonyok nem hordanak hímzett vászontarsolyokat, ezüstből trébelt zafirköves gyűrűket, elefántcsontból faragott násfákat, egyszerűen mert ez nem divat. Ez a kiállítás sok mindent ad az elmult idők szükségleteiből, de kevéssé számol a mai nővel s a mai lakással, evvel a két legfontosabb gazdasági pillérével a mai luxusművészetnek.

* *

Már pedig az iparművészeti kiállításnak *a ma* szépségszomját kell kielégítenie. A legfinomultabb ínyű, de mégis csak a ma élő nemzedék igényei lebegnek tervező művészei előtt. Jó iparművészeti kiállításban az élet, a mindennap ünnepei, nagyvárosi gyönyörei mint egy tiszta tóban tükröződnek. Korszellem lüktetése érzik. Ez vezethette a Társulatot arra a gondolatra, hogy a lakásművészet elmaradásáért a mai színpadművészet illuzióival és valóságaival ismertessen meg. Hiszen a színpad egy része mai életművészetünknek, díszletei, szcenáriuma formálják a tömegek érzésvilágát. A nézők nagyrésze nemcsak élvezi, de kiéli benne lakásábrándjait, színorgiáit, toalettvágyait. Nevel és rombol, álombaszédít és kijózanít. A színpadművészet tehát integráns része lett az iparművészeti tevékenységnek, sőt mondhatni: az iparművészek fantáziájának is. Így le lehet olvasni ezen a kiállításon is, hogyan, milyen vonalban fejlődött az utolsó tizenöt év díszítőművészete — nemcsak a színpadon — egyetemlegesen. *Bánffy Miklós* gróf színes vázlatai a Mozart-operákhoz az első nagyszabású kísérletek voltak nálunk a Bakst-féle festőiség színpadi elültetésére. A népművészet friss színörömei összekeveredtek a rokoko-ornamentikájával. De ugyancsak Bánffy gróf Aida-tervei mutatják azt is, hogy mint vetette a magyar színpad talajába az architektonikus elvet, a térben való elgondolás és a szerkezeti elemekkel való építés elvét.

Voltaképpen ez a két gondolat szélesedett és izmosodott meg az azóta tevékenykedő színpadművészek legtöbbjében. De míg pl. *Faragó Gézában, Greff Lajosban, Kéméndy Jenőben* inkább a hangulati elemek s a színhatások festői ragyogásán van a hangsúly, addig a korán elköltözött *Lajta Béla* tervein, *Márkus László* és *Molnár Béla* színpadi makettjein a konstruktív egyszerűség és a térbeli dimenziók s arányok finom megérez-

tetése a hatás titka. Kéméndy azonkívül az ördöngös képzelet s a naiv tündérmesejáték gépezetét is bekapcsolja a színpad levegőjébe. Nagyszerűen megérzi a kor eszmeáramlatai közt a két — látszólag ellentétes — érzelmi komparenst: a népies romantikát és a mechanisztikus erőimádást. A fiatalabb nemzedék is inkább ennek az erős magyar romanticizmussal átitatott mesefantáziának báját szövi tovább. *Baja Benedek, Oláh Gusztáv ifj., Szűcs Endre,* ha egyénileg más-más stílusuk van is, egy romantikus képzelet felhőjátékait, vártornyait és szivárványhídjait viszik groteszk emberek keretéül a színpadra. Még az expresszionista színpadi díszítőművészetben is megvan ez a kétféleség. *Bortnyik Sándor* a tiszta festői és képhatások geometriai és színkorong-jelvényeit igyekszik háttérül állítani bábjátékszerű mozgások mögé. Viszont a Párisban tevékenykedő *Medgyes László* a Théâtre des Champs Elysées díszletterveiin a színpadi teret dinamikus mezőkre osztja és csaknem a középkori misztériumjátékok ravasz primitívségéig egyszerűsíti le konstrukcióit. Van azonban a kiállítók közt néhány, akinél a színpadi tervezés megmarad a papiroson való ábrándozás stílusgyakorlatának és ezekre kár volna a sok szót vesztegetni.

*

Mindent összevéve pedig ez az iparművészeti kiállítás mégis csak egy bágyadt időszak szülötte. Reá van írva a hitetlenség, ideáltalan közönyösség a homlokára. Mintahogy az előző nyolc-tíz év kiállításainak bélyegét a vásári, sőt olykor bazári jelleg adta meg. És az egymásra tóduló gondolatok közepette a krónikás és a szemlélődő újra meg újra csak oda lyukadnak ki, ahol az iparművészeti szellem megújhodásának kell kezdődnie: több etikát, nagyobb élményeket és szélesebb európai horizontot adjatok a fiatal nemzedéknek!

KÜLFÖLDI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK

ÍRTA GYÖRGYI KÁLMÁN

I. A PÁRISI NEMZETKÖZI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

Alig volt még kiállítás, amelyet hosszabb felkészülés előzött volna meg, mint az ez év április hó 26-án megnyilt párisi nemzetközi iparművészeti kiállítás. Erről már 1910-ben folytak Párisban a tanácskozások és 1912-re, majd 1916. évre tűzték ki annak megrendezését. Ámde a világháború meghiusította a kiállítás létrejöttét. Nyomban a békekötések után újra felvették a tárgyalások megszakadt fonalát és az 1925. évre tűzték ki a kiállítás megtartását. De a francia követségek már 1920-ban kezdték meg a propagandát és közölték egyes államokkal a meghívásokat. Elsősorban a franciákkal szövetséges viszonyban levő országokat hívták meg. Legutoljára maradtak a németek és az orosz-bolysevikek, akik a francia sajtóban lefolyt hosszas, szenvedélyes viták után jutottak csak meghíváshoz. Németország 1924. évi december hó 6-án kapta meg a hivatalos meghívást a kiállításra azzal, hogy már 1925. évi április 15-ére a helyszínén készen kell lennie a német osztálynak. Ily körülmények között a német kormány természetesen nem fogadta el a nyilván célzatosan késleltetett meghívást. Így a franciák a legfélelmetesebb versenytársuktól szabadultak meg, mert kétségtelen, hogy a már teljesen kialakult, haladottabb, modern német iparművészet a mult századok művészi hagyományaitól nehezen szabadulni tudó, kapkodó új irányú francia iparművészet felett győzedelmeskedett volna. Az orosz szovjetköztársaság vezetőit, kik a németekkel egyidőben jutottak meghíváshoz, nem riasztotta vissza a felkészüléshez maradt idő rövid volta, nem érzékenykedtek a meghívás késése miatt, hanem két kézzel kaptak az alkalmon, hogy részt vehessenek a kiállításon, mely módot ad, ha nem is a nyilt, de mégis valamelyes propagandára. A franciák volt szövetségesei közül csak Amerika maradt el a kiállításról. Azzal mentegetődzött, hogy modern iparművészete alig van s ezért készítményeivel nem illeszkedhetik bele a kiállítás szigorúan megszabott keretébe, mely megköveteli a kiállításra készülő munkák abszolut modernitását és kizár mindent, ami másolata, vagy utánzata a mult idők formáinak és stílusainak.

Ámde a kiállítás így is nagyszabású, terjedelmes és annyira gazdag anyagot foglal magában, hogy

hetek kellenek az ez alkalomból épült százharminc pavillonban és az óriásméretű Grand Palaisben felhalmozott látnivalók megtekintésére.

A kiállítás az Esplanade des Invalideson kívül a Szajna két partjának a Place de la Concorde-tól az Alma-hídig terjedő széles sávját foglalja el. A közönség a kiállítás területére 15 kapun át léphet, ezek közül különösen hatásosak Edgar Brandtnak a Grand Palais mellett a Pont Alexandre III. tengelyében emelt Porte'd'Honneur-je és a Concorde-térre nyíló tíztornyú bejáró.

A pavillonok külső architektúrája általában nem hat kedvezően. A tagozás és dísznélküli síma skatulyaszerű épületek mellett az e századeleji, szerencsére már túlhaladt úgynevezett szecesszió szertelenségei, éretlenségei ötlenek elénk egyes pavillonokról és örülnünk kell, hogy rövid nehány hónap mulva nyomtalanul eltűnnek a föld színéről. A franciák közül csak egy-két épület válik ki nemes arányaival és előkelőségével; ilyen a Patout terve nyomán készült gyűjtő háza, Perret néhány épülete és a Maison Rinquet cég divatpavillonja a Cours la Reine-n.

De meg kell vallanom, hogy az idegen nemzeteknek a Szajna jobbpartján elhúzódó pavillonsora sem kárpótol a francia épületek architektúrájának fogyatékosságáért. De itt is akad kivétel: ilyen a bécsiek hírneves építőművésze, Josef Hoffmann professzor terve nyomán készült osztrák pavillon, mely finoman tagolt falaival tűnik ki a többi idegen ország épületei közül és jól hat a lengyelek üvegtornyos háza is. Kopár téglafalaival rusztikus hatású a dán és a svájci pavillon és elég furcsa a csehek pavillonja, melyet mintegy 3 méter magasságig pecsétviaszkszínű vörös üveglemezekkel borítottak, nyilván a cseh üveggyártás propagálására.

Ha akad is sok kifogásolni való a pavillonok külső architektúrájában, annál több jól sikerült, eredeti, ötletes megoldást találunk az épületek belsejében. Mintha csak a belső architektúrára központosították volna erejük javát a tervezők, oly meglepően praktikus és artisztikus térmegoldásokat, kiállítási szekrényeket, szabadonálló tárlókat, elrendezéseket stb.-t találtunk nem csupán az ideiglenes épületekben, hanem a Grand Palais terjedelmes termeiben is. A berendező (installáló) művészet és technika óriási haladásáról tesznek tanuságot az e kiállításon felvonuló francia és idegen csoportok, de különösen megkapók a kiállított tárgyak előnyös bemutatására sűrűn alkalmazott világítási trükkök. És megállapíthatjuk, hogy e téren derekasan megállják helyüket a franciák is. Természetesen a legnagyobb gondot a világon vezetőszerepre jutott divatművészetük bemutatására fordították, mely valóban káprázta tó képet ad az öltözködés művészetének magasra jutott fejlettségéről és az itt nyilvánuló pazar fényűzés szertelenségeiről. A legnagyobbszerűbb divatcsoport a Grand Palais egyik udvarát foglalja el úgy, hogy a földszint az utcai és egyéb nappali ruhákkal felöltözött, artisztikusan elrendezett stilizált mannequineknek jutott, míg a gyöngy-, drágakő- és tolldíszben pompázó estélyi öltözetek százai az emelet tágas folyosóit lepik el.

A párisi kiállításból.
Jan Szczepkowski: Kápolna részlete.
(Varsói Iparművészeti Iskola)
Kovács Erzsi rajza.

Tessék elképzelni, a világ első ruhaművészei, a Worthok, Paquinek, Redfernek és a többi divatkirály versenyezve egymással, színe-javát mutatják ötleteiknek, ruhacsodáiknak. Különösen bámulni való az estélyi ruhákon, hogy nehány arasznyi szövetből és csipkéből, hogy tudnak ezek a szabózsenik valamit alkotni, ami ruhának hat. De nemcsak a szorosan vett ruha, hanem az öltözködés egyéb tartozékai, a cipő, a harisnya (újabban applikált apró tollakkal, vagy kézifestéssel díszített harisnyák is kerültek a vezető divatcégek vitrináiba), a kalap, továbbá az újabban már lehelletszerű finomságúvá vált, majdnem súlytalan, átlátszó, testszínű női fehérnemű ezerféle változatban látható itt. Ugyanez a pazar fényűzés nyilvánul az egyes divatcégek és a nagy Magasine-ek, a Louvre, Lafayette, Printemps és a Bon Marché és egyes nagy divatcégek pavillonjaiban szereplő divatcso-

~~[illegible]~~ 21. l.

[illegible] ~~[illegible]~~

K

Kiss Erzsébet 20. l.

Schönthal Irén

20. l.

Szontagh Aranka

20. l.

Zilzer Hajnalka

20. l.

Lázár

Krakói magyar kiáb.

1927

P

Nagyságos
dr
Szentiványi
Gyula
főtitkár
úrnak

Budapest IX
Ülloei út 10.

Kiss Erzsi

Famunkákkal szerepel az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállitásán.

N.U.933.XII.6.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

D. Kiss Erzsébet

1971 NOV 1

1021

D. Kiss Erzsébet grafikája

eredmén
tes a vá
tárcaszir
ben kie
lógia. A
hálózat
szesül.
és a tá
gítőkész

— Az
hozott l
zéseket — mondta a továbbiakban Kellner Béla. — Világosan látjuk, hogy az orvostudománynak még hosszú időre lesz szüksége ahhoz, hogy a rák etiológiájának és patomechanizmusának teljes tisztázásával megtalálja az utat az emberiséget kínzó rejtély megoldásához, a szörnyű betegség felszámolásához. Az eredmények azonban látványos bejelentések, szenzációk nélkül is igen nagyok. Ma sokkal többet tudunk a daganatokról, mint húsz évvel ezelőtt, s a gyógyítás lehetőségei is sok új eszközzel, eljárással gyarapodtak.

— Világosan látjuk, hogy minden egyes szerv sajátos daganata külön diagnosztikai és gyógyítási problémát jelent, hiszen ugyanolyan szerkezetű tumorok egészen

hálózat tiszteletreméltó erő feszítései ellenére sem lenn képes önmagában vállaln azt a feladatot, hogy éven ként két és félmillió nőt é legalább egymillió férfi megvizsgáljon, tehát 3,5— millió szűrővizsgálatot vé gezzen. Kézenfekvő az az út amelyet már körülbelül tí éve járunk: az egészségügy hálózat már meglevő intéz ményeinek kihasználása rák korai felismerése érde kében. Általánosságban elfo gadott, de sajnos még nen mindenütt gyakorolt az a eljárás, hogy a nőgyógyásza ti járóbeteg rendeléseken, d a nőgyógyászati osztályoko is kivétel nélkül minden nő nél végezzék el a rákszűr vizsgálatot, bármi legyer vizsgálatának, vagy sének oka.

1967 APR 9

1021

HÍRLAP — 19[illegible] ÁPRILIS 9., VASÁRNAP

Kalocsai képeslap

Valami ritkán érzett szorítás kapja el a szívem, amikor elsuhan az autóbusz a soha nem látott, mégis ismerős útjelzőtáblák mellett: *Öregcsertő, Homokmégy, Miske, Drágszél.* Ott a domb mögött csoszogott iskolába előkelő idegenek eldobott cipőjében félévszázada az édesanyám. Itt álmodta finom lenvászonra vadvirágos álmait áldottkezű nagyanyám, s ezeket a buckákat szántotta méla ökreivel nagyapám az ügyvéd úr tanyája körül.

A földek megelevenedtek már. Kertben, domboldalon szorgoskodik a nép. Az asszonyokon tarka bő szoknya libeg. Mindez pontosan egyezik eddigi ismereteimmel. Már-már visszaringatom magam a századforduló idilli „népi" világába. A város szélén azonban eltűnnek a nádfedelek. Három emeletes új házak piros erkélyéről integetnek a friss-fehér pelenkák. Az óriás rezgőnyárfa tetejénél is magasabbra tekinget a világba a tv-antennák erdeje.

Végigrobogunk a főutcán. Egy pillanatra valódi múltszázadi kép vibrál előttünk, míg megfordul az autóbusz: a főszékesegyház és az érseki palota komor falai. Modern étteremben ebédelünk. A pincérek feltűnően frissek, fürgék. Kedvesebbek, mint egynémelyik szegedi kartársuk.

GÉPESÍTETT NÉPMŰVÉSZET

A kirándulás — amelyet [illegible] Ernőné megyei szakfe[illegible]elő vezetett — célja a [illegible]sai népi díszítőművé[illegible]elyszíni tanulmányozá[illegible]

[illegible]edeti darabokkal be[illegible] kis szobát a házi[illegible]vetkezet létesítette.

Legfeltűnőbb a falak festése. A kertek és mezők ezerféle virága pompázik égő színekben. Mintha tegnap festették volna, pedig tíz éve múlt. Mi a titka? Temperát raknak fel, tejjel hígítva, s minden előrajzolás nélkül „pingálják" az alig stilizált mintákat. Ez a tudományuk is exportcikk. Jelenleg is a beiruti magyar kiállításon tartózkodik egy kalocsai menyecske, aki állandó bemutatót tart.

A szomszédos épületben üveg alatt csodálhatjuk meg a sok-sok nemzetközi elismerést nyert munkadarabokat. A hímzéseken is a falakról ismert virágminták uralkodnak, de közöttük virít néhány égőpiros paprika is. Itt látjuk a brüsszeli kiállításon díjat nyert asztalterítőt, amelynek mását múlt héten rendelte meg valami nagypénzű dél-afrikai törzsfőnök.

Percekig állok elbűvölten az egyik vitrin előtt. Csipkeszerűen áttört, lyukhímzéses, gyönyörű terítőt látok. Megkérdezem:

— *Mennyi idő alatt készül egy ilyen?*

— Néhány óra

— *Hogyhogy?*

— Géppel készítik...

A BABA MOSOLYA

A szövetkezet a legtöbb munkát bedolgozókkal végezteti. Ezerháromszáz asszony, lány hordja el az előnyomott vásznakat s hozza vissza a kész munkadarabokat. Az utca másik oldalán levő házban tizenöten—húszan tisztázzák, vasalják a hímzett blúzokat terítőket párnahajakat.

— *Otthon is ilyen szép a szobájuk?* — kérdem egyik nénit.

— Á, nem csináljuk már. Nagyon parasztos...

— *A függönyt sem hímezik?*

— Minek. Csináljuk itt eleget. Meg szebb az a „najlon".

Az utcán középkorú asszony kalocsai babát hoz. Szoknya, kötény, harisnya, párta, minden van rajta. Álomszép.

Körülkapjuk az asszonyt. Vándorol a baba kézről-kézre.

— De gyönyörű!

— Mesés — dicsérgetik mindenfelől. Van aki fényképet is csináltat vele.

—*Mennyiért adja?* — kérdi valaki.

Az asszony kurtán s határozottan felel:

— Háromszáz.

A baba visszakerül a kezébe. Elkullogunk. Még hallom, amint a szomszédjának mondja:

— Nem baj, jönnek hét végén a „svejciek"!

Hóna alá csapja a babát, amely így újra felénk fordulva kajánul mosolyogni látszik.

ANNUS JÓZSEF

Ára: 80 fillér

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYES

CSONGRÁD MEGYEI ★ HÍRLAP

1967. ÁPRILIS 9., VASÁRNAP | AZ MSZMP LAPJA | XXIV. ÉVFOLYAM 83. SZÁM

Pénteken összeül az új országgyűlés

MÁNY 18. PARAGRAFUS
ULÓ ÜLÉSÉT 1967. ÁPRI-
A ÖSSZEHÍVJA

z idei akciók tsága

nyitotta meg és tájékoztatta a résztvevőket a szóban forgó kérdésekről és azok jelentőségéről. A programtervjavaslatot széles körű vita követte, amelynek során kialakult egységes álláspont alapján az operatív bizottság egy öttagú szerkesztő bizottságot bízott meg a végleges terv összeállításával.

mány rekkel

túli megyék és területek), Maurice *Schumann* (tudományos kutatások), Roger *Frey* (parlamenti ügyek).

Az új francia kormány megalakulása következtében átmenetileg 25-tel, azaz 217-re csökkent a kormánytöbbség parlamenti képviselőinek száma. *A miniszterré*

a szakterülettel kapcsolatba
nek vezetője lenne — nincs
meretei. A másik kitűnő isr
májának, de közömbös a
szemben.

Melyiket válasszuk?

Az elsőt!

Vezetőt keresünk — fontos, felelősségteljes pozícióba. Adva van két ember. Egyik hű fia a népnek, forradalmár. A rendszerért, az ügyért élni-halni kész. De a szakterülettel kapcsolatban — amelynek vezetője lenne — nincsenek szakismeretei. A másik kitűnő ismerője szakmájának, de közömbös a nép ügyével szemben.

Melyiket válasszuk?

A másodikat!

Vezetőt keresünk — fonto
teljes pozícióba. Adva van
Egyik hű fia a népnek, fo
rendszerért, az ügyért élni-h
a szakterülettel kapcsolatb
nek vezetője lenne — nincs
meretei. A másik kitűnő is
májának, de közömbös a
szemben.

Melyiket válasszuk?

Egyiket sem!

Egy kérdés — három fele
hetséges az, hogy mind a
lenne? A kérdések mindig
zott történelmi szituációban
ám megválaszolásuk sem f
adott helyzettől. Nos az ugya
désre adott három válasz egy
pontja a következő: *1949* —

Igen, vannak kérdések, am
meg újra meg kell válaszol
dések a fejlődés méhében
ugyane fejlődés konkrét
elemzése után lehet csak
az érdemleges választ.

Mi hát a mérce? A sz
— önmagában? A polit
ság — önmagában? A
egyenrangúan? Vagy a
de közülük az egyik
nyomatékos elsőbbség

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

T. KISS ESZTER

KELÉNYI ISTVÁN: „AZ IDŐ LENYOMATAI" T. V. E. TŰZZOMÁNCAI...

MŰEMLÉKVÉDELEM 40. 1996, 1, 24-25

rodalmi politikát szolgáló formává válik.
rend egyike a 14. század fordulója körüli udvari
politikai célkitűzések szolgálatában létrejött
kult a jelvény is, amelynek fő eleme az 1408. évi
vagyis képe, amint farkát nyaka köré tekeri és
hasítva, s a vére vesztése miatt fehér és vértelen
vörös keresztet visel, hasonlót ahhoz, amilyen
György vértanúnak zászlaja alatt vitézkedők
igen pontos: a rend sárkánya csak emlékeztet a
num és *imago* egyszerre, nem más, mint csak a
n hozzáférhető, misztikus értelmű szimbólum,

rezentációjukban, s mindenekelőtt magának
nd jele. Éppen ez a gyakoriság, vele együtt pedig
ától csökkentik is e jelkép exkluzivitását, s igazi
olják. A ritka, rendjelnek tekinthető példáknál
almazott sárkányrendi jelvények. Nyilvánvaló,
ának változásával, a rend célkitűzésének gyors

T. KISS Eszter

Nidbl. ism.

Kelényi István = Mnemlétvédelem

1996/1. 84-85. ill

kiáll. Kaposvár, Bernáth Aurél Terem, 1986 **ism.** POGÁNY Ö. Gábor: Csikós András. = Múzeumi Tájékoztató, 1986. november, 3-6.

1626. Csiky Tibor

BEKE László: Csiky Tibor egyik plasztikájáról. = Művészet, 27, 1986, 8. 38-39. ill.

SINKOVITS Péter: Az anyag vonzásában. Beszélgetés Csiky Tiborral. = Művészet, 27, 1986, 8. 40-45. ill.

1627. Csillag Ádám

kiáll. Bp., Óbudai Pincegaléria, 1986. május 7. - június 1. **ism.** ANDRÁSI Gábor: Indulatok objektivációi. = Művészet, 27, 1986, 11-12. 101. ill.

1628. Csillag Vera

kiáll. Bp., Gorkij Könyvtár, 1986 **ism.** (sebes) [SEBES Erzsébet]: A feleség könyvborítói. Bálint György és Csillag Vera emlékeiből. = Vasárnapi Hírek, 1986. szeptember 14. 7.

LUKÁCSY András: Nehéz sorsok társa. = Magyar Hírlap, 1986. szeptember 22. 4.

1629. Csiszár Elek

CSISZÁR Elek festőművész kiállítása, Kaposvár, Somogyi Képtár, 1986. május 15. - július 14. Rend. Pogány Gábor. Kaposvár, 1986 12 p., ill. **ism.** POGÁNY Gábor: Csiszár Elek. = Múzeumi Tájékoztató, 1986. május, 7-8.

1630. Csohány Kálmán

CSOHÁNY Kálmán emlékkiállítása a Megyei Könyvtárban, Békécsaba, 1986. április 18. - május 5. Békéscsaba, 1986 8 p., ill.

CSOHÁNY Kálmán grafikusművész emlékkiállítása. Mladonyiczky Béla szobrászművész kiállítása. Hatvan, Hatvani Galéria, 1986. április 25. - május 18. Bev. Fecske Csaba, Kocsári Péter. Hatvan, 1986 6 p., ill.

FELEDY Gyula: Csohány Kálmán rajzairól. = Napjaink, 25, 1986, 3. 21. ill.

HOLLÓSI, Éva: Kálmán Csohány (1925-1980). Lyriker

körének újraértelmezését inspirálhatta volna. A szervezők pedig nagyon reménykedtek, hogy valami csodaként még ez is megeshet. De hát tudjuk jól, csodák nincsenek, mégis jó bennük hinni, mert lelkesedést, ösztönzést meríthetünk az általuk kínált reménykedésből.

Ha már a reménykedésnél tartunk, el kell mondani, hogy többen arra számítottunk, a kritika jó alkalmat talál majd a *minta* kapcsán ahhoz, hogy ezt a meglehetősen rejtélyes és sokirányú médiumot új színben értelmezhesse, új aspektusaiban állíthassa a megfigyelő elé. Ez nem történt meg. Úgy tetszik, a kritikai magatartások teljesen megfáradtak, a mélyreható és kimerítő elemzésekhez se energia, se pénz, se megbízó, se semmi nincs. Csak a nagy, lekopott ideológiai ősközet tengerszint alatti síkságáról hangzott el pár mondat. A Magyar Nemzet, az Élet és Irodalom hasábjain holmi rövidre nyírt eszmefuttatás szintjén bejelentették a nagyérdeműnek, mi is történt *mintaügyben*. Egy elemző és minden részletre kiterjedő kritikai vizsgálat nagyon jól jött volna. Már csak azért is, mert ez a Janus-arcú médium sok mindent hoz és visz a tömeg- és az elitkultúrák közti körforgalomban. A minta hatása éppúgy megfigyelhető a mindenkori festészet és plasztikus műformák alakulásán, akár ezek tapasztalásai és felismerései a minták arculatán. A festő éppúgy szomjúhozza a „nagy motívumot", mint a designer. *Csontváry* és *Vasarely*, *Duchamp* és *Sottsass* e tekintetben mind egy cipőben járnak. Így hát volna mit és miért elemezni.

Hogy mi lesz vagy mi lehet a 90-es évek nagy motívuma, sokan szeretnénk tudni. Bár a kiállítás maga nem sokat mutatott erre nézve, annyi mégiscsak kisejlett a dologból, hogy a klasszikus modernen mindenképpen túl kellene jutni. Nézetem szerint a minimal art *jeles* tapasztalásai furcsa módon leginkább valamiféle sajátosan, kivesézett figuratívitásba fognak majd belétorkollni. Badarság, mondhatják. Miért épp a figuralitás irányába haladnánk? Nincs itt helyünk erről bővebben írni, csupán egy fogadást tudok a dologra felajánlani. A paraméterek szerint egy lehűtött, rövid ideig nézhető, gyorsan appercipiálható, színben viszonylag szűkebb skálájú, de messze a szürkéken túli figurális világ sejthető. Természetesen mindez nem bizonyosság.

Ami viszont biztos, az az, hogy a II. Nemzetközi Mintatriennálé előkészítését már most meg kell kezdeni. Remélve természetesen azt, hogy az első akcióhoz alapvető támogatást nyújtó Budaprint Vállalat továbbra is partnere marad annak az ügynek, ami a minta kapcsán az ő számára is fontos, éspedig hogy mennél nívósabb munkákkal és kapcsolatokkal rendelkezhessünk a jövőben.

A Mintatriennálé nagy nemzetközi érdeklődést váltott ki, s az elmúlt rövid időben szerzett tapasztalásokból megsejthető, hogy még nagyobb figyelmet fog élvezni a jövőben. Már most számtalan helyről érkeznek megkeresések. Kérdezik, mi lesz a következő kiállítás programja és esztétikai célja. Csak egy válasz lehetséges: *új minták*.

Új minták, amelyeknek meg kell engedni, hogy hatalmas, akár egész falakat betöltő méretekben is megjelenhessenek. Ha nem lesz elég a Műcsarnok, ki kell menni a Hősök terére, a Városligetbe. Az 1 × 1 méteres modulok már nem lesznek elegendőek.

A jövőben nem lehet és nem szabad a triennálé színvonalát biztonságos szempontokkal körülhatárolni. A létező legnagyobb rizikót kell vállalni, mert tudjuk – legalábbis az elmúlt száz év tapasztalatai alapján –, hogy a művészetben rizikó és siker jegyben járnak.

Attalai Gábor

Nánay Szilamér: Minta-irányzat, olaj, vászon, farost, 9 db 100 × 100 cm, 1987

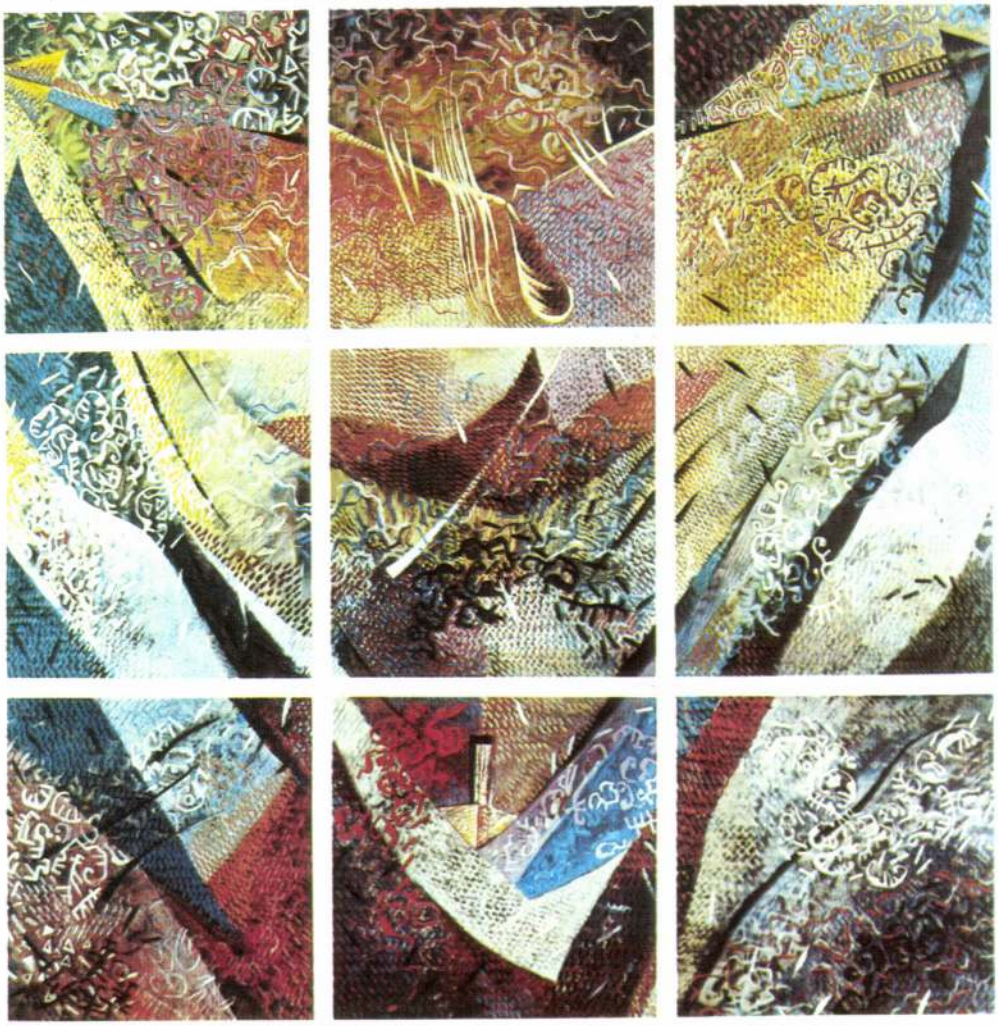

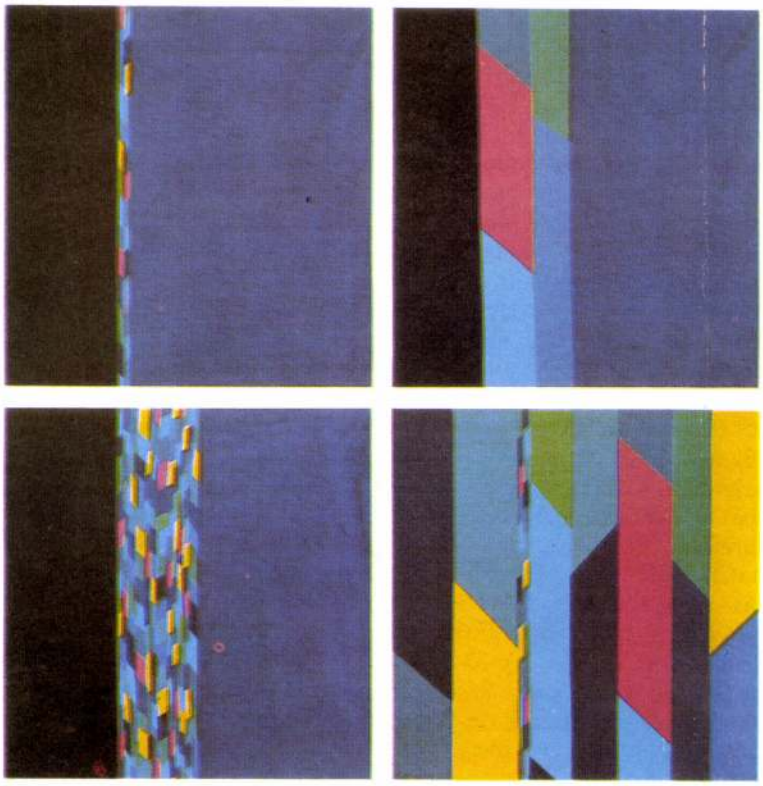

Kass Eszter: Minta-a-lépés, varrott pamutvászon, 4 db 100 × 100 cm, 1987

environmentté álltak össze. Magamban azt kívántam, bárha a kiállítás bezárása után ez a *mintaháló* mint önálló munka továbbra is ottmaradhatna a falakon, hogy megláthassuk, milyen is egy ilyen hálóval övezett *mintatér*. De még ezután, tovább is szívesen láttam volna, miként vehetne magára egy olyan bemutatót, amelyben a legkülönfélébb tárgyak, jegyzetek, firkák, skiccek, próbaképek, műtöredékek, készen vett tárgyak, lenyomatok tölthetnék ki annak a hálónak négyzeteit.

Nézve a falakat, melyeken a munkák olykor a plafon közelében kerültek kifüggesztésre, úgy tűnt, ott fenn, új terek nyílhatnak meg a művek számára és egyben új magatartásösztönzők a nézők felé, hogy végre újra megtanuljanak emelt fővel járni a világban.

De ne menjünk messzebbre. Maradjunk csak a kiállítás képeinél, hiszen azokat kéne kommentálnunk.

Az anyag vegyes. Meglepő gondolatokkal nem találkozhattunk. A skála széles. Egyaránt megtalálhatók a klasszikus, hagyományos, praktikus felhasználásra tervezett minták és a szabadon kezelt, esztétikai célokat kereső idiómák. Legtöbb a fekete-fehérben előadott elképzelés, melyeket többnyire a konstruktivizmus és a minimal art stílusjegyei jellemeznek. Nagyon sokszínű, szélsőségesen bizarr, szubjektív vagy posztmodern felvetések alig akadnak. Miért? Valószínűleg azért, mert az új formanyelv még az elitebb pályázók számára is csak valamiféle távoli, a gyakorlat által egyáltalában nem követelt esztétikum.

Érdekes tapasztalás volt számomra, hogy a klasszikus-modern milyen mélyen belénk gyökerezett, hogy egész érzékiségünk mennyire ebbéli indítékú. Bár az első terem munkái szinte kivétel nélkül a múltat idézték, mindenki számára ez volt a legkézenfekvőbb minőség. A díjazott anyag nagy része is innen került ki. A rendező is itt adta elő legjobban önmagát. Baj lenne az újjal? Továbbra is csak éppoly nehéz lesz előbbre menni, mint korábban? Minden bizonnyal. A politikai korlátozások és eltiltások boldogító ideje már a múlté. Mostantól csak magunknak mondhatjuk: ennyire tellett.

Persze minderről nem azért beszélek, hogy valamiféle negatív végkövetkeztetést vonjuk le a Mintatriennálé első bemutatójáról. Az esemény magas színvonalú minősítést érdemel. Mégis, kritikaként kell felvetni ellenében, hogy egészét tekintve nem jelentkezett olyan erővel, ami a „minta" kérdés-

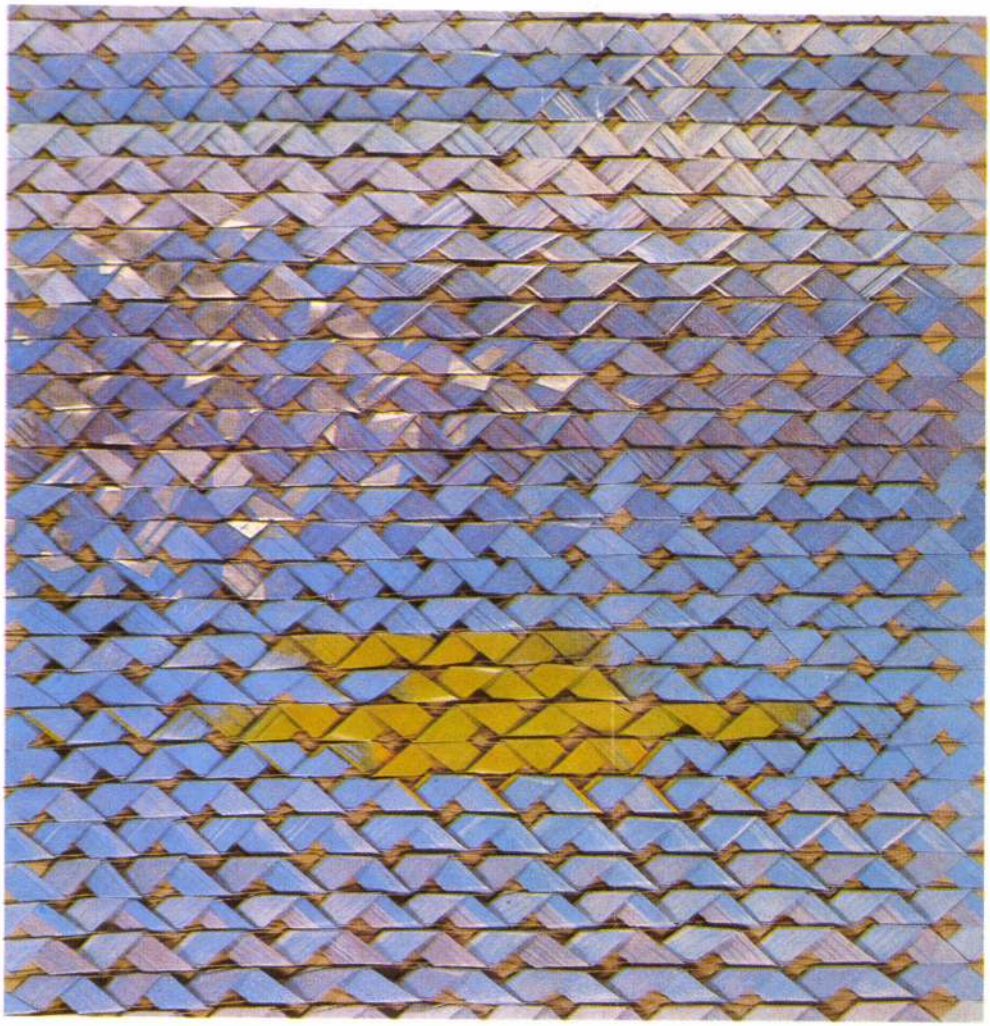

Françoise Pelenc: Kraft bleu, csomagolópapír, enyv, vászon, 100 × 100 cm, 1987

T. Kiss Eszter tűzzománcos

Püspökladányban született 1956-ban. Pályája kezdetén meghatározó volt számára a Topor András festőművész vezette képzőművészeti körben való tanulás. Pedagógiai főiskolát végzett földrajz–rajz szakon, egyetemet földrajz szakon. Ezután szülővárosában dolgozott tanárként és művészeti szervezőként, itt él és alkot ma is. Tagja a Kék Stúdió Képző- és Iparművészeti Egyesületnek, a Szabad Képző- és Iparművészek Országos Szövetségének és a berekfürdői Nagykunsági Képzőművészeti Alkotótábornak. Korábban több csoportos kiállításon vett részt idehaza s a franciaországi Bonnevilleben és La Roche-ban.

Önálló tűzzománc-kiállításai: 1992, 1993 Püspökladány, 1992 – Sárrétudvari, Eger, Nagykőrös, Kisújszállás, 1992, 1994, 1996 – Debrecen, 1993 – Encs, Mór, Tiszaújváros, Nagyrábé, Szarvas, Szombathely, Lautenthal (Németország), Bad Harzburg (Németország), 1993, 1994, 1995 – Szarvas, 1994 Zalaegerszeg, Körmend, Martfű, Hatvan, Novaj, 1995 – Berettyóújfalu, Budapest, 1996 – Hajdúszoboszló.

„A természet nagy és örök ritmusa szerint kellene élnünk.

Máraival vallom: „Egyszerre kell élni a nappal, a holddal, a vizek áradásával, a hideggel és meleggel: soha nem ellene, mindig belesimulva a világ összhangjába, a teremtés és pusztulás teljes rendjébe. Csak azok botlanak meg az életben, akik valahogyan belülről süketek a világ hangjai iránt."

Tanítóim a fák, a tiszta növényi élet, az édeni állapot őrzői. A hajdanvolt életfák, világfák, istenfák. Nap mint nap figyelem az ablakom előtt az utcán vagy éppen a Szarvasi Arborétumban az örök törvények szerint térbe rendeződő ág-bogaikat. Az alkotás, a kép bár öntörvényű, mégis szerves része a természeti és emberi világnak, onnan táplálkozik, s azt gazdagítja.

Munkáimban szeretném felmutatni világunk jelenségeit, csodáit, harmóniáját. Az anyag és a technika (az olaj és a tűzzománc) lehetőségeket nyújt és határokat szab. Alázattal törekszem e lehetőségek és határok megismerésére.

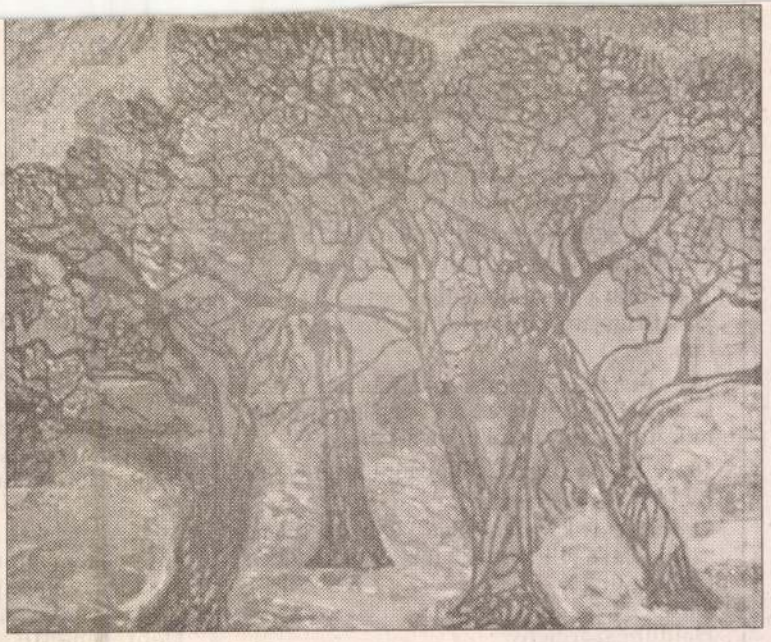

T. Kiss Eszter alkotásai
Portré: Csontos Jolán, reprodukciók: Napló

Hajdú - B. i Napló 1996 június 5.

14–16 óra: ingyenes jogi tanácsadás a családsegítő szolgálatnál (Mester utca 1.).

14–16 óra: a józsai nyugdíjas-egyesület klubfoglalkozása a Felsőjózsai utcai kirendeltségen.

16–18 óra: dyslexia-tanácsadás a tócóskerti Forrás segítőszolgálatnál (Kishegyesi út 36.).

15–17 óra: ingyenes jogi tanácsadás a Vasutas Művelődési Házban (Petőfi tér 6.).

17–19 óra: a józsai nyugdíjas-egyesület alsójózsai klubjában filmvetítés a közösségi házban.

17.30 óra: az Életreform egyesület biokertész köre tart összejövetelt a Pedagógus Művelődési Házban (Bethlen utca 14.).

18–19 óra: református bibliaóra az Angyalföld tér 11. szám alatt.

21 óra: Laser karaoke – Énekeld el a kedvenc számodat! az El Tornado westernsörözőben (Pallagi út 2.).

Hajdúböszörmény

18 óra: az óvóképző végzőseinek búcsúbálja a Sillye Gábor Művelődési Központban.

Hajdúszoboszló

15 óra: mentálhigiénés klub serdülőknek a Thököly általános iskolában.

Ügyfélszolgálati telefonszámunk üzenetrögzítővel:

310-700

Ügyfélszolgálat, reklamációfelvétel: hétfőtől péntekig: 8–16 óráig. Szombat, vasárnap: zárva; észrevételeiket üzenetrögzítőnk fogadja.

5-én 14 és 16 óra között az érdeklődőket.

● MIÉP. Fogadóórát, valamint szociális és nyugdíjas-tanácsadást tartanak június 5-én 15-től 17.30 óráig Debrecenben, a Péter-

● KÖNYVEK, FOLYÓIRATOK. A tócóskerti iskola és gyermekkönyvtárban (Debrecen, Margit tér 19.). használt könyveket és folyóiratokat árusítanak június 14-ig. Vásárolni lehet: hétfőn, szerdán,

● FÜGGETLEN IFJÚSÁ gyei szervezet fogadó június 5-én 14 és 16 ór a fiatalok munkalehető és a pályaválasztási g Debrecenben, a Bem tér alatt.

Túra a Naplóval Aggtelekre és Sopron

Debrecen (HBN) – A Napló Lapkiadó Kft. és a Hajdútourist június 8-án – szombaton – Aggtelekre és Miskolctapolcára, július 12-én pedig Sopronba és környékére szervez kirándulást a Napló előfizetőinek.

1. Aggtelekre indulás június 8-án – szombaton – reggel hét órakor a Napló székháza elől (Debrecen, Dósa nádor tér 10.) a Debrecen–Miskolc–Aggtelek–Miskolctapolca–Debrecen útvonalon.

A kirándulók először délelőtt látogatást tesznek az aggteleki cseppkőbarlangban, délután pedig Miskolctapolcán a barlangfürdőben pihenhetnek (ezért fürdőruhát hozzanak magukkal). A visszaérkezés várható időpontja este nyolc óra.

Részvételi díj 14 éven felülieknek 1600, 6–14 év közöttieknek 1300 forint, 6 év alatt családonként egy gyermek ingyen utazhat. A részvételi díj magában foglalja az autóbusz, a belépődíjak, az idegenvezetés és a biztosítás díját is. Az utazási iroda az autóbuszt legalább 35 jelentkező esetén indítja. Jelentkezni lehet a Hajdútourist irodáiban – Debrecen, Kálvin tér 2/a, Hajdúszoboszló, József Attila utca 2., Hajdúböszörmény, Kossuth utca 17. – június 7-ig.

2. Sopronba indulás – a Debrecen–Budapest–Győr–Pannonhalma–Budapest–Debrecen útvonalon – július 12-én – pénteken – reggel 6 órakor a Napló székháza elől (Debrecen, Dósa nádor tér 10.).

A szállás Sopronban egy panzióban lesz, ahol a szobák négyágyasak mosdós helyiségekkel, a folyosón közös zuhanyozóval. Az ellátás félpanzió, amely az első nap vacsorával kezdődik, és az utolsó nap reggelivel fejeződik be. A háromnapos program július 12-én délután Fertődön kezdődik, ahol az Esterházy-kastélyt, majd Nagycenken a Széchenyi-kastélyszállót és múzeumot tekinthetik meg a kirándulók. Július 13-án – szombaton – egész nap Sopron nevezetességeivel ismerkedhetnek (soproni múzeum, zs Stornó-gyűjtemény, Lá Délután a vendégek a Lő sétálnak, és gyalogtúrát Károly-kilátóhoz. Júliu délelőtt Kapuváron au városnézés szerepel a ban, ezután Győrben hetőség városlátogatás Pannonhalmán az apát lomot és múzeumot k Részvételi díj 7500 for lyenként, amely magáb az autóbusz, a szállás zió, a belépődíjak, a vezetés és a biztosítás Jelentkezni lehet a H irodáiban – Debrecen, 2/A, Hajdúszoboszl Attila utca 2., Hajdúbö Kossuth utca 17. – júni

Jelentkezési lap

Alulírott jelentkezem a Napló Lapkiadó Kft. és a Hajd kirándulására: 1. Aggtelekre, 2. Sopronba és körny Az első tíz nyugdíjas előfizető jelentkező tíz száza vezményben részesül.

Név (gyermekeknél életkor is): .....

.....

.....

Lakcím: .....

Mióta előfizetője a Naplónak? .....

T. KISS ESZTER - festő

Hajdú-Bihari Napló 1996.07.24.

KULTÚRA

Budai séták, II. (sgraffito tűzzománc) – T. Kiss Eszter alkotása
Fotó: Napló-reprodukció

INNEN–ONNAN

T. Kiss Eszter Hajdú-Bihari Napló

Tánc T. Kiss Eszter tűzzománcképe
1998. VII. 8. Napló-reprodukció

már folytat
Iklódy János

postázni azo-
leveleket és
eket 250, az
k alapján be-
alkalmasnak
ri cég kap
at – melyek

Az adatbázisba a vállalkozá
sok ingyenesen kerülhetnek be
Az anyag magyar és angol nyel
ven, nyomtatásban és CD-n is
megjelenik majd, s nemcsak itt
hon férhetnek hozzá a beszállí
tók iránt érdeklődő cégek, ha
nem például Magyarország kül
képviseletein is.

T. KISS ESZTER
Hajdú-Bihari Napló
1998. VII. 3.

A csarodai templom – T. Kiss Eszter tűzzománcképe Napló-reprodukció

t kapni?

T. KISS ESZTER

Erdélyi vázlat. T. Kiss Eszter színes rajza. A püspökladányi képzőművész valamint Potyók Tamás debreceni festőművész a nyáron két erdélyi alkotótelep munkájában is részt vett: Gyergyószárhegyen és Makfalván

Napló-reprodukció

Hajdú-Bihari Napló
1998.09.03.

rá igény.
ikopter a me-
nység és a pi-
éldául szúnyog-
ő, ami – főleg

ság a napokban vásárolt meg egy speciális berendezést, aminek segítségével felvehetik a versenyt a kellemetlenkedő rovarokkal szemben.

kanélküliségi ráta alakulása ágon, % (1992-1998. január-július)

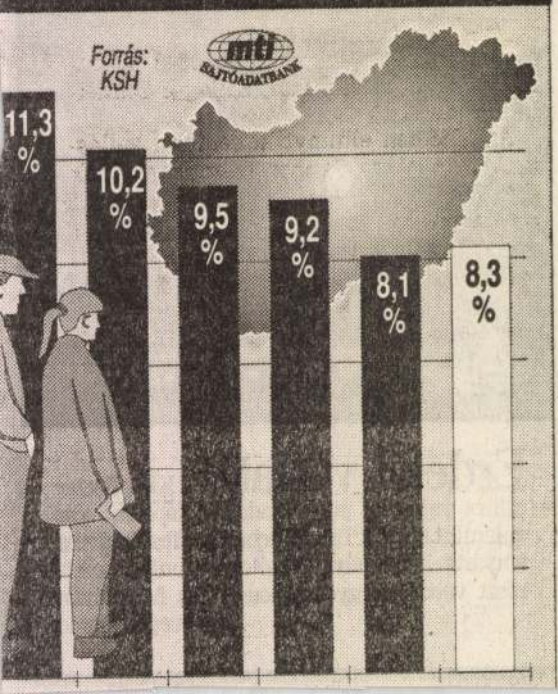

T. KISS ESZTER

Tánc I. T. Kiss Eszter tűzzománca
Napló-reprodukció

Hajdú-Bihari Napló
1998.09.01.

francia munkahet

35 órás mun-
ancia törvény
ltelt két hónap
állalati megál-
i, amely „2285
tesítését vagy
ehetővé" – kö-
ancia munka-
n.
olynak a kol-
kről több ága-
or-, a tejfeldol-
parban is. A

francia baloldali kormányzat munkahelyteremtő programjától, a fizetéscsökkenés nélküli 35 órás munkahét bevezetéstől „akár több százezer új állás létrejöttét" reméli, hozzátéve, hogy ehhez szükséges a tartós gazdasági növekedés is. Az átlagosan 10 százalékos munkaidő-csökkentés ellen a munkáltatók hevesen tiltakoztak, féltve a francia gazdaság versenyképességét.

LOS ÁRFOLYAMOK

	K&H			OTP			POSTABANK		
el	eladás	közép	vétel	eladás	közép	vétel	eladás	közép
,92	380,50	369,42	359,55	377,23	368,39	360,29	378,77	369,53
,14	134,87	129,68	125,38	133,26	129,32	125,84	133,62	129,73
,16	631,68	607,38	587,93	623,25	605,59	589,23	625,68	607,45
,73	34,20	32,88	31,82	33,74	32,78	31,90	33,86	32,89
,79	42,88	41,23	39,87	42,27	41,07	40,00	42,48	41,24
,25	38,86	37,37	36,17	38,35	37,26	36,35	38,40	37,38
,75	115,52	111,08	107,54	114,00	110,77	103,04	114,15	111,10
,43	162,13	155,89	150,94	159,94	155,44	151,26	160,62	155,94
,41	151,32	145,50	140,82	149,46	145,14	141,22	149,96	145,59
,39	129,03	125,27	121,87	127,93	124,90	122,47	128,42	125,29
,59	29,73	28,59	27,63	29,35	28,49	27,74	29,46	28,60
,17	132,06	126,98	122,94	130,32	126,63	123,71	130,31	127,01
,38	18,33	17,79	17,32	18,18	17,75	17,36	18,25	17,81
,32	129,79	122,44	118,64	125,74	122,19	118,89	126,24	122,56
,45	153,52	147,62	142,87	151,45	147,16	143,20	152,05	147,63
,66	154,61	150,11	145,34	154,02	149,68	146,23	154,04	150,14
,31	28,35	27,26	26,37	28,01	27,19	26,42	28,06	27,24
,42	232,38	225,61	219,55	230,37	224,96	220,01	231,30	225,65
,90	257,46	247,56	239,62	253,98	246,80	230,82	242,62	247,56

y egységben értendők, forintban. *100 egység, **1000 egység.

T. KISS ESZTER

- T. Kiss Eszter tűzzomácai június 5-ig láthatók **Berettyóújfaluban,** az Ovigalériában (Radnóti u. 2.).
- Gonda Zoltán festőművész A fény születése című kiállítása június 5-ig látható **Debrecenben,** a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán.
- Soltész Péter és Soltész Péterné ungvári festőművész házaspár festményeinek kiállítása június 7-ig látogatható a **nyíracsádi** művelődési házban.
- Deák Zsolt Németországban élő festőművész kiállítását június 8-ig lehet megtekinteni **Debrecenben,** a Medgyessy Teremben.
- A ~~Cívis Nemzetközi~~ Művésztelep kiállítása június 10-ig tekinthető meg **Hajdúszoboszlón,** a ~~Szoboszlói Galériában~~.
- Ézsiás István szobrászművész kiállítása június 10-ig látható **Hajdúszoboszlón,** a Nemzetközi Modern Múzeumban.
- Szávoszt Katalin budapesti porcelánművész Nők kertje című kiállítása június 12-ig tekinthető meg **a püspökladányi** művelődési központ Ladányi Galériájában.
- Palotai Erzsébet festőművész és Subicz István grafikusművész közös kiállítása június 19-ig látható **Debrecenben,** a Brassai-galériában (Víztorony u. 3.).
- Tóth István fotóművész tárlata június 20-ig látogatható **Debrecenben,** a Multi Fotó Galériában.
- Brúgós Gyula festőművész tárlata június 21-ig tekinthető meg Debrecenben, a Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Középiskola galériájában (Füredi u. 69.).
- Joó Miklósné Súrin Jolán Színek és fények című kiállítása június 25-ig látható **Debrecenben, a Fókusz** Könyváruházban (Hunyadi u. 8–10.).

Hajdú-Bihari Napló
1998. 06. 02.

Itt? Egy furcsa kósza lény? Mely világ ittrekedt lakója?

— Ő a révész. Főnöke Kháron. Az ő ladikján teljesít szolgálatot. De a Styx kiszáradt vagy elterelték idegen földre. Leitta magát rendesen. Mit is tehetne mást?

— Kháron a mi emberünk! Úgy bizony. A maszkabálra admirálisnak öltözött, s elvegyült az undor tömegben. Azsanprovokálta a kiskereskedőket és a nyugdíjasok hordáit. Kuncsaftokat keresett járataira. Kedveskedésül ingyenlevest ígért, de kezéből a kanalat kiütötték, s el is lopták menten. Jó kis mulatság volt.

— Ha igyekszik, uram, akad még látnivaló a csatatéren, bársonyos maszkabál után... Látni érdemes.

Közeledve megnéztem, ahogy a faluszélen pedigrés jókutyákat korccsá visszanemesítettek buzgó tulajok, míg a fölösleget harcra képzett pit bull vérebek tépték szét. A máskor csahos magánszorgalmú kutyák fülüket-farkukat behúzva lapítottak, vagy eliszkoltak már. Sehol egy fülvakarás, lakodalmas maradék.

A bóvliárusok gyűrt papírpénzüket számolgatják, s gyömködik zsebre. Hupikék és rózsaszín árujuk plüss szörnyeteg, szivárványszínű trikó és adidaszos bőgatya. Mercédeszeik és Toyota-furgonjaik a kelő nap fényében metálásítoznak tátott csomagtérrel. Bála bála hátán. Gazdáik arcán már semmi emberi, a megnyerő bűbáj viselője újra lapos kurva lett, az ügyvezető Westel-marsall is pöckös durungú strici csak. Köztük szinte elveszve egy szerencsétlenkedő szemüveges fiú régimódi Gutenberg-kazettákat, unalmas, mihaszna könyveket dobál halomba, míg társa gyufa után kotorász zsebében.

— Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni — sóhajt fel a szemüveges. Farmerja ódivatú, kopott. — Nézd csak — így a másik. — Nekik se könnyebb. — Két rendőr néhány matató vizsla civillel hamisított képtekercseket szór a törvény önkormányzati úthengere alá. (Az egyik civil videózza a videóhalált, jó lesz a híradónak kultúrsznobok nyugtatására: a rend ösvényei a káoszban.) Körülöttük térdre hullva rínak, jajgatnak a népek: — Mindennapi kenyerünket add meg nékünk! Altató horrort, kéjes, mesebeli szexet nekünk, laza hupikék törpikéket!

A néhai lacikonyha, a HOT DOG CHAT NOIR MUSIC CENTER SHOP még nyitva tart. Kerti asztalainál, a pálmaligetnek álcázott akácosban tarka közönség cseveg. Politológusnak öltözött eminensek, hatelemis és díszdoktor tábornokok, lőport sem szagolt tisztikar töpreng a párbajkódexről. Amott a magyar déltengeri armada veteránjai, a szumátra-celebeszi határvédők, honvédek a Hargitáról, doni karpaszományosok, annyiszor visszatévedő mindig-pufajkások. Nemzetőrök és karhatalmisták. Hadtörténészek nyergelnek az allén gyanakodva: meg lehet-e ülni középen a lovat? S mi lesz a promenádi körmenettel? A szomszéd széksoron — krigli sörrel kezükben — a Habsburg Európa-házat éltetik ifjú vének s agg kultúrlegények. Harminchárom éves forma, beatra feszített hippikrisztus (volt agitpropos kiszes) nagy hangon s fennen hirdeti, hogy a jelenlegi önkormányzó tolvaj, csaló, hazaáruló kulákivadék és téeszelnök egyszemélyben, köpönyeget pörget szélfuvallat szerint. S hogy ő belülről bomlasztotta, mesélhetne, vannak még bajok.

— Minden konzervatív fasiszta liberálbolseviki! — üvölti más.

Mári néném veti erre a keresztet: — S ha megfeszítenek?

— Eltöröltük a halálbüntetést!

— Lesz itt is kiskapu, fiam. Óvjon a Mindenható.

Hangzavar, egyszerre fújja nótáját mindenikük. A ringlispil leállt. — Na, még utoljára egy hatpárti paktum-menet! — invitál a mester. — Búcsúzóul, jövőre már körhinta se lesz. Űrszkafandert veszek, halálos formula egyet. Jövőre ugyanitt, veletek!

A rulett-sátorban leállt a játék. A nagy korong pihen. Csalt a krupié, csalt az elvtársi maszkos, csalt az igehirdető. Hamis papok krédója mit ér, ha szerezni most lehet? Az agymosóbarakk szárítókötelein szikkad a váltásra kész tudat. Keresztül-kasul fregolizsinórokat húztak át az udvaron. A pénzmosóhoz eljutni most hogyan lehet? Szájzár a diplomatatáskák diszkrét báján. Mindenki vétkes itt, de ki lesz az ügyeletes balek?

Kitüntetett faliújságfelelősök bérelt mocskolódása kenyérféltéssé „nemesedik", érvük egy marad. Annyi, hogy csitt, szívem, pofa be! Légy csak hallgatag tömeg. Egy a sokból, megbuktál fantáziátlan jelmezeddel. Állampolgárnak öltöztél, henyén, felelőtlenül? Közönyös ingyenélő, gyanús vagy, felháborító nagyon. Szavuk sem hiszed? Ne légy nevetséges...

— Mentálhigiéniát tessék! Mentálhigiéniát tessék! Friss japán áru, most érkezett!

KISS ESZTER
M. Napló

— Mi az? — kérdi a gyerek. — Új szupi-mozi? Vagy fogkefe?

— Intimbetét — morogja apja, aki megfáradt negyvenes bérből-keresetből élőnek öltözött. Mint akinek sok iskolája van, s nem viszi már semmire sem. Mint aki bánja már nagyon, hogy nem lett szotyolaárus annak idején, amikor még alkalma nyílott volna rá. Már popcorn-automatái lehetnének országszerte, minden kisvárosi búcsún. Az expókról nem is beszélve.

Emennek a hordókádernek meg tán agyára ment. Mondják, indult valami helyi választáson négy éve, mert a hatalmacskához hozzászokott.

— Minden kandeláberen egy bolsi komcsi lógni fog! — ordította akkor a füleknek.

— Minden lámpavasra egy piperkőc úri skinheadet! — rikoltozza most. — Szolgák újra nem leszünk, csak rabok!

Az utcatáblák háromszor áthúzva mind, a domborműveken szprével fújt tiltott jelek. Körmenet vonul reggeli áhítatra, autókkal hajtanak bele. Más a falu lánchidacskájának robbantásához készül petárdás gonddal. Az érdeklődő járókelők tartják neki a töltetet. Összehajolnak a mű felett, tanácsokat adnak. „És mikor láthatjuk a kábeltévében? Mert benne lesz, ugye?" „Megint valami marhaság, mint a búcsúkor... Erdőtűz, mi az? Szökés, rablás, betörés, kitörés, tűzharc Budán, mind remek ötlet. Jól elosztva, minden napra egy."

Híre fut, hogy valaki felakasztotta magát az éjjel. Nyakában tábla lóg: TISZTESSÉGES MARADTAM — ÉN HÜLYE". Jó mulatság az eset. „De jól adta! Az egész falu beszélte, hogy ő aztán megszedte magát." Más állítja, szó sem igaz, az asszony lépett le a pénzzel. „Méghogy tisztességes! Hiszen megvolt neki mindene."

Hiába sztrájkolnak a munkanélküliek némán, az erdélyiek ropják még a táncot. Arcuk kipirul az anyaországiak elszórt tapsaitól. Többen várják, mit hoztak, mi lesz eladó. Egy hajcsár véget vet ennek is. Elosztják a lányokat a felvevő országok piaca szerint. „Volt jobb felhozatal" — biggyesztenek a szexipar mágnásai, kisfizetésből élő milliomosok. „Nyugi, lyányok, meglesz mindenetek. Csak pofa be, és szót fogadni szépen."

— Lányok jobbra, férfiak balra! — rikácsol a megafonos. — Szedjétek a lábatok, majorettek!

A bokrok rejtekéből előkerülnek a hajtók. Jelentenek:

— A nyulakat kiugrattuk mind a bokorból.

— Kezdődhet a vadászat. A magaslesre felkészítve minden.

— A távcsöves puska frissen olajozva.

Int a fővadász: — Lesz dolgotok, hajtók. Csak nyugalom. Kedvenceinkkel, az énekesmadarakkal kezdjük, aztán a nyulak, rókák, majd a nagyvadak. Egy-kettőt élve kérek, mutatóba elkellenek.

— Hallali — Felfejlődni mind!

Az álarcok elhajítva a harmatos füvön szerteszórtan. A nyitott égboltról madártetemek hullanak, tollak szállingálnak alá.

A hajtók lánca rendben nyomul. A kártékony férgek vackaikba húzódnak. Idő lesz megint.

A nap is kisüt.

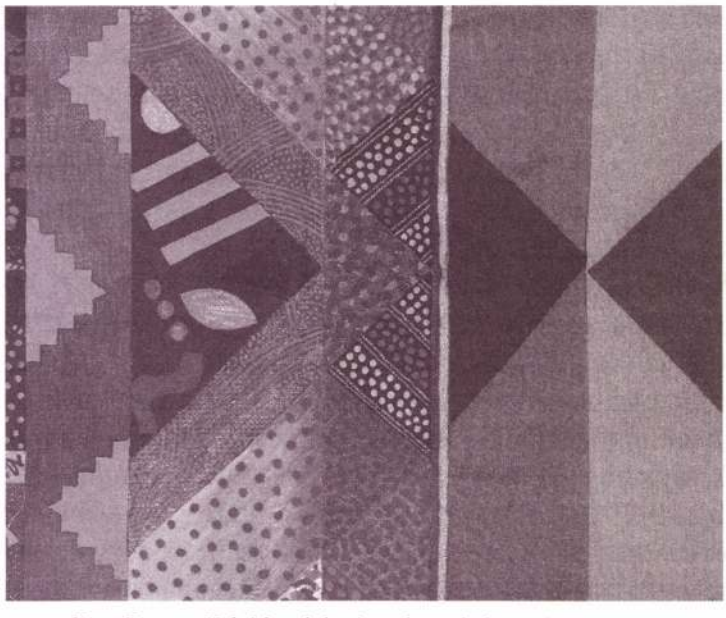

Kass Eszter: Kaleidoszkóp (patchwork-festmény, részlet)

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1CFF JAN 21

HEVES MEGYEI
NÉPLUISÁG

Kiss Etelkéről

1021

Kiss Etelka: A HALÁSZ (Linó-metszet)

sra épült
ózósportja

zárta a Gy. Spartacus
obogó legmagasabb fokán

lóan jól
yú *Mák*
ágos baj-
met szer-
rizs, Ma-
ata, Tóth
ola, Kiss,
ért még

is sok
álhatunk.
Kobolák,
kám és a
t Sántha,
nyánszky
hányukat
k örömet
zás gyön-

ateredmé-
rület sza-
jnokságát
erte, kö-
második
a szövet-
zágos III.
jnokságán
yezés. A
i KISZÖV
lül min-
negad a
, — 1967-
nyeget és
st kaptak

Gnoll, Halász L., Holló J., a *serdülő Farkas I., Kovács T., Hanus, Lakatos A.*, és *Tóth K.*, valamint az úttörő *Simon, Kelemen J., Soós, Mayer, Lakatos S.* és *Holló L.* érdemli a legtöbb dicséretet. Közülük nyolcan — *Simon, Kelmen J., Soós, Lakatos A., Hanus, Kovács T., Gnoll, Holló J.* — a tatai edzőtáborba is eljutottak és ami Eger birkózósportja számára külön megtiszteltetés: *Kun István* edző részt vesz a magyar ifjúsági válogatott felkészítésében!

Mindent egybevetve: birkózósportunk jelene biztató, jövője pedig reményt keltő. Egerben és Gyöngyösön jó kezekben van az irányítás, s a két illetékes sportkör, valamint az illetékes üzemek, vállalatok, igyekszenek számukra minél több anyagi és erkölcsi segítséget nyújtani. És ez egyik feltétele a további előrelépésnek.

Somody József

A Vasas legyőzte a csehszlovák válogatottat

Magyar idő szerint szombatra virradóra újabb két mérkőzéssel folytatták Santiagóban az octagonal tornát. Ugyanúgy, mint a küzdelemsorozat első napján, ezúttal is a Vasas, a Santos, a Csehszlovák válogatott és az Universidad Catolica lépett pályára, csak más párosításban.

Hatvanezer néző előtt előbb a Vasas játszott a Csehszlovák válogatottal. A magyar együttes nagyszerű, 3:1 arányú győzelemmel feledtette első vereségét. A Vasas kitűnő teljesítményt nyújtott s a hírügynökségek egybehangzó jelentése szerint minden tekintetben rászolgált az értékes sikerre. Kiváló formában játszik a brazil Santos is, a brazil klub Pelé nélkül is 4:1-re nyert a Vasas-verő Universidad Catolica ellen.

Az eddig rendezett hat mérkőzés után a Santos pontveszteség nélkül, kitűnő 8:2-es gólaránnyal áll az első helyen. A Vasas egy győzelemmel és egy vereséggel a negyedik helyet foglalja el.

Eredmények:
Vasas—Csehszlovákia 3:1 (1:0) Vezette: C. Vicuna (chilei). Góllövők: Mathesz (32. perc), Farkas (47. perc), Fister (85. perc), illetve Geleta (53. perc).

Az Egri Dózsa új játékosa

Lakinger Lajos

25 éves. A Veszprém megyei Ősi községben született. Nőtlen. Labdarúgó-pályafu-
Veszprémi

ném, ha elő tudnám segíteni azt, hogy a csapat jövőre visszakerülhessen az I. osztályba. Jó a csapatszellem,

Olvastuk
tempójú világ
is...” Miután
pitották és ez
toztassunk ra
szabb, se rövi
ban az időeg
sebességgel n
Földről a ho

Legutóbb
vastuk a Né
képét közvet
jóval világos
pe. Erről a t
a hőmérsékle
soha nem lá
nincs légkör

Reflekt
Az

A fogla
alatt
központi he
ahonnét mi
őt is láthat
hogy látószö
kodjanak, n
ve a sportol
származó
nem vezet
sőt több e
nyújt a „lóg
ző mindenk
is könnyebb
ni.

Nagy öszt
a sportolókr
velük dolgo
zel egy kis
a foglalkoz
edző van a
zel

Kiss Etelka

Kiss Etelka rajza

Kiss Etelka

Kiss Etelka rajza

Magyar Hirl

1021

Irodalom – Művészet

KÖSZÖNTŐ

Költészet napja, 1967

Már több éves hagyomány nálunk — mindenkor április 11-én, József Attila születésének napján — megünnepelni a költészetet, ünnepléssel is szellemi értékeink közé emelni a szép verset. Az ünnep, a különleges alkalom arra is jó, hogy ilyenkor számvetést végezzünk, és elért eredményeinkből s elkövetett hibáinkból tanulva lépjünk előre. Így vagyunk a költészettel is: ha jobban, figyelmesebben olvassuk a verseket, ráismerhetünk magunkra, olyan tükröt tart elénk a művészet, amelyben tisztán ismerhetjük meg a csillogást és az elkövetett hibákat sejtető homályt.

Költészetünk mindig — évszázadokon át — megfelelt annak a várakozásnak, hogy a kor embere felismerje benne önmagát, hogy ösztönzést nyerjen további életéhez. A közéleti líra és a magánlíra szétválasztása a magyar költészetben bajos lenne, de egyáltalán nem is lenne sok értelme. Beigazolódott már, hogy minden igazán értékes költészet egyszerre magánjellegű és közéleti tartalmú. Éppen ez biztosítja rendkívüli népszerűségét, mert a versolvasó legtöbbször egyéni problémáit oldja fel a versek magasabb, nemesebb szárnyalású közéletiségében. Így váltja be a művészet a költészetben is rendeltetését: gyönyörködtet, csiszolja szépérzékünket, ugyanakkor ismereteket nyújt, formálja értelmünket.

Mindezeken túl van a költészetnek még egy jelentős sajátossága: összekapcsolja az országhatárokon túl, a távoli földrészeken élő embereket, ily módon adva az emberiség kezébe a békés élet legdemokratikusabb fegyverét. Nem is lehet azt kimutathatóan felmérni, hogy a szép versnek milyen internacionalista ereje van. Ha a nagyszerű művészi alkotás — sikeres fordítással — ki tudja váltani az olvasóban megközelítően azt az érzéstartalmat, amely a költőt megtöltötte a vers alkotásakor, ha azokon az érzelmi húrokon tudunk rezonálni, amelyeket a költő megpendített, eltűnnek a határok és távolságok, csak érző ember van, aki szerte a világon egyformán érez barátságot, szeretetet és szerelmet. Így válhat a művészet olyan érzelem- és tudatformáló eszközzé, amely elűlteti a világon a nemesebb erkölcsöt, a tiszta érzéseket, és békét, nyugalmat, harmóniát teremthet kint a világban és bent az emberi lelkekben.

A költészet ünnepén egyformán tisztelettel gondolunk klasszikus íróink nagy alakjaira és élő költőinkre. A magyar líra kezdeteitől napjainkig ívelő hatalmas fejlődésében egyenlő szeretettel említjük „az édes haza" első költőjét, Balassi Bálintot, a felvilágosodás nagy költőjét, Csokonai Vitéz Mihályt, a magyar irodalom egyik legszebb korszakának szenvedélyes költőegyéniségeit, Vörösmartyt, Kölcseyt és Petőfit, reménytelen harcokon elégő Vajda Jánost, századunk új harsonáit megszólaltató Ady Endrét, és az új történelmi korszak összegezőjét és költői forradalmárát, József Attilát. Megannyi emlék, de egyben erkölcsi felelősséget is parancsoló hagyomány. Korunk embere tőlük tanulhat hazafiságot, tőlük tanulhatja a népek barátságát, becsületet, kitartást és szorgalmat, rendezett szép életet.

Annak meg különösen szívből örülünk a költészet ünnepén, hogy mai líránk semmivel sem marad el e szép hagyományok mögött. Az erkölcsi felelősség vállalása és hirdetése egy pillanatra sem lankadt a haladó magyar költészetben. Illyés Gyula tiszta magyarsága és egyetemes emberiessége, népünk jövője melletti elkötelezettsége, Benjámin László és Zelk Zoltán letisztult embersége, Garai Gábor fegyelmezett intellektualizmusa, Simon István és Váci Mihály hűsége, Nagy László szenvedélyes hite és szép költőisége, Juhász Ferenc modern világszemlélete és rendezettség utáni vágyódása — a magyar költészet legjobb hagyományainak méltó örökösei. Egyetlen feladatot lát maga előtt mai költészetünk is, hogy korunk emberét fedezze fel, hogy vezesse is új utakra, szebb célokért, boldogabb életért. Mert József Attila költői hitvallása ma is érvényes: „Én mondom: Még nem nagy az ember. De képzeli, hát szertelen. Kísérje két szülője szemmel: a szellem és a szerelem!"

Rovatunknak — az „Élő irodalom" rovatnak — hasábjain, amely éppen a költészet, az élő művészet népszerűsítésének feladatát tűzte ki célul, köszöntjük a költészet napját, s kívánjuk, hogy a költészet mindenütt és minden olvasóban hozza meg a rendet, a harmóniát, hogy fegyelmezetten, szépen, békében élhessünk.

E. Nagy Sándor

JOBBÁGY KÁROLY:

Az eldobott villanólámpa

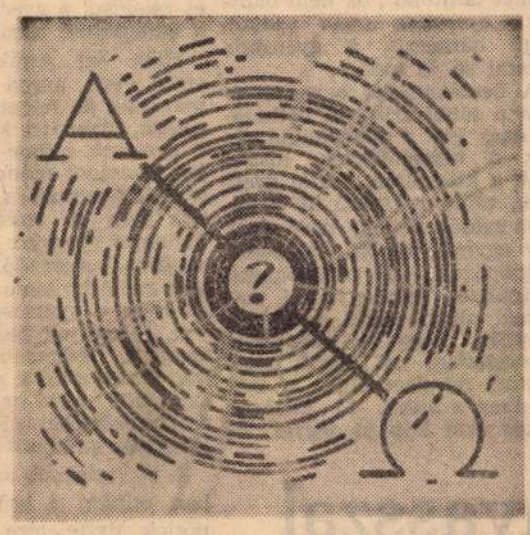

Apróság.
Filléres vacak.
Szűk életében egyszer villan,
de oly hővel, hogy az üveg
olvad és megpattogzanak
falai, púpok nőnek rajta.
El lehet dobni.
Vége van.

Hogy ebben
az egyszeri fényben,
mi állt sugárban,
és miért, kiért pusztult el ez itt?
Buta csoportkép?
Vagy pedig
egy feledhetetlen pillanat
itta be szétszórt fényeit...
Mitől függ? Értelmet mi ad
mindennek?
Ki tudja?
Hiszen
a „feledhetetlen" hirtelen
lehet szürke, szégyenletes,
s a csoportkép
— ereklye lesz,
mit csókolgatnak szüntelen.
Csak az idő peregjen úgy,
hogy ezt, vagy amazt igazolja,
s volt már értelme, hogy kigyulj,
— világíts győztesen, dalolva.
Vagy elbuksz és csak köpnek rád,
s úgy emlegetnek: Buta szolga.
. . . . . .
Könyörülj rajtam sors!
Legyen
igaz és megcáfolhatatlan
villanólámpa életem.

GEREBLYÉS LÁSZLÓ:

ARS POETICA

Mondhatnám én is,
Engem csak a tavirózsák
Szelid közössége érdekel,
Vagy a páfrányoké,
Fenyők világa,
Egy-egy a földi csúfságoktól
Elvonatkozó
Fautrier-kép,
Klee-grafika,
A hét tavak tájai,
Gleccserek,
Vagy a női testek tüneménye csak,
Vagy épp a Viktória-tó!...
Hohó!
Megállj!
De hiszen máris benne vagy
a Tanganyika-vidék
Problémáiban.
Már ki sem látszom belőlük,
Annyira nem közömbös nékem
A fekete testvéreim, —
Amerikai fekete szegények,
Kongói fekete szegények —
sorsa
S így már nem is a páratlan hőség
Gondolatától lep el verejték,
Nem is a dzsungel királya,
De az amerikai légibombázók
Raja rettent,
Nem skorpió, —
Fehér intrika iszonyít!
S hiába is játszanék
bújósdit
Egynémely bírálómmal,
Maskara lenne rajtam,
A szépség sűrűn-szőtt
Elefántcsont-fehér
Burnusza.

— A szerzőt a hónap elején a József Attila-díj első fokozatával tüntették ki.

KOVÁCS SÁNDOR:

Mert több...

Mert több az élet, mint a szó,
a kézzel is megfogható,
az igazinál is igazabb,
a szabadnál is szabadabb,

az élet jöjjön hát előbb,
a szerelem a dal előtt,
a tűz fakasszon éneket,
és verset a nap, fényeset!

Legyen tiszta és friss a szó,
forrás vizeként iható,
harang szavaként konduló
melegítő, s árnyat adó,

legyen hajnal és éjszaka,
virágot járó szél szava,
csillag legyen, minek fénye
az élettől ragyog égre!

POLNER ZOLTÁN:

Tanyai iskolások

Keresztül krómsárga földeken
búzák árnyékában
valamikor jönni onnan láttam
apátokat, dajkátokat is.

Szelekben úszó dűlők, tanyák
a megmondhatói
miről is akar a sors majd szólni
felnőttként, komolyan veletek.

Ők is messziről jöttek. Szavuk
zöld ere kiszáradt.
Cserepes örömüket a bánat
ránccá tördelte szép arcukon.

Népmesék kis óriásai:
hétmérföldes az ország
Sok munka és mérhető okosság,
hogy emberi égboltunk legyen

Az ősök kitaposott nyomán
jöttök el tanulni
a világot, ahol már annyi
a meleg, testvéri kézfogás.

Szovjet elbeszélők antológiája

MUHTAR AUEZOV (Kazah SZSZK):

ÉNEK A PUSZTÁN

A JAK 12-es gép a Karatau sziklái felett repült. A hegyektől a távoli homoksivatagig húzódó vígasztalan sztyeppe fölött úgy tűnt, mintha nem is haladna, csupán lógna fennakadva a levegőben.

Ketten voltak a szűk kabinban: Alim Jerimbetov és Zsaraszov. A Forrás Szovhoz nyájaihoz repültek. A fiatal ukrán pilóta, Petro, akit kazah szokás szerint mindenki csak a keresztnevén szólított, időnként csökkentette a magasságot, kikapcsolta a motort és a gépét egyensúlyozva, figyelmesen tekintgetett lefelé, mintha helyet keresne a leszálláshoz.

Március 12-e volt már. A juhok elleni kezdtek. Arra, hogy a nyáj továbbhaladjon, gondolni sem lehetett. Minél hamarabb sátrat kellett verni az anyáknak és a bárányoknak. A sátrakat egy-kettőre szétkapkodták a juhászok és már az utánpótlást sürgették a hivatalos szerveknél. Alighogy elcsendesedett a pusztán végigsöprő hóvihar, Alim máris elindult, hogy felkeresse a nyájakat, kihozza a repülőgépen az összefagyott és beteg állatokat, gyógyszert, élelmiszert vigyen a rászorulóknak. Az utakat befújta a hó, az autók, traktorok minden tíz méteren elakadtak, már lóval sem lehetett közlekedni, és most minden a pilótán és a gépén múlott.

A havas síkságon hirtelen nyüzsgő pontok szürke tömege tűnt fel. Petro körözött, majd óvatosan leszállt fél kilométernyire a nyájtól, hogy ne rémítse meg az elkínzott juhokat. Fogták a csomagokat és elindultak a mély hóban.

Szalmen, a juhász megbéklyózta tevéjét és hagyta, legeljen, amit talál. Ő maga ott álldogált a nyáj mellett, nagy ritkán suhintott egyet hosszú korbácsával. Észrevette a repülőgépet, hevesen integetni kezdett, és alighogy a gép leszállt, teljes erejéből futásnak eredt lelkesen kiáltozva. Alim és Zsaraszov egyszerre ölelték át a juhászt, és kezébe nyomva a csomagokat, elárasztották kérdéseikkel. Végül megállapodtak, hogy Szalmen ezen a helyen üt tanyát. A jurtát, a sátrakat, élelmiszert, sőt még a szakácsot is idehozzák neki. És a repülőgép újra körözni kezdett a sztyeppe fölött. Petro úgy siklott a hóra, mintha betonkifutó lenne, és a negyedik leszállás után Alim lelkesen kiáltott fel:

— Édes öcsém, olyan vagy te, mint a sztyeppék ura, a királysas: ahol le akar szállni, ott le is száll. Ha ez így megy tovább, úgy körüljárjuk a nyájakat, mintha autóbuszon lennénk.

Kimért, megfontolt Petro szerényen elmosolyodott:

— Ebben már van tapasztalatom.

Fél napi keresgélés után Alim és Zsaraszov még három nyájat találtak meg a kihalt, hólepte sztyeppén. Azsibaj, a legidősebb juhász gondterhelt volt. Vele történtek a legrosszabb dolgok. Nehezen szánta rá magát, hogy beszéljen erről, mint ahogy nem szívesen emlegetjük a halottakat sem.

— Segítettetek, köszönjük. De az a gyerek talán már a hayat eszi azóta. Szél vágja, fagy marja. Nem bírhatja már sokáig. Attól félek, valami nagy baj történt.

— Félsz, öreg? — csodálkozott Alim.

— Nem rólam van szó — válaszolta kelletlenül Azsibaj. — Itt van az unokaöcsém, Medet, a bátyám egyetlen fia. Ő is nyájat őriz. Elvégezte az iskolát és elment juhásznak. Már harmadik napja, hogy elvesztettem szem elől. A többiekről mind tudok, de Medetről semmi hír. Eltűnt a nyájjal együtt, nyoma veszett.

Azsibaj szürke szakállát morzsolgatta és lehorgasztotta a fejét. A hangja reszketett:

— Medetnek hívják...

Alim izgatottan fordult Zsaraszovhoz:

— Azonnal meg kell őt keresnünk. Neked el kell jutnod Száribasztauba. Terepjáróval menj. Én felszállok Petróval. Valószínű, hogy a vihar kergette el a fiút valahova a nyájjal együtt.

Az öreg Azsibaj rábólintott. Lerázta sapkájáról a havat, tenyerével végigtörölte borzas szemöldökét.

— Úgy lesz — mondta beleegyezően. — A szél kergette el a legénykét. Előzte a juhokat, és persze ő is velük ment. Hogy is tudta volna feltartóztatni őket! Én magam sem bírtam volna velük. A városban nőtt fel a fiú, csak most hagyta el az iskolapadot. Az igaz, hogy szereti a munkát. Jó tanuló volt, kapott valamilyen papírt is, bizonyítványt. Olyan finom természete van, némelyik lány is durvább nála. De amellett igen makacs. — És ami a legfontosabb, ő a mi utolsó reménységünk. Az apja elpusztult a fronton, nekem meg csak lányaim vannak. Ezzel a legénnyel vége a mi nemzetségünknek. Keressék meg őt! De minek is beszélek! Érzi az én szívem, hogy baj történt vele. Örök álmát alussza már valahol a hó alatt. Hisz' nem tud-

Muhtar Omarhanovics Auezov (1897—1961)

— Lenin-díjas szovjet-kazah író és tudós, a kazah regény megteremtője. Egyik kritikusa „keleti Solohov"-nak nevezte. Az Egy költő útja és a Lövés a hegyszorosban c. regényei magyarul is megjelentek. A kazah és kirgiz folklór, továbbá a kazah irodalom jeles kutatója és kitűnő műfordító is volt. A közölt részletet Ifjú nemzedék c. utolsó, befejezetlen regényéből vettük.

CSALÁDI KÖR

A pedagógus tekintélye

A napokban orvosnál voltunk. Amíg várakoztunk a gyermekekkel, sok minden napirendre került, többek között a gyermekek iskolai előmenetele is. Az egyik mama fennhangon újságolta szomszédnőjének, — aki láthatóan régi ismerőse volt —, hogy a gyerek tegnapelőtt megint egyest hozott haza. De nem is szidták meg, hiába várja az a „süket tanítónő", ők nem bántják a gyereket, mert tudják, hogy haragszik a gyerekre. Semmi se jó neki...

A beszélgetésbe bekapcsolódott a többi szülő is, érthetően nagy volt a visszhangja ennek a bejelentésnek, hiszen több a közepesen tanuló gyermek, mint a kitűnő. A hevesebb szülők néhány perc alatt, úgy egymás között, alaposan megtépázták a pedagógusok tekintélyét, mindegyiknél volt kéznél olyan példa, mely bizonyítja, hogy a pedagógus igazságtalan, az egyik gyermeknél mindent elnéz, a másik meg a lelkét is kiteheti, akkor sem kap jó jegyet. És mindez a gyermekek előtt zajlott le!

Sajnos, ilyen esetekkel gyakran találkozunk. A szülők egy része, és eléggé tekintélyes része, csak a gyermek előtt, és egymás között sorolja el vélt sérelmeit, ahelyett, hogy feikeresnék a pedagógust, és tisztáznák, mi az oka a gyermek hanyatlásának. Csak a pedagógusban látják a hibát, és ráadásul a gyermek előtt is a pedagógust teszik felelőssé.

Hiba ez! Amikor egy-egy szülő vesz annyi fáradságot magának és felkeresi a pedagógust, többnyire kiderül, hogy a gyermek otthon nem a teljes igazságot mondja. A valóság egészen más, és a rosszjegy oka nem a rosszindulatban, hanem a gyermek készületlenségében keresendő. Az elfogult szülő hajlamos arra, hogy elhiggye a gyermek kijelentéseit, és valljuk be, ez az egyszerűbb. Könnyebb látatlanban igazat adni a gyermeknek, mint utánajárni az igazságnak, s megfelelően ellenőrizni a gyermek tanulását.

A pedagógusok az iskolai évben mindig a szülők, a felnőttek tiszteletére tanítják a gyermekeket. Az édesapa, az édesanya megbecsülésére hallanak tőlük a gyermekek. És ezzel szemben, a szülők egy része, nem neveli a pedagógusok tiszteletére a gyermeket. Végül maga csodálkozik legjobban, hogy gyermekében csökken a felnőttek iránti tisztelet.

Amikor a szülők és az iskola helyes kapcsolatáról beszélünk, szólnunk kell a fentebb említett helytelen gyakorlatról is. Mert ez hozzátartozik a gyermek helyes neveléséhez.

András Lajosné

Ültetés tavasszal

Amikor az első langyos napsugár végigpásztázza a kertet, megenyhül a fagyos föld s várja díszét, a kert virágait.

Azokat a virágmag-fajtákat, amelyek a melegebb hőmérsékletet igénylik, cseréppe, vagy ládákba elhelyezett laza földbe tesszük. Amikor a magok kikelnek, megfelelő távolságra szétültetjük, a már előre megtervezett virágágyakba. Az előnevelt növények legtöbbjét csak a májusi fagyok után lehet kiültetni. A gyenge palántákat féltő gonddal kezeljük. Az ültetés minden esetben a kora reggeli, vagy az esti órákban történjék, s hogy a nap, szél se árthasson, nedves ruhával letakarva óvjuk. Ültetés után szűrőrózsán keresztül permetszerűen öntözzük.

A szabadban vetett mag számára ugyancsak laza talajt készítsünk. A kijelölt sorok helyén kapával barázdát húzunk, ahol a magokat egyenletesen elszórjuk. Ezután kapával takarjuk, majd a földet a maghoz nyomjuk, hogy minél előbb megindduljon a csírázás. A kertben általában olyan virágokat ültethetünk, melyek jól bírják éghajlatunkat és igényeik könnyen kielégíthetőek.

A kerti virágok mellett a szobanövények is megkívánják, hogy bizonyos időközönként átültessék. Ezt mindig a növény fejlődése határozza meg. A gyorsan fejlődők egy, a lassabban fejlődők két-három évenként kerülhetnek átültetésre.

Ezt is általában tavasszal végezzük, mert a gyökérképződéshez meleg szükséges. Az új cserép csak egy-két centivel legyen nagyobb, mert a túl nagyban a növény gyökere nem képes gyorsan behálózni a friss földréteget.

Az átültetésnél óvjuk a gyökereket, ezért a cserépből kiemelt virágot a földlabdával együtt helyezzük új helyére. Arra azonban ügyeljünk, hogy alulra és fölülre az új, tápértékes föld kerüljön.

Réti Erzsébet

KOZMETIKA

szőkéknek — barnáknak

Lekerül a kalap, sapka, tehát többet kell törődnünk hajunkkal, frizuránkkal:

1. Legfontosabb a hajvágás. A jól megnyírt hajat könnyű fésülni, gyorsabban nő, mint az, amelynek vége kopott. A rövidebb hajat otthon is könnyű megmosni, becsavarni.

2. Hajmosáshoz hajunknak megfelelő sampont válasszunk. A zsíros hajhoz tojás, a szárazhoz olajsampont vásároljunk. Vannak speciális samponok is. Például a fertőtlenítő vagy a kamillás sampon. Az üvegből ne a fejre, hanem a kezünkre öntsünk belőle, mert így egyenletesebben dörzsölhetjük el a hajon. Bő vízzel, többször öblítsük le a hajat.

3. A fejből masszírozása igen fontos. Sokan hajmosás közben körömmel vakarják a fejbőrt. Így a felhám könnyen megsérülhet. Ujjunk hegyével mozgatni kell erősen és körkörös mozgással a fejbőrt, mert ez serkenti a hajhagymát, az ereket, a bőrt.

4. Megszámlálták már valaha a kihullott hajszálaikat? Ha naponta ötvennél nem több hullik, — nincs semmi baj. Naponta ugyanis ötven hajszál nő a fejen. Ha azonban fésülködésnél maroknyi hajszál marad a fésűben, — ez már figyelmeztetés, hogy forduljunk bőrgyógyászhoz.

5. A hajlakk nem át a hajnak, ha nem túlzott mértékben használjuk. Lehetőleg naponta, a reggeli frizurakészítés után — 25 cm távolságról —, finoman permetezzük be vele a haj felületeit. Ha sokat szórtunk, a haj szürkés bevonatot kap és nehezen fésülhető.

6. A hosszú haj fésülését mindig a végén kezdjük, s alulról fölfelé haladva bontsuk. Különben a kocsos hajat csak maréknyi kitépett haj árán tudjuk kibontani.

7. A hajszárításhoz türelem kell. Aki otthon készíti frizuráját, használjon kézi hajszárítót. Ha nem szárad meg eléggé a hajunk, nem készíthetünk szép frizurát, mert szétesik, nem tartja a formáját. Ezenkívül megfázhat a fejbőr, s fokozódik a korpaképződés. A hajat, ha megszárítottuk, engedjük kihűlni, s csak ezután fésüljük. Így ruganyosabb lesz.

Tóth Piroska
fodrász

Tanácsok, új mosóporokról

Az üzletekben több új mosópor jelent meg. Mennyivel jobbak ezek, mint a régiek, — teszik fel a kérdést sok esetben a háziasszonyok.

Az ipar a régieknél nagyobb hatású mosószereket hozott forgalomba. A régi Rapid helyett jelent meg például az Optima, pamut, kender, len mosására alkalmas. Hatóanyaga 50 százalékkal nagyobb, mint a Rapidé volt. A Radion helyett jelent meg a Luna, az országban kapható legerősebb fehérítő hatású szer. Ára ugyan 25 százalékkal magasabb a Radionénál, de hatóanyaga 40 százalékkal jobb.

Néhány hete kapható az ALFIX nevű újdonság, lenyel import anyagból készült, mindenféle ruhaanyag mosására alkalmas.

Az UNIMO-t elsősorban bab-selyem, gyapjú és finom fehérnemű mosásához használjuk. A TIP 67 jó zsíroldó mosogatószer, a MOS 6 utazásoknál igen praktikus, csomagolása miatt.

Természetesen a legjobb natásfokú mosószer is csak akkor fejti ki megfelelő hatását, ha az előírásoknak megfelelően használjuk őket. Általános szabály, hogy lúgos mosószerekkel minél forróbb, finom mosószerekkel kézmeleg vízben mossunk. Túladagolni egyik mosószert sem kell, mert hatásukat nem a mennyiség, hanem a bennük levő hatószer adja meg.

A közeljövőben újabb mosószereket is forgalomba hoznak, megjelenik például az első magyar, színes, erősen illatosított mosószer, s a Hypó helyettesítésére is lesz jobb, nem **mérgező tisztítószer.**

Tavaszi gyermeksapkák

Nemcsak a felnőttek, a gyermekek öltözködésében is érvényre jut a divat. Legutóbb a Divatáru Nagykereskedelmi Vállalat mutatta be gyermeksapka-újdonságait. A tervezők kockás alapanyagból, keskeny műbőrszegéllyel sok csinos modellt készítettek.

Serdülő kislányoknak piros-fekete, szürke kockás anyagból piros ponponnal díszített sapkát mutattak be. (Első kép).

Kisfiúknak — hattól tízéve korig — ellenzős, bőrszegélyszürke-fekete, barna, drapp é kék-fekete kockás anyagb készítettek sapkát. (Másod kép).

A. E.

A Szovjetunió legmagasabb épülete

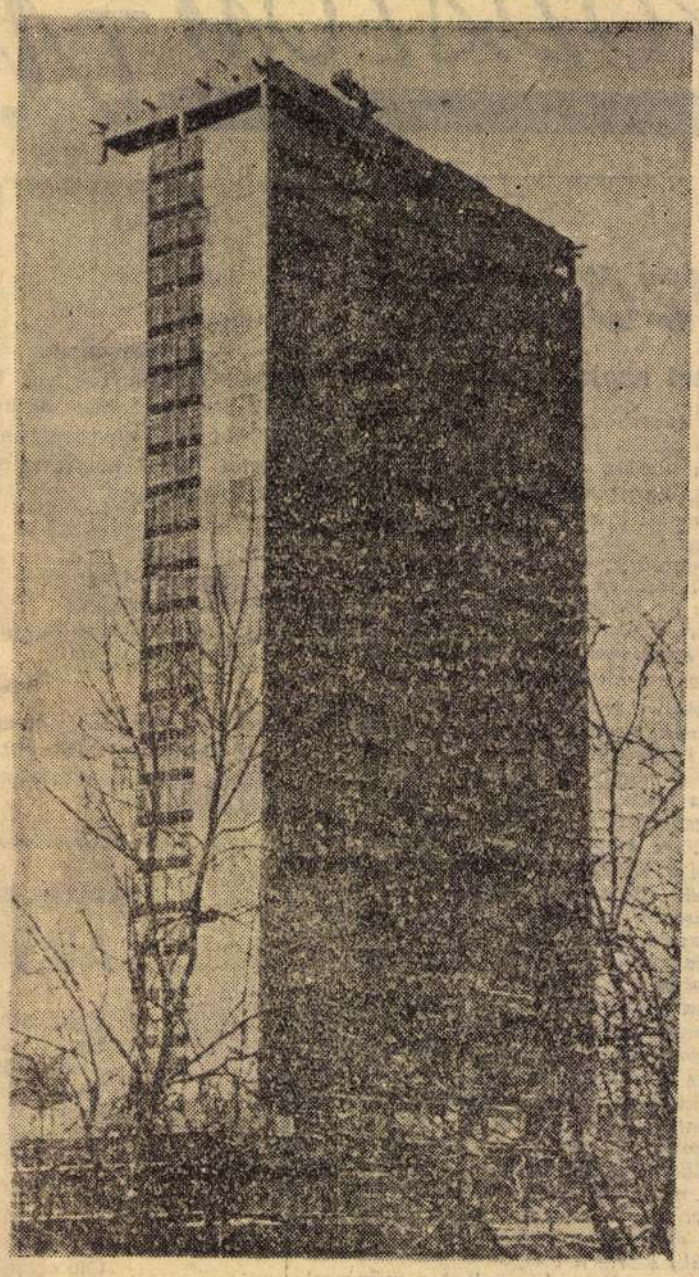

Az épülő Vízügyi Tervező Intézet a leningrádi és a volokalamszki országút elágazásánál.

Január 18-án Moszkva építészeti tanácsa megvizsgálta és jóváhagyta a leningrádi és a volokalamszki országút elágazásánál kialakult tér beépítésének építészeti tervfeladatát. Ezen a téren épül fel a Szovjetunió legmagasabb — 60 emeletes — épülete.

G. Jakovlev, a tervező csoport főmérnöke, így nyilatkozott a körzet beépítéséről:

— Tervező csoportunk egyik feladata, hogy a leningrádi és a volokalamszki országút által képezett háromszögben elhelyezzen egy magas épületet. Az építmény a jelenleg magában álló Vízügyi Tervező Intézet közvetlen közelében épül fel. Az új ház még kifejezőbbé teszi a környék architektúráját.

Megoldódik a tér közlekedése is. A meglévő alagút fölé felüljárót építenek, s új gyalogos átkelőhelyeket alakítanak ki.

Milyen hosszú ideig él a teknősbéka?

Köztudott, hogy a teknősbékák nagy kort megérhetnek. A nálunk honos mocsári teknős sem éppen rövid életű, hiszen csak 14—16 éves korában lesz ivaréretté. De igazi matuzsálemek a tengeri teknősök közt vannak. Érdekesen bizonyítja ezt az Új-Zélandból érkezett hír, hogy ott most pusztult el az az óriás teknős, amelyet Cook kapitány 1777-ben ajándékozott Tonga sziget királyának. Ez az állat legalább kétszáz esztendőt ért meg, mert 1777-ben már nyilván nem néhány esztendős ifjonc volt.

Műanyag és mezőgazdaság

Kétségtelen, hogy a sok újat hozó korszakunkra a műanyagok fokozódó felhasználása is jellemző. A műanyagtermelés növekedését mutatja, hogy míg 1930-ban az egész világ termelése még csak 100 000 tonna körül mozgott, addig 1963-ban már túlszárnyalta a 10 millió tonnát.

A műanyag bevonult az ipari termelésbe, a háztartásba, a különféle használati tárgyak és ruhafélék gyártásába, sőt — ha nem is osztatlan rokonszenvet keltve — a szobrászatba is.

Miért maradt volna ki hát a mezőgazdaság?

Különösen fontos szerepe van a vízproblémák megoldásában. Megfelelő eke segítségével két ember akár több kilométer öntöző vagy levezető csövet tud elhelyezni a hajlítható műanyag csövekből. Távoli legelők vízellátására igen alkalmasak. De említhetünk más lehetőséget is, miután a műanyagok egyaránt védenek a hőség és a hideg ellen. A habanyaglemezek kis sejtjeiben 98 százalék levegőt tartalmaznak, márpedig a mozdulatlan levegő a legjobb szigetelő anyag. Ez a tulajdonsága, könnyű súlya lehetővé teszi a mezőgazdaságban oly fontos gyors és alkalmi építkezéseket (ólak, tárolók stb.). De arra is lehetőséget nyújt, hogy kombináljuk a hagyományos építési anyagokkal.

Igen jól felhasználható a műanyag a baromfitartásban is. A tojóházak rácsait kemény PVC-ből állítják össze, s a rácsozat alatt műanyaggyantával vonják be a padozatot. A sima felületű rácson a férgek nem tudnak megtelepedni. Nem támadja meg sem a trágya, sem a nedvesség. Erősségére jellemző, hogy az ápoló is nyugodtan közlekedhet rajta.

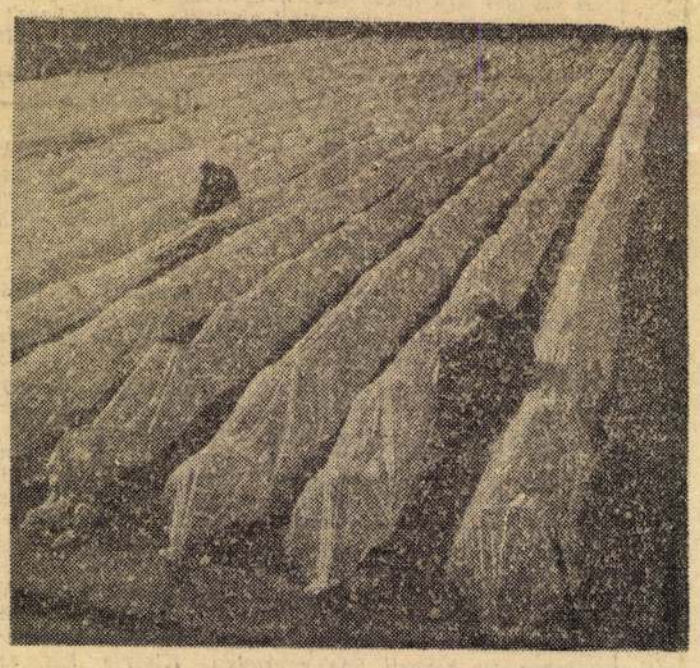

Kis alagutas műanyag melegágyak alatt termelik a téli salátát.

(MTI-foto — Fehérvári Ferenc felvétele)

A nehéz kerti talajt víztaszító műanyag habbal tartósan fel lehet lazítani. A víztartó műanyag habbal pedig a könnyű talajok víztartalmát lehet jelentékenyen javítani. Egyes helyeken már eredményes kísérletek folynak annak érdekében, hogy a talaj felszínét műanyag gyantával összetapasszák: így hónapokig nem iszaposodik el.

Eredményesen alkalmazzák már a műanyag tömlőket a mezőgazdasági termények pneumatikus szállításában is. Továbbá a szilázsok szállítását a silótartályokba is megoldották plasztikzsákok felhasználásával. A műanyagok felhasználása tehát igen nagy lehetőségeket rejt magában a mezőgazdaságnak ugyszólván minden ágában.

Rakétakilövés — gőznyomással

A szilárd hajtóanyagú rakétahajtóművek begyújtásakor keletkező nagy hő sok kárt tesz a földi indítóberendezésekben. Éppen ezért arra törekszenek a kutatók, hogy nyugalmi helyzetéből kevésbé káros módon mozdíthassák ki a rakétát, és a rakétahajtóművet csak akkor gyújthassák be, amikor az már bizonyos magasságra emelkedett. Biztató kísérletek végeztek például hatalmas gőznyomással, amelyet gőzgenerátorral állítottak elő. Így az egy tonnánál is súlyosabb rakétákat 60 méter magasságba sikerült juttatni. A kísérleteknél fellépő gőzhőmérséklet 150—250 C-fok, tehát jóval kevesebb annál, ami a szilárd „tüzelőanyagú" rakétahajtóműveknél keletkezik.

TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA

FARKAS ANDRÁS:

ÁPRILIS

A fodrosszélű égen hirtelen nőtt
Szelekben táncoslábú, szertelen nők
Lobogtatnak felénk sok tarka kendőt —
Ez az egész oly gyorsan, hirtelen jött.

Figyelem hosszan, mintha célja volna:
Minden felhőnek, percnek egy a dolga,
Repülni — úszni messzire dalolva,
S leírja az, akinek ez a dolga.

TÉNAGY SÁNDOR:

ÖNARCKÉP

Eleven, vad voltam, pajkos
és szabálytalan, egyszerű szavakkal
szóltam szeretőmhöz, része lettem
a külvárosi tájnak, ismertek a közértes lányok is,
súgdostak rólam, hogy: ni, az a bajuszos
fiatalember verseket ír:
elhagytak sorban kamaszos tulajdonságaim,
a fekete lány, a szőke lány, meg a szintelen lány is,
szálegyenesen járok az emberek között, komolyan,
vagy ha megfeledkezem magamról: meggörbülök,
szinte megbotlok önmagamban.
Hol van a vad, eleven, szabálytalan természetesség?
Már előre rettegek az öregedő költők
savanyú hóbortjaitól, kik megszállottan keresgélik
esetlen cselekedeteikben ifjúságuk sokat jelentő tükörképét.

SZOKOLAY KÁROLY:

Az időről

A napokat már észre sem veszed,
Úgy suhannak el, mint az űrrakéták.
És olyan sűrűn. S újra este van.
Nincsen napod. Csak reggel s este van.
S a dátumokra nem szeretsz figyelni.
Csodálkozol, ha egy-egy rég kivágott
Újsághír kerül újra a kezedbe.
— Három éve, hogy meghalt? — kérdezed,
Hiszen tegnap volt, hogy karon fogott,
S lelkendezett saját elképzelésein.
Most kezded megismerni az időt.
Elfutsz előle és őbenne futsz,
Nem akarod, hogy az eszedbe jusson,
S ő hagyja ezt. Csak egy-egy pillanatra
Döbbent meg néha. Tükröt tart eléd,
Emlékezeted édes tükörét.
Ott van mögötte. És titkon figyel.
Befele fordulsz, s nem tudsz elaludni.

FORGÁCS KÁROLY:

Jelek a hóban

Itt jársz törpén az óriási tölgyek,
hóból font ágak ezüst rácsa alatt,
fényzuhatag veri a hűvös völgyet
és a tetőn fenn a szikrázó havat.

Ezüstfenyők szigorún rajzolt törzsét
szimmetrikusan szerkesztett zöld lombok
övezik. A nap sűrű árnyat önt szét
s az árnyékban fürge mókus diót bont.

Lépkedsz a hóban lépések nyomában,
az út mellett egy szunnyadó világ van
és múlt életek még sóhajtó nyoma;

itt vad futott; porzott a hó mögötte,
ott fönn felderítette párját jötte,
de senki se tudja, hol az otthona.

ANTALFY ISTVÁN:

A szinek már összekeverve...

Már lombtalanodtak a fák.
A kőcsipkék — ha a reggel
ködtel övezte, talán megdideregtek,
de néztek alá türelemmel,
s hagytak utunkra,
A dermedt
kéz leütötte az égről
üstökösök csóváját, hogy melegedjen,
és szétszórta a felhők
békétlenségét a szívekben.
Ó, a színek már összekeverve
hulltak a vízbe. —
A díszleteket
úgy festették fel, messzi világ
úravalójául, úgy, hogy elérni
csak a könnyek árán lehetett...

Kiss Etelka: Ház tornáccal.

SIMON ISTVÁN:

Tavaszi szőlővidéken

Megálmodnám újra, milyen
ha narancsszín holdvilág van
olvadozón a tengeren
éjfélkor Taorminában,
s ég az Etna krátere fenn.

És roskadó fenyőiben
a Sarkkört a havas tajgán,
de szándékom meddő, hiszen
a Börcehát löszös partján
nem hasonlít rá semmi sem.

S hol is van a trópus nesze,
mikor éjszaka a dzsungel
sűrűjéből az ég fele
borzongatóan huhult fel
a dobhanggal kevert zene?!

Ó, mert sehol a nagyvilág
más táján a kikeleté
színében nem hasonlít rád,
vidékem, ha észak felé
repülnek már a vadlibák,

s hegyeink zsupfedeleit
bepólyálja még a szürke,
de forrósul a szívem, mint
kőkorsó, amit a tűzre
öcsém tart, ha bort melegít.

Mocorognak már a meggyfás
kaszálók és karós szőlők,
s ameddig párásan ellátsz,
éledezik a szülőföld,
ez a partos, kicsi Hellász;

ahol mégse csak vándorolnak
néznek és ahol a szélnek
ízét érzem, mint a bornak,
s azt is tudom, miért kékebb
erretájon a Sándor-nap;

s hogy hang sincs ahhoz hasonló,
mikor hallik már a csé-csitt,
csivitol a metszőolló
apám nyírja az otelló
rőt, tavalyi venyigéit...

A szerzőt a hónap elején a József Attila-díj első fokozatával tüntették ki.

SERFŐZŐ SIMON:

VERS

Se hold felettünk, se mennybolt,
csak mennyezet, villanyégő,
mocorognak az ablakközben
a szekrény megett apró,
egér-tekintetű porszemek,

mert útján az üstököst is
visszafordító mágnes vont egybe
minket, hasonlítunk már egymásra,
mint apára a gyermek,

értjük, amit tenni akarunk,
hát dolgozzunk, az örömből
ne fogyjunk ki, holnapra is
maradjon, ezer méter magasba
érjen fel panaszunk tornya,
arcunkat a tétlenség szét ne
szagassa, erősek most
legyünk, te árva, most
nem gondolunk még a halálra,
most az életben mi
hiszünk, teremtünk,
s tudod, aztán
majd mi is
elmegyünk.

hatta, hogy ha az ember elalszik a viharban, soha fel nem kel többé.

— Ne keseregj, öreg, még nincs itt az ideje — mondta Alim. — Megtaláljuk a kiskomát.

— Mentsd meg őt, fiacskám, ne hagyd! Medetnek hívják...

— Megmentjük, visszahozzuk Medetet — bizonygatta Alim, de a hangjában kétkedés, nyugtalanság volt, mintha nem lenne egészen meggyőződve erről maga sem.

— Ha rajtunk áll a dolog, megmentjük őt. Mindent megteszek érte, akárcsak a saját fiamért. Nem nyugszom, amíg nem látom őt élve, egészségesen. Te meg csak magaddal törődj, öreg, szedd össze magad. Ne félj, nem ülünk ölbe tett kézzel.

Az öreg juhász némán átölelte Alimot, de szinte azonnal el is tolta magától.

Két órával napnyugta előtt Alim és Zsaraszov már a központban voltak. Zsaraszov terepjáróba ült, Alim pedig a repülőgéphez sietett:

— Petro, azt hiszem, minden világos. Az emberek bennünk reménykednek, mi pedig benned. Lehet-e arról szó, hogy körülrepüljük a sztyeppét és vissza is érünk napnyugta előtt?

— Ne félj, míg engem látsz! — válaszolta a pilóta és elindultak.

Zsaraszov a terepjárón kezdte meg a kutatást. Ő még napnyugta után sem tért vissza. Egész éjszakán át keringtek az úttalan sztyeppén, dombokon kúsztak át, szakadékokba bukdácsoltak, a befagyott patakok medrét követték. Fényszóróval kutatták a havas pusztaságot, vészjelzéseket adtak le. Időnként megálltak és a levegőbe lőttek. Egyetlen élő teremtmény sem mutatkozott. Reggelre fáradtan, leverten érkeztek meg a központba.

A repülőgépről sem láttak a sztyeppén sem embert, sem nyájat. Mindenütt csak fehérség, sivár, érintetlen hótakaró. Alighogy megvirradt, a repülőgép máris újra a levegőbe emelkedett. Végigkutatta a hegyláncokat, a homoksivatagot, mindazokat a helyeket, ahová viharűzött pásztorok tévedhettek. Órák hosszat röpködött a gép a sztyeppe fölött, hiába.

Eközben Zsaraszov emberei lovon járták be a dombokat és szakadékokat. Semmi eredmény. Mintha a föld nyelte volna el Medetet és a nyájat. Délben Alim és Zsaraszov összetalálkoztak. Megbeszélték, hogy este Ajgenyben összejönnek még egy utolsó találkozásra. Mind a kettő ezt forgatta a fejében: És mit mondunk majd az öreg Azsibajnak?

Ködös, szürke nap volt. Kelet felől újra feltámadt a „Fekete Szél", hóvihar fenyegetett. Zsaraszov elhatározta, hogy átkel a hegylánc túloldalára, ahol még nem keresték Medetet. Alig hihető persze, hogy ott legyen, de most már mindent meg kell próbálni.

Az út nehéz volt. A terepjáró üggyel-bajjal csúszkált a sztyeppe hóbuckáin. Közeledtek a hegyek felé. Itt-ott már magányos, csupasz sziklák meredeztek. Zsagipar sofőr, aki hozzászokott a hegyi utakhoz, óvatosan, de bátran vezette a gépet. Végighaladt a hegygerincen, lesiklott az ereszkedőkön, óvatosan fékezett a meredek lejtőkön. És közben hosszan, idegesítően szirénázott. A kocsi már messze bent járt a hegyekben, de csak a „Fekete Szél" válaszolt a szirénahangra elnyújtott farkasüvöltéssel.

Már éppen vissza akartak fordulni. A gép leereszkedett egy eldugott, mély szakadékba, amikor Jeszantejev, aki a hátsó ülésen ült, hirtelen felrántotta az ajtót, letépte fejéről füles sapkáját, és feszülten hallgatózni kezdett. Gyenge, elmosódó hangot hozott felé a szél. Különös hang volt, nem lehetett megállapítani, hogy a távoli hegvgerincről hallatszik-e, vagy innen a közeli szirtek alól.

— Állj, állj! Álljatok meg! — kiáltott fel Jeszentajev, és meg sem várva, míg a gép megáll, kiugrott a havas ösvényre. Fejét ide-oda forgatva fülelt. A hang hol felerősödött kissé, hol teljesen elhalt. Egykettőre kiugráltak a kocsiból Zsagipar és Zsaraszov is. Percekig hallgatóztak lélegzetüket visszafojtva. Végül Zsaraszov türelmetlenül megszólalt:

— Nincs itt a világon senki, érted?

— Értem, pajtás — válaszolta Jeszentajev —, de ez a hang... Mintha valaki kiabálna.

Zsagipar kétkedve csóválta a fejét:

— Ez nem lehet emberi hang!

— Hát micsoda, farkas?

— Az se.

— Hát akkor ki az isten? Tán hegyi szellem!

Zsaraszov szemébe húzta a sapkáját:

— Na, akárki is van ott, legyen maga a sátán, odamegyünk!

És mindhárman futva indultak felfelé a szakadék mentén, bukdácsolva a porhanyós hóban. Vagy tíz percet futhattak, mikor lihegve, káromkodva, izzadságtól csöpögve kijutottak a sziklás szakadék szélére. Körülnéztek, hallgatóztak. Semmi nesz. A kilátást kopár domb zárta el előlük, tetejét kiégett tavalyi fű borította. A pusztai szél teljesen lesöpörte róla a havat, úgy tombolt, hogy majd leverte a lábáról az embert. Jeszentajev tétovázás nélkül nekiindult. Zsaraszov és a sofőr meggörnyedve követték. Mikor felértek a dombtetőre, hirtelen tisztán csendült fülükbe a hang: ember hangja volt. A magaslat túloldalán a szűk völgyben, amelyet nem ért a szél, vagy félezer juh legelészett. Ott volt az ember is, Zsaraszov látta bárányбőrbundás hátát. És ez az ember valójában nem kiabált, nem sírt, nem nyöszörgött — énekelt! Zsaraszov, a sofőr és Jeszentajev integetve, kiabálva rohantak le a dombról a juhászhoz, akiről már nem remélték, hogy életben találják. A juhok szerteszét szaladtak előlük. Az ember megfordult és lassan feléjük indult. Úgy látszott, nem is nagyon örül a jövevényeknek és nem érti, miért zajonganak ezek itt és miért rémítgetik a juhokat.

— Hét, te vagy az, Medet? — kiáltotta még futtában Zsaraszov.

— Én vagyok — válaszolta csendesen a legény.

Zsaraszov esetlenül ölelte át:

— Jaj, te gyerek, hogy kerültél ide? Élsz? Egészséges vagy?

Szorongatták, vállát veregették, egymás kezéből kapkodták.

— Nagyszerű ember vagy, fiam!

Örömükben majd szétszedték, majd feldöntötték, hiszen mégiscsak gyönge volt. Szélcserzett, barna arcán ráncok húzódtak, mint az öregekén. Csak mosolya, vakító fogsora mutatta, hogy fiatal ember.

— Mondjátok — kérdezte sorban végignézve mindhármójukon — ismeritek-e Azsibaj agát, a juhászt? Hol van, mi van vele?

— Rendben van az öreg! — kiáltotta nevetve Zsaraszov. — Érted tettük tűvé a pusztát. De hogy őszinte legyek, már lemondtunk rólad. Most sem mi találtunk meg, hanem az éneked hozott ide a fülünknél fogva.

— Már tudtam, hogy kerestek. Tegnap láttam egy repülőgépet. De annak nem tudtam kiáltani.

Hirtelen leült a hóra, összegörnyedt, mintha valami rugó megpattant volna benne.

Később elmondta, minden úgy volt, ahogy Alimék feltételezték. A szélvihar nyugat felé űzte a nyájat. Medet ment a juhok után. Velük kellett menne, hiszen csak így tudta összetartani őket. A juhok a pásztor körül tömörültek és így épen maradt a nyáj a legnagyobb viharban is. Itt találtak menedéket a meredek sziklák mögött. Táplálék is akadt: árvalányhaj, cserje, helyenként nád és üröm is. A szurdok bejáratánál, ahol most a kocsi áll, megpihentek az állatok. Lelegeltek amit találtak, aztán a gyapjas gomolyag áttódult ide, a domb mögötti völgybe. Itt is tetszett nekik.

Hogy nem fagyott meg a pásztor? Fél-e aludni a hóviharban? Hát, elinte bizony nem jött álom a szemére. De aztán aludt is és mégsem fagyott meg. A juhok mentették meg. Medet velük aludt a nyájban, ahogy a tapasztalt öregek teszik. A pásztor őrizte a juhokat és azok megőrizték őt a bajtól. Minden simán ment és nem is volt olyan rettenetes. Várta, hogy majdcsak elcsendesül a hóvihar, és a társai megteszik, amit kell. És ezért énekelt. A dal felvidít. Úgy látszik, még a juhok is szeretik. Ostobák azok, gyengék, ijedősek, de azt mondják, ha énekel a pásztor, a farkascsorda elkerüli a nyájat. Kell valami, ami nehéz helyzetben tartja az emberben a lelket. Vannak, akik egyik cigarettáról a másikra gyújtanak ilyenkor. Medet nem dohányzott, de a dal nélkül éppúgy nem bírta volna, mint cigaretta nélkül a szenvedélyes dohányos.

— Most azonnal magunkkal viszünk! — jelentette ki határozottan Zsaraszov. Medet halványan elmosolyodott:

— A nyájjal együtt? — kérdezte. — Kicsit szűken leszünk, nem?

A három férfi tekintete összevillant. Zsagipar odalépett a fiúhoz és szó nélkül nyújtotta át az élelmiszeres csomagot. Egy percre úgy érezték, mintha meleg, tavaszi szél fújna már a fagyos sztyeppe fölött.

Fordította: *B. Mester Anna*

Szóvá kell tennünk

Már az új szabályokat alkalmazták Egerben a hét elején lezajlott felszabadulási vízilabda-tornán, s az új szabályok bizony nemegyszer hozták zavarba nemcsak a játékosokat, de a játékvezetőket, szakvezetőket is. Az újra való átállás persze nem megy zökkenésmentesen, s ezzel minden sportembernek tisztában kellene lennie. Éppen ezért ítéljük el a túrán részt vevő egyik csapat edzőjét, aki a játékvezető tévedését sportszerűtlen reklámálással fogadta, s kis híján komolyabb botrányt okozott. Nem volt jó példa a játékosok, főleg a fiatalabbak számára...

★

Az Egri Dózsa—Pécsi Dózsa labdarúgó-mérkőzést követően a pécsi vezetők úgy nyilatkoztak: végig nagy fölényben játszott csapatuk, több góllal kellett volna nyerniük, Rappnak a gólon kívül nem is akadt védenivalója...

Csupán egy dologgal szállunk most vitában, éspedig a pécsi kapus védenivalóját illetően. Mi ugyanis nyolcezer egri nézővel együtt több bravúros védést láttunk Rapptól! Talán elég, ha Kovács Gy. lécalá tartó fejesét és 20 méteres bombáját említük, amelyet a vendégek kapusa nagy üggyelbajjal nyomott ki a bal felső sarokból. Ez utóbbi bizonyítására különben kitűnő fényképfelvétel is rendelkezésre áll...

★

A miskolciak hagyományos felszabadulási ökölvívó-versenyén az ifjúsági csoportban négy, a felnőtteknél öt Heves megyei győzelem született. Az ifiknél az egri Tamasi és Erdélyi, valamint a gyöngyösi Nagy és Bukál diadalmaskodott, s a legtechnikásabb ökölvívónak járó tiszteletdíjat az egyre jobban fejlődő Erdélyi kapta. A felnőttek küzdelmében a gyöngyösi Orbán, Sántha, Zsámboki, Juhász és Mincsik szerzett bajnoki címet, — ezzel is öregbítve a megye ökölvívósportjának jó hírnevét!

★

Az E. Spartacus tájékozódási csapata Kozák István edző irányításával szorgalmasan készül az idényre. Az első idei jelentősebb erőpróbán meg is állták a helyüket az egriek: a Pilisszentléleken megrendezett emlékversenyen néhány jó helyezést szereztek. A férfi I. osztályban Boros Z. 14., Nagy Árpád 16. lett, s a még ifjúsági korú Okos Péter a mezőny közepén végzett. A szenior versenyzők küzdelmében Kozák István értékes 2. helyet szerzett, még ennél is értékesebb azonban a gyöngyösiek „üdvözkéjének", az utánpótlás válogatott Mohácsi Mártának, a női I. osztályú, igen erős mezőnyben kiharcolt 9. helye!

★

Panaszkodnak az egri labdarúgó-játékosok: a Pécs elleni mérkőzésen néhány néző minősíthetetlen, durva szavakkal illette őket. Igaz, nem mentjük ügy a játék, ahogyan szerettük volna, — ez azonban nem lehet ok e sportszerűtlen, szurkolóhoz nem illő viselkedésre. Csak egyet nem értünk: a többségben levő fegyelmezett nézők miért nem távolítják el maguk közül a sokszor ocsmányságoktól sem visszariadó személyeket?

★

Nagyszerűen rendezték meg Hevesen a megye középfokú iskoláinak egyéni tornászbajnokságát. Külön meg kell említenünk az Egri Közgazdasági Szakközépiskola sportszerető tanulóit, akik saját költségükön autóbuszt bérelve kísérték el társaikat Hevesre, s a környéken lakó kollégisták kerékpárral mentek biztatni az E. Közgazdasági tornászait!

A viadalon ritkán látható, nagy küzdelem folyt a hevesi Gulyás Zsuzsa és a közgazdaságis Gulyás Anna között. Mindkét kislány 2—2 egyéni bajnokságot nyert, s az összetettben Zsuzsa egytized ponttal (!) megelőzte ellenfelét...

A jelentések szerint durva jelenetek tarkították a Pétervására—Bélapátfalva megyei I. osztályú labdarúgó-mérkőzést, amely 1:0 arányú hazai győzelemmel végződött. A játékvezető ugyan kiállított két játékost, — nem ártott volna azonban néhány magáról megfeledkezett nézőt is megfékezni, akik hangoskodásukkal, sportszerűtlenkedésükkel csak ártottak újonc csapatuknak...

★

Az egri felszabadulási vízilabda-tornán jobb eredményt is elérhetett volna az E. Dózsa csapata. Baranyai edző azonban nem a jó helyezést, hanem a csapatépítést, a fiatalok foglalkoztatását tartotta fontosabbnak, — ezzel magyarázható például a Szolnoki Dózsától elszenvedett 7:3 arányú vereség. A komplett egri együttes aztán az utolsó mérkőzésen bizonyított, amikor 5:4-re nyert a tornagyőztes OSC ellen. Ha ehhez hozzátesszük a pénteki, Tbiliszi Dinamó elleni 4:4-et, megállapíthatjuk: az egriek felkészülése jól halad, s komoly szerepet játszhatnak az elkövetkezendő bajnokságban!

★

12 férfi és 11 női csapat részvételével ma elkezdődnek a megyei kézilabda-bajnokság küzdelmei. Ez a szép, egyre jobban fejlődő sportág a labdarúgás után a legnépszerűbb, amit a mérkőzések látogatóinak száma és nem utolsósorban az erős megyei bajnoki rendszer bizonyít. A csapatok jól használták ki a felkészülési időszakot, s ezt — remélhetően — a színvonal emelkedésén is le tudják majd mérni. Erőteljes, sportszerű mérkőzéseket akarunk látni, izgalmas fordulókban akarunk gyönyörködni! Ma mindjárt rangadóra kerül sor, az E. Helyiipar és a Honvéd Dobó SE férfi csapatai között.

★

Április 6-i számunk sportrovatában elmarasztaltuk az egri MHS légpuskásait, akik távol maradtak a megyei bajnokság első fordulójától. Az MHS lövészklubja szerint a távolmaradás azért történt, mert a rendező Honvéd Dobó SE késve értesítette őket arról, hogy a kiírás eredeti időpontját megváltoztatva nem április 2-án, hanem 3-án bonyolítja le a versenyt. Igy az MHS általános iskolás légpuskásai 2-án házi versenyen mérték össze tudásukat, ahol Skovrán 89, Holló L. 87, Lónyai 82 kört lőtt.

★

Évek óta nem indultak olyan kevesen a megyei mezeifutóbajnokságon, mint az idén. Ennek egyik oka az iskolák tavaszi szünete volt. A kis létszámú mezőnyök azonban érdekes küzdelmeket vívtak egymással a hatvani Zagyva-parton. Csépány Zsuzsa és Németh Magdolna, a két mátrafüredi általános iskolák (kitűnő síelők) például maga mögé utasította a tavalyi bajnok hatvani Sántha Júliát, s a fiúknál a teljesen ismeretlen egri Fülöp Gábor nyert az esélyes gyöngyösi futók előtt!

★

A megyei középiskolás labdarúgó-bajnokságban az április végéig megrendezésre kerülő elődöntőig jutottak el a csapatok. Itt a Dobó Gimnázium a hatvani gimnáziummal, a káli gimnázium pedig a gyöngyösi körzet bajnokával kerül össze, hogy aztán kialakuljon a májusi döntő két részvevője.

★

A labdarúgó-szövetség megyei elnöksége felhívja a csapatok figyelmét, hogy a Magyar Népköztársasági Kupa első fordulója április 12-én lesz.

Somody József

Hasznos volt a továbbképzés

A közelmúltban kéthónapos turnusokban továbbképző tanfolyamon vettek részt az MTS járási tanácsainak elnökei. A továbbképzésről *Bacsó István*, az egri JTS elnöke az alábbiakat nyilatkozta lapunk számára:

— Az eltelt két hónap alatt sok hasznos dolgot tanultunk, hiszen az egész napos foglalkozások során olyan kitűnő szakemberek tartottak előadásokat, mint *Egri Gyula, Bíró Mihály, Csanádi Árpád.*

Hogy miről? Ime néhány előadás témája: a párt szerepe a sportmozgalomban, a párt sportpolitikájának érvényesítése a testnevelési és sportmozgalomban, az MTS tömegszervezeti és állami funkciói, a sport társadalmosításának elvi és gyakorlati jelentősége, az MTS alapszabálya és az abból származó feladatok, a sportszövetségek irányítási, vezetési és ellenőrzési feladatai, a sportszövetségek elnökségei és a szakszövetségek munkamódszereinek kialakítása, stb.

Ebből a felsorolásból is látható, hogy alaposan előkészített és nagy jelentőségű továbbképzésen vettünk részt, ahol a hallgatók számára mód nyílott arra is, hogy kicseréljék tapasztalataikat. Jómagam 14 éve dolgozom sportvezetői munkakörben, de mondhatom: sok új dologgal ismerkedtem meg és sok olyan dologra kaptam választ, ami eddig tisztázatlan volt számomra.

Főleg szakmai vonalon nyújtott lényeges segítséget a tanfolyam. Többek között megtanultuk: a sportéletben ne az ösztönösség, hanem a szabályok ismerete, a rendeletek betartása és betartatása vezessen mindenkit. Örömmel mondhatom, hogy az átszervezés után a járások, területek hatásköre alaposan megnövekedett, s ugyanilyen arányban nőtt a sportkörök jelentősége is. Éppen ezért a sport vitelében olyan sportszerető szakemberekre van szükség, akik el tudják látni a megnövekedett feladatokat. A törekvés az, hogy ne egy emberen múljon a sportkör léte vagy nemléte, legyen a sportköröknek aktívan dolgozó kollektív vezetőségük!

Mindent egybevetve: a kéthónapos továbbképzés jól felkészített bennünket a saját területünkön adódó fontos feladatok, soron következő tervek megvalósítására — fejezte be nyilatkozatát *Bacsó István.*

f. t.

KERESZTREJTVÉNY

Ünnepi kiadványok

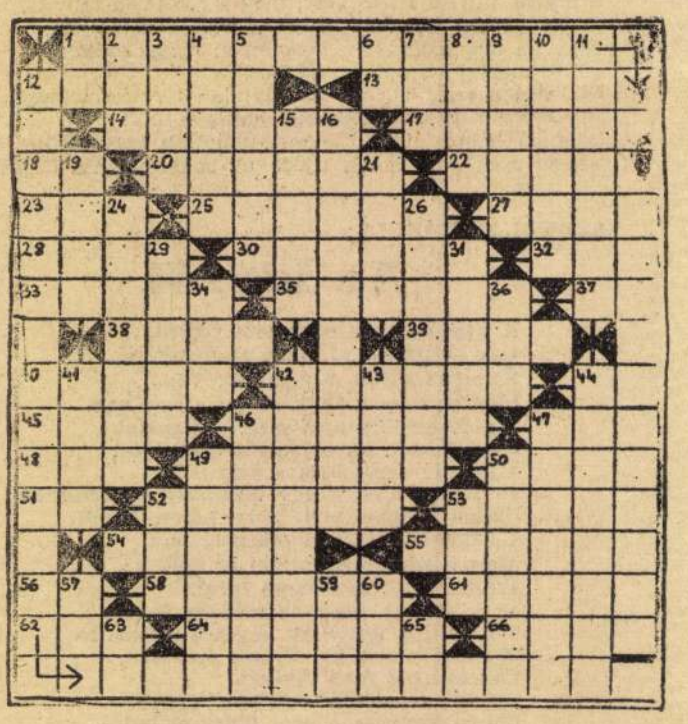

A költészet napjára megjelenő néhány ünnepi kiadványról emlékezünk meg rejtvényünk vízszintes 1., függőleges 12. és 16. számú soraiban.

Vízszintes: 1. Országos hírű költők mellett tehetséges fiatalok versei is helyet kaptak ebben a kötetben. 12. „Az" ételízesítő. 13. Hegycsúcs Svájcban. 14. Európai ország fővárosa. 17. Idegen pénz-e? 18. UF. 20. Bizalmasan beszél vele (+'). 22. Összefüggő fás területek (—'). 23. NAH. 25. Nem városba való 27. D... rádiócső, elektroncső két bevezetéssel. 28. Gallyat. 30. ...szio, levert lelkiállapot. 32. AÖN. 33. Áttetsző műanyag. 35. Hangköz-e? 37. Miniszter tanács. 38. Romániai város. 39. Ének, dal (—') 40. Rossz modorú, kelemetlen emberre mondják (+'). 42. Idegen férfinév. 44. ML. 45. Kúszónövény. 46. Kis értékű kártyalapot-e? 47. Személyes névmás (+ó). 48. Így is nevezik a kosarat. 49. Nem csinál úgyet belőle, eltussolja. 50. Felerösítve lóg. 51. Előd (—'. 52. Beszédben elkövetett bizonyos számú hiba. 53. Becézett női név. 54. Idegen férfinév (névelővel). 55. Kicsodához (+á). 56. Személyes névmás. 58. Ilyen mezőgazdasági munkás is volt. 61. Néptörzs. 62. Pohárba tölt (+'). 64. Repedés nagy jégtáblán. 66. Csehszlovák település.

Függőleges: 1. Török — fehér. 2. ZAP. 3. Az egyik szülőt. 4. Pest megyei község (—'). 5. Érzéketlen. 6. Román autók nemzetközi jelzése. 7. KOF. 8. Re-re-re-re-re. 9. Kínai település. 10. Olasz — köralakú, gömbölyű (nőnemben). 11. Állok a vártán. 12. A költészet napjának kiadványa ez a kötet is. 15. Nem egészen szedek. 16. Évszámmal a címében; az antológiában hatvanhat költő verseit jelenteti meg a Magvető. 19. Erős hideg. 21. Kaviár. 24. Menés, előbbre jutás. 26. Ebbe a Maros menti községbe való (Románia). 29. Ünnepélyen, evés-ivással egybekötött összejövetelen. 31. Egyszárnyú, elhúzható ablakfüggöny. 34. Tolna megyei község. 36. Győri csapat. 41. Sziget az Indiai-óceánban. 42. Lehetőséget biztosít. ...ad. 43. Becézett férfinév. 44. Megsajnál. 46. A fehérjék egy kisebb csoportja. 47. Ló rá. 49. Nevén nevezett nő férje (két szó). 50. Ilyen „szállás" is van. 52. Kis egység (—'). 53. Bajor Imre Mihály. 57. Passau alatt ömlik a Dunába. 59. Szlovák — igen. 60. Nyakvédő. 63. Személyes névmás. 65. Ételízesítő.

Beküldendő a vízszintes 1., függőleges 12. és 16. számú sorok megfejtése.

M. J.

A megfejtéseket csütörtökig kérjük beküldeni postai levelezőlapon.

Április 3-i számunk keresztrejtvényének helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Bratislava; 44. Óbuda, Szentendre; 50. Nemzeti Segély; 64. Szabadság; 76. Bécsújhely.

Függőleges: 16. Várföldе.

A helyes megfejtésért könyvjutalmat nyertek: Király Zsuzsa Eger, Ivády Erika Ivád, Kovács Tamás Recsk.

A könyveket postán küldjük el.

A vasárnap sportműsorából

Természetjárás: Minősítő túra. Indulás az egri MÁVAUT-állomásról, 6 órakor.

Asztalitenisz: Megyei I. osztályú mérkőzések: Karácsond—MÁV HAC, Selyp—Gy. Vasas Izzó, Egri Vörös Meteor—Mátraalji Bányász, Petőfibánya—Kömlő, Lőrinci—Sirok.

Kézilabda: Egri Lendület—Nyíregyháza NB II-es női mérkőzés, Eger, Tündérpart, 11 óra. **Megyei férfi bajnokság:** Egerfarmos—Füzesabony, 15. Honvéd Hunyadi—Gy. Előre, 9. Honvéd Dobó—E. Helyiipar, 11. E. Tanárképző—Atkár, 9.30. Gy. Izzó—Egercsehi, 16. MÁV HAC—Sirok, 9.30. **Megyei női bajnokság:** E. Kinizsi—E. Helyiipar II. 10.30. E. Lendület II.—Verpelét, 12.15. Gy. Izzó—Egercsehi, 10. FVSC—Sirok, Petőfibánya—Hatvani Kinizsi, 10.

Teke: E. Spartacus—Bp. Postás NB II-es férfi mérkőzés, Eger, Népkert, 10.30.

Labdarúgás: Egri Dózsa—Győri Vasas ETO NB I-es mérkőzés, Eger, Stadion, 16 óra. V.: Vízhányó (Balla B., Losonczy). E. Dózsa—Győri Vasas ETO tartalék-bajnoki mérkőzés, Eger, Stadion, 14.15, Móré. **NB III-as mérkőzések:** Petőfibánya—Albertlelep, 15, Fülöp. Sirok—Szuhavölgy, 15, Jákó. Egercsehi—MEAFC, 10.30, Kiss I. Gy. Spartacus—Somsály, 16, Baranyi. MÁV HAC—Gy. Vasas Izzó, 15.30. — **Megyei I. osztály:** E. Dózsa III.—Heves, 11, Bartha. Bervai Vasas—E. Spartacus, 10, Szélpalki. Honvéd Hunyadi—Recsk, 15, Kiss J. Verpelét—Rózsaszentmárton, 15. Falcsik, Apc—Gyöngyösoroszi, 15.30, Barcs, Mátraalji Bányász—Pétervására, 10, Sasvári, Bélapátfalva—Abasár, 15.30, csere játékvezető. Füzesabony—Honvéd Dobó SE, 13, Kiss J.

Sakk: Megyei CSB: Mátraalji Bányász—E. Bükki VM. Gyöngyös, Thorez-szálló, 9 óra. Hatvani Kinizsi—Sirok, Hatvan, Cukorgyár, 9 óra.

A rádió és televízió műsora

Április 9., vasárnap

KOSSUTH: 8.10: Mátrai Zsuzsa és Németh József énekel, közreműködik az Illés-együttes és a Stúdió 11. 8.45: Edes anyanyelvünk. 8.50: Veréb FC. Rádiójáték gyermekeknek. 9.26: Vasárnap délelőtt. A Magyar Rádió magazinja. 11.10: Pillantás a nagyvilágba. Brazília. 11.30: Mozart—Beethoven-ciklus. Az MRT szimfonikus zenekarának hangversenye a stúdióban. Vez.: Lehel György. — Kb. 13.00: Oláh Kálmán népi zenekara játszik, Szabó József énekel. 13.27: Rádiólexikon. 13.57: Rob úrfi zongorája. Zenés képek Huszka Jenő életéről. 15.08: Rendezte: Solymosi Ottó. A rendezővel beszélget: Mátrai-Betegh Béla. — 16.08: Népi táncegyüttesek a mikrofon előtt. — 16.50: Mérkőzések percről percre... 18.00: Verdi: Nabucco — Abigaille áriája, II. felvonás. (Maria Callas, a Philharmonia zkr, vez.: Nicola Rescigno). 18.10: Szórakoztató muzsika. Társszerkesztő: Szirmay Márta. 19.13: Szovjet drámaciklus. A Rádiószínház bemutatója. Jegor Bulicsov és a többiek. Maksim Gorkij színművének rádióváltozata. Rendezte: Barlay Gusztáv. 20.55: Fischer Anne zongorázik. — Közreműködik az MRT szimfonikus zenekara. 22.44: Könnyűzene innenonnan. 23.20: Operarészletek. 0.10: Filmzene.

PETŐFI: 7.30: A római katolikus egyház félórája. 8.00: Barokk muzsika. 8.15: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. 9.00: Operakalauz. Richard Strauss: Rózsalovag. Ismerteti: Kovács János. 10.00: Százados szenzációk. Írja: Teknős Péter. 10.30: Bojtor Imre énekel, Németh János cimbalmozik. 10.56: Klasszikus költők. Apollon Majkov versei halálának 60. évfordulója alkalmából. 11.09: Vasárnapi koktél. Komjáthy György műsora. — 13.06: Csipkerózsika. Mesejáték Grimm meséjéből. 14.03: Táskarádió. Az Ifjúsági Rádió műsora. 15.03: A mű és közönsége. Botond Edit műsora. 15.18: Mit hallunk a jövő héten? — 15.55: Mérkőzések percről percre. — 16.48: Fischer Annie zongorázik. — 17.28: Gyalogszerrel Ázsiában. Emlékezés Kőrösi Csoma Sándorra. — 17.48: Magyar nóták. 18.19: A Római Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye, vezényel: Charles Münch. Közvetítés Rómából. 20.10: Ifj. Magyari Imre népi zenekara játszik, Makkay Klára és Szénássy István énekel. 20.50: Nemzetközi dokumentumfilm-szemle Belgrádban. Soproni János jegyzete. 21.00: Slágerről — slágerre. — 22.00: Bárdos Lajos kórusműveiből. 22.14: Zenés játékokból.

URH: 18.05: Hanglemezparádé. — 19.00: Kamarazene. 19.45: Zenetörténeti érdekességek. — Stich-Panto: Kürtverseny. 20.04: Rossini: Otelló. Háromfelvonásos opera. Közben, 21.21—21.38: Az élet játékai. Somerset Maugham elbeszélését rádióra alkalmazta: Pető Gábor Pál.

TELEVÍZIÓ: 8.50—9.15: Iskola-tv. 9.15—9.35: Iskola-tv. 9.35: Műsorismertetés. 9.36: Támadás a király ellen. 10.00: 133 nap. 10.30: A titokzatos üzenet. Magyar kisfilm. 10.45: A királylány elrablása. (Lengyel rajzfilm). — 10.55: Tüskevár. II. rész. (Ism.) 15.28: Műsorismertetés. 15.30: Telitalálat... Popeye-sorozat. — (Ism.) 15.35: A Magyar Hirdető műsora. 15.45: Oly korban éltünk... Tv-film. III—IV. rész. (Ism.) 18.10: Nótaszó. 18.30: A költészet napja, 1967. 19.20: Ivanhoe. 14. rész. A Benedicht-barát. 19.45: Esti mese. Séta az állatkertben. (NDK-kisfilm). 20.00: Tv-híradó. 20.20: Ungvári Tamás jegyzete. 20.25: Thomas Mann két műve. (14 éven felülieknek!) — Fiorenza — Mario és a varázsló. — 22.15: Sporthírek. 22.25: Tv-híradó. — 2. kiadás.

BRATISLAVAI TV: 9.30: Gyermekműsor. 10.30: A film kulisszatitkairól. 15.25: A Csehszlovákia—Eintracht Frankfurt labdarúgó-mérkőzés közvetítése. 17.15: Montreali magazin. 17.55: Gyermekdalok. — 19.00: Tv-híradó. 20.10: Bécsi táncdalverseny, 1967.

Április 10., hétfő

KOSSUTH: 8.15: Reggeli hangverseny Lehár operettjeiből. 9.10: A tanári szobában. Tarnai Márta és Tomkai Judit műsora. — 9.25: A hét előadóművészei: Bartók Béla — Basilides Mária. Molnár Antal előadása. —10.10: Az óvodások műsora. — 10.30: Ifj. Burka Sándor népi zenekara játszik, id. Burka Sándor klarinétozik. — 11.00: Iskolarádió. — 11.30: Mozart: G-dúr fuvolaverseny. (Elaine Schaffer és a Philharmonia zenekar, vez.: Efrem Kurtz.) — 12.15: Tánczenei koktél. — 13.03: Hirdetőoszlop. — 13.18: Erkel operáiból. — 14.05: Válaszolunk hallgatóinknak. — 14.20: Történetek dúrban és mollban. Albert István összeállítása. — 14.40: Leopárd Victor Reid jamaicai író regénye folytatásokban. I. rész. — 15.10: Kérdezzen! Üzemi postánkból. — 15.15: A Martovani-zenekar Strauss-keringőket játszik. — 15.29: Ma 50 éve történt... — 15.34: Bartók-népdalfeldolgozások. (Farnadi Edit — zongora, Leslie Chaby és Török Erzsi — ének.) — 16.00: Harsán a kürtszó. A Gyermekrádió műsora. — 16.40: Édes anyanyelvünk. 16.45: Gencsy Sári magyar nótákat énekel. — 17.15: Sosztakovics: Sztyepan Razin kivégzése — kantáta. Bemutató. — 17.45: Történész-szemmel Bécsben. Látogatás a Collegium Hungaricumban. — 17.50: Húszas stúdió. Diáklapok „rendkívüli kiadása". — 19.35: A Rádiószínház bemutatója: Négy fal között. Rádiójáték. Irta és rendezte: Bozó László. — 20.40: Itt a tavasz... Végh György zenés összeállítása. — 20.58: Háromszor három... Ma este Mikes Éva, Aradszky László és Zsoldos Imre válogat felvételeiből. 21.27: Astrid Varnay-hangverseny. — 22.20: Meditációk. — 22.30: Cedric Dumond zenekara játszik. 23.00: Két hegedű—zongora-szonáta. 0.10: Verbunkosok.

PETŐFI: 10.00: Hildegard Knef énekel, Szimon Kagan triója játszik. — 10.37: Szépirodalmi Figyelő. Klasszikus és magyar költők versei. Közvetítés a Egyetemi Színpadról. — 10.57: Bartók Béla saját műveiből zongorázik. — 11.16: Körhinta. Részletek Richard Rodgers zenés játékából. (Ism.) — 11.45: Elfelejtett útikalandok. Andreé sarki expedíciója. Ráday Ödön előadása. 12.00: Az opera fellegvárai. A Bécsi Operaház. Abody Béla előadása. (Ism.) — 13.01: Gazdaszemmel hazánk mezőgazdaságáról. A szakfolyóiratok jelentősége. Csekő Ágoston riportja. — 13.16: Földművesszövetkezeti együttesek vetélkedője. Tolna megye. — 14.00: Kettőtől —hatig... A Petőfi-rádió zenés délutánja. — 18.10: Kilátó. A Rádió kulturális világhíradója. — 19.10: Fred Asterie énekel. — 19.20: Ohridi Nyár, 1966. A Szlovák Kamarazenekar hangversenye. — 21.10: A burgundok kincse. Dr. Nábráczky Béla írása. — 21.39: Színes népi muzsika. — 22.25: A hét előadóművészei: Bartók Béla — Basilides Mária. (Molnár Antal előadása. (Ism.)

URH: 18.05: Tánczenei koktél. — 18.50: Zenekari muzsika. — 19.19: Purcell: Arthur király. Ötfelvonásos opera. — 21.04: A Stúdió 11 dzsesszfelvételeiből. — 21.19: Kamarazene.

BRATISLAVAI TV: 17.45: Műszaki Magazin. — 18.15: Közgazdasági kérdések. — 19.00: Tv-híradó. 19.30: Nevelési tanácsadó. — 20.05: Rechfische Chabert ezredes. (Tv-játék.) — 21.35: Kisfilmek. — 22.00: Tv-híradó.

BÉLYEG sarok

A vörös zászló hőseinek útján-mozgalom jegyében megrendezett V. országos ifjúsági bélyegkiállítás nagy sikert aratott Miskolcon. A kiállítók az ország minden tájáról képviselik ízlésesen kiállított, gazdag témájú, gondosan összeválogatott gyűjteményeikkel. A kiállítás három kategóriában került feldolgozásra: 1. Általános iskolások (10—13 évesek) korcsoportjához tartozó iskolai kollektívák. 2. Középiskolások (14—18 évesek) korcsoportjába tartozó kollektívák (8 csoport és 33 egyéni részvevő). 3. Versenyen kívül részvevő három egyéni kiállító. A kiállított anyagok dús fantáziával vannak feldolgozva. A kiállítás nagyon tanulságos, hiszen tartalmazza a bélyeggyűjtés ábécéjét, foglalkozik a sporttal, kulturális fejlődéssel, hazánk fejlődésével, a történelmi, irodalmi és zenei nagyságok életével. A kiállítók nagy teret szenteltek az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság, Magyarország felszabadításával, továbbá a Nagy Októberi Szocialista Forradalom eseményeivel és hőseivel, úgyszintén az űrkutatással foglalkozó bélyegeknek. Hazánk 22 éves fejlődését is bemutatják a kiállított bélyegképek. Kiemelkedő összeállítások: Szöllősi József (Gyöngyös I. sz. ált. isk.) V. I. Lenin életét és forradalmi tevékenységét tartalmazó összeállítása, Zórád Tibor (Eger) gyűjteménye az űrhajósokról. Az ízlésesen összeállított Heves megyei kiállítók munkájáért külön elismerést érdemelnek: a Gyöngyösi 6. sz. Általános Iskola kiállító kollektívája, Molnár József, Nagy Lajos és ifj. Kis-Gergely Béla nagyvisnyói általános iskolás tanulók, Forgó Sándor (Vámosgyörk), Timár Béla és Fülöp Lajos (Gyöngyös 2. sz. ált. isk.) tanulói, Karacs Imre (Gyöngyös 5. sz. ált. iskola), a Gyöngyösi 3. sz. Általános Iskola kiállító kollektívája.

Az Egyesült Nemzetek Szervezet az 1967-es évet a nemzetközi idegenforgalom esztendejévé nyilvánította. A magyar filatelista társadalom számára is nemzetközi fontosságú eseményekre kerül sor az esztendő második felében. Az Aerofila 67 légipostabélyeg világkiállítással egy időben „Idegenforgalom a bélyegen" címmel nemzetközi bélyegkiállítás lesz.

Németi V.

Kiss Etelka
festő

M.D.K.

A Hanafias Népfront VII. kerületi bizottsága kiállításán részt vett.

—:—

Műveszet, 1969. junius - 27 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Kiss Etelka

1970 APR 3

/ 1021

Kiss Etelka: Várakozás.

IGAZ LE

Olvastam a Népújságban, hogy a féloldali kínzó fejfájás, a migrén gyógyításával többféleképpen kísérleteznek. Legújabban a B_{15} vitamint alkalmazzák. Naponta szedett B_{15} vitamin fokozza az agy oxigénellátását és csökkenti a fájdalmat. Helyes volna nálunk is bevezetni ezt a gyógyítást, de nem tudjuk még biztosan, hogy a B_{12} vitamin felfedezése után megtalálták-e már a kutatók a B_{15} vitamint ?... Majd utánanézünk...

★

Az Esti Hírlap (III. 25.) utolsó előtti oldalán közli Mini-Sony címen, hogy Japánban már árulják az üzletekben a világ legkisebb rádióját. Az egész 90 gramm súlyú és 3,1 centiméter magas. A Mini-Sony ára 27 dollár.

Az utolsó oldalon Törpe rádió címszó alatt újból olvashatjuk a hírt a 27 dolláros kis rádióról, de a még egyszer közölt hírben már megnőtt egy kicsit magassága is, 3,5 centiméter lett...

Mini-Sony, mini figyelem...

★

Zátonyra futott a Torrey Canyon nevű tankhajó. Soksok olaj szennyezi a tengert Anglia partvidékén. A szerencsétlen olajinvázió ellen napalmbombákkal védekeznek (elég későn) és így felgyújtották az olajat a tengeren.

Nem értjük, miért kellett a drága napalmbombákat erre felhasználni, ha az olajinvázió csak egy 1600 méteres partszakaszt fenyegetett, mint a Magyar Nemzet írja... Nagy ország, kis partvidék?... Vagy téves a számítás? Lehet...

(DR. SZEMES)

ESZTREJTVÉNY

22 éve

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kiss Etelka

MAGYAR HÍRLAP

1979 OKT 14

MAGYAR HÍRLAP K

1021

Kiss Etelka rajza

MAGYAR HIRLAP

A tőke kora

Mint tévésorozatok után általában, az emberek még most is lázasan keresik az Onedin család történetéről szóló könyvet. De hiába. Aki azonban mégis szeretne belelátni a nevezetes kapitány és környezete tetteinek rugójába, az bátran vegye kezébe *Eric Hobsbawn* címben jelzett átfogó művét. Ne számítson azonban regényre, vagy regényes korrajzra. Az osztrák származású és Angliában élő marxista történész tudományos igényű világtörténeti tablója ez a könyv, amely a megfelelő átlagműveltségű olvasóhoz szól. E tekintetben megszívlelendő módon fogalmaz a szerző: *„Ha a történészek meg akarják szolgálni azokat a pénzösszegeket, amelyekkel a társadalom támogatja a tudományágukat, nem szabad ki-*

sikeres pénzemberhez valóban dől a pénz. Mindez *a kispolgárt is megszédíti*, s mint az egykori tanú írja, meg arra a célra is lehet részvénytársaságot létrehozni, hogy az északi fényt csövön a bécsi Stephansplatzra vezessék. És itt kapcsolódnak a kötethez „Onedinék": tanulságos bepillantást nyújt a szerző nem egy mai „köztiszteletben álló" amerikai család millióinak egyben szólva gyanús eredetébe.

A „harmadik rendnek" ez a létért való harca nyilvánul meg a politikában is: a nemzeti államok kialakulásának korszaka ez. A „nemzetépítéshez" kapcsolódnak azután a gyarmatosítások is, ezek pedig elég hamar megszülik a gyarmatosítás elleni küzdelmet.

A forradalmakat követő ne-

Kiss Éta

Szerepel: Postás Képzőművek Köre kiállításán

Négyművelés, 1964, 4 n., 43 o.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 15

KÖZNEVELÉS
Budapest

Kiss Etelka

1021

Kiss Etelka: Csoóri Sándor illusztráció

Személyz

A tanulók az iskol
A felvételt nyert tanul
Ft-tól 600,— Ft-ig, mely
eltöltött időtől. Vállalat
félévenként pénzjutalom
részesülnek. VIDÉKIEK,
fizetünk. Vállalatunk n
deltetése biztosított. Sz
rándulásokat szervezünk
kulturális-szociális intéz
zünk, ahol a fiatalok kul

Kiss Éva ötv. ipm.

Spanův Vall. terv.

→ Gorka Géza ipm

MŰVÉSZET 1985/10/8

Témákat fedeznek fel itt

Iparművész növendékek szegedi nyári gyakorlaton

Ebéd utáni nyugalom és kis csoport lány fogad az újszegedi Ady Kollégium egyik hálótermében. Az Iparművészeti Főiskola növendékei töltik itt — július 10-től 29-ig — kötelező nyári gyakorlatukat. Persze, ez a gyakorlat — mint a lányok mesélik —, nem is olyan kellemetlen. Délelőtt munka, délután pihenés, az az szabadfoglalkozás. Ez sokszor megcserélődik, mert a „gyakorlat", mint művészeti tevékenység nem korlátozható kicentizett termi-

nusok közé. Az ötvösszakos Kiss Éva tömött dossziéi szorgos dorozsmai látogatásokról árulkodnak, Szabó Vera meleg színű házai, füzesei későbbi textilminták ígéretét is rejtik. A grafikus, ötvös, textilszakos lányok — Sturm Orsolya, Bárdos Annamária, Gyene Ida, Németh Andrea, Kovács Sára, Aranka Judit, Bereczki Ildikó, Magyarcsák Mária, Kallós Éva, Jankovics Zsuzsa és a többiek, vagy akár a szomszéd szobából a fiúk — felfedezték maguknak a Haladás Tsz fazekasait, Tápét, vagy mint Éva a dorozsmai József Attila Tsz-t, a Füvészkert csodálatos ornamentikát rejtő vízinövényeit, és persze a Tiszát, göcsörtös testű fűzfáival.

— 108 hallgatónk van itt, főleg I—II. évesek. A felsősök külföldi gyakorlaton vannak — tájékoztat a művésztelep vezetője: Kimle Ede, az Iparművészeti Főiskola építész tanszékének docense. Tizenöt vendégünk is van már a Német Demokratikus Köztársaságból, és 15 főiskolás ma érkezik a Szovjetunióból.

Aztán átballagunk a Tömörkény Gimnáziumba, ahol a végzős iparművész növendékek kiállítása készül. Mindenütt félig kibontott csomagok, tarka textíliák, ruhák kerülnek elő, kerámiák, modern vonalú székek, asztalok.

— Ez a modern vonalú kék szék a salgótarjáni cigánytelep házaiból való — mondja Kimle Ede, aki ennek a kiállításnak rendezője is. — Egyik tehetséges növendékünk, Reinholcz Péter pályamunkája, amelyet most a prágai nemzetközi egyetemi pályázatra készített, és ahol negyedik lett.

— Ezen a kiállításon milyen tematikai, s anyagbeli változás lesz a főiskolások bemutatkozásában?

— Kevesebb lesz ipari formatervünk, és a rajzok, tervek helyett több lesz a kész alkotás. Magát a kiállítást is nagyvonalúbbra, áttekinthetőbbre szeretnénk csinálni.

— S mindezt mikor láthatjuk?

— Vasárnap 12 órától kezdődően.

J. Á.

...ői Ötvös-
...ripari Vállalat
...ybemutatóját

...it ékszerek,
...áruk,
..., díszek, zárak,
...ermékek,
...ri evő- és tálalóeszközök.

...a alatt ékszer
...nkban:
...Mihály u. 7
S. 135 392

...ÚTORAI!

...eredmény: Gonda... 3, Kuharszky 1, ...nosi 1 (11-es ... Boros.

A további ... Salgótarjáni BT ...jáni Kohász 6:1 ...

Félidő a lab...

Színvona... és a já...

Néhány elmaradt ...zés miatt két hetes ...fejeződtek be a váro... járási labdarúgó-bajnokság tavaszi küzdelmei. A városiban tizenkettő, a járásiban tizenhárom együttes versengett a bajnoki pontokért. A városi mezőnyben 18 ponttal a Postás lett első, 17-tel második a Szőreg, a harmadik pedig Algyő. A járási csoportban az első Kübekháza 20, a második Röszke 19, a harmadik pedig gyengébb gólaránnyal Deszk, ugyancsak 19 ponttal.

A városi csapatoknál az ...lén is tapasztalható volt ...émi színvonal emelkedés. ...különösen a hagyományos ...égiek", a Postás, a Szőreg, ...z Algyő, a Sándorfalva és ...z idén visszakerült Sz. ...extiles vittek új színt ...ekbe a küzdelmekbe.

— A bajnokság „üzemel...tésével" különösebb prob...mánk nem volt — mondta ...etri Ferenc a szövetség el...öke. — Csak a pályagond ...ozott némi zavart. Ezenvül edzőt csak a három ...ső helyezett tarthat. Így ...lódik, hogy amelyik együtt...s gyengébb helyezése folyn elveszti edzőjét, ott ...sszaesés következik be. ...y volt ez a Bőrösöknél és Falemeznél is. Előbbi ...ost a 9., míg utóbbi a 11. ...lyen áll.

A járási bajnokság hely-

...Ifjúkar... ...beszélgettünk.

— Az elmúlt két év alatt sokat javult a csapatok játékának a színvonala. A mérkőzések rendjében és a sportszerűségben is nagy előrehaladás tapasztalható — mondotta. — Ebben különösen Deszk, Kübekháza és ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉLMAGYARORSZÁG

Kis Éva

Mücsarnok

1927, magyar táj 173

Köntzei Benedek árvaszéki elnök

VIII. 170

Kiss Éva

MDK

Halászbárkák

Műcsarnok 1927. Táj- és életképkiállitás

MDK.

Kiss Éva

A szekszárdi gyermekrajzkiállitáson

szerepelt

Tolnamegyei Népujság 1965 május 4.lap -

Kiss Éva, ötvös

Ezüst-érmet nyert Jablonecben.

— : Magyar ötvösművének külföldi sikere 6,

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 3.

Kiss Éva iparművész

Az Iparművészeti Múzeum II. kiállításának szerepelnek életrajzi.

Vadas József: Mai magyar iparművészet

Kritika, Budapest, 1975. márc.

Kiss Éva

Ékszertervező, részt vesz a kiállításon.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – jul.

Kiss Éva
ipaművész

Dissek (repro)

—: Öltözhödés
Művészet, 1975. miajus – 20 oldal

Kiss Éva – Stefániai Edit

Ötvös

Ötvösmunkak"

" Erfurti díj 1974.

(repro

Bojár Iván: Új Galéria a Belvárosban

Tukor, 1975. május 27. – 16 oldal.

Kiss Éva ötvös

KISS ÉVA—STEFÁNIAI EDIT ÖTVÖSMUNKÁK (ERFURTI DÍJ 1974.)

FOTÓ: SZALAY ZOLTÁN

Tükör, 1975. máj. 27. Bajár Ivan: Új kutória a Belvárosban.

EGÉSZ MÁS ITT MINDEN

A szabadidő-klubok vonzereje a tanárok minden várakozását fölülmúlta. Most, a kísérlet második esztendejében, a hetven napközis diákon kívül, legalább százan járnak be, hogy társaikkal együtt szórakozva töltsék el a délutánt. A felső tagozatos tanulók nyolcvan százaléka tagja valamelyik klubnak, s ma már az iskola főépületében a tantermek is klubokká alakulnak át délutánonként.

A hetedik osztályos Bánki Karcsitól kérdeztem: „Nem unalmas a tanítás után is visszajönni az iskolába?"

— Ó, délután egész más itt minden! Azzal foglalkozunk, amihez kedvünk van. Az én klubom a „zeneország", de sokszor bejövök más klubokba is, ha van időm.

Miközben a maguk dolgába-örömébe feledkezett gyerekek között járkálunk, megpróbáljuk meghatározni, miként válhatott az iskola a gyerekek szabad idejének szervezőjévé, mi több, színterévé?

A magyarázat részben a környezetben keresendő. Egészen más itt a termek berendezése, mint az iskolák többségében. Padsorokat nem látni, helyettük kis méretű asztalokat, székeket találunk, melyeket pillanatok alatt a fal mellé, vagy egy sarokba lehet rámolni, ha nagyobb helyre van szükség. Több mint százezer forinttal támogatta a tanács a klubok felszerelését, a különféle anyagok és játékok beszerzését. Segítettek a szülők is; ily módon került az iskolába — a zománcozó klub birtokába — egy kiselejtezett égetőkemence, amely azóta már remekül működik.

TANÁR ÉS DIÁK

Mindez azonban önmagában nem teremtette volna meg az itt uralkodó légkört. A hangulat, a szórakoztató, egyszersmind tartalmas időtöltés fő forrását elsősorban a diákok és tanárok újszerű kapcsolata adja. Mert valamennyi klub élén tanár áll, aki odaadással, jókedvvel és szeretettel látja el feladatát, ráadásul ezt úgy teszi, hogy a gyerekek szinte megfeledkeznek arról, hogy pedagógus van közöttük. A klubok programját elsősorban a gyerekek érdeklődése, kívánalma szabja meg. Nem valamiféle álcázott iskolásdiról van szó. „A jó klub egyik alapkövetelménye éppen az, hogy *ne* közvetlenül kapcsolódjék az iskolai munkához" — állítja dr. Molnár Józsefné.

Szabadidő-klubot az elmúlt tanévben mindössze két budapesti iskolában szerveztek, kísérletként. Jelenleg húsz iskolában működnek klubok, váltakozó sikerrel. Nem könnyű a felszereléshez szükséges pénzt előteremteni, de a vállalkozó, áldozatkész pedagógusok segítsége még fontosabb. Szabadidő-pedagógiával még az egyetemi tanárképzés is alig foglalkozik. Pedig — mint azt a Pataki téri iskolában megtudtuk — az oldott hangulatú klubfoglalkozásokon, korszerű pedagógiai módszerekkel, olyan tanár—diák kapcsolat alakítható ki, amely végül is vonzóbbá, egyszersmind eredményesebbé teszi a tanítási órákat is.

VIRÁG ANDRÁS

KISS ÉVA, Gyoma, 1947. Fémműves tervező. Az Iparművészeti Főiskolán végzett 1972-ben. **Kiállításai:** 1973. Erfurt, Szocialista Országok Iparművészeti Quadriennáléja; 1973–76–79. Jabloneci Ékszerkiállítás; 1977. Berlin, Magyar Iparművészek Kiállítása; 1978. Erfurt, Díjazottak kiállítása. **Díjai:** 1973. Erfurt, I. díj; Jablonec II., III. díj. **Közgyűjteményben levő munkái:** Ékszersorozatok a Művelődési Minisztérium és az Iparművészeti Múzeum tulajdonában. **Kiállított művei:** Plakettek (2 db) nikkelezett, sárgaréz, üveg.

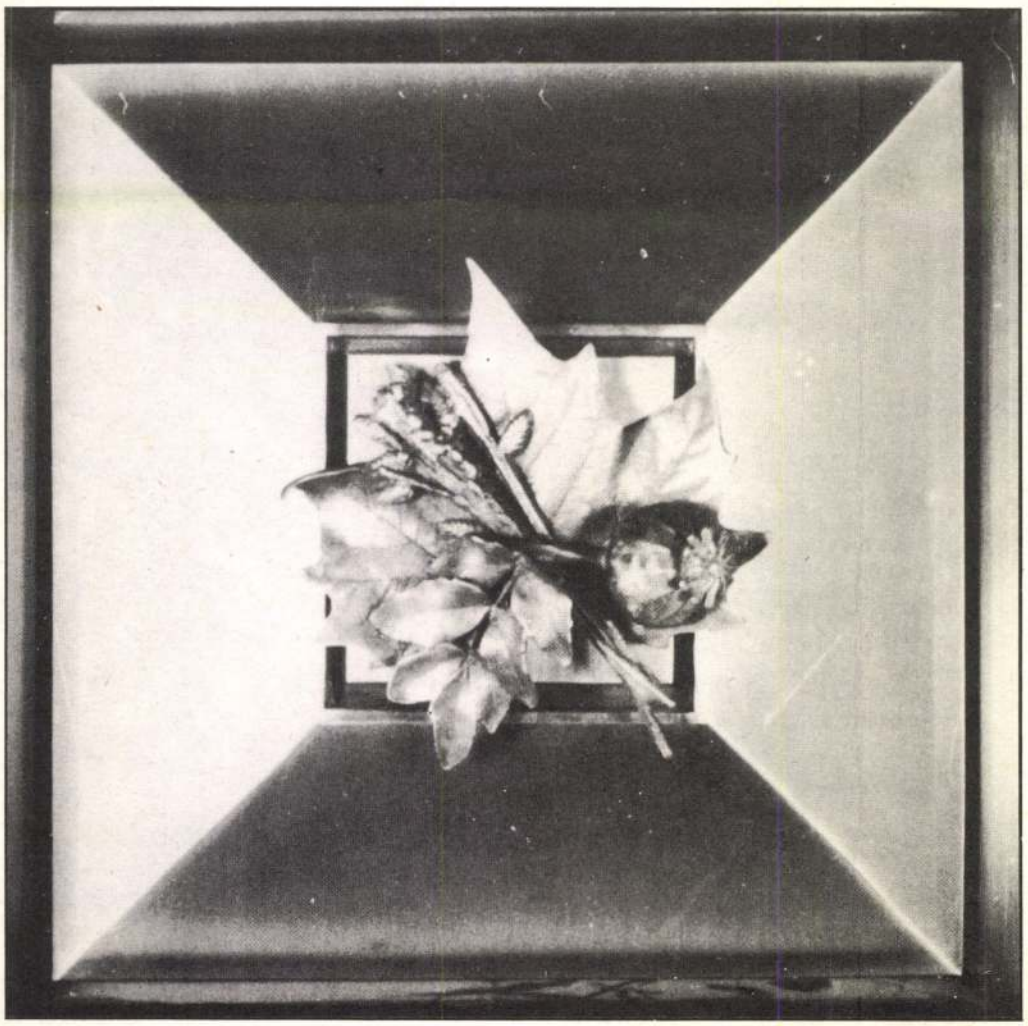

KOBURGER ZSOLT, ötvös-iparművész. Iparművészeti Főiskolán végzett. **Kiállításai:** 1980. Salgótarján, Zománc- és Üveg Biennálé. **Kiállított művei:** Bronzkapu részlet.

Kiss Farkas

tanonc
6 elemi
agyagiparosok téli Tanf.
jeles eredm.
Tanár Horti Pál
Igazgatóiskola 1904

Kiss Éva

Munkájának reprodukciója

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún–júl.

Kiss Éva ötvösművész

A Csehszlovákiában rendezett nemzetközi ékszerkiállításon szerepelt műve, melyet ezüstérmet nyert.

Magyar Nemzet, 1974. szept. 3.

Kiss Éva

alkotásai kerülnek többek
közt Zalaegerszegen az érdek-
lődők elé.

Magyar Hirlap 1972/184 8 old.

Kiss Éva
ösvös

„Ékszerek" (vyszo)

Szerelhy Horácid: Az ipamüvészet feladatai és...
Müvészet, 1974 julius – 33 lap.

Kis Éva

a TV stúdióban rendezett mini-tárlaton, szüstöscu csillogó kék zománc-felületei szerepelnek.

TÉKA

1972. VIII. 31. TV. 18.45 /11/ Kj.

Kiss Éva

"Erfurti triptichon" cimmel a Képzőművészet c. rovatban Vadas József ir az erfurti kiállitásról, amelyen az iparmüvész Kiss Éva és müvésztársa Stefániay Edit vett részt ékszereivel. Ezek az ékszerek praktikusak, "az iparmüvészet legősibb rendeltetése szerint készültek, de a modern gyáripar technológiai lehetőségeinek és a mai ember öltözködési kulturájának messzemenő figyelembevételével."

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 17.
XVIII. évf. 33. sz. 13. lap.

Kiss Éva

Porcelán nyakékekkel szerepelt az Iparművészeti Vállalat és a KISz-Bizottság megkirdelte pályázaton.

(Sz. Zs.) VIT-kiállítás a Liszt Ferenc téri Könyvklubban; Ipari Művészet, 1973/5. sz. 27. l.

Kiss Éva, ötvösművész

Kiállít az Iparművészeti Múzeumban.

— : Mai magyar iparművészet II. 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 17.

Kiss Éva, ötvösművén

Erfurthan szerepel.

—: Külföldi Kiállítások Magyarországon, magyar Kiállítások Külföldön 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 13.

Kiss Éva iparművész

Expóban szerepelt. (I. díj.)

– : Magyar művének sikere Külföldön

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 11.

Kiss Éva, ötvösművész

Kiállítás nyílt.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 11.

Kiss Éva
heraldikus

Stefániai Edittel közösen
kiszitett ékszerekkel szerepel
a tárlaton.

Bereczky Lóránd: Országos Zománcművészeti Biennále
Művészet, 1973.december - 36.oldal

Kiss Éva

Erfurtban a nemzetközi iparművészeti bemutatón szerepelt, az Angermuseumban selyemrojtos, porcelán ékszerkollekcióval.

Magyar Hirlap 1978-154-8
Wagner: Merre tart az iparművészet?

Kiss Éva

Dekorativ ékszerei és praktikus
dolozáet mutatta be a tárlaton.

Kóczogh Ákos: Ötvösök és fémművesek Miskolcon.
Népszava, 1976. november 12 – 5. oldal.

Kiss Éva

Vadas József: "Képtől - gépig" c. kritikája szerint az I. Miskolci Országos Ötvösművészeti és Fémműves Kvadriennálé három kiállitásból áll: az elsőn szerepelnek az ötvösművészek: Bartuschek Ilona, Máté János, Muharos Lajos, Péri József,
a másik tárlaton bemutatott művek inkább a zománcművészeti vagy a kisplasztikai biennáléra kivánkoznak. Asztai Csaba, Papp Zoltán, Schlosser Béla, Zétényi János, Zidarics Ilona.
A kiállitást a Kossuth Művelődési Házban rendezték.
Folytatás a 2.-es sz. cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30.
XX. évf. 44. sz. 12. lap.

Kiss Éva

A harmadik tárlaton az ujitók müveit mutatják be: Bohus Zoltán, Borsfai László, Demcsik Attila, Kalmár Zsolt, Kardos Botond, Kiss Éva, Lugossy Mária, Papp László, Soltész György.
Utóljára még egy negyedik részről is beszámol. Itt szerepelnek az eklektikus darabok. Alkotóik: Laczák Géza, Magyarcsek Mária, Rozgonyi Béla.
A kritika részletesen ismerteti a müvészek neve mellett a kiállitott alkotásokat is.

Vadas József fenti c. beszámolóját lásd: Péri József nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30. XX.évf. 44. sz. 12. lap.

Kiss Éva

Budapesten III. Császár uszodában Stefanini Edit – Kiss Éva románc-betétes ajlófogói láthatók.

----:Közétéri munkák.

Művészet, 1976. junius - 45. oldal.

Kiss Éva, festő

A pesterzsébeti Csili Művelődési Ház képzőművészkörének tagjai a Csili Galériában látható kiállításon az egymásról festett portrékat állították az érdeklődők elé. A kiállítás máj. 25-ig tekinthető meg. A képzőművészkör tagja – többek között –: Szabó Lászlóné, Kiss Éva.

–b–: Gondolatok két kiállításról.

Magyar Papír, 1981, máj. 23.

Kiss Éva

Ötvös a fiatalok quadriennáléjén

Magyar Nemzet 1985. VII. 29.

MDK.

Kiss Farkas Ágnes

Kiállitási hir

Szolnokmegyei Néplap 1967 jan.7.

MDK.

Kiss Farkas Ágnes

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 jan.7.

MDK

Kiss Farkas Ágnes, gyermekrajzoló,

Téj-Delhiben díjat nyert.

–: Magyar siker 1

ESTI HIRLAP Bp. 1967, jan. 6.

MDK

Kiss Farkas Ágnes, gyermekrajzoló

Új Delhiben díjat nyert.

– : Magyar siker 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. jan. 6.

Kiss Ferenc Imre

szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

BH. 1933. IV. 16.

Kis Farkas Imre

szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

EK 1933. IV. 16.

Kiss Farkas Imre

szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

Ph. 1933. IV. 16.

Kiss Farkas Imre

szerepelt a Magyarság képzőművészeti kiállításán.

dr. 1933. XI. 5.

Kiss Farkas Imre

festőművész

Gyulai Művésztelep kiállitása - a városháza diszteremében - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1930.Xi.4.

Kiss Farkas Imre

MDK

Krasznahorka, pasztell

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kiss Farkas Imre

Szerepel a szentesi képzőművészeti kiállításon

Magyarság 1927 IX. 28

Kiss Farkas Imre

"Tarló" c. műve

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Kiss Farkas Imre

"Nógrádi táj" c. műve a Nemzeti Szalon tav.tárlatán.

M.934.VI.10.

Kiss Farkas Imre

festőművész

Gyulai Művésztelep kiállitása - a városháza diszteremében képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.XI.4.

,Kiss Farkas Imre

festőművész

Gyulai Művésztelep kiállitása a városháza dísztermében - képével szerepel.

Magyarság
1930.XI.4.

Kis Farkas Imre

festőművész

Gyulai Művésztelep kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.X.31.

Kiss-Farkas Imre

"Somogyi magyar feje" a Balatoni Társaság
kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.IX.21.

Kiss Farkas Imre

Szerepel a Független Művészek Társaság Klubhelyiségében rendezett Karácsonyi képkiállításon.
(Erzsébet krt. 41.)

P. H. 929. XII. 17.
P. H. 929. XII. 22.
8 ó. ú. 929. XII. 15.

Kiss Farkas Imre

Szerepel a Független Művészek Társaságának Klubhelyiségében rendezett karácsonyi Képvásáron. (Erzsébet krt. 41.)

Nyílt, 1929. XII. 15.

Kiss Farkas Imre

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Magy.Arckép-festők kiáll.-én.

B.K.930.X.19.

Kiss Farkas Imre

Alkotása, a Független Művészek Társaságának kiállításán.

F.H.930.X.2.

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán a Nemzeti Szalon-
ban a Társaság ezüstérmét "Nyugati
pályaudvar télen" c. műve kapta.

M.929.x.19.

Kiss Farkas Imre

Alkotása a Független Művészek Társ.-nak
őszi tárlatán a Nemzeti Szalónban.

M.930.A.2.

Kiss-Farkas Imre

Akt-kompoziciója és "Talmudistá"-jával
.....
szerepelt a Független Művészek Társasága
tárlatán.

P.H.930.X.5.

Kis Farkas Imre

Független Művészek Társaságának kiállításán a Társaság ezüstérmét kapta.

~~PLOT~~ EK. 929. X. 20.

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Naturalista törekvéseknek hódol *Kiss Farkas* Imre, aki pedánsan dolgozik, ugy vetit mindent vissza, ahogy van, alakot, fát, aprólékosan, de minden mélység nélkül, meglehetősen szárazon. Ugyanez áll *Krén* Mátyás összhangban eléggé jó tájképeire, *Gulyás* Sándor három olajfestményére és *Bardócz*

M.929.X.13.

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának
Őszi kiállításán a Nemzeti Szalonban
szerepelt.

Kiss Farkas Imre már teljesen kiforrott. Főleg tájlátása imponáló. Szindus *Klimó* István, s jól csoportosit *Novinszky* Jenő. Vitéz *Pataky* Ferenc grafikája a technikai tökély maga s izmos, férfias erőt képvisel *Porter* Paula. A női képmás-technikában is kiváló érték. Klasszikus értéket mutat *Szlavik* Dezső, s jól választott színproblémát boncol *S. Zsolnai* Julia.

EK. 929. X. 13.

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának őszi tárlatán a Társaság ezüstérmét "Nyugati p.u. télen" c. festményéért kapta.

NU. 929.X.20.

Kiss Farkas Imre

Alkotása, a Független Művészek Társaságán k
ószi tárlatán.

N.U.930.X.2.

Kiss Farkas Imre

Portréval szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

M.930.X.5.

Kiss – Farkas.

A Független Művészek Társasága székesfehérvári vándorkiállításán bemutatja műveit.

Magyarság, 1928. jún. 26.

Kiss Farkas Ágnes, gyermekrajzoló MD4

Díjat nyert.

– : Tizenegy magyar díjazott az indiai gyermekrajz-kiállításon 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 7.

Kiss Farkas Imre, festöm. MDK

Olajfestmény /-ek/ :

37e. Kujón.

Képzőm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 21.1.

Kiss Farkas Imre MDK

Parasztleány, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállítás

Kiss Farkas Imre MDK

Kujón, olf.

/28
Mücsarnok 1927 téli kiá˙litás

MDK

Kis-Farkas Imre

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

Kis Farkas Imre MDK

Női tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Kiss Farkas Imre.

Munkája szerepel az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításán.

Eesti Kurir, 1927. dec. 20.

Kein Fortkommen Ihnen.

Ilmenhagen mengel an Dr. Ma-
gyar Vépegyüleneti Tanacsat té-
li Kiállításán.

Kati Kusis, 1927 dec. 20.

Kiss Farkas Imre.

A Nemzeti Szalonban, a Független Művészek első kiállításán nagyobb kollekciója szerepel, köztük néhány tanulmányfeje, tájképe és sok ceruzarajza. (említve.)

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 8.

Kis-Farkas Imre.

A Független Művészek Társaságának kiállításán mutatkozik szerepel.

Ujság, 1927. sept. 8.

Kiss Farkas Imre MDK

Fenyők a Svábhegyen

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Kiss Farkas Gyula.

a Nemzeti Szalonban, a független művészek kiállításán akt-jai és tanulmányfeje-rajzai szere-pelnek. (emlékbe.)

Pesti Hírlap, 1927. sept. 4.

Kiss Farkas Imre

Békásszorosi részlet

Micsarnok 1943 Téli kiállitás

Kiss Farkas Imre

* **Müteremkiállitás.** *Kiss Farkas* Imre festőművész müteremkiállitása (VI., Terézkörut 56.) megnyilt és megtekinthető minden délután 3 és 8 óra között. — *Csillag* József, a fiatal festőgárda egyik tehetséges tagjának kiállitása, a mütermében (Vár, Ország-házutca 22.) tekinthető meg, ahol nagyon jutányos árban kaphatók értékes festmények. — *Chiovini* Ferenc, *Förstner* Dénes, *Pólya* Tibor, *Révész* Pál és *Udvari* Dezső képkiállitása a *Nerfell*-palotában vasárnap nyilt meg.

M. 930 XII. 16

M. 930. XII. 16.

Kiss Farkas Imre

festőművész

Gyulai művésztelep megnyitása Gyulán a Göndöcs-park régi muzeumi épületében - résztvesz a telep munkájában.

Pesti Hirlap
1930.VII.11.

MEGHIVÓ.

A VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 56. SZ. IV. EMELETI MŰTERMEMBEN

MŰTEREMKIÁLLITÁST

RENDEZTEM, MELYNEK DIJTALAN MEGTEKINTÉSÉRE VAN SZERENCSÉM TISZTELETTEL MEGHIVNI.

TELJES TISZTELETTEL

KISS FARKAS IMRE

FESTŐMŰVÉSZ.

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ 1930 XII. 10-TŐL 1930 XII. 31-IG (25 ÉS 26 KIVÉTELÉVEL) NAPONTA D. U. 3-TÓL FÉL 8-IG.

FELJÁRAT A II. SZ. FŐLÉPCSŐN.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán intéző urnak

BUDAPEST

B/5

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társasága Erzsébet körut 41. sz. alatti karácsonyi kiállitásán "Alkonyat"-val szerepelt.

PH. 930. XII. 13.

Kiss Farkas Imre

Karakteres esikós-önarcképet festett.

(Kiáll. Nemz. Sz.)

(– –ó): Független Művészek Társasága

P. H. 931. XI. 15.

Kiss Farkas Imre

Árotpart c. képe nerepel a Nemzeti Galon mezonzató kiállításán

Dékány András
M 932. VI. 19.

Kiss Farkas Imre

kiállító jelen volt a megnyitáson.

(Függelt. M.: k. T. IV. Őszi kiáll.)

Jónssel Ferenc fhg és Anna fhgnő látogatása a Nemz. Sz.-ban

N. U. 931. XI. 12.

Kiss Farkas Imre

szerepelt a műrészcsoportok műcsarnoki ki-
állításán

EK 1931. II. 24.

Kiss Farkas Imre

Szerepelt a művészcsoportok műtárnoki kiállításán.

PK 1931-II-21.

Kiss Farkas Imre

"Parasztfej" c. műve a Független Művészek Társ. kiáll.-én.

P.H.930.V.9.

Kiss Farkas Imre

"Parasztfej" c. műve a Független Művészek Társ.
kiáll.-án.

P.H. 930.V.

Kiss Farkas Imre

Nemzeti Szalon nagy téli tár-
latán oláh parasztjával szerepelt.

PH. 932-T. 1.

Kiss Farkas Imre festő

Nemzeti Szalon téli tárlatán
neve szerepelt.

EK. 932. T. 1.

Kiss Farkas Imre.

A Nemzeti Szalon tavasri tárlatán aktja szerepel. (említve.)

Nemzeti Ujság. 1928. Jún. 21.

Kiss Farkas Imre,
festőművész,
a Független Művészek
Társaságának alelnöke.

Pesti Hírlap,
1928. Nov. 15.

10 PH. 1928. XI. 15

— **Olasz-magyar barátsági kiállítás Szegeden.** A Független Művészek Társaságának III-ik olasz-magyar barátsági kiállítása nagy érdeklődés mellett november 10-én nyilt meg ünnepi keretek között Szegeden a „Kass"-szálló díszermében. A kiállitást elökelő közönség jelenlétében, Kiss Farkas Imre festőművész, a társaság alelnökének felkérésére, dr. Somogyi Szilveszter polgármester nyitotta meg, ki lelkes beszédében méltatta az olasz-magyar barátság fontosságát. Mario de Hajnal olasz festőművész meleghangu beszéddel válaszolt a polgármesternek s a kormányzó és Mussolini éltetése után átadta a fiumei nemzetközi kiállitások nagy érmét. Ezek után a polgármester a művészek vezetése mellett megtekintette a gazdag és nivós kiállitást. A tárlaton szereplő hét olasz festő közül elsősorban kell megemliteni Mario de Hajnalt (Fiume), aki sok képpel szerepel. Kitünősége a kiállitásnak Alessandro Pomi, ki velencei tájképein kivül egy aktjával tünik ki. Colucci és Guido Cachiaro (Nápoly) nemzetközi vonatkozásban is közismert festők. Romolo Vnoucek, majd a milanoi grófi családból származó Domenico de Bernardi két képe, mind ragyogó példája az olasz művészet magas szinvonalának. Magyar művészek is hatalmas kiegészitett anyaggal vonultak fel s legtöbb nagy művészünktől látunk egy-egy gyönyörü vásznat. A magyar művészek közül Tornai

renc, Tihanyi János Lajos, Tóbiás György festőművészek és Taiszer János szegedi szobrászművész szobraival és kitünő plakettjeivel nagy feltünést keltett.

Kiss-Farkas Imre.

A Független Művészek Társaságának olasz-magyar barátsági kiállítását Szegeden, kilenc képpel szerepelt.

Magyarság, 1928. Nov. 14.

Kiss Farkas Imre MDK

Tanulmányok. vörös kréta

Micsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Kiss Farkas Imre

Álmodik a baba

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Kis Farkas Imre

Pár kis vázlattal szerepel a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztell-kiállitásán.

M.932.V.29.

Kis Farkas Imre

Pár kis vázlattal szerepel a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztell-kiállításán.

M.032.V.29.

Kiss Farkas Imre

Nehéz feladat

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Kiss Farkas Imre MDK

Nyári jászol

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

MDK

Kiss Farkas Imre

Krasznahorka, paszt.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

Kiss Farkas Imre festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt /komoly tanulmányok/

Magyarság 1931.IX.20.

Kis Farkas Imre MDK

Tanya

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Kiss Farkas Imre festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt
/akt/

Pesti Hirlap 1931.IX.20.

Kiss Farkas Imre

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel /jó akt tanulmány/

Pesti Hirlap 1931.VI.21.

Kiss Farkas Imre MDK

Horthy István

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Kiss Farkas Imre

MDK

Falusi házak

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

MDK

Kis-Farkas Imre

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

MDK

Kis-Farkas Imre

A független művészek társaságának pécsi kiállitásán szerepelt .

Cikk: Művészet

Dunántul, 1929.máj.5. 9.l.

MDK

Kis Farkas Imre

Váci dunapart c. festménye, a Nemzeti Szalon 1939-es kiáll.-an.

(esszi): Kiállitasokról.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939.4.sz.95,96.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

MTA

Kiss Farkas Imre

művével résztvett a független művészek társaságának Pécsen rend.kiállításán.

Cikk.: A független művészek társ.kiáll.Pécsett.

Dunántul, 1929.máj.3. 7.o.

MDK

Kiss Farkas Imre

Képzőművészet 1935. 7.1.

Kiss Farkas Imre

festőművész

Független Művészek Társasága kiállítása - Nagykanizsán a kaszinó termeiben - képével szerepel.
Aktokkal.

Nemzeti Ujság
1929.VI.7.

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társasága kiállitása - Kaposvá-
ron - művével szerepel.

Pesti Hirlap
1923.V.23

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának kiállitása - Kaposváron - művével szerepel.

Magyarság
1939.V.24.

Kiss Farkas Imre

Festőművész

Tavaszi tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.18.

Kiss Farkas, Imre

festőmüvész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. „Elhagyott kapu"

Pesti Hirlap
1929.VI.16.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB - -

Szocialista Művészetért

Kiss Farkas Imre

1021

KISS FARKAS IMRE

festőművész, életének 77. évében január 6-án elhunyt. A rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra jan. 15-én.

ADAMKÓ LÁSZLÓNÉ

Vankó Aranka tánctanár, életének 38. évében december 15-én elhunyt. December 18-án temették el a miskolci Mindszenti temetőben.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

Szocialista MŰVÉSZETÉRT 6

A kiállítás nem nagy, de kitűnő művészeket vonultat fel és válogatott anyagot mutat be. A tizenkét grafikus kilencvennyolc lapja jó áttekintést nyújt a mai észt exlibrisművészetről.

Akik megnézték ezt a kiállítást, egy kis nép nagy művészetével találkozhattak.

GALAMBOS FERENC

E. Lepp (1962.)

MDK

Kiss Farkas Imre

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet
1933. 57. sz. 38.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Cigánylány szénrajz

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatanak katalogusa. 1920. Majus. 11.o.

MDK

Kiss Farkas Imre

Obudai utca, olajf.

I. Művészeti Kiáll.Kat.1946.júl.7.-szept.28.-ig.
13.lap

MDK

Kiss Farkas Imre

Bárkák c. műve. Repr. (Műcsarnok, téli tarlat.)

Művész Kurir, 1938. 1-2.sz. 16.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Műveivel szerepelt a gyulai művésztelep kiállításán.

Képzőművészet, 1930. 35.sz.

MDK

Kiss Farkas Imre, festőm.

elismerésreméltó munkával szerepel.

Kemle Béla: Szent István kiállítás a Műcsarnokban
Művészet. -Tárlatok. 1938. 88.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Tárlatok.
Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1929. 144.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Művével résztvett a kiállitason.

KmTárs. 1945. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 27.lap

MDK

Kiss Farkas Imre festőművész

Résztvett a Független Művészek vidéki vándorkiállításain.

Cikk: A Független Művészek Társasága vándorkiállítása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Kiss Farkas Imre festő

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tarlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Akt, repr.

Képzőművészet 1932. 53. sz. 189.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

A Nemzeti Szalon tav. tárlata. Képzőművészet
1928. 12. sz. 187.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Dékány A.: Kiállitás a N. Szalonban. Magyarság 1929. okt. 13.

MDK

Kiss Farkas Imre

Krasznahorka. Pasztell

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jún.1-18-ig. 34.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Szt.Imre

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

MDK.

Kiss Farkas Imre festőművész

A Független Művészek Társaságának Vándorkiállitásán vett részt. /Mohács, Pécs, Kaposvár és Nagykanizsa:/

Képzőművészet, 1929. 21. sz. 144. l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Képzőművészet 1932. 43.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Parasztlány, c. műve.

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 86.lap

MDK

Kiss Farkas Imre
műve:

Enekes István "munkában".

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 37.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

A N.Szal. őszi tárlata. Képzőművészet 1932. 53.sz. 188 l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Tarló /olaj/
Öreg hajó /olaj/
Margit-hid /olaj/

A képzőművész szakosztály kiállitása az Ady-kör helyiségében. Bpest. 1946. dec. 1-15-ig. Kat.

Kiss Farkas Imre MDK

Cigányleány, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj müvészházban, 1929.

MDK

Kiss Farkas Imre

Voloskai sikátorok, of.

Lauranai utcarészlet, of.

Műterem őszi kiáll. 1938. okt.

MDK

Kiss Farkas Imre

Névnapi virágok, of.

Tarló, of.

Műterem 5. csop.kiáll. 1937. jul.

Kiss Farkas Imre MDK

Tarló

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

KISS FARKAS IMRE

A Független Művészek Társasága január 22.-én tartott tisztujitó közgyülésén ügyvezető alelnökké választották.

Képzőművészet 1929.17.sz. 56.oldal

MDK

Kiss Farkas Imre

A gyulai müvésztelep kiáll. sikere. Képzőművészet 1931. 36. sz. 18.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Arcképtanulmány

Arcképfestők. N.Szal. kiáll. 1930. okt.

MDK

Kiss Farkas Imre
műve:

Alföldi tanya.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 41.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Független Müvészek Társ. kiáll. Képzőművészet,
1930. 31.sz. 146 l.

MDK

Kiss Farkas Imre festő

Nyugati pályaudvar télen, destm. repr.

A Független Müvészek Társ. kiáll.ról. Képzőmüvészet
1929. 25.sz. 236 l. képek

-

a festészet érvényrejuttatását a non
ista irányokkal szemben. Évenként
okon hirdették elveiket.

7. sz. végén dolgozott/:

Kiss Farkas Imre MDK

Énekes István "munkában".

Műcsarnok 1936. máj. jun. Jub. kiáll.

Kiss Farkas Imre - MDK

Don Quijote

Mücsarnok 1939
Derü a müvészetben kiáll.

Kiss Farkas Imre MDK

Faun-tanulmány

Műcsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

Kiss Farkas Imre MDK

Vénasszonyok nyara

Mucsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

MDK

Kiss Farkas Imre, festöm.

99.	Váci Dunapart.	Vízf.
100..	Velencei csatorna.	Olf.
101.	Cuhavölgyi vonalrész.	"

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10.-25.-ig.

MDK

Kis Farkas Imre

Magyar Nemzeti Művészet 1938.4.sz. 63.l.

Kiss Farkas Imre MDK

Kazlak a Dunaparton

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Kiss Farkas Imre MDK

Alkonyat a Balaton onon

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Kiss Farkas Imre MDK

Felhős Balaton, olf.

Balatoni Társaság V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1933. május

MDK

Kiss Farkas Imre

M.Arcképfestők Társ. I. kiáll. Képzőmüv. 193o.
34.sz. 22o l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Képzőművészet 1927. 5. sz. 32.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Kampis J:
Hajléktalan képzőművészet. Magyarság, 1944.
aug. 6. 8. l.

MDK

Kiss Farkas Imre festő

A gyulai Művésztelep kiáll. sikere. Képzőművészet 1931. 36.sz.

Kiss Farkas Imre festő M.D.K.

1966 jan. 6-án elhunyt

Halálozás

13. 6.1.

Magyar Nemzet 1966. jan.

M. "K.

1906 Jan. 6-án elhunyt

"Aldozás

Kiss Farkas Gusztáv

Kiállítás

M. H. 932. IX. 4.

Kiss Farkas Imre

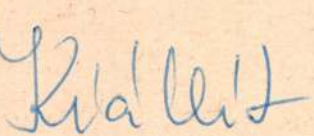

M. 932 IX. 4.

Kiss - Farkas Imre

Kiállít

P. H. 932 IX. 4.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőművészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Kiss Farkas Imre

MDK

Ruszin falu

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Kiss Farkas Imre

MDK

Bakonybéli stációk

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Kiss Farkas Imre MDK

Oltár és kereszt

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Kiss Perkse Imre

Oltár és keresztet

Kiss Farkas Imre MDK

Faun-tanulmány

Don Quijote

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben

Kiss Farkas Imre

Vénasszonyok nyara

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben

Kiss Farkas Imre MDK

Tanulmányfejek, ceruzarajz

Mücsarnok 1939 Derü a művészetben c. kiállitás

Kiss Farkas Imre

MDK

Kazlak a Dunaparton

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Kiss Farkas Imre

MDK

Alkonyat a Balatonon

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Kiss Farkas Imre

MDK

Bükki hegyek

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Kiss Farkas Imre

MDK

Velencei kanális

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Klee Proxea Imro

Velocoel Kamäils

Kis Farkas Imre MDK

Bárkák

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Kiss Farkas Imre MDK

Kis ház a Bakonyban

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Kiss Farkas Imre

MDK

Budai hegyek között

Műcsarnok 1938 őszi tárlat

Kiss Farkas Imre

Budai hegyek között

Kiss Farkas Imre

M DK

Alföldi tanya

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Kiss Farkas Imre MDK

Énekes István "munkában"

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Kiss Farkas Imre MDK

Régi malom, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Kiss Farkas Imrę

MDK

Alvó

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Kiss Farkas Imre MDK

Tanulmányfejek, ceruzarajz

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Kiss Farkas Imre

Békásszorosi részlet

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállítás

Kiss Farkas Imre MDK

Fenyők a Svábhegyen

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Kiss Farkas Imre MDK

Alvó

Mücsarnok 1936. okt-nov.
A nőa müvészetben kiáll.

Kiss Farkas Imre

MDK

Alföldi tanya

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Kiss Farkas Imre, festöm.

a közgyülés az 1938. évre számvizsgáló-bizottsági tagul választotta meg.

M.Képzöm. Egy.-nek közgyülése.-Magy. Nemz. Müvészet. 1938. 1.sz. 12.1.

MEK

Kis Farkas Imre, festöm.

"Bárkák" c. olr.-e igen jó készültségről tanuskodik.

/essi/: ?
Mücs. Téli tárl. ?
Müvész Kurir. 1938. 1-2.sz. 9.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Műteremkiállítások. Képzőművészet 1931. 18.1.

Kiss Farkas Imre festőművész

AAlvó

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Kiss Farkas Imre festőművész

Tarló

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

M.D.K.

Kiss Farkas Imre festőművész.
A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlata.

Képzőművészet,1929.21.sz.144.l.

MDK

Kiss Farkas Imre, festöm.

Kende Béla: A Mücsarnok tavaszi kiállitása. 1940.
Müvészet. 1940. 33.sz. 46.l.

MDK

Kiss Farkas Imre, festöm.

Vaszary Kolos-dijat nyert.

Kende Béla: A Mücsarnok tavaszi tárlata. 1940.
Müvészet. 1940. 33.sz. 46.l.

MDK

Kiss-Farkas Imre

Nyugoti p.u. télen c. festménye ezüstérmet nyert

Képzőművészet 1929. 24. sz. 224.l.

MDK

Kis-Farkas Imre

Képzőművészet 1928. II. évf. 6.sz.
11.l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Merengő, of.

Az élet alkonyán, of.

Aktok, cer.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 15. 1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Nyári jászol.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 19. 1.

M.D.K.

Kiss Farkas Imre

193. Tanulmányok. Vörös kréta.

"A gyermek a művészetben" kiállitás tárgymutatója. Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 16. l.

MDK

Kiss Farkas Imre, festö

113.	Szeles idö.	Olf.
114.	Tihanyi öböl.	"
115.	Somogyi magyar.	"

Nemzeti Szalon, -A Balatoni Társ, MK. IV.Kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

MDK

Kiss Farkas Imre

Régi malom, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
32.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Havas ut.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 25.l.
Mücs.

Miss Parker Dare

Have me.

MDK

Kiss Farkas Imre

Alkonyat, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
11.1.

MDK

Kiss Farkas Imre

M.Gy.arcképe, of.

Magy.Arcképfestők Társ.kiáll. M.Szal.1939.nov.

6.1.

Kiss Farkas Imre MDK

Oltár és kereszt

Műcsarnok 1938. Szent István kiáll.

MDK

Kiss Farkas Imre,

Liba strand.
Akt.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1932.szept. Kat.

MDK

Kiss Farkas Imre, festö

Békési tanya. Olf.
Árokpart. "

Nemzeti Szalon. -Tavaszi tárlat. 1932.junius. Kat.

Kiss Farkas Imre

Óbudai utca, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 jún

Riss Farkas Imre

Bemutatott műve:

178. sz. „Óbudai utcv.", olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért", I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

131

Kiss-Farkas Imre

Szerepelt az V. balatoni kiállításon.

PH. 1933. V. 7.

Kiss Farkas Imre festő

200 akvarel és olajfestményéből
kiállítása nyílik műtermében
(Teréz krt 56)

Uj Magyarság 1937 XII. 18

Kiss Farkas Imre

Szerepel a magyar szkáptestők-
liánitásána Nemzeti
Szalonban

Magyarság 1937 X. 10

Kiss Farkas Imre

8o. Olvasó, olaj

Uj Szalon, Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
katalogusa , Budapest

7~~4~~x Kiss Farkas Imre

74. Jegenyék a Dunaparton, olaj

75. A Duna a Hármashatárhegyről, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 4 lap

MDK

Kiss Farkas Imre

Nyári jászol, olaj

M. Képzőműv. Szab. Szerv. tav.tárlat, 1947.
máj. 5 l.

MDK

Kiss Farkas Imre

M.Képzőművészek Orsz.Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... kiáll. Ujvidéken. Szépmüvészet, 1941. 1.sz. 32 l.

MDK

Kis Farkas Imre

Vénasszonyok nyara

esszi: Derü a müvészetben. M.Nemz.Müvészet, 1939, 2.sz. 34 l.

Zádor Anna jegyzékéből kisele

Adami Mihály
Adamscheck G
Albrecht Cónrad Adolph von
Albrecht J.
Allegrini, Francesco
Apeyrounin
Arnold
Arnoldi Lajos
Arnz & Comp.
Assner Lipót
Auracher /von Aurach/ Joseph Ch
Baansel, C. van
Baeck, Elias
Balczer /Baltzeer/ Johann
Baumerth János
Baumerth Keresztély
Bause Johann Friedrich

Kiss Farkas Imre

Tarló, olaj

Öreg hajó, olaj

Margit-hid, olaj

Ady-Kör kiáll. 1946. dec.

MDK

Várady Szilárd, 3o P. emlékdij

Képzőmüv. főisk. jelölései... Magyarság
1937. ápr. 9. 1o l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Óbudai utca, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 13 l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Jegenyék a Dunaparton, olaj

A Duna a Hármashatárhegyről, olaj

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 6 l.

Bihartorda (Hajdú)

Ref. templom, hosszlekzat előtti
zárásu szentély. Síkmennyezet
Kányér 1781. Épült a régebbin
189o-ben.

(Kovács J. István: Magyar reformá
Kálvin, 1955)

MDK

Kiss Farkas Imre

Budai hegyek között

KMTárs 1938. őszi kiáll. 28 l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Bükki hegyek

KMTárs 1938. őszi kiáll. 28 l.

MDK

Kiss Farkas Imre

FFer. József koronázási jub.dij. Képzőművészet. 1928. II. évf. 12.sz. 172 l.

Kiss Farkas Imre
Tiszaparti fák

Tavaszi Tárlat. Miccsarnok, 1932. április, 7 l.
1.

— Genthon: Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Bp. 1927., 57. l. — Folyóiratszemle. Századok, LXI—LXII., 1927—1928., 844. l. — Gerevich PA, 206—207. l. (A rekonstrukció képe 207. l., 6. kép = 208. l., 8. kép = 209 l.) — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüjtő, II., 1928., 246. l. — Fenyő—Genthon: Régi magyar képek a Szépművészeti Múzeumban, MM IV., 1928., 74—75. l. — Genthon: A Nemzeti Múzeum magyar faszobrai, MM, IV., 1928., 310. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese. Roma, 1929., 13—14. l. (6. és 8. kép a XIII. táblán.) — Genthon: Az apostolvértanúságok mestere. AÉ, XLIII., 1929., 161. l. — Benesch, Belved. 67—68. l. — Décsei: Könyvismertetés MM V., 1929., 172. l. — Művészeti krónika. MM, V., 1929., 355. l. — Berkovits Ilona: A budapesti Egyetemi Könyvtár pannonhalmi kódexe. MM, V., 1929., 195. l. — Péter: A magyar művészet története, I. kötet, Bp. 1930., 103—104. l. (Az oltár nyitott képe 105. l., 6. kép: 106. l., 8. kép: 107. l.) — Rózsaffy Dezső: Könyvismertetés, MM, VI., 1930., 298. l. — Újabb régészeti irodalom. AÉ, XLIV., 1930., 258. l. — Kampis Antal: Könyvismertetés. AÉ, XLV., 1931., 277. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 2. l. — Fenyő—Genthon: A Magyar Nemzeti Múzeum szárnyasoltárképei. MM, VII., 1931., 441., 449. és 519. l. — Genthon: RMF, 36—39. l. (1. kép: 10. kép, 3. kép = 11. kép, 7. kép = 12.

Kiss Farkas Imre

Szerepel a „Műterem" V. csoportkiállításán

Magyarság 1937 VII. 11

Kiss Farkas Imre

Szerepel a „Mütterem" V.
csoportkiállításán

Est. Kurir 1937 VII. 11.

Kiss Farkas Imre

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

PH. 1932. XII. 25.

Kiss Farkas Imre

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

M. 1932. XII. 28.

Kiss Farkas Imre

FAUNTANULMÁNY.

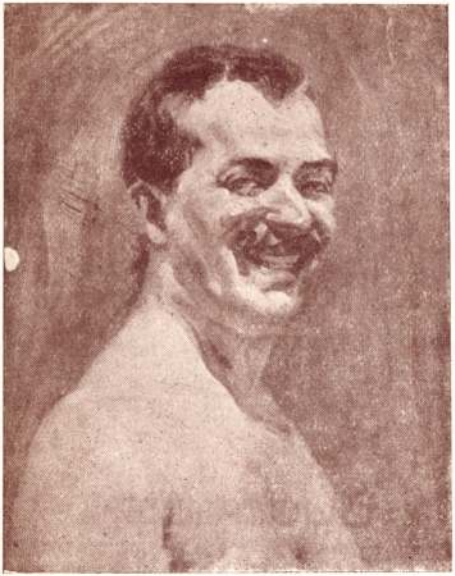

MEGHIVÓ.

A VI. KER., TERÉZ KÖRUT 56.
IV. EMELETÉN LÉVŐ MŰTERMEMBEN
CIRCA 200 DARAB AKVAREL- ÉS
OLAJFESTMÉNYEMBŐL

MŰTEREM KIÁLLITÁST

RENDEZTEM, MELYNEK SZIVES MEG-
TEKINTÉSÉRE MÉLTÓSÁGODAT / NAGYSÁGODAT VALA-
MINT K. HOZZÁTARTOZÓIT, ISMERŐ-
SEIT VAN SZERENCSÉM MEGHIVNI.

TELJES TISZTELETTEL
KISS FARKAS IMRE
FESTŐMŰVÉSZ

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ DEC. 12-TŐL 22-IG
NAPONTA D. U. 2-9-IG, VASÁRNAP R. 9-TŐL ESTE 9-IG
FELJÁRAT A BALOLDALI LÉPCSŐN. BELÉPŐDIJ NINCS

NYOMTATVÁNY.

Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán
főintéző

úrnak

Budapest

BI

O. ny. V.

Kiss Farkas Imre

Kiss Farkas Imre festőművész mintegy 200 viz. és olajfestményét mutatja be műtermében (VI., Teréz-körut 56) naponként 2—9 óra között.

Ujság 1937 XII. 22

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban képei szerepeltek.

NU. 929. X. 13.

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Mo. 929. X. 13.

Kiss Farkas Imre

Független Művészek Társaságának kiállításán a Társaság ezüstérmét kapta.

PN. 929. X. 20.

Kiss-Farkas Imre

Független Művészek Társaságának ezüstérmes "Nyugati pályaudvar télen" c. festménye nyerte el.

PH. 929. X. 19.

Kiss Farkas Imre

festőművész

Jubiláris Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1933.I.31.

Kiss Farkas Imre

Olajképekkel nezegel a Nemzeti Szalon nagy tavaszi tárlatán

Magyarság 1927 VI. 16.

Kiss Farkas Imre

Tájakkal nezegel a Nemzeti Szalon tavasi tárlatán

Uj Nemzedék 1927 VI. 16.

Kiss-Farkas Imre

Müve nerepel a Nemzeti Szalonban rendezett Sportmüvészeti Kiállításon.

Kilmelik. Boxbajnok c. müvét.

ujság, 934. V. 20.

Kiss Farkas Imre

MEGHIVÓ

A VI. KER. TERÉZ-KORUT 56. SZ. IV. EM. LÉVÓ MŰTERMEMBEN DECEMBER HÓ 12.-TŐL 22.-IG

KÉPKIÁLLITÁST

RENDEZEK, MELYNEK MEGTEKINTÉSÉRE UGY MÉLTÓSÁGODAT / NAGYSÁGODAT VALAMINT KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT ÉS ISMERŐSEIT VAN SZERENCSÉM MEGHIVNI

A LEGMÉLYEBB TISZTELETTEL

KISS FARKAS IMRE

FESTŐMŰVÉSZ

BELÉPŐDIJ NINCS!

A kiállitás naponta délután 2—9-ig és vasárnap egész nap megtekinthető. Feljárat a baloldali lépcsőn

NYOMTATVÁNY

MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

Király Kálmán ÚR
főintéző

BUDAPEST

BI

IFJ. KELLNER ERNŐ. BUDAPEST. 81192

Kiss Farkas Imre

szerepelt az „1939-es tralon kiállítá-

son.

Nk 1939. VI. 11.

Kiss Farkas Imre

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

M. 1933. IV. 16.

MD K

Kiss Farkas Imre,

Tanulmányok. Vörös kréta.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben"kiáll. 1940.II.-III.
Kat.16.

MDK

Kiss Farkas Imre, festö

Vitorlás.	Olf .
Akt tanulmány.	"
Talmudista.	"

Társasági ezüst éremmel II.kitüntetve./1929./

Nemz.Szal.-A Független Müvészek Társ. -III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Kiss Farkas Imre, festö

Nógrádi vidék.	Olf.
Akt tanulmány.	"

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Kiss Farkas Imre, festö

Tanya udvar. Olajf.
Ligeti hangulat. "

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1932. dec. Kat.

MDK

Kiss Farkas Imre festő

KMTárs őszi tárl. 1938.nov. Mücs. 35 l.

MDK

Kiss Farkas Imre, festö

Akt. Olajf.
Erdörészlet. "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931 szept. Kat.

Kiss Farkas Imre MDK

Bakonybéli stációk

Műcsarnok 1938. Szent István kiáll.

MDK

Kiss Farkas Imre

Nógrádi táj, of.

Megunt játék, "

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 6 l.

MDK

Kiss Farkas Imre

Akt vázlatok, cer.

Tájképek, vf.

" "

Csendélet, "

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932.máj.

MDK

Kiss Farkas Imre

Elhagyott kapu, olaj
Hegyoldal, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.
8 l.

KDK

Kiss Farkas Imre, festö.

Tél a Rózsadombon,	vizf.
Téli táj,	vizf.
Városrészlet,	rajz,
Pesti képek,	rajz.

Corvin Áruház IV. képzőművészeti bemutatója. 1941. Kat.

MDK

Kiss Farkas Imre, festő.

Csikós önarckép. of.
Tiszadobi parkrészlet, of.
Erdei tisztás. of.

Nemz. Szalon. – A Független Műv. Társ. – IV. kiáll.
1931 XI. – Kat.

MNM

Kiss Farkas Imre, festö

Tanulmány. Of.

Nasz. Szalon Repr. Kiáll. - Dalló Ede emlékezetére.
Nagy. Arcképfestök Tára. 1937.okt.9-24. Kat.

MDK

Kiss Farkas Imre

Ruszin falu, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

12. 1.

MDK

Kiss Farkas Imre

Ősz, of.

N. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

11 l.

MDK

Kis Farkas Imre, festö

Bárkák.

MiTáre. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Ny. Mücsarnok. Kat. 29.l.

KISS FARKAS I.

Nr. 76. Olajfestmény. Krasznahorka . 47 x 68 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

LÁMINAS I.

Kiss Farkas Imre

Kis ház a Bakonyban

Kultúra. 1938. ősi tárlat, 29 l.

ági termékek szállitására.[78] Kelet
a hátikosarat különböző termények
tovább folytathatjuk kelet felé és
yről adatunk, feltehetjük, hogy a
esztermelő területeken megtaláljuk.
ből, ott a "xá" nemzetiség indiai
unkának beillő hátikosarat készit.
ukorica, bambuszhajtás, és külön-
kor és szállitásánál.[80] Ugyancsak
rizs és tea aratásnál, ill. szedé-
eszköz,[81] valamint Mongoliában[82] és
a hátikosár. Kinában két tipusát
1. olyat, amelyben a gyermeket

Kiss Farkas Imre, festő

1966. január 6-án meghalt.
Temetése jan. 15-én a rákos-
keresztúri temetőben.

– : Halálozás

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jan. 13.

MDK

Kiss Farkas Imre

Velencei kanális

KuTárs. 1938. őszi tárlat. 29 l.

Kiss-Farkas Imre festö.

Katol.Szemle.1932.II.54-60.l.

Kiss Farkas Imre

festő

az első vasutas képzőmintvény szabadiskola

tanára

Kossuth Népe

1947. jan. 30.

Kiss Farkas Imre

festő

VI. Teréz Körút 54

MKSz 1947

Kiss Farkas Imre

festő Bpest

Terez-Eönti mutter-
nieben gyűjt. kiáll.
1937. dec.

Rajzoltatas

1937. 9-10.4.
160. l.

A Sandomir-nemzetség számára készült, ettől Jungingeni Ulrik, a német lovagrend nagymestere szerezte meg, ki 1408-ban Zsigmond császárnak és magyar királynak ajándékozta, az pedig Pálóczy György esztergomi érseknek. — Először az 1528-as leltárban.

Bock 126—129. l. (Képe I. tábla.) — Zalka János: Az esztergomi kenet-kürtök. Magyar Sion, I., 1863., 868—877. l. (Képe 870. l. után.) — Blümelhuber Ferenc: A szent olajok edényei és a kehely. Új Magyar Sion, III., 1872., 261—262. l. — Blümelhuber Ferenc: Az egyházi művészet régészeti és gyakorlati kézikönyve. Esztergom, 1873., 262—263. l. — Maszlaghy Ferenc: Levelek a bécsi világkiállításról. Új Magyar Sion, IV., 1873., 948. l. — Otte—Czobor: A középkori egyházi művészet kézikönyve. Bp. 1875., 167. l. — Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp. 1875—76., 181—182. l. (Képe 184. l. után.) — Esztergomi kincsek. Esztergom, III. 1876., 20. és 25. szám. — Cs-r-i: A magyar műipar és történeti kiállítás. AÉ, X., 1876., 156. l. — A műtörténelmi kiállításról. Vas. Ujs., 1876., 326. és 344. l. — Árvízkárosultak, 1876., 45. l., 1497. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 489—490. és 510. l. — A műipari és történelmi kiállításból. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 519. l. — A műtörténelmi kiállításról. Vas. Ujs., 1876., 326. l., 344. l. — Dankó 83—86. l. (Képe XXII. táblán.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ, XIV., 1880., 284. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 365—

Kiss Farkas Imre

festő U. 3560

műterem kiállítása Bpesten. Balatoni és gyulai tájképek, somogyi parasztlipusok, aktok, állatképek, ceruzarajzok és akvarellek.

Pesti Hirlap

1930. dec. 20.

(Műterem kiállítások.)

dási tétel - dr. Lux Kálmán utiszám-
re csökkentett téves napidijfelszámi-
tatkozó 24 P nevezett által visszaté-
sások hitelének javára bevételként

a tek. Elnökséget, hogy fentiekről
ábbi eljárás végett felmentvényként

t, 1939. évi február hó 25-én.
iniszter rendeletéből:

dr. lovag Ybl Ervin s.k.
miniszteri tanácsos.

ga tek. E l n ö k s é g é n e k,

B u d a p e s t .

Kiss Farkas Imre MDK

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Kiss Farkas Imre
festő

A gyulai művésztelep kiállítása.

Heilinger Károly főjegyző, *dr. Márky* Barna főjegyző és *dr. Vargha* Gyula polgármester minden lehetőt elkövetnek. A telep művészei, *Kézdi-Kovács* László, *Horváth* Béla, *Kiss* Farkas Imre, *Szabó-Csapó* Márton, és *Turmayer* Sándor kitűnő képanyaggal hálálták meg a város figyelmét. Nagy gonddal készültek erre a kiállításra és a gyüjtemények, melyeket ezúttal bemutattak, fővárosi színvonalon állnak és kívánatos is lenne, hogy a telep munkásságáról egy budapesti kiállítás keretében beszámoljanak.

Nincs cédulánva.

1930. 35. ny.

Királyi Udvari Zongorapalota

Hangszergyár
Budapest, VII., Rákóczi-út 60.

Világmárkás külföldi zongorák szenzációsan olcsók.

Bösendorfer
P 1400.-

Sternberg

Fränkel György műépítész interieur-kiállításáról

Háló

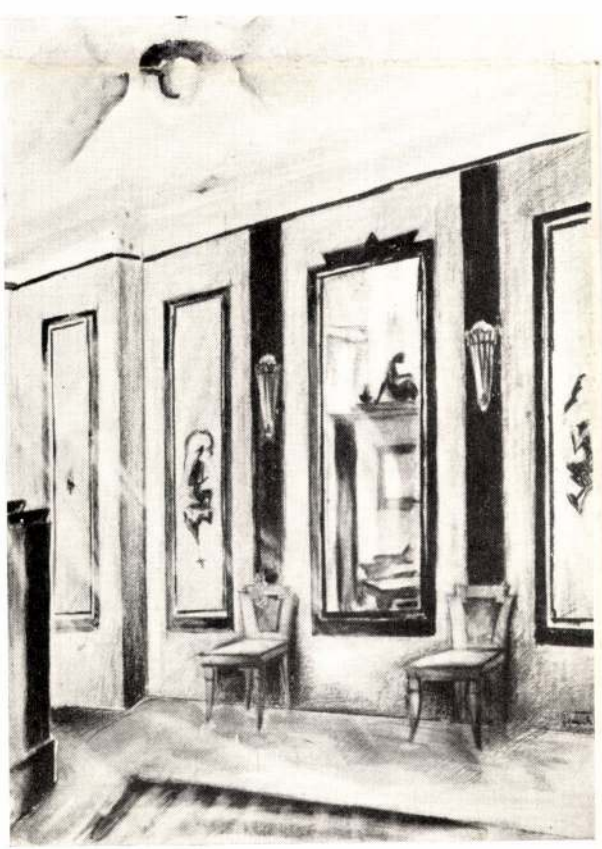

Divatszalon

Festett tapétás szoba.

Képzőművészet
1927. 3. 27. 17 képpel
F. Gy. műépítész interieur-kiállítása

A Független Művészek kiállításáról

KISS-FARKAS IMRE: *Arckép*

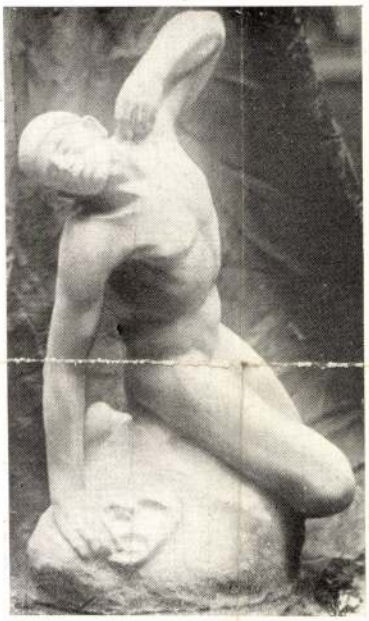

SZAMOSY IMRE: *Játék után*

CSÁNYI LAJOS: *Tanulmányfej.*

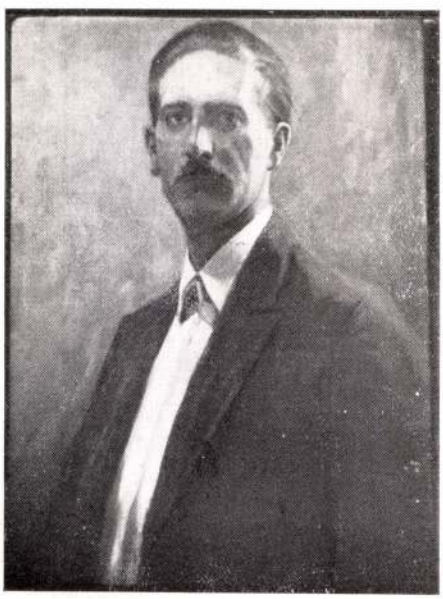

TÓTH-BARTÓK JÓZSEF: *Önarckép*

KLIMÓ ISTVÁN: *Tanulmány*

foxban és a melankolikus erejű „Falevél" dalban éri el a csúcspontot. A filmet Gál Béla rendezte, Ágai Irén és Jávor Pál főszereplésével. Külön érdekessége a filmnek az, hogy Clevelandban (Amerika) már bemutatták, több magyar Ágai—Székely filmmel együtt, a művészpár ott-tartózkodásának alkalmából. A pesti bemutató sikeréből, és abból, hogy a Forum tűzte műsorra, hosszú életet jósolhatunk a filmnek.

*

Hírt adhatunk még két magyar filmről, amely a közeljövő érdekessége lesz: Elsősorban az Örök titok című, vitéz Somogyvári—Czapik-film, amely vallásos tárgykörben forog, s amelynek külön súlyt, erőt és jelentőséget ad a budapesti Eucharisztikus Kongresszus, azután a Pillanatnyi pénzzavar, amely, mint címéből sejthető, erősen vigjátékszerű és korunk leggyakoribb tünetével foglalkozik. Mindkét film hamarosan vászonra kerül a nagyközönség előtt is.

*

Úgy hírlik, mégis valóra válik egy régi ígérete a magyar filmvilágnak és az Új földesúr után filmre kerül a másik nagy Jókai-téma: A „Fekete gyémántok."

*

Zarah Leander, aki két előző filmjével belopta magát a budapesti közönség szivébe (Premier, Új élet felé) és akinek most fut Habanera című filmje, Bécsben új filmre készül. Lengyel Menyhért híres „Cárnő"-jét fogja alakítani. A cárnő már egyszer filmre került a nagy Garbóval. Ugyancsak Zarah Leander fogja játszani Bécsben, a Theater an der

A Frater Loránd Társaság, — a magyar nóta

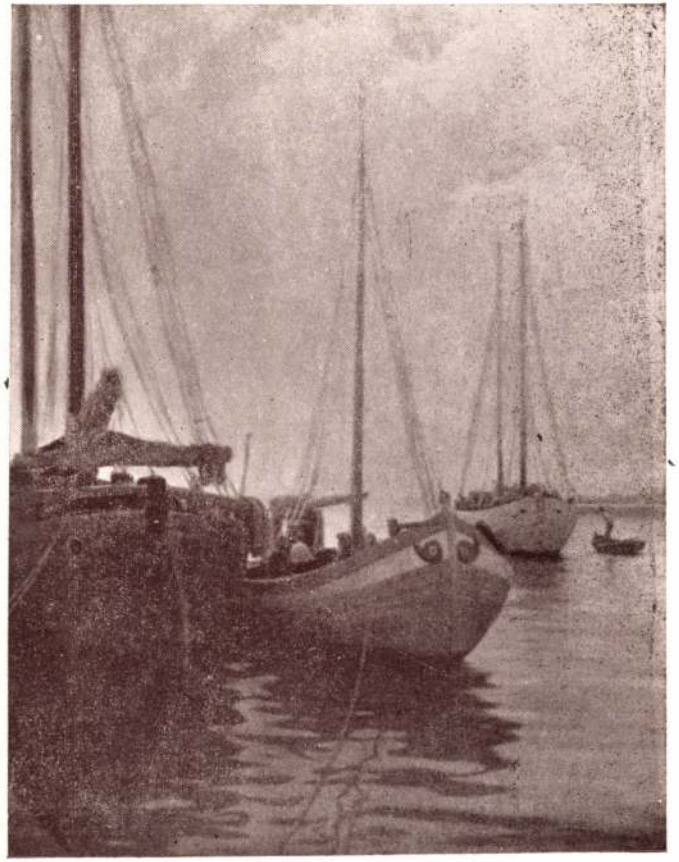

Kiss Farkas Imre: Bárkák.
(Műcsarnok, Téli tárlat.)

16
Művészet Kurir 1938. 1—2. 7. 16. 6.

tásaiban gyönyörködtünk, elbeszélgettünk vele terveiről. Mint mondta, külföldi útja során részben új tapasztalatokat, benyomásokat és hangulatokat akar gyüjteni, részben korábbi külföldi tanulmányozásait akarja feleleveníteni. Biztosra vesszük, hogy Kemény Nándor visszatértekor az érdekes és szebbnél szebb új tanulmányok, vázlatok és képek változatos sorozatát hozza magával.

*

Iparművészek — kerámikusok körében komoly csengése van Molnár Kálmán nevének, aki a magyar népi motivumok művészi továbbképzésével, közel maradva lélekben a magyaros elemhez — azt művészi formában tökéletesre emeli kerámiáiban — majolikáiban. Molnár Kálmán legutóbb a karácsonyi iparművészeti kiállításon szerepelt szép sikerrel.

Irodalom - Szinház - Mozi

Zsindely Ferenc dr. kultuszminisztériumi államtitkárrá való kinevezése alkalmából megemlékezünk arról, hogy Zsindely Ferenc doktorral jelentékeny irodalmi munkásságot kifejtő, kiváló író és szakíró került a széles hatáskörű pozicióba. Az új kultuszállamtitkár tollából több vers, novella és vadászati elbeszélés került már sajtó alá, — legutóbb „Isten szabad ege alatt" címen jelentek meg vadász-elbeszélései, egy kötetbe gyüjtve. Szépirodalmi működésén kivül, mint szakíró is

Edvi Illés Aladárné: Edith.
(Műcsarnok, Téli tárlat.)

vel tűnik fel. *Balogh* Sándor, *Barna* Ilona, *Brandschuh* Ottó, *Csóka* István, *Fehér* Lolly, *Hermanné Schuschny* Erna, *Hessky* Iván, *Holló* Alajos, *Horváth* József, *Juhászné Ráth* Olga, *Katò* Kálmán, *Kezdi Kovács* Elemér, *Király* Jenő, *Komáromi Kacz* Endréné, *Komjáthy* Gyula, *Kövesdy* Géza, *Magdolna* főhercegnő, *Páris* Erzsi, *Rauscher* Juliska, *Telegdy* Árpád, *Thomaené* W. Margit és *Wágner* Géza képei állanak még azon a színvonalon, melyet évek óta megszoktunk ettől a jónevű egyesülettől.

A NEMZETI SZALON CSOPORTKIÁLLITÁSA

Kollektiv kiállításon szerepelni, sem anyagi, sem művészeti szempontból nem könnyű dolog, mert ily alkalommal a művészi szempontok hangsúlyos figyelembevételével a kiállítónak teljes énjét kell adnia, anyagi szempontból pedig meglehetősen nagy áldozatokkal jár. Ez a kiállítás azonban a sikerültebbek közé tartozik s mondhatjuk, hogy meghozta a kívánt erkölcsi sikert. E kiállításon szereplők győrszigeti Némay Ferenc kivételével az ujabb irányok hívei, de nem tartoznak a túlzók közé.

Csabai Rott Margit jó kolorista, s vázlatossággal festett képein erősen kiérzenek ugyan a párisi hatások, de felfogása friss, színérzése üde. Képei tehetségesek.

CSABAI ROTT MARGIT: ARCKÉP
A Nemzeti Szalon kiállításáról

HSIA-SEN-TSCHEN: TAVASZ
A kinai kiállításról

Mészöly Munkás Béla minden képét más és más érzés és ugyancsak más felfogás uralja úgy színben, mint formamegoldásokban. Szimpátikus, lázas kutatása ez az útnak, mellyen önmagát megtalálni igyekszik. Témakeresése is változatos.

Győrszigeti Némay Ferenc becsületesen hű, naturalista portraitfestő, kinek objektiv természetességgel készített portrait művei karakterben erősek. Arcképmásait nevezetes egyéniségekről, vagy előkelőségekről festi. Jelesebb művei közül felsorolhatjuk a kormányzó olajbanfestett arcképét, Albrecht kir. hercegről készített aquarell képét, továbbá Scitovszky belügyminiszter reprezentáns arcképét.

Sári Schalk László a naturalizmushoz hajló modern festő, aki hamarosan meg fogja találni a maga egyéni utját. Igen hangulatos, színekben és fényhatásokban jól megoldott „Szénarakodás" c. műve, valamint a „Kovács udvara" tónusaiban s rajzában találó grafikai műve, mely a tárlat egyik érdekesebb darabja.

Rajki József őszinte, puritán gondolkodású szobrász becsületes tehetség, ki őszinteségét belevitte a plasztikába is. Agyagba szélesen mintázott s égetett orosházai parasztjai robosztusak s igen jól karakterizáltak. E szobrokból kiérzik az ősmagyarság, a magyar föld népének tipikus,

zömök, temperamentumos alakja. Rajki azt adja szeretettel nekünk, ami lelkében szunnyad. Ezen az úton haladva tovább egyéni poziciót fog magának biztosítani.
Simkovics Jenő néhány év előtti indulása szép igéret volt. Mai kiállítása kiábránduló. Jó példája annak, hova jut a tehetséges piktor a sokféle izmus zürzavarának próbálgatásai közben. Hát még a tehetségtelen!
Érdekes motivumú tüzes színeikben applikált filcpárnákkal szerepel még *Luttor Ignác.* *Blahó Lajos.*

A GYULAI MŰVÉSZTELEP KIÁLLÍTÁSÁNAK SIKERE. Kivételes sikere volt a gyulai művésztelep legutolsó kiállításának. A tárlat nyolc napig volt nyitva és ez idő alatt több mint 600 látogató nézte meg, a 160 darab kiállított mű közül pedig 30 darabot vettek meg. *Kézdi-Kovács* Lászlónak a gyulai várról, az Almássy parkról és az Erkelfáról festett képei keltettek méltó feltünést. Egyik várképét a város vette meg. *Horváth* Béla a fővenyesi pusztáról, Ajtósfalváról stb. készült hangulatos képeivel nyert általános tetszést. Ugy a vármegye mint a város meg is vette egy-egy képét. *Kiss* Farkas Imre figurális állat- és tanyai képei arattak sikert. A vármegyén és a városon kivül *Lukács* György v. b. t. t. vásárolt képei közül. A művésztelep régebbi tagjai közül *Turmayer* Sándor és *Szabó-Csapó* Márton állitottak ki. Turmayer az artisztikus gyulai kis uccák rajongója és igy természetes, hogy a város intelligenciájából legtöbben az ő képei iránt érdeklődtek. Csapó Márton a Kőrös partot és egyéb városi részletet festett meg nagy szeretettel. Lukács György on kivül *Almássy* Lili grófnő vett képei közül egy-egy kisebb akvarellt. A helybeli művészek közül *Almássy* Denise grófnő tollrajzokat, *Biró* György vizfestményeket és *Szilágyi* István néhány olajfestményt állitott ki. A szobrászmüvészetet a fővárosi kiállításokról is jól ismert vitéz *Técsy* László képviselte életnagyságú női aktjával. A gyulai művésztelepnek ez a harmadik kiállítása úgy erkölcsi mint anyagi tekintetekben a kivételes siker jegyében zajlott le.

KIS KIÁLLÍTÁSOK. *Czencz* János kiállítása a Fészekben a kitünő művészt megillető sikeres fogadtatásban részesült. Czencz művészi tekintélye ugyan már előre biztositotta a sikert, képei ebben az intim keretben mégis meglepetési keltettek. Koloritjának merész, de mindig artisztikus színellentétjei pompásan érvényesültek és aktjainak finom rajza és színskálája nagy hatást gyakoroltak úgy a művészkollegákra, mint a műértő laikus közönségre.
E. *Heresi* Margit a Budai Clubban rendezte meg szokásos karácsonyi kiállítását. Örömmel állapítjuk meg, hogy ez a kiállítása sokkal sikerültebb, mint a tavalyi volt. Ezúttal céltudatos munka eredménye látszik az artisztikusan felfogott és kifejezett tájképeken és arcképeken. Megszünt a művésznő bizonytalansága, mely még tavalyi kiállításán is zavarta a képek egységes hangulatát. Élénk színkontrasztjaiban is ezúttal nem a brutális ellentétet hangsúlyozza, hanem a kiegészités és a kiegyensúlyozás törvényeit illusztrálja.
Brandschah Ottó és *Demeczkyné Wolf* Irma festőművész rajztanárok rendezték meg karácsonyi kiállításukat a Barcsay uccai Madách Imre gimnázium rajztermében. Ezek az évenként ismétlődő kiállítások meggyőző bizonyitékai annak, hogy az ifjúság rajzoktatása művészkezekben van. Ezek a képek nemcsak rajzbéli lelkiismeretségük, a természet szeretetének hangsúlyozása, hanem az egyéni látás mondanivalójával is kitünnek. A rajz és a szín harmonikus hatását, a mesterségbeli tudás jártasságát szerencsésen uralja a művészlélek költőisége.
A Független Művészek helységében rendezte meg nivós kiállítását *Csányi* Lajos és vitéz *Pataky* Ferencz. Csányi olajban erős, sőt megvan a reményünk arra, hogy művészete nagyobb koncepciójú megoldásokban fog kifejezésre jutni. Pataky Ferencz inkább a könnyed friss aquarellel, pastellel de különösképen erős grafikával reprezentál a kiállításokon.
Képzőművészeti Szalon néven egy alkalmi helyiségben jól sikerült kiállítást hozott össze 5 kiállító művész: Mészöly Munkás Béla és Sári Schalk László festőművészek, elrekarcsai Geöres Lajos, Sümegi Schrotta Frigyes, Izbégi Villám Rózsa szobrászművészek.

MŰTEREMKIÁLLÍTÁSOK. *R. Reissmann* Gizella festőművésznő mutatta be ez évi termésének változatos anyagát egy intim kiállítás keretében. Igen jól hatottak a művésznő virág és gyümölcs csendéletei, melyek az anyagszerűség bravúros ábrázolásával tüntek fel. Ugy ezek a frissen készült aquarelljei, mint gyorsan felrakott, hangulatos tájképei és néhány kitünően sikerült másolat, különösen az Utolsó vacsora kópiája azt bizonyitják, hogy R. Reissmann Gizella, akinek neve egyébként a Műcsarnok kiállításairól jól ismert, évről-évre biztosabban és egyre nagyobb tudásával a mesterségnek kezeli az ecsetet.
Radnay Miklós, a fiatalabb festőgeneráció egyik legtehetségesebb tagja mutatta be nyári munkáinak válogatott gyüjteményét. Az erős színérzéssel látott impresszionista hangulatok szerencsésen nyernek kifejezést a biztoskezu rajzoló komponáló tehetségének útján. Ezek a színhangulatok nem üres álmodozások, hanem egy sok mondanivalójú festőnek erőteljes megnyilatkozásai. Radnay Miklós most azon az úton van, amelyik elvezetheti a maga egyéniségének kinyilatkoztatásához. Látása egyéni, kifejezési eszközeiben pedig mindig artisztikus. Műtermi kiállítása után logikus lenne egy gyüjteményes kiállításon való megjelenése.
Csillay József festőművész, akinek rézkarcaival külföldi sikerei is voltak, ezuttal az olajtechnikában mutatta meg piktori vénájának bőségét. Erőteljes színfoltjai és finom előadású rajzkulturája adnak értéket olajképeinek. Ezek a képek már azt igazolják, hogy túl van a mesterség eszközeinek keresésén és ami művészi becsvágyát felkelti, az a magyar táj couleur local-ja, mely minden egyes képén markánsan nyilatkozik meg. Figuráiban épp úgy mint tájképein a magyar táj speciális hangulata uralkodik.
A Veres Pálné uccai gimnázium rajztermében műteremkiállítást rendeztek Bakonyi Kató, Dicsőffy Kata, H. Schuschny Erna, Horváth Lilian, Juvanc Iréneusné, özv. Petrányi Gézáné, Rózsavölgyi Ágnes, Kittnerné Schönteil Margit, Tóbisch Ilona és dr. Vadász Elemérné. A kellemes összhatású kiállítás legjobb darabjai *Bakonyi* Kató, *Dicsőffy* Kata, H. *Schuschny* Erna és *Tóbisch* Ilona festőművésznőktől valók, akiknek neveivel a Nemzeti Szalon kiállításain sűrűn találkozik a tárlatlátogató közönség.
Kiss Farkas Imre a feltörekvő festőgenerációnak egyik vezetője. Művészetének súlya és egyéniségének kvalitásai

Kampis J.: Hajléktalan képzőművészet.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

Szív küldi szívnek...

De Amicis olasz író világhírű ifjúsági regénye filmen

Szív . . . Ki ne emlékeznék De Amicis híres-gyönyörű ifjúsági regényére? Ifjúságunk megható emlék-órái most a filmvásznon elevenednek meg: könnyes szemmel nézzük az örök játékot, az ifjúság legszebb regényét . . .

Íme, most élő alakban jelenik meg előttünk a gonosz Franti, aki már harmadszor ismétli az osztályt, aki durva ököllel tesz „igazságot", s aki semmilyen gaztettől nem riad vissza. Gyengéd szeretettel üdvözöljük a kis nyomorék Crossit, akinek az anyja zöldséges kofa, s aki azt hiszi, hogy az apja Amerikában van, pedig börtönben bűnhődik könnyelműsége miatt.

Itt mozog és beszél a vásznon Precusa, a derék fiú, aki mérhetetlenül sokat szenved korhely, iszákos apja miatt. Több ütleget kap, mint kenyeret.

S most Juliot látjuk, aki — hogy apja helyzetén segítsen — éjfélig címeket ír, s emiatt elhanyagolja tanulmányait. Pedig ő a bank nagyszerű ösztöndíjának és aranyérmének legesélyesebb jelöltje. A díjat más nyeri . . . de ekkor az apa elmondja, hogy véletlenül tanuja volt fia önfeláldozásának, s a fiúi szeretetnek ez a megható megnyilvánulása többet ér, mint bármilyen iskolai jutalom . . .

★

Kedves és pajkos, jó és rossz fiúk: de szívesen üdvözlünk benneteket! Ajkatokról szív szól hozzánk szívből — szív küldi szívnek mélyen emberi, meleg üdvözletét. Derék fiúk és Perbono úr, nemeslelkű osztályfőnök, de jó, hogy eljöttetek hozzánk és egy kis vigaszt hoztatok a világvihar közepette!

De Amicis úgyszólván minden nyelvre lefordított és sokszázezer példányban olvasott regényét s spanyolok vitték vászonra. A legtalálóbb kritika talán ez: sok szívvel.

Szerencsés ötlet volt, hogy a filmet első szavától az utolsóig magyarra szinkronizálták. a „Szív" magyarul szól hozzánk, s ez különösen vonzóvá teszi a filmet.

Őszintén meg kell dícsérni az osztályfőnök szerepét mondó Toronyi Imrét, egyik legszebben és legtisztább magyarsággal beszélő színészünket, aki Perbono alakját elképzelésünkhöz hűen szólaltatja meg. Hangja valóban a szív szava. De kitűnőek a fiúk is, az egyik fővárosi középiskola diákjai. Jól van, gyerekek!

A „Szív" hőse
(Jánosa rajza.)

★

Az Omnia nézőterén több a felnőtt, mint a diák. És több felnőtt szipog, vagy törülgeti nagy titokban a szemét, mint gyermek.

Ó, szép ifjúságunk . . . ó, boldog ifjúságunk . . . nem kell-e könnyeznünk, ha rágondolunk?

A szív és az ifjúság dala fájóanédesen muzsikál lelkünkben. IV B... tanárok, pajtások . . . matematika és Balassa Bálint . . .

„Béborult ifjúságom . . . Régi időm elmúlt . . . Ennyi gyötrelemmel, Vagy ennél is többel — Ifjúságom mint éljem?

Köszönjük De Amicis-nek, a nagy ifjúsági költőnek, hogy két órára visszaadta diákkorunk minden örömét-fájdalmát, s visszaadta szívünket, amely szegény, a mai kemény időkben olyan hajlamos arra, hogy megkérgesedjék . . .

Homo Novus

Hajléktalan képzőművészet

Ma, a háború utolsó erőfeszítései közepette Európaszerte sokan válnak hajléktalanokká, sokan vesztik el sokszor generációkon át gyűjtött és megszokott bútoraikat, kedves emlékeiket és kerülnek idegen környezetbe, idegen bútorok közé, melyek csak évek multán lesznek ismét otthonná, meleg házi tűzhellyé. De talán senki számára sem olyan fájdalmas a környezet hirtelen megváltozása, mint a festő, a szobrász számára, ki évtizedeken át dolgozott ugyanazon a helyen, ugyanabban a megszokott világításban, ugyanazok közt a lomok és műtermi kacatok közt, melyeket megszokott, melyek közt minden szögnek-gombnak tudta a helyét. Az új környezetben megszokott kedves szerszámai helyett új szerszámokkal dolgozik és ihlettelenül ténfereg sokáig, szinte úgy érezve, hogy lelkét elhagyta valahol, régi otthonának porfelhőbe vesző romjai között.

A mi művészeink közt is sokan szenvedték át a hajléktalanná válás keservét és szenvedik az új otthon ridegségét és ihlettelenségét. Jeles nevek egész sora van ezek közt; bombakárosult lett Horvai János, Györffy István, Pap Domokos, Kiss Farkas Imre és többen mások is. De mindezeken felül fedél nélkül maradt a magyar képzőművészet, mióta a nyári nap a Műcsarnok tetőtlen termeibe szabadon süt be, s a szél szabadon jár a düledező falak között.

Ötven éve áll már ez az épület, mely átment a köztudatba, mint *a magyar művészet empóriuma*, mint gyűlhelye a magyar művészi szellem megnyilvánulásának. Ezek a romladozó falak látták a magyar művészet emelkedett stílusát és látták dekadenciáját, látták keresztmetszetében ötéven év magyar művészettörténetét, a művészet változásait s a közönség alakulását. Romlása nemcsak a nemes emlékek miatt fájdalmas, amelyek falaihoz fűződnek, de a pusztulás egyben súlyos problémát is jelent, mert egyidőre, míg az épületet helyrehozzák, hajléktalanná lettek a tárlatok, a műértő magyar közönség e kedves és évről évre várt eseményei.

Kampis János

Goethe utolsó rokona

Most ünnepelte kilencvenharmadik születésnapját Fanny *Irlinger*. A postaigazgató özvegye *Goethe utolsó élő rokona*. Az idős úriasszony a legkitűnőbb szellemi frisseségnek örvend.

Bécsi művészek hangversenye

Szombathelyen a Közművelődési egyesület rendezésében a magyar—német művészcsere keretében magasszínvonalú hangversenyt tartottak. A bécsi Operaház művészei és a bécsi zenei élet ismert szereplői léptek fel a szombathelyi hangversenyen. A *Sedlak—Winkler*-vonósnégyes Beethoven G-dur vonósnégyesét játszotta művészettel, *Schober* Mária, a bécsi operaház szoprán-énekesnője Mozart—Schubert- és Schumann-dalokat énekelt. *Sedlak* Frigyes hegedűszólói és *Winkler* Vilmos gordonkaművész szólói, úgyszintén *Rassler* Alisz zongoraművésznő zongoraszámai rendkívül nagy sikert arattak. A szombathelyi zeneértő közönség lelkes ünneplésben részesítette **a bécsi vendégművészeket.**

Pesti esték

Madách-színház Egész héten minden este (½7): vasárnap délután (3): Ártatlanok
Erzsébetvárosi (6): Cserebogár, sárga cserebogár
Markus Parkszínház (6. vas. és ünnepnap ½4-kor) Szakítok magával
Népvarieté (Sportcsarnok (½7): Vasár- és ünnepnap ½4 és 6): Artista parádé
MAGYAR MŰSZINKÖR: csak vasárnap: **Pénz nem boldogít.** (3, 5, 7).
A többi színházak előadást nem tartanak.

BEMUTATÓ FILMSZÍNHÁZAK:

Belvárosi Híradó-filmszínház (Petőfi Sándor-utca 6. (T.: 181-244) **Vérben és vasban** (kultúrfilm). **Rajzos híradó Firenzéről. Magyar-, Ufa-, Európa- és Külön híradók.** Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig. Hűtött nézőtér!
Corvin (T.: 138-988 és 339-584) H. 3, 5, ½8, vas. d. e. 11-kor is: **Nagy város.**
Deák (Tel.: 125-952) H. ¼4, ½6, ½8, szomb. ½2, v. és ü. 11-kor is: **Két Bajthay.** (Nagy István, Kelemen Éva, Somlay Arthur, dr. Hosszu Zoltán). (4. hétre prol.) Biztonságos óvóhely!
Fórum (T.: 189-707 és [illegible]9-543) Előad. kezd. 3, 5, 7, v. és ü. 11-[illegible] is: **Viharszárnyakon** Nézők részére mode[illegible] óvóhely!
Híradó Filmszínház (Erzsébet-körút 13.) (Telefon: 222-499) **Csodálatos műszerünk a szem** (kultúrfilm) **Rajzos híradó Firenzéről. Magyar-, Ufa-, Európa- és Külön híradók.** Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig Hűtött nézőtér!
Kaszinó (T.: 383-102 185-329) H ¼4 ½6 ½8. szomb ½2-kor is v. és ü d e 11—1 óráig. d. u. ¼4, ½6. ½8: **Két Bajthay.** (Nagy István, Kelemen Éva, Hosszu Zoltán)
Korzó (T.: 18-28-18) Előadások 3, 5, 7., ezenkívül szomb. 1. v. és ü. délelőtt 11-kor is: Gigli: **Erősebb a szerelemnél.** A színház befogadóképességének megfelelő óvóhely.
Nemzeti Apolló (T.: 222-002) H. 3, 5, 7, szomb 1-kor, v. és ü. 11 és 1-kor is: **Az ismeretlen asszony.** Modern 800 személyes óvóhely.
Rádius (T.: 122-098 és 120-564) H ¼4. ½6, ½8, sz. ½2, v. és ü. 11-kor is: **A bíboros levele.** Óvóhely van!
Szittya—City (T.: 111-140) Előadások kezdete ¼4. ½6. ½8: **Csodarepülő.** (20. hétre prol.)
Uránia (T.: 146-046) H. 3, 5, ½8 v. és ü. 11 órakor is: **Titanic.**

UTÁNJÁTSZÓ FILMSZÍNHÁZAK:

Barlang (422-722) H 3, 5, 7. szomb., vasárnap és ü. 1, 3, 5, 7: **„Ketten a tengeren"** című filmből! Szomb vasár és ünnepnap az 1 órás előadás mérsékelt helyárakkal!
Beleznay—Studió (T.: 225-276) Előad kezd ¼4, ½6, ½8, v és ü. ½2-kor is: **Irta az élet.**
Capitol (T.: 134-337) Előad. kezd. 3, 5, 7 v. és ü. 11 és 1-kor is: **Őnagysága beloppan**
Csaba—Savoy (T.: 146-040) H. 3, 5, 7, v. és ü. 11 és 1-kor is: **A nagy út.**
Duna—Lloyd (T.: 111-994) H. 3, 5, 7, v. és ü. 1-kor is: **Szerelmi riadó.**
Kamara (T.: 423-901) Előad mindennap ½12 ½2, ¼4, ½6, ½8: **Sárga kaszinó.** Modern 500 személyes óvóhely!
Mesevár (T.: 114-502) H. ¼4. ½6. ½8. v. és ü ½2-kor is: **Végzetes éjszaka.**
Pest—Palace (Tel.: 221-222) Előad. naponta ½12, ½2, ¼4, ½6, ½8: **Forgószél.** (5. hétre prol.)
Újbuda—Simplon (Tel.: 268-999) H. ¼4, ½6 ½8, v. és ü. ½2-kor is: **Szerelmi riadó.**

TOVÁBBJÁTSZÓ FILMSZÍNHÁZAK:

Adria—Admiral (T.: 353-707) H. 3, 5, 7, v. és ü. 11 és 1-kor is: **Hölgyek előnyben.** Hétfőtől: **Elkésett szerelem.**
Budai Apolló (T.: 351-500) H. ¼4, ½6, ½8, v. és ü. ½2-kor is: **Régi szép idők.** Vasárnap d. e. 11-kor: **Melyiket szeressem?** Hétfőtől: **Vívódás.**
Damjanich (T.: 425-644) H. ¼4. ½6. ½8, v. és ü. ½2-kor is: **Bécsi melódiák.** Hétfőtől: **Komédiások.**
Erzsébet (T.: 222-401) H. 3, 5 7 v. és ü 1-kor is: **Hurrá, apa lettem!** (2. hétre prol.)
Glória (T.: 427-521) H. ¼4, ½6, ½8, v. és ü. ½2-kor is: **Péntek Rézi.** Hétfőtől: **Krisztus katonája.**
Ipoly (T.: 29-26-26) Hétköznap ½6. ½8, v. és ü. ½2, ¼4, ½6, ½8: **Édes mostoha.** Hétfőtől: **Forradalom grófja.**
Józsefvárosi (T.: 131-316) H. 3, 5, 7. v. és ü 1-kor is: **Magyar kívánsághangverseny.** Hétfőtől: **A király bolondja.**
Ősbuda (T.: 363-165) H. 5 és 7, szomb. ¼4, ½6, ½8, vas. ½2, ¼4, ½6, ½8: **Ingovány foglya.**
Rákóczi (T.: 426-326) Előad. naponta 11, 1, 3, 5, 7: **Éjfélre kiderül.**
Tinódi (T.: 225-602) H. ¼4, ½6, ½8, v. és ü. 11 és ½2-kor is: **Éjfélre kiderül.**
Tisza—Eldorádó (T.: 133-171) H ¼4, ½6 ½8, v. és ü. ½2-kor is: **A Noszty-fiú esete Tóth Marival.**
Turán (T.: 120-003) H. ½2, ¼4, ½6, ½8, v. és ü. 11-kor is: **Hölgyek előnyben.** Héfőtől: **Sarajevo.**
Ugocsa—Astra (T.: 154-422) H. ¼4. ½6. ½8 v. ½2-kor is: **Moszkva—Sanghai.**
Zuglói (T.: 297-093) H. ½2, ¼4. ½6. ½8, v és ü. ¼12-kor is: **Életre ítéltek.** Hétfőtől: **Varieté.**

Rádióműsor

VASÁRNAP

7: Fohász. Szózat. Reggeli zene. — **7.30:** Őszinte beszéd. — **8.50:** Hírek. — **9:** Egyházi ének és szentbeszéd a főutcai Szent Flórián görögkatolikus magyar plébániatemplomból. — **10:** Egyházi ének és szentbeszéd a Budavári Koronázó Főtemplomból. — **11.15:** Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. — **12.15:** Mise után a csornai templom előtt. — **12.30:** Az Operaházi zenekar műsorából. — **13.45:** Időjelzés, hírek. — **14:** Művészlemezek. — **14.55:** Anyák öt perce. — **15:** A földművelési minisztérium rádióelőadás-sorozata. — **15.45:** Matolcsy Margit és Solti Károly magyar nótákat énekel. — **16.16:** Csekefalván az Amerikát járt magyarok között. — **16.55:** Hírek. — **17:** A Székesfővárosi Zenekar hangversenye. — **18.25:** Még alig volt reggel... Versek a napkeltéről. **18.50:** Hírek. — **19:** Váczy Gyula és Váczy Károly Brahms f-moll zongora- és klarinétszonátáját adják elő. — **19.25:** Egy régi nyár muzsikáló emlékei. — **20.25:** Rigófüttytől tücsökcirpelésig. Egy nyári nap versben és muzsikában. — **21.40:** Hírek, sport- és lóversenyeredmények. — **22.10:** Hírek német nyelven. — **22.20:** Ki mit szeret? — **23.45:** Hírek.

Soron: olasz repülőfilm

Viharszárnyakon, bemutatta a Fórum

Német és magyar repülőfilmek után soron: *olasz repülőfilm.* Az olasz repülés *Mussolini* és a fasizmus elgondolásainak megfelelően a rekordrepülés és a harcirepülés terén egyaránt jelentős fejlődést mutat. Már a fasizmus uralomrajutásának első éveiben megkezdődött az ifjúság repülőkiképzése, a középiskolákban vitorlázó repülőgépeken, az akadémiákon pedig motorosgépeken. Mussolini is szenvedélyes repülő. Sokszor tett nagyobb repülőutakat magavezette gépén. Természetes, hogy fiai is repülők lettek. Bruno fia résztvett az abesszín hadjáratban is és a mostani világháborúban új gép kipróbálása közben halt hősi repülőhalált.

A Duce másik fia, Vittorio is repülő és *a színvonalbeli emelkedés útján néhány évvel ezelőtt nagy lendülettel elindult olasz filmgyártás területén is vállalt szerepet.* A Budapesten most bemutatott „Viharszárnyakon" című olasz repülőfilm is Vittorio *Mussolini* felügyelete alatt készült.

Ez a film nem a mostani háború olasz repülőhőseinek állít emléket, hanem *az olasz repülés világháború utáni hőskorának, elszánt, minden akadályt leküzdő lelkes repülőinek* és azoknak *a repülőakadémistáknak*, akik közül az abesszín háborúban és a mostani háborúban *sok ismert, kiváló repülőhős került ki.*

★

A „Viharszárnyakon" című filmjáték története az első világháború utáni években kezdődik, amikor az olasz repülőhősök is *elfeledten kallódtak Itália különböző vidékein.* A filmtörténet hőse: a volt pilótakapitány se találja helyét, minden gondolata a repülés és régi, avult gépén körrepülésekre viszi a nagyritkán jelentkező külföldieket. Felesége azt kívánja, hogy apja vállalatánál dolgozzék, a kapitány érdeklődését azonban nem tudja elvonni a repülés kérdésétől. Szakítanak és a férfi Dél-Amerikába kerül, ahol ismert pilóta lesz. A harmincas években, amikor az Óceán átrepülése foglalkoztatta a világot, részvénytársaság verődött össze egy újság kiadója körül a kapitány *óceánrepülésének* finanszírozására. Nagy reklámmal dolgoznak és a tervezett óceánrepülés híre bejárja a világsajtót. Odahaza is megtudják a tervet.

Közben fia, aki gyermekkorától szintén rajongója a repülésnek, mint diák, megtanulta a vitorlázó repülést. A fiú 18 éves korában a repülőakadémiára szeretne beiratkozni, amihez apai beleegyezés kell. Anyja és nagyapja hiába ellenzik a tervet, a fiú, aki az óceánrepülésről szóló hírből tudja meg apja hollétét, levélben keresi fel. Levele utóléri az apát, aki szívesen adja beleegyezését.

Az *óceánrepülés* azonban *egyre halasztódik.* A sok huzavona közepette a kapitány rájön arra, hogy az egész dolgot *a lap reklámjaként találták ki* és a gépet, amelyet megszereztek, ki se fizették. Emlékünkbe idézi ez a jelenet azokat az időket, amikor *az óceánrepülés körül valóban sok hasonló szédelgés történt* és emlékeztet az óceánrepülés igazi hőseire, az amerikai *Lindbergre,* Roosevelt nagy ellenfelére és a magyar *Endresz* Györgyre és *Magyar* Sándorra.

★

A filmjáték főszereplője végre is megunja a sok halogatást és a lapkiadó szédelgését és egy este *hirtelen elhatározza, hogy indul.* Fiának levele váltja ki elhatározását. Otthon akadémiákon tanítják az ifjúságot, tehát neki is otthon lenne a helye, hogy taníthasson. Minden előkészítés, időjárásjelentés stb. nélkül indul az óceánrepülésre. Hiába sír az utolsó percben érkező lapkiadó a repülőtéren, hogy a repülőgép se az övék és hiába riadóztatja a rendőrséget, az elszánt ember *nekivág az Óceánnak, amely felett hatalmas vihar tombol.*

A rádió és a lapok világgá kürtölik **merész indulását és útjának egy részén meg is figyelik. Aztán** *eltűnik* **és később csak** ***a repülőgép roncsait találják meg.*** **Évek mul**nak. Fia már repülőhadnagy és lázadó afrikai törzsek leverésére vezényelt csapatok támogatására küldik. Heves harcok folynak a lázadókkal. A harcokban kitünteti magát az egyik olasz légionárius, akiről hamarosan megtudjuk, hogy *az álnéven szereplő eltűnt óceánrepülővel azonos.* Fia a harcok során megsebesül. Társa jelenti, **hogy sebesülten ül a leszállott gépben, amelyet** ***segítségért kellene küldeni.***

★

Amikor a főhadnagy nevét említi és az apa meghallja, jelentkezik a repülésre. Kézigránáttal tör utat a harcoló bennszülötteken keresztül, mielőtt azonban eléri a repülőgépet, egy fiatal bennszülöttel kell késpárbajt vívnia. Ellenfelét leszúrja, de maga is súlyosan sebesül. Így is *hazaviszi gépét eszméletlen állapotban lévő fiával és segítséget küld.* Régi repülőtársa felismeri betegágyán s karjaiban leheli ki életét a hős kapitány. A repülőbajtársak a veszélyes helyzetbe került csapat megsegítésére idejében érkeznek. A kapitány kitüntetését már csak fia veheti át.

A filmjáték, a délamerikai részletek kivételével, amelyek kissé hosszadalmassá váltak, érdekes, leköti a figyelmet. Amadeo *Nazzari* alakítása a főszerepben kitűnő és jók még Mario *Ferrari*, Robertó *Villa* és a többi szereplő is. Sikerült rendezés és szép felvételek járulnak hozzá a filmjáték érdekesebbé tételéhez. Figyelemreméltók a repülésről, a repülőakadémikusok kiképzéséről és helyenként izgalmasak a harcokról készült felvételek.

Somody István

A Magyar Művészek Házának alakuló közgyűlése

A Magyar Művészek Háza pénteken délután tartotta alakuló közgyűlését, amelyen *Palló* Imre miniszteri biztos, országgyűlési képviselő üdvözölte az egybegyűlteket. Utána *Oláh* György képviselő, elnök mondott beszédet és a vezetőség, illetve az alapítótagok sorában büszke örömmel üdvözölte íróink közül elsősorban *Erdélyi* Józsefet, *Nyirő* Józsefet és *Wass* Albertet. A gyűlés egyetlen pontja az alapszabályok felolvasása, illetve tudomásulvétele volt. A közgyűlésen a magyar irodalmi és művészeti élet színe-java jelent meg.

A Rothschild-mama: Fedák Sári

Az Új Magyar Színház valószínűleg még ebben az évadban színrehozza a *Frankfurtiak* című nagysikerű *Rothschild*-vígjátékot. Az új átdolgozásban színrekerülő darab leghíresebb és leghálásabb szerepét: az öreg Rothschild-mamát *Fedák* Sári játssza.

„Dr. Kovács Istvan" egy prágai filmszínház műsorán

A prágai Passage filmszínház műsorra tűzte a dr. Kovács István című filmet. A magyar filmnek igen nagy sikere van és az előadások állandóan telt házat vonzanak. A cseh sajtó a közönségsikert a film egészséges szociális felfogásának tulajdonítja.

Miért játszanak Karádi-filmeket a vidéki mozik?

Különösen a vidéki közönséget érdekli, hogy *miért kerülhetnek még ma is színre a magyar városokban és fürdőhelyeken Karádi-filmek,* holott a művésznőt kizárta tagjai közül a színészkamara és a pesti mozikat eltanácsolták filmjeinek előadásától. A Karádi-filmeket vidéken csak *gazdasági okokból* engedik előadni. Az érdekelt filmkölcsönző csak addig forgalmazhatja Karádi-filmjét, amíg a gyártási költségek megtérülnek, azután köteles a filmet — skatulyába zárni . . .

Doroghi Farkas Ákos polgármester nyilatkozott az időszerű kérdésekről:

Lesz a fővárosnak elegendő élelmiszere, tüzelője télire

Rendőrkézre kell adni a rémhírterjesztőket
Ma mindenki elsőrendű kötelessége a becsületes helytállás

Néhány hónapja annak, hogy Doroghi *Farkas* Ákos polgármester átvette hivatalát. A főváros lakossága természetesen azóta fokozott figyelemmel kíséri működését, amelynek eredményei igen *kedvezően alakulnak*. Szociális téren végrehajtott újításai, a szegények felkarolása, a munkások érdekeinek megfelelő védelme és más közérdekű reformjai a lakosság minden rétegében nemcsak figyelmet, hanem megelégedést is keltettek. Megnyugtatólag hatott a lakosságra a polgármesternek különösen az az intézkedése, hogy a főváros téli élelmiszerszükségletének kielégítésére a szükséges élelmiszermennyiségeket *már biztosította*. De minden erejével azon van, hogy a háború következtében felmerülő összes problémák is megoldást nyerjenek és a termelés munkájában *a legkisebb fennakadás se álljon be*.

Doroghi *Farkas* Ákos polgármesterrel alkalmunk volt beszélni egyes *időszerű* kérdésekről. Arra a kérdésre, hogyan látja Budapest lakosságának helyzetét a mostani küzdelemben, a következőkben nyilatkozott:

— Tisztában kell lennünk azzal — mondotta —, hogy mindenki számára elsőrendű kötelesség a *becsületes helytállás*. Budapest lakossága ebbeli kötelességének az elmult hónapok alatt is megfelelt, ami egyedül annak tulajdonítható, hogy tisztán látja a ráháruló feladatok jelentőségét és azt, hogy a mostani nagy küzdelem nemcsak a harctéren küzdő honvédeinktől követeli meg a teljes erőkifejtést, hanem a belső fronton dolgozó polgári lakosságtól is. Ezért örömmel állapíthatom meg, hogy *a belső front szilárd és mindenki az idő komolyságához mérten dolgozik a győzelemért.*

Arra a kérdésre, hogy a főváros közigazgatásának adminisztrációja *csökkent létszámú* tisztviselői karával meg tud-e felelni a reá váró nagy követelményeknek, a polgármester a következőkben nyilatkozott:

— A főváros adminisztrációja is *teljes* erejével küzd azért — mondotta —, hogy a felfokozott követelményeknek megfelelhessen. A tisztviselők létszáma ugyan csökkent, ez azonban a legkisebb mértékben sem érinti az adminisztráció munkáját, még akkor sem, *ha átmenetileg* bizonyos nem várt méretű nehézségek merülnek fel. Legfeljebb kisebb torlódások, vagy fennakadások állhatnak elő, ezek megszüntetésére azonban mindent elkövetünk. Legutóbb az *egyik elöljáróságunk épületét bombatámadás érte.* A támadás ellenére az elöljáróság munkájában *sem állt be fennakadás.* Ezért hiszem, bármilyen súlyos megpróbáltatások is következnének be, *a közigazgatás mindenkor a helyén lesz és teljesíteni fogja kötelességét.*

— A főváros téli *élelmiszerellátásáról*, úgy tudjuk, már gondoskodás történt. Ugyanez áll a *tüzelőszerre is?* — kérdeztük.

— A főváros téli élelmiszerellátásáról — felelte — már megfelelően gondoskodtunk és a főváros területén kívül, bizonyos helyeken is *a szükségletnek megfelelő készleteket* halmoztunk fel. A téli tüzelőszerellátás hasonlóan állandó gondoskodás tárgya. Sajnos, azonban sürgetésem és kérésem ellenére az ezzel összefüggő intézkedések *elkésetten* történtek. Mégis bízom, hogy a kormányhatóság a legerélyesebb módon kezeli ezt a kérdést, mert a magam részéről nem tudnék felelősséget vállalni az e téren esetleg mutatkozó késedelemért.

A polgármesterhez ezután a következő kérdést intéztük:

— Kivételes időkben a főváros polgármestere törvényben biztosított jogait minden alkalommal fokozottabban gyakorolta. *Módja van erre ma is a főváros első polgárának?*

— Igen — válaszolta a polgármester. — A mostani háborús helyzetben természetesen *nem lehet mindenkor a törvényben előírt szigorú formaságokhoz ragaszkodni.* Előfordult, hogy sürgősen, mindenesetre utólagos bejelentés és jóváhagyás mellett intézkedéseket tettünk. Ha az események a jövőben hasonló követelményeket állítanának fel velem szemben, akkor is hasonlóan cselekszem, mert felfogásom szerint *első az élet* és csak ezt követő fontossággal bírhat az aktaszerű, de mindenesetre törvényes elintézés.

— Mi a véleménye polgármester úrnak — kérdeztük — a fővárosban is tapasztalható *rémhírterjesztésről* és suttogó propagandáról? Hogyan látja az *ez ellen való megfelelő küzdelmet?*

— Az oktalan rémhírterjesztésről és suttogó propagandáról tudomásom van. A főváros lakossága azonban *sokkal fegyelmezettebb, semhogy ezeknek a híreknek hitelt adna*, mégis külön kérek e helyről mindenkit, hogy ennek a *külföldről* irányított szervezett propagandának állja útját azzal, hogy *a rémhírterjesztőket juttassa rendőrkézre.* Ezekkel szemben könyörületnek nem lehet helye, de megvetéssel utasítja el magától a lakosság annak a gondolatát is, hogy küzdelmünk és helytállásunk nem fog diadalt aratni. A történelem során nem egy alkalommal került súlyos helyzetbe az ország. *Ma sokkalta kedvezőbb helyzetben vagyunk, mint bármikor a multban, amikor szintén harcolnunk kellett fennmaradásunkért.* Ezért újból kérem a főváros lakosságát, feltétlenül bízzon a felelős tényezők munkájában, őrizze meg nyugalmát és végezze munkáját lelkes odaadással, hogy hosszú esztendős harcunkért a győzelmet mielőbb elnyerhessük.

*

Eddig tartott beszélgetésünk Doroghi *Farkas* Ákos polgármesterrel, de ez a rövid beszélgetés is megnyugvással szolgálhat a lakosságnak arra, hogy a főváros közigazgatásának adminisztrációja élén a polgármester mindent elkövet, hogy hatáskörén belül a lakosság érdekeit *megfelelő védelemben részesítse.*

Abonyi Ernő

!ELADÓ!

Söntések
Szatócsüzletek
Temetkezési vállalat
Gyárépület
Kőbányák
Parcellák, telkek
Családi házak
Malmok
Selyemfű tételben
Moziház
Faiskola
Cukrosbolt
Fodrász-szalon

Kvarchomok Afrikpótló

7000 mázsa Gyümölcsös
Előköltség nincs!
Forgalmi Ir. Tel.: 334—726
Rákóczi-út 61, III. 6.

A Führer elleni merényletben részt vett tisztek névsora

A legfelsőbb német katonai becsületügyi bizottság kitaszította a német véderőből az árulókat — A kitaszítottakat elítélés céljából átadták a néptörvényszéknek

A vezéri főhadiszállásról jelentik a *Német Távirati Irodának:*

A haderő azt az óhaját terjesztette a Führer elé, hogy becsületének azonnali helyreállítása végett a leggyorsabban szabadítsák meg kíméletlen tisztogatási művelettel mindazoktól a gonoszlevőktől, akik az 1944 július 20-i merényletben részesek voltak. A bűnösöket azután néptörvényszék elé kell állítani.

A Führer a kívánságot teljesítette, miután a hadsereg gyors és tetterős eljárása csirájában elfojtotta a nép- és hazaáruló merényletet. A Führer elrendelte, hogy a hadsereg tábornagyaiból és tábornokaiból álló becsületügyi bíróság vizsgálja meg, ki részes valamiképpen a merényletben és ezeket a hadseregből ki kell küszöbölni, aki pedig gyanús, el kell bocsátani. E becsületügyi bíróságba a Führer meghívta Keitel vezértábornagyot, Rundstädt vezértábornagyot, Guderian vezérezredest, Schroth gyalogsági tábornokot, Sprecht altábornagyot. Helyettesekül Kriebel gyalogsági tábornokot és Kirchheim altábornagyot.

A Führer fenntartotta magának, hogy a becsületügyi bíróság javaslatai fölött személyesen döntsön. Azoknak a katonáknak, akiket a Führer kitaszít a hadseregből, nincs semmi közössége többé a Nagy-Német Birodalom tisztességes katonáinak milliói-val, akik a haderő egyenruháját viselik és azokkal a százezrekkel, akik hűségüket halálukkal pecsételték meg. Ezért ezek fölött nem a véderő törvényszéke, hanem a néptörvényszék kell hogy ítéletet mondjon a többi bűntettesekkel együtt.

Ugyanez szól azokra a katonákra is, akiket előbb a véderőből elbocsátanak.

A Führer által kinevezett becsületügyi bíróság augusztus 4-én összeült és az előtte lévő vizsgálati eredmények alapján a Führer elé a következő javaslatokat terjesztette:

A véderőből kiutasítják:

a) a letartóztatásban levő *Witzleben* vezértábornagyot, *Fellgiebelt*, a hírszerző csapatok tábornokát, *von Hase* altábornagyot, *Stieff* vezérőrnagyot, *von Treschkow* vezérőrnagyot, *Hansen* ezredest, *Bernadis* alezredest, *Hayessen* őrnagyot, *Klausing* századost, *von der Schulenburg* gróf főhadnagyot, *von Hagen* főhadnagyot, *York von Wartenburg* gróf hadnagyot.

b) a július 20-án rögtönítélettel agyonlőtt *Olbricht* gyalogsági tábornokot, *Stauffenberg* gróf, ezredest, *Freytag-Leringhoven* ezredest, *Schra-Haeften* főhadnagyot.

c) azokat az árulókat, akik öngyilkosság elkövetésével maguk beismerték bűnösségüket: *Beck* vezérezredest, *Wagner* tüzérségi tábornokot, *von Freytag-Leringheven* ezredest, *Schrader* főhadnagyot.

d) *Lindemann* tüzérségi tábornokot és *Kuhn* őrnagyot, akik a bolsevistákhoz szöktek át.

e) *Hoepner* volt vezérezredes kitaszítására felesleges a javaslat, mert Hoepner, akit 1942-ben már kiküszöböltek a véderőből, nem tagja többé a hadseregnek.

A Führer helytadott a javaslatoknak. A kitaszítottakat elítélés céljából átadják a néptörvényszéknek.

A néptörvényszék előtt a bűnösök elleni tárgyalás rövidesen megkezdődik. *(MTI)*

Mit jelent a szériában kijött felfokozott hatású különleges robbanó anyaggal töltött új rendszerű „V. 1.“

A legutóbbi napok eseményei lényeges változást okoztak nemcsak az angol főváros és a délangliai városok életében, hanem a hadvezetésben és a politikai vonalvezetésben. A legutóbbi napokig mindent elkövetett az angol bel- és külpolitika, hogy bagatelizálja az első német megtorló fegyver hatását, a brit hadvezetésben leplezni igyekezett azokat a hallatlan erőfeszítéseket, amelyeket a német fegyver megszüntetésére tett, eddig teljesen eredménytelenül.

A szerdai nap folyamán több aktiv brit miniszter felkereste Churchill és követelte, hogy egyezzék bele London teljes kiürítésébe. A brit miniszterelnök kereken visszautasította a kérést. És azzal érvelt, hogy London kiürítésének áttekinthetetlen és példátlan politikai következményei lehetnének, egyben pedig maga alá temethetné az egész angol propagandagépezetet.

Az angol hadvezetőség, különösen Harris tábornagy ugyanis állandóan azt ígérte az angol népnek, hogy a németeket nemcsak a fővárosból és a nagyobb városokból, hanem a háborúból is kibokszolják és hogy addig bokszolják Berlint, míg Németországnak ez a szíve megszűnik dobogni. Ugyanakkor Kanadából milliószámra szállították haza Angliába az oda evakuált gyereket, azon az alapon, hogy Londont többé semmi baj nem érheti. London kiürítése tehát nemcsak a hadvezetés, hanem a politikai propaganda teljes kudarcát is jelentené.

Churchill tehát London kiürítése helyett — mint a Wilhelmstrassén megállapították — Montgomery főhadiszállására repült, most már másodízben, hogy felszólítsa, hogy kímélet nélkül szorgalmazza a döntést Normandiában és az amerikaiakkal együtt erőszakolja az áttörést. Ezzel

Angliában tetőfokára hágott az izgalom, a nép szélesebb rétegeiben is kezdenek rádöbbenni arra, hogy Anglia elvesztette a háborút.

Az angol propaganda maga is kezdi felismerni az angliai néphangulat kebelében való válto-

Mindent megmond! Legaktuálisabb könyv!

JÁNOSY I.:

A repülés ABC-je

480 oldal, 480 ábra Ára 32.— P

Kapható:

Magyar Repülő Sajtóvállalat

Budapest, VII., Király-utca 93
és a könyvkereskedőknél

BARNA látszer-specialista szemüvege 25 éve óta márka. Andrássy-út 28. (Opera mellett.)

Budapestvidéki villamosnagyipari vállalat keres azonnali belépésre tiszta keresztény származású, jó elméleti képzettségű, fiatal

vegyész- és gépészmérnököket

lehetőleg némi gyakorlattal. Ajánlatokat „Nagyvállalat“ jeligére vitéz Nagyselyki Hirdetővállalathoz, VII., Erzsébet-körút 23.

ÓRÁK, ékszerek, órajavítások PREGARTNER, Múzeum-körút 6i. T. 382—444. ÉKSZERVÉTEL

zást és ezért mindent elkövet, hogy Rommel a német néphős és a britek ostorának autószerencsétlenségét komolynak, sőt halálos kimenetelűnek állítsa be. Ezzel kapcsolatban csak arra akarunk utalni, hogy a külföldi újságírók a berlini sajtókonferencia nagytermében felhívták Rommel tábornagy főhadiszállását, hogy a leghivatalosabb helyről érdeklődjenek hogyléte felől. Sikerült megkapni a kapcsolást és a külföldi laptudósítók kérdésére a főhadiszállás azt válaszolta:

„a vezértábornagy úr maga jönne a telefonhoz, de most elnézést kér, nem teheti, mert borotválkozik.“

Az agyrémek birodalomba tartozó hírlapi kacsák királynőjét az angol propaganda lőtte le a napokban. Az angol lapok terjedelmesen közölték, hogy Berlinben a külföldi tudósítók részére már nem rendeznek sajtókonferenciát, a következő esett meg: Sommerfeld őrnagy, a konferenciák katonai szóvivője — az angol újságok szerint — kijelentette volna: Németország nem halad egy katasztrófa felé, hanem már benne is van. Az angol lapok közölték, hogy erre a kijelentésre a konferenciát vezető miniszteri osztályfőnök megvonta volna a szót Sommerfeld őrnagytól és egyszer és mindenkorra berekesztette volna a konferenciát.

E kacsa ostobaságánál csak a gonoszsága nagyobb, az angol propaganda ilyen perverz módon akarta elfűrészelni az őrnagyot, akinek tárgyilagos katonai magyarázataiból van tartani valója. A legérdekesebb egyébként, hogy az angol újságcikkeket maga a miniszteri osztályfőnök olvasta fel a külföldi sajtótudósítók előtt és az ostoba kacsán rajtunk kívül csak Sommerfeld őrnagy nevetett jóízűen.

Hunt Béla

Knut Hamsun nyolcvanötöd'k születésnapja

Knut *Hamsun* 85. születésnapját csodálatos testi és szellemi frisseségben, az Oslo közelében lévő vidéki házában tölti. Az Oslóból távollévő birodalmi biztos, Terboven képviseletében G. W. Müller adta át a Führer szerencsekívánó táviratát és a birodalmi biztos szívélyes hangú levelét.

Mint egyidejűleg közlik, Göbbels birodalmi miniszter levelet intézett Knut Hamsunhoz és többek között ezeket írja:

— Nagy öröm számomra, hogy 85. születésnapja alkalmából a saját és az egész német nép szívélyes szerencsekívánatait tolmácsolhatom. Ötvennégy esztendővel ezelőtt az Ön első regénye azonnal lelkes baráti kört teremtett Németországban, amely azóta minden költői alkotásával csak még növekedett. Megtisztelő feladat számomra, hogy e napon az egész nemzet köszönetét kifejezzem Önnek. Kívánom Önnek, igen tisztelt Hamsun Úr, hogy még sok évet töltsön el zavartalan alkotókedvben és egészségben. *(MTI.)*

MINDENFÉLE témából való

régi pénzt, tallérokat,

PLAKETTEKET ÉS ÉRMÉKET gyűjteményem számára VESZEK! BEZDÁNI VI. Lebel-u. 1/b III 1. Csak kedden d. u. 5—7-ig. v. levél

Szombat, 1944 május 6
XI. évfolyam 102. szám

Legendás honvédhőstettek születnek a szovjetarcvonalon

Ára 20 fillér

ÚJ MAGYARSÁG

ELŐFIZETÉSI ARAK: EGY HÓNAPRA 5.60 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 16 PENGŐ FÉLÉVRE 32 PENGŐ, EGYES SZÁM ÁRA KÖZNAPON 20, VASÁRNAP 40 FILLÉR

FELELŐS SZERKESZTŐ: MILOTAY ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 5. TELEFON: 14-64-20, 14-64-28, 14-64-29 ÉS 14-44-00. POSTACSEKKSZÁMLA 6500

VÁROS ÉS FALU

Irta: Orbán János dr.

Nagy sorscsapások, amelyek pörölycsapásként zudulnak rá egy nemzet társadalmára, hatásukban is hasonlók az izzásig hevült vasra zuduló pörölycsapásokhoz: nemcsak rombolnak, hanem edzenek, keményebbé tesznek és betöltik azokat a szakadékokat, amelyek a társadalom egyes rétegeit egymástól elválasztják.

Az angolszász terrortámadások nyomán a magyar város, főként a főváros megindult a falu felé. Ez a kényszerűség-szülte „Stadtflucht" olyan érintkezési felületet teremthet a város és falu viszonyában, amelytől a kérdésnek ha nem is gyökeres megoldása, de legalább is enyhülése várható.

A város és a falu ellentéte nem az elméleti társadalomtudósok agyában megszületett probléma, hanem reális valóság s a társadalmi piramis két ellentétes oldalát képviseli. Földrajzi, műveltségi, lelki és anyagi kérdéskomplexumot rejt magában s belőle a magyar társadalomnak összhangja, vagy disszonanciája, egészséges volta vagy súlyos betegségei következhetnek.

A falu természetéhez kötött és ettől függő életforma s ez a körülmény rányomja bélyegét lakosságának külső és belső életvitelére. A falusi ember munkájában a természettel áll szemben s miközben azt leigázni törekszik, kénytelen alávetni magát az évszakok változásában rejlő kíméletlen törvényszerűségeknek. Az évszakról-évszakra újra meg újra ugyanúgy megismétlődő munka nem tür semmiféle kilengést, egyéni munkabeosztást s a csekély kivétellel azonos foglalkozású lakosságtól megköveteli az azonos munkaritmust. A rájuk zuduló természeti csapások gyakran az egész falut egyszerre sujtják s a közös veszedelem és az ellene való küzdelem kifejleszti az összetartozás érzését. Mindenki ismeri egymást s ennek, valamint az egymásrautaltságnak s az egyforma életszínvonalnak következtében az úgynevezett „sacial control" nagyon erős; mindenki feljogosítva érzi magát arra, hogy a másiknak életmódját ellenőrizze, cselekedeteibe beleszóljon, hibáit erőteljesen megbirálja. Az egyén kénytelen alkalmazkodni a közösséghez, ha nem akarja kihivni maga ellen annak haragját. Nem élheti ki szabadon egyéniségét, a vállalkozási kedvet elnyomja benne az élet és a munkamenet megmásithatatlan egyformasága s szellemi horizontja természetszerűleg legtöbbször leszükül.

És a város? „A falu a szolidaritás, az összetapadás helye, a város az egyéni szabadságé!" — mondja Dékány István. Tág lehetőségek állnak az egyén rendelkezésére élethivatásának megválasztásakor, kiválogathatja közülük azokat az erőket, amelyeknek leküzdésére tehetsége legalkalmasabb. Nem nehezednek rá ólomsúllyal a természet megmásithatatlan törvényei. A különböző rétegekbe tagolódott lakosság nem ismeri egymást, megszünik a közösség ellenőrző ereje s ha az egyénben ki nem fejlődik az önkontroll, akkor teljes szabadság nyílik egyénisége jó vagy rossz oldalának kiélésére.

Hogyan kerülhet egymással szembe a két életforma?

Az emberben kiolthatatlanul él a vágy sorsának javítására, helyzetének jobbátételére. Él ez a falusi emberben is. A mindennapi nehéz robotban fáradók, a kultúrát szomjazók, avagy a vállalkozó szellemű gazdagodni akarók előtt egyaránt ott lebeg a város csábitása a maga civilizációjával, vízvezetékével, villanyával, nyolcórás munkaidejével, mozijával és minden más szórakozási lehetőségével. A város, a nagy polip, kinyujtja karját a falu felé és elszívja annak életerejét. Mindazok, akik helyzetükön javítani szeretnének, belekeveredne ebbe az oldaláramlásba, ott hagyják a falu közösségét s megindulnak a szerencsepróbálás útján. Vagy sikerül nekik, vagy nem. A hátramaradottakkal azonban rendszerint megszakad a komolyabb kapcsolat. Ha sikerül a vállalkozás, „úr" lesz belőle, munkás, altiszt vagy egyéb, lenézi az otthonmaradtakat. Ha pedig nem sikerül, akkor szégyenli magát előttük s nyomtalanul elvész a városi proletariátus útvesztőiben. Az otthonmaradottak pedig irigységgel vegyes haraggal néznek utánuk. A mozdulni nem merők, a helyzetükön javítani nem tudók dühe él bennük, irigylik jobb sorsukat, nagyobb kényelmüket, „úr" mivoltukat. Egy kicsit renegátoknak is tartják őket, mert otthagyták a falu közösségét, nem akarják nyiltan elismerni, hogy azok a társadalmi ranglétrán föléjük kerekedtek. A földműves ember csak a maga kétkézi munkáját tartja értékesnek, nemcsak a szellemi munkást, hanem az iparost is bizonyos mértékig lenézi s nem tudja megérteni, hogy azt miért fizetik jobban nála. Ebből a sokféle érzésből egyetlen érzés válik uralkodóvá, gyülölet a város, mint életforma iránt s ez az érzés azután lenézésben és megvetésben igyekszik megnyugvást találni.

Ha a városi ember lelkialkatát analizáljuk, igen érdekes dolgokat tapasztalhatunk. Láthatjuk azt, hogy a nagy szabadság csak magánéletében nyilvánul meg, míg munkájában legnagyobbrészt sokkal inkább és sokkal több irányban kerül függőségi viszonyba, mint a maga földjén gazdálkodó paraszt. A tekintélyt azonban tartani kell! Ezért az a részük, amely csak most érkezett a faluból, nem néz vissza a most elhagyott fokra. A több generációval előbb érkezettek már nem is ismerik a falut. Ha falusi emberrel kerül szembe, szinte kötelességének érzi, hogy vele szemben az idősebb, jobban szituált és műveltebb rokon lenéző vállvereegtését gyakorolja.

*

A két ellentétes életforma most más uton találkozik, mint eddig. A kőrengetegbe zsufolt város stratégiailag hátrányos helyzetét igyekszik enyhiteni, amikor lakosságának jelentős részét kibocsátja a falu felé, hogy ott viszonylagos védelmet találjon a terrortámadásokkal szemben. A magyar falu kitárja karját s egy percig sem kételkedünk abban, hogy meleg szeretettel fogadja a nemzeti közösségnek azt a részét, amelyet először ért a modern háború otthont duló bolzalma. S ha mindkét fél megfelelő lelki felkészültséggel vesz részt ebben a találkozásban, akkor ebből olyan ellentétet elsimitó megismerésnek kell születnie, amely alkalmas lesz arra, hogy hosszú időre meghatározzák és kedvező vonalra billentsék a falu és a város sokszor mesterségesen is kiélezett viszonyát.

A városi lakosság vándorol falura. Uj életviszonyok közé, amelyeket eddig alig, vagy rosszul ismert. Ennek az életformának azonban megvannak a maga törvényei és ezekhez neki, a vendégnek minden körülmények között alkalmazkodnia kell. Meg kell barátkoznia azzal a gondolattal, hogy kikerült a zárt városi lakások túlzott individualizmusából a mindent látó, mindent megtudó s mindent megkritizáló falusi közösségbe. Viselkedését tehát aszerint kell irányitania, hogy a még eléggé józan és szokásaiban konzervatív falusi lakosság közizlését ne sértse. Ő ott a város képviselője, akinek viselkedéséből az általánosításra amugy is hajlamos egyszerűbb emberek könnyen levonják az egész városra vonatkozó végső következtetést. A falusi ember úgyis gyanakvó az „úr" csoportjába foglalt városi emberrel szemben, hisz a zsidó vigécek és az ugyancsak zsidó nyaralóvendégek nem egyszer csapták be üzleti falánkságukban s számtalanszor botránkoztatták meg „modern" viselkedésükkel. Ezt a gyanut el kell oszlatni! De nem úgy ám, hogy a falut valami rezervációs területnek tekintjük, ahol jobb sorsra érdemes muzeumi tárgyak élnek a maguk tudatlanságában és elmaradottságában s csak arra várnak, hogy Városi Elemér, vagy Elemérné a maga „magasabb" műveltségével leereszkedjék közéjük s megváltsa őket szellemi nyomorúságukból! Nehezen tanul a magyar falu s főleg nem olyanoktól, akik még meg sem nyerték bizalmát. Ragaszkodik a megszokott életformájához s nem akar abból mindenáron kizökkenni. Súlyos a felelőssége a falura került intelligens embernek! Nagy szolgálatot tehet, főként a mai nehéz időkben, ha magasabb szellemi képességével úgy igyekszik irányitani a falusi közvéleményt, hogy az jobban megértse az idők komolyságát, zugolódás nélkül viselje az áldozatokat s felfogja, hogy az ő szükebb közösségén kivül mindnyájan tagjai vagyunk egy nagyobb közösségnek, a nemzetnek s ennek a nagyobb közösségnek joga van ahhoz, hogy tagjaitól áldozatvállalást és lemondást kívánjon. De csak az fogjon hozzá ehhez a felvilágositó munkához, aki maga sem ingatag világnézetében s kellően fel van vértezve azokkal a korszerű eszmékkel, amelyeknek ereje egyedül alkalmas arra, hogy a közösségi érzést a legmagasabb fokra emelje. Rombolókra, megalkuvást terjesztőkre nincs semmi szüksége a falunak!

A városi ember — falura kerülvén — bizonyosan sokat veszit majd fölényes biztonságából. Önkulturáltságába vetett hitét nem támasztja alá a vízvezeték, a villany, a mozi. Közelebbről érzi majd a természet erőivel való harcot. Megtanulja, hogy a hirtelen nyári zápor nemcsak az új ruhát és sétát mossa el, hanem nyomában újra zöldbe borul a szomjas föld. Megtanul aggódni a mennydörgés közben a villámcsapás okozta károkért s a jégeső kopogásában megérzi a veszedelmet, amely a mindennapi kenyeret fenyegeti. Látja, hogy a természet, amely elől ő a kövek közé menekült, mégis milyen hatalmas úr. Észreveszi azt a kiszolgáltatottságot, azt a nehéz sorsot, amelyben a falusi ember él és a maga harcát megharcolja. A megismerés feltétlenül megbecsüléshez vezet. S mikor így, környezetéből kiszakitva, a városi álkultura vívmányai nélkül kerül a falusi ember elé, ne tartson attól, hogy ez az állapot tekintélyét veszélyezteti. A természet erőinek játékán szemlélődéshez szokott falusi ember bizonyosan észreveszi majd, hogy a városban nem csupa könnyebben élő, nagyobb kényelemhez szokott, magasabbrendű ember él, akiket vagy gyülölni, vagy irigyelni kell. Azok is emberek, akiknek élete éppenúgy küzdés, mint az övé, gondjaik, bajaik nekik is bőségesen megvannak, csak éppen hogy nem a természet erői váltják ki azokat, hanem talán még kegyetlenebb és ridegebb zsarnokok, a gyár, a mühely, a hivatal. Ezeket az embereket nem is kell feltétlenül irigyelni, mert a civilizációval való összekapcsolódásukért nagy árat kellett fizetniök; elvesztették a természettel, mint minden élet elsőrendű forrásával való összetartozásukat s a villanykapcsolóhoz, vízvezeték csapjához szokott kezük tétovázó lesz a természettel való találkozáskor s a mesterséges villanyfényhez szükült szemük hunyorog, amikor a minden megujulás forrása, a nyári napfény aranyos fénykévékkel önti végig a mezőt. Ebből a kétoldali megismerésből nem származhat más, mint az, hogy a lenézés gőgje megértéssé simul s a harag, vagy irigység elválasztó fala a megbecsülés nyomán nyit széles réseket. S amikor a bombatámadásoknak a magyar földre irt csúf sebeit végleg betemetjük, elsimul a magyar társadalom lelkében is az a szakadék, amely falu és város között húzódott.

Budapestet a terrorrepülők több irányból támadták meg csütörtökön éjszaka

Vadászaink légiharcra kényszeritették az ellenséget és a légvédelmi tüzérség is hatásosan lépett működésbe

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Május 4-én a késő esti órákban délnyugat felől sok egyes ellenséges gép repült be az ország légiterébe, majd az országot átrepülve, északi irányban távozott.

Ezek az átrepülések zavaró jellegűek voltak.

Még a zavaró repülés alatt nagyobb ellenséges kötelékek repültek be dél felől és több irányból támadták meg a fővárost. Az éj leple alatt végrehajtott terrortámadás nyomán a fővárosban több helyen tüzek, épületkárok keletkeztek. Vadászaink légiharcra kényszerítették az ellenséget és a légvédelmi tüzérség is hatásosan lépett működésbe. Eddig már több ellenséges gép lelövéséről érkezett jelentés.

Ezt követőleg május 5-én a korahajnali órákban egyes ellenséges gépek az ország északi határán át berepülve, az ország déli határán át hagyták el az ország légiterét.

Éjszakai párbaj Budapest fölött

Magyar vadászok hősi harca az angolszászokkal

A Széchenyi-hegy tetején álltunk egy villa terraszán, amikor a gyönyörű csillagos éjszakába belevijjogott a sziréna. Az égen fent pár sötét felhőfoszlány úszott, de a holdfény lágy ezüsttel ragyogott a völgyek és a távolban alvó város fölött... Az ember el sem tudta képzelni, hogy ebben az éjszakában valóban a pusztulás közeledik valahonnan a Duna királynője fölé. *A Duna ezüst szalagját tisztán ki lehetett venni a magasból.*

Nemsokára *motorbúgás* verte fel az éjszakát, *a „baglyok", az éjszakai vadászok megjelentek hősi összecsapásra a berepült angolszász kötelékekkel.* Benzintank kongott valahol, s mi szorongó szívvel néztük a várost, ahol azóta már körülbelül mindenki az óvóhelyeken ült ekkorra. A sziréna az utolsókat vijjogta, amikor *az első fényszórócsíkok* megjelentek az égen és tervszerűen felparcellázták a végtelenség kéklő buráját fölöttünk. Lassan simogatták ezek a nagy, fénylő fényujjak az eget, kutattak, tapogattak a sötétben. Már maga a látvány is megnyugtató: az ember érzi az őrködés biztonságát, tudja, hogy vannak, akik éber szemmel állnak, figyelnek és felkészülnek arra, hogy megvédjenek bennünket mindentől.

Negyedóra telhetett el, amikor dongás közeledett dél felől. Aztán hatalmas magasságban mély búgástól remegett a csillagos éjszaka. Valaki felmutatott az égre és felkiáltott: Ott jönnek!...

Három fekete árnyékocska lebegett a csillagfény alatt. A tiszta éjszaka megtelt feszültséggel és izgalommal. A fényszórók tapogató újjai izgatottan keresték a gépeket az égen. *A repülőtérről tiszta, diadalmas harsogással vadászok rohantak az égnek. Majdnem egyszerre emelkedett fel négy magyar gép.* A légelhárítás nyomjelző lövedékei csodálatos vonalakat rajzoltak az égre és a tűz- és acélfüggönyben egyszerre csak *a fényszórók egyike rátalált a három gépre.* Pontosan hárman voltak úgy, ahogy először kivettük az árnyékocskákat az éjszaka magasságaiban. A három gép őrült gyorsasággal három irányban menekült, hogy lerázza magáról a rájuk fonódó halálos fénycsíkokat, amelyek utat mutattak a célpontot kereső légelhárítóknak és már ott repültek valahol az égen a vadászok is, hogy őrjítő búgással megtámadják az angolszászokat. A három azonban pillanatok alatt elmenekült.

Ekkor *hatalmas hullámban újabb gépek érkeztek* és motorzengés töltötte be az eget és a földet és üres hangon verődött vissza a hangorkán a hegyfalvakról.

Zuhanó négymotoros a csillagos ég alatt

Még éppen, hogy Budapest fölé értek az ellenség terrorbombázói, amikor már *húszhuszonöt „karácsonyfadiszt" löktek a város fölé,* s egyszerre az árnyékunk is és távolban a házak is kísérteties világosságban kezdtek tündökölni. *A légvédelem kis gépágyúi bravuros céllövőmutatványokat rendeztek és pillanatok alatt felét le is lőtték a Sztalin-gyertyáknak.* További gépek *célköröket* dobtak ezekből a karácsonyfadíszekből és röviddel rá már felismertük a bombák kísérteties, rekedt hangját és *vad robbanásait.* Ekkor már elszabadult a pokol a város fölött, mert *valamennyi légelhárító összpontosított tűzzel árasztotta el az angolszász gépeket,* amelyek röviddel rá teljesen szétforgácsolva kerengtek, felbomlott kötelékeik *céltalanul zuhogtatták gyujtó és robbanó bombáikat.*

Lélegzetvisszafojtva álltunk pár másodpercig, akkor azután a hegyre rázuhanó repeszdarabok úgy kezdtek kopogni körülöttünk, hogy azonnal a légoltalmi árokba vonultunk. A színjáték azonban csak most kezdett igazán érdekes lenni. *Valamennyi magyar vadász fent robogott már a magasságokban az angolszászok felé és szédült iramú légiharcok játszódtak le pillanatok alatt a fejünk felett.* Ekkor szinte csodálatos bátorságú bravurt láttunk: *a magyar vadászok, mitsem törődve a saját légelhárítással, vakmerően berepültek a saját légelhárító tüzbe, mint egy nemrégi támadásnál hős német bajtársaink.* Rakéták jelentek meg ezután az égen: így adtak jelt a földi légelhárításnak, hogy szüntessenek tüzet. A légvédelmi tűz percek alatt elcsitult és ekkor a hegy fölött *egy magyar vadász egy hatalmas négymotorost kezdett szorítani a föld felé.* Az ég majdnem nappali világosságban úszott a rengeteg nyomjelző lövedéktől és a fényszórók s Sztalin-gyertyák fényétől. *Tisztán láttuk a magyar vadász szárnyán a keresztet és ez a jelkép titáni jelvénnyé nőtt ebben a pillanatban, mert a másik nagy gép szárnyán a csillag volt, hasonló ahhoz a sárga csillaghoz, amelyet némely pesti utcán viselnek...*

Két percig tartott a szörnyű harc és a lelkünkben doboltak a repülők géppuskái. Úgy szórták egymásra a golyót, hogy ámulat volt nézni. A *Wellington úgy harcolt, mint egy lomha félelmetes komondor, amelyet kőszáli sas támadott meg.* Ebben a pillanatban *egyszerre kiáltott fel mindenki: vijjogó búgással lángolva zuhanni kezdett a hatalmas gép és az Ördögorom-csárda irányában hatalmas detonációval ért földet.* A robbanás olyan nagy volt, hogy tudtuk: *már nem volt ideje bombáit kioldani...*

A magyar vadász most hagyományos lovagiassággal tisztelgő kört írt le a lelőtt ellenség fölött és a harcba rohant.

Mivel a bombázó nem volt nagyon messze tőlünk, amint csillapult a tűz, az Ördögorom-csárda felé futottunk. Útközben már egy katonai kutató alakulattal találkoztunk és vele egyszerre értünk a csárda elé. A gép füstszagáról hamar tájékozódtunk és *megtaláltuk egy kis ház udvarán a lelőtt ellenséges gépet... Öt szénnéégett holttest hirdette csak a kis magyar bravúros hősiességét.* Egy percre némán álltunk meg a romok felett. Csak egy motor volt valamennyire ép, a gép ugyanis a kis házra zuhant, azt összetörte, lakóját, egy idős embert megsebesítették az omladékok. A mentők félóra mulva jöttek meg, de nem sok dolguk akadt. A gépalkatrészek arasznyi darabokra zúzódtak, valószínűleg a bombarakomány robbanása miatt.

A riadó megszűnése után *a városba siettünk, ahol több helyen tüzet okoztak a gyujtóbombák.* A tűzoltóság a házbeli lakókkal együtt mindenütt azonnal hozzálátott a veszedelem megfékezéséhez. Amíg ott álltunk kormosan, fáradtan és lelki szemeink előtt a füsttől sötét utcán a kis magyar vadász hősi virtusa lebegett. *Hitler szavai jutottak eszünkbe, amelyeket egy kissé magunkénak éreztünk, Hitler szavai, amikor azt mondotta:*

„A falainkat összetörhetitek, de a szíveinket soha!"

Veress László

Romok a város szívében

Rendőrök sorfala zárja el a járást az utca mindkét végénél, a levegőben még mindig finom, de mégis érezhető téglapor száll. Alig megyünk néhány lépést, a járda mellett légnyomás által összenyomott kis magángépkocsi hever, az utca két oldalát most már úgy, ahogy rendberakott törmelékhalmazok borítják, száz és száz serény kéz dolgozik és a rendőrkordonon túl a mély megdöbbenésükben is kíváncsi belvárosiak nézik a pusztítást.

— Időzített bomba volt, — mondja az egyik.

Az egyik patinás palotát robbanóbomba érte s amint a munkálatoknál éppen jelenlévő ezredes magyarázza, átszakította a tetőt, a negyedik emeletet és a harmadik emeleten robbant fel. Nem időzített bomba volt, azonnal pusztított, mihelyt az éjszakai támadás első perceiben lehullott a belváros szívébe. Az oromzat hatalmas díszítése is annyira megsérült, hogy később le kellett robbantani. Innen ered a környező lakóknak az a hiedelme, hogy időzített bomba robbant. Emberéletben nem esett kár, a ház lakói mindannyian fegyelmezetten az óvóhelyen tartózkodtak, ahol sértetlenül vészelték át a támadást. Az ellenség terrortámadásának legkétségtelenebb bizonyítéka ez a megrongált épület, néhány házzal odébb, álló társával együtt.

A téren is hatalmas tömeg áll a délelőtti napsütésben, kocsikon szállítják el a fák leborotvált lombjait, amelyek alighogy levelet hajtottak, máris elpusztulnak a tavaszban. A szép sárga timpanonos épületen alig maradt vakolat, az üzletek kirakatairól a redőnyt tépte le a légnyomás, amely olyan erős volt, hogy a szomszédos sarkig is elhatott. Különös zene üti meg a fülünket: a mérhetetlen tömegű üvegcseréphalmazt takarítják el, miközben az egykori kirakatok és ablakok maradványai disszonánsan csengenek a hozzájuk ütődő vaslapátokban.

Egy üzlet kirakatában, amelyről szintén eltűnt már az üveg, ezt olvashatjuk: „A bombázás ellenére az árusítást tovább folytatjuk!" Mennyi hívő optimizmus van ebben a mondatban és a helytállásnak milyen kemény dacossága: csak azért is!... Tovább megyünk a téglaporos utcákon. Az egyik ház kapuja elől most indul el egy tehergépkocsi, a lépcsőházban „bedöglött" mintegy 250 kilogramos bombát szerelték le éppen az imént. Ha talán szabadna ezt a szót használnunk, a legérdekesebben egy másik házban pusztított egy robbanóbomba. Teljes csíkot vágott le a három emeletből, fölötte azonban hiába kémlelnők az eget, nem látnók, mert a tető és a tetőszerkezet teljesen ép. Amint az éppen jelenlévő szakértő mondja, az ellenséges bomba valószínűleg paragolikus pályán esett le és így oldalról érte az épületet. A tér most üres, csak a környező utcák torkolatában áll száz és száz ember. Az egyik sarokban az úttestre estek robbanóbombák, felszakították az aszfaltburkolatot, s valahonnan az üreg mélyéről fanyar ízében szivárog elő a gáz. Valószínűleg megsérült a vezeték is. De a pusztulás ellentéteként szabályos sorban egymásmögött ott állnak a fővárosi légoltalom piroskeresztes mentőautói...

Ahogy belépünk a következő utcakereszteződés sarkán álló hatalmas bérpalotába, nagy tócsában találjuk magunkat. A fal mellett a már összegöngyölített fecskendők állanak és a lépcsők is mocskosak a sártól. Odafent a padláson még mindig dolgoznak a tűzoltók. Felmegyünk az épület tetejére, amelynek a körút felé eső részén teljesen elpusztult egy manzard lakás. Kiss Farkas Imre festőművész műterme volt. A negyedik emeletnyi magasságban lévő helyiségek bádogtetejét teljesen átszakították a gyujtóbombák, amelyek azonnal lángragyujtották a művész képeit és a gyulékony berendezéseket. Az épületrész gerendái koromfeketévé égtek, s bár egész éjszaka oltották a tüzet, itt-ott még felfüstöl egy-egy rejtett tűzfészek. A szomszédos manzardlakás előtt rakták halomba a megmentett képeket: tájképek, csendéletek, s a bútorokat, köztük egy széket, amelynek szintén elüszkösödtek a lábai. Ott van a megmentett tárgyak között egy négert ábrázoló festett szobor is, amely mindkét karját az ég felé tartja fel. Milyen különös: mintha csak hívta, várta volna ide pusztító fajtáját!

A következő utcában ismét fanyarul mosolyognunk kell egy bomba „tréfáján", amely éppen az oda felhalmozott nagytömegű légohomok kellős közepébe hullott. Odébblökte a beleszúrt táblát is: „Légi homok. Más célra felhasználni tilos." Nem messze innét, az egyik ház veszedelmes „lakót" rejt most udvarának betonjába furódottan. Körülbelül 250 kilós robbanóbomba lehet. A tulsó oldal humanista hadiszállítói vajjon ezt is homokkal töltötték meg a robbanóanyag he'yet?...

Dalos László

Külvárosi lakótelepeket is pusztított a terrortámadás

Az ébredő város képén semmi sem árulkodik már az elmult éjszakai terrortámadás borzalmas óráiról. Az élet mindenütt megindult, ugyanúgy, mint más reggeleken, emberek ezrei sietnek a hivatalukba, villamosokon, gyalogosan szelvén át az utcákat, amelyeket hajnal óta ismét tavaszi köntösbe öltöztetett a májusi napsugár, a nap, amely a tavasz kimondhatatlan békéjét és változhatatlan törvényeit hirdeti emberek, fűk, fák és házak előtt. A járókelők itt-ott megállnak, csoportokba verődnek az utcákon, felnéznek, felmutogatnak egy-egy bérházra, amelyben máskor kelő emberek sürgölődtek, öltözködtek az ablakok mögött, vagy hivatalnokok népesítették be az éjszakára elhagyott hivatalokat. Most is munka folyik ezekben a házakban, de másfajta, másféle munka. Fojtogató, torkot maró égett szagot csap az arcunknak a szél, a kapuban karvastagságnyi tűzoltócsövek, víz, korommarad-ványok. Fölmegyünk a szétdúlt lépcsőházban a felső emeletekre. *A lift nem működik, a felvonókötél szétszakadt és a kis tákolmány ott fekszik a liftakna mélyén.* A harmadik emeleten költözködnek, szekrények, sublódok, divány, ágy- és asztalnemű, képek és dísztárgyak torlaszolják el az utat, tegnap még ékszerei voltak a lakásnak, ma kibombázott menekülők megmentett ingóságai.

**Az éjszaka gyújtóbombák estek a házra, a pincében virrasztó lakók közül többen rögtön fölsiettek a padlásra és a felső emeleti lakásokba, hogy ha lehetséges, kezek munkájával megzabolázzák a felcsapó lángokat. Sajnos, a rendelkezésre álló kevés víz, a légoltalmi vödrök csak lokalizálni tudták a tüzet, úgyhogy *a felső emelet a benne levő műteremmel együtt áldozatul esett a lángoknak,* ma már csak üszkös gerendák füstölgő, kibírhatatlan bűzt terjesztő romok, kiégett ablakrámák, megsemmisült bútorok mutatják, hogy a füstölgő romok valamikor egy lakás bútorai s egy műterem képei voltak, amelyen évtizedeken keresztül egy művész életét, élményeit beszélte. A házzal szemben levő pályaudvar tetejét felgöngyölték a bombák. *A másodosztályú váróteremre is esett két gyújtóbomba,* amely hatalmas lyukakat vágott a mennyezeten, *a tüzet azonban emberek bátorsága és ébersége megfékezte* s a kárt a minimumra csökkentette. A külváros felé sokasodnak a bombatalálatok. Kitépett üzletredőnyök, bezúzott ablakok, cserép- és üvegtörmelékek fekszenek az utcákon. A lakosság mindenütt költözködik a megsérült házakból, amelyeket *a ledobott aknabombák sok helyen életveszélyesen megrongáltak. Egy edénygyár telitalálatot kapott.* A felső emeleten lévő raktárból piros és sárgaszínű, egymásra rakott edények lógnak ki a járda fölött. A sarkon egy félig összedőlt kocsma éktelenkedik, a szétzúzott redőnyök s a meghasadt falak mögött már megindult az élet s a kocsmáros bort mér az arra kíváncsiskodóknak. *Három közepes nagyságú bombatölcsér éktelenkedik közvetlenül a híd mellett,* amelyet a bombatalálat beszórt homokkal s téglatörmelékkel. Messzibb *néhány összedőlt raktárépület egy-két kiégett vagon látszik,* az egyikben felhalmozott kukorica még most is fojtó füsttel ég. Arrébb meszet szállító vagonok estek martalékul a tűznek.

Kissé délebben az egyik lakótelepet ért több akanbomba. Az akna tizenöt-húsz méterre esett le egy házcsoporttól, amelyet *majdnem teljesen tönkretett.* A lakosság pincében húzódott meg a támadás alatt. A szörnyű események nyoma még most is rajta van az arcukon. Elmondják, hogy a bombák hosszú perceken keresztül a közelükben csapódtak le s az óvóhely haláltáncot járt a bennszorultakkal. Tíz perce fennhangon imádkozott már a pincébe összeverődött lakosság, amikor hirtelen sivító zaj megfagyasztotta az emberek ereiben a vért. Az imádság elhalt ajkukon, csak a fogak verődtek össze. Irtózatos erejű dörrenés rázta meg a házat, a falak megrepedtek, a villany elaludt. Fojtóan sűrű por és füst szállt fel mindenfelé. Amikor néhány perc mulva lélekjelenlétüket visszanyerve kívánszorogtak a megrepedt falu pincéből, *már csak a házcsoport romjai fogadták őket.* A szomszédos földszintes házba menekült tíz lakóra *rázudultak a falak.* Az első feladat ezeknek kiszabadítása volt. *Kézzel, körömmel órákon keresztül dolgozott a lakosság az eltemetett emberek kiszabadításán, hajnal felé sikerült is a részben súlyosan sebesült bennszorult lakókat megmenteni. Az aknabomba három-négyszáz méter körzetben megrongálta a házakat, letépte a háztetőket, bezuzta az ablakokat, kidobta az ablakrámákat és az ajtókat, a szomszédos templom üvegablakait is darabokra zúzta s letépte a toronyórát.*

A szomszédban egy fatelep esett martalékául a gyujtóbombák által okozta tűznek. Csak néhány üszkös gerenda maradt a felhalmozott készletből. A szomszédos egy vegyigyárra gyujtóhengerecskék estek, a gyár kapusának jelenléte azonban megmentette az épületet és a felhalmozott készletet. A kapus a lecsapódások után egy homokzsákkal kirohant az udvarra és a leesett *három gyujtóhengert belefojtotta a homokba.* Másutt *házak és üzemek sora esett áldozatul a bombázásnak. A szomszédos autobuszjavító ugyancsak telitalálatokat kapott.* A tető ernyedten lóg le a megrongált falak felett. Az épület előtt néhány szabadban garazsirozott autobusz üszkös váza látható.

*

Ez volt a főváros ellen intézett legújabb bombatámadás eredménye. A lakosság fegyelmezettségének, példás önuralmának köszönhető, hogy az anyagi károk mellett a drága emberéletben *nem estek az előbbi támadásokhoz hasonló nagy károk,* sőt a lakosság bátorsága a keletkezett tüzeket is sok helyen elfojtotta és elejét vette az épületek és anyagok nagyobbarányú pusztulásának is.

Gergelyffy Sándor

Kiss Farkas Imre

festő Budapest.

KMTÁRS művcsoptok
1931. feb–márc. kiáll.
XI. 58.
1932. tav. tárl. 47

I. részl. 1.700 "

la fehérvár

III. részl. 3.000 K.

nnyadi vár

K. hitel még rendel-
lelének felvétele tb. 5.000 K.

érv. székesegyh.

állit. tb. kint 4.000 K.

nyadi vár

szl. fejében ujabb
19.742.92 K. 19.742.92 K

(gatmár-m) rez. tpl.
art holt. részben való
tal 2.000 K-t

ádvitel: 32.0,18 9.92

Kiss Farkas Imre

festő

1.

Évkönyv 1939-40

98-l

Kiss Farkas Imre

festō

b. A Mü

1927. 1. n. 41. l.

A Belföld c.
kovat vezetője
u. o. 44, 45. l.

Kiss Farkas Imre

festő

Tanulmányfej.

Tanulmány

repr.

A Mű

1927. 1. 4. 11. l.

P. Rosty Kálmán arc-

képe

repr.

M. o. 19. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kis Farkas Imre

festő

82 - 85. 24.

Csisd

Ujvidéki kiáll. Erl.

1943 dec.

20f
MAGYAR KIR. POSTA

Kiss Farkas Imre

1920. maj.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Cigánylány, szénrajz 600.—

1920. dec. u. o.

Alkonyat, olaj. 1600.—

1921. szept. u. o.

Öz, olaj. 2500.—

Himrésch, ~~[illegible]~~ V. 179

Kiss Farkas Imre

Műcsarnok
1927. Tav. Kiáll 675
1927/28. Téli Kiáll. 370
1928 tav. Kiáll. 348.
Terez Kömt 56

Középkori pecsétgyűrű rejtből

VIII. 124.

Kiss Farkas Imre

festő

Független Művészek Tár-
sasaganak ezüst érme
1929.

Kiss Farkas Imre

Akt c. képének
repr.
Képzőművészet
1932. 53. sz.

gróf.

ájú, de egyoldalú érem elő-
é balrafordult, de visszanéz.
bajusza és barkója rövid. Öl-
a mely áll körülcsavart nyak-
ól és vállravetett köpenyből.
ésett betűkkel, fölül: »GRÓF

rője 4·1 cm. — Lelt. sz. 1182. —
ch) Emil ajándéka 1907 április
t az 1909 november 24-iki 5395
-iki 656 (351–910) és a 3211–910
910 január 10-iki (2095–909) és
10) sz. jegyzékek alapján. — Be-
(41–908).

Kiss Farkas Imre

festő

VI. Teréz körút 56-58

1927. Független Művesek
kiáll. a Nemzeti Szalonban

Ebben a lakásban
érte a bombatámá,
das 1944. máj. 4-en

Szürke

b ereken két - két sima fűkörrel, 1647-909-2
Metszet-tisztito.

2. Asztal (Körmséges)

Szürkére festett fenyőfából, négy labbal, két szarnyas ajtoval, b kihuzható záros fiókkal, a melyen két fogó van.

Méretei: 79 cm. magas, 156 cm. hosszú, 83 cm. széles.
Értéke.....~~50~~ 20 K

Készitette Tikáts Adolf. – Kifizettetett 1899 XII. 1-jén a 433. nyugtára. – Elszámoltatott 1899: XII. 31-én. 673 sz. a. – Az elszámolás elfogadtatott 1900: IV. 25-én 7101 sz. a. (251/900).

Kiss Farkas Imre

1928. jun. Neuw. Halsn.
Sav. tärl.
3 oläpp.

Muz. Krt. O. Szövetsége III. 237

Kiss Farkas Imre

festő.

írod

Művészet. 1938. 19. l.

(Műtermi kiállítások.)

Kiss Farkas Imre

festő

Önéletrajza a

Képmív Muzeum

Mint, Adattárában

Bevétel — Kiadás

..... K ..... f.

..... db okmánnyal.

Felszámítási jegyzék.

Kiss Farkas Imre

KISS FARKAS IMRE PARASZTLEÁNY

NAGY VALASZTÉKBAN
BUTORSZÖVETEK,
FÜGGÖNYÖK OTOMÁN
TAKARÓK

BELSŐ DISZITÉSEK

ORENDI ÉS TSA

SZŐNYEGHÁZ

BRAŞOV, KAPU-UCCA 60.

Kiss Farkas Imre

Kiss Farkas Imre: Alvó
A Műcsarnok jubiláris kiállításáról

Művészet 1936. 3-4 sz
65. l.

Ha azt az időpontot keresünk, hogy a dráma
ökevényesedése mikor kezdődött, úgy ráakadunk
inflációs kor gazdasági fellendülésére. Úrnak és
gárnak, munkásnak és munkaadónak jól ment
or. Akinek tele van a zsebe, az azt hiszi magá-
hogy okos ember, tehát nem fogad el tanácso-
A teliszájú erszény rossz világ a próféták szá-
a, a fiatal tőzsdés, aki sokmilliós déli nyeresége
este színházba ment, megdühödött, ha a szerző
szociális bajokról prédikált. Szerinte hazugság
humbug, gazdasági, vagy akár emberi problé-
ról beszélni akkor, amidőn naponta százezres
avalókat ad a taxisoffőrnek.

Az infláció szivárványos mámorát hétköznapok
ották fel, a gazdasági fellendülés végetért.
ársadalom egyedei rájöttek arra, hogy koránt-
megy úgy minden, mint a karikacsapás. Az ar-
ól lehervadt a fölény, az agy és a kéz kezdett
da kapkodni. Az emberiségre rászakadt a tudat,
nem is olya megvetendő lelkek a próféták.
b csak titokban, de azután nyíltabban, kiki a
usa szerint, elkezdték éljenezni *Hitlert*, *Musso-*
vagy *Sztalint*, akik lega'ább valamit képvisel-
Esetleg afféle *„nagycipőbenkisfiú"* társadalmi
mereket, akik nem képviselnek semmit. Ha
színházba tévedt a megoldás után kutató pol-
úgy ráeszmélt arra, hogy a búsfeketelászlói
aktöltések mellett nem árt néha

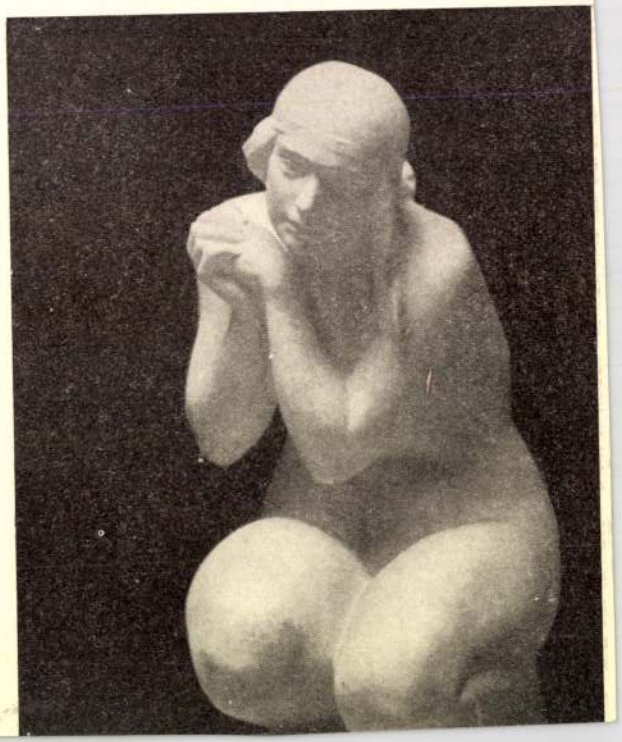

Kiss Farkas Imre

festő

Műcs. Kiáll. 1927-től

Pipics 115. l.

Magyar

1. Kassa

2. Kolozsvári

3. Kolozsvári Sz

4. Beregszászi

Ungarische g

1. Ka

2. Klausenbu

3. Klausenbu

4. Beregszász)Ostu

A kolozsvári

Klausenburg

1. Südportal des Kasc

KISS FARKAS IMRE

99. Váci Dunapart, vízf.
100. Velencei csatorna, olajf.
101. Cuhavölgyi vonalrész, olajf.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

Kiss Farkas Imre

94	Akt vázlatok	ceruza rajz	250.—

95	Tájképek	vizf.	180.--
96	Tájképek	vizf.	180.—
97	Csendélet	vizf.	350.—

Nemzeti Szalon
Akv. past kiáll. 1932 máj-jun

1215. Ismeretlen festő.
v A XVIII. század elejéről

1245. Széchenyi György

van
Csaknem térdig k
Jobb kezét az asztalon lé
mellé támasztott könyvön
nyaklánczon lógó ékköves
szemöldöke, bajusza és ho
barna. Lesipkealjú karing=
háttérben függöny lóg, ba
czimere van nyilt koronáva

L Öltözete:

Vászon, méretei 9
márczius 13-án Bernolák Ká

Kiss Farkas Imre

161 Zugliget olajf. 220.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Kiskunfélegyházai új városházi palota

VII. 145.

— Kis városháza VII. 145.

Kiss Farkas Imre

Szent Imre

Nemzeti Szalon

Árrádh szentek kiáll 1930 aug

Kiss Farkas Imre

80	Békési tanya	olajf.	280.—
81	Árokpart	olajf.	280.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Szentiva

Kiss Farkas Imre

festő

magyarjai vitéz

Horthy István arcképe

festéről, repr.

Művészet 1943. 9. l.

Kiss Farkas Imre

Énekes István mundiában
olajf.

Nemzeti Szalon
Sport-műv kiáll. 1934 máj

Kis Farkas Imre

festő

Bakonyi vadat c.
képe rep.

Művészet 1940. 30. l.

Derry Múzeum tulajd.

Kiss Farkas Imre

festő

KMTáis 1940 „A gyermek

Tanulmányok
vörös kréta

BUDAPEST
43 VII 28 17.
741

Kiss Farkas Imre

Magy Archejf Tars. 1930

Archéptanulmány

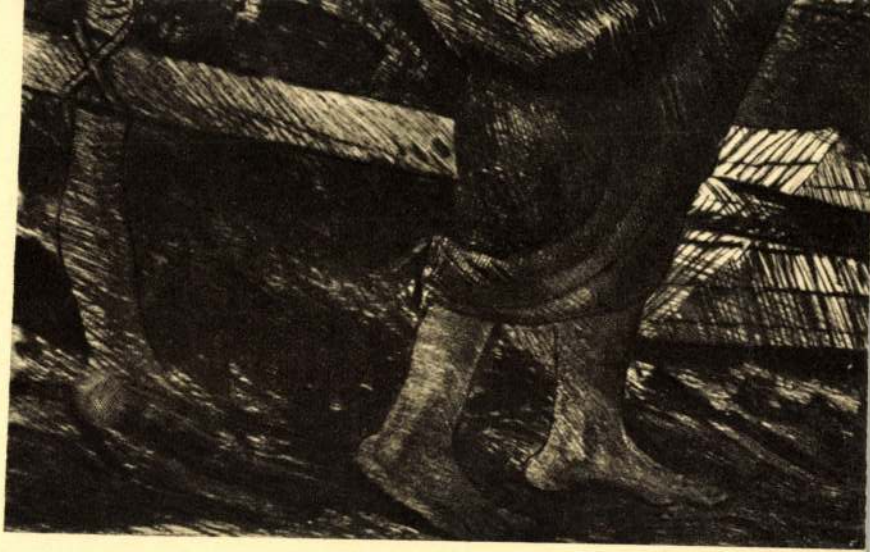

A Magyar G
A Badenia A. G., Karlsruhe (Ba

Kiss Farkas Imre festő

Uj Magyarság

SZOMBAT, 1943 NOVEMBER 27

* A kormányzóhelyettes özvegye megtekintette a vasutas képzőművészeti kiállítást. Imrédy Kálmán államtitkár, a Máv elnöke nyitotta meg egy héttel ezelőtt a Voge székházában a vasutas szabadidőmozgalom keretében rendezett képzőművészeti kiállítást, amely egyedülálló a magyar vasutasok történetében. A kiállítók ugyanis valamennyien szolgálatot teljesítő vasutasok és szabad idejüket áldozták fel művészi munkájuk érdekében. A kiállítást kitüntette megjelenésével a kormányzóhelyettes özvegye, aki Imrédy Kálmán társaságában tekintette meg a vasutas művészek seregszemléjét. Ez alkalommal mutatták be a főméltóságú asszonynak a kormányzóhelyettes arcképét, amely Kiss Farkas Imre vasutas-festőművész alkotása. A főméltóságú asszony hosszasan időzött az arckép előtt és meghatott hangon fejezte ki elismerését az alkotó művésznek. Figyelmesen szemlélte a kiállított tárgyakat, s megelégedését nyilvánította a látottak felett.

zik, egész erejét beleadja munkájába. Kis csavar ő a nagy mechanizmusban, s most ez a kis csavar érezni fogja egy meleg emberi szív gondoskodását. Senki sem irigyli a főváros sokgyermekes tisztviselőit azért, hogy nyaralni mennek egy-két hétre. Egyetlen városatya sem ellenzi ezt a polgármesteri gesztust. Megérdemlik. Jó nyaralást!

HERCZEG FERENC

és száz magyar iró neve ragyog a pesti ucca könyvnapjain. A magyar kulturfölény demonstrációja ez a három nap, amelyen a próféták lejönnek az elefántcsonttornyokból, kitárják szivüket és karjukat. Egyik

kulturfölénynek, amelynek épitése közben éhesen gondolnak arra, hogy a jövő század szoborállitási költségei helyett emberségesebben szeretnének élni, a koszorú-megváltásból pedig havonként csak tizszer jóllakni... de ötször legalább.

BORZASZTÓ

ez a kivilágitott Lánchid! — irta Szép Ernő legutóbb egyik cikkében, s azóta nap, mint nap támadják a tündöklően ragyogó hidat, a pesti ünnepi éjszakák új és szikrázó diadémját. Kinek van igaza? Nagyon nehéz eldönteni ezt a kérdést. Persze akadnak olyanok is, akik védelmezik a kivilágitott Lánchidat,

Kiss Farkas Imre

festő

lásd.

Lex Magy Társ

290. b. l.

Kovácsi Béla
DROGERIA
BUDAPEST
XI. HORTHY MIKLÓS KÖRTÉR 3.
Telefon 25-98-25

Kiss Farkas Imre: Régi malom c. olajfestménye a Műcsarnok téli tárlatán

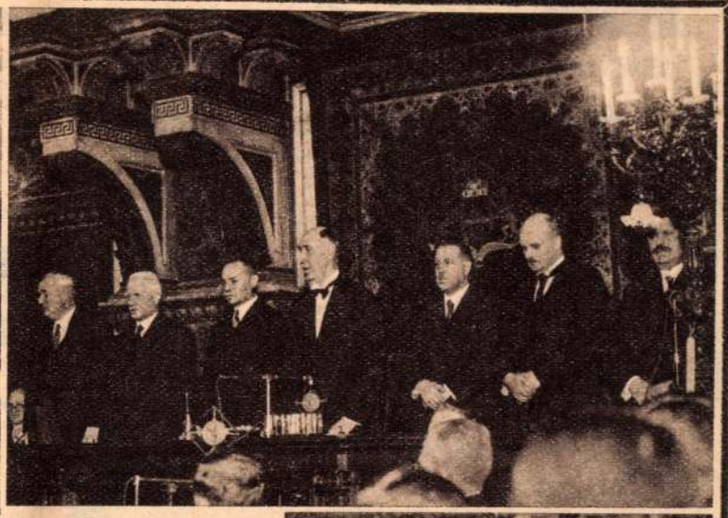

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének oktatóosztálya most tartotta jubiláris közgyűlését

A szombathelyi ferences plébánia műkedvelői nagy sikerrel adták elő Az uj rokont

Puszta Sándor, a fiatal papköltő, a rádióban szerepelt a héten

Négyszáz szegény ünnepi ebédje a szombathelyi Szent Erzsébet Otthonban

Pistike

Foto Stengel

CHIKÁGÓBAN

— Vigyázz erre az emberre, titkosrendőr.

— Hogy tudod?

— Hiszen előbb loptam ki a pénztárcáját és benne volt az igazolványa is.

— Ha visszaadod az ellopott pénzt, nem fog feljelenteni a főnök ur.

— Mit mondjak, ez közönséges zsarolás.

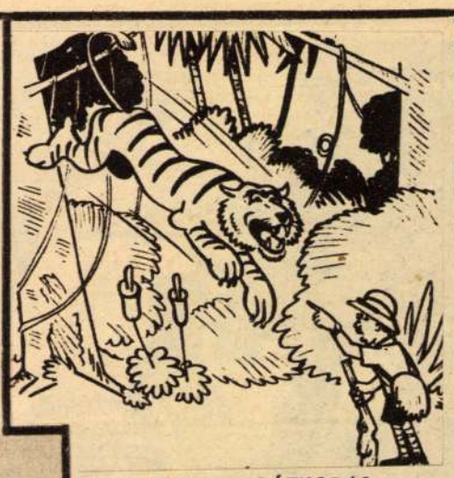

KIMAGYARÁZKODÁS

— Tigris ur kérem, én csak virágot akartam szedni...

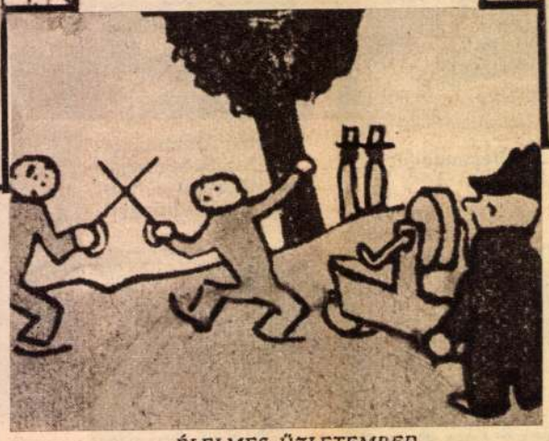

ÉLELMES ÜZLETEMBER

— Uraim, parancsolnak kardot köszörülni?

EGY BÁTOR FÉRJ

— Bocsáss meg, Ernesztin, de azzal, hogy most egy tányért a földhöz vágok, csak azt kívánom igazolni, hogy én vagyok az ur a háznál!...

VADÁSZTRÓFEÁK

— Ugyan kérlek, ez a nagyapám portréja.

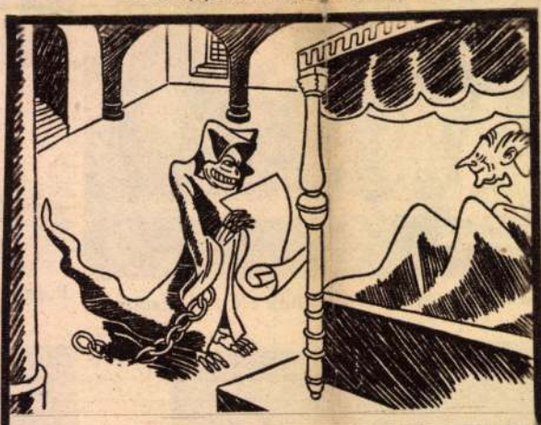

MODERN SZELLEM

— Melyik ősömnek a szelleme vagy?

— Egyiké sem. A szabód szelleme vagyok és fioztam a kifizetetlen számlát.

A BECSÜLETES MEGTALÁLÓ

— Legjobb, ha az ember becsületes.

— Hogy jut ez most eszedbe?

— A mult héten loptam egy kutyát. El akartam adni husz pengőért, de nem akartak adni érte egy vasat se. Erre visszavittem a tulajdonosának és kaptam tőle ötven pengőt!...

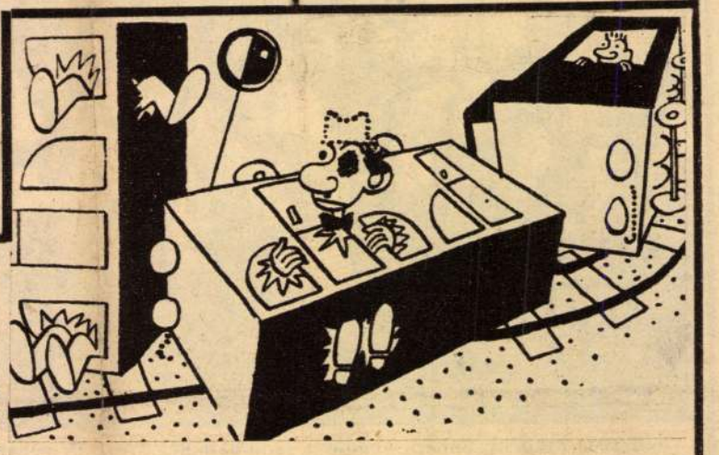

VONATSZERENCSÉTLENSÉG

— Ezért kellett nekem már reggel 5 órakor felkelnem, hogy le ne késsek?

Kiss Farkas Imre festő

Mütermében (Teréz-körut 56) állitja közszemlére *Kiss Farkas* Imre festő mintegy 200 darabból álló akvarell és olajfestmény alkotását. *Kiss Farkas* Imre ismert kiállitója tárlatainknak. Naturalizmus, tökéletes formalátás, hü szinhatás jellemzik s e tulajdonságait a kitünő grafikai tudás és technikai fölkészültség egészitik ki. Figurális alkotásainak drámai ereje, tájképeinek lirai hangulatai dicsérik ezt az érdemes, tehetséges festőt.

b. m.

Esti Kurir 1937. dec. 15.

Kiss Farkas Imre

KISS-FARKAS IMRE: *Arckép*

Képzőművészek 1972. 3. sz.

Kiss Farkas Imre a feltörekvő festőgenerációnak egyik vezetője. Művészetének súlya és egyéniségének kvalitásai

minősítik is erre. Mostani műteremkiállítása ismét bizonyság piktúrája gazdagsága, érdeklődésének sokfélesége mellett. Amig a magyar festőművészetben ilyen utánpótlások vannak, nincs baj a művészet körül.

Kiss Farkas Imre

Képzőművészet

1931. 36. sz.

A Nemzeti Szalon kiállításáról

Asztalos Gyula

festőművész hosszas külföldi tartózkodása után megérkezett a francia Rivieráról

Még nagy a rendetlenség, talán még nem is sejtette, hogy tudomást szereztünk hazaérkezéséről, amikor meglátogatom.

Elmenni már nem enged. Félre húzódunk az egyik sarokba s az asztalosoknak, kárpitosoknak kiosztott két utasítás között csendesen elbeszélgetünk külföldi élményeiről:

— 1933-ban mentem ki Franciaországba. Végig festettem Nizzát, Cannest, sokat időztem Monte Carlóban. Az ott összegyűlt illusztris társaság bő anyagot nyujtott nekem a portréfestésre. Észre sem vettem és már is kedvenc arcképfestője lettem a társaságnak.

— Megfestettem Sir Valter Frece v. angol képviselő és szinházmágnás, Sir Harry Sámuel angol háborus belügyminiszter, Charles Debergue és felesége, Mme. Houdson, Mme. Elisabeth Auréglia, Bichley Craudal stb. arcképeit, melyekkel igen szép sikereket arattam.

— Nem panaszkodhatom, a magyar ecsetnek nagy megbecsülői a külföldiek. Kiállításaimról, melyeket az összegyült anyagból évente rendeztem, hozzáértő elismeréssel emlékezett meg a sajtó. Daily Mail, Monte Carlo Life, Petit Nicois, Riviera News, Rives d' Azur stb., mind csak az elismerés hangján irtak rólam és számos képemet reprodukálták.

Arra a kérdésemre, hogy mik a jövőbeni tervei, felcsillanó szemmel válaszol:

— Egyelőre itthon maradok. Tudja milyen jó érzés az hosszas külföldi tartózkodás után újra itthon lenni?

— Akkor talán szabad igy feltennem a kérdést: és az utána következő stáció?

— London — feleli mosolyogva — már több arckép megfestése vár.

Elbúcsúzunk egymástól. Én azzal az örömmel, amit az ember csak akkor érez, ha egy tehetséges magyar művészt a külföldi sikerek után újra idehaza üdvözölhet. S. K.

Asztalos Gyula: Mme Elisabeth Auréglia.

Asztalos Gyula: Mr. Charles Debergue.

Asztalos Gyula: Mme Lucienne Debergue.

Magyar Nemzeti Múzeum
1938. I. n. 12. l

A Magyar Képzőművészek Egyesületének közgyűlése

Június 24-én tartotta meg a Magyar Képzőművészek Egyesülete XLIV. rendes közgyűlését a Fészek-klubban, Gulyás Sándor elnöklésével, a tagok szokatlanul nagyszámú résztvételével, miáltal a határozatképesség biztosítva volt.

Elnök lendületes beszédben ünnepli Kormányzó Urunk, vi éz nagybányai Horthy Miklós születésének 70. évfordulóját, Isten áldását kérve további munkásságára.

Elnök szomorú kötelességének tesz eleget, amikor megdöbbenéssel jelenti be egyesületünk négy vezére yéniségének: Zala György, Karlovszky Bertalan, Nádler Róbert és László Fülöpnek az elmúlt egyesületi évben történt elhunytát, kegyeletes szavakkal méltatva azok hervadhatatlan érdemeit s rámutatva arra a pótolhatatlan veszteségre, mellyel haláluk egyesületünket s vele együtt az egész magyar társadalmat és képzőművészetet érte.

Közgyűlés mélyen meghatva, felállással ad kifejezést nagy fájdalmának s elhatározza, hogy emléküket jegyzőkönyvben örökíti meg az utókor számára.

Králik László főtitkár felolvassa tartalmas jelentését egyesületünk fontosabb eseményeiről, működéséről az elmúlt évben.

Bejelenti, hogy az egyesület Magyar Nemzeti Művészet címmel hivatalos lapot létesített, mely az egyesület és a képzőművészet érdekeit és azok előmozdítását napirenden tartja.

Elnök hálás köszönetet mond főtitkárnak önzetlen, fáradságos munkájáért, kérve, hogy továbbra is vállalja terhes tisztségét.

Közgyűlés melegen ünnepli Králik László főtitkárt.

Pénztáros jelentése, a felmentvény megadása és a jövő évi költségvetés ismertetése után elnök bejelenti, hogy az egyesületi arany érem ezévi nyertesei: Juszkó Béla festőművész, Medgyessy Ferenc szobrászművész és Thomasz Antal építőművész. A bronz emlékérem nyertesei: Kóbor Henrik és Pap Domokos festőművészek, Siklódi Lőrinc szobrászművész. Az egyesületi díj

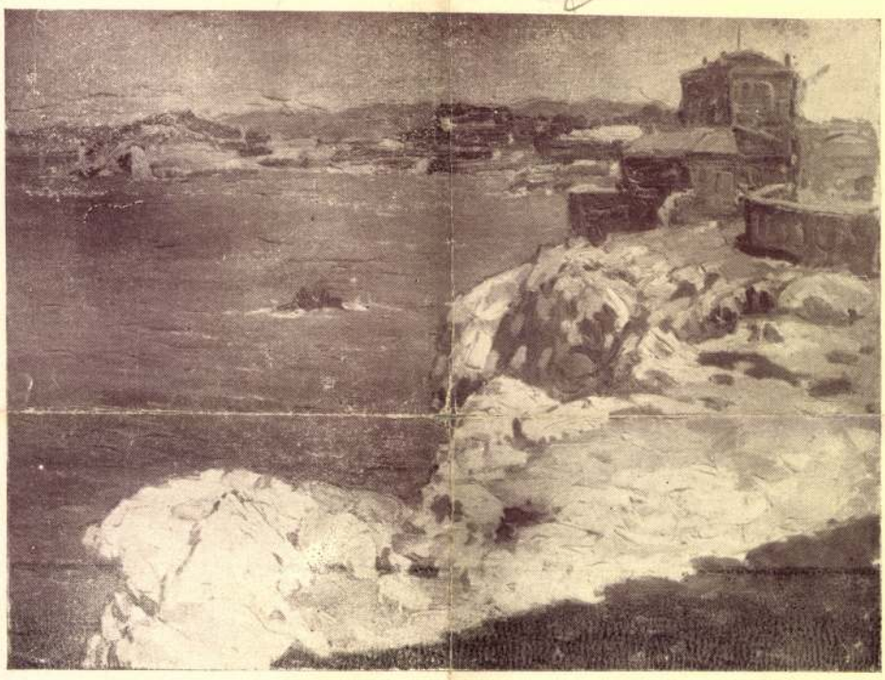

Kubassa Árpád: Tengerpart.

nyertese pankotai Farkas Béla szobrászművész. Elnök szívből üdvözli a díjnyertes művészeket, további sikereket kívánva pályájukon.

A díjnyertesek nevében Thomasz Antal mondott köszönetet.

Elnök áttér az alapszabályok módosítására, melyet a közgyűlés hozzászólás nélkül elfogad.

Köszönetet mond Madarassy Walter szobrászművésznek a Zala-érem elkészítéséért.

Elnök hálásan köszöni munkatársainak közreműködésüket az elmúlt egyesületi évben. Búcsúzik, majd elrendeli a tisztikar választását s a szavazás tartamára az ülést felfüggeszti.

A közgyűlés az 1938. évre Barkász Lajost elnökké, Králik Lászlót főtitkárrá, Halasi Horváth Istvánt jegyzővé, Horváth Bélát pénztárossá, Kiss Farkas Imrét, sz. Nagy Istvánt és Thomasz Antalt számvizsgáló-bizottsági tagokul megválasztotta.

Gulyás Sándor lelkes örömmel üdvözli Barkász Lajos újonnan megválasztott elnököt, aki székfoglalójában önérzetes hangú, rövid programmot adott. Harcot hirdet a közönyösség, az elfogultság ellen s igéri, hogy minden erejével, egész

Kiss Farkas Jenő, építész

Budapesti amerikai iskola, Bpest, XII. ker. Kakukk u. Építészek: Callmeyer Ferenc, William Graff, Callmeyer László, Nyéri Péterné, Kiss Farkas Jenő.

1. A budapesti amerikai iskola makettfotója. | repr. |
2. Az első szint alaprajza | repr. |
3. A második -"- -"- | repr. |
4. A harmadik -"- -"- | repr. |
5. A negyedik -"- -"- | repr. |

5. A negyedik szint alaprajza

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 50–51-old.

Kis-Farkas Miklós

Képzőművészet
1928. 6. 7.

KIS-FARKAS MIKLÓS: KUJÓN

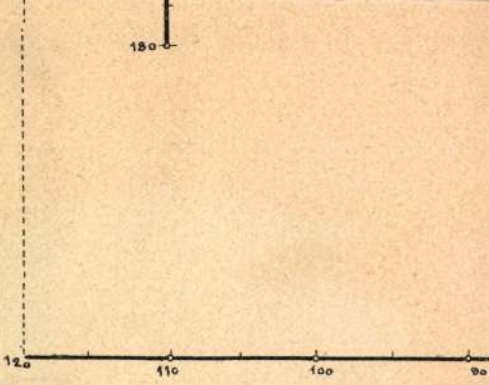

Hosszra : 10 5

Magasságra 10 5 0

SZEDERKÉNY

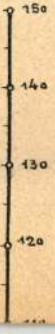

Hernád

HERNÁDNÉMETI

Baki Orsolya • Enyedi Zsuzsanna • Foky Éva •
Geszler Mária • Kiss Flóra • Lesenyei Márta •
Miczky Stella • Sebők Éva • Solymosi-Thurzó
Vera • Soós Nóra • Sütő Éva • Szenteleki Dóra •
Tóth Emőke • Várnai Valéria • Varga Bernadett

MAGYARORSZÁG
≈057
FORINT

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY
Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12.
Tel.: 94/508 800, Fax: 94/314 096
E-mail: szkeptar@elender.hu
www.elender.hu/~szkeptar

Dr. Gál József
Szombathely
Sugár u. 2.
9700

KISS FLÓRA

A Szombathelyi Képtár tisztelettel meghívja Önt

SZÍNRE LÉPÉS:

NŐMŰVÉSZEK VAS MEGYÉBEN 2.

című kiállítás megnyitójára

2002. október 10-én, csütörtökön 17 órára

A kiállítást megnyitja:

KAPILLER SAROLTA

A kiállítás a PANNON ŐSZ 2002 programsorozat keretében jött létre.

A kiállítás megtekinthető: 2002. október 11 - november 17-ig

Kiss Fehér József

festő

Leány portrait, olaff-

Fürcsei utca tusrajz

Öreg nő, rajz

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926

Kiss F.

Az újpesti Egészségházat épitette.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 90.1.

MDK

Kiss F. és Ligeti M.

müterem kiállitása

k.k.l: Müvészeti kiáll.-ok. Pesti Hirlap 1925. dec. 2o. 4.l.

• TÁRSULATI • • KÖZLEMÉNYEK •

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET LEGKÖZELEBBI SZÁMA. E helyütt is közöljük igen tisztelt tagtársainkkal és előfizetőinkkel, hogy a Magyar Iparművészet legközelebbi 5—6-os száma augusztus hó elején fog megjelenni.

A TÁRSULATUNK KEBELÉBEN FOLYTATOTT MUNKA fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be.

1936 április 3-án a bíráló bizottság tartott ülést Helbing Ferenc elnökletével az Iparművészeti Múzeumban. Jelen voltak a társulat részéről Lakatos Arthur, Ligeti Miklós, Menyhért Miklós, Szablya Frischauf Ferenc és Helbing László titkár, valamint mint meghivottak Csajka István, Berkovits Oszkár, Liszt Hugó, dr. Naményi Ernő, Péter Gyula, Rosenberg István.

Elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a mai ülés tárgya a nemesfémipari közületeknek, a Magyar Iparművészek Országos Egyesületének, az Országos Iparegyesületnek és a társulatnak közösen kiírt tervpályázata használati ötvösmunkákra és ékszerekre. Helbing László titkár felolvasta a pályázati kiírást és bejelentette, hogy a pályázatra 393 darab pályamunka érkezett be 29 pályázótól. Elnök felkérésére a bíráló bizottság megtekintette a beküldött pályaműveket és azokat alapos munkával átvizsgálta, majd a számításba jöhető terveket kiválasztotta. Berkovits Oszkár javasolta, tekintettel arra, hogy a pályázat nívója nem eléggé felel meg a kívánalmaknak, a díjakat ne adja ki a bizottság, hanem az aránylag legjobb tervek között egyforma arányban ossza meg. A bizottság azonban ehhez nem járult hozzá, hanem úgy határozott, hogy az összes díjakat és vásárlásokat kiadja az aránylag legjobb tervek készítőinek, csupán a használati tárgyaknál osztja el a díjak összegét 3 egyenlő részre. Elnök ezekután elrendelte a szavazást a kiválasztott tervek között és a szavazás megejtése után határozatilag mondotta ki, hogy a használati tárgyak csoportjában a három díjat Borda János „Sav 37" és „Hét 12", valamint Hodina A. Mihály „Nap 20" jeligéjű tervei nyerték el. Megvásárolta a bizottság Borda János 2 darab, Dömötör László 1 darab, Hodina A. Mihály 2 darab, Kiss Ferenc 1 darab, Örkényi István 1 darab és Szabó Ferenc 2 darab tervét. Az ékszercsoportnál az I. díjat Sarkadi Tibor „In nomine Dei", a II. díjat Borda János „Sav 10", a III. díjat pedig Dömötör László „Ibolya 3/e" jeligéjű tervei nyerték el. Megvásárolta a bizottság Borda János 1 darab, Dömötör László 7 darab és Sarkadi Tibor 2 darab tervét. Ezekután több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

MAGYAR IPARMUVESZET
1936.108,l.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Szablya Frischauf Ferenc.

Mikor most huszonöt év terméséből a legjava tervező munkáit odaakasztotta a Nemzeti Szalon falaira, megmutatkozik minden fazettája egy igazi építőtalentumnak. Az egykori forradalmár, a zabolátlanul vakmerő tehetség ma európai kultúránk magasságából nézi a megoldásra váró nagy feladatokat és az építészetet a legmagasabbrendű klasszicizmus nyugalmával állítja a világ elé. Mindazok a tervek, melyek a genfi Népszövetségi palota világpályázatán vagy tíz évvel ezelőtt nyertesek lettek, egy új monu-

inkább a női ruházaton jelennek meg s viselőiket valóságos virágtündérekké avatják. Ennek a népies művészetnek jövő fejlődése kényes kérdés s belevág a népnek jövőbeli létébe is. Meg kell adni, hogy úgy a kormány, mint az Iparművészeti Társulat sokat tesz ezen a téren. Remélhetőleg a magyar törzsnépnek ezt az életkérdését sikerrel fogják megoldani. Enélkül a nemzeti művészet nélkül nehezen tudjuk elképzelni a magyarságot, melynek éppen ez adja meg életörömét és teszi színessé mindennapi életét.

Ajan Suunta egyebek közt ezt írja: Már évekkel ezelőtt volt itt egy kis magyar műkiállítás. Úgyszintén magyar iparművészeti kiállítás is. A ma megnyíló népművészeti és iparműkiállítás azonban sokkal értékesebb veretű. Hivatalos kiállítás ez, mely a legjobbat akarja nekünk abból nyujtani, amit a magyarok ezen a téren alkottak. A magyar népművészet és iparművészet finn ember szemében kissé idegenszerűek, legalább is buja színeik, melyek az asszonyok kézimunkáin és a viseleteken jelentkeznek. De mégis oly nyelven szólnak hozzánk, mely a kultúrát messzenyúlóan tolmácsolja és örömmel köszöntjük az alkalmat, mely ezt nekünk lehetővé tette.

Helsingin Sanomat ilyen című cikkben ismerteti a kiállítás megnyitását: „A magyar műkiállítás megnyitása nagy ünnepiése volt a tehetséges testvérnépnek". A kiállítás megnyitásának részletes, hosszú beszámolója után így végzi a cikkíró: Úgy az államfő, mint a megjelent előkelő vendégek hosszú időt töltöttek az ünnepély után is a kiállítási termekben. Késő délutáni órákig szemlélték a kiállított tárgyakat, igen nagy elragadtatással. A kiállítás harmonikus egészet alkot s pompás látvány a szemnek.

Ilkka: A kiállítás összhatása hasonló ahhoz, amelyet egy kitűnően sikerült műtárgy kelt bennünk. Reám kiváltképen a kerámia gyakorolt mély hatást. Főleg az a sokfélekép megnyilvánuló humor, mely például a pálinkásbutykosokban, bibliaformájú könyvek leple alatt, vagy a vidám huszárfigurákban szólal meg. Katona- és pásztorköpenyek díszes motívumairól dicshimnuszokat zeng a cikkíró. Külön figyelmet érdemel a magyar porcellánipar minden terméke.

Helsingfors Journalen „Dicsőség Magyarországnak" című cikkében ezt írja többek közt: Kevés ország van, mely annyi gyönyörű turisztikai kirándulásra nyujtana alkalmat, mint Magyarország. Az volt az érzésünk, hogy még a propaganda film bemutatása előtt minden kiállítási látogatót meghódított ez a gondolat. Maga a kiállítás csodálatba ejt a magyar nép háziipari tevékenységével. Senki sem tudja, miként keletkezett ez a természetes képesség s hogyan fejlődött ki. Talán magától a sugárzó napfénytől, melynek derűjében dolgoznak a magyarok s amelytől a színeket valósággal kölcsönvették. Biztos, hogy a finn otthonok igen sok ilyen tárgyat igyekszenek majd megszerezni, csak éppen a választás lesz nehéz.

~~Borda János~~

Kiss Ferenc

K

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1936. 78. l.

Az ötvöstervpályázat eredménye. A Nemesfémiparosok, Kereskedők és Órások Szövetsége, az Arany- és Ezüstműves Mesterek Egyesülete, a Budapesti Nemesfém- és Drágakőcsarnok, az Arany- és Ezüstműves Ipartestület felkérésére az Országos Iparegyesülettel és a Magyar Iparművészek Országos Egyesületével karöltve az Országos Magyar Iparművészeti Társulat tervpályázatot hirdetett nemesfémből készíthető ékszer- és használati tárgyakra.

Bár a pályázaton sokan vettek részt és sok tervet küldöttek be, a beküldött anyag nem elégítette ki a társulat bírálóbizottságát — amely ezúttal a fentemlített egyesületek egy-egy kiküldött tagjával egészítette ki magát — úgy, hogy a díjakkal csak a relative legjobb terveket jutalmazta. A pályázat eredménye a következő:

Ékszereknél az I. díjat (50 P) Sarkadi Tibor „In nomine Dei", a II. díjat Borda János „Sav 13", a III. díjat Dömötör László „Ibolya 3/e" jeligéjű terve nyerték el. A bírálóbizottság ezenkívül megvásárolta Borda János 1 drb., Dömötör László 7 drb. és Sarkadi Tibor 2 drb. tervét darabonként 10 pengőért.

Használati tárgyaknál a bírálóbizottság itt az I., II. és III. díjak összegét (220

pengőt) három részre osztotta és egyforma díjjal jutalmazta a három legjobb tervet. A díjakat Borda János „Sav 37" és „Hét 12", valamint Hodina Mihály „Nap 20" jeligéjű tervei nyerték el. A bírálóbizottság ezenfelül megvásárolta Borda János 2 drb, Dömötör László 1 drb, Hodina Mihály 2 drb, Kiss Ferenc 1 drb, Örkényi István 1 drb és Szabó Ferenc 2 drb tervét darabonként 20 pengőért.

), 2 K, L, Budapest, 1860.

ános gróf : Az ötvösség története Ma-
igon. 16 o, 1 K, 61 L, Budapest, 1930.

István : Temesvári művészek. 8 o, 32 K,
mesvár, 1910.

Ilona : A budapesti Egyetemi Könyvtár
kéziratainak egy csoportja. (Kny. Magyar
nle.) 8 o, 3 K, 26 L, Budapest, 1932.

Ilona : A budapesti Egyetemi Könyvtár
s-kodexe. (Kny. Magyar Könyvszemle) 8 o,
L, Budapest, 1937.

Ilona : A Képes Krónika és Szent Ist-
ázoló miniaturái. (Kny. Magyar Könyvszem-
7 K, 22 L, Budapest, 1938.

Ilona : A pécsi püspöki könyvtár fes-
iratai és ősnyomtatványai. (Kny. Magyar
nle) 8 o, 5 K, 19 L, Budapest, 1937.

esztendeje. A tudós követ feleségével és egyik fiával *nagyon csendes, visszavonult életet él,* bár időnként ő is meghivja magához intimebb barátait, arisztokratákat és előkelő közéleti férfiakat feleségeikkel együtt. *Brentano nagyon sokat olvas* és amikor hivatalos elfoglaltsága nem köti le, szivesen *bridgezik.* Partnerei a felesége és a követség titkárai, akikkel szinte családias jó viszonyban él. Brentanot külögösen *nemzetközi jogi és szociálpolitikai kérdések érdeklik,* de nagyon érdeklődik a *magyar história* iránt is. *A kegyelmes asszony gyönyörüen énekel,* rajong a zenéért és amikor csak teheti, elmegy az Operába, vagy egy jó hangversenyre. Két nős fia Amerikában él, ezeknek meglátogatására utazott el két hónappal ezelőtt Brentano Tivadar. *Nagy bálok nincsenek és nem voltak az amerikai követségen,* amelynek illusztris vendégserege közül az *uralkodóház* Pesten élő tagjait emeljük ki. Délelőtt 10 órától délután 4 óráig folyik a munka a követség hivatalaiban, ahol Mr. George *Gordon* elsőtitkár a vezető. Mr. Gordon kiváló *sportsman.* Nagyszerüen *tenniszezik* és alig várja már az igazi telet. Szórakozásai között van a *lóverseny,* a *bridge* és az olvasás. Mr. *Freemann* Mattews, a második titkár, nemrég nősült. *Szabad idejét a tennisz- és golfpályán tölti,* de minden sportágat egyformán kedvel. Ő is tagja Brentanóné öexcellenciája bridgepartijainak. Mr. Henry W. T. *Eglin* titkár 1921 előtt *két évig már volt Magyarországon Grant Smith úgyvivővel.* Nemrég ujból visszajött, mert nagyon szereti Magyarországot. Igazi grandsiegneur, nagyon kedveli a társaséletet, *hatalmas autóturákat tesz* és ismeri már majdnem egész Magyarországot. Bridgepartit nála nélkül elképzelni sem tudnának.

AZ OLASZ KÖVETSÉG

Esterházy-utcai palotájában állandóan nagy az élénkség, a mozgás. Látogatók jönnekmennek. Olaszok, magyarok, vegyesen. A közkedvelt *Castagneto* herceg után *Ercole Durini di Monza* gróf vette át a követséget és 1924 tavasza óta szép és eredményes munkát produkált az olasz-magyar barátság elmélyitése érdekében. A gyönyörü tizszobás lakás butorai nem a követé, a palotát teljes berendezésével *bérli* gróf *Károlyi* Sándortól. Durini di Monza gróf csupán nagyon szép gobelineket, perzsaszőnyegeket és ezüstneműeket hozott mogával a főuri lakás földiszitésére.

Az olasz követ nagy társaséletet él. Gyakran fordul meg nála *Bethlen* István gróf miniszterelnök és *Klebelsberg* Kuno gróf kultuszminiszter. Arisztokratáink közül is többen jóbarátai közé tartoznak. Három gyermeke van, mind a három leány. A legnagyobb közülük 12 esztendős.

Szorgalmas diplomata. Már korán reggel a hivatalában van, ahonnan sokszor igen későn távozik. *A követségen a lehető legdemokratikusabb szellem uralkodik.* Durini gróf akkor a legboldogabb, ha titkárai között ülhet és vadászélményeket mesélhet el nekik. Sokat olvas, főleg olasz irodalmi müveket. Érdeklik a memoárok is. *Jelenleg Conrad tábornagy emlékiratait olvassa. Egyetlen szenvedélye a vadászat.* Amikor csak teheti, elmegy a csehszlovák határon lévő vadászterületére. *Bethlen miniszterelnök is sokszor meghivja vadászatra és sok vadat leteritett már Gödöllőn is.* A grófnő fiatal szép asszony. Kitünően érzi magát Magyarországon, de nincs megbarátkozva a lakásával, amit tulságosan kicsinek tart. Milanóban a Durini grófoknak *palotasorai* vannak, érthető tehát a grófnő elégedetlensége.

Durini grófnak még egy szórakozásáról meg kell emlékeznünk. Van két kutyája. Az egyik közülük fiatal farkaskutya, a másik magyar vizsla. Ez vidéken van oktatás alatt. A farkaskutyát azonban maga a gróf neveli, oktatja, szeliditi. *A késő délutáni órákat majdnem mindig kedvenc kutyája tanitásának szenteli.*

A követség tisztikara a pesti társaséletben nem vesz részt. Visszavonult életet élnek és jóformán csak egymás között érintkeznek. Valamennyien felesküdt hivei a fasizmusnak. Egyik legkedveltebb ember közöttük Di Mosetti pénzügyi attasé. Ő a legöregebb tagja a követségnek és ő mondja mindig a legjobb tréfákat. Ő az, aki örökre hangolta a fiatalokat, hogy mily rossz a hangulat a hivatalban. Az olasz követségen dolgozik *Santelli* Italo vivómester fiatalabbik fia is. Ő a konzul helyettese és az utlevélosztály vezetője. Ismert alakja az előkelő pesti társaságoknak. Hallatlan pedantériával intézi az utlevélügyeket és *az idén több mint 30.000 vizumot intézett el példás gyorsasággal.* Soha nem volt még baj vele. Szereti a rendet és a fegyelmet és amikor elszabadul a hivatalából — egyetlen szenvedélyének, a sportnak él. Másfél év óta dolgozik a követségen *Widmár* sajtófőnök. Ő került *Lambra* professzor helyére. Widmárnak nagy érdemei vannak a magyar irodalom és drámairás jelentős müveinek olasz földön való propagálása körül. *Amióta az olasz követségen működik, rengeteg magyar regényt és drámát lefordított le olasz nyelvre.* Most forditja *Molnár* összes darabjait. Több nagy olasz lap budapesti tudósitója és hogy magyarbarátságának milyen jelét adja — *csak nemrég vett feleségül egy magyar lányt.*

Igy fest belülről a külföldi nagyhatalmak követségeinek az élete és ilyenek a férfiak, akik a diplomácia sokszor izgalmas és szövevényes eseményeit mozgatják. **(v. gy.)**

A monzai iparmüvészeti kiállitás magyar anyagát hazahozták Budapestre.

Az olaszok ez évben nem adták ki az aranyérmeket. — A magyarok első helyen álltak, de csak okleveleket kaptak. — Kiss Ferenc és Ligeti Miklós iparmüvészek itthon állitották ki monzai tárgyaikat.

Beszélgetés Maróthy Gézával, aki a magyar kiállitást rendezte.

November második felében záródott le a *második, monzai nemzetközi iparmüvészeti kiállitás.* Az elsőt az olaszok két esztendővel ezelőtt rendezték s már ez az első kiállitás is nagy sikereket hozott a magyar iparmüvészeknek, akik alkotásaikkal ott szerepeltek. Az első kiállitáson az öt aranyérem közül hármat magyar müvésznek juttatott a zsüri, ami azt jelenti, hogy az erős konkurrenciáju nemzetközi versenyben tagadhatatlan fölénnyel vittük el a pálmát.

Az idei kiállitáson többek között *Maróthy Géza, Kiss* Ferenc, *Ligeti* Miklós, *Gádor* István, *Undi* Mariska, *Bródy* Lászlóné, *Zilzer* Hajnalka, továbbá a *Fővárosi Iparrajziskola* (*Agotai* Lajos főigazgató vezetésével), a *Thék-gyár* és a *Zsolnay-gyár* szerepeltek, de *helyet kapott a hódmezővásárhelyi és mezőkövesdi népmüvészet is.* A kiállitás magyar csoportjának költségeire az állam 400 millió koronás hozzájárulást adott, mely összeg fedezte a kiadásokat. Az anyagot az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat gyüjtötte össze és a mi csoportunkat *Maróthy* Géza rendezte, aki három teljes hónapot töltött lenn, Monzában és valóban önfeláldozó munkát végzett.

Az állam egyik megbizottja a mult hó végén utazott le a kiállitás szinhelyére, hogy az anyagot hazahozza Budapestre. Iparmüvészeink és kiállitóink munkái e héten érkeztek meg és megjöttek a kiállitáson résztvevők kitüntetései is.

Sajnos, az olaszok ez évben nem adták ki az aranyérmeket. Dacára annak, hogy a mi kiállitóink is *csupa oklevelet kaptak,* senki nem vitatta el elsőségünket a többi nemzetek között. Legfeljebb a *németek* jöhettek velünk együtt számitásba, akik ugyancsak szép eredményt értek el, de a németek nagyobb anyagi eszközökkel dolgoztak nálunk, hiszen *a német csoport költségei több mint 100.000 aranymárkára rugtak.*

A kiállitásra vonatkozóan, most, hogy már lezajlott és a zsüri döntése ismeretes, felkerestük *Maróthy* Gézát, aki az alábbiakban foglalta össze ez ügyre vonatkozó véleményét:

— Tagadhatatlanul szép volt a monzai kiállitás és tagadhatatlanul *méltán reprezentálták* a magyar kiállitók a magyar kulturát és iparmüvészetet. Az anyagot ugy válogattuk össze, hogy méltán kiállta a versenyt más országokkal szemben. *Pedig ott voltak és otthon voltak az olaszok, ott voltak továbbá a németek, osztrákok, angolok, franciák, finnek és csehek* és mégis mi tüntünk fel legjobban. Igaz, hogy a külföldiek közül *nekünk volt a legtöbb termünk: 13 helyiséget töltött meg a magyar anyag.* Utánunk a németek következtek, 12 teremmel. De nem is a termek száma döntött, hanem a magyar *iparmüvészek, a kerámiások, ötvösök, könyvkötők, textilesek és ékszerészek internacionális tehetsége.*

— *Gádor* István és *Ligeti* Miklós kerámiái, *Kiss* Ferenc ötvösmunkái, *Zilger* Hajnalka munkái, a *Zsolnai-gyár* kiállitása, a *Thék-gyár szobája, Undi* Mariska gobelinjei, *Simai* szobrászmüvei, a pesti kiadók *könyvei,* a *hódmezővásárhelyiek* és *mezőkövesdiek* sajátos, egyéni népmüvészete mind olyan értéket reprezentáltak, melyek mellett ámulva és bámulva álltak meg a szemlélődők. Külön ki kell emelnem a *Fővárosi Iparrajziskola* nagyszerü eredményét. Az angolok például napokat töltöttek az iskola termeiben, hogy *mint — iskolát, külön tanulmányozzák.* Volt az iskolának egy *magyar szobája,* melyet *Pogány* Móric tervei szerint a növendékek sajátkezüleg készitettek. Ennek külön nagy sikere volt.

— Általában pedig azokról is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott mindenki, akiket most hirtelenében nem tudok felsorolni. Az olaszok igazán jó barátainknak mutatkoztak. Lapjaik elismerő kritikákban számoltak be rólunk és engem külön felszólitottak, hogy *az egész kiállitásról irjak kritikát.* Ezt a megtiszteltető megbizatást nem a magam érdemének, hanem az összes magyar kiállitók sikerének könyvelem el...

A monzai iparmüvészeti kiállitás magyar anyagáról egyébként néhány eredeti felvételt mutatunk be, melyek az *Ujság* számára készültek.

Megkérdeztük *Maróthy* Gézát arra vonatkozóan is, hogy *miért nem mutatták be a monzai anyagot Budapesten?* Erre vonatkozóan ezt válaszolta:

— Nagyon sok pénzbe kerülne ilyesmi és *anyagi okok miatt kivihetetlen.* Bár természetesen egész kész iparmüvészeti gyüjteményről van szó, melyből ugyszólván semmi sem hiányzik, hogy *teljes képet adjon a magyar iparmüvészek mai magas nivóju munkájáról:* mégis le kellett mondanunk arról, hogy Pesten bemutassuk. Örültünk, hogy az állam alkalmat adott az olaszországi szereplésre. A budapesti kiállitásra nem lehetett volna előteremteni a pénzt.

Az *Ujság* munkatársának értesülése szerint valóban *meghiusult* a monzai kiállitás magyar anyagának pesti bemutatása. Csupán két jeles és oklevéllel kitüntetett résztvevő, *Kiss* Ferenc az ötvösmüvész és *Ligeti* Miklós, a keramikus állitották össze müveiket és közös kiállitáson mutatják be *Türr István-utca 9. szám első emeletén.* A két müvész közös kiállitása, melynek mütárgyai három hónapon át a monzai pavillonban szerepeltek, e hó 10-én nyilt meg. Az elsőnek főleg müvészi precizitással kidolgozott *arany-, ezüst- és bronztárgyai,* az utóbbinak pedig artisztikus, magyar motivumokkal diszitett *kancsói, tányérjai, poharai és figurái* ragadják meg az érdeklődést.

MIELŐTT
a karácsonyi szükségletét beszerezné, ne mulassza el a
HUNNIA
Divatáruház
árairól és választékáról
vételkényszer nélkül meggyőződni!
Sok pénzt fog megtakaritani!
Budapest IV,
Calvin-tér 6

Idegek.

Irta Pänkösti Andor.

Önagysága ruháján megakad a kapocs. Ránt rajta. Valami hasad. Dühösen felkapja az egészet, összevissza tépi, földhöz vágja és reátapos. Nem történt semmi. Csak a kapocs akadt meg.

A nagyságos ur véletlenül a vajtartóhoz érinti az ujságot. Az ujság zsiros lesz. Felkapja az ujságot és széjjeltépi. Felkapja a vajtartót és földhözvágja. Nem történt semmi. Csak a vajtartóhoz ért az ujság.

A kisasszony varrás közben megszurja az ujját és pofonvágja a gondjára bizott gyermeket. A szobalány leüti a meisseni vázát és természetesen felmond. A szakácsnő odakozmásitja az ételt és mintha kamarási próbát állitana össze, szidja az uraság felmenő rokonságát hetediziglen. A kalauz lecsöngeti a villamost és káromkodik, ha valaki miatta leesik a lépcsőről. Sietve valaki a másik ember lábára lép és dühöng, hogy miért tartja ponl az ő lába elé a lábát. Holott nem történt semmi. Sem a kisasszonnyal, sem a szobaleánnyal, sem a kalauzzal, sem a járókelővel De történt valami mindenkivel, aki csak él ezen a világon és cselekedeteiből mégis észreveszi, hogy idegei vannak.

Az egész világ idegeivel történt valami és ez a valami nyilvánul meg a nagyságos asszony által összetépett ruhában. a nagyságos ur által földhöz vágott vajtartóban. a kisasszony által lekent pofonban, a szobaleány felmondásában, sőt még a kalauz káromkodásaiban is.

A világ idegrendszere pusztult el és ahogy a nagy dolgokban nem követi a logika utját, éppen ugy a kis dolgokban is rég megérett a szanatóriumra.

*

Minden dolognak lehet kétféle következménye: logikus és természetes. Mert logikus az, ami kellene, hogy bekövetkezzék és természetes, ami bekövetkezik. Ha a kettő mégsem ugyanaz, akkor nem az emberek a hibásak. Hanem a világ, amely minden dolog mögé egészen más következményt állit, mint ami kellene, hogy álljon. Önagysága vigyázva kikapcsolná a ruháját. A nagyságos ur arrébb tolná a vajtartót. A kisasszony gyüszüt huzna az ujjára. A szobalány bocsánatot kérne. A szakácsnő, ha lehet korrigálná a hibát. A kalauz megállitaná a kocsit. De...

De...

De egyik sem teszi meg, mert egyik sem örült meg, hogy azt csinálja, ami okos és logikus lenne. Az idegek táncolnak és mindenki a más idegén táncol.

*

Holott minden igy van rendjén.

Azok, akik a világ sorsát intézték, mintha előfutárai lettek volna annak a tébolynak, amely most mindenkire átterjed. A Nobeldijat szászorosan megérdemli az az orvos, aki a rák ellenszerére rátalál. De ezerszeresen érdemelné meg, ha a világ vonagló idegrendszerét csillapitaná ujra le. Senki se tudja, hogy mit és miért csinál. Amint nem tudta senki, hogy miért volt háboru? Amint nem tudta senki, hogy miért pusztult el sok millió ember? Amint nem tudta senki, hogy miért szabdaltak szét országokat és uj országokat miért teremtettek? Amint nem tudja senki, hogy miért nevezik békének, ha nincs béke? Amint nem tudja senki, hogy miért nevezik normális világrend helyreállitásának, amit az abnormális emberek állitanak helyre? Amint senki se tudja, hogy miért nevezik bolondnak azt az embert, aki a két lábán sétál végig az utcán, mikor mindenki a feje tetején jár?

Ha mindenki a fülét vakarja és csak egyetlen ember nem vakarja a fülét, akkor az az egy a természetellenes. Holott természetes. hogy nem vakarja a fülét, ha az nem viszket. Mégis mindenki azt az egyet tartja majd bolondnak. Abban a világban, ahol mindenki vakaródzik, ki a fülét, ki a szivét, ki a világ szemléletét, természetellenes, ha valaki nem vakaródzik. Holott természetes, hogy nem vakaródzik. Sőt logikus is. De a logika hadat üzent mindennek, ami természetes és csak Diogenest tartja bölcs embernek, mivel Diogenes hordóban lakik, holott központi fütéses palotában is lakhatna.

De miért lakjon központi fütéses palotában, ha hordóban is lakhatik, sőt bölcsnek is tartják érte?

*

Vannak korszakok, amelyekben kizárólag csak hibák történnek. Amilyen a jelen korszak is. De a hibákat mindig «más» követi el. Az élet minden gonoszságával feltornyosul az ember köré. Szándékosan megakasztja a kapcsot, hogy önagysága ruhája elszakadjon Közelebb tolja a vajtartót, hogy a nagyságos ur ujságja beleérjen. Meglöki a kisasszony tüjét, a seprühöz löki a meisseni vázát, erősebb lángot küld a gázrezsóba és görcsösen megránditja a kalauz kezét, amikor a csengőt fogja. Az élet az oka mindennek. Csoda-e hát, ha az okot senki se önmagában keresi?

Csoda-e, ha minden bajért nem önmagát bünteti meg, hanem az élet ellen fordul?

Amint az élet is ellene fordult.

*

Valaki felmászik a Ferenc József-hid turulmadarához és ott cigánykereket hány. Mindenki bolondnak tartja. Valaki elmegy Locarnóba, hogy a felfordult világrendet a régi kerékvágásba visszaillessze. Mindenki mint megváltót tiszteli. Pedig a cigánykerék a turulmadárnál gyerekjáték a régi világrend visszaállitásához képest. Mégis a turulmadaras embert tartják bolondnak.

Mert senki se hiszi, hogy lehet cigánykereket vetni a turul madárnál és mindenki hiszi, hogy Locarnóban megszülethetik a béke.

Amint feltétlenül bolondnak tartják azt az embert, aki a fejükön járók között legelőször a talpára áll.

*

Az egyes embereket gyógyitják. A világ pedig bolond marad. Pedig az egyes emberek csak azért bolondok, mert nem értik meg, hogy miért bolond a világ. Miért viszik orvoshoz őket? Csak azért, mert nem a fejükön járnak. Természetes, hogy azok, akik a fejükön járnak, az orvoshoz cipelnek mindenkit, aki véletlenül a talpára állt. De a logikus mégis csak az, hogy mindenki a talpára álljon.

Ha már a sarkára nem állhat.

*

Mindenkiben ma él az a nagy vágy, hogy embertársait meggyógyitsa. Óceántól az óceánig csupa kuruzsló és sarlatán szaladgál az utcákon. Egyik se hiszi el, hogy maga beteg és valamennyi a többit gyógyitja. Az egyes ember mind egészséges. Az egyes embert körülölelő egész emberiség beteg. Mindenki gyógyit és senki se gyógyul.

Mert nem gyógyulhat meg senki sem, mert nincs ideje, hogy magát gyógyitsa. Az egész világ baja marja a lelkét s az egész világ megváltására törekszik. Holott az egész világ olyan szegény betegekből áll, mint világ olyan szegény betegekből áll, mint amilyen óceántól-óceánig gyógyitja a többit.

Mindenki gyógyit és senkise gyógyul s a rettenetes megsemmisülésben elpusztul minden páciens, mert valamennyi professzornak hiszi magát.

Ötszáz karácsonyi csomag.

Az Ujság e heti sorsolása legyen a gyermekeké.

Közeledik, szinte már itt is van, Karácsony szent ünnepe, az örömök nagy estéje, amelyet ezuttal emésztő gondok előznek meg. Mert ami a kicsinyeknek rövid örömet hoz, az a szülők vállaira nehéz terheket ró. Mi lehet ilyenkor megértő, mindenkivel együttérző barát, a mindenkori tanácsadó legkedvesebb feladata? Szaporitani az örömet, ha kevés jut belőle, levenni a vállakra rakott gondokból, ha tulságosan szoritanak.

Az Ujság ezuttal részt kér olvasói karácsonyi gondjaiból.

Az örömeit osztatlanul nekik hagyja, sőt a maga módja szerint gazdag lappal, karácsonyi albummal szaporitani is iparkodik, ám a gondokból részt követel magának.

E heti sorsolásunkat a kicsinyeknek szántuk, akiknek gyenge kezeibe ezuttal még Jézuska ajándéka való, hogy majdan erős kezekkel ők gyarapitsák a haza jóvoltát.

Karácsonyi sorsjátékot rendezünk e héten, a gyermekek örömére, a jövő emberpalántáinak tiszteletére.

Bizonyára senkit se lep meg ez az elhatározásunk, amely szinte önkéntelenül következik abból a sorsolási programmból, amelyet hetekkel ezelőtt az olvasóval közöltünk. Mi sohase igértünk tündérvárakat, kacsalábon forgó palotákat, aranyórákat az olvasónak. Magunk is egyszerü, igénytelen emberek vagyunk, akik sohase invitáltuk előfizetőinket hazardjátékra a bakkasztal mellé.

Szelid, családi játékot terveztünk, aptó, kedveskedő meglepetésekket, jóleső örömökkel, baráti szolgálatokkal. S aki lapunk lelkébe mélyedt évek során, régen tapasztalhatta, hogy legfőbb ideálunk, politikai és egyéb hitvallásunk legfőbb sarokpontja: a gyermek. Ahogy csak ünnep virradt ránk, sohase feledkeztünk meg a gyermekekről. Beleéltük magunkat a lelkükbe, meleg szeretettel külön lapokat eszkábáltuk össze nekik, törtük öreg fejünket apró meséken, találós kérdésekben, tréfás rejtvényeken, rajzos talányokon, hogy az apró hadseregnek is megküldhessük ünnepről-ünnepre szeretetünk jeleit. Mikor még nem is álmodozott a napisajtó a sorsjáték apró izgalmairól, mi már ezer és ezer dijat tüztünk ki a pendelyes magyarságnak. Könyveket, játékokat, emlékeket osztottunk ki ezer, és ezer számra.

Jussunk van megjelenni az olvasók karácsonyfája alatt, hiányt jelentene, ha ott nem lennénk.

Sajnos, mindenüvé nem kopogtathatunk be egyszerre. Döntsön a sors. Ötszáz helyre mindenesetre tesszük tiszteletünket.

Igy érlelődött meg az az elhatározás, hogy ezen a héten

ötszáz doboz

egyenként egykilogrammos doboz karácsonyfadisz, csokoládé, cukorkát sorsolunk ki a közismerten legjobb, legfinomabb és legizletesebb

Dreher-Maul

kakaó- és csokoládé-gyár r. t. (Budapest X.) gyártmányaiból.

A mai szelvényt ne mulassza el senki gondosan levágni s hozzánk eljuttatni. Ha a kicsingek maguk vágják le a szelvényt, talán szerencsét hoz.

A sorsolás szerdán este lesz. S minden ki, akinek szelvénye nyerő gyanánt kerül ki az urnából, vidéken késedelem nélkül házhoz szállitva megkapja az egykilogrammos doboz pompásizü csokoládé-bonbonokat, a fővárosban pedig kiadóhivatalunkban (Vilmos császár-ut 34).

Boldogok vagyunk, hogy legalább ötszáz családhoz örömöt és derüt szállithatunk Karácsony szent estéjére.

Az Ujság kiadóhivatala.

NAPIREND.

1925 december 13. Vasárnap. Róm. kat. és prot.: Luca. Ó-görög: Nov. 30. András. A Nap kél 7 óra 39 perckor, nyugszik 4 óra 9 perckor. A Hold kél 4 óra 25 perckor, nyugszik 2 óra 51 perckor. Nyitvalévő muzeumok: Nemzeti Muzeum állat- ásvány- és régiségtár 9—½2. Nemzeti Muzeum néprajzi osztály 9—1. Akadémia történelmi képcsarnok 10—½2. Iparművészeti Muzeum 9—½2. Mezőgazdasági Muzeum 10—1. Ráth György muzeum 9—½2. Szépmüvészeti Muzeum régi, modern és grafikai tárlata 10—½2. Fővárosi Muzeum 9—1. Közlekedési Muzeum 9—1. Nyitvalévő könyvtárak: Városi nyilvános könyvtár 10—1 Egyetemi könyvtár 9—11. Iparművészeti Muzeum könyvtára 9—1.

1925 december 14. Hétfő. Róm. kat.: Nikáz pk. Prot.: Szilárdka. Ógörög: December 1. A Nap kél 7 óra 40 perckor, nyugszik 4 óra 9 perckor. A Hold kél 5 óra 39 perckor, nyugszik 3 óra 27 perckor. Miniszterek fogadnak: Külügyminiszter 11—1. Nyitvalévő muzeumok: Nemzeti Muzeum állattára 9—½2. Akadémia Goethe-szoba 10—12. Szépmüvészeti Muzeum grafikai tárlata 10—½2. Nyitvalévő könyvtárak: Fővárosi nyilvános könyvtár 9—7. Akadémia könyvtára 3—7. Egyetemi könyvtár 9—7. Nemzeti Muzeum könyvtára 9—4. Erzsébet Népakadémia könyvtára 5—8. Iparművészeti Muzeum könyvtára 3—8.

Állam és egyház.

Zoványi Jenő befejező előadása.

Befejezte vallástudományi előadásait ma este Zoványi Jenő dr. s a debreceni vonat már viszi is vissza otthonába, melyhez annak a „néhány, jóformán egybefolyó harcnak" emléke füzi, mely egyetemi tanári nyugdijaztatásával végződött. Ő maga emlékszik meg erről a mai befejező előadásában, mely az államnak és egyháznak egymáshoz való viszonyával foglalkozott a történelem fonalán, de az egyházi kérdésekben a maga utján járó erős egyéniség szemszögéből.

A történelmi anyagot attól az időtől fogva sorakoztatja fel, mikor a kereszténység gyermekkorát éli s mikor óriási haladásnak tekintették, ha az uj hit követői néha elnézésben, türelmességben részesültek. Mikor aztán a római birodalomban először Konstantin császártól egyenjoguságot, utódaitól pedig kizárólagos létjogot nyert a keresztény egyház, egyuttal rendkivüli kiterjedésü hatalom jutott kezébe. A római birodalmat felváltó országokban a hatalom párhuzamosan együtt járt az anyagi gyarapodással s a közélet minden fontos ágazata a papok kezébe vagy legalább befolyásuk alá került. De az államfők ebbe nem nyugodtak bele.

Mindez csak a nyugati kereszténység multjával van egybefüződve, mert a keleti egyház mindenütt nemzeti egyházként szerepelt, melynek feje az államfő volt. Ahol sikerült az egyházak egyikének vagy másikának állami egyházzá lennie, mindenhol és mindenkor egyforma szivóssággal védelmezték kiváltságos helyzetüket, akár protestáns volt, akár katolikus.

Az egyházak pedig — igy folytatta Zoványi — természetes ellenségei, született vetélytársai egymásnak. Sok vérfürdő jelezte itt-ott a népnek vagy felekezeti elvaditottságát vagy pedig végsőkig való elkeseredését. Angolországban a katolikusok helyzetének enyhitése még a tizennyolcadik század végén is lázadást vont maga után a fanatikus anglikánusok részéről, Franciaországban az első császárság bukása után a „fehér terror" sokezer protestáns lemészárlásában tombolta ki magát. És hányszor ment veszendőbe a trónért a vallási meggyőződés, vagy viszont a felekezeti türelmetlenség miatt a trón! Még *Bethlen* Gábor is kész lett volna cserbenhagyni egyházát egy érdekházasság kedvéért. IV. Henrik Franciaország feletti uralmának teljességéért és zavartalanságáért vállalta a misét, leányági unokája, II. Jakab pedig a mise miatt vesztette el Angliát és Skóciát.

A legtöbb országban megszünt már az állami egyház vagy uralkodó egyház rendszere, ami csak az egyházak kemény ellenállása mellett mehetett végbe és pedig nemcsak a katolikus, hanem a protestáns egyházak részéről is. *Kossuth* Lajos 1871 január 12-én irt levelében a következőképpen körvonalazta Magyarország ebbeli teendőit: „Ezentul ne avatkozzék az állam a vallás dolgába, de azt se engedje, hogy akármely egyházzá szervezett vallás az állami vagy polgári dolgokba avatkozzék. Legyen elve az, hogy a vallásos felekezetek az állammal szemben másnak nem tekinthetők, mint az egy hitet valló egyének szabad akaratából kifolyó önkéntes egyesületeknek, melyek épp azon tekintet alá jönek, mint akármely más társas érdekü egyesületek. Ha sértik a törvényt, a törvény megtorolja a sértést. De amig a törvényt nem sértik, az ő dolguk, hogy mit csinálnak." *Deák* Ferenc ebben az egyben csodálatosan egyet értett Kossuthtal. 1873 junius 28-án mondott beszédében ezeket az elveket még megtoldotta a közoktatás államositásának eszméjével. A központi hely kettőjük között az egyház és állam szétválasztását illeti.

Az Európán kivüli földrészekről nem szólva, Belgium, Olaszország, Franciaország valósitotta meg eddig a szétválasztást. A francia szeparáció tökéletesen sikerült, azzal az eredménnyel, hogy a vallásos élet fellendülésnek indult s az egyház mindössze a világi ügyekre gyakorolt befolyását vesztette el, egyébként pedig jóval kevesebb támadásnak és ellenszenvnek, jóval több tiszteletnek és megbecsülésnek tárgya. Megvalósitották a szeparációt — a protestáns többségü északamerikai Egyesült-Államokról nem is szólva — Németalföldön, a genevei kantonban és Basel városában is, még pedig mindenhol azzal az eredménnyel, hogy nyert vele minden közügy és közérdek, de nyert az egyház és vallási élet is. Nincs is vallásosabb és egyszersmind müveltebb nép a világon, mint a holland és sehol a világon nincs jobb dolguk az egyházaknak és papjaiknak, mint az Egyesült-Államokban.

A *szekularizációról* szólt azután az előadó, megjegyezte, hogy Kossuth nem tudta másképpen elképzelni a katolikus autonómiát, mint ugy, hogy az egyház egyidejüleg lemond az államtól kapott javairól és javadalmairól. Megemlitette, hogy *Deák* Ferenc felvette egyházpolitikai programmjába az iskolázásnak, a közoktatásnak teljesen a végképpen állami hatáskörbe vételekor az iskolai vagyonoknak szintén az állam tulajdonába való átvételét.

Előadásának végén az állam és egyház szétválasztásának elmaradhatatlan következményeként az egyetemek hittudományi karainak megszüntetése, illetőleg az egyházak kezébe való átbocsátása ellett tört lándzsát.

— **Valódi párisi modellek, kombinék.** hálókendők, zsebkendők, plasztronok, a világhirü Corchik és amerikai soványitó-füzők olcsó karácsonyi árakon. Iványi-szalon, Személynök-utca 1.

— **Ingyen autózhat** Strausz Sándor vászonáru- és fehérneműkereskedő IV., Hariskőz 2. (Váci utcánál) dacára mélyen leszállitott karácsonyi áraimnak, még azon rendkivüli kedvezményt nyujtja k. vevőinek, hogy a város bármely részéből üzletbelyiségéig az autótaxit dijtalanul vetik igénybe.

1. Szentgyörgyi István. 2., 5. K. Kalmár Elza. 3. Lux Élek. 4., 6. Kisfaludi Strobl Zsigmond bronzszobrocskái. *Lakatos Artur:* Csomózott szőnyeg. Készült a Turán Szőnyegműhelyben. ✦ Aus der Ausstellung der ung. Landesgesellschaft für Kunstgewerbe. Exposition de la Société Hongroise des Arts Décoratifs.

Magyar Iparművészet

1924.

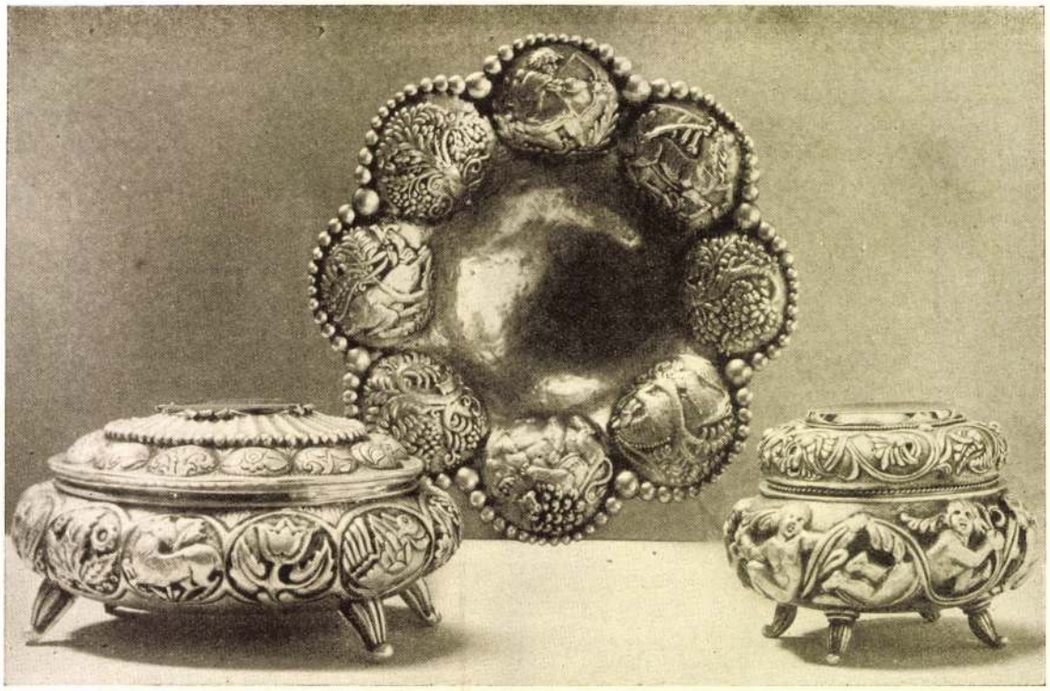

Kiss Ferenc: Domborított réz- és ezüstdísztárgyak.

Aus der Ausstellung der ung. Landesgesellschaft für Kunstgewerbe. Exposition de la Société Hongroise des Arts Décoratifs.

Kiss Ferenc: A pécsi terencrendi zárda részére Szent Ferenc stigmatizálásának 700 éves évfordulójára készült ékköves ezüst cibórium. *F. Kiss:* Ciborium. Verfertigt zur Gedenkfeier der 700 jährigen Jahreswende der Stigmatisierung des St. Franziskus. ◆ Ciboire par *F. Kiss.*

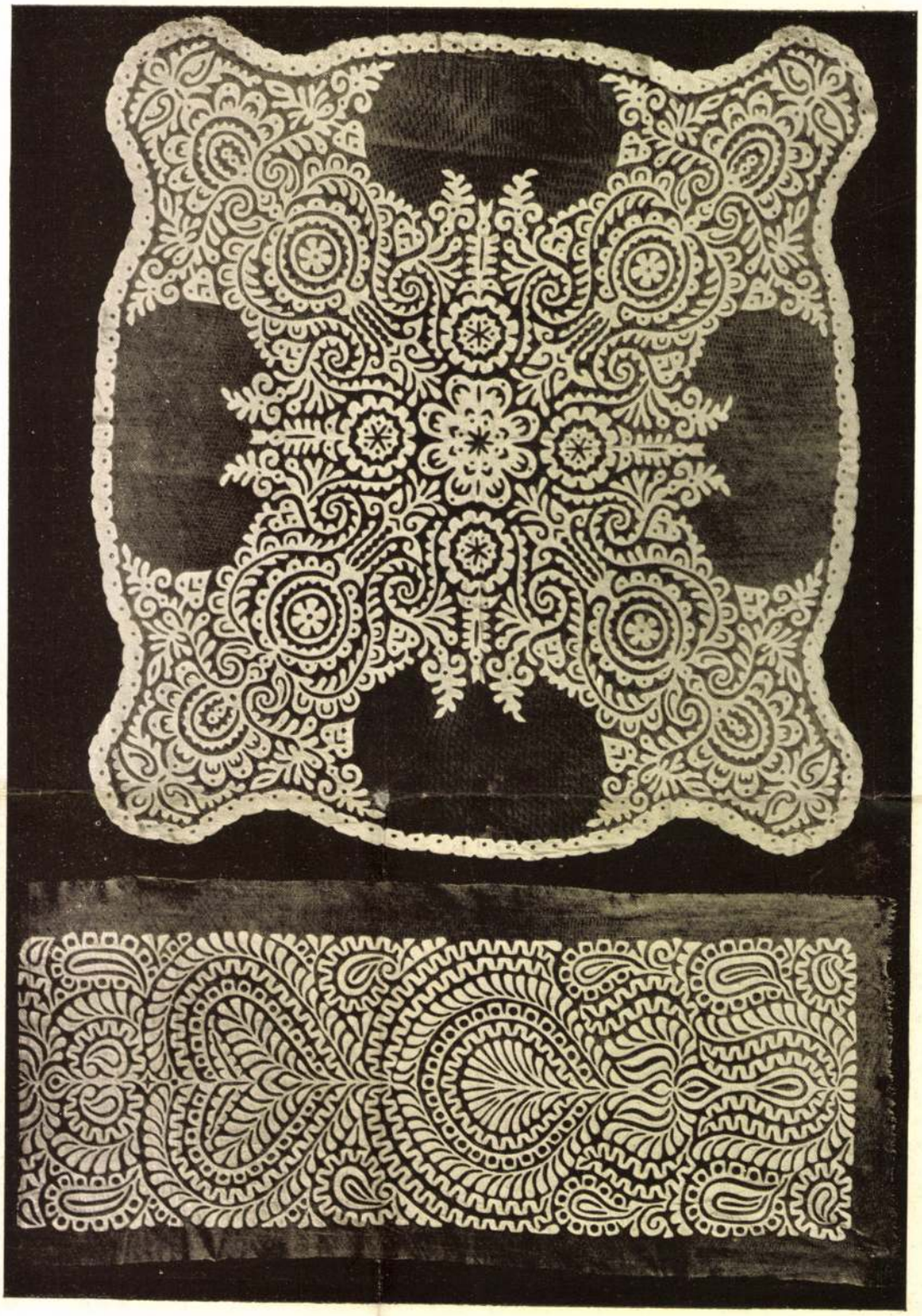

Az Our Shop és az Izabella Házipari Egyesület tüllapplikációs terítője, illetve kendővége.
Aus der Ausstellung der ung. Landesgesellschaft für Kunstgewerbe. ◆ Exposition de la Société Hongroise des Arts Décoratifs.

Kiss Ferenc

Iparmúvész

Magyar Studio

1920 dec. – 1921. jan. kiall.

Bronztálak, vázák, szelegek

dobozok, brocheok

158.

...nemöldöke, hoszú bajusza és leberetvált
...e szürke. Ingének gallérja lehajtott, ~~...~~
~~...~~ kivágott mellénye és kabátja fekete.

...ei 50:40.5 c/m.

...ó.

...állításra engedtetett át (39/96), Lonnau
(416/96.)

N. Museum

Kiss Ferenc

ötvös

Bp. IV. Haris-köz 3.

Nemfévk 1941

197. l.

Kiss Ferenc nem Budapesten, hanem Debrecenben született. 1929-után, mikor nem tudja pontosan viszatért Budapestre és itt a Haris-közben volt ötvösmühelye. Tartalékos szarados volt, és 1943 tavaszán a vezérkari főnökségnél teljesített futár szolgálatot: Leszerelése után folytatta iparmuvészi tevékenységét. 1945-ben feleségével együtt Amerikába vándorolt. Üzletét sogornője egy iparmuvészszel társulva vezette, de az üzlet 1949-ben megszünt.

Sáry István nyezredes szíves közlése 1949. ápr. 17

806-812. Ismeretlen festő.
A XIX. századból

806. Mészáros Lázár.

Derékon alól, és kissé jobb
és barkót hord. Körülcsavart nyakke
aranyzsinórzású, mentéjét vállra ve

Vászon, méretei 37: 29 cm
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

904.V.5.

Kiss Ferenc (ferti)

ötvös és érem művész

Hul Budapest 1890 márc.

21. A bpesti iparművészeti

iskolában Lorenz Antal és

Vasady Ferenc osztályán tanult

Európai és amerikai tanul-

mányut után Budapesten

letelepedve tanára az

iparművészeti iskolának

Iparművész, ötvös, érem-

művész és ferti. Szamos

plakettje felsorolva

Hu Primagyarom 272-273. l.

Kiss Ferenc

Szakoktató volt
a háboru 30-40 év
alatt az ipariu-
veszesi iskolában. Eszt van 1929.

Mayer Magyar Antal
Keprów. fonkl
Ipariu Ferenc
Sanit

Kiss Ferenc

ötvös munkáját megvette
a főváros -

erod

Képzőművészet

1928. II. évf. 173. l.

Kiss Ferenc

Sem vers

Egyenkiáll. Kat.

1924. 75 l.

~~Bronzkarperecz VII. 158.~~

Kiss Ferenc

Iparművész

Az Iparművészeti Társulat kiállitása a Technológiai Muzeumban - tárgyaival szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.VII.13.

MDK

Kiss Ferenc: Kézi tükör hátlapja.Anyaga ezüst.
repr.

Magyarság 1925.jul.9.

Kiss Ferenc

Ötvös mundrákkal nagyon az Orn. Magy. Iparmüvészeti Társulat kiállítása a vrági. Műcsarnokban

Magyarság, 1927 XI. 27

15 Kiss Ferenc

* (Az Iparmüvészeti Társulat kiállítása.) Ma délután öt órakor nyilt meg ünnepélyes formaságok között a *Mücsarnok* Andrássy-uti régi helyiségében az Iparmüvészeti Társulat uj kiállitása. Az eddig mostohasorban élő társulat uj, állandó helyiségében gazdag anyagot hordott össze, mely majdnem teljes képet ad a magyar iparmüvészet állásáról. Anyagi okok miatt egyelőre még nélkülözzük, hogy a berendező-müvészet interiőrszerüen kiképzett szobákban számolhasson be értékes eredményeiről, de ettől a formaságtól eltekintve kifogástalan a kiállitás. Minden szakmából reprezentativ értékek sorakoznak elénk a termekben. Az ötvösmüvek legartisztikusabbjai Kiss Ferenc kezo alól és a *Magyar Müvészeti Műhelyből* s a *Studio* Müvészeti Műhelyből kerültek ki. Meglepetés az *Izabella Háziipari Egylet*, *Országos Magyar Háziipari Szövetség*, az *Our Shop* és az *Orsó-Rokka Háziipari Szövetkezet* szereplése, melyek mindegyike magyar

Magyarság
M. 1924. X. 16.

MDK

Kiss Ferenc

Képzőművészet 1928. II.évf. 12.sz.
173.l.

MDK

Kiss Ferenc

Medal of Honor-t kapott

Filadelfiai kiáll. Magyar Iparművészet, 1927. 86 l.

Kiss Ferenc

Ötvös

irod

Szinházi Élet 1924.

40. szám. ♀ (Képekkel. és arcképpel.

A pécsi szent Ferenc rendi zárda részére Szent Ferenc stigmatizációjának emlékére készitett kehely (képben bemutatva)

Az iparművészeti iskola tanára.

2320 fordítás

u. 2319

♀ (Holvannak a Sforzák és a Medicick?)

1924-ben a The Studio c. londoni folyóiratban jelent meg róla tanulmány.

35—39. Kiss Ferenc: Domborított plakettek, tálak és lámpa.

35—39. F. Kiss: Getriebene Plaketten, Tassen und Lampe.

35—39. Plaquettes, coupes et abat-jour en argent repoussé. Par F. Kiss.

Magyar Iparművészet
1919.

40

41

42

43

40—43. Kiss Ferenc: Ezüst dobozok és gyümölcstartó domborított díszítésekkel.

40—43. F. Kiss: Silberne Dosen und Früchtentasse mit getriebenen Verzierungen.

40—43. Bonbonnières et coupe en argent repoussé. Par F. Kiss.

Kiss Ferenc

Magyarország 1925. június 4.

Az Iparművészeti Társulat jubiláris kiállításából.

— Zománcos cibórium; ékköves kupa; bronzváza magyaros domboritással. (Kiss Ferenc munkái.)

...város polgármestere

BUDAPEST 939 JUL 31-15 LFd 4 LFd

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERI XIII. ÜGYOSZTÁLY

...rszágos Bizottsága

Bp

IX. Högyes Endre – u 10

3. sz. mintája — 6128

Kiss Ferenc

Őrvő.

Őrvőrmunkák, repr.

Magyar Iparművészet

1930. 7–8. f.

Von Bl

Kiss Ferenc

Irod

Hu Pomagyerém

XXVII. tábla

indulok uj alkotmányos küzdelembe,
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger
királyság megváltó eszméjének. És
nyugalmat, békét, becsületes demokrá

Ezért fordulok barátaimhoz, hiv
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunk
igaz ügyet, harcoltam a főváros autono
sok ezer embertársamon, joggal kérh
harcolni az elnyomatás veszedelme ell

És kérek mindenkit, akit közös e

nek semmit, amig igazolt embere

Griger Miklós és az én nevem

Budapest, 1935 március havába

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Kiss Ferenc

otvös

l.

4 1

MAGYAR IPARMŰVESZET

1940. 57. l.

Kiss Ferenc

Kiss Ferenc ötvös, iparművészet tanár, IV. Haris Bazár 3. 384-447

Budapest. 1940. sept.

Kiss Ferenc

otvös

l.

4 /

MAGYAR IPARMUVESZET

1937. 21. l.

Kiss

K. 6. *Ferenc*, iparművész, ötvös, éremművész és festő, • Budapest 1890. márc. 21. A bpesti iparművészeti iskolában Lorántfi Antal és Vasady Ferencnél tanult, azután hosszabb tanulmányúton volt Európában és Amerikában. Budapesten letelepedve egy ideig az iparművészeti iskolában tanított. Ötvösműveivel számos hazai és külföldi kiállításon sikerrel vett részt. Igen sok plakettet és iparművészeti tárgyat is készített.

Lo. Gy. I. 565, l

109

ában 1480-ban. Lorettoban 1550 v. 1556
ható és jobbra fordult
táján.

,az őt körülvevő négy zsidó pappal
ke fejét piros kendővel kötötte
k könyvét, mely fölé a
l kezében nyitott kötet van és a
jobbját tartja.

cm.
1895: VIII 7-én. 3000 lirán.

. 31-én. (246/95.)
az 54342/95 min. számot.

kezeivel beszédét kísérő mozdulatokat tesz.
szülő barát (Haja rövid, bajusza és szakálla
ú, gallérja sosétkék, karinge pedig szűk rijjú.

Kiss Ferenc B.

keresk. min.-tól Cook

Értimisk 1909/10. 8. l.

514. L. F. G. van der Puyl.
Sz. Utrechtben 1750-ben.

~~514.~~ II. József.

Egész alak (ban, és talapzat) ~~áll, az~~ kissé b
támasztott jogart fogja, mely mellet
csipőjére támasztotta. Parókája egys
Rendjelei körül az ~~zél. Az~~ aranygyapjas; a Mária Terézi
~~azok~~ a szalag gal. ~~viseli~~. Öltözete: fe
szegésü sárga dolmány, bőrnadrág, zö
léssel, magasszárú csizma sarkantyúv
kardja egyenes. Az asztalteritőn czi
IOSEPH. II. D.G. IMP. S. A. GER. HIR
LOT. BRAB. COM. FLAN, alól a talapza
kabát aljának sarkához közel: L. F.

Vászon, méretei 242: 95 cm
Festette: G. van der Puyl.
Vétetett 1894: VII. 9-én
Elszámoltatott 1894: XII.
Az elszámolást elfogadta

5

190

904: V. 2.

Kiss Ferenc

300 K államsegély

Éimisk 1912/13.

27. l.

Illuminator IV. 239.

Kiss Ferenc

tanári öntöndij alapból

100 K.

Érmisk 1912/13

28. l

T. 3952.

előtér mocsaras vidék, a kö-
int megnevezett és hadi rendbe
uartiere di S.A.E. di Baviera
igyelmünket, a háttérben pedig
uida a Sambor. Felirata az
lcsfüzérekkel diszitett keretben:

A
A DI

cm.

-2416.

Kiss Ferenc

Karácsonyi kiállitást rendezett az Iparmüvészeti Társulat, az Iparmüvészeti muzeumban. A Müvészet c. rovatban, -sign. nélkül- közölt kritika kiemeli az itt felsorolt iparmüvészeket:
Erdős Péter, Novák Arany, Zilzer Hajnalka, Kiss Ferenc, Bazala Béláné és Nagy Rezső.

Kiss Ferenc ötvösmüveivel kitünt a tárlaton.

A HÉT, Bp. 192o. dec. 15.
XXXI. évf. 37. sz. 574. lap.

Kiss Ferenc

ötvösségből II. dij.

Erdimisk 1909/10. 7 l.

T. 4358.

erben ábrázolt hölgyeken a Ferrara,
in, Metternich, Opehila, Palmyra,
evezésü felöltőket szemlélhetjük. Fe-

DIVATKÉP 1869-1870 KI
idényre.
ER ÉS KISS
i szállitók divatterméből
TEN.

nd Pest.

6: 48.2 cm.

224.

Kiss Ferenc

Ötvös

az iparművészeti iskola

Ötvöstanára és

tanítványai napjaink

Kollekcióval vették részt

az Iparművészeti Tanulat

1918. Karácsonyi kiállításán.

Ötvös

=

Magyar Iparművészet

1919. 36. l. (Magyar

Ötvösség.)

zülnek, melyek a használati utasitas
hosszu élettartamuak és tökéletesen

a törekszem, hogy szolgálataimmal
gedését érdemeljem ki.
mogatását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

APOR LEÓ

Budapest, V., Ügynök-utca 33.
Telefon: 90-8-70.

Kiss Tsenc

Készitette a temesvári TK. szeminarium
ciboriumát Megyer
Antal terve szerint

Repr.
Magyar Iparmuvészet
1.918.125.l.

s kevésbbé iskolázott magyar fes
előtt minden nagyobb megrendelést
tarolnak.Többen közülük leteleps
Pesten,de nagy számban sorolhatn
fel azokat is akik csak rövid idő
fordulnak meg itt,vagy akik csak
Bécsben megfordult politikusokat,
kat,s a csaknem állandóan ott élő
arisztokratáinkat festették,illet
rajzolták kőre.

Az 1810-20-as évek for
lóján néhány évig Pesten tartózko
a kolmari származásu Joh.Stephan
ő keveset rajzolt kőre,s magyar v
kozásban csak a Fendi után készült
Veranchich esztergomi érseket ábr
ló litográfiáját ismerjük./*/. So
többet dolgozott magyar számlára

Kiss Ferenc

Kultuszminisztériumtól
400 kor. államsegély

Érmiek 1913-14.

Kiss Ferenc

Ötvös szak.

Diszeret.

Éimisk. 1913-14.

Kiss Ferenc

ötvös

1909–13

Címtár 1930. 85. l.

Kiss Ferenc

ötvös

KISS FERENC ötvös művei mintegy nyolc év óta szerepelnek az iparművészeti kiállításokon és évről-évre gazdagabb és tökéletesben megmunkált kollekciók kerülnek a közönség elé, mely azokat megkedvelte és szivesen vásárolja is. Az iparművészeti társulat mostani kiállításán bemutatott munkái, nevezetesen a versenydíjakul és ünnepi emléktárgyakul alkalmas művei a szigorúbb bírálat előtt is derekasan megállhatják helyüket s ezért méltán megérdemlik a sportköröknek jóakaró figyelmét.

Magyar Iparművészet

1924. 95, 1.

PEEL PAUL. A KUCZKÓBAN.

Kiss Ferenc

Geboren zu Budapest am 21. März 1890, absolvierte K. die Kunstgewerbeschule in Budapest bei den Meister Loránfi und Ferenc Vasady. Nach Studienreisen durch Europa und Amerika, sich dauernd in Budapest niederlassend, ist K. Gewerbekünstler, Goldschmied, Medailleur und Maler.

Igen sok mine fels.

-273.

Ilu Prmagyérem 272. l.

T. 1951.

ábrázolt fiatal hölgy a kalitká-
papagájnak a szájában lévő czuk-

ZET
pkekereskedéséből.

rund Pesten, 1862.
ombostühöz
862.

: 16.5 cm.

Kiss Ferenc

Dolgozott Zutt A. R.
Csernoch Koronázási
kelyhen
Éinüsk 1916/17.
70 l.

T. Ferencz József megkoronázatá

A kardvágás.

A Láncz hidtér közep
Koronázási díszben látható,
Körül az ország főméltóságai
meghivott vendégek, a tíz
Kedett el. A hátterben bal
a Gellérthegyet, hol ágyuzs
szét látjuk.

Vázlat, olajfestés,
Képítette: Székely
Pulszky Károly a
Az 1900. III. 12-én
tásra engedtetett ás, hom

Kiss Ferenc

ötvös.

1917 szeptemberében Zutt A. Richar megvált, az iskolától, s helyét műveretői minőségben fenti töltötte be.

Éimisk 1917/18.

3 l.

Székely B.

~~507. I. Ferencz József megkoronáztatá~~

507. A ~~koronázási~~ esküvétel.

A pesti Bébánia-tér közepé
csőzetét nemzetiszinü posztóval vontá
lettel baljában áll a király, ki jobbj
czegprimás által olvasotta esküt. ~~A ki~~
ságai vannak. Balra a tribuneökon, a
az előtérben, az országgyülés tagjai,
szertartást. Jobbról szent-háromság

Vázlat vászonra, méretei 39
Festette: Székely Bertalan.
Pulszky Károly ajándéka 189

507

gothicus

904:V.3.

Kiss Ferenc

1876/77

Ferképzőmfoiskèvk

100. l

MANSARD, 1. *François*, francia építész (1598—1666), a korai francia barokk egyik kiváló mestere. A klasszikus formákat érdekesen és egyénien variálja. Főművei a párizsi Val-de-Grâce-templomhoz készített nemes és lendületes, erősen barokkos terve s a S. Germain-en-Laye melletti Maisons-kastély. A blois-i kastélyon is dolgozott.

M. 2. *Jules Hardouin-*, francia építész (1646—1708), a klasszicizáló francia barokk jeles mestere. Nevezetesebb kastélyépítkezései Clagny, Versailles mellett és Marly, Palladio Rotondájának mintájára. Dolgozott a versaillesi kastélyon is, amelynek híres tükörgaléria és háború-, béke- és ökörszemtermei erednek tőle, s az ő műve a Nagy-Trianon is. Kiváló városépítő, e minőségében több párizsi tér beépítési tervét készítette, így a Place Vendôme-ét. Mint templomépítő is jelentékeny; az ő műve a versaillesi Notre-Dame s a versaillesi kastély kápolnája, végül a nagyszerű, nemes klasszicizmustól áthatott párizsi Dôme des Invalides, amely mesteri felépítése és tökéletes rajzú kupolája révén Párizs egyik reprezentatív épületévé lett.

MANSARD-TETŐ, a francia barokk alkotása, amely később mindenfelé elterjedt s még ma is népszerű. Nevét François Mansard építésztől (l. ott) kapta, ámbár nincs bebizonyítva, hogy ő alkalmazta volna először. Lényege, hogy a tetőprofil vonala meg van törve s a töréspont alatti tető hajlása meredekebb, mint a felsőé. A töréspont magasságában párkány fut végig a tetőn. Gyakorlati haszna a M.-nek, hogy a meredekebb fedélszék módot ad a padlás egy részének praktikus, esetleg lakóhelyiségek céljaira való kihasználására, amellett, hogy élénkséget, sőt többé-kevésbbé gazdagon kiképzett ablakaival architektúrát is visz a tetőnek különben merev és

Kiss Ferenc

ötvös

cod

Hollós Ernő = A modern magyar ötvösség a praktikum szolgálatában

Magyarság (képes mell.) 1925 július 9-

Magyarság (képes mell.) 1925 júl. 9

(Képpel)

BUDAPEST
1939 AUG. 30-7

BUDAPEST
1939 AUG 30

Kiss Ferenc

Doubrritsk vestalak. Magyar Nasemvénes 1924. 27 l.

PRO PATRIA
B B
B
AD 1921

Kiss Ferenc

1917–1919 ötvösség
nakoktatója.

Limisk 1930. 78. l.

Kiss Ferenc

ötvös?

az 1940. évi milanói Triennalen ezüst érem.

u'

MAGYAR IPARMUVESZET

1940. 8. i. L

Kis Ferenc

műötvös segéd

6 el, 2 ipart. 4 iparrajz

10 honáp, jeles

Tanár Vasadi Ferenc

mintázás

Iparrajziskola 1910

T. 2920.

szefolyásánál középütt Die Stadt
ál, melynek közelében az irány-
ák arczképét szemléljük SORS BONA
áttérben⊥Provil zu Serinwar van fel-
a Schloss Zir és Baba köti le fi-
busztitja. Felirata:

GRANITZHAUS, NEBEN DER NEVEN VESTUNG

⊥ Légrád mellett

.
A. verhauter walt és befejezése:

26.6 cm.

46-92-138.

Kiss Ferenc

ötvös

l.

Arv. Csarnok 110. anke

kat.

VELENCE

Marciana: Herculinus - Corvina

Fabriczy, C. von: Giovanni Dalmata. Jahrbuch der k. Preussischen Kunstsammlungen, XXII – 1901, 230 f.

Kiss Ferenc

. ötvös

l.

Arv. Csarnok 10 g. anke

2346 n Eal

Henszlmann: Wagyvárad

Kiss Ferenc

Ötvös-tanár

l.

Fettich Nándor

Magyar stílus az iparművészetben.

Bp. 1943. 95. l.

Kiss Ferenc
ötvös Bpest.

496. Kagylós serleg, ezüst, gyöngyház-kagyló, elefántcsont és kókuszdió.
Fenti műve.

Almásy-Teleki XI
1943.

Szinyei Merse Pál

Társaság
IV. kiáll.
Nemzeti Szalon
1933. nov. dec

Fav. képt

Kiss Ferenc
Ötvös

MAGYAR IPARMŰVÉSZ NEW-YORKBAN

Kiss Ferenc iparművész, akinek nemrég még ötvösműhelye volt a Váci-utcában, New-Yorkban magyar iparművészeti boltot akar berendezni. Minthogy szerinte ott a cseh és román propaganda ellensúlyozására ily boltra okvetlenül szükség van, támogatást kért erre a magyar Iparművészeti Társulattól. A választmány azonban a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

A Magyarság
1929. 250. l

17. AUNT JOAN

Ára 20 fillér

ÚJ MAGYARSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY HÓNAPRA 8 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 9 PENGŐ, FÉLÉVRE 18 PENGŐ, EGYES SZÁM ÁRA KÖZNAPON 10, VASÁRNAP 20 FILLÉR

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MILOTAY ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 5. TELEFON: 1-464-20, 1-464-28, 1-464-29 ÉS 1-444-00. POSTACSEKKSZÁMLA 6500

1940 március 3 — VASÁRNAP — VII. évfolyam 51. szám

Viipuri külvárosaiban véres közelharc dul

Olaszország tiltakozó jegyzékét vasárnap adják át Londonban

AZ ANGOL BUZACSATA

(M. I.) A francia és angol háborús gazdálkodásnak is megvannak a maga gondjai. A szenátus pénzügyi bizottságában Albert Mahieu előadó valóságos fölhívást intézett a francia mezőgazdákhoz és a mezőgazdasági munkássághoz az idei aratás biztosítása érdekében. Azaz, hogy az aratástól még egyelőre messze vagyunk, a francia mezőgazdaságnak előbb a szántást és vetést kell elvégeznie, mert ekörül mutatkoznak a legnagyobb bajok. Március 20-ig, mondta Mahieu úr, be kell fejezni ezeket a munkálatokat, mert azon túl már minden késedelem súlyos következményekkel, súlyos visszahatásokkal járhat. Mindent meg kell tenni, hogy Franciaország biztosítani tudja önellátását. A francia mezőgazdaság gabonanemüekben, kenyérmagvakban mindig fölöslegekkel rendelkezett s a háború előtt az elmult évtizedben inkább a többtermelés gondjai, eredményei nyomták a belső piacot. Ezeken az árak minimálásával, a bevetett területek csökkentésével, a malmok ellenőrzésével, lisztmonopólium bevezetésével és egyéb hasonló intézkedésekkel próbáltak segíteni. Most, mondja Mahieu, nem a kevesebb búza, hanem a minél több búza legyen a jelszó! Az előző világháborúban, 1916-ban ötmilliárd frankért, 1917-ben hétmilliárd frankért volt kénytelen Franciaország gabonát és lisztet importálni, dacára annak, hogy a békeidőben mindig nagy kiviteli fölöslegekkel rendelkezett. A háborús gazdálkodás zavarai, fönnakadásai, a munkáskéz hiánya és megdrágulása már a háborúban visszavetették a termelést. Ha most is ilyen viszonyok következnének be, a frank mostani árfolyama mellett, ez azt jelentené, hogy ötvenmilliárdot kellene kenyér- és lisztimport céljaira elkölteni. Megengedheti ezt a veszélyt és ezt a fényűzést magának Franciaország? Hány repülőgépet, hány tankot, hány hadihajót lehet ezen építeni? A jelek pedig azt mutatják, fejtegette tovább a szenátus előadója, hogy ha nem történik gyors gondoskodás a művelésre kész területek gyors bevetéséről, az ország, a meglevő készletek dacára, a jövő évben megint behozatalra szorulna. A hadügyi kormányzat a mezőgazdasági érdekeltségek sürgetésére már kéthónapi szabadságot engedélyezett a fronton szolgáló négy legidősebb korosztály mezőgazdasági munkásainak. A szabadságolások azonban lassan mennek, az adminisztációs gépezet lomhán működik, a falvak, a farmok viszont üresek, a földön, a mezőgazdaságban a természet törvényei parancsolnak s azok nem tűrnek halasztást, gyorsan segíteni kell!

Ugyanezek a gondok tükröződnek Chamberlain angol miniszterelnök legutóbbi beszédében, aki kijelentette, hogy legalább kétmillió holdra kell felemelni Angliában a gabonával bevetett terület nagyságát, hogy az ország egyrészt függetleníteni tudja magát a nagy nehézségekkel küzdő külföldi behozataltól, másrészt lehetőleg saját belső termelésével tudja fedezni liszt- és kenyérfogyasztásának nagyobbik hányadát.

Hogy mennyire fog sikerülni ez a terv és ez az elhatározás, azt a jövő fogja megmutatni. Az elmult világháborúban Anglia már ugyanezekkel a gondokkal küzdött, de ennek a nagy kérdésnek gyökerei szinte egy évszázad messzeségébe nyulnak vissza. Ez a kérdés Anglia gyorsütemű iparosodásával született meg s a világbirodalom sajátságos fejlődésével, szerkezetével és szükségleteivel kapcsolatban vált egyre érezhetőbbé, egyre súlyosabbá. Szinte egy évszázad óta roppant irodalom foglalkozik ezzel a jelenséggel. Egyre jobban elhatalmasodó méreteit, legjellemzőbb állomásait, legfontosabb gazdasági, szociális következményeit könyvtárakra menő viták szemléltetik, ugyanígy az ellene való védekezés szükségét és módszereit is. Mindez nem tudta megakadályozni alig egy évszázad leforgása alatt az angol mezőgazdaság feltarthatatlan visszafejlődését, a mezőgazdaságilag művelt területek parlaggá, legelőkké, parkokká, vadászterületekké történt visszavadulását s a mezőgazdasági népesség ijesztő arányú megfogyatkozását, az ipari és kereskedelmi foglalkozások ugyanilyen térhódításával szemben.

Anglia élelmezése, mezőgazdasági terményekkel való ellátása tekintetében egy évszázad alatt a belső termelés helyett egyre jobban a gyarmatok és az európai országok behozatalára támaszkodott. Az agrárpolitikusok hiába próbáltak védővámok, állami szubvenciók útján gátat vetni ennek a folyamatnak. A társadalomtudósok hiába hivatkoztak arra, hogy a parasztság felszívódásával, a falu elnéptelenedésével az angol társadalom egészséges fejlődésének legmélyebb alapjai rendülnek meg, legősibb tartalékerői használódnak el. Hiába hivatkoztak a régi Róma példájára, ahol a latin és itáliai parasztbirtok és parasztosztály pusztulása s az ipari proletariátus elszaporodása jelentette a birodalom hanyatlását, mindez semmit se, vagy alig valamit változtatott a helyzeten. Hiába hivatkoztak arra is, hogy az angol értelmiség hovatovább nem fog tudni honnan felfrissülni, a hadsereg elveszti legjobb emberanyagát, ha az angol parasztot, a kisgazdát kihalásra ítélik.

A birodalmi politika vezérgondolata az volt, hogy amíg a tengeri fölény, a hadi- és kereskedelmi flotta óriási túlsúlya biztosítani tudja a brit szigetek ellátását, import útján történő élelmezését, addig nincs ok, de nincs mód se ezeknek a bajoknak végleges orvoslására. A brit imperialista gondolat hívei arra hivatkoztak, hogy a dolgok fejlődését, amelyet Anglia világhatalmi helyzete, ipari világuralma, a gyarmataival való viszonya idézett elő és szabott meg, nem lehet többé rázkódtatás nélkül se megállítani, se visszafordítani. Az ausztráliai, délafrikai vagy kanadai gabonával, dániai vajjal, a délamerikai fagyasztott hússal, a gyarmatokról behozott gyümölcsökkel a belső termelés úgyse versenyezhet, az ipari és kereskedelmi hegemónia s az ehhez kapcsolódó pénzügyi és politikai uralom fenntartása pedig az iparosodás, a tehnikai fejlődés további gyorsulását kívánja, ez viszont elképzelhetetlen a földtől, a mezőgazdaságtól felszívott újabb és újabb munkásrétegek nélkül.

Talán nincs minden érdekesség nélkül, hogy a mostani miniszterelnök atyai elődjének, Joel Chamberlainnek kormányzata alatt, 1892-ben külön bizottságot küldtek ki az angol mezőgazdaság helyzetének tanulmányozására. Ennek jelentése megállapította, hogy 1871-től 1890-ig a földművesosztályhoz tartozó lakosság száma 9 százalékkal csökkent, a mezei munkásoké és gazdasági cselédeké pedig ugyanez idő alatt több mint 12 százalékkal. A három és félmillió holdnyi búzavetés leszállt másfél millióra s a búza ára is ugyanilyen arányban hanyatlott. A búzatermés, amely 1845-ig elég volt 24 millió ember eltartására, vagyis a népesség 90 százalékának táplálására, ez idő óta folyton hanyatlott, úgy hogy 1890-ben alig tartott el többet négy és félmillió embernél, vagyis a népesség 10 és fél százalékánál. A mezőgazdaságilag megművelt terület kiterjedése 40 százalékkal hanyatlott az utolsó negyven évben. Ezt a visszaesést kiegészítette a zöldtakarmánnyal bevetett területek egyhatod résznyi csökkenése. A legelőterületek ugyanezen idő alatt csaknem egyharmad résszel megnövekedtek. Az Angliában termelt hús 1845-ben az összes fogyasztás 85 százalékát fedezte, 1890-ben már csak 55 százalékát. A tejtermékek behozatala negyven év alatt 140 százalékkal emelkedett. A királyság behozatala mindennemű élelmicikkben 1871 óta 124 millió font sterlingről 205 millió fontra nőtt. A Chamberlain-féle jelentés ezekkel a szavakkal záródott: „Egyetlen más ország sem mutat ilyen szembeszökő hanyatlást a földvagyon és a mezőgazdaság viszonyaiban. Egyetlen más ország se függ ilyen mértékben az élelmicikkek behozatalánál a külföldtől, egyetlen más országban sem zavartatott meg ily teljesen a mezőgazdasági és más foglalkozások közötti arány az előbbi hátrányára. Ez a hanyatlás nemcsak fenyegeti a nemzeti biztonlétet, de azáltal, hogy megszorítja a hazai piacot, bizonyára végzetes hatással lesz az ország általános iparára is."

Ezzel az általános visszafejlődéssel kapcsolatban, ennek eredménye gyanánt 1920-ban az egy holdra eső munkáslétszám is kisebb lett Angliában, mint a nyugateurópai államokban. Angliában 4.4, Dániában 5.5, Németországban 6.5, Belgiumban 10 mezőgazdasági munkás esik egy-egy hold területre. De ugyanígy visszament a kisbérlő- és kisbirtokososztályba tartozók lélekszáma is. Ezt a stagnálást mutatja, hogy 1871-ben az 5 és 50 hold közötti földbirtokosok száma 235.000-re rúgott, 1922-ben már csak 214.000-re.

Azok a kísérletek, amelyek a mezőgazdasági termelés fokozását és a feladott területek újraművelését célozták, a háború alatt elég jelentékeny eredményekkel jártak. A világháború után azonban pár év alatt ezek is semmivé váltak és a visszaesés újra még csak fokozódott. 1914-ben a gabonával bevetett terület 1,870.000 acre volt, 1918-ig, a világháború alatt, sikerült ezt 2,600.000 acrera emelni. De 1925-ben már ismét 1,600.000-re szállt alá, tehát kisebb lett, mint 1914-ben volt. Az összes szemesterményekkel bevetett terület 1914-ben 6,950.000 acre volt, s ez 1918-ig 8,980.000-re emelkedett, de 1925-re már ismét 6,670.000 acrera csökkent vissza.

Azok az árbiztosító intézkedések, melyeket a búza-, gabona- és burgonyatermelés érdekében megvalósítottak, 1917-től egészen 1922-ig érvényben maradtak. Ezeknek érvényesítése csak esztendőnként 18 millió fonttal terhelte meg az angol államkincstárt. A Labour Party, a független munkáspárt a mezőgazdasági termelés körül mutatkozó bajok orvoslására egy nagyszabású tervet dolgozott ki, amelynek hivatása lett volna a hús- és gabonabehozatal állami monopolizálása és a belföldi árak szabályozása, az összegyüjtött és egy kézben tartott készletek segítségével. 1925-ben a kormány programjába vette az állami segítésnek azt a módját, amely holdanként 2 font segítséget biztosított volna a gabonával bevetett új földek után, ez a terv azonban pénzügyi nehézségek miatt nem került megvalósulásra. Csak a cukorrépatermelés számára biztosított állami szubvenció maradt meg, de az is sokkal szerényebb keretek között.

Hogy a mostani Chamberlain-féle tervből, amely a mezőgazdasági termőterületek növelését s a terméseredmények javítását a háborús kényszer súlya alatt újra programjába vette, mi és mennyi fog megvalósulni, azt a legközelebbi jövő mutatja meg. Azokon a mélyreható szerkezeti okokon azonban, amelyek az angol mezőgazdaság életét irányítják és sorsát megszabják, valószínű, hogy csak átmenetileg tudnak változtatni.

Hóman Bálint:

Horthy Miklós országlása korszakot fejez be és korszakot indit, mint IV. Béláé

A történelmi társulat hódolattal ünnepelte Magyarország kormányzóját

Szombaton délután tartotta a *magyar történelmi társulat* felolvasó ülését a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében. Az ülést *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, a társulat elnöke nyitotta meg és a következő beszéddel emlékezett meg a kormányzó jubileumáról:

— *Történetíró nem szívesen foglalkozik saját korának eseményeivel,* egykorú jelenségek történelmi mérlegelésével, kortársainak történeti méltatásával. Visszatartja ettől *kritikája és tárgyilagossága,* a történeti folyamatok során megnyilatkozó *közhangulat változásainak és múló értékének ismerete.* Ha részt kér is magának saját kora jelentős eseményeinek és élő nagyok ünnepléséből, inkább a közvélemény kérdéseinek és a kor hangulatának részeseként, *mint ember és nem mint történetíró ünnepel,* szigorúan tartózkodva végleges ítéletek alkotásától.

— *Ma mégis történetíróként ünneplünk a magyar nép minden fiával együtt Magyarország kormányzójának jubileumi ünnepén,* mert Horthy Miklóst hadvezéri és országkormányzói multja *már életében nemzeti történetünk legnagyobbjai közé emelte.* Nemcsak a magyar ember ösztönös érzésével, vagy idegen kortársai magasztaló elismerésével, hanem *a történetíró szigorú kritikájával és elfogulatlan tárgyilagosságával is megállapíthatjuk* a vérbeli magyar úr és bátor katona, a győzelmes hadvezér és a bölcs államférfi *történeti nagyságát.*

Történetirói felelősségünk tudatában méltatjuk és ünnepeljük Őt

— A történeti fejlődés folyamatos. Az egymásra következő korszakok szervesen összefüggnek és *e korszakok között igen nehéz az elválasztó határvonalat meghúzni* és még nehezebb egy-egy esztendő, vagy akár néhány évtizedes korszakot is korhatároló időpontnak, vagy időszakasznak tekinteni. *Mégis bátran és habozás nélkül, történetirói felelősségünk teljes tudatában mondjuk ki,* hogy Horthy Miklós fellépése és immár 20 esztendős országlása *korszakot fejez be és korszakot indit a magyar történelemben,* ő maga gondviselésszerű történeti alakja az 1000 esztendős európai magyar életnek.

— Horthy Miklós történeti szerepét, az osztályrészéül jutott történelmi feladatokat és kormányzásának eredményeit mérlegelve *önkéntelenül is IV. Béla király hatalmas alakja ötlik eszünkbe,* aki éppen most 700 esztendeje a benső egyenetlenség zürzavarában s a Kelet felől közelgő támadásban rejlő nagy nemzeti veszedelmet eleve felismerve a nagy katasztrófa után tüstént felkészült hiveinek egy kis csoportjával *az új életre, majd az egész nemzetet egyesítve járta végig az új honalapítás nehéz és küzdelmes útját.* Mindketten ugyanabban a légkörben s helyzetben, ellentétes társadalmi, gazdasági művelődési irányok küzdelmének sodrában és a nemzet ellen törő keleti erők áradatával küzködve, *a halódó régi és a születő új kor mezsgyéjén küzdöttek és dolgoztak az állami rend és társadalmi béke helyreállításáért,* a gazdasági és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtéséért, a nemzet elvesztett tekintélyének visszaszerzéséért és az ország területének gyarapításáért. *Mindketten a magyar lélek hősi tehetsége földjéből merített hittel és a nagy ember ösztönös megérzésével tudták összhangba hozni a mult tisztes hagyományait és a jövő haladás követelményeit.* Mindketten új pillérekkel támasztották alá az állam és társadalom kipróbált régi intézményeit és *új alkotásokkal vetették alapját a kor igényeihez igazodó új fejlődésnek.* És mindketten világosan felismerték a népük hivatásának betöltéséhez vezető *helyes utat,* a nemzetet megosztó pártos szellemmel és a keleti veszedelemmel hasztalan küzködő költőapostol, *Zrinyi* Miklós tanításának lényegét: *a magyar csak önerejére támaszkodva tud naggyá lenni, csak összes erőinek egyesítésével tud nagynak maradni.*

Az ország husz év alatt ugy épült ujjá, mint 700 évvel ezelőtt

— Mint 700 évvel ezelőtt, a tatárjárás után IV. Béla országában most 20 éve is romokban hevert itt minden. *És nemsokára megjelent Dunántúl ellenséget még nem látott földjén maroknyi hadában a szabadító vezér: Horthy Miklós.* És megindult az ujjászületés, a romok eltakarításának s új épületek emelésének, régiek helyreállításának nemzetmentő munkája. A magyar szellem és a keresztény erkölcs *megint átvette uralmát.* Az államgépezet újra megindult, a társadalmi egyensúly helyreállt, a gazdasági élet új lendületet vett, s ime 20 év múltán *az ősi hagyományokkal mindenkor számoló és a jövő igényeit mindig szem előtt tartó egészséges fejlődés útján jár a magyar.* Kiemelte Hóman Bálint a hadsereg, a diplomácia eredményeit, a gazdasági élet és termelés nagyjelentőségű fejlődését, majd így folytatta: Három egyetem, sok új középiskola és szakiskolák egész sora, *száznál több polgáriiskola, 8000 új népiskolai tanterem és tanítólak is állanak az ország korábban elhanyagolt színmagyar vidékein.* A magyar falu lelkiismeretes gondozás alá került. *Iskolák, kulturházak, kórházak, egészségvédő és gyermekgondozó intézmények* hosszú sora létesült. A közoktatás szempontjai mellett az iskolában újra polgárjogot nyert *a nevelés gondolata.* A leventeszervezet életrehívásával megindult *a magyar ifjúság katonás nevelése.* Testnevelés, állami szociális gondoskodás, művészet és nemzetközi kapcsolatok fejlődtek új utakon, nagy eredményekkel.

Mélyebb magyar érzés, szociálisabb gondolkodás, magyar egység utáni vágy született meg

— Akárhová nézünk, szerte ez országban, szemmel láthatjuk, kézzel tapinthatjuk, füllel érthetjük, értelemmel megismerhetjük *a most mult két évtized országépítő munkájának eredményeit. Akárhová tekintünk,* szemünkbe ötlik korunk sajátossága, a talán kevésbé hangos, de *mélyebb magyar érzés,* az áldozatokról talán kevesebbet beszélő, de *szociálisabb gondolkozás.* És bármennyire megosztják is társadalmunkat, még mindig a világnézeti és politikai ellentétek, mindenütt és a nép minden rétegében hatalmas erővel nyilatkozik meg *a magyar egység felé való vágyakozás.*

— Ezeknek a jelenségeknek láttára igazat kell adnunk Magyarország miniszterelnökének, mikor *egy új, szebb, emberibb, eszményibb korszak kibontakozásáról beszélt.* S hogy ez így van, az elsősorban és főképpen a mi gondviselésadta magyar vezérünknek, *vitéz nagybányai Horthy Miklós úrnak, Magyarország kormányzójának munkája, az ő érdeme, akiben* — első munkatársának szavai szerint — *maga „a magyar nemzet testesült meg,* aki saját magában nemzete ősi életformáját éli, s ez döntő tényező, mert naggyá csak az az államférfi válhatik, *akinek egyéniségében népének érzése, jelleme, gondolkodása benne foglaltatik és akit éppen ezért népe teljesen és tökéletesen meg tud érteni".*

— *Horthy Miklós élete,* mint egykor a tatárjárás után a magyar hazát újjáépítő IV. Béláé, *húsz éven át folytonos munka volt és diadal,* győzelem, önmagán és népén, a művelt világon és nemzete ellenségein.

— Győzött önmagán, mikor családja nyugalmát, vagyonát áldozta, győzött a magyar népen, mikor szivébe fogadta minden fiát és mindegyiküknek a szivébe véste önmaga alakját, képét. Győzött a világon, *mikor barátokat, tiszteletet, elismerést szerzett Magyarország kormányzójának.* Győzött a nemzet ellenségein, mikor ujjáépítette és *elvesztett régi területekkel gyarapította országát.* Horthy Miklósnak ezeket az érdemeit, történeti szerepének korszakos jelentőségét *minden történetírónak kötelessége elismerni, méltatni, hirdetni és tanítani.* A magyar történelmi társulat ezt a kötelességét teljesíti, mikor Magyarország kormányzóját, vitéz nagybányai Horthy Miklós Urat, *a magyar nemzet országépítő vezérét, a magyar nép szerető atyját,* életének mai emlékezetes ünnepén, országlása harmadik évtizedének első napján *hódolattal, hűséggel, szeretettel és hálával köszönti. Éljen a Kormányzó!*

A megjelentek — akik között egyébként többek között ott volt fáji *Fáy* István titkos tanácsos, államtitkár, *Wlassics* Gyula államtikár, v. *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök, *Hóman* Bálintné és még sokan mások — helyükről felemelkedve, *percekig lelkesen ünnepelték vitéz nagybányai Horthy Miklóst, Magyarország kormányzóját.*

Ezután *Domanovszky* Sándor dr., a Pázmány Péter tudományegyetem rektora bejelentette, hogy a magyar történelmi társulat a következő üdvözlő táviratot intézi a Kormányzóhoz: *A magyar történelmi társulat mélyen átérezve Főméltóságú Kormányzó Urunk húszesztendős kormányzóságának nagy történeti jelentőségét, mai üléséből mélységes hódolattal köszönti Főméltóságodat és országlására Isten áldását kéri. Hóman Bálint elnök."* Bejelentette egyben Domanovszky Sándor, hogy Hóman Bálint magasszárnyalású ünnepi beszédét *teljes egészében megörökíti jegyzőkönyvében.* Ezután *Gyalokay* Jenő ezredes, igazgatóválasztmányi tag „Mátyás király boroszlói táborozása 1474-ben" című előadását olvasta fel. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után *Hóman* Bálint elnök bejelentette, hogy a történelmi társulat ezév folyamán, dicsőemlékű nagy királyunk, Hunyadi Mátyás születése 500. évfordulója alkalmából több előadást tart.

A Move diszkardot ajánlott fel a Kormányzó Urnak

A Move elnöksége a Kormányzó Ur jubileumi ünnepségére díszkardot készíttetett, amelyet fölajánlottak a Főméltóságú Úrnak. A díszkardot *Kiss* Ferenc iparművész tanár, a neves ötvösművész készített körülbelül másfélkiló ezüstből, dúsan cizellált ötvösmunkával.

A kard *ősmagyar alakú* és a rajta lévő

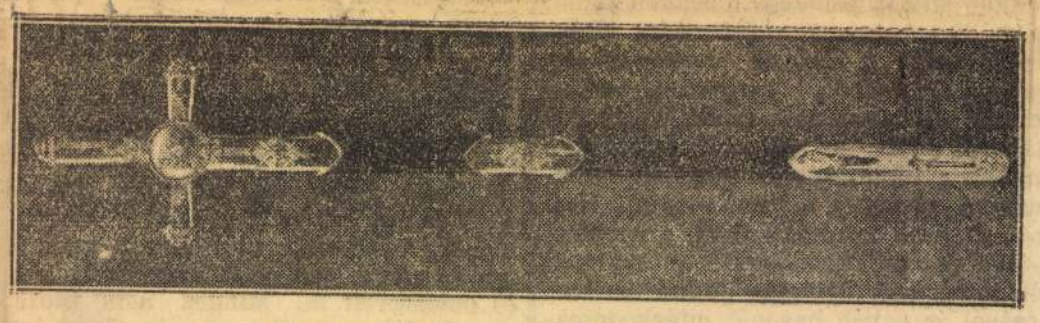

összes ékítmények *eredeti ősi hun és magyar motivumok alapján készültek.* A már Ázsiában is használt úgynevezett *istenfaékítmények ezek,* amelyekkel őseink az arannyal és ezüsttel borított tarsolylemezeiket díszítették. A markolat alakja lépcsőzetes végződésével *régi magyar székely kopjafa* és a végén valódi, úgynevezett indiai rubinköveket foglaltak be. *A markolat elülső oldalán látható a Kormányzó Ur családi címere, továbbá a hátsó oldalon a Move-címer.* A kard pengéjét tömör szemcséjű finom magyar acélból kézzel kovácsolta Kiss Ferenc. A penge középső bordázatán látható babérágat, amely a kard felső töve felé fut és felül két ágra nyilva magába zárja az *1920—1940 évszámot,* a kardra kézzel cizellálta az acélba és az alapsikot valódi arannyal vonta be Kiss Ferenc tanár. A kard külső tokjának fedelén látható babérkoszorús ékítményt szintén valódi, 800-os finomságú tiszta ezüstből cizellálták.

Horthy Miklós ünneplése az országban és a külföldön

Azok a méltóságteljes és bensőséges megnyilatkozások, amelyekkel Horthy Miklós személyét országlásának jubileuma alkalmából körülvették, *úgy az egész országban, mint a külföldön, a szombati napon is folytatódtak. Az egész világ sajtója egyöntetűen meleg méltatással foglalkozik továbbra is a jubileummal.*

A fővárosban a *Szent István-akadémia* ülésén *Pataky* Arnold prelátus meleg szavakkal emlékezett meg a kormányzó személyiségéről. A *nemzeti munkaközpont* országos tanácsa ünnepi ülést tartott, melyen vitéz *Marton* Béla képviselő fejezte ki a magyar munkásság hódolatát a kormányzó országlásának huszadik évfordulóján. A *Honsz* összes csoportjai és fiókjai díszülésen ünnepelték meg az évfordulót. A *magyar élet keresztény községi pártja* ferencvárosi szervezete és az országos *Rákóczi*-szövetség együttes ülésén *Verebély* Jenő dr. pártelnök és *Bagdy* István igazgató mondottak beszédet.

Debrecenben az Apollo-mozi péntekesti megnyitó díszelőadásán a város katonai és közéleti előkelőségei jelenlétében vitéz *Somogyváry* Gyula köszöntő szavai után bemutatásra került a kormányzó kétévtizedes országlásáról készült film. *Zalaegerszegen* Zala vármegye díszközgyülésén leleplezték *a kormányzó arcképét,* majd vitéz *Teleki* Béla gróf főispán és *Gyömörey* György nyugalmazott főispán mondott beszédet. A *szatmárvármegyeiek egyesülete* ünnepi összejövetelt tartott. *Koródi Katona* János volt képviselő beszédében kiemelte, hogy a Horthy-család nemessége Szatmár megye területéről, Nagybányáról származik. *A szatmármegyei svábság képviselői előadásukban hangoztatták hűségüket a szent koronához. Nyíregyházán* az evangélikus nagytemplomban a katonai és polgári hatóságok képviselőinek jelenlétében *Turóczy* Zoltán evangélikus püspök tartott ünnepi beszédet. *Munkács* képviselőtestülete díszközgyülésén *Siménfalvy* Árpád főispán és *Bertók* Béla református püspök mondottak beszédet. *Bereg és Ugocsa* megye díszközgyülésén *Vozáry* Aladár képviselő volt az ünnepi szónok. *Esztergomban* a vármegye díszközgyülésén *Groh* József primási jogtanácsos mondott beszédet, *Gyulán* a város díszközgyülésén *Varga* Gyula polgármester, a magyar élet pártjának díszülésén *Marik* Dénes, *Berettyóújfalun* Bihar megye díszközgyülésén *Molnár* Imre főispán és *Miskolczy* István képviselő tartottak ünnepi beszédet.

Zsidó tüntetések Palesztinában

Jeruzsálem, március 2.

Szombaton Jeruzsálemben, Tel-Avivban és Haifában *zsidó tüntetők felvonulás közben kövekkel dobálták meg a rendőrséget.* Jeruzsálemben a menetté alakult tüntetőket szétszórták. Tel-Avivban a tüntetők *torlaszokat emeltek;* a rendőrség itt is szétszórta őket. Több rendőr és tüntető megsérült. Tel-Avivban a hatóságok elrendelték, hogy délután egy órától kezdve senki sem tartózkodhatik az utcán.

HUSVÉT 2-3 he'es tartózkodással
LAURANA (Hotel Excelsior), **ABBAZIA** (Hotel Cristallo, Hotel Regina, Hotel Continentale, Hotel Imperial), **SAN REMO** (Hotel Royal), **CAPRI** (Hotel Tiberio).
Csak útlevél szükséges. Felv.: Sport. — Túrák. V., Mária Valéria-u. 13. T.: 18-16-03, 10—2-ig, 4—6-ig.

MEGHIVÓ

KISS FERENC

ÉS

TANITVÁNYAINAK

ÖTVÖSMŰVÉSZETI

KIÁLLITÁSÁRA

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI

MUZEUMBAN

IX. ÜLLŐI-ÚT 35-37.

Kiss Ferenc, Gewerbekünstler, Harisköz 3.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MDK

Kiss Ferenc

ötvös- és ékszermunkák

Györgyi K: A keleti vásár iparművészete. Magy. Iparművészet. 1921. 35-38 l.

Kiss Ferenc

műlv. rajztanf.

jeles

Iparrajziskola 1909

nborműábrázolásait is megterme-
űleg olyan mintakép után készült,
típust követett, például a Marcus
ő markomannok alakjaival kellene
egybevetni. A szorosan a testhez
vális csat is jellegzetes tartozéka
knak. Hiányzik viszont a szakáll,
ízolásokra jellemző nódus. Nem
igáltság rovására írni. A nódus a
an bizonyára teljesen érthetetlen
rűen elhagyta. Hasonló félreértés,
is, hogy a belső oldalával a néző
s, mely éppen a Marcus-oszlopon
ndokolatlanul mégegyszer látszik
ett, vagy inkább mögött, annak
ó kéz, a bázison látható nyomok
ott. Ezt a tévedést egyszerűen a
jlamával kell megmagyaráznunk.
másolatával van dolgunk és hogy
i kőfaragói előtt hasonló római-
ábrázolások ismeretesek voltak az
y ugyanebben az épületben, sőt
ssel, másodlagos elhelyezésben át-
erepelnek. (2. kép.) Az arányokból
knek építőanyagként való tömeges
kori alapfalaknál, melyeket rész-
ékmunkálatainál szabadítottak ki.
viszony, mint az előző esetben,
kek csekély száma miatt e tanul-
am lehetett megállapítani. Mégis

Kiss Ferenc

iparm, tanár

Kiss Ferencné

textilmunkás

Ért, 1928

MDK

Kiss Ferenc

az Iparmüvészeti Társulat karácsonyi kiállitásán tanitványaival együtt résztvett, mint az ötvösszakosztály vezetője

Magyar ötvösmüvesség. Magyar Iparmüvészet 1919. 36.1.

MDK

Kiss Ferenc

az iparművészeti tárgyak terveire kiirt pályázaton pályamunkáját megvásárolták

Eldőlt pályázatok. Magyar Iparművészet 1914. 59.l.

MDK

Kiss Ferenc

Az Iparmüv.Társ.kiáll.-ból. A bólétál Kiss Ferenc müve. Repr.

Uj Idők, 1925.okt.18. 42.sz. 396.lap

Kiss Ferenc.

ötvösművész.

A monzai nemzetközi iparművészeti kiállítás bezárása után küldték meg aranyérem kitüntetését. Sikerében Maróthi Géza és Ligeti Miklós is osztozik.

A művész és Ligeti Miklós kiállítása megnyílt Türr-utca 9 sz. alatti műtermében.

Pesti Hirlap, 1925. dec. 20.

Kiss Ferenc

a fővárosi tanács ipornűvészeti pályázatán pitalommal tüntette ki és megvásárolta szelence-tervét,

Nemzeti Ujság. 1928. Jul. 27.

Kiss Ferenc.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat bratislavai kiállításán ötvösmunkájával szerepelt.

Magyarság, 1927. Nov. 24.

MDK

Kiss Ferenc

Kiss Ferenc ötvösmunkái a monzai II.iparművészeti kiáll.-on.

Cikk: A monzai iparmův.kiáll.magyar anyagát hazahozták Bpestre.

Ujság, 1925.dec.13. 9.l.

M.D.K.

Kiss Ferenc

"Tanár, a hires magyar ötvösmüvész.." Amerikában rendezett kiállitási müveiből. Elnyerte az egyik legmagasabb amerikai kitüntetést a "medaill of Honor"-t. A lap bemutatja a müvész fényképe mellett két serleg repr.-ját.

"Kiss Ferenc tanár, a legnagyobb amerikai dijat nyert ötvösmüvész mütermet nyitott Budapesten" c. Szinházi Élet. Bp. 1927. nov. 27.- dec. 4. XVII. évf. 48. sz. 91. lap.

M.T.K.

MDK

Kiss Ferenc

Ötvösmunkái, a régi műcsarnokban rend. magy. iparművészek kiállitásán.

gy.: A magy.iparműv. érdekes kiáll.

Az Est, 1925.okt.11.

M.D.K.

Kiss Ferenc

"Magyar ötvösmunkák" cimmel rövid beszámoló arról, hogy Kiss Ferenc tanár londoni kollektiv kiállitásra készül. Az ötvösmüvész tanár "..rengeteg külföldi kiállitáson nyert értékes kitüntetéseket...Londoni kiállitását már komoly müvészkörökben is érdeklődéssel várják." irja a lap és megjegyzi, hogy az elmult esztendőben milyen nagy sikere volt new-yorki kiállitásán. Fényképét és a székesfőváros számára készült diszserlegről készült felvételt hozza a lap.
Szinházi Élet. Bp. 1931. ápr. 12-18. XXI. évf. 16. sz. 1o9. lap.

MDK

Kiss Ferenc

A pécsi ferencrendi zárda részére Szt. Ferenc stigmatizálásának 700 éves évfordulójára készült ékköves cibórium. Repr.

Magyar Iparművészet, 1924. 113.l.

MDK

Kiss Ferenc

Az Iparmüvészeti Társulat iparmüv,tárgyakra kiirt pályázatán megvásároltą pályamüvét.

Müvészet,1914, 92 l.

MDK

Klaus Ferenc

MDK

Kiss Ferenc

Domboritott réz- és ezüstdisztargyak. Repr.

Magyar Iparmüvészet, 1924. 112.1.

MDK

Kiss Ferenc

1917-19. ötvösség

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 47 l.

MOK

Kiss Ferenc

Társaloti közlemények. Magyar Iparművészet. 1936.
103.l.

MDK

Kiss Ferenc

Ötvöstervpályázat eredménye. Magyar Iparművészet, 1936. 78 l.

MDK

Kiss Ferenc

ékszerek és használati tárgyakra tervpályázat.

Ipm.Társ. tervpályázatának eredm. Pesti Napló, 1936, ápr. 9.

MDK

Kiss Ferenc iparművész

Ötvösmunkái az Iparműv.Társ.jub.kiáll.-án.

Ybl Ervin: Az Iparműv.Társ.jub.kiáll.

Magy.Iparművészet, 1925. 173.lap

MDK

Kiss Ferenc iparművész

Ötvösmunkáit állitotta ki, az 1932.évi nemzetk. vásáron.

Lakatos Artúr: Az idei nemzetk.vásár...

Magy. Iparművészet, 1932. 81-83.lap

MDK

Kiss Ferenc ipm.

Ybl E: Iparművészet és szobrászat a György K. emlékkiáll.on. MI. 1934, 86. l.

Kiss Ferenc,ip.müv.

az ötvös - és fémmunkák müvelöje tünik ki munkáival.

Az Ipm.Társ. Kiáll.-a.-Lipótvárosi Kasz. nyári helyi
Magyarság. 1922.dec.13. 5.l.

Kiss Ferenc, ip.müv. MDK

ezüstérmet nyert.

"39 díjat nyertek a magyar iparmüvészek" Milanóban."
"Nemzeti Ujság" 1940 jun.29. 13.1.

MDK

Kiss ferenc, ezüstmüves
Budapest.

Kagylós serleg, ezüst, gyöngyházkagyló,
elefántcsont és kókuszdió.

Alsósy-Telcki XI.1943. Kat. 36 l.

A mezőcsáti graduál (zsoltáros könyv), a XVI. századból. Mellette Balassi Bálint »Betegh lelkeknek való füves kertechke« cimü könyvének első kiadása 1572-ben nyomtatták Krakkóban. Egyetlen példány.

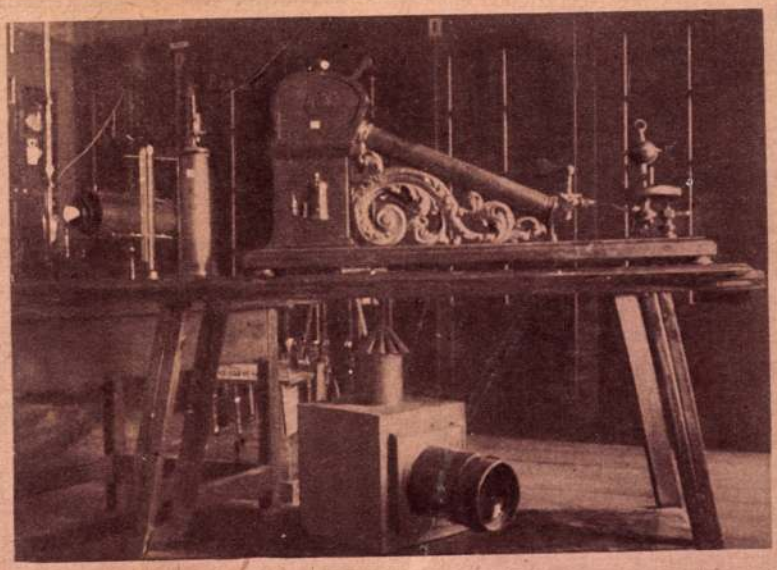

Simándi professzor »Ördöngös« laterna magicája 1708-ból. »Ezzel vetitette a ködfátyolképeket a borzadó togátusoknak.« Fölötte egy több mint 200 esztendős légszivattyu.

A lengyelek legrégibb és legnagyobb terjedelmü nyelvemléke a Lengyel Biblia, amelyet Nagy Lajos leánya Hedvig, 1390-ben kezdett lengyelre fordittatni. A kollégiumi könyvtár legértékesebb darabja.

A pataki diákélet egyik érdekes alakja: Kémeri Nagy Jóska, az Erdélyből menekült nyolcadikos diák, aki állandóan hosszu hajjal, magyar dolmányban jár. A diákhumor elkeresztelte II. Rákóczi Ferencnek.

A négy evangélista jelvényével diszitett remek aranyhimzésü Urasztal-terítő, amelyet Lorántffy Zsuzsánna ajándékozott a kassai kálvinista egyháznak. A Rácz Lajos teológiai tanár vezetése alatt álló régiséggyüjteményből.

A modern magyar ötvösség a praktikum szolgálatában

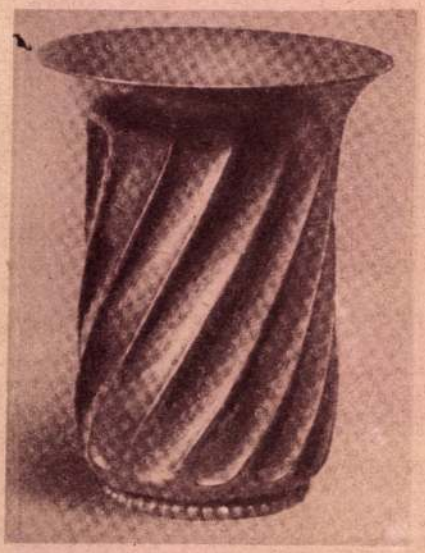

Ezüst pohár.
Sárváry Ferenc munkája.

Kávéskészlet kovácsolt vörösrézből ezüstözve, kézzel festett porcelláncsészékkel.
Készitette a Magyar Művészeti Mühely.

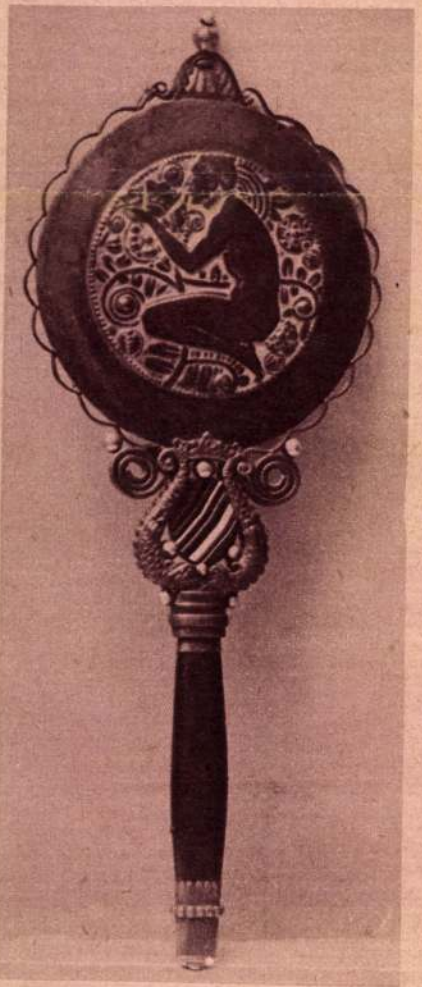

Kézi tükör hátlapja. Anyaga ezüst.
Készitette Kiss Ferenc.

Ötvösség! Éroveretű súlyos fogalom; ékesre, drágára, aranyosra, ezüstösre gondolunk ha a szót halljuk. *Magyar ötvösség!* Násfák, kösöntyűk rezegnek, türkizes kard villog, csákóforgó csillan; sokszázéves multja van a magyar ékszerművességnek.

A modern magyar ötvösség háboru utáni pénzben szegény embereit kell, hogy szép, jó, művészi, ékes fémholmival lássa el. Az anyaga ritkán arany, vagy nehéz drágakő. Inkább a jóval olcsóbb ezüst, s a tetszetős bronz. Ezüst tükör szép is, ajándéknak is kedves, nem tuldrága, s ha ugy tetszik: hasznos. Bronz hamutálca. Disziti az iróasztalt, vagy uriszobaszögletet, és szükséges holmi is. Vörösréz kávéskészlet, belül aranyozva. Célszerü, örök és szép. Erdélyi trébelt ezüst kancsókat revelál a kis ezüst tejeskanna, s a bronz virágpohárban ha üveggel megbélleljük, méltó foglalatban hajladozik az üde élővirág.

H. E.

Trébelt ezüstkorsó.
Készitette Gádor István.

Bronzból készült hamutálka.
Greff Lajos munkája.

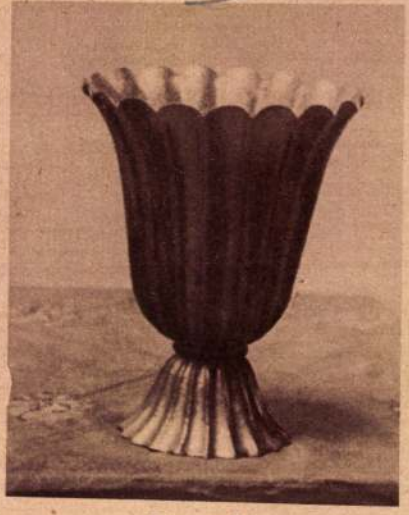

Virágpohár.
(Zöldre patinázott bronz.)

Hodina Mihály

K Kiss Ferenc

— **Az Iparművészeti Társulat tervpályázatának eredménye.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat tervpályázatot írt ki nemesfémből készíthető ékszer- és használati tárgyakra. A zsüri döntése értelmében *a három díjat egyenlő részben osztották szét Borda* János és *Hodina* Mihály tervei között. Ezenkívül megvásárolták *Borda* János, *Dömötör* László, *Hodina* Mihály, *Kiss* Ferenc, *Örkényi* István és *Szabó* Ferenc tervelt. Az *ékszertervpályázat* első díját *Sarkadi* Tibor, a második díját *Borda* János, a harmadik díjat *Dömötör* László nyerte. Megvásárolták ezenkívül *Borda* János, *Dömötör* László és *Sarkadi* Tibor terveit.

— Havi 50 pengő [illegible]

Pesti Napló

1936. ápr. 9.

Kiss Ferenc

1919 XII/12.

KÉPZŐMŰVÉSZET.

** **Iparmüvészetünk karácsonya.** Idegen, de nem kellemetlen környezetben — a IV. kerületi főreáliskola tornatermében — nyilt meg ezuttal az Iparmüvészeti Társulat karácsonyi vására. Szerény a „vásár" meghatározás, mert annál jóval több és komolyabb a jelentősége ennek a karácsonyi kiállításnak. Néhány jeles iparmüvészünk évek hosszu sora óta először jelenik meg rajta képességeihez méltó gyüjteménynyel. *Kiss Ferenc*, az Iparmüvészeti Iskola ötvösi szakosztályának vezetője, két tárlót megtöltő munkáival a régi magyar ötvösmüvészet hagyományaitigyekszik folytatni. Alak és anyag szerint változatos müveit a mesterségbeli alapos tudás és az anyaggal mindig számoló alakitó képzelet jellemzi. Forma tekintetében érdekes, technikai kivitele csaknem ideális, mütárgyain — diszserlegeken, domboritott tálakon, tányérokon, násfákon, gyürükön és egyéb ékszereken — gyönyörüséggel időzik el a szem. A fiatal mesterre még a fejlődésnek nagy lehetőségei mosolyognak, s kivált a kitaláló képzelete fog még az eredetiség régiójába elmélyedni; de eddigi eredményei is tiszteletre méltóak már. — *Borszéky* Frigyes a *grand art* partvidékéről került az iparmüvészetbe és rövid időn otthonossá lett benne. Festett porczellánjai, kivált az ornamentumos diszitésüek, inveneziójuk eredetiségével, szinezésük izlésességével és kivitelük hibátlan gondosságával igen figyelemre méltóak. Örülnünk kell, hogy müvészi diszitésü porczellánért nem szükséges immár a külföldre járnunk.

E két főkollekczió szomszédságában a háziiparszerüen üzött iparmüvészetnek sok és sokféle alkotása kelt figyelmet. Szépek *Majoros* Károly szines üvegfestményei, *Bazaláne* és a Gellérthegy-utczai textil-mühely selyem-batikjai, nagyszerüek *Zilzer* Hajnalkának szines ke-

Az Ujság 1919. dec. 12.

...kat igérők egy sereg fiatal ötvösnek — az Iparmüvészeti Iskola volt növendékeinek — ékszerei és egyéb csecsebecséi. Mindezeknek a tárgyaknak megvan az a vonzó tulajdonságuk is, hogy jóval olcsóbbak a kereskedésekben hányódó külföldi holmiknál, a melynél viszont izlésre és technikai készségre semmivel sem alábbvalók. *(e. a.)* H anyag

...yi festő (XIX. század eleje).

...0. NÁPOLY ÉS A VEZUV. (Előbbi szám párdarabja.)
Tempera. 41×60 cm. 10.—

...t festők (XVII. század).

...1. BOZÓTOS CSENDÉLET.
Vászon. 74×57 cm. 300.—

...2. PARÓKÁS FÉRFI ARCKÉPE.
Vászon. 65×57 cm. 200.—

...t festő (1700 körül).

...3. LOVASJELENETEK, 2 darab.
Fa. 25×32 cm. 500.—

... festők (XVII—XVIII. század).

... TÁJKÉP.
Vászon. 44×59 cm. 60.—

... AMPHITRITI ELRABLÁSA.
Vörösréz. 35×48 cm. 3.—

... EGY KOBURG HERCEGNŐ ARCKÉPE.
Vászon. 80×65 cm. 450.—

... IFJU MELLKÉPE.
Miniatür, réz, ovális. 7×5.5 cm. 60.—

Az Uj Magyarság olvasótábora a honvéd-családokért

Az *Uj Magyarság* olvasótábora változatlanul szívén viseli a honvéd-családok ügyét s szerkesztőségünkbe továbbra is sűrűn érkeznek az adományok. *Gyüjtésünk összege immár 126.393 pengő 75 fillérre emelkedett.* Az újabb adományokat az alábbiakban nyugtázzuk:

Közvetlenül érkezett:

	Pengő
Érsekújvári ÁH. polgári leányiskola tanulói	70.—
A 217/86 alakulat legénysége	50.—
A jegyzők leányinternátusának egyetemi hallgató csoportja	50.—
Agárdy György, Hontvarsány	12.—
Elek Miklós elemiiskolai tanuló bábjátékelőadásának jövedelme	15.30
Scherising János, Budapest	4.—

Csekklapon érkezett:

	Pengő
Székesfővárosi altisztek közművelődési és önsegélyző egyesülete	100.—
Kiss Lajos, Gyömrő	100.—
Miske Lajos, Budapest	50.—
Igazságügyi segédhivatali tisztviselők országos egyesülete	50.—
Leventeegyesület, Felsőrákos	38.—
Forgó Gy. és neje, Pestszenterzsébet	35.—
Prettenhoffer Ödön, Eger	20.—

10 pengőt adtak:

Szőnyi László Miskolc, Kiss **József** Lengyeltóti, Benes Lajos dr. Bpest, Sasvári Dezső Bpest, Jávor István Győre, Guóth Emil Ujvidék, Várady Tibor Mezősas, Safranovits Béla Bpest, özv. Matrisotto Györgyné Szőreg, Balassa Imréné Bpest, Putnoky Gyula dr. Kolozsvár, Bokody Gyula Ajka, Hummel István Klotildliget.

Paul Sándor, Gerjen 9.46, Csendőrörs közgazdálkodása, Sztrapár 9.36 pengőt adtak.

5 pengőt adtak:

Sárdy Károlyné dr.-né Bpest, Varga Kálmán Csorna, Vági Márton Bpest, Fornszek Kálmán Kolozsvár, P. G. Bpest.

	Pengő
Beliczáné, Antony Irén, Bpest	3.—
Ifj. Bod Antal, Gyula	2.50
Zsembery Gyula dr., Siófok	2.—
Mihálka Lászlóné, Rákoscsaba	2.—
Zsinka Erzsébet, Balatonaliga	1.30
Molnár Sándorné, Szentes	1.—
Somlyay Lajos, Bpest	1.—

Teleki Pál gróf emlékezete

A magyar cserkészmozgalom szombaton délelőtt a Szent István-bazilikában *Teleki* Pál gróf halálának évfordulója alkalmából gyászmisét mondatott az elhunyt államférfi lelkiüdvéért. A cserkészcsapatok zászlók alatt vonultak fel és a misén résztvettek a szűkebb családon kívül a Teleki-nemzetség tagjai is csaknem teljes számmal.

Ott voltak a gyászmisén a kormány tagjai, *Esterházy* Móric gróf és *Bárdossy* László volt miniszterelnök, *Kánya* Kálmán és *Teleki* Mihály gróf volt miniszterek, *Fáy* István, vitéz *Bonczos* Miklós, *Pataky* Tibor, *Ghyczy* Dénes, *Bárczay* János, *Gergelyffy* András és *Velics* Lajos államtitkárok, *Ullein-Reviczky* Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, *Homonnay* Tivadar főpolgármester, *Morvay* Endre alpolgármester, *Eliássy* Sándor főkapitány, *Józan* Miklós unitárius püspök, *Mikes* János gróf címzetes érsek, vitéz *Farkas* Ferenc altábornagy, vitéz *Somogyi* Endre altábornagy, vitéz *Náray* Antal, *Rákóczy* Imre, vitéz *Thuránszky* László, *Szép* László és *Balla* Pál miniszteri osztályfőnökök, *Schandl* Károly, *Esterházy* János gróf, *Pósch* Gyula, vitéz *Gyulay* Tibor, valamint egyetemi tanárok, felsőházi tagok és országgyűlési képviselők. A gyászmisét *Witz* Béla prépost mondotta papi segédlettel.

Szombaton délelőtt *Teleki Pál gróf sírjánál testületileg megjelentek a kormány tagjai* és árvalányhajjal díszített koszorút helyeztek a síremlékre, majd néhányperces néma áhítatban hódoltak a nagy államférfi emlékének. Teleki Pál gróf sírjára koszorút helyezett még *a magyar élet pártja, az egyesült keresztény nemzeti liga és Szeged város közönsége.* Ugyancsak kegyelettel adóztak az elhunyt miniszterelnök emlékének *a miniszterelnökség tisztviselői és alkalmazottai*, akik megemlékezésük jeléül megkoszorúzták síremlékét.

Teleki Pál gróf temetésének évfordulóján, *április 7-én délután 5 órakor a cserkészek koszorút helyeznek elhunyt tb. főcserkészük sírjára a Kerepesi-úti temetőben.*

Végleg befellegzett a zsidó kereskedők alattomos aranyspekulációjának

Rövidesen megjelenik a kijelölt kereskedők névsora

A keresztény magyar közvélemény jogos felháborodását váltotta ki az a néhány hónap előtt megindult, közgazdaságilag teljesen indokolatlan, valuta-politikai szempontokból pedig a legnagyobb mértékben *káros aranyspekuláció, amelyben úgyszólván kivétel nélkül zsidók vettek részt.* Az ékszerüzletek kirakataiból *eltüntek az aranytárgyak,* a feketepiac által hirdetett fantasztikus árak semmiképpen *nem voltak ellenőrizhetők.* Ez az állapot — ha a kormányzat tovább tűri — alkalmas lett volna arra, hogy *valóságos gazdasági pánikot teremtsen az országban.*

A zsidó kereskedők egy pillanatig sem késtek és *megpróbálták az aranypiacon mutatkozó visszás helyzetet a maguk javára kamatoztatni.* Ennek a tűrhetetlen állapotnak vetett véget a március 14-én kiadott rendelet, amely az aranytárgyak előállítását és forgalombahozatalát újból szabályozta. Eszerint aranytárgynak kell tekinteni a színaranyból, vagy aranynak és más fémnek olyan ötvözetéből készült tárgyat (ékszert, műtárgyat és használati tárgyat), *melynek anyagában 250 ezredrészt meghaladó arany van.* Az olyan tárgynak, amelynek anyagában éppen 250 ezredrész az arany, *hatkarátos tárgy a neve.* Nem vonatkozik a rendelet

Szabó Kálmán

ZONGORÁZIK A

„Szabó" csárdában

VII., Hársfa-u. 42. Asztalrendelés: telefon 421—268.

olyan tárgyakra, amelyekben 250 ezred részénél kevesebb arany van. Ennek oka hogy ilyen tárgyat a fémjelzési törv ben foglalt tilalom folytán *nem is* előállítani, tehát ezeknek a forgalm bályozni *nem kellett.*

A rendeletnek a **széles rétegek** és egyben a legerősebb korlátozá intézkedése az, amely megtiltja, *tárgy adás-vételét, vagy akár* a magánosok közötti forgalom ilyen módon az aranytárgyak kivüliekké váltak. Vannak *bizony lek,* a jegygyűrűkre, a fogászat használt tárgyakra és az örökségre

Nagyon súlyosak a büntetőrendel sek, mert a kihágásért *hathónapi elzár jár,* a pénzbüntetés maximuma pedig 8000 pengő, de a leghatásosabb szankció az, amely szerint *elkobzásnak van helye* arra az aranytárgyra, amellyel a kihágást elkövették.

A rendelet **megjelenése óta** eltelt néhány hét igazolta, hogy *a kormányzat célját tökéletesen elérte.* Ma, ha a magános aranytárgyat kíván eladni, azt *csak az aranybizottságnak ajánlhatja fel,* ahol a tizennégykarátos aranytárgyak grammját *16.50 pengőért vásárolják meg.* A kereskedőktől az összes arany vétel- és eladási *engedélyeket visszavonták* és a közeli napokban adják ki *azoknak a kereskedőknek névsorát, akiknek a jövőben joguk lesz aranytárgyakat venni és eladni,* illetve aranytárgyakat az iparosokkal feldolgoztatni. A rövidesen megjelenő végrehajtási utasítás minden részletkérdésre pontos intézkedéseket fog tartalmazni.

Ma az üzletekben az a helyzet, hogy —

TELEFUNKEN · TELEFUNKEN · TELEFUNKEN ·

Rákospalotai nagy iparvállalat keres perfekt

magyar-német gyors- és gépirónőt

Ajánlatokat kérjük a fizetési igény megjelölésével „Őskeresztény 7963" jeligére Blockner J. hirdetőirodába, IV. Városház-u. 10.

eljebb 20 grammig terjedő súlyban kereskedők csak akkor dolgoztathat- aranyat, *ha a megrendelő a szük- aranyat rendelkezésre bocsátja.* A lakítás és a súlyhatáron belüli seréje *szabad maradt.* Ezen ki- en apró javításokat vállalhat- anyművesek, de ennél a munká- málisan *egy gramm aranyat* nak fel.

téren *zárolták ezen kívül a pla- és a színezüstnek forgalmát is.* szabad maradt a brilliánsok for- igaz, hogy ezen a téren is *hihetet- ül magasak az árak* és sok kilengés tapasztalható, de ez a forgalom a köz szempontjából jelentéktelen és komolyabb méreteket nem ölthet. Természetesen sokkal olcsóbbak a széntartalmú, sárgafényű, repedéses, hibásan csiszolt kövek, vagy az úgynevezett törmelék-brilliánsok.

Az ezüst tárgyak ezidőszerinti ára a következő: 800-as finomságú ezüstből készült általános *étkészletek grammonként 82 fillér,* egyéb ezüst *dísztárgyak 91 fillér.* Természetesen lényegesen drágábbak a különleges feldolgozású, finom ezüstök és főleg *a korabeli,* — biedermeyer, barokk, stb. — stílusú ezüst tárgyak.

A kormányzat rendelkezései nyomán *az ékszerüzletek forgalma természetesen jelentősen megcsappant,* a spekuláció úgyszólván teljesen megszünt és ma már *egészséges csend uralkodik a nemesfémek piacán,* ahol még nehány héttel ezelőtt *a zsidó sáfárok egymást túllicitálva, igyekeztek spekulációikkal hátbatámadni a magyar pengőt.*

A mult tanulságos tapasztalatai alapján, mint már említettük, az ékszerszaknában és az aranyműveseknél is *a kijelölési rendszert vezetik be.* A keresztény közvélemény rövidesen elégtétellel állapithatja meg, hogy *a nemesfémek adásvételét kivették azoknak a kezéből, akik visszaéltek vele.*

A mult hónapban 715-en jelentkeztek a vöröskeresztnél önkéntes véradásra

A magyar vöröskereszt most tette közzé beszámolóját az egylet mult havi munkájáról. Eszerint a hadegészségügyi szolgálatban jelenleg *49 vöröskeresztes egészségügyi intézmény több mint 12.000 ággyal vesz részt a sebesült katonák egészségének helyreállításában.* A vöröskereszt Lavocnen fogadta a visszatért magyar csapatokat és 10.000 szeretetcsomagot osztott ki köztük. Közli a jelentés, hogy a vöröskereszt nemzetközi szociális szolgálata 62 különböző nemzet vöröskeresztjével tart fenn érintkezést. *Véradásra 715-en jelentkeztek a mult hónapban, s a hadikórházakban a sebesültek megmentésére 47 esetben végeztek vérátömlesztést.* Az egészségügyi osztály sok ipartelep légoltalmi egészségügyi osztagosait képezte ki elsősegélynyujtási tanfolyamokon. A Kie- iskolákon vöröskeresztes előadók tartottak egészségügyi előadásokat az ország különböző részeiben. Jelenleg *300 hivatásos vöröskeresztes testvér teljesíti szolgálatot, az önkéntes ápolónők száma 10.000, a házi betegápolási tanfolyamot végzettek száma pedig több 50.000-nél.*

Gyári központ mielőbbi belépésre keres őskeresztény úricsaládból származó érettségizett igen jó emlékező tehetségü és intelligens

titkárnőt

Perfekt gyors- és gépírás előny, de nem szükséges. Kizárólag intézkedni tudó, referálás helyett eredményt felmutatók pályázatát kérjük fizetési igény megjelölésével, életleirással „Váci-út környéke 7961" jeligére Blockner J. hirdetőjébe, IV., Városház-u. 10

Teljesen elkészült az atlanti fal

A világtörténelem legnagyobb erődrendszere

Amszterdam, április 3.

Nyugaton, az oceán partjain immár teljesen elkészült az „atlanti fal", a világtörténelem legnagyobb erődrendszere. Az atlanti falnak csupán francia, holland és belgiumi szakasza 2700 kilométer, ami azt jelenti, hogy 200 kilométerrel felülmulja minden idők egyik legnagyobb védőművét, a kínai falat. Miután ez a védőmű csak a Csatorna s az Atlanti-oceán partjain épült erődöket foglalja össze, *nem tartoznak ide a Dániában és Norvégiában megépitett parti állások. Az atlanti fal nyolcszor olyan hosszú, mint a Westvall volt, amit inkább Siegfried-vonal néven emlegettek.* Félmillió munkás dolgozott két éven keresztül ezen az erődrendszeren. Erdőket irtottak ki, hatalmas csatornákat ástak, árterületeket létesítettek s most, hogy a nagy mű befejeződött, a táj képe mégis ugyanolyan, amilyen azelőtt volt. *Az állásrendszer erejét jellemzi, hogy minden katona feje fölött 50—200 köbméter vasbeton-fedezék van.*

A német hadvezetőség meghívására külföldi ujságirók, köztük a Magyar Távirati Iroda berlini tudósitója, meglátogathatták a hatalmas erődvonal hollandiai szakaszát. Vendéglátó gazdájuk *Christiansen* légügyi tábornok volt, a hollandiai megszálló csapatok parancsnoka. A tábornok régi friz hajóscsaládból származik. Németország különböző törzsei közül ez áll a legközelebb a hollandusokhoz. A hajósivadékból kiváló repülőtiszt lett. Az első világháborúban megszerezte a legnagyobb német hadikitüntetést, a Pour le Mérite-t. Kiváló lovagiassága az ellenség előtt is tiszteltté tette nevét. Utóbb visszatért a hajózáshoz, majd ismét repülő lett. Oroszlánrész illeti meg őt a német repülés újjászervezésében.

Christiansen tábornok tájékoztatta az ujságírókat, mielőtt elindultak szemleútjukra. Elmondotta, hogy az erődvonal kiépitésénél minden eshetőségre felkészültek. Az ellenség támadhat a tengerről, a levegőből és esetleg légiúton a hátukba kerülve a szárazföldről, — *az atlanti fal minden támadásnak ellenáll.*

A dieppei partraszállásnál lapos motoros csónakok még ráfuthattak a lejtős tengerpartra és páncélkocsikat hozhattak magukkal. Ma már, amint arról az ujságírók meggyőződhettek, ez sem lehetséges többé. Az elaknásitott tengertől számitva az erődítmény első vonalát, ahol azt a part alakulata szükségessé teszi, a páncéltörő fai képezi. Ez *áthatolhatatlan akadályt jelent a páncélosoknak* és sokszáz kilométer hosszúságban valósággal kínai falként védi az európai szárazföldet. *A páncélfal előtt és mögött drótakadályok vannak.* Ha valami módon ezen a falon mégis áthatolnának a páncélosok, 15—20 méter széles, több méter mély és rendszerint vízzel telt *páncélárok* fogadja őket. Ezek az árkok is többszáz kilométer hosszúságban kígyóznak a tengerparton. Aztán *újabb tankcsapdák és újabb páncélárkok* következnek. Közöttük mindenütt több méter széles vasbetonfalu bunkerek sorakoznak, s oly nagyszerüen alkalmazkodnak a terephez, hogy csak közvetlen közelről veszi észre az ember a kimagasló páncéltornyot. A páncéltornyokból, a bunkerekből és egyéb erődítésekből pedig *az ágyuk sokasága* várja az ellenséget.

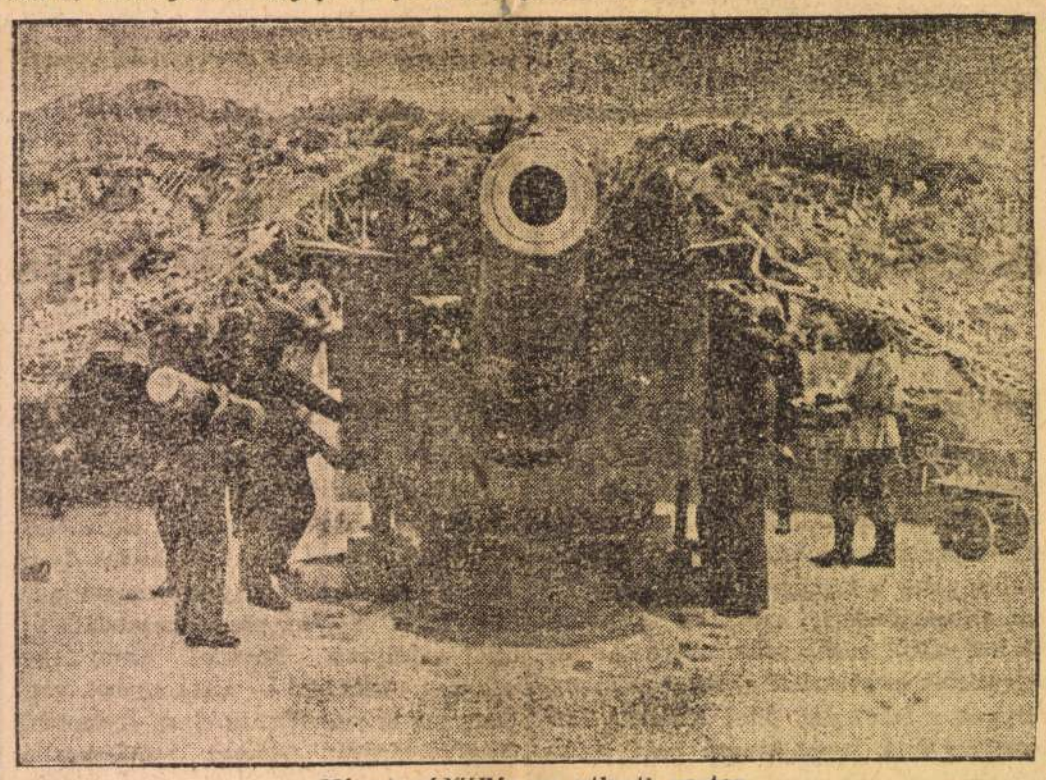

Német védőállás az atlanti parton

Ezt a hatalmas erődvonalat a különösképpen fontos pontokon egész várak szakitják meg. Ilyen az az erődrendszer, mely Hook van Hollandon s az előtte fekvő De Baer szigeten épült. Hook van Hollandnak különös fontossága van, mert Rotterdamutat nyitna a Ruhr- és a Rajna-vidék felé, kötőnek bejáratát őrzi. Rotterdam pedig nemcsak az ellenségnek volna fontos, mert utat nyitnaa Ruhr- és a Rajna-vidék felé, hanem fontos a megszálló német erők számára is, mert az északi német kikötők felé ma is Rotterdam a legnagyobb közvetitő. Ezen az erődön német mérnökök vezetése alatt az utolsó esztendőben több mint tizezer holland munkás dolgozott. *Az erőd egyetlen hatalmas gépezet, amely óramű pontossággal működik.* A hatalmas páncéltornyokba beépitett önműködő legnehezebb méretű lövegek a modern haditehnika remekművei: már igen nagy távolságra tűzfalat állitanak a közeledő ellenség útjába. Hook van Hollanddal szemben fekszik De Baer szigete. A béke éveiben a holland királyi család vadászterülete volt, *Bernát herceg, Julianna trónörökösnő férje itt szállott angol hadihajóra vadászat közben, amikor a német csapatok előnyomulása már feltartóztathatatlan volt. A sziget azóta elvesztette vadregényes képét s ma a világ egyik legjobban kiépitett erődje.*

A külföldi ujságírók többnapos tanulmányútjuk során minderről közvetlenül szereztek meggyőződést s amit láttak, az mélységes hatást gyakorolt rájuk. A hosszú éveken át áthatolhatatlannak vélt Maginot-vonalat a német hadigépezet néhány rövid hét alatt áttörte. A német Siegfried-vonal már sokkal korszerűbb szempontok szerint készült. Minden oldal felől jövő ellenség ellen védekezik. Bár sohasem került a sor ellenálló erejének kipróbálására, mégis bizonyos, hogy sokkal ellenállóbbnak bizonyult volna, mint amilyen a Maginot-vonal volt.

Az atlanti fal ennek a háborúnak már minden tapasztalatát felhasználta, a nyugati partraszállási kísérletekét éppen úgy, mint a japánok tapasztalatait, amelyeket az angolszászok elhárításánál szereztek. Ma tehát minden bizonnyal el lehet mondani, hogy az atlanti fal a világtörténelem legnagyobb és legerősebb erődvonala.

Tasnádi Nagy András beszélt a Bethlen Gábor-szövetség közgyülésén és emlékvacsoráján

Az országos *Bethlen Gábor-szövetség* pénteken este rendezte a Gellért-szálló hangversenytermében évi közgyülését, amelyen a protestáns társadalom vezetői igen nagy számban jelentek meg. A közgyülést a szövetség elnöke, *Tasnádi Nagy* András képviselőházi elnök emelkedett hangú beszéddel nyitotta meg. Az *egyházi és nemzetépitő munkáról* beszélt s hangoztatta, hogy a szövetség által kifejtett tevékenységre, az *összefogásra és épitő munkára különösen a mai nehéz időkben van szükség.* Vitéz *Törs* Tibor, a képviselőház alelnöke, a szövetség ügyvezető társelnöke a vagyoni helyzetről számolt be, majd *Bánóczy* Béla főtitkár ismertette az elmult évi munkásságot. *Barnabás* Domokos igazgató bemutatta a közgyülésnek *Héya* Zoltán festőművész Bethlen Gáborról készült képét, valamint a *Kiss* Ferenc ötvösművész-tanár által készitett Bethlen Gábor-serleget. Ezután a közgyülés *az alapszabályok értelmében leköszönő tisztikart nagy lelkesedéssel újból megválasztotta,* majd a székházépitő bizottság felállitását és újabb négy vidéki fiók létesitését határozta el.

A közgyülést a Gellért-szálló Duna-termében emlékvacsora követte, amely a jelenlegi viszonyoknak megfelelően szerény egytálételes fogásból állott. A vacsorán jelen voltak: vitéz *Nagy* Vilmos honvédelmi miniszter, vitéz *Lukács* Béla tárcanélküli miniszter *Pesthy* Pál, *Laky* Dezső, *Lázár* Andor, *Fabinyi* Tihamér nyugalmazott miniszterek, *Ravasz* László, *Karácsony Gyula, Józan* Miklós püspök, vitéz *Bajnóczy* József vezérezredes, *Feilitzsch* Berthold báró titkos tanácsos, *Fáy* István, *Tomcsányi* Kálmán, vitéz *Bonczos* Miklós, *Bárczay* János, *Dálnoki-Kováts* Gyula államtitkárok, vitéz *Nagy* Károly, vitéz *Sárkány* Jenő, *Pokorny* Hermann nyugalmazott altábornagy, *Pósch* Gyula, a Nemzeti Bank elnöke, *Turánszky* László felsőházi tag, miniszteri osztályfőnök, vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihály, a sajtókamara elnöke, *Zimmer* Ferenc, a MTI főszerkesztője, *Goszthonyi* Tibor, *Jókay-Ihász* Miklós, *Ertl* János, *Tomcsányi* Móric, vitéz *Darányi* Béla felsőházi tag, *Benedek* Zsolt konventi tanácsos, a szövetség tisztikara teljes számban és sokan a közéleti vezetők közül.

A vacsora végén *Tasnádi Nagy* András, a szövetség elnöke, kezében a Bethlen Gábor-serleggel beszédet tartott. *Sokat hallunk manapság* — mondotta — *rohanó időről,* az élet lélegzetvesztő iramáról, amely nem enged megállást, pihenést. Ez a nagy rohanás mégis ritkán alapja a nagy alkotásoknak, sőt *sokszor csak arra jó, hogy mentséget keressünk benne életünk s munkánk eredménytelenségére.* A modern tehnika eszközeit emlegetjük, *abban pedig, ami igazán szép, nemes és érték, mintha megakadtunk,* sőt visszafejlődtünk volna. Visszapillantást vetett a szónok abba a korba, amelyben Bethlen Gábor élt és tevékenykedett. *A nagy fejedelem egyik kezében kardot forgatott, a másikkal átgyúrta országát, művelődést ápolt, kereskedelmet szervezett, Erdélyt a virágzás magas fokára emelte.* Hihetetlen, mennyi mindent végzett: *folyton tanult, huszonhatszor olvasta el a bibliát.* Lovon, kocsin törődött, tábori sátorban élt gyakran, de bírta a fáradalmakat, mert *nagy volt a hite.* Rámutatott ezután Tasnádi Nagy András Bethlen Gábor uralkodásának kiemelkedő mozzanataira, *ennek a nagy egyéniségnek örök időszerűségére,* példát mutató varázsára és a hagyományaihoz való hűség bizonyságául emelte és ürítette a Bethlen Gábor-emlékserleget.

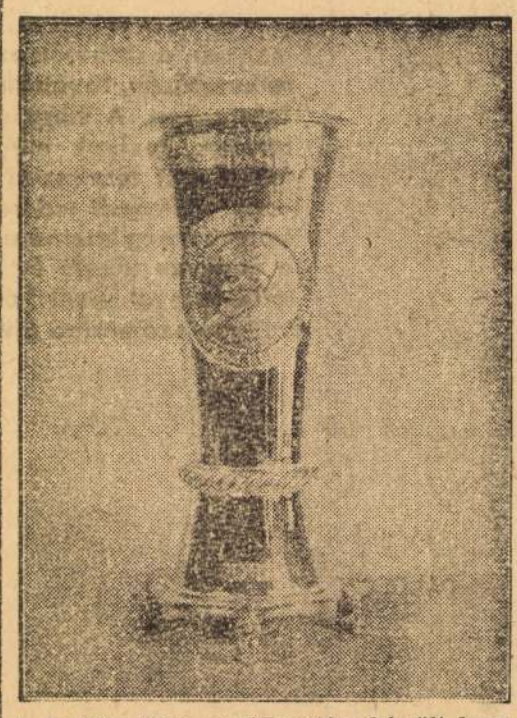

A Bethlen Gábor emlékezetére készült kupa. Tervezte és készitette Kiss Ferenc ötvösművész tanár.

Kiss Ferenc

cremnobrin

nyvei

Cs-erem 75, l.

K i s s Ferenc iparmüvész

O.M.Iparmüvészeti Társulat
mükedvelői tervek pályazatan
vásárlás

M Ú V E S Z E T
XIII.évf.1914.
92.
"Kitüntetések"

29

30

31

32

33

31

29—34. Kiss Ferenc: Domborított plakettek és két drágaköves melltű.

29—34. F. Kiss: Getriebene Plaketten und zwei silberne Brustnadeln.

29—34. Plaquettes et bijoux en argent repoussé. Par F. Kiss.

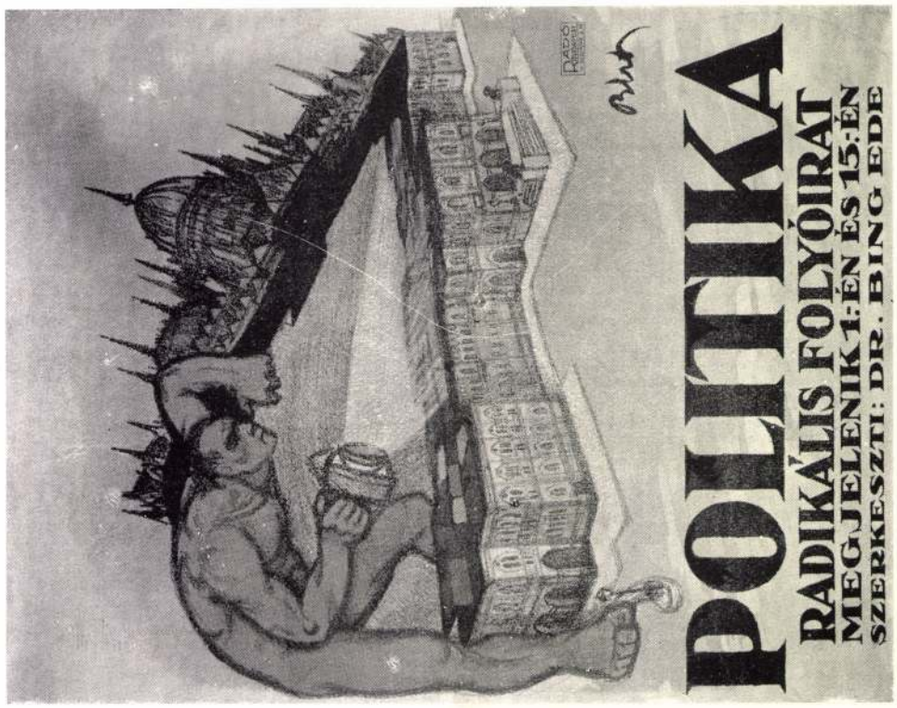

28

27

27—28. Biró Mihály: Ujságplakátok. 27—28. M. Biró: Zeitungsplakate. 27—28. Affiches, Par M. Biró.

Magyar Iparművészet
1919.

Kiss Ferenc MDK

Ötvösmunkák

Műcsarnok 1925 Iparművészeti Társ.Jubiláris kiáll.

M.D.K.

Kiss Ferenc, ötvös-iparnuvész

szelencéjét megvásárolták a főváros iparnuvészeti tárgyakra kivit pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

jul. 25. sz. 6. old.

MDK

Kiss Ferenc ötvösművész-tanár

Barnabás Domokos igazgató bemutatta a közgyülés nek Kiss Ferenc ötvösművész-tanár által készitett Bethlen Gábor-serleget.
A serleget az ujság repr.hozza.

Cikk: Tasnádi Nagy András beszélt a Bethlen Gábor-szövetség közgyülésén és emlékvacsoráján.

Uj Magyarság, 1943.apr.4. 6.l.

MDK

Kiss Ferenc ötvösművész

A monzai II.iparművészeti kiállitáson oklevéllel kitüntetett ötvösművész,Ligeti Miklós keramikussal közös kiállitáson mutatja be mütárgyait, melyek a monzai pavillonban szerepeltek.

Cikk: A monzai iparmüv.kiáll.magyar anyagát hazahozták Bpestre.

Ujság, 1925.dec.13. 9.l.

M.D.K.

Kiss Ferenc tanár, ötvösmüvész

A lap bemutat néhány müvét, de sajnos a példány hiányossága folytán csak egy darabnak a repr.-ját lehet emliteni: Carrarai fehér márványból készült, smaragdokkal diszitett cukortartó, amelyen tömörezüst szobrocska áll fogóként.

Uj stilust jelentenek a magyar ötvösmüvészetben Kiss tanár legujabb munkái c.
Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 18-25. XVIII. évf. 51. sz. 64. lap.

M.D.K.

Kiss Ferenc ötvösművész

"Szerény anyagi eszközökkel is lehet szépet alkotni - mondja Kiss Ferenc magyar ötvösművész, akinek sétapálcáját az egész világ ismeri."-címmel beszámoló a művész munkájáról.
A cikk keretében a lap bemutatja művész két munkáját: ezüst szelence, amely a székesfőváros pályázatán első dijat nyert és egy aranyszelence fedőlapját. /Fényképfelvételek/

Szinházi Élet. Bp. 1929. január 5.-ig /A lap hiányos, kezdő dátum nem szerepel./
XIX. évf. 1. sz. 78. lap.

MDK

Kiss Ferenc, ötv.-ip.müv.

ötvösművészi remekei ifj.Payer József rendezésében láthatók.

Az Iparm.Társulatnak az Iparm.Muzeumban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevői.

Magyar Iparművészet. 1935. 265.l.

Kiss Ferenc, ötvös-ip.müv.

formaérzékükkel és anyagtudásával tünnek ki munkái.

Rabinovszky Marius:
Nyugat. 1925. nov.1. 290.l.
Képzőművészeti Figyelő.

M.D.K.

Kiss Ferenc ötvösmüvész

Iparmüvészeti tanár, nemrég Amerikában járt, Tokióba, Algirba, Kanadába hivják. Legutóbb a francia követségtől kapott meghivást a párisi ékszermüvészeti modell-kiállitásra.
"A magyar ötvösmüvészetet az utolsó tiz évben az országon kivül csak Kiss Ferenc reprezentálta."- irja a beszámoló.
A lap bemutat két fényképfelvételt a müvész munkáiból. Az egyik egy ezüst tál, magyar motivumokkal.

Szinházi Élet. Bp. 1928. nov. 18-24. XVIII. évf. 47. sz. 78. lap

M.D.K.

Kiss Ferenc ötvöstanár

Az ötvösművészetről irott könyve kétszázhetven oldalas lesz munkának reprodukciójával. Kiss Ferenc "az első követője Szentpéterinek."-irja a beszámoló s megjegyzi, hogy 1850-ben jelent meg utóljára az ötvösművészetről nagyobb magyar munka, ez "Szentpéteri József hires könyve."
Magyar művészek készülődése a philadelphiai világkiállitásra. c.

Szinházi Élet. Bp. 1926. febr. 7-13.
XVI. évf. 6. sz. 47. l.

M.D.K.

Kiss Ferenc Ötvöstanár

Az ötvösmüvészetről irott könyve kétszázhetven oldalas lesz munkáinak reprodukcióival. Kiss Ferenc "az első követője szentpéterinek."-Inja a beszámoló s megjegyzi, hogy 1850-ben jelent meg utóljára az ötvösmüvészetről nagyobb magyar munka, ez "Szentpéteri József hiras könyve." Magyar müvészek készülődése a philadelphiai világkiállitásra. c.

Szinházi Élet. Bp. 1926. febr. 7-13.
XVI. évf. 6. sz. 47. l.

M.D.K.

Kiss Ferenc Ötvöstanár

A philadelphiai világkiállitáson kerülnek bemutatásra a müvész alkotásai, amelyek "..a magyar ötvösmüvészetet képviselik majd az amerikai világkiállitáson."-irja a beszámoló. "Kelyhek, dobozok, kupák, ciboriumok, szobrok, tálak, serlegek, gyertyatartók" kerülnek kiállitásra. Ezek közül négy müvének repr.-ját közli a lap. Kiss Ferenc tanár könyvet ir az ötvösmüvészetről, amelyben „száz munkájának fényképét és leirását" közli.

Szinházi Élet. Bp. 1926. febr. 7-13. XVI. évf. 6. sz. 47. lap.

.Ü.K.

Kiss Ferenc

ötvös

l.

Iparm. kiáll

Bp (1930?)

24. tábla

KIFIZETTETETT

MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZT IX. ker.

Budapest, 19 11 év május hó 9 n

Kiss Ferenc

U. 4157

Lippi, Filippo, firenze festo III 49

Viipuri végnapjai

Utolsó látogatás a halálra itélt városban

Ez a tudósitás már a város elfoglalása után érkezett, ez az utolsó jelentés, amelyet a finn főhadiszállás kötelékébe tartozó ujságiró küldött.

Viipuri, febr. 26. Nyomasztó volt a hangulat a sajtóhadiszálláson, mert vészes hirek érkeztek Viipuri felől. A szovjet csapatok gépszerüen nyomulnak előre. Teljesen felhagytak az első hetek esztelen tömegrohamaival és módszeres lassusággal, legmodernebb harci gépeik segitségével ha lassan is, de tulerejük rettenő nyomásával folytonosan előbbre és előbbre tolják állásaikat.

— Uraim! — szólt be az esélyeket latolgató ujságirókhoz *Paavilainen* főhadnagy, az összekötő tisztünk — aki még utoljára látni akarja Viipurit, velünk jöhet, de csak a saját veszélyére, mert a város a szovjet gyalogság ágyuinak tüzvonalába került!

Ez a közlés erősen lelohasztotta a vállalkozókedvet, de hárman mégis belementünk az ajánlatba. Gondolkodási idő nem volt, szerencsénkre, mert különben mi se vállalkoztunk volna. Egy perc mulva már benn is ültünk a lánctalpas, hatkerekü páncélautóban és eltompitott motorral, szinte hangtalanul taposta kocsink a félméteres bársonypuha, homokszerüen szertefolyó, lisztfinom finn porhavat.

Néma falvak, kisértet-házak

Koromsötét hajnal volt. Hat óra. Sehol egy lélek az egész uton. Lámpa nélkül haladt a kocsink. Időnkint villamos zseblámpák fénye villant fel, vezető tisztünk vissza-fényjelzett és mentünk tovább. Ahogy megszokta a szemünk a hó derengő világitását, láttuk, hogy falvakon, városkákon, telepeken keresztül visz az utunk. Nem az volt a furcsa, hogy a házak ablaka-ajtaja zárva volt, hanem az, hogy egyetlen lábnyom nem látszott a friss hóban a kapuk előtt. A lakó nélküli házak, házsorok szorongó, kényelmetlen érzéssel töltöttek el mindnyájunkat, beszélgetni se volt kedvünk. Másfél órája mehettünk már, amikor főhadnagyunk előrenyujtotta a karját:

Talán 2—3 kilométerre lehettünk a várostól. Az acélszürkén derengő égboltra sötéten rajzolódott fel az ősi Viipuri vár szögletes tornya. Ez az egyetlen ép torony ma az egész városban. Nem tudni mi okból, de ezt nem bombázták az oroszok, pedig a legjobb kilátópont az egész környéken. A 70 méter magas toronyból egészen Leningradig el lehet látni szép időben. Most már percről-percre tisztábban láttunk, de semmi öröm nem volt benne.

A menekülő város

Kis szánkók egész sora jött velünk szembe. Viipuri utolsó menekülői. Már hetekkel ezelőtt eltávolitották a városból a polgári lakosságot, csak az maradt ott, akinek életbevágóan fontos volt. Most ők is elmennek. Legtöbbje maga huzza a szánkóját, de van néhány szerencsés, akinek a kutyája megmaradt, az együtt gyurja négylábu bajtársával a térdig érő havat. Szótlanul mennek el mellettünk. Egyik sem néz vissza. Ők már nem bucsuznak a városuktól, fásultan, lehajtott fejjel taposnak a mély havat. A legszomorubb menet, amit valaha is láttunk, pedig láttuk az abesszinek vadul gomolygó, fejvesztetten menekülő tömegeit és láttuk a spanyol vörösök átkozódó, szitkozódó és romboló hordáinak futását is.

Most már lépésben megyünk és a motor zugásán is tisztán halljuk a szünetnélküli ágyumorajt.

— Hat kilométernyire vannak ide az orosz állások — mondja a főhadnagy.

Most elmaradnak mellőlünk a távirópóznák, amelyek az ut jelenlétét mutatták eddig. Tükörsima hólepelben vág utat magának a kocsi.

Le kellett térnünk az útról, mert ágyutűz alatt áll. Most az öböl jegén megyünk át.

Kissé kényelmetlen érzés, mert a főhadnagy nem mondta ugyan, de tudjuk, hogy ha egy eltévedt gránát itt csap le a közelünkben, menthetetlenül elsüllyedünk a feltört jég között. De választás nincs, mennünk kell.

Ami Viipuriból megmaradt

Már benn járunk a házak, illetőleg a házak maradványai között. Régen jártunk Viipuriban, akkor még nagy élet volt itt, békevilág volt. Próbálunk tájékozódni. A város egyik legszebb müemléke, a „Kerek Torony" mellett kapaszkodik fel a kocsink az öböl jegéről a kikötő partjára. A zömök, kerek épület méter vastag falai leomlottak, vastag hó takarja a kihullott a köveket. Odább egy nagyszerü szobor állt egy kuttal, de most hiába keressük, mindössze egy zuzmarával fedett kar mered ki a hóból. Ha nem tudnók, hogy a szobor karja, azt hihetnők, hogy megfagyott ember karja. Ez nem is olyan szokatlan látvány mostanában számunkra.

Kocsink megáll. Utunk rendeltetése, hogy elvigyük az utolsó, még itt maradt fontos iratokat. Minden egyéb már régen biztos helyen van. Kiszállunk. A kényelmetlen érzés még jobban környékez, mert az utcajelző tábláról látjuk, hogy a Torkkelin Katu-n, Viipuri legszebb, csupa hatemeletes modern házzal szegélyezett főutcáján vagyunk. A házak helyén most, mint valami őskori lények csontvázai, ugy meredeznek az üres vas- és betonvázak, pillérek, még ahol a fal meg is maradt, ott is üszkös, fekete sebhelyként tátonganak az ablakok és ajtók helyein támadt óriási lyukak.

Az uttestet és a járdát is félméteres hó takarja be. Egyetlen lábnyom sincs a járdán. Néhol a hó alatt dudorodik valami. Nem merünk utána kutatni, mi lehet.

Kerek lyuk az utca közepén. Gránáttölcsér. A szélén a villamossinek felgörbültek és most ugy állnak, mint valami óriás hárfa összekuszált húrjai. Nem merünk messzebb menni, csak egy keresztutcába tekintünk be. Visszaugrunk, mert gépfegyver-keleplés hangzik.

A tüzoltók, ugy látszik, az utolsó pillanatig dolgoztak. A szomszéd hatemeletes ház kirobbantott belsejében vastag jégréteg von be mindent. Egyik szoba falán megmaradt a kép. Meleg napsütéses tájat ábrázol. Most két centiméter vastag kristálytisztán átlátszó jégréteg vonja be a falal együtt. Ha kitavaszodik, akkor majd leolvad a falról, most csákánnyal se lehetne leverni róla.

Az utolsó kép

— Gyorsan vissza! — riaszt fel szemlélődésünkből Paavilainen főhadnagy —, a szovjet előőrs már 3 kilométerre van az öböl jegén!

Repülőgépbugás hallatszik. Bombától már nem kell félni. Az oroszok is tudják, hogy Viipuriban nincs mit bombázni. Már látjuk is a gépet. Széles, nagy köröket ir le a város felett, nézi, mi a helyzet. Most füstgomolyagokat ereget ki gyors egymásutánban. Valamit jelez.

Ebben a pillanatban ágyutűz hallatszik, gránátok vijjogása tölti be a levegőt. Lövik az öböl nagy hidját, amelyen az utolsó menekülők és szállitmányok hagyják el a várost. Kénytelenek vagyunk észak felé menni, azon az uton, amelyet ma egész éjszaka lőttek a szovjettüzérek. Nem is az uton megyünk, hanem mellette az árokban, mert az ut járhatatlan a sok gránáttölcsér miatt.

Most már nem lépésben haladtunk, hanem ahogy a motorból kitellett, egyenesen be az erdőbe, hogy a fák elfedjenek a kiváncsi repülő elől. A fák közül még egyszer visszanéztünk. Az ősi várkastély komoran meredt ki a behavazott romok közül. A nap már feljövőben volt és a torony kilométer hosszu árnyékvonalat rajzolt az öböl sima hótakarójára. Nekünk azonban arra a másik vonalra szegződött a tekintetünk, amit az öböl havára huzott a lánctalpas kocsink. A nyom mentén egymásután csaptak le a gránátok és a feltört jég alól ködpára szállt fel a vizből.

Ez a ködpára takarta el előlünk Viipuri utolsó képét . . .

D. T. T.

„Horthy Miklós országlása korszakot fejez be és indit el történelmünkben"

Hóman Bálint beszéde a Történelmi Társulat ülésén

Szombaton délután tartotta a *Magyar Történelmi Társulat* felolvasó ülését. *Hóman Bálint* kultuszminiszter elnöki megnyitó beszédében megemlékezett a kormányzó jubileumáról.

— Ma — mondta bevezető szavai során — történetiróként ünneplünk, mert *Horthy Miklóst hadvezéri és országkormányzói multja már életében nemzeti történetünk legnagyobbjai közé emelte.* A történetiró szigoru kritikájával és elfogulatlan tárgyilagosságával is megállapithatjuk a vérbeli magyar úr és a bátor katona, a győzelmes hadvezér és a bölcs államférfi történeti nagyságát. Történetirói felelősségünk teljes tudatában mondjuk ki, hogy *Horthy Miklós fellépése és immár 20 esztendős országlása korszakot fejez be és korszakot indit a magyar történelemben,* ő maga gondviselésszerü történeti alakja az 1000 esztendős európai magyar életnek.

Kifejtette ezután a miniszter, hogy Horthy Miklós történeti szerepét mérlegelve önkéntelenül *IV. Béla alakja ötlik eszünkbe.* Azután a husz év előtti állapotokat világitotta meg, amikor megjelent a *szabaditó vezér: Horthy Miklós* és megindult az ujjászületés. Részletesen felsorolta Hóman kormányzónk országlásának eredményeit. Igazat kell adnunk — mondta Hóman befejező szavaiban — a miniszterelnöknek, mikor egy uj, szebb, emberibb, eszményibb korszak kibontakozásáról beszélt. S hogy ez igy van, főképpen a mi gondviselésadta magyar vezérünknek, vitéz nagybányai Horthy Miklós urnak, Magyarország kormányzójának munkája, az ő érdeme. *Horthy Miklós élete, mint egykor a tatárjárás után a magyar hazát ujjáépitő IV. Béláé, husz éven át folytonos munka volt és diadal, győzelem, önmagán és népén a müvelt világon és nemzete ellenségein.* Győzött önmagán, mikor családját, családja nyugalmát, vagyonát, kényelmét áldozva vállalta történelmi hivatását. Győzött a magyar népen, mikor szivébe fogadta minden fiát és mindegyiküknek szivébe véste önmaga alakját. Győzött a világon, mikor *barátokat, tiszteletet, elismerést szerzett Magyarországnak és Kormányzójának.* Győzött a nemzet ellenségein, mikor ujjáépitette és elvesztett régi területekkel gyarapitotta országát. *Horthy Miklósnak ezeket az érdemeit történeti szerepének korszakos jelentőségét minden történetirónak kötelessége elismerni, méltatni, hirdetni és tanitani.*

A megjelentek helyükről felemelkedve percekig lelkesen ünnepelték Magyarország kormányzóját.

Ezután *Domanovszky Sándor,* a Pázmányegyetem rektora felolvasta a Történelmi Társulatnak a Kormányzóhoz intézett táviratát. Hóman beszédét jegyzőkönyvben örökitik meg.

A Times vezércikke

London, márc. 2. (MTI.) A Times irja „Husz év óta 'kormányzó" cimü meleghangu második vezércikkében:

Horthy Miklós kemény munkával vivta ki és becsületesen megérdemelte a hódolat és elismerés kifejezéseit, amelyekkel mind ha-

Müncheni „Modellstudio"
Felzmodellhaus Körper München

divatbemutató teát

rendez

1940 tavaszi és nyári ujdonságaival a

Ritz szállóban

kedden, f. é. március 22-én, d. u. 4 órakor
kedden, f. é. március 22-én, este 8 órakor

Belépődij: 2 pengő

Asztalrendelés a Ritz szállóban.

Árvaság

Irta Harsányi Gréte

Tizenegyéves korában már szolgált. Mindenesnek fogadta fel a ténsasszony. Mosogatott, surolt, még mosott is, vézna kis karján megkeményedtek az izmok az erejét meghaladó testi munkában. De szerette ezt a helyet, mert előző élete sokkal keservesebb volt: kegyelemből tartotta a keresztanyja, az elöregedett mosónő. Kint laktak a kisváros külső részében, sohasem fütöttek, enni csak akkor kapott, ha az öregasszony hazahozott valami maradékot a helyről, ahol aznap mosott. Mióta élt igy, nem is tudta. Ha keresztanyja fáradtan jött haza este, Bözsi kicsire huzta össze magát, mert előre félt, hogy mingyárt recsegni kezd az érdes hang: eredj a lábam alól, eredj te, minek is hoztak ide nekem kenyérpusztitónak!

Amióta szolgált, legalább fáznia nem kellett és enni is rendesen kapott. Ha a gyerekekkel játszott, olykor egészen boldognak érezte magát, bár a nagyobb fiu, a nyolcéves, gyakran megcibálta a haját. De ilyenkor a ténsasszony nemcsak neki, hanem a fiunak is adott egy pofont és Bözsi megérezte, hogy van igazság a földön, sőt őmiatta is van. Különösen akkor érezte ezt világosan, nikor a fiu elgáncsolta a lábát és elesett, de a nehéz vödör vize nem őrá dült a fagyos udvaron, hanem a fiura ...

A ténsasszonyéktól jobb helyre került, szebb utcába, szebb házba. Itt szakácsnő is volt, mellette kellett dolgoznia. Itt tanulta meg, hogy a magafajtának is lehet családja. A szakácsnő magával vitte néha, ha a fiát és unokáit ment látogatni. Máskor meg a temetőbe mentek, virágot vittek a szakácsnő szegény jó ura sirjára. Halottak napján mécsest is gyujtottak, este meg otthon égettek gyertyákat.

— Nesze — mondta a szakácsnő és a kamasz Bözsinek odaadott egy kis gyertyacsonkot, — gyujtsd meg a szülőidért.

Bözsi torka elszorult az izgalomtól. Remegett a keze, amig meggyujtotta és a felforditott tányér fenekére tapasztotta a gyertyát. Nézte a lángocskát, szeme valami ismeretlen csodálkozástól fénylett.

— Hol nyugosznak? — kérdezte a szakácsnő.

— Nem tudom — ijedt meg Bözsi —, keresztanyám sose mondta ...

— Ő nevelt?

Bözsi lelkében furcsa gyorsasággal kavarogtak az emlékek. Most foglalta őket először szavakba:

— Ő. Merthogy még egyéves se voltam, meghaltak. A szomszédok oszt őhozzá vittek. Ő meg ott tartott, amig dolgozni tudtam ...

Hirtelen felsirt, váratlanul feltámadt fájdalmában.

— Bizony — sóhajtott a szakácsnő —, nehéz az árva sora. Ne sirj, no, majd megsegit a jó Isten.

— — — — — — — —

Az uj szakácsnő nem szivelhette Bözsit. Addig áskálódott ellene, amig kitúrta. Bözsi uj helyre került. Aztán másikra, harmadikra, tizedikre. Főzni is tudott már, takaritani, mosni, vasalni rendesen. Erős volt, mint az igavonó. Ha gondolni akart valakire, csak akkor támadt melegség a szivében, amikor a régi szakácsnőre emlékezett. Akitől a gyertyát kapta. Sokszor megélte azóta a halottak napját, de nem mehetett el a temetőbe. Félt egyedül, szégyelte, hogy nincs hol égetnie gyertyát. A régi szakácsnő már régen vidéken lakott, Bözsi szeretett volna irni neki, vagy meglátogatni, de nem volt ideje ilyenekre. Cselédsorsa, robotja nem engedte, hogy merész álmokat valósitson meg a saját erejéből. Meg aztán betegeskedni is kezdett.

*

A kórházban uj világ nyilt meg előtte. Az apácákat ugy nézte, mint angyalokat. Rózsafüzért kapott az egyiktől, megtanult vele imádkozni. Megdobbant a szive örömében, ha szóltak hozzá. Amikor már egészen jobban volt és az orvoskisasszony azt mondta egy reggel, ha na, Bözsi, magát is hazaengedjük a jövő héten. Bözsi torkából rekedt izgalommal tört ki a sóvárgás:

— Tessék engem itt tartani cselédnek!

— Itt? — nézett rá az orvosnő és sokáig figyelte a Bözsi arcát, mert megérezte a mély, különös izgalmat, amely a leány egész lényéből sugárzott — itt szeretne dolgozni, a kórházban?

— Itt, — suttogta Bözsi, mintha minden titkát elárulta volna ezzel a felelettel.

— Megpróbálom, megkérdezem az igazgató urat — és az orvosnő végigsimitott kezével a Bözsi vállán. Mosolygott is, jóságosan, de már elfordult, sietett a szomszéd ágyban fekvő beteghez. Nem látta a mozdulatot, amelyre a Bözsi keze rándult. Hogy utána nyuljon az orvosnő fehér köpenyének. Csak hozzá szeretett volna érni, csak megsimogatni szerette volna ő is, alázatosan, tisztán, félénken.

*

Azon a folyosón takaritott Bözsi a kórházban, ahol a röntgenszoba is volt. Azt is ő mosta fel, ő tartotta rendben a linoleumos padlót. Mikor először lépett be ide, rémülten torpant meg az ajtóban:

— Teremtőm! A halál!

A csontváztól ijedt meg rettenetesen.

— Ne féljen, Bözsi — nevetett az orvosnő —, nem bánt ez senkit. Mi is ilyenek leszünk egyszer ... Jöjjön csak közelebb, megtanitom, hogyan kell tisztogatni. Nézze ...

És levette a csontvázról a lepelnek ráteritett fehér lepedőt, mutogatta az állványt, a forgatást, meg azt, hogy hogyan kell róla letörölni a port, hogyan kell rá vigyázni, hogy baja ne essék. Bözsi félve nyult hozzá, de lassan mégis megszokta. Később már mosolygott is rá, mikor reggelenkint ellátta a gondját.

*

Halottak napján estefelé az orvosnő bement valamiért a röntgenszobába. Az ajtóban visszahőkölt. Jónéhány másodpercig tartott, amig elengedte a kilincset és beljebb lépett a csontváz felé. Bözsi zavartan, nagyranyilt szemmel állt fel a térdelésből, kezén megcsörrent a ráakasztott rózsafüzér. Az orvosnő a csontvázra mutatott és még min-

Férjhez megy kedves leánya?
Akkor vásárolják a gyönyörű kelengyéjét
KLEIN ANTAL
elismerten jó áruk szaküzletében
Király-utca 49. (A Teréz templom mellett.)
Vászonáruk, damasztok, törülközők, ágynemük, étkészletek, zsebkendők, paplanok és huzatok, fehérneműk, divatos selymek, szövetek, női ruhák, kabátok.
Pazar választék, olcsó árak!!

zulról, mind külföldről elárasztották. Az angol nép szemében különösen rokonszenvessé teszik őt tengerész-neveltetése és gondolkodásmódja s az, hogy mindig sikerült egyenességgel és nyílt eljárással összekötni azt a körültekintést, amelyet hazájának helyzete megkíván. Legszebb fényt derít jellemére az, hogy mindenkinek a bizalmát megtartotta.

Horthy Miklós első feladatának amaz állam szilárdságának helyreállítását tekintette, amely kimerülten és feldaraboltan fejezte be az előző háborut. Horthy Miklósnak sikerült ezt a csorbát részben kiköszörülnie. A müncheni értekezleten általános megegyezés jött létre. Ő és kormánya ismételten világosan megértették, hogy ezzel korántsem tekintik követeléseiket kielégítettnek. Röviddel a jelenlegi háboru előtt a kormányzó beszédében kijelentette, hogy egy napon tanácskozó asztalhoz kell ülniök a nemzeteknek. Kormánya azóta is azt az álláspontot foglalja el, hogy *nem mond ugyan le Románia elleni területi követeléseiről, de nincs szándéka erőszakos uton kielégiteni igényeit.* Követelésüket akkor fogják szorgalmazni, ha elérkezik az európai problémák általános elintézésének ideje. *Most tanusitott türelmük legalább is az eddiginél még erősebb jogcimet ad nekik arra, hogy később meghallgatást követeljenek.*

Bethlen az Akadémia Horthy ünnepségének szónoka

A *Magyar Tudományos Akadémia* március 18-án, délután 5 órakor tartja március havi összes ülését. Az ülés keretében az Akadémia megünnepli a kormányzó huszéves országlásának évfordulóját. Az ünnepi beszédet gróf *Bethlen István* tartja.

A biztositó intézetek 280 ezer pengős családvédelmi alapitványa

A BIOSz a biztositó intézetek vezetői és tisztikara jelenlétében tartott ünnepi teljes ülésén emlékezett meg a kormányzóválasztás évfordulójáról. Az ülés jegyzőkönyvében örökitették meg *Horthy Miklós* országmentő, országépitő és országgyarapitó, történelmi jelentőségü kormányzását és hódoló táviratot küldtek a kormányzónak. A teljes ülés a BIOSz elnöki tanácsának javaslatára elhatározta, hogy a biztositó intézetek életbiztositási kötvényekben, azok lejártakor mintegy *280 ezer pengőt jelentő családvédelmi jellegü adománnyal teszik emlékezetessé a kormányzó országlásának jubileumát.* A határozat részleteit a vitéz *Keresztes-Fischer Ferencné* elnöklete alatt müködő Egyesült Női Tábor legközelebbi országos kongresszusán hozzák nyilvánosságra, mert a nagyjelentőségü családvédelmi akciót az Egyesült Női Tábor fogja lebonyolitani.

dig csodálkozás ült az arcán, amig kérdezte:

— Mi ez, Bözsi?

— Ne tessék haragudni, — dadogta zavartan a leány és hol a csontváz mellé állitott asztalkán égő gyertyára, hol az orvosnőre nézett —, ne tessék haragudni, de . . . gondoltam, ez is ember volt valaha, szegény . . . és ennek se gyujt ma gyertyát senki . . . hát ezért . . . gondoltam, majd én . . .

Az orvosnő hallgatott. Bözsi nem szólt többet. Lehajolt az asztalkához, megigazitotta rajta a takarót, beljebb tolta a befőttes üveget a néhány szál őszirózsával. Rendezkedett, csinositotta a művét. Aztán már bátrabb, bizalmasabb volt az a halvány mosoly, amely odamerészkedett szeliden, együgyü arcára, ahogy rámutatott a csontvázra:

— Tisztát is adtam rá mára. Tiszta lepedőt.

Leste a választ, de csak egy kis bólintást kapott. És az orvosnő keze, amikor most is felemelkedett, hogy végigsimitson a Bözsi karján, a mozdulat végén a homlokához lendült. Keresztet vetett és néma ajakkal mondott el Bözsi mellett állva egy Miatyánkot. Aztán megmozdult, lábujjhegyen lépkedett ki a szobából.

Bözsi lelkét valami nyugodt, mély, elégedett boldogság töltötte el.

— Látod — mondta a halottjának —, látod . . .

Nem tudta jobban kifejezni, amit érzett. De már volt valakije, akit szerethetett és nem fájt, hogy egyedül van a világon. z

Remekművü diszkardot ajánlott fel a kormányzónak a MOVE

Beszélgetés Kiss Ferenc ötvösművésszel, aki a kardot készitette

A hősi idők nemes hagyományait eleveníti fel a MOVE-nak az az elhatározása, hogy országlásának huszadik évfordulóján díszkardot ajánlott fel Horthy Miklósnak, Magyarország kormányzójának. A remekművü fegyvert egyik legkiválóbb ötvösművészünk, *Kiss Ferenc* készitette, aki munkájáról a következőket mondotta nekünk:

— Már többizben ért az a megtiszteltetés, hogy Őfőméltóságának dolgozhattam. Magam rajzoltam és készitettem egyik nemzetközi öttusa verseny „Horthy kupa" tiszteletdiját. Ugyancsak én terveztem és készitettem a Kormányzó Ur által a szegedi „Hunyadi János" háziezred részére ajándékozott, két nagyméretü fedeles serleget. Az eredeti tervrajzokat a Kormányzó Ur személyesen birálta felül és választotta ki. Ezek után kaptam a megbizatást a díszkard elkészitésére. *Az ősi magyar kard* formát választottam és a diszitő elemek is ősi hun-magyar motivumokból állanak. Őseink arannyal és ezüsttel gazdag diszitő elemeket használtak ruházatukon és fegyvereiken. Nálunk még az Árpád-korban is igen sokszor látunk diszes fegyvereket, ugynevezett „Isten fa" motivumokat. Ezeket alkalmaztam én is a Főméltóságu Ur díszkardján, mert szerintem ezek az igazi ősi magyar motivumok és ezek fejezik ki leginkább a magyar lélek igazi lényét. A kard markolatalakja, lépcsőzetes végződésével és végein a valódi indiai rubin (alamantin) kövekkel, ugyancsak jellegzetesen magyaros megoldásu és a régi fegyvereken igen szivesen alkalmazott diszitő elem . . .

A művész elmondta még, hogy a kard egyik igen ékes dísze a Horthy-család címere, amelyet a markolat első oldalára vésett rá, mig a hátulsó oldalon a MOVE cimere disziti a markolatot. Mindezek az ékitmények tiszta 800-as finomságu ezüstből készültek, mig a kard pengéje tömörszemcséjü finom magyar acélból van. A művész maga kovácsolta, és a penge középső bordázatán látható babérágat, amely a kard felső töve felé fut és felül két ágra nyilva magába zárja az 1920—1940 évszámot, ugyancsak kézzel cizellálta rá és az alapsíkot valódi arannyal vonta be.

— A kard elkészitését 1940 január 16-án kezdtem el —, folytatta *Kiss Ferenc* —, és napi tiz órát dolgoztam rajta, három tanitványommal együtt, akik az összes mellékmunkálatoknál segitségemre voltak. Egy hónapi állandó és szakadatlan munka után, február 17-én fejeztem be a kard készitését. Hogy a kard tokjáról is mondjak valamit, annak külső fedelén látható babérkoszorus sikékitményt szintén valódi 800-as finomságu ezüstből kézzel cizelláltam . . .

Kiss Ferenc iparművész, a kard készitője, harminckét év óta foglalkozik már az ötvösművészettel. Annakidején miniszteriumi ösztöndijjal utazott ki Amerikába, ahol propagandát folytatott a magyar ötvösművészet érdekében. A Filadelfiai egyetemen előadást is tartott. Mint iparművész, mindig arra törekedett, hogy a magyaros ősi és művészi elemek érvényesüljenek alkotásaiban. Hogy ez mennyire sikerült neki, talán a kormányzó számára készitett diszkard bizonyitja a legjobban, amely valóban remeke a magyar ötvösművészetnek.

P. P.

Beszélgetés dr. Csáky Tihamérnéval, az egyetlen Károly-csapatkeresztes magyar hölggyel

„Egy ország felemeléséhez nemcsak a kard erejére, hanem az asszonyok áldozatos munkájára is szükség van"

A napokban rövid, de annál érdekesebb hir jelent meg az ujságokban. Közölte, hogy dr. *Csáky Tihamérné*, az egyetlen nő, aki a Károly-csapatkereszt tulajdonosa és igy a Magyar Tűzharcos Szövetségnek is a tagja, „Harctéri szolgálatom a világháboruban" cimmel március 6-án előadást tart a Vitézi Rendházban.

Dr. *Csáky Tihamérné*, aki kétségtelenül az ország egyik legérdekesebb magyar asszonya, a mezőkeresztesi igazgató-főorvos felesége. Amikor megkértük arra, hogy meséljen harctéri emlékeiről, zavarba jött. Nem szereti a nyilvánosságot. Csak azért nyilatkozott mégis, mert ugy érzi, az ő küzdelmes multja buzditó erő a mai válságos időkben minden magyar nő számára.

— Az én életem, mint érdekesség, akkor kezdődött — mondotta —, amikor férjemet, aki orvos, 1914-ben besorozták. November 6-án volt az esküvőnk és még aznap este elindultunk együtt a harctérre. *Huszonhét hónapig egyfolytában a harctéren voltunk* mindenfelé, ahol folyt a harc és folyt a drága magyar vér. Amikor háborus élményeimről beszélek, nem hiu dicsekvés késztet erre. *Az emlékezésnek csak akkor van értelmük, ha uj és erős elhatározásokhoz vezet el bennünket. Az ország felemeléséhez, higyje el, nemcsak a kard erejére van szükség, hanem a nemzet asszonyainak áldozatos munkájára is.*

Egy asszony követi férjét a harctére

— Hogyan határozta el magát annakidején nagyságos asszonyom — kérdezem —, hogy mint egynapos asszony követi férjét a harcba?

— Ugy éreztem, mennem kell, nem hagyhatom egyedül. A kabinetirodától kaptunk egy irást, mely szerint ott az én beosztásom is, ahol az uramé. Első utunk Máramarosszigetre vezetett, ahol megkaptuk beosztásunkat. A *Priszlop* tetejére kerültünk, ahol a kötözőhely egy barakban volt, a tüzérségi állások mellett. A mi hálószobánkat csak egy függöny — egy pokróc — választotta el a betegektől, sebesültektől és haldoklóktól. Itt dolgoztunk férjemmel. Ő operált, gyógyitott, én segitettem neki a kötözéseknél, műtéteknél, mindaddig, mig egy szép napon egyszerre mind a ketten meg nem betegedtünk. *Borsára* vittek bennünket, egy betegnyugvó állomásra, ahová gyógykezeltetésünkre dr. *Rehács Lajos* főorvost küldték ki az „Armee-kommandótól". Ennek a betegnyugvó állomásnak lett később az uram a parancsnoka. Én is vele voltam, mindaddig, mig Máramarosszigetre nem kellett mennem, hogy megszüljem fiamat... Az élet a gyermekágy után ment tovább. Kisfiamat édesanyámhoz vittem, elbucsuztam tőle és visszamentem férjemhez.

— Hogyan tudta megosztani életét nagyságos asszonyom, férje és gyermeke között?

— Igen nehéz sors volt az én akkori sorsom. Valóságos kálváriajárás, mert a harcmentes napokban uramtól a fiamhoz szaladtam, onnan pedig vissza a harctérre. Szerettem volna a fiam mellett maradni, de ilyenkor mindig eszembe jutottak a betegeim, a sebesültek, a haldoklók — és visszatértem. Kisfiam két és féléves volt, amikor végleg hazajöttünk férjemmel. Nem ismert meg. „Néninek" szólitott s amikor ölembevéve elmagyaráztam neki: én vagyok az édesanyád, tagadólag ingatta kis fejét:

— Az nem lehet! Az én édeszanyám a hajctéjen van — mondotta.

A haldoklók vigasztalója

— Mi volt a munkaköre nagyságos asszonynak a háboruban?

— Főleg a betegápolás. *Rarancsenél*, amikor az oroszok áttörték a frontot, tizenegy orvos és mintegy háromezer sebesült volt a barakunkban. Női ápolónő pedig egyedül én voltam. A rettenetes napok ott csaptak le ránk. A mi barakunkat az állomástól csak egy ut választotta el, az állomást pedig éjjel-nappal lőtték az oroszok. A barak kigyulladt, alig győztük kivonszolni a betegeket az udvarra. Nehéz nap volt... Éjjel-nappal kötöztem, műtéteknél segédkeztem, diétás konyhát vezettem, felügyeltem a betegek konyhájára. Mindent csináltam, amit egy nő végigcsinálhatott.

— Mire emlékezik vissza legszivesebben? — kérdezem a nagyasszonyt.

— Arra, hogy *végső vigasza lehettem sok haldoklónak.* Az egyedüli nő voltam abban a kétségbeesett helyzetben és a *haldoklók bennem látták lázálmukban az utolsó reménységet: az anyjukat, testvérüket, feleségüket, menyasszonyukat. Néha két haldoklónak fogtam egyszerre a kezét* . . .

A hangja itt elhalkult. Vártam pár pillanatig, mig visszatért a mához és csak akkor érdeklődtem életének legérdekesebb élménye iránt.

— Erdekes élményem igen sok akadt — hangzott a válasz —. A legérdekesebb *Delatinban* történt velem. Férjem az ottani kórháznak a parancsnoka volt. Saját csapataink már messzire visszavonultak mögöttünk, nekünk azonban maradnunk kellett, hogy őrizzük és ápoljuk betegeinket. *Az oroszok már feltünedeztek, amikor férjem behivott a szobába. Átadott egy revolvert s csak annyit mondott, ha az oroszok ideérkeznek és baj lesz, ugyis tudom, mit kell tennem.* Egy cseh főorvost arra kértek a fiatal magyar orvosok, hogy ők ottmaradnak, de engedjék el a férjemet, mert nélküle én nem voltam hajlandó elmenni. A cseh főorvos hajthatatlan maradt. Röviddel később egy orosz gránát éppen akkor csapódott be az uram mellett, amikor egyik betegét leemelte a szekérről. A légnyomás földresujtotta az uramat, én pedig idegrohamot kaptam. A cseh főorvos ekkor kénytelen volt sulyos állapotban lévő férjemmel együtt elhelyezni bennünket az utolsó páncélvonatba, amely hátrafelé indult. A géppuskák lövedékei vadul kopogtak a páncélon, mikor elindultunk. Csaknem eszméletlenül ültem férjem hordágya előtt... Arra a revolverre, melyet férjem akkor a kezembe adott, ma is visszagondolok. *Szorongattam a pisztoly markolatát és közben a kisfiamra gondoltam...*

— Milyen kitüntetései vannak — kérdezem, hogy eltereljem figyelmét drámai emlékeiről.

— Megkaptam a Vörös Keresztnek érmét a hadiékitménnyel a vitézségi szalagon, a Károly-csapatkeresztet és a háborus emlékérmet. Több kitüntetést nem kaptam, hiszen az uram volt a parancsnokom és nem terjesztett elő. Én magam sem engedtem volna.

— Hogyan él nagyságos asszonyom odalent Mezőkeresztesen?

— Négy gyermek anyja vagyok. Ezzel mindent megmondtam. Legidősebb fiam orvos, az utána következő most másodéves pilótanövendék Kassán, egy kislányom a *Notre Dame de Sion* zárdában él Pesten. Legkisebb, négyéves fiam pedig itt van, mellettem.

— Mivel foglalkozik ezenkivül nagyságos asszonyom?

— Itt Mezőkeresztesen háziipari szövetkezetet alapitottam, hogy a magyar asszonyokat, akik körülöttem élnek, keresethez juttassam. Évente háziipari tanfolyamot rendezek, ahol szőni, varrni, főzni tanitok. Igy mulnak a napok.

— Mik a tervei? — hangzik utolsó kérdésem.

— *Egy szóval kifejezhetem mindazt, amibe beleilleszthetem jövendő életemet: Nagy-Magyarország. Ha mégegyszer menni kell, menni fogok! És még valami az életem főcélfija: olyanok legyenek fiaim, bátorságban, becsületben, munkában és hazaszeretetben, mint az édesapjuk volt* . . .

Amikor tisztelettel elbucsuzom a Nagyasszonytól, arra gondolok, amiről ő nem emlékezett meg: leánya olyan bátor, igazi, önfeláldozó magyar Nagyasszony legyen majd egykor, mint az édesanyja volt.

Tombor Tibor.

Magas katonai kinevezések

A MTI jelenti: A kormányzó január 12-én Budapesten kelt legfelsőbb elhatározásával az alábbi kinevezéseket és fölmentéseket rendelte el:

1940 február 1-ével: Győrffy-Bengyel Sándor altábornagyot a m. kir. honvédelmi minisztérium III. csoportfőnökét, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. honvédelmi minisztérium katonai főcsoport főnökévé, **Szászhidvégi Major Miklós** altábornagyot, a m. kir. hadilevéltár parancsnokát, jelenlegi szolgálati állásában való meghagyása mellett a m. kir. legfelsőbb honvédtörvényszék elnökévé, **Horváth László I.** tábornokot, a m. kir. 2. honvéd gyalogdandár parancsnokát jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. pécsi IV. honvédhadtest parancsnokává, **Ruszkiczay-Rüdiger Imre** tábornokot, a m. kir. honvédelmi minisztérium III. csoportfőnök helyettesét, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. honvédelmi minisztérium III. csoportfőnökévé nevezte ki.

1940 március 1-ével: vitéz **Nagybaczoni Nagy Vilmos** altábornagyot, a m. kir. honvédség főparancsnokának gyalogsági szemlélőjét, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. 1. honvéd hadsereg parancsnokává, vitéz **Littay András** altábornagyot, a m. kir. miskolci VII. honvéd hadtest parancsnokát, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. honv. vezérkar főnöke helyetteséül, vitéz **Jány Gusztáv** altábornagyot, a m. kir. budapesti I. honvéd hadtest parancsnokát, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. királyi 2. honvéd hadsereg parancsnokává **Gorondy-Novák Elemér** altábornagyot, a m kir. honvédség főparancsnokának lovassági és gyors csapatok szemlélőjét, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a magyar királyi 3. honvéd hadsereg parancsnokává, vitéz **Szotyori Nagy Gyula** tábornokot, a m. kir. 13. honvéd gyalogdandár parancsnokát, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. miskolci 7. honv. hadtest parancsnokává, vitéz **Náday István** tábornokot, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének 1. helyettesét, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a magyar királyi honvéd vezérkar főnökének hadműveleti csoportfőnökévé, dr. vitéz nemes **Fábry Dániel** tábornokot, a m. királyi honvédelmi minisztérium légvédelmi csoportfőnökét és a közérdekü munkaszolgálat országos felügyelőjét, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. legfelső honvédelmi tanács vezértitkárául, **Decleva Zoltán** tábornokot, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének 2. helyettesét és a legfelső honvédelmi tanács vezértitkárát, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. budapesti I. honvéd hadtest parancsnokává nevezte ki;

vitéz **Dálnoki Miklós Béla** tábornokot, a m. kir. 2. honvéd lovasdandár parancsnokát, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a magyar királyi honvéd gyors hadtest parancsnok teendőinek ellátásával megbizta; vitéz nemes **Justy Emil** ezredest, a m. kir. budapesti I. honvéd hadtest légvédelmi parancsnokát, jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a magyar királyi honvédelmi minisztérium légvédelmi csoportfőnökévé vitéz **Magyarosy Sándor** ezredest, a m. kir. 2. honvéd határvadász dandár parancsnokát jelenlegi szolgálati állása alól fölmentette és a m. kir. honvéd vezérkar főnökének kiképzési csoportfőnökévé nevezte ki.

Kiss Ferenc

okl. építésszmérnök

Hul. Bpest 1918.

Oklevelet nyert 1941-

József nádor 1940/41

178. l.

Diákjóléti Iroda		I. félév						
		II. félév						
Műegyetemi Segélyegylet		I. félév						
		II. félév						
Az I. félévben	a különféle segélyekben, stb. részesítettek száma részletesen		395	128	267	368	191	141
	a különféle segélyekben, stb. részesítettek száma csoportonkint összegezve				1.158		332	
	a különféle segélyek, stb. értéke pengőben				82.467		9·055·—	
A II. félévben	a különféle segélyekben, stb. részesítettek száma részletesen		518	531	810	671	73	53
	a különféle segélyekben, stb. részesítettek száma csoportonkint összegezve				2.530		126	
	a különféle segélyek, stb. értéke pengőben				318.080·—		4.345·—	
A különféle segélyekben, stb. részesítettek száma mindkét félévben együtt					3.688		458	
A különféle segélyek, stb. értéke pengőben mindkét félévben együtt					400.547·—		13.400·—	

Összeállította: *Kappel József* s. k.,
műegyetemi gondnoksegéd.

II. Melléklet az 1940/41. évi évkönyvhöz.

Kiss Ferenc, ötvös

Az Orsz.m.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanarsegédek,/segédtanarok,-Szakoktató Kiss Ferenc, Ötvösség, 1917-1919,- 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iaskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 375.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Kiss Ferenc ötvös

Pesti Hirlap. 1925. okt. 10. 9

k. k. h. Jubiláris kiss ipomüvesseti
kiállítás a régi Múzeumban

Iüss Ferenc
öhös
Molnár
8 órai hjség
1925 máj. 31. kl.

Kiss Ferenc ötvös és érem művész

Pesti Hirlap. 1926. dec. 20. 4

A monzai nemzetközi kiállitáson...

Kiss Ferenc ötvös-iparmüvén.

8 Órai Ujság.
1926. XII. 25., 8. old.
(:Kir.:)

Kiss Ferenc

ötvös

1.

Iparm. isk. ért

1910-11.

5. tábla

Kéret sinen gom
by a Magyar Mi
a M. O. B. rinn

Kiss Ferenc

özvösnek

az alabbi kiállításon szereplő művest a technikai tökély és pazar anyaghatások jellemzik-

Ybl Ervin: Az Ipar-művészeti Társulat tavaszi kiállítása.

Budap. Hirlap

Dátum levágva 1924 v. 1925-

A Társulat 40 éves jub. kiállítása nok.

Kiss Ferenc

ötvös

l.

Fettich

I. k. 95. 1

Oxfordi egyetem múzeuma III. 161.

Kiss Ferenc

ötvös

l.

Magy Iparművészet

1924. 95. l.

FRITZ OSZKÁR
épitész, műegyetemi adjunktus

Nagytekintetű

Műemlékek

Mellékelve beterje
és Segesvárra tett h
lámat azon tiszte
annak vejönregét
kintalmányozni

MDK

Kiss Ferenc ép.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Also Perone ép.

Pelarsbenault bp. Mévézeret. H.Pyrl. 1960.

Kiss Ferenc

MNK

Repr:

A Népstadion környéke.

/ifj. Dávid Károly, Juhász Jenő és Kiss Ferenc terve alapján./

Granasztói Pál-Polonyi Károly:Budapest holnap.
Bp. 1959.

97.1.

KISS Ferenc építész

PRAKFALVI Endre: Tornyok és ideologiák : Elmélet és gyakorlat építészetünkben 1945-1956. = Valóság, XXXV.évf.4.sz.1992

105.p.

amelyeken lépten-nyomon szembeállítja a mesterségesen csillogó felszínt és az érdesebb mélyrétegeket, aztán a szabályosan megfestett mértani sémákat és a szabálytalanságukban is vonzóbb földi alapzatokat. Úgyhogy ezúttal sem mond le a kollektív érvényű társadalmi, művészi kommunikációról. Annál inkább, mivel emelkedő, ívelő és hajló formáival visszavezet bennünket a földanya képzetekig: az emberi meghatározottságú földi, érzéki létezésig. Ez az egyedi arcélű tájszobrászat voltaképpen alig-alig ismerős a kortárs romániai művészetben. Nálunk is csak jobbára *Farkas Ádám* munkásságában találkozhatunk analóg törekvésekkel, valamint keramikusaink egynémelyikénél (például: *Gerle Margit, Kecskeméti Sándor*).

Tájképzetekkel indul *Viorel Cosor* rézmetszeteinek sora is. Csak itt még a konkrétság, a szerkezeti feszesség dominál. Később azonban elevenebb, szabadabb mozgásba lendülnek a foltok és a vonalak, megjelennek a figurák. És a józan, esetleges képbetételeket sorra-rendre felváltják az átfogóbb értelmű, jelképes motívumok. Így lesz egyre állandóbb attribútuma a művészetnek a kozmikus hatású kupola, a kereszt- és gömbforma, a mágikus téglasor, egyben a pop művészettől kölcsönzött raszterháló és a befűzöttségre utaló mechanikus lyukrendszer (például: *Mező, Kupola, Jel-hely*). Az alkotót

gyatkozik. A *To*
képzetében min
szültségek lakoz
védőszellem egy
ellentmondó ké
akinek a teste i
szerűen beépül
be. A *Jel* című
geometrikus ar
rusztikusabb, a
konfrontációjáv
Akárcsak Varga
nál. Ezúttal azo
zású tiltó jelzés
emberi viszony
zottságát.

Végül egy k
szólnék. Évtize
dömpingjében
gyakori, hogy a
sát valami egész
teli kifejezési ké
a művészi ügyes
finomultabb va
taival találkozu
vári alkotóknál.
tetlenebbek, el
energiák. Pedi
túrt, „földalatti"
utóbbi esztendő
zárva: épp ez le
kik az alkotás ne
fejezés, de egyú
létezés törvénye

MDK

Pályázat

Kiss Ferenc III. dij

Magyar Nemzet 1947. ápr. 15.

MDK

Kiss Ferenc III. fij

A Péti Nitrogénművek Rt. 3ooo vagon befogadóképességü sóraktárának tervpályázata. Tér és Forma 1947. 4.sz.

Kiss Ferenc

tervezte az újpesti OZI-rendelőintézetet. Említi /képpel/:

Major Mihó: Kiss Ferenc az építészeti tervezés közösségi megszervezése. - Magyar Építőművészet, 1969. 3.sz. 52-53. l.

Kiss Ferenc

Mikolás Tibor és Ránki József tervezték a bp-i IV. kerületi rendelő intézet épületét. 1949. 331. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1231

Kiss Ferenc

Tervezte a debreceni egyetemi Kórélet-tani intézet épületét 1950. 336. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967 Budapest, 1970.

1241

Kiss Ferenc

Mikolás Tibor és Rónki József bp-i IV. kerületi rendelőintézete (1949) maradandó építészeti valörökkel rendelkezik.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1251

Kiss Ferenc

a Kaposvári Fonoda
építészetéről emlékezve

Magyar építészet 1945-70
223. old.

Kiss Ferenc

az újpesti fgTK rendelőintézet
építészeként neve emlitve

Magyar építészet 1945-70
1 3 kell

MDK

Kiss Ferenc

az Áll. Épitéstudományi és Tervező Int. közepitesi osztályának épitési mérnöke, tervezte a Centenáris Stadiont.

Uj Épitészet 1948. 321-329 l. L.A: A Centenáris Stadion terve; képekkel és helyszinrajzzal.

Kiss Ferenc, épitész MDK

A Debreceni Egyetem Kór-~~tani~~/Élettani Intézetének tervezője.

~~5~~7 repr.

MagyÉp 1945-55.

Kiss Ferenc, épitész MDK

Zalaegerszegi Ruhagyár tervezője.

repr.

MagyÉp 1945-55.

Kiss Ferenc, épitész MDK

Az ujpesti SZTK rendelőintézet tervezője.

3 repr.

MagyÉp 1945-55.

Kiss Ferenc, MDK

építész

Kaposvári Fonoda.

~~Építész~~ Tervező: Kiss Ferenc

Munkatársak: Böhönyei János, Berkényi Gusztáv.

repr.

MagyÉp 1945-55.

Kiss
Kis Ferenc MDK
építész

Bp. Harmat utcai lakóházak egyik tervezője.
(Pál Balázszsal)
repr.

MagyÉp 1945-55.

MDK

Kiss Ferenc épitész

Kaposvári fonóda repr.

Zalaegerszegi ruhagyár repr.

Dr;Szendrői Jenő:Ipari épitészetünk tiz éve Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.3-4.sz.113-114.l.

MDK

Kiss Ferenc épitész

Ujpesti SZTK rendelőintézet repr.
Kőbánya, Harmat-utcai lakóházak repr.

Preisich Gábor:Budapest tiz éve Magyar Épitőművészet
1955.IV.évf.3-5.sz. 79.l. 82.l.

MDK

Uiss Ferenc

a Villamos Forgógép-Tervező Iroda főtervezője

néhány hónapja mutatós külsejű praktikus villanyvasaló tervét készítette el. (a főtervező fényképe repr.)

–si–: Többféle háztartási kisgép kerül forgalomba.

Nők Lapja, Bp. 1953. szeptember 24. [16.l.]

MDK

Kiss F.építész

Ujpesti Egészségház
Káposvári Fondóda

Major Máté:Építészetünk helyzetéről Csillag,
X.évf.1956.október 780.l. 784.l.

MDK

Kiss Ferenc

Tervpályázatok eredménye. Építőipar, 52.sz.
1913.dec.28. 568 l.

MDK

Kiss Ferenc

III.e.ép. hallg. 1938-39. Kotsis-tanszék.

Bérházépületcsoportok az V. kerületben. Technika 1940. 170-172 l. alaprajzzal.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA
10-TŐL 4-IG.

Kiss Ferenc és Tibor
épitét

Tabéry Iván: A Péti-i
Nitrogénművek Rt. 3000 vagon befogadóképességű sóraktárának tervpályázata. Tér és Forma 1947. 4. n. (képekkel és műszaki rajzokkal.)

I. díj: Mátrai-Gottwald Gyula
II díj: ~~Boschán István~~, Gábor István, Hegedüs Béla és Vajda Pál közös terve.

III. díj: Kiss Ferenc

Megvétel 1) Szendrői Jenő dr, 2) Menyhárt István dr és Kiss Tibor dr, 3) ~~Csonka Pál~~ és Pelikán József, 4) ~~Borsos Károly~~ és Popper Ferenc 5) Vidos Zoltán, 6) Rátz György és ifj ~~Bretz Gyula~~, 7) Gábor László, Levay Andor és Vámos Ferenc közös terve

mucs céd. továbbítanak

Vegges

b. 80

2 Röt. 8r

Mone

F. J.

Schauspiele des Mittelalters.

Aus Handschriften herausgegeben
und erklärt von ——

I. I – XII. + 1. – 340. M.
II. I. – VI + 1. – 430. M.

Karlsruhe
C. Macklot
1846

Gabor Felvidi

epitetis

Arcabbitaidel

Kiss Ferenc, építész

Művészet, 1937. II. évf. 10. sz. 117. l.

Becz Jenő: Jeligés pályázat.

Kiss Ferenc

épitész
a MATI életében

Major Máté: Új egyetemi épületek.
Építés – Építészet.
1949. I. évf. 3. sz.
42 – 43. l.

A debreceni egyetem új kór- élettani intézetének terve.
Tervezte Jenti
42, 43. l.
ábrával

fogja kiadványaival.

Budapest, 1906 Febr.

Egyetemi nyom

Kiss Ferenc
építész
Mikolás Tibor
Ránki József
munkatársak.

tovább

a MATI keretében
szervezték
az újpesti OTI rendelőintézet.

Payr Egon: Két új
OTI rendelőintézet.
Építés – Építészet. 1950.
6. sz. 366 – 369. l
Képekkel és alaprajz
zal.

NNAGYKERESKEDŐ
Belső iroda:
let, Horthy Miklós-út 29. sz.
: Aut. 680-99 és Aut. 690-01.
Külső iroda és csuzda:
Kelenföld, Budaörsi-út 56-58.
Telefon: Aut. 686-15.

éltóságos
agyságos dr Szentiványi Gyula úrnőnek
úrnak

Budapest,

Lenke-tér 7.

M. D. K.

Kiss Ferenc építész

Újpesti rendelő Repr.

Benjámin Károly – Gerlóczy Gedeon.
A kórháztervezés néhány élvi kérdése
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 5. sz.
148. l.
154–155. l

K.D.V.

KISS F. évtized

Debrecen Egyetem, Kór- és Élet-
tani Intézet

Gerő László: Építészeti stílusok
Bp. 1957. 136. l.

M. D. K.

KISS F. építész

Bp. IV. újpesti SZTK rendelőintézet

Gerő László. Építészeti stilusok

Bp. 1957. 136. l.

M. D. K.

KISS Ferenc építész

Debrecen, Egyetemi Kór- és Élettani Intézet (Repr.)

Győr, Kórház (Repr.)

Benjámin Károly-Gerlóczy Gedeon: A kórháztervezés néhány elvi kérdése Magyar Építőművészet 1956. (V.) 5. sz. 150. l. 151. l.

M. D. K

KISS J. építész

Bn. V. Cukor u. bérház

Gerő László: Epitészeti stilusok.

Bn. 1957. 136. l.

KISS FERENC építész

ERÉNYI Iván: Menyhárd István. Bp.
Akad.K., 1990 67.p.

az 1964-es Stúdió-kiálli
Ezen olyan alkotások sze
mantikus tanulmányok, La
társzekrény, Berki Viola
Dózsa sorozata, Gross Ar

Az 1965-ben rendeze
Kiállitáson egymás mellet
felfogású iskolák alkotás
volt a véleménye, hogy a
hüen a magyar piktúra je
pontot a helyzet felmérés
birálat mondásra[x], mégis
régi stilusok túlélték m
müvelőik kezén is epigon

Kiss Ferenc, építész

a MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

VI. ciklus 1980-82.

Kiss Ferenc: Folklór és irodalom ma.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 5-old.

M.D.K.

Kiss Ferenc, építész

tervei szerint épült IV. kerü-
leti rendelőintézetet az 50-es éves
legjobbjai közöll emliti:

Major, Máté: Ungarische Baukunst von heute

Kulturelles Leben in Ungarn, /Red: Zoltán Halász/
Bp. 1966. 363 l. 26 t. 278. old.

Kiss Ferenc

Ujpesti Sz. T. K. jegyzőkönyv, 1952-53, kézirat

A felszabadult Nyíregyháza művészete, Kiállítási katalógus, Nyíregyháza, 1960. 14 l.

Kiss Ferenc

a budapesti IV. kerületi államosított emlí-
ti

Halász Zoltán: La vie culturelle en
Hongrie, Budapest, 1966.

2671

Kiss Ferenc, építész

3. Ifj. Dávid Károly, Juhász Jenő, Kiss Ferenc:
Távlati részlet a Népstadion külső oldaláról.
|repr.|

Magyar Építőművészet, 1984. 5., 3-old.

KISS Ferenc építész

Építészet és tervezés Magyarország 1945-1956.
Bp. OMMv Ép.Mun.,1992
15,31,44

JUDL Ferenc (Endl?) budai kőfaragómester. Az egri rác templom költségvetésénél szerepel a neve 1777-ben → Mayerhoffer József budai építőmesterrel együtt. (EÁL Eger v. ir. 1778 : 6 LIX/a.)

JUHÁSZ János kőműves. Egerben 1814—24 közötti adóösszeírásban találkozunk nevével. 1802-ben átengedi telkét a gyöngyöshalászi kápolna építésének céljára. (EÁL ÉrsEgyh L archvet. 1188/a.)

JUHÁSZ Menyhért erki faragó molnár. 1822-ben végzi az erki r. k. templom zsindelyezését és javítási munkáját.

JURAME Simon egri kőművessegéd, aki Egerben 1752-ben működik és mint → Walner egri kőművesmester legényét tartják számon.

JÜSZTL (JUSTEL, JÚSTL, ISTLI, JISZTL, ISZTL) egri harangöntő család. Legidősebb tagja, János 1694 körül a leleszi templom másfélmázsás harangját önti. Justel József az 1768-ban elhunyt → Johel József özvegyét, Kristelli Rozáliát veszi nőül és így utóbbival már 1770-től lakja a Harangöntő u. 4. sz. házat. 1815—20 között fia, Jusztel János megszerezte a másik házat is → Kern József rézművestől. 1845 táján → Bernecker Mátyás harangöntőé lett a kettős ház. (EÁL Eger v. ir. 1814. no. 571.) Jüsztl János és felesége után 6 gyermek marad, ők öröklik a szőlőt, két házat, egy kis harangot és egyéb műhelyfelszerelést. (EÁL Eger v. ir. 1841. é. 1674. sz.) Jüsztl József 1771-ben felszereli a püspöki udvar kútjának bronz tisztítószerkezetét (EÁL ÉrsGazd L 1771) (51. sz. szdm.), majd 1773-ban átönti a ferencesek középső, megrepedt harangját és még ugyanebben az évben az 1709-ben készült, ún. Rákóczi-harangot is átönti, amelyet a XIX. század elején → Bernecker Mátyás egri harangöntő ismét átönt. 1773-ban készül a keresztespüspöki és az óaradi minorita templom harangja. Két év múlva elkészíti a ferencesek második nagy harangját. Ugyanezen évben a gyöngyöspatai r. k. templom negyedik kis harangját készíti el és ugyancsak 1775-ben önt egy harangot Egerbaktán

Kiss Ferenc
Kiss Tibor dr

épitesz

K

tovább!

A Péti Nitrogénművek Rt. 3000 vagónos sóraktár terv-pályázatának döntése alapján I. díjat nyerte *Mátrai-Gottwald* Gyula, II. díjat nyerte *Boschán* István, *Gábor* István, *Hegedűs* Béla és *Vajda* Pál közös terve, III. díjat nyerte *Kiss* Ferenc. Megvételre kerültek rangsorolás nélkül a következő pályázók tervei: dr *Szendrői* Jenő, dr *Menyhárt* István és dr *Kiss* Tibor közös terve, dr *Csonka* Pál és *Pelikán* József közös terve, *Borsos* Kárvay és *Popper* Ferenc közös terve, *Vidos* Zoltán, *Rátz* György és Kj. *Brete* Gyula közös terve, *Gábor* László, *Lévay* Aandor és *Vámos* Ferenc közös terve. A pályaművek kiállítása április 21, 22 és 23-án a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének IV., Reáltanoda-utca 15. sz. alatti helyiségében fog megörténni. —

Magyar Nemzet

1947. ápr. 15

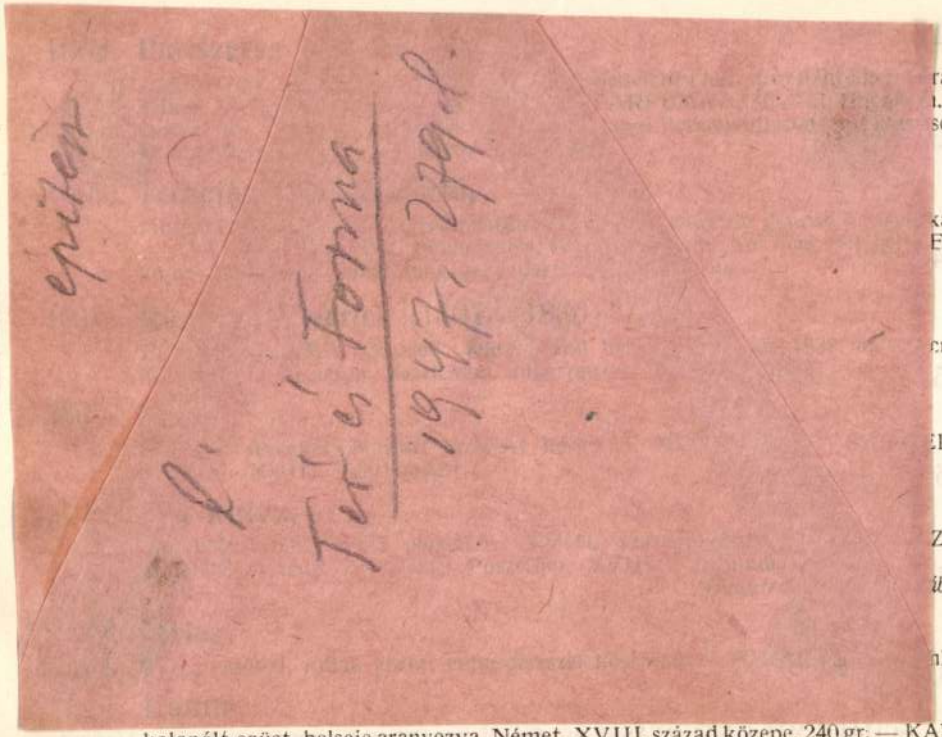

kalapált ezüst, belseje aranyozva. Német, XVIII. század közepe. 240 gr. — KANNE, Silber, getrieben. Deutsch, Mitte XVIII. Jahrhundert.

1022. **Talpas pohár,**

kék-fehér üveg, metszett, magas arany és színes virágdísszel. Cseh, XIX. század első fele. — GLAS, blau-weiss Überfang. Böhmisch. Erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

1023. **Kupa,**

fuvott üveg, köszörült dísszel. Elől Keresztelő Szent János alakjával. Német, XVII. század vége. — HUMPEN, Glas mit geschliffenem Dekor. Deutsch, Ende XVII. Jahrh.

1024. **Kupa,**

ónfedővel, kék színben festett alakos jelenet: Zsuzsánna és az öregek. Német, XVII. század vége. — HUMPEN mit Zinndeckel, blauem figural. Dekor. Deutsch. Ende XVIII. Jahrhundert.

1025. **Két virágtartó,**

fajánsz, elől kék színben festett tájkép kartusban. Delft, XVIII. század. — ZWEI VASEN, fayance mit blau gemaltem Landschaft-Dekor. Delft, XVIII. Jahrhundert.

1026. **Fedeles váza,**

kék színben festett tájképpel. Fedelének gombja oroszlánt ábrázol. Delft. XVIII. század. — VASE mit Deckel, blauem Dekor. Delft, XVIII. Jahrhundert.

1027. **Váza,**

kék, szürkén festett dísszel. Delft. XVIII. sz. — VASE MIT DECKEL. Delft. XVIII. Jahrh.

1028. **Csésze aljjal,**

herendi porcellán, alakos kinai jelenetekkel. Benyomott jel: Herend. 1860 k. — SCHALE MIT UNTERTASSE mit figurlichen Dekor. Eingepresste Marke: Herend. Um 1860.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19750KT 21

MAGYAR NEMZET

dr. Kiss Ferenc, festőművész

1021

NAPLÓ

Október 21

Linna Väinö Lenin-békedíjas finn író hétfőn az írószövetség meghívására Budapestre érkezett. Írókkal, műfordítókkal találkozik, látogatást tesz az Európai Kiadónál is, amely három kiadásban jelentette meg A sarkcsillag alatt című regényét, s jelenleg új könyvének kiadására készül.

◆

A szabadkai Népszínház is bemutatja Csiky Gergely Kaviár című művét Rácz György—Fényes Szabolcs—Szenes Iván zenés feldolgozásában. A darabot a budapesti József Attila Színház mutatta be elsőnek. Szabadkán Seregi László rendezését játékmesterként Bodrogi Gyula valósítja meg.

#

Dr. Kiss Ferenc rendőr ezredes, festőművész képeit bemutató kiállítást nyitott meg Kőrösi György rendőr vezérőrnagy, miniszterhelyettes, október 20-án, hétfőn a Belügyminisztérium Központi Klubjában.

Az Irodalmi Színpad ma este a Fáklya Klubban Jaan Kross észt író Négy monológ című történelmi játékát mutatja be Rab Zsuzsa fordításában, Horváth Jenő rendezésében. A szereplők: Kutvölgyi Erzsébet, Darvas Iván, Keres Emil és Mensáros László.

#

Német képzőművésznők Goethe korától napjainkig címmel két évszázad művésznőinek festményeiből, szobraiból, grafikáiból és rajzaiból nyitottak meg kiállítást Berlinben, a Nemzeti Galériában a nők világkongresszusa alkalmából.

✣

Vadas Ernő, 1962-ben elhunyt fotóművészünk képeiből kiállítás nyílt meg Padovában, a Nemzetközi Fotóművészeti Szövetség jubileumi kongresszusa alkalmából.

kulturális-s
helyzetének
biztonsága, t
dése feltétel
se — *ez is*
tartozik.

A szorosa
si program
600 újságíró
tott sajtótáj
dött. E tan
népek kon
mondta Fre
kozó előest
ennek az is, hogy nemcsak a hat világnyelven szólalnak majd meg a szimultán tolmácsgépek, hanem a terem sarkaiban a világ minden részéből érkező emberek számára húsz nyelvre is fordítanak.

A feltételek tehát biztosítottak, ilyen előkészületek után végezte első munkanapját a berlini kongresszus. A tanácskozást számos politikus üdvözölte. Fölolvasták a részvevőknek *Kádár* János és Leonyid *Brezsnyev* üdvözletét. Az SZKP főtitkára egyebek között hangsúlyozta a kongresszushoz küldött állásfoglalásában, hogy a nemzetközi szintenet pozitív

A második világháború óta első ilyen megállapodást, amelyet hazánk nem szocialista országgal kötött, magyar részről dr. Biró József külkereskedelmi miniszter, japán részről pedig *Mijazava* Kiicsi külügyminiszter írta alá.

A külügyminisztériumban történt aláírási ceremónia előtt a két miniszter rövid megbeszélést folytatott egymással. Dr. Biró József röviden kifejtette látogatásának célját és ismertette azokat a kérdéseket, amelyek véleménye szerint döntően befolyásolják a magyar—japán kapcsolatok, mindenekelőtt a gazdasági, a kereskedelmi és a műszaki-tudományos kapcsolatok ala-

Kiss Ferenc

1970 SEP 22

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG

SZENTESI HETEK

A Szentesi heteket vasárnap dr. Bajomi Sándor, a városi tanács vb elnöke nyitotta meg. Az első napon Katona Kiss Ferenc festőművész tárlata, ruházati bemutató, és élelmiszer-kiállítás nyílt

A Göcseji Napok eseményeiből

Megnyílt a „Zalaegerszeg és Göcsej" című fotokiállítás

1971

A hétvége a *Göcseji Napok* újabb eseményeit hozta. Vasárnap délelőtt 9 órakor a zalaegerszegi *Ady filmszínház* emeleti foyerjában *Kustos Lajos*, a városi tanács vb elnökhelyettese nyitotta meg a „*Zalaegerszeg és Göcsej*" című fotokiállítást.

A kiállított mintegy kilencven kép tizenegy szerző alkotásai — a kiállítás címében megadott témakörben mozog. *A tájegység életéről, embereiről, a jelen és a múlt találkozásáról, Zala, közelebbről Göcsej tájairól, az ott folyó munkáról, ipari, mezőgazdasági, kulturális tevékenységről láthatunk néhány igen szép felvételt, zsánerképet.* Ez a tematika a képek riport-jellegét idézné, de az anyag többsége nem a szokványos riportkép tulajdonságait mutatja, bár nem egy kitűnően ellesett pillanat és jó szemmel meglátott riport-téma is található a képek között.

A fotók jelentős része a zalaegerszegi új építkezéseket ábrázolja. Változatos nézőpontokból, változatos képkivágásokkal operálva mutatják meg a sok új épület egyikmásikát, s örömmel fedezzük fel, milyen *szépek* ezek a modern lakóházak, irodaépületek, kulturális létesítmények, azon túl, hogy hálás fototémák is. *Az anyag egy másik jelentős része a göcseji tájat, a kis falvak öreg házait, egy-egy múzeális értékű hegyi hajlékot a tájegység néprajzi arculatát mutatja be.* Sajnos, ezek között egész sor gyengébb alkotás szerepel, erősen kezdő színvonalon.

A legjobb fotók szerencsésen egyesítik a témák riport-jellegét a művészi fotózás igényeivel, — ennyivel lépnek túl a napi érdekesség keretein. Főként a díjazott alkotásokban érzik ez. Az első díjat kapott *Kiss Ferenc* a zsáner-riport és a líral-művészi zsánerképek sajátos ötvözetével érdemli ki a díjat — ő mutatja be a legjobb kollekciót is —; a két második díjas, *Rezsek György* és *Szabó Imre* jó szemmel észrevett és biztos képkompozíciós eszközökkel megoldott fotóival tűnik ki, a két — fiatal — harmadik díjas, *Porubszky Mária* és *Faragó Sándor* pedig a friss és hangulatos témák fotoművészi megközelítésének erényeivel hívja fel a figyelmet képeire.

A kiállítás rendezése azonban nem méltó az anyag színvonalához. A díjazott képeket kivéve sehol nem találkozunk a fotók alatt a szerzők nevével, s csak ötletszerűen elhelyezve, az anyag alig egynegyede alatt olvashatjuk a képcímeket is.

Felavatták a Rózsaligetben Pándi Kiss János szobrát

Ugyancsak vasárnap délelőtt, néhány órával később, a zalaegerszegi Rózsaligetben is ünnepi eseményre került sor: fél tizenkettőkor avatták fel a város érdeklődő lakosságának jelenlétében a Rózsakert új díszét, *Pándi Kiss János* szobrászművész alkotását, a *Tavasz* című kompozíciót. A szoboravatáson a művész is részt vett, s ott volt *Újvári Sándor*, a megyei pártbizottság titkára is.

Kustos Lajos, a városi tanács vb elnökhelyettese üdvözölte a szobor alkotóját, s a megjelenteket, majd lehullott a lepel a gyönyörű környezetben, pompás virággruppok ezerszínű sziromtengerének közepén álló, a tavasz, az ifjúság szépségét hirdető alkotásról.

Pándi Kiss János szobrászművészt egyébként vasárnap a város látta vendégül, s kalauzolta a megyeszékhelyen. A jeles művész az esti órákban utazott vissza a fővárosba.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ZALAI HÍRLAP
1980 AUG. 18.

Hírek NAPJ

Így látják ők

Két hat-hétéves kislány játszik az ablakom alatt, s valami afférjük lehetett az idősebb korosztálybeliekkel, mert az egyik irgalmatlanul leszedi a keresztvizet a felnőttekről.

A másik kislány hallgat egy darabig, aztán így inti a társát:

— Mártikám, nem szabad általánosítani, mert a felnőttek között is akad azért rendes ember.

— **A Szegedi Szabadtéri Játékokon** ma kerül első ízben a közönség elé Toradze: Gorda című négyfelvonásos balettje, amelyet a Grúz Állami Színház művészei adnak elő.

— **Negyvenháromezer** forint célprémiumot fizetett ki az elmúlt negyedévben a zalaegerszegi Közúti Üzemi Vállalat dolgozóinak a különféle munkálatok határidő előtt történő befejezéséért. A kifizetett összeg hat főépítésvezetőség dolgozói között oszlik meg.

— **Évek óta** megtermeli kenyér- és takarmánygabona vetőmagszükségletét a becsehelyi Élenjáró termelőszövetkezet. Az idei 2,5 vagon többletből a járás többi közös gazdaságának is biztosítanak fémzárolt vetőmagot.

— STATISZTIKAI SZABÁLYSÉRTÉS miatt 200 forintra bírságolta a letenyei járási tanács szabálysértési hatósága Konkoly József termelőszövetkezeti mezőgazdászt, aki a július 6-i határidejű termésbecslési jelentést nem küldte meg a járási tanács mezőgazdasági osztályának.

— **Megkezdték a tokajhegyaljai** pincék villamosítását. Eddig csak gyertyával világítottak itt, és a 83 pincét összekötő 13 kilométer hosszú folyosólabirintus havonta másfél mázsa gyertyát emésztett fel.

— **Az oroszlányi 19-es aknában** a gumiszalag elkapta, és a görgők közé szorította Sefcsik György 23 éves bányamunkást

KISZ-esküvő Bakon

Vasárnap KISZ-esküvő zajlott le Bakon. A községi tanács házasságkötő termében Kadala Aliz, a KISZ járási bizottságának munkatársa és Lövey István, a baki KISZ-alapszervezet titkára kötött házasságot. Az ünnepi eseményen a járási pártbizottság és a KISZ járási bizottsága is képviseltette magát, s köszöntötték a fiatal párt a helyi tömegszervezetek képviselői is. Este vacsorán látták vendégül a meghívottakat.

Vasárnap is dolgoztak a fiatalok Sárhidán

A KISZ Központi Bizottsága felhívása alapján a IX. kongresszus tiszteletére szép felajánlást tett a sárhidai termelőszövetkezet KISZ-alapszervezete. Felajánlásuknak megfelelően a fiatalok vasárnap ötven mázsa búzát csépeltek. A traktoros szocialista brigád tagjai százhúsz mázsa zabosbükkönyt hordtak be a mezőről, éjjel pedig tizenöt kataszrális hold területet szántottak meg.

Kánikula, kánikula,

Rekord a strandon, a „fagyi"-, a hűsi- és

Szombaton igazi kánikula köszöntött Zalaegerszegre. A legmagasabb nappali hőmérséklet 29,7 fok volt. Vasárnap megszületett az újabb idei melegrekord: a hőmérő higanyszála elérte a 30,2 fokot.

kes módon szombaton született rekord. A cukrászüzemben több mint 13 mázsa fagylalt készült. A vasárnapi termelés 10 mázsa volt, tegnap 9 mázsa fagylalt készült az átlagos napi 7,5—8 mázsával szemben.

Kiss Ferenc
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 SZEP 22.

MAGYAR RENDŐR

L A

1021

A BM Központi Klubjában rendezték meg Kiss Ferenc r. alezredes, amatőr-festő kiállítását. A megnyitón nagyszámú érdeklődő jelent meg. A képen dr. Bordás Ferenc r. alezredes és a kiállító beszélget

(Foto: Kristóf)

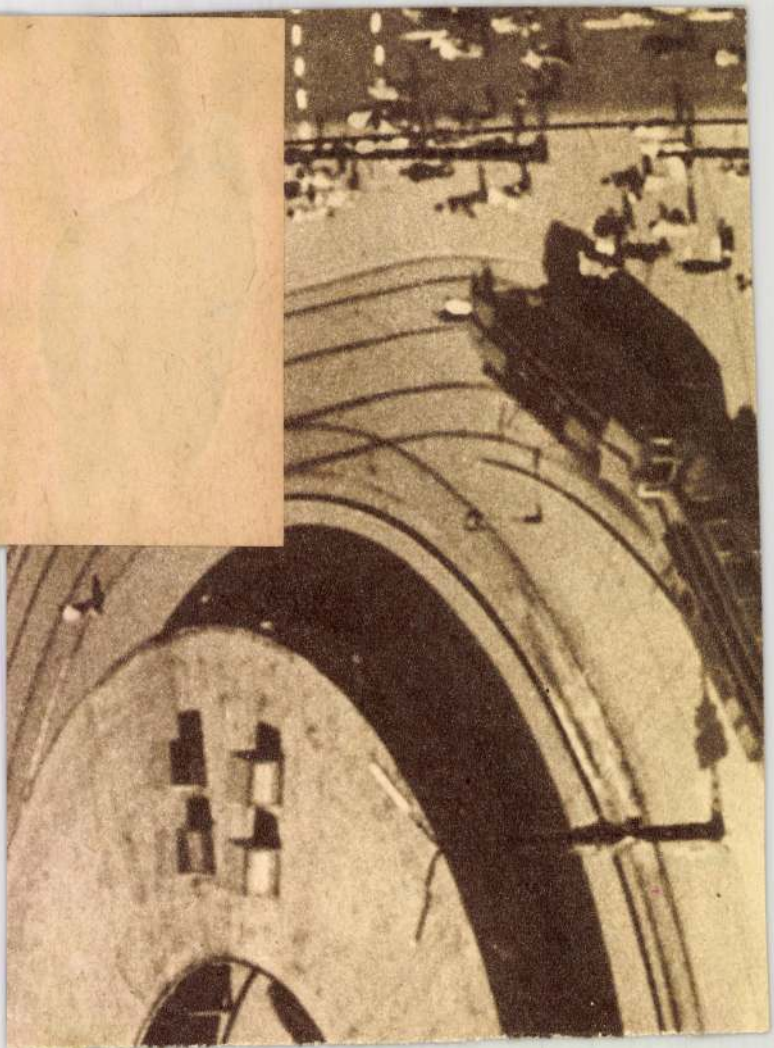

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1963 JUL 21

1021

Kiss Ferenc

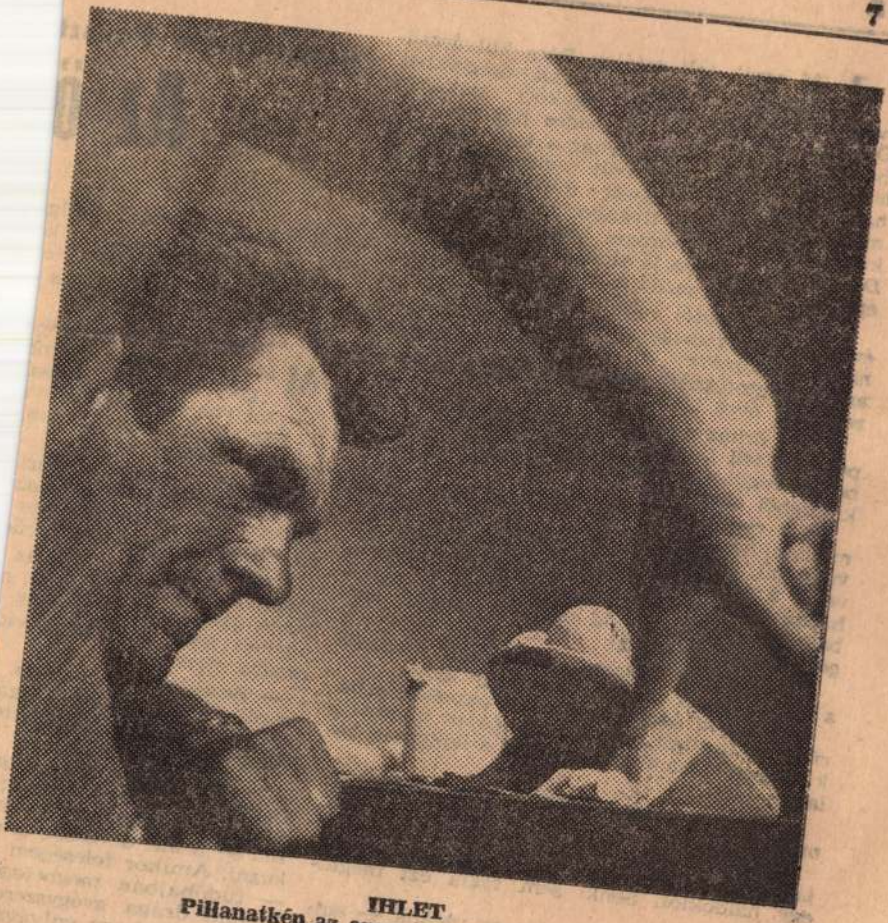

IHLET
Pillanatkép az egervári művésztelepről
(Kiss Ferenc felvétele)

Konsztantyin Pauszt

Az ö

1786 egyik téli estéjén Bécs külvárosának apró faházában vak öregember haldoklott: Thun grófnő egykori szakácsa. Őszintén szólva nem is rendes ház volt az, hanem csak egy ócska őrház a kert mélyébe húzódva. A kert tele volt szélsodorta, korhadt faágakkal, melyek minden lépésnél megnyikordultak, s ilyenkor a láncra kötött kutya csöndesen morogni kezdett a házában. De már ez a kutya is elpusztult öregségében, éppúgy, mint a gazdája, s már nem morgott.

Kemence tűzétől vakult meg a szakács pár éve. A jószágigazgató ettől kezdve ebbe a házba költöztette, s időről időre néhány aranyforintot adott neki. A szakáccsal élt tizennyolc éves lánya, Mária is.

A kis őrház egész berendezése ágyból, repedéssel teli fajansz szervízből, durva asztalból és végül egy csembalóból, Mária egyetlen kincséből állott.

Ez a csembaló olyan vén volt már, hogy minden hangra hosszú és csöndes búgással válaszolt. A szakács tréfásan házőrzőnek nevezte a zeneszerszámot, mert hiszen senki a házba nem léphetett anélkül, hogy a csembaló ne fogadta volna minden hangját öreges, remegő búgással.

Mikor Mária lemosta a haldoklót, s ráadta a hűvös, tiszta inget, az öreg így szólt:

— Soha ki nem állhattam a papokat, a barátokat. Így hát nem akarok papot hivatni, s különben sincs mit könnyíteni a lelkemen halálom előtt.

— Akkor mitévő legyek? — kérdezte rémülten Mária.

— Menj ki az utcára és kérd meg az első járókelőt, hogy jöjjön be és gyóntasson meg egy haldoklót. Senki sem fogja ezt megtagadni.

— Dehát olyan néptelen az utcánk — suttogta Mária, aztán kendőt terített magára és kiment.

Keresztülfutott a kerten, alig tudta kinyi-
teni a berozsdásodott ... megállt.

Mária sokáig várt, hallg
tán úgy tetszett, hogy a k
daloló ember közeledik. Né
feléje, összekoccant vele, s
ber megállt és kérdezte:

— Ki az?

Mária kézenfogta az emb
gon adta elő édesa

— Jól van — mondta ny

— Bár nem vagyok pap.
mindegy. Mehetünk.

Beléptek a házba, s Mári
fénynél vette szemügyre az
embert, aki most levetette
Az idegen nagyon egyszerű

Még fiatal ember volt az
mekmódra megrázta fejét, n
poros parókáját, szaporán
ágyhoz, leült és tisztán, vid
arcába nézett.

— Beszéljen — mondta.
tenről, de az általam szolgál
pott erőmmel megkönnyíte
leveszem lelke terhét.

— Egész életemben dolgo
vakság nem jött — suttogta
lebb húzta magához az ism
zét. — S aki dolgozik, annak
kezni. Amikor feleségem —
— tüdőbajban megbetegede
lönféle drága gyógyszereket
meghagyta, hogy szilvával, b
inni forró vörösbort adjak n
Thun grófnő készletéből

Kiss Ferenené
Klausz Gyula

FIATALOK ELŐRE! A magyar iparművészeti élet legfiatalabb erőit az Iparművészek Országos Egyesülete foglalja magába. Mindenki előtt rokonszenves, ha a pálya rögös útjára indulók megfogják egymás segítő kezét és közös erővel küzdenek létükért és jövőjükért.

66

Az Iparművészek Orsz. Egyesületének tisztujító ülésén elnökké választatott szentkereszthegyi Kratochwil Károly; alelnökökké: Weichinger Károly, Klausz Gyula és Kiss Ferenené Duschnitz Piroska; ügyv. igazgató: Major István; titkárokká: Branczeiz János és Hegyesi János; ügyész: dr. Ecker Ferenc; jegyzőkké: Tankó Gábor és Zimmer Emil; háznaggyá: Somos István Bálint; ellenőrökké: Keresztessy Ágost és Horváth Endre; pénztárossá: Strausz Pál; sajtóügyek intézésére: Olesvay Géza; számvizsgálókká: Molnár Kálmán; Zilzer Hajnalka és Erhardt Ernő; választmányi tagokká: Muhits Sándor, Gáthy Fülöp, Gombássy Anna, Deli Anna, Lazetzky Rezső, Szües Pál és Márton Lajos; választmányi póttaggá: Cimber Béla, Gere János, Uray Zoltán, Soós Irén és Schwarcz Jánost.

Ezek kezébe van tehát letéve a célmegoldás problémája. Nekik kell kiépíteni az egyesületbe tömörült iparművészek gazdasági, jogi és szociális útjait. Nekik kell vezetni a jogos előretörést és megszerezni munkájukhoz az érvényesülés lehetőségét és az erkölcsi védelmet.

A legfiatalabb generáció megérdemli, hogy megfelelő munkaalkalom révén gyakorlathoz és levegőhöz jusson. Ha a lóversenyek jövedelmezőségéből kaphat a testnevelés, a mozik és középítkezések néhány percentjéből nem lehetne-e a fiatal iparművészek léleknevelési céljaira is áldozni?

Magyar Iparművész
1930. 66. l.

Figyelmeztetésül! A pénz legczélszerűbben postautalvány mell

Kiss Ferenc

Életmentő festő. Kiss Ferencz debreczeni fiatal festőt a hires hortobágyi fogadó vendéglőse közelebb disznótorra hivta. Kiss Ferencz múlt szombaton ki is rándult a Hortobágyra. Vasárnap reggelre kemény hideg lett és befagyott a Hortobágy vize. A vendéglős Erzsike nevű serdülő leánya kapott az első jégen és lement a kőhid alá korcsolyázni, de egyszerre csak nagyot roppant a jég és Erzsike lesülyedt a hideg fürdőbe. Kisérője, a festő, utána rohant a vergődő leánynak és sikerült a töredező jégtáblákon keresztül kimenteni a halál torkából.

Vas. Ujs. 1898.

920.1

Kiss Ferenc

festő és szobrász

Magdi, gipsz és

Szőnyi Ferenc festő-

művész neje, olaszf.

Repr.

H. T. Budapest

Székesfőváros Gázművei

Képzőművészeti Kiállí-

tása. Tér és Forma

1947. 142. l.

ik s csak néhány könnyedén odavetett virág
frittefestékeket alkalmazzák, mely technika
nást. A legtöbb e fajtájú tárgyon méltán meg-
ásokat, melyekkel a művész festményét mint-

llett a használati tárgyak készítése is nagy-
ísített asztal- és mosdokészletei, kivitel- és
is kedvelik, azért sajnos, hogy a magyar
nem akadt egy sem, ki a nyomtatás techni-
éges parasztárú helyett, melylyel a gyáros
leten felkeresni, nyomtatott, finomabb árút
saját hazánkból is kiszorítaná.

*

an, úgy mint minden más államban is, az
tt. A sèvresi gyárat, e mintaszerű kerámikai
nczia állam nagy áldozatokkal tartja fenn. Ez
nem is gyár, mert a jövedelmezőség kérdése
gyártmányainak részét nem adja el, hanem
kormány elajándékozza. Sèvres fő czéljának

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Ferenc

CSONGRÁDMEGYEI
HIRLAP
1958 ÁPR 1

610

Képkiállítás Szentesen

Hazánk felszabadulásának 13. évfordulója, április 4-e alkalmából Szentesen a Koszta József Múzeum és a Műcsarnok rendezésében Katona Kiss Ferenc grafikáiból és olajfestményeiből kiállítás nyílik. A kiállítás megnyitására április 4-én, délután 4 órakor kerül sor a múzeum József Attila utcai épületében. Bevezetőt mond dr. Bodnár Éva művészettörténész, majd Török B. László, a városi tanács v. b. elnökhelyettese veszi át a tárlatot.

Ugyancsak ezen a napon a múzeum ligeti épületében fotokiállítás nyílik, mely a Móricz Zsigmond Művelődési Ház foto-szakkörének munkásságát dokumentálja.

hadseregét

Az Egyesült Államok lábbal tiporva a fegyverszüneti egyezményt, atomfegyverrel szereli fel a dél-koreai hadsereget.

Az egyik dél-koreai hírügynökség jelentése szerint az amerikaiak már át is adták a dél-koreai hadseregnek a »Honest John« mintájú rakétaberendezések és atomágyúk egy részét.

---

en nagyszabású

11 ÉVES A

MŰVÉSZETEK HÁZA

7621 Pécs, Széchenyi tér 7-8. Pf. 403.
Telefon: (72) 315-388, 315-045, 315-229
Fax: (72) 336-128
Igazgató: Molnár G. Judit
A Művészeti Tanács elnöke:
Bertók László József Attila-díjas, Babérkoszorús költő
Háznagy: Brandstätter György
A Ház nyitvatartási ideje: hétfőtől - péntekig 8-19 óráig,
illetve a rendezvények végéig

1998. OKTÓBER

MARTYN FERENC TETŐTÉRI GALÉRIA
A DEFORMA ALAPÍTVÁNY 1998. C. KIÁLLÍTÁS
Nyitva: 1998. október 18-ig, naponta 12-17 óráig.

MŰVÉSZKÖNYV C. KIÁLLÍTÁS
Nyitva: 1998. október 21-től november 4-ig, naponta 12-17 óráig.

TEHETSÉGKUTATÓ GALÉRIA
KISS FERENC KIÁLLÍTÁSA
Nyitva: 1998. október 6-tól–27-ig. Látogatható a Ház nyitvatartási idejében.

2. PÉNTEK, 17 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

JAK TANULMÁNYI NAPOK '98
— IRODALOM ÉS FILOZÓFIA
Felkért előadók: Bagi Zsolt, Czigány Ákos, Farkas Zsolt és Trencsényi Balázs
Az előadásokat követő vita moderátora Bacsó Béla. A fiatal írók József Attila Köre (JAK) és a Pécsi Művelt Társalgó művészeti egyesület rendezvénye.
A JAK Tanulmányi Napok támogatói: a Nemzeti Kulturális Alap Irodalmi és Könyv Kollégiuma, a Jelenkor irodalmi és művészeti folyóirat, a pécsi Művészetek Háza és Pécs város Önkormányzata Szabadművelődési Alapja

3. SZOMBAT, 15 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

JAK TANULMÁNYI NAPOK '98
— AZ ÁTÍRÁS
Felkért előadók: Bagossy László, Selyem Zsuzsa, Szigeti Csaba és Thomka Beáta. Az előadásokat követő vita moderátora Mekis D. János
A fiatal írók József Attila Köre és a Pécsi Művelt Társalgó művészeti egyesület rendezvénye.
A Tanulmányi Napok támogatói: a Nemzeti Kulturális Alap Irodalmi és Könyv Kollégiuma, a Jelenkor irodalmi és művészeti folyóirat, a Művészetek Háza és Pécs város Önkormányzata Szabadművelődési Alapja

3. SZOMBAT, 20 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

JAK TANULMÁNYI NAPOK '98
— FELOLVASÓEST
Közreműködnek: Deák Botond, Király Levente, Láng Zsolt, Lövétei Lázár László, Szakács Eszter és Závada Pál
A fiatal írók József Attila Köre és a Pécsi Művelt Társalgó művészeti egyesület rendezvénye.
A JAK Tanulmányi Napok támogatói: a Nemzeti Kulturális Alap Irodalmi és Könyv Kollégiuma, a Jelenkor irodalmi és művészeti folyóirat, a Művészetek Háza és Pécs város Önkormányzata Szabadművelődési Alapja.

6. KEDD, 18.30 ÓRA, TEHETSÉGKUTATÓ GALÉRIA

KISS FERENC KIÁLLÍTÁSA
Megnyitja: dr. Aknai Tamás művészettörténész

7. SZERDA, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

HÁZIMOZI: TONY RICHARDSON: DÜHÖNGŐ IFJÚSÁG (1959)
(ff, angol feliratos film, 100 perc)
John Osborne drámája alapján. Főszereplő: Richard Burton

7. SZERDA, 18.30 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

ECHO EST
Az októberi szám megjelenése után az Echo Pécsi Kritikai Szemle szerkesztősége, munkatársai várják a helyi művészeti élet barátait egy „nyitott" szerkesztőségi estre.

13. KEDD, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

MÉG NEM HALT MEG A FILMMŰVÉSZET...
ANTONIONI: TÚL A FELHŐKÖN (1995)
(színes, feliratos, francia-olasz-német film, 104 perc)
Szereplők: Sophie Marceau, John Malkovich, Fanny Ardan, Marcello Mastroianni, Jeanne Moreau
(A JPTE Pszichológia Tanszéke, a Pszichiátriai Egyesület és a Művészetek Háza közös rendezvénye.)

13. KEDD, 18.30 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

AZ IRODALOMTUDOMÁNY MŰHELYEI
Kibédi Varga Áron: Szavak — világok (Jelenkor Könyvkiadó) és Thomka Beáta (szerkesztő): Narratívák I., II. (Kijárat Kiadó) című kötetekről a szerzőkkel Bacsó Béla esztéta és Pálinkás György könyvkiadó beszélget.
A Pécsi Akadémiai Bizottság Irodalmi Szakbizottsága és a Művészetek Háza közös rendezvénye. Az est támogatója a Nemzeti Kulturális Alap.

14. SZERDA, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

HÁZIMOZI
REGIS WARGNIER: EGY FRANCIA NŐ (1995)
(színes, szinkronizált, francia film, 100 perc)
„Egy francia nő, aki a háború előestéjén megy férjhez. Aki minden hazatérő katonában a férjét látja. Aki képtelen az elvárások szerint nemet mondani az életre, az örömre, a szerelemre. Aki hátat fordít a fényűző diplomata-életnek, hogy megismerje az igazi szenvedélyt. Aki utánahal élete egyetlen és igaz szerelmének."
Moszkvai Filmfesztivál 1995. (legjobb rendezés, női és férfi alakítás díja)
Yokohamai Fesztivál 1995. Nagydíj.

15. CSÜTÖRTÖK, 10 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

IMPROVIZÁCIÓS KURZUS ZONGORISTÁKNAK
Október 15-től 17-ig, délelőtt 10-13 óráig, délután 15-17 óráig.
A kurzust Binder Károly zongoraművész, zeneszerző, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Jazz Tanszakának tanára vezeti.
A kurzust minden este jazz-koncertek követik.
Belépődíj: egy koncertre: 500 Ft, két koncertre: 800 Ft, három koncertre: 1.000 Ft
A kurzusra a Művészetek Háza 201-es szobájában lehet jelentkezni.

15. CSÜTÖRTÖK, 19.30 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

KALTENECKER ZSOLT SZÓLÓ-ZONGORA ÉS A TRIO MIDNIGHT EGYÜTTES KONCERTJE.
Belépődíj: 500 Ft
A koncertek részletes programja külön műsorfüzetben a portán található.

16. PÉNTEK, 10 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

IMPROVIZÁCIÓS KURZUS ZONGORISTÁKNAK

16. PÉNTEK, 19.30 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

SZABÓ DÁNIEL SZÓLÓ-ZONGORA ÉS A BATTUTA EGYÜTTES KONCERTJE
Belépődíj: 500 Ft

17. SZOMBAT, 10 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

IMPROVIZÁCIÓS KURZUS ZONGORISTÁKNAK

17. SZOMBAT, 19.30 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

BINDER KÁROLY SZÓLÓ-ZONGORA ÉS A QUARTET „B" EGYÜTTES KONCERTJE
Belépődíj: 500 Ft

19. HÉTFŐ, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

FRANCIA FILMKLUB: ROBERT LEPAGE: GYÓNGATÓSZÉK
(1995, színes, feliratos, francia-kanadai-angol film, 100 perc)
Szereplők: Lathaire Bluteau, Patrick Goyette, Kristin Scott-Thomas

20. KEDD, 19 ÓRA, FÜLEP LAJOS TEREM

HARGITAI G. ISTVÁN (fagott) és OBERFRANK PÉTER (zongora) KONCERTJE
Műsor: Bach, Brahms, Beethoven művei
Belépődíj: 200 Ft

21. SZERDA, 17 ÓRA, MARTYN FERENC TETŐTÉRI GALÉRIA

MŰVÉSZKÖNYV
A SZÉKESFEHÉRVÁRI ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM RENDEZÉSÉBEN
A kiállítást megnyitja: Kovalovszky Márta művészettörténész

21. SZERDA, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

LEHET VAGY NEM LEHET?
Az est témája a holocaust-irodalom.
Előadások: — Beney Zsuzsa költő, irodalomtörténész, a miskolci bölcsészkar oktatója: Holocaust és költészet
— Pécsi Katalin tanár, irodalomtörténész, a Rosenthal Institut for Holocaust Studies ösztöndíjasa: Emlékezés és elbeszélés
Az irodalmi est támogatója a Nemzeti Kulturális Alap és a Pécsi Szabadművelődési Alap.
(A Művészetek Háza és Izrael Pécsi Barátainak Köre közös rendezvénye.)

27. KEDD, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

MÉG NEM HALT MEG A FILMMŰVÉSZET...
BERNARDO BERTOLUCCI: LOPOTT SZÉPSÉG (színes, olasz film, 115 perc)
Szereplők: Liv Tyler, Jeremy Irons, Jean Marais
(A JPTE Pszichológia Tanszéke, a Pszichiátriai Egyesület és a Művészetek Háza közös rendezvénye.)

28. SZERDA, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

HÁZIMOZI
CLAUDE SAUTET: VINCENT, FRANCOIS, PAUL ÉS A TÖBBIEK (1974)
(színes, szinkronizált, francia-olasz film, 118 perc)
Szereplők: Yves Montand, Michel Piccoli, Gerard Depardieu, Serge Reggiani
A film a francia társadalmat meghatározó középpolgárságnak szinte illusztrációs hitelességű lenyomata.

29. CSÜTÖRTÖK, 18 ÓRA, BREUER MARCEL TEREM

A FRANCIA HADIFOGLYOK PÉCSETT A NAPÓLEONI HÁBORÚK IDEJÉN
Dr. Nagy Gábor előadása (Az Alliance Francaise rendezvénye.)

KÖZLEMÉNYEK
ZSŰRI
Tervek beadása: 1998. október 5., 15.
Bírálat: 1998. október 8., 22.
A CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR ÉS A HÍRLAPOLVASÓ NYITVATARTÁSI IDEJE:
hétfő-kedd: 15-17 óráig, szerda-csütörtök: 10-14 óráig
A könyvtárat és a hírlapolvasót csak klubtagok látogathatják.

11
ÉVES A

MŰVÉSZETEK HÁZA

7621 Pécs, Széchenyi tér 7-8. Pf. 403.
Telefon: (72) 315-388, 315-045, 315-229
Fax: (72) 336-128
Igazgató: Molnár G. Judit
A Művészeti Tanács elnöke:
Bertók László József Attila-díjas, Babérkoszorús költő
Háznagy: Brandstätter György
A Ház nyitvatartási ideje: hétfőtől - péntekig 8-19 óráig,
illetve a rendezvények végéig

IMPROVIZÁCIÓS KURZUS ZONGORISTÁKNAK

Október 15-től 17-ig,
délelőtt 10-13 óráig, délután 15-17 óráig.

A kurzust **BINDER KÁROLY**
zongoraművész, zeneszerző,
a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola
Jazz Tanszakának tanára vezeti.

Felelős kiadó: Molnár G. Judit
Készült a Tér Nyomdai és Grafikai Stúdió közreműködésével
Molnár Csaba nyomdájában.

A MŰVÉSZETEK HÁZA TÁMOGATÓI KÖRE – 1998

(Lezárva 1998. szeptember 20-án)

Köszönjük a Művészetek Háza barátainak, klubtagjainak pártfogó támogatását.
Jelzések: ● Klubtagok és pártfogók
Ahol nincs városnév feltüntetve, azok a támogatók pécsiek.

Dr. Ács Imre – Kisdér
● Dr. Aknai Tamás
Dr. Aracsi László
● Apagyi Mária
● Bánky József
● Barth István
Dr. Bárdi László
● Dr. Bachman Zoltán
Belénessy Csaba
Prof. dr. Bellyei Árpád
● Dr. Berki László
Dr. Bernáth József
● Bertók László
Prof. dr. Béjácz Iván
Bíró János
● Bognár József
● Bükkösdi László
● Brandstätter György
● Brandtner és Tsa
● Csaba Gyula
● Csaba Zita
● Csáki Klára
● Csille Márta
● Csikós Miklós
Csíkszentmihályi Róbert – Szentendre
● Cseh Ildikó
Dr. Csefkó Ferenc
Csefkó Judit
● Csonka Károly
Csorba Győzőné
● Csuhai István
● Dani Sándor
● Deák Zsuzsa
● Dénesi Ödön
● Dévényi Ildikó Éva
● Dévényi Sándor
Prof. dr. Dóczi Tamás
● Erdős János
Prof. dr. Flerkó Béla
Dr. Fendler Kornél
Dr. Fenyvesi Csaba
● Fertői Miklós
● Forgó György
R. Fürtös Ilona – Nagykanizsa
● Gállos Orsolya
● Gazder Antal
● Gárdonyi Tamás
● Gerő Pál
● Géber Sándor
● Gyenes Zsolt
● Györe Károly
● Dr. Görcs Mária
● Gömöry János
● Hübner Mátyás
● Hajós Eszter
Harnóczy Örs
● Dr. Haraszti Ádám
Heinemann István
Dr. Herendi Eszter
● Herke Balázs
● Horváth András
● Horváth Margit
● Dr. Iglói Zoltán
Prof. dr. István Lajos — Szombathely
Prof. dr. Jobst Kázmér
Joel Magny — Budapest
● Kampis Kristóf
● Koszits Attila
● Kertészfi Ágnes
Kirics Márta
● Kisbalázs György
● Kis Margit
● Kistelegdi István
● Kis Gadó Imre
Dr. Kleisz Teréz
Koltai Péter — Szentlőrinc
Kós Lajos
Prof. dr. Kovács Bálint
● Kovács Judit
Dr. Kovács Sándor
● Körtvélyesi László
Kő Pál — Budapest
Prof. dr. Kránitz János
● Knoll Éva
Lakatos György — Budapest
● Lantos Miklós
● Lantos Ferenc
Láng Tiborné
Prof. dr. Lenkei Péter
● Lovász Andrásné
● Magyar János
● Marsai Ágnes
● Makay Ida – Véménd
● Mánfai György
● Máthé András
● Dr. Mátrai Béla
● Meliorisz Béla
● Mendöl Zsuzsa
● Molnár Jánosné
● Molnár Sándor
Dr. Móró Zsuzsa
● Müller Mária
● Művészeti Szakközépiskola
● Nádas Éva
● Novotny Béla
● Olteán Magdolna
● Dr. Pandur József
● Pákolitz Istvánné
Dr. Páli Kálmán
Papp Béla
● Dr. Papp Zsuzsa
● Polgár Marianna
● Peák Terézia
Pergerné dr. Szabó Piroska
Dr. Pitti Zoltán – Budapest
Prof. dr. Pintér András
Prof. dr. Pytel József
● P. Müller Péter
Dr. Rácz Sándor — Komló
Radó Gyula — Budapest
● Rádóczy László
● Rádóczy F. László
Dr. Répai Gábor – Kadarkút
Rétfalvi Sándor – Nagykanizsa
Dr. Révész Mária
● Révész Márta
● Rigó István
Dr. Romváry Ferenc
● Rónay Márta
● Sárkány József
Dr. Schmidt Gábor
● Simon István
Simonné dr. Bárdy Zsuzsa
Dr. Stark András
● Dr. Sélley Elek
● Sólyom Katalin
● Soltész László
● Soltra Elemér
Dr. Somfay Magdolna
● Sós Klára
● Surányi Anna
Stenczer Béla
Strém Kálmán – Budapest
● Prof. dr. Szabó István
● Szatyor Győző
● Dr. Szirtes Gábor
● Dr. Szirtes Gáborné
Dr. Szekeres György
● Szederkényi Ervinné
Szentgyörgyi Miklós
● Szoyka Pál
● Sztankov Stefán
● N. Szabó Sándor
Dr. Takácsy Imréné
● Tasnádiné Rónaky Edit
● Tillai Ernő
● Dr. Tímár Károly
Tóth Sándor – Kozármisleny
Prof. dr. Tóth József
● Dr. Török Andrea
● Trischler Ferenc
● Tüskés Tibor
● Uherkovich Ágnes
Újházi Péter – Székesfehérvár
● Unger Pálma
Yaron Mayer – Budapest
● Valkó László
Dr. Varga Levente
● Varga Márta
Vári Éva
● Veres Lajos
● Vida Gyula
● Vidákovics Antal
● Dr. Vidor György
Dr. Veszprémi Béla
● Weiler Árpád
Wéber Ádám – Mohács
● Wunderlich Ilona

és az
EGIS Rt.
DSB PRODUKCIÓS BT.
FENYVESI BT.
MOLNÁR NYOMDA
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
PÉCSI VÍZMŰ RT.
PANNONMEDICINA GYÓGYSZERKERESKEDELMI RT.
PANNON PATIKA
POLYGRAM BUDAPEST
SUSI BT.
SOROS ALAPÍTVÁNY
ROTARY KLUB
VÁROSI VAGYONKEZELŐ KFT. – PÉCS
WARNER MUSIC HUNGARY

A MŰVÉSZETEK HÁZA FŐ TÁMOGATÓJA: PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

KISS Ferenc gyűjtő

Egy tánc arról, ami a Semmi előtt van

A Darmstadti Balett vendégjátéka

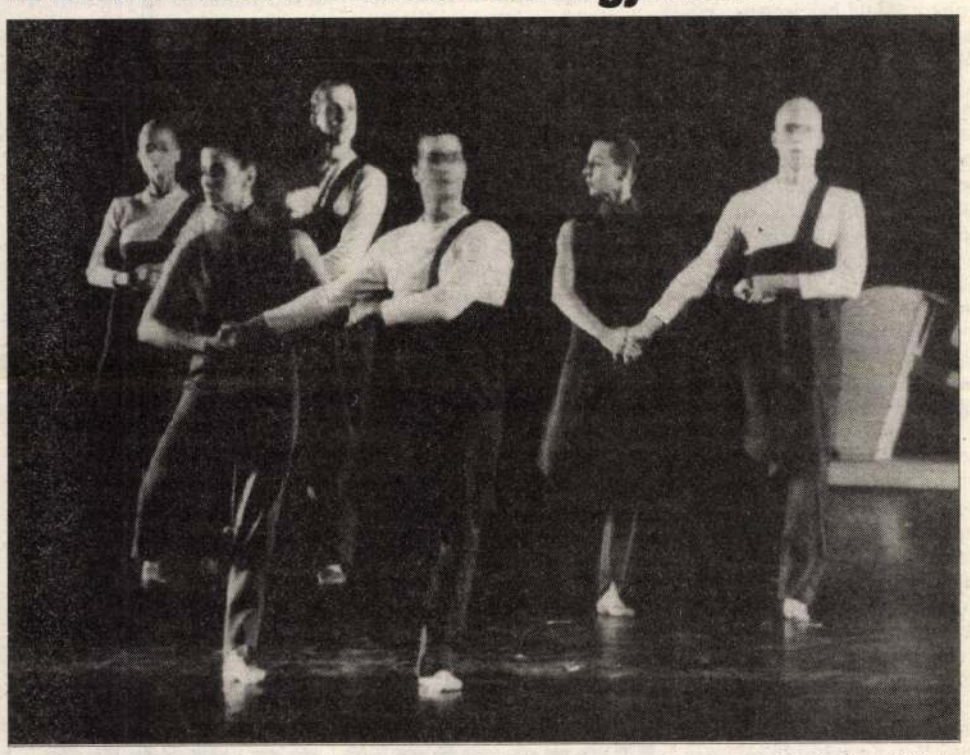

Fotó: Nagy László

A szegediek vendégszereplését két előadással viszonozta pénteken és szombaton a Darmstadti Balett. A „Letzte Sonne" (Utolsó Nap) című, Franz Schubert zenéire komponált koreográfiát mutatták be mindkét alkalommal a Szegedi Nemzeti Színházban. Ez a mű, Andris Plucis alkotása volt két évvel ezelőtt az akkor újjászerveződött együttes bemutatkozó előadása és az ősbemutatónak jó szakmai visszhangja és közönségsikere volt Németországban.

A balettet tizenhárman táncolják; *Wolfgang Klee* festőművész, akit *Plucis* a díszletek és jelmezek tervezésére kért föl, seszínű és elformátlanító ruhákba, afféle munkásoverállokba öltöztette a szereplőket, a színpadot pedig, időről időre, meghatározott rend szerint statikus monumentumokkal népesítette be. Ezek jól kivehetően emberalak-stilizációk – egy óriás és sok törpe, egyként valamely robotszerűen űzhető munkához görbülten, meghajolva. Bármilyen konstellációban tolják be a színpadra ezeket, nyomasztóan mozdulatlan jelenlétük és táncosok dinamikus mozgása közötti feszültség előáll, s a plasztikusan tagolt tér – kiegészülve a fények és árnyékok kontrasztjával – valamiféle csapdaélmény bűvkörébe vonja a nézőt.

A videoklip-szerű színpadi képek – a zene hangszalagról és *Michael Fronmayertől* (zongora) élőben hangzik – arról a „tág csapdáról" beszélnek, amely az életünk – szemközt a Semmivel, a Halállal. A balett témája: az ismétlődően és fájdalmasan reménytelen emberi viszonyok, a szolgaság, a brutalitás, a hangyaszorgalmúak értelmetlen serénykedése és az uralkodók értelmetlen agresszivitása – meg a folytonos emberi vágy a paradicsomi állapotok után. Mindehhez nélkülözhetetlen némi távolságtartó irónia, ehelyett viszont két direkt-didaktikus, beszédes, pantomimes jelenet van. A táncosok a korhűséget ironizáló jelmezekben apró szatírákat adnak elő arról, hogyan dirigálnak a Napoleon-szerű, pillanatnyi félistenek, s hogyan cserélnek helyet egy pillanat alatt megkínzott alattvalóikkal. Így megyen a világ – mondja nem túl meggyőzően Plucis. E közjátékoknak mégis megvan a maguk polgárpukkasztó ereje: a táncszínházban mindent lehet...

A csapat imponáló tánctudása tette a legnagyobb hatást – még dramaturgiai bajokat is el tudott halványítani. A szólókra nem, a fegyelmezett együttes munka sok erényének megmutatására viszont számtalan lehetőséget adott a koreográfia, s ezzel éltek is a táncosok; Darmstadt színházában erős a balett – üzente ez a vendégjáték.

S. E.

■ ***Indul a szimfonikusbérlet***

Er-hu-koncert a színházban

David Chen professzornak, a Tajwani Szimfonikus Zenekar igazgató-karnagyának vendégszereplésével nyílik meg hétfőn 19.30-kor a Nemzeti Színházban a Szegedi Szimfonikus Zenekar idei önálló hangversenybérletének előadássorozata. A neves tajwani dirigens vezényletével a szegedi szimfonikusok Beethowen III. Szimfóniája mellett két, romantikus nagyzenekarra írott huszadik századi kínai darabot szólaltatnak meg a ma esti koncerten.

Igen érdekesnek ígérkezik a „Capriccio Great Wall", vagyis a Nagy Fal Capriccio, amelyet Liu-Win-Csin kínai zeneszerző 1982 tavaszán fejezett be. A concerto különlegessége, hogy a hazai koncerttermekben ritkán megszólaló er-hu szólóhangszerre íródott. Az er-hu ősi kínai kéthúros hegedű, amelynek vonója a húrok között játszik. A különös hangszer megszólalásával oly hatást vált ki, mintha emberi énekhangot utánozna – szoprán változatát a tradicionális kínai operákban használják. A mai előadáson a hangszert a világ legjobb er-hu szólistájának tartott *Chen Jiebling* művésznő szólaltatja meg, aki 1984-ben a világ első er-hu recitálját tartotta meg a Sanghaji Koncertteremben (a kivételes sikerű előadásra a világ 26 országából érkeztek szakemberek, s egész Kínában egyenesben közvetítette a tévé s a rádió). A hangversenyt *Chiang-Wen-Ye* kínai dallamokra és táncokra írott rapszódiája vezeti majd be. A darab 1963-ban született, azokban az időkben, amikor a kínai zeneszerzőt politikai kirekesztettség sújtotta – alkotómunkája professzori állásába került. A kéttételes mű (Rondo és Allegro) a falusi élet egyszerűségét és életörömét közvetíti.

A hétfői koncertnek rangot ad *David Chen* karmesteri vendégszereplése. A tajwani professzor a helybéli zeneakadémián, majd a salzburgi Mozarteum Zeneakadémián szerzett zeneszerzői, karnagyi, valamint fafúvós-hangszeres diplomát. Előbb szimfonikus zenekarok és neves kórusok vezetőjeként szerzett elismerést, majd vendégkarmesterként többször kapott nemzetközi (japán, osztrák) meghívásokat. Az elmúlt években a kínai zene kadenciaesését és -emelkedését tanulmányozta. Ő volt az, aki bevezette a kínai és az európai hangszerek közös használatát, ugyanakkor kínai zenét európai kamarazenévé írt át. Megalakulása óta a Kínai Zenekari Társaság elnöke és őt javasolták az Ázsiai–Csendes-óceáni Zenekari Unió elnöki tisztjére is. Személyében gazdag kifejezésvilágú karmestert ismerhet majd meg a ma esti közönség.

Panek Sándor

„Őriznek engem, óvnak, szeretnek -"

József Attila-kéziratok és -dedikációk a Somogyi-könyvtárban

Galkó Bence színművész ihletetten mondott József Attila verseket, Lengyel András irodalomtörténész sok idézettel beszélt a költőről, valamint arról az emberről, aki a szegedi irodalomkedvelőknek most annyi érdekes böngésznivalót, irodalmi, filológiai csemegét tálalt föl. Így nyílt meg pénteken a Somogyi-könyvtárban a József Attila kéziratait és dedikált könyveit bemutató kiállítás, amely része Kiss Ferenc müncheni antikvárius gyűjteményének. A gyűjtő az idén, a Petőfi Irodalmi Múzeumban állította ki Magyarországon először az anyagot, s azután hozta Szegedre.

Lengyel András megnyitójából idézünk: *„A gyűjtemény egyszerre irányítja figyelmünket egy nagy költő életének rekvizitumaira, amelyeket egy nagy és szép szenvedély gyűjtött egybe, s gondolkodtat el életünk, világunk dolgairól... A kutató figyelmét is fölkelti, az érdeklődő olvasóét is... Az ilyen dokumentumoknak azonban külön öröme van – a bibliofil élvezete. Az 'eredetivel' való találkozás élménye; a költő kéztrásának megpillantása ugyanis az egykorvolt személyesség varázsát idézi föl. Azt, amit a legjobb, legtökéletesebb hasonmás sem tud megadni, de ami benne van egy pár soros, rövid dedikációban, egy, a költő kezevonását őrző papírszeletben is. A nagyság egyediségének varázsa ez."*

Az első kiállításra (a budapestire) a Szép Szó Alapítvány és a Haris Kereskedőház Kft. támogatásával az irodalmi múzeum könyvet adott ki ötszáz számozott példányban, ebből kettőszázötven példány a költő nővére, *József Eta* aláírásával jelent meg (kapható a Somogyiban). Ebben írja a gyűjtő, *Kiss Ferenc: „Szeretnénk emléket állítani azoknak, akik kisebb-nagyobb mértékben részt vettek József Attila életében, segítői, társai voltak különböző költői korszakaiban."*

A tárlókban ott a Szépség koldusa című kötet, a dedikációval *Tettamanti Bélának*, a makói gimnázium önképző köre tanárelnökének, aki *„...mindig szidott... de azért mégis, tudom, hogy szeret egy kicsikét..."*, és persze a – kéziratos – Versek Mártuskának, a makói internátusigazgató Madonna arcú lányának. A Délmagyarország Hírlap- és Nyomdavállalat Rt. kiadásában 1925-ben megjelent Juhász Gyula-kötet, a Testamentum 1928-ban kelt ajánlása még az irodalomtörténészt is meglepte: „József Attilának 'szerelmes fiamnak'...

„Én most már Lucát szeretem!" - állt egy nap a költő *Gyenes Gitta* elé; a festőművésznő 12 éves Luca lányának emlékkönyve is látható a kiállításon, amely őrzi a „Nyár volt" egyik változatát. A Medvetánc kötetbe írt verses dedikáció – kávéházi emlék; feltehetően a fizetség volt a költő ebédjéért.

Nem soroljuk tovább, ezt valóban meg kell nézni: a költő mesterei, szerelmei, barátai és ismerősei közül csak néhányan „szerepelnek" a tárlaton, de a cseppben ott a tenger.

A Somogyi-könyvtárban pénteken megnyílt, József Attila-kéziratokat, dedikációkat és más relikviákat bemutató tárlat anyaga Kiss Ferenc tulajdona. A megnyitóbeszédben mondta Lengyel András irodalomtörténész: „Nem ismerem őt személyesen, nem tudom, milyen ember, csak teljesítménye és gesztusa áll előttem, s tölt el tisztelettel. Íme egy müncheni antikvárius és műkereskedő, aki nemcsak veszi és eladja, azaz közvetíti kulturánk értékeit, de össze is gyűjti a szívének kedves költő relikviáit, s amit szívós munkával fölkutatott, ha egy-egy kiállítás erejéig is, megosztja velünk. A magángyűjtemény közkincs lesz." A megnyitón egyre azt az ősz, öreg embert kerestem, a kissé nyilván „bogaras", egyszenvedélyű és egyedülálló müncheni antikváriust, egykori hazánkfiát, akit elképzeltem magamnak... Kiss Ferenc lezser eleganciájú, kellemes arcú, közvetlen modorú fiatalember.

■ ***Kicsoda Ön?***

– Kiss Ferenc, antikvárius és műkereskedő, München. Hosszú s-el írom a nevemet.

■ ***Jó, akkor másként kérdezek: mikor és hogyan kezdett könyveket és kéziratokat gyűjteni?***

– A 80-as évektől gyűjtök. A Zeneművészeti Főiskola hallgatója voltam Budapesten, zongora tanszakon tanultam és karvezetést. Amikor végeztem, elmentem zongorakészítőnek, azt is megtanultam.

■ ***Elárulja, hány éves?***

– Harmincegy.

■ ***Miért kezdett irodalmi relikviákat gyűjteni?***

– Ezt mindig megkérdezik tőlem és mindig hallgatok, mert nem tudom, mi a pontos válasz. Jött. Egyszer bementem Pesten az antikváriumba könyveket eladni és valaki épp

„Az én József Attilám"

Kiss Ferenc müncheni antikváriusa kincsei

akkor hozott egy 1880-ban készült Liszt Ferenc fotót; annyira beleszerettem, hogy a könyveimért kapott 600 forintért azonnal megvettem. Így kezdődött.

■ ***És miért specializálódott?***

– Mert egy főiskolásnak akkor sem volt bő a pénztárcája. Gyűjtöttem én Babitsot is, Kosztolányit is, de amikor találtam egy József Attilát, mindkettőt oda kellett adnom érte – ilyen egyszerű ez.

■ ***Hogyan került Münchenbe?***

– Hat évvel ezelőtt kimentem Frankfurtba, az ottani rádiózenekar zongoristája voltam, minden jól ment, szuper volt. És egyszer, egy házépítés közben eltörtem a kezem. És akkor valamit ki kellett találni, szerencsére ott volt nekem a hobbim, a könyvek. A művészeti könyvekkel kezdtem foglalkozni, például Chagall által illusztrált és aláírt kis példányszámú könyvekkel, Picasso-könyvekkel és így tovább. Így lettem antikvárius. A vevők felhívnak telefonon, jönnek, én zongorázom, megkínálom őket teával, süteménnyel...

■ ***Úgy értsem, nem egyszerűen egy boltja van, hanem afféle irodalmi-művészeti szalont működtet? Összegyűlnek, zenélnek, beszélgetnek, böngészik a kincseit?***

– Valahogy így. Szeretem, ha egyszerre többen jönnek, mert akkor megismerkedhetnek egymással is, tudnak csereberélni, közben megeszik a szendvicseket és mivel ők is olyan emberek, akik tudnak valamit, élvezzük egymás társaságát.

■ ***Ez egy szűkkörű nemzetközi társaság?***

– Igen.

■ ***Mekkora a József Attila gyűjteménye?***

– Nagy. Számot mondjak? Több, mint félszáz dedikált könyvem van.

■ ***Kiemelne valamit, sztvének kedveset a kiállítási anyagból?***

– A Gebe Mártának írt verseket, a Tettamanti Bélának dedikált könyveket. Hogy miért? Minden onnan indult. S ez a kiállítás arról szól, kik milyen hatással voltak József Attilára.

■ ***A gyűjtők többsége eldugja a kincseit a ládafiába; ön miért mutatja meg mindenkinek?***

– A dugdosós gyűjtőket igyekszem fölkutatni és megvenni tőlük, amit elzárva tartanak; aztán megmutatom, mert ez mindenkié és mert ilyen vagyok. Az is lehet, hogy zongoristaként hozzászoktam a szerepléshez és most, hogy ezt már nem tehetem, kompenzálok... Vegyem komolyan a kérdését? Azt is gondolom, hogy most ideje van egy új József Attila-kép alakításának.

■ ***Milyen kép lesz ez?***

– Gyűjtő vagyok, nem irodalomtörténész, nem filológus; semmi más, csak gyűjtő, mindamellett, hogy most megbíztak, készítsem el az irodalmi múzeum által jövőre kiadandó József Attila levelek és kéziratok katalógusát, plusz egy készülő nagy József Attila kiállításra a teljes kronológiát várják tőlem. Tehát kutatok, persze, mint minden gyűjtő; megvan a magam József Attilája – de ez személyes.

■ ***Van-e hasonló, kitüntetett helye másoknak is a gyűjteményében?***

– Hogyne. A háború utáni magyar íróknak, költőknek. Jelentős Weöres Sándor és Pilinszky-gyűjteményem van, de Baróti Szabó Dávid, Kölcsey, Kazinczy-kéziratim is, rengeteg Ady... A közeljövőben a Római Magyar Akadémián tervezek kiállítást – keresztmetszetet mutatok a magyar irodalomból.

Sulyok Erzsébet

■ **Hubertus-mise**
■ **Puskák, sólymok, kutyák**
■ **Találkozás a csongrádi határban**

A vadászok, ugye, szeretik a vadat?

Vadászok a természeti értékek megőrzéséért! – ez volt a II. Országos Vadásznap jelmondata. Célja pedig egyrészt a magyar vadászati kultúra fejlesztése, ennek megmutatása a nem vadászoknak; másrészt az ökológiai szemléletű vadgazdálkodás népszerűsítése a vadászok körében. Felavatták Majkon a Magyar vadászok zászlaját és az arra érdemes vadászok első ízben kaphatták meg a Hubertusz Kereszt bronz fokzatát.

Csongrádon az eső miatt egy kicsit késve kezdődött meg az ünnepi rendezvény a vadásztanulók gyakorlóterepén, de a kedvezőtlen időjárás ellenére is 4-500-an eljöttek. Zömmel vadászok és azok hozzátartozói.

Először *Borza Antalnak*, a Nemzetközi Vadászati Tanács tisztségviselőjének Ausztriából küldött üzenetét olvasták föl, melyben szívélyesen köszöntötte a megye vadászait a Diána napján tartott ünnep alkalmából. „A vadászat ügye napjainkban sokféle megpróbáltatásnak, szorongattatásnak van kitéve, nem csupán Magyarországon, de világszerte is – írta egyebek közt.– Ezért ne legyenek gátlásaink abban, hogy a vad gondozása és a természet védelme ügyével a nyilvánosság elé kilépjünk! Rendezvényüket hasznosnak és áldásosnak tartom... ”

Dr. Farkas László államtitkár, régiónk köztársasági megbízottja azzal kezdte nyitóbeszédét, hogy a vadászoknak, ennek a jelentős civil szerveződésnek a hagyományteremtő

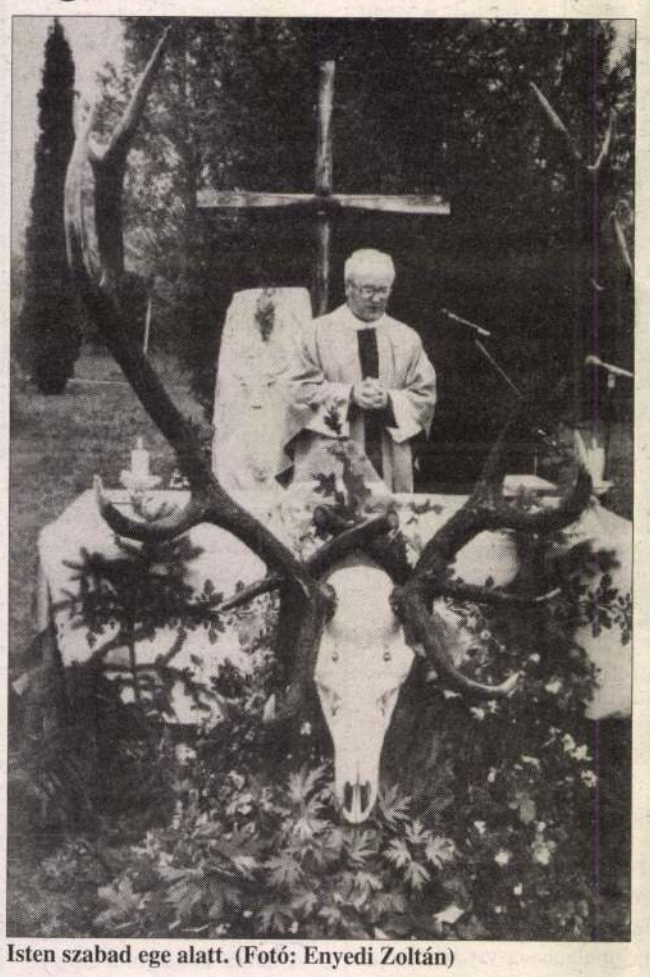

Isten szabad ege alatt. (Fotó: Enyedi Zoltán)

kezdeményezést örömmel kell fogadnunk és felkarolnunk. A csodaszarvas legendáról tett említést, majd egy másik legendáról, mely egy püspökhöz kötődik, aki Franciaországban. a 770-es években látott egy szarvast és annak agancsai között egy keresztet, tehát a vadászat kötődik a kereszténységhez is. S egy ilyen napot, mint a mai, Hubertusz misével lehet kezdeni, ez is ennek az országnak a keresztény hagyományai közé sorolható, melyet ápolni kell.

Szót kért Pergovátz úr, aki szerint olyan az időjárás itt, mint szűkebb hazájában – Németországban – szokott lenni, s reméli ez nem rontja el a hangulatot. Majd bejelentette: *szeretne a szegedi régióban egy vadászkürtös társaságot alapítani.*

Ezután *Zsótér Antal*, csongrádi kanonok cerebrálta – Isten szabad ege alatt – a Hubertusz-misét. (A kereszt melletti fafaragás *Schimmer Sándor* felgyői fafaragó munkája.) Közreműködött a Szegedi Szimfónikusok fúvós kvartettje. (*Arany László, Molnár Beáta, Putnokiné Vass Éva* és *Sipos Géza.*)

A szakmai programokra – toronykakas lövészet, solymász- és vadászkutya-bemutató – többszázan voltak kíváncsiak.

Az *őzpörköltfőző-versenyben* tizenhárman vettek részt. Első lett a szentesi *Révész András* (Hubertus Vadásztársaság), második *Meszlényi János*, Vásárhely (az Előre Vadásztársaság fővadásza) és a harmadik *Nagy Sándor*, Szeged (a Széchenyi Vadásztársaság elnöke). Nemcsak a díjazott pörköltéknek volt sikerük, elfogyott mind.

A délutáni órákban a vadászoktatásnak is helyt adó *Bársony István* iskolában *Vass Tamás* igazgató nyitotta meg a *szakmatörténeti kiállítást*, mely átfogja a vadászat multját és jelenét.

A Csongrád Galériában a *Vadászat és a természet a képzőművészetben* címmel *Losonczi Zoltánné*, Csongrád város polgármestere nyitotta meg *Kligl Sándor, Andrássy Gabriella, Pataki Ferenc. dr. Soós László, Erdős Péter, Holler László, ifj, Holler László, Fodor József, Mráz János, Papp György, Hézső Ferenc, Zsile György és Lelkes István* alkotásaiból összeválogatott tematikus tárlatot, mely kivételes élményt nyújt az érdeklődőknek...

Bálint Gyula György

A Mavad Rt. kötvénye

A Mavad (Magyar Vadgazdálkodási és Kereskedelmi) Rt. 200 millió forint értékben kötvényt dobott piacra. A kétéves futamidejű kötvény „A” és „B” sorozatát egyenként összesen 100–100 millió forint névértéken bocsátották ki.

A kötvény „A” sorozata évi bruttó 20 százalékos kamatot fizet, a „B” sorozatra évi bruttó 21,5 százalékos kamatot kaphatnak a befektetők. A kamatfizetés negyedévenként történik majd, így a hozama az „A” sorozat esetén éves szinten 21,55 százalékos, a „B” sorozat pedig évi bruttó 23,3 százalékos hozamot biztosít.

A kibocsátó cég visszavásárolja névértéken a kötvényeket, ha a befektető egy év után vissza akarja váltani az értékpapírokat.

A befektetés biztonságát a kibocsátásról szóló szerződésben egy külön klauzula javítja. Ez úgy rendelkezik, hogy ha a Mavad úgynevezett kamatfedezeti mutatója (a cég vállalkozási eredménye hányszor fedezi a kamatfizetési kötelezettségeit) 3 alá csökken, vagy a cég eladósodottsági mutatója (a kamatozó adósságállomány osztva a cég saját vagyonával) meghaladja a 25 százalékot, a kötvényeket az időarányos kamattal megnövelt értékben vissza kell fizetni a tulajdonosoknak. Jelenleg a cég eladósodottsági szintje mintegy 15 százalék, a kamatfedezeti mutató pedig 5 körül alakul. Eddig még hazánkban egyetlen kötvénykibocsátáskor sem írtak ilyen pontot a kibocsátásról szóló szerződésbe.

Az „A” sorozatból eddig döntően vállalatok jegyeztek, a „B” sorozat papírjaiból pedig pénzintézetek és vállalatok, vegyesen.

Garantált ár újabb agrártermékekre

Garantált felvásárlási ára lesz a búzán kívül további négy mezőgazdasági terméknek – jelentette be Medgyasszay László, a Földművelésügyi Minisztérium politikai államtitkára szombaton, egy Baján rendezett nyílt nap keretében tartott fórumán. A garantált felvásárlási árak – a minőségtől függően alsó és felső határok között – jövő év januárjától lépnek életbe, a sertésre, a szarvasmarhára, a tejre, a kukoricára vonatkozóan. Medgyasszay László a garantált árak nyilvánosságra hozatalának határidejét ez év október elsejében jelölte meg. Elmondta: a szarvasmarha és tej garantált árának meghirdetésében előfordulhat nemkívánatos csúszás, mivel sajnálatosan nem működnek azok az intézmények – például a terméktanácsok – amelyeknek működniük kellene.

■ Háromnapos ünneplés után, a már-már hagyományteremtő III. Makói Nemzetközi Hagymafesztivál bezárta kapuit. Idén is rangot adtak a rendezők a neves eseménynek, hiszen minisztertől államtitkárokig, s még a Parlament mezőgazdasági bizottságát is el-, meghívták a Maros-parti városba, s igencsak megtetézve, még hagymásbálat is hirdettek. Kétségtelenül, a legnagyobb tanulságokkal és hasznosítható tapasztalatokkal a gazdasági fórum kecsegtetett, amelyet a zárónapon dr. Mihály Zoltán országgyűlési képviselő megnyitója után Lehmann István, a Csongrád megye Közgyűlés elnöke vezetett. Meghívott előadók: Szabó Iván pénzügyminiszter, Pongrácz Tibor államtitkár (ÁVÜ) és Bogár László államtitkár (NGKM) volt.

Mit tudhatott meg a népes hallgatóság a majd' háromórás gazdasági fórumon? A táj és a hagymatermesztés szempontjából talán nem is olyan sokat, hiszen a konkrét kérdezz-felelek vitában kiderült, ez az igen kedvelt világhírű kincsünk, továbbra is (túl) csípős marad. A fajtanemesítéssel, -kutatással kapcsolatban tisztázódott, annak ellenére, hogy több forrásból is juthat(na) pénz erre, mégis a legtöbbet, a legnagyobb támogatást a termelőktől várnák. Igen ám – a tanácskozás egyik sarkalatos pontja éppen a termelői kockázatvállalásra épült –, de a termelőknek nincs erre pénze. *Seres Gyula*, a makói Kossuth Szövetkezet (országos hírű és kiváló termelési eredményeiről híres) elnöke kifejtette; teljes káosz és bizonytalanság uralkodik a gazdálkodásban, gaz-

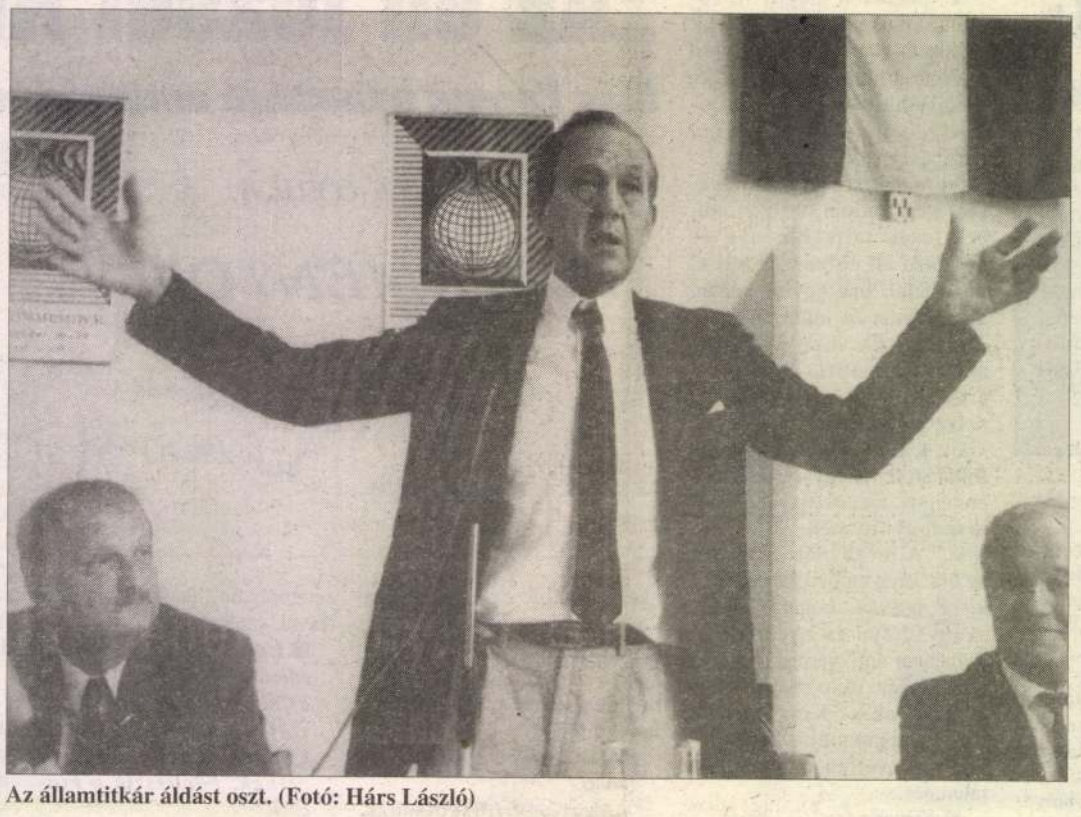

Az államtitkár áldást oszt. (Fotó: Hárs László)

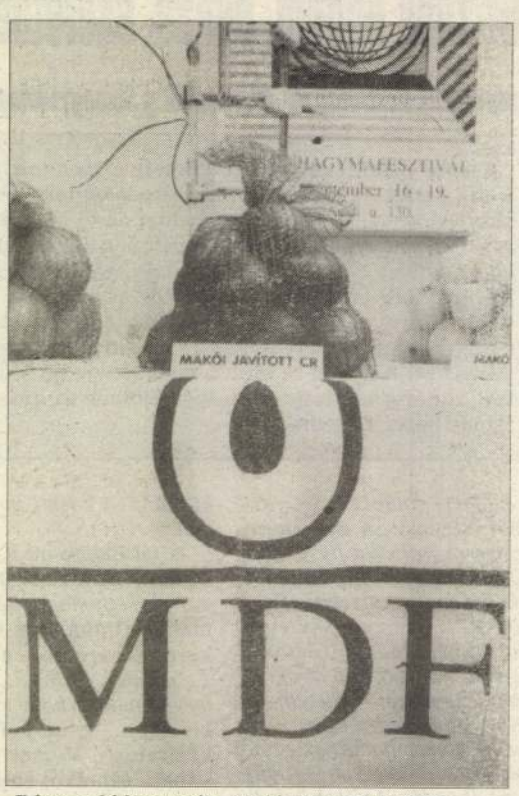

Pártosodó hagymák. (Fotó: Enyedi Zoltán)

Csípős kincsünk: a hagyma

Véget ért a makói seregszemle

daságban, míg ők átlagban 50–60 millió forint évi tiszta nyereséget értek el a korábbi esztendőkben, addig tavaly már csak 4 millió forintot. Ebből hogyan áldozhatnának? S nincsenek rózsás helyzetben a kistermelők, a farmerként gazdálkodni akarók sem. Az óriásira nyílt agrárolló egyformán sújt itt mindenkit. Tehát az is megtörténhet, hogy szép lassan kihal a jó makói hagymafajta, és bizony akkor idővel hagymafesztivál sem lesz. Vagy ha igen, minek?

Az általánosítható tapasztalatok ismertek; *nincs a mezőgazdaságban jövedelemtermelés*, s amíg ez nem lesz, addig a táj felvirágoztatása sem egy ilyen ünnepélyes seregszemlén múlik, annak ellenére, hogy az országos termésből a vöröshagymatermés 40 százalékát, a fokhagymatermés 95 százalékát adja Makó és vidéke. Némi remény azért körvonalazódik a jövőre nézve, *az agráriumra több gondot és támogatást fordít majd a kormányzat*, de természetesen a gazdaság átalakításában szükséges lépésként (különböző hitelek, támogatások, bankkölcsönök). Egészen más lenne itt a helyzet, ha nem 21 milliárd dollár államadóssággal kezdődött volna a rendszerváltás, bármi hihetetlen, de egy-két ország között Magyarország is pozitív költségvetéssel rendelkezne. A terheket cipelve, ugyanakkor (eddig) eltűrve a 300 milliárd forintnyi fekete jövedelmet, melynek mintegy 100 milliárd forint az adóalapja, a nemzetgazdaság elé tűzött irány jó, ezt ismerte el a közelmúltban a Világbank, az IMF-fel kötött megállapodás. A világgazdaságban súlyos recesszió van, nyilvánvalóan ez kihat Magyarországra, amelyet bámulatos rugalmassággal élt át az ország, s tűrőképes lakossága. Az agrárexport drasztikusan visszaesett. Nincs önmagában külgazdaság, a jobb exportfeltételeket az intézményrendszer fejlesztésével, s természetesen az egész gazdaság dinamikusabb működtetésével lehetséges megteremteni.

Mégis biztató, hogy a piacgazdaság kiépülőben, a GDP 50 százalékát magángazdaságok állítják elő, 620 ezer egyéni vállalkozó van, 190 ezer gazdasági társaság, 16 200 vegyes vállalat, s a külföldi tőke sem kerüli el az országot, a kelet-európai térséget illetően, a tőke 60 százaléka ide jött. A földért (kárpótlásért) 1 millió 300 ezer ember jelentkezett, s jövőre már 220 ezer új földtulajdonos lesz, és talán a vidék bankja is funkcionál. Az évtizedek óta kiszipolyozott mezőgazdaság (250–750 milliárd forintnyi tőkét vontak ki belőle) a bankrendszer privatizációjával (is), de a szerkezet átalakulásával főleg, új erőforrásokhoz juthat.

Mindaddig persze a makóiak is (hagymások és nem hagymások) reménykedhetnek.

Sz. Lukács Imre

KISS Ferenc

1x1 tábla

Az 1x1 tábla fenntartói, a Personal Press Project és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület tisztelettel értesíti Önt, hogy

Kiss Ferenc
óriásplakátja

2002. augusztus 27-től megtekinthető Budapesten, a VII. kerületi Lövölde téren.

A továbbiakban nem tartunk plakátavató rendezvényt. E helyett olvasható itt egy rövid ismertető, amely reméljük felkelti érdeklődését és élőben is megtekinti az 1x1 táblán látható plakátművet.

Timár Árpád
Budapest
Üllői út 119.
1091

BUDAPEST 72 27. 8. 03 ÁLLÁSÉRTÉK

MAGYARORSZÁG
028
FORINT

Tanúvallomás:

Már a kora hajnali órákban figyelmes lettem arra, hogy nem az történik a kertben, ami ilyenkor szokott. Nem potyogott a barack, a meggy nem érett, a szőlő közt se járt a rigó. Gondoltam, itt valami történik. Fölhúztam a csizmámat meg a szemöldökömet, és kimentem a kertbe. De hiába ellenőriztem a fákat, a kerítést, néhol még a gyökérzetet is, semmi. Visszamentem a házba, rágyújtottam egy pipára, fölcsaptam a villanyt, mert közben besötétedett. Nem mozdult a szél se. Gondoltam, vihar előtti csend, de vihar nem volt sehol. Nagy süketségemben a villany mellé fölcsaptam a rádiót is, hátha az mond valamit. Öt perc múlva hírek, addig majd meglátjuk. De már nagyon ideges lettem, körbementem a házon inkább. Végre lement a szignál is, és elkezdte. Tudtam, hogy nem mond igazat, hogy csak valami meteorológiai jelenség. Nem lehet, hogy elkezdődött. De biztos, ami biztos, elővettem a kardokat, meg a szíjat is fölcsatoltam a hasamra.

Podmaniczky Szilárd

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alapprogram, Művelődési Bizottsága, Fővárosi Önkormányzat, Béflex, @®©

PPP információ: 06 30 9 704 220 gbakos@c3.hu
STÚDIÓ FKSE
BÉFLEX A kivitel erősíti a szabályt!
@®©

MANIPULÁLT

HARCOS

1x1 tábla

Kiss Gusztáv

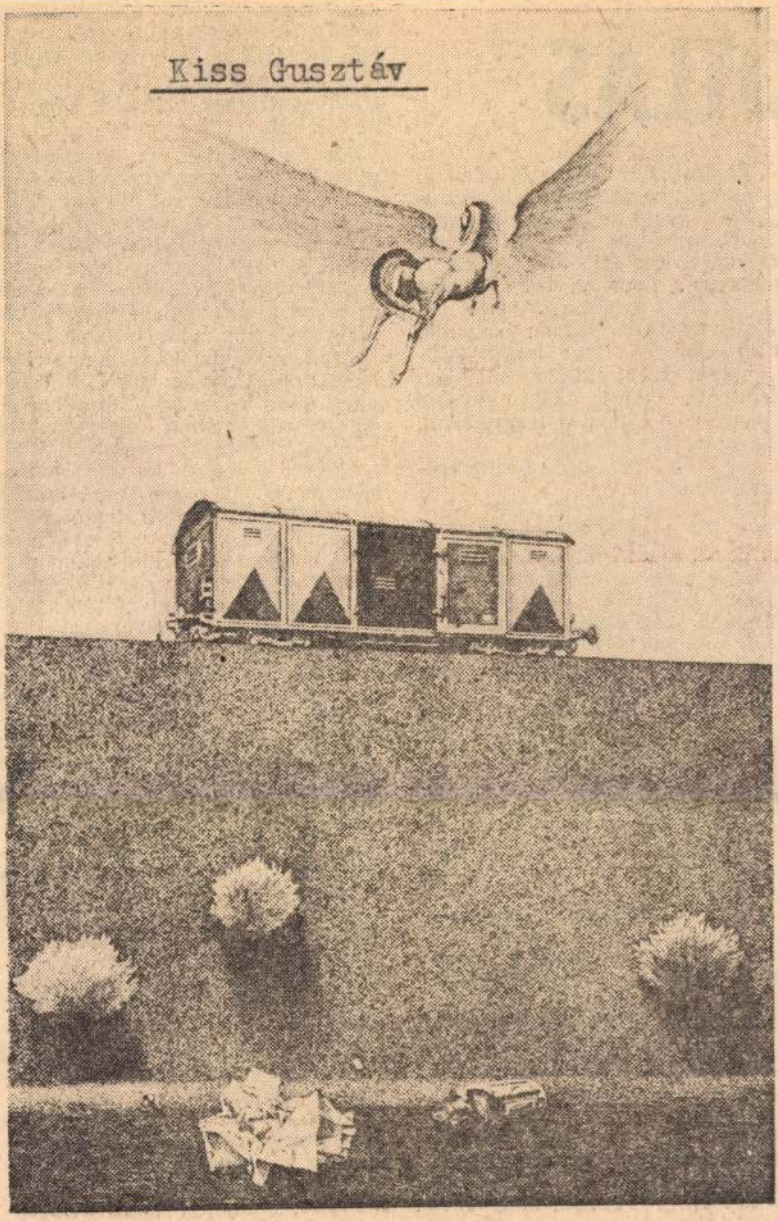

Kiss Gusztáv rajza

Élet és Irodalom. Bp.
1978. JÚNIUS 10.
XXII. évf. 23. sz. 9. lap.

RPÓTLÁS

ból. És Jósika tézisére: „Minden jó regénynek, novellának, elbeszélésnek kell egy fő képzetet fölfogni, s azt bebizonyítani. Ha ez helyesen történik, akkor áll elő az erkölcsi hatás, mely vagy egyenes (direkt) vagy fordított (indirekt)."

Jósika Miklós nagyon sokadik, utolsó könyve, *Emlékirata* 1865-ben jelent meg először, 1977-ben másodszor, Győri János kitűnő utószavával és gondos jegyzeteivel.

És most három idézet.

Gyulai Pál, 1865-ben, Jósika emlékiratát bírálva:

„Sajnos, hogy oly jeles író, mint Jósika, ily minden tekintetben csekély becsű munkával fejezte be pályáját, s még sajnálatosabb, hogy az néhol oly színben tünteti fel őt, aminőben kegyeletes tiszteletünk éppen nem óhajtotta."

Illés Endre, 1975-ben, Jósika emlékiratát felfedezve:

„Emlékezéseinek négy kötete közül a másodikban és a harmadikban Jósika majdnem jó író. Majdnem jelentős író. Persze itt az élet is segíti őt, a saját élete."

Jósika Miklós. önmagáról, az *Emlékirat* egy önfeledt, ösztönösen-őszinte mondatában, a mostani kiadás 382. oldalán:

„Reám az irodalom történelmében — vár még a *feketeleves.*"

Jól sejtette, igaza lett. A valaha volt személyiség szerencséje, hogy nem kellett fenékig innia az irodalomtörténeti ítélet keserű poharát. Vesztesége viszont, hogy nem élheti át önéletírásának feltámadását. Igen hiú szerző volt, boldog lenne.

Jósika Miklós hetven éves, amikor — messze Magyarországtól, kényszerű emigrációjának tizenötödik évében — utolsó könyvéhez, munkabíró író volt világéletében, örökös tervkovács, hetvenedik évében is további könyvekről képzeleg, teljesnek gondolja el önéletírását, amelynek *negyedik könyvé*be belehal.

Az *Emlékirat*ot ma, keletkezése után több mint száz évvel olvasva eltöprenghetünk: mi történt Jósika Miklóssal? A negyvenkettedik és a hetvenedik életéve között, az *Abafi* színfalhasogató sikere és az *Emlékirat*ra következő fanyalgás és csend között? Mi változott a világlátásában, a módszerében?

Amikor valaha híres, mára elfeledett, olvashatatlannak ítélt regényeit írta: Jósika külföldi példaképeinek bűvöletében dolgozott. Ha történelmi tárgyat választott, Walter Scott nyűgözte le, amikor társadalmi jelenségekre csodálkozott rá, Eugène Sue kezét fogta. Nyilvánvaló mestereket választott, de túlságosan a lábuk nyomában maradt. Jósikával nem rövid élete során rengeteg esemény történt: teleszívta magát élménnyel, tapasztalattal. De a regényeiben minden valóságos élményét és tapasztalatát elbillentette, valamilyen hamis — mai eszünkkel mérve hamis — regényírói elképzelés és módszer szolgálatába állította. Megindítóan árulkodó, ahogy az *Emlékirat* szerzője több helyütt megvallja: *valódi* önéletrajzának melyik eseményrészletét melyik regényének melyik *képzelt* mozzanatává stilizálta át. Ő úgy hitte, ez a dolga, ezt kell tennie a nyersanyagával. Ma úgy hisszük, tévedett a hiedelmében.

Mert Jósika önéletírásának a *tények* nyers megvallása és hírüladása az értéke. Ki tudhatná, milyen volt a hetven éves öregember emlékezete? Mit jegyzett meg, mit felejtett el, mit költött át ifjúkorának eseményeiből?

Tudjuk viszont, az *Emlékirat* — hiteles vagy ál-hiteles, de mindenképpen valóságosnak tetsző — tényei nyomán, milyen volt egy főnemesi palota, egy polgári szoba-

Kiss Gábor

Szombaton ünnepeljük Gábor Áron, az 1848—49-es szabadságharc egyik fontos személyisége születésének 170. évfordulóját. Ez alkalomból csütörtökön Budapesten, a Szilágyi Erzsébet fasorban felavatták emlékművét. *Kiss Gábor* szobrászművész és *Vadász György* építész alkotását

... Az emlékmű talapzata régi vashámorra emlékeztet, amelyben egykor Gábor Áron híres rézágyúit öntötték. A talapzat oldalán a szabadságharc hősének domobrműve látható. Gábor Áron emlékét idézi a kőtömbön harangra és ágyúgolyóra egyaránt utaló „kettétört" óriás ércgömb.

Magyar Hirlap 1980/11/28/5

KISS GÁBOR NORBERT

Új művészet

1999/szept.

15.o.

FÜLEP LAJOSNAK

Chartres, 1937. IX. 19.

bb járt, mint én. Nem hiszem, hogy
a mi itt látnivaló. Engem a fárad-
robotban föltöttem az életemet.
t sok érdekeset láttam. Tolnai
, de félek, hogy nem fogom látni,
nnyira fáradt vagyok estére. Kü-

Kiss Gábor, [ ]

L: Farkas Miklós

8.

—: Hid

Népszabadság, Bp. 1978. febr. 7.

Kiss Gábor

Az 1943-ban alakult dunaújvárosi amatőr klubhelyiség tagja.

Németh Edit: Ötéves az amatőr klubhelyiség. Dunaújvárosi Hírlap, 1978. febr. 3.

Kiss Gábor

Farkas Mihály, Kiss Gáb r, Móder Rezső Dunaujvárosi képzőművészek alkotásaiból nyilt kiállitás Dunaujvárosban a Munkás Művelődési Központ aulájában

Magy r Hirlap 1978-32-9

Kiss Sándor dr.

festő Pápán

két képpel szerepelt

a Képzőművészek Vidéki

Szövetsége 1928. évi tárlatán.

DKE X. 220

l o s l e l e t

izetendő illetékek észrevett csonkitása

ya és kelte:

tott:

z okirattal?

Kiss Gábor

Regionális Vizmü mütárgyainak épitészeti és szerkezeti kialakitása, Nógrád. /Kiss Gábor, Péchy Imre, Zsámboki Lajos épitészek./ - Müszaki Tervezés, 1968.9.29-32.l. -Magyar Épitőipar, 1968.1.sz.6o.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti ordalom bibliográfiája - Művtört Írt. 1971.2.sz. 149-182. l.

155. l.

Kiss Gábor, [építész ?]

Irónia - magasztáró tervért

III. díj

— : Közlemény 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 40

Kiss Gábor

levéltáros

1918.

Címiák 1930. 85. l.

Kiss Gábor

1.

Eperjessy 1929

27.1.

ÁRSULAT
EIKKEL
SAINKAT
ATJÁK,
ÁRA
KAPNAK,
OK KÖZÖTT
ÉKON
A

Kiss F.

A kaposvári fonóiskolát épitette /vázlatokkal/.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 98 l.

Kiss Gábor
11 éves

MTK

Szerepelt a Textil KISZÖV képzőművészeti szakkörének első kiállitásán, amely 1963 dec 18-án nyilt meg az Ygressy klubban.

"Csendélet"

Szövetkezeti Hirlap. 1964 jan 3.

MDK

dr.Kiss Gábor, Pápa

Palazzo vecchio Firenze, vizf.
Csesznek, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N.Szal.
1928.jan. 6 l.

Kiss Ferenc

nyomdász - szedő

MDK

A Pesti Hirlapot szedték: Herz János, Kiss Ferenc, Malatin Antal, Prohászka Ferenc. Prohászka Ferenc vezetésével adták át Landerernek a nyomdászok 1848 ápr 30.iki követeléseit. Kossuth számára névnapi köszöntőt írtak:

"Nagyszerü küzdelmid folyamát olvasva utokor
Áldás s hála között zengeni fogja neved."

62.o.

M.D.K.

Kiss Ferenc

Debreceni festőművész képeit hozza a lap: "Pásztortüznél", "Vásári jelenet", "Áldomásivás a vásáron", "Csikósbojtár" és "Szegénylegény" cimekkel.
A "Képeinkhez" c. rovat a festői felvételekről beszél, de nem irja, hogy a felvételek a müvész festményeiről készültek-e.

Képes Családi Lapok, Bp. 1900. okt. 14. 22. évf. 41. sz. 644-645, 651, 652, 653, 656. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kiss Frigyes.

a kapuvári képzőművészkör amatőrjeinek kiállításán rajzai, grafikái szerepelnek. (diák)

m. zs.: Bemutatkozott a kapuvári képzőművészkör.

Kisalföld, 1972. febr. 3.

Kiss Ferenc autószerelő

a Molnár Béla Ifjúsági Ház, első emeletén dolgozik a képzőművészeti szakkör, melynek tagjai közé tartozik,

B.S.: Lináretszet, tusrajz, portré.

Déli Hírlap (Miskolc), 1974. aug. 21.

KISS FARKAS IMRE, festő

Jaksa István, szombathelyi festőt, nevének ismertté válása után 1928-ban beválasztottak a Független Művészek Társaságába. Akkori elnöke Tornay Gyula, a neves orientalista festő volt, alelnökei pedig Klimó István és Kiss Farkas Imre festőművészek voltak. 545.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa / István 542.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 4.szám, Szombathely

Kiss Ferenc 35. l.
~~Hobrán~~

l.

Nemzeti Szalon
II. aukc.

Kiss Ferenc

fémvésnök tanoncz

6 elemi, 2 ip. tan. isk.

3 ipar.

Mintarajz tanf.

Tanár Vasadi Ferenc

10 hónap, jeles.

Iparrajziskola 1909

Pannóniai-antik elemek tovább
plasztikánkban.

magyar művészet és építé
ban nem közömbös, hogy
hagyományoktól átitatott
kultúrklímákban, az elmult nagy
függetlenül, mint az emlékszerű
zása, tovább él azoknak egész szel
hogy Magyarország románkori
Duna jobb partján, azaz a róma
hogy a klasszikus kultúrvilág
hangjaihoz való viszonyt mind
illető korszakok sajátságos szell
emlékek által közvetített külső i
szinte kibogozhatatlanul ölelk
oly vonzóvá az úgynevezett és
cizmusokat.

Ilyen jelenséggel kell szám
országrészeiben is a 12. század
elején, hasonlóan, mint a római bir
ban, Dél-Franciaországban, a Ra
művészettörténeti helyzet megvi
adatok és fejtegetések.

Óbudán, a hajdani Szent
őszén, a Lux Kálmán és Nagy
alkalmával fontos töredék (1. ké
közlésének átengedéséért nékik
Az építkezés kezdetei a 11. szá
akadtak először romjaira az ál

M.D.K.

Kiss Ferenc (galánthai) építő mester

teroci nyomán Csataj bőrség (Porsony magyar) evangelikus lakossága templomot épittet.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

márc. 28. sz. 2. old.

Kiss Ferenc
festő

M.D.K.

Szentesen rendezett kiállítást

—: Hírek

Művészet, 1962. július – 38 lap.

MDK

Kiss Ferenc, festö

Tanya.	Olf.
Épül a Margithid.	"
Öszi hangulat.	"
Uszályok.	"

Bpesti Föv.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll.
1948.jan. 3.-22. Kat.

NDK

Katona Kiss Ferenc

Tanyaudvar, of.

7. Vásárhelyi őszi tárl. Tornyai J.Muz. Hmvhely

1960.okt.

Kiss Ferenc
asztalosmester

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa
30 lap

Kiss Ferenc mübutorasztalos

Uj Magyar Otthon kiállitás, 194o.Budapest.
katalogusa 26 lap

Kisstercucné

Duschnitz Piroska

iparnuvész

vul. Lugos

lásd

Boz Magyarlex

539 h - 540 h

Megirtam

Duschnitz Pi-

roska alatt

Németalföldi festő, XVI. sz. eleje.
Krisztus áldást osztó mellképe.
Fa, tempera, 21×16 cm.

MDK

Kiss Ferenc, ip.müv.

a textil-müvészet anyagát gazdagitotta.

Dr. Ujlaky Andor: A magyar művészet nagy bemutatkozása Milanóban. «Milano.VII. nagy Nemzetközi Ipar-művészeti kiáll. Nemzeti Ujság. 1Ölo. III. 24.

KISS FERENC fényképész

SZ.KÜRTI Katalin: Fotók,festmények a Hortobágyról. =
Foto, 1990.9.sz. 388.p.skk. ill.

A hajóállomás központi épülete (fénykép).
MESZES TÓTH Gyula: Kálmán Imre (fénykép).
SOMOGYI József: Halászok (fénykép).
BORS István: Mártírsirató (fénykép).
VARGA Imre: Tűnt idő (fénykép).
VIGH Tamás: Beszédes József (fénykép).
Szabadtéri színpad (fénykép).
Dél-balatoni Kulturális Központ (fénykép).
Üdülőszálló (fénykép).
A városi tanács épülete (fénykép).
Épülő szálló az Ezüst-parton (fénykép).

* * *

SZABÓ Béla: Régi budai utca (Élő János felvétele) 2/74
Téli alkonyat (Élő János felvétele) 2/83
SZIKRA János: Noszlopy Gáspár (Élő János felvétele) 2/70
VÁCI András: Krumpliszedők (Élő János felvétele) 2/64
VARGA HAJDU István rajzai 1/21, 1/112

Kiss Ferenc

festő és fényképész

Közlezrkiáll

1424. P.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

M.D.K.

Kiss Ferenc

Gyulay László müvésztársával együtt illusztrálta Sziklay János: "Tékozló fiu" c. regényét, -közli az Irodalom c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. dec. 27.
VIII. évf. 14. sz.

Kiss Ferenc

"Budapesti tavasz" cim mel két képét hozza a lap. Az egyik gombozó gyerekeket, a másik léggömbvásárló felnőtteket ábrázol.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 19o9. márc. 14. I. évf. 11.sz.
342, 343, lapó

Kiss Ferencz

forto

láid

vas Up.

1898.

920 l.

Kiss Ferencné

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1953-1963
Bev. Vajka Aurél Bp. 1963
38 o.

MDK

Kiss Ferenc

szedő

1845-ben szedő és nyomósegéd n. n. socius volt a debreceni városi nyomdában.

Faragó: A munka ünnepe

Grafikai Szemle 1895 évf 12 z 201 l.

Kiss Ferenc

Szerepelt a valaegerszegi fotoriállításon.

Zalai Hírlap 1967. aug. 10.

KISS Ferenc festő

kiáll. Campinas (Brazilia)

Irodalmi Ujság, 1963. május 15. 1[illegible].

IV - Bereznay, Péter, Maler (19
IV - Berger, Fülöp, Steinmetz (U
IV - Bergerné (verehel. Berger)
IV - Bergh, Károly, Architekt (1
III - Bergl, Johann Baptist, öst
o. 19-1789)
IV - Bergmann, Erasmus, Goldschm
IV - Bergmann, Ferenc Antal, Mal
IV - Bergmann, Ignaz, deutsch
Beziehungen (1797-1865)
V - Bergpackér, Pál, Architekt (
IV - Berkeny, (Berken) János (Sá
IV - Berkes, András, Maler (1947
IV - Berkes, Antal, Maler (1874-
IV - Berkes, Antal, Architekt (U
V - Berki, Ferenc, Zimmermann (1
IV - Berki, Viola, Malerin (1932
IV - Berkovetz (Berkowetz, Be
Hälfte des 19. Jh.)
IV - Berkovics, Károly, Kartenma
IV - Berkovics, Sámuel, Maler (U
IV - Berky, Ferenc, Maler (1824-
V - Berliczky, József, Maler, Re
IV - Bernárdt, Győző, Architekt
V - Bernát (Bernhard murator), A
IV - Bernát, András, Maler (1957
IV - Bernát (Magister Bernhardu
15. Jh.)
IV - Bernát, János, Maler (1910-
III - Bernáth, Aurél, Maler (189
IV - Bernáth, Ilma, verehel. Luk

Kis Gergely Károly

laid

Bmk 53 l -

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta —

Kiss Gáspár

puskaminves

1775 Eömil Sopronban

minöödött

Csatkösl

65
10

Kiss Gabriella, gyermekrajzoló MDK

Tíz éves. Jutalmazott rajzának
címe: Állatóvoda

Repr.

Békés M: A kor gyermeke

3-5

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. január XVII/1.

Kiss Gergely, 17. osztályos tanuló

Mezőtúron tűzedik alkalommal rendezte meg a Felszabadulási Emlékkönyvtár az Ifjúsági tanulóinak a gyermekrajz-kiállítást. – Nyolcan kaptak szép munkájukért jutalmat.

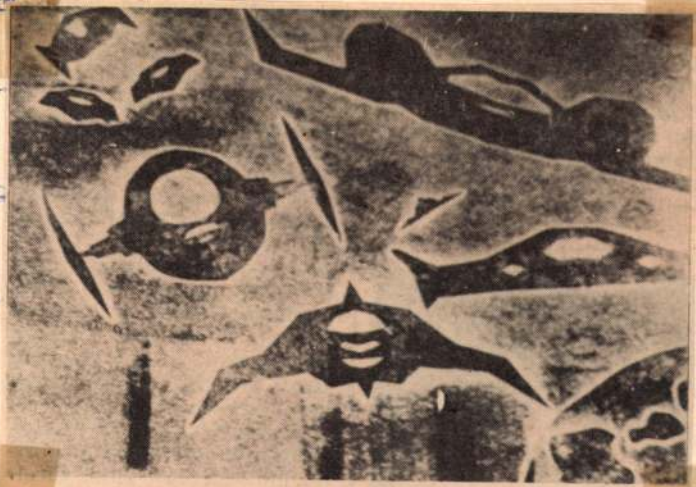

Kiss Gergely: Mesék az űrből

Olvasmányélmények – rajzon.

Szolnok Megyei Néplap, 1983. febr. 16.

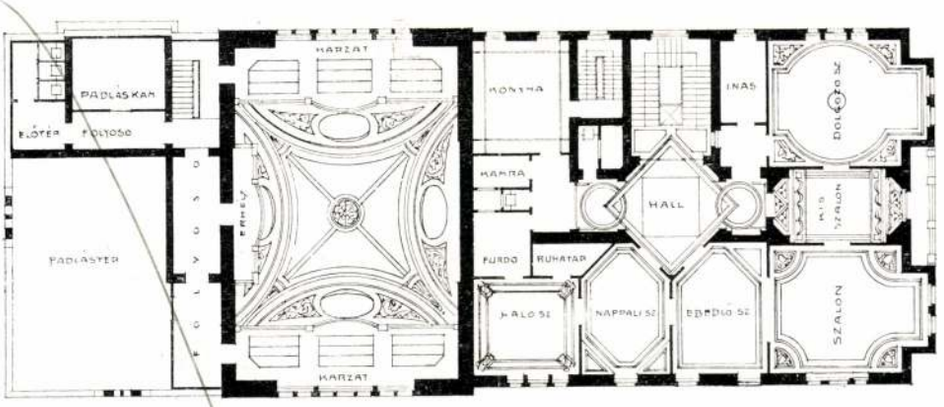

II. EMELETI ALAPRAJZ.

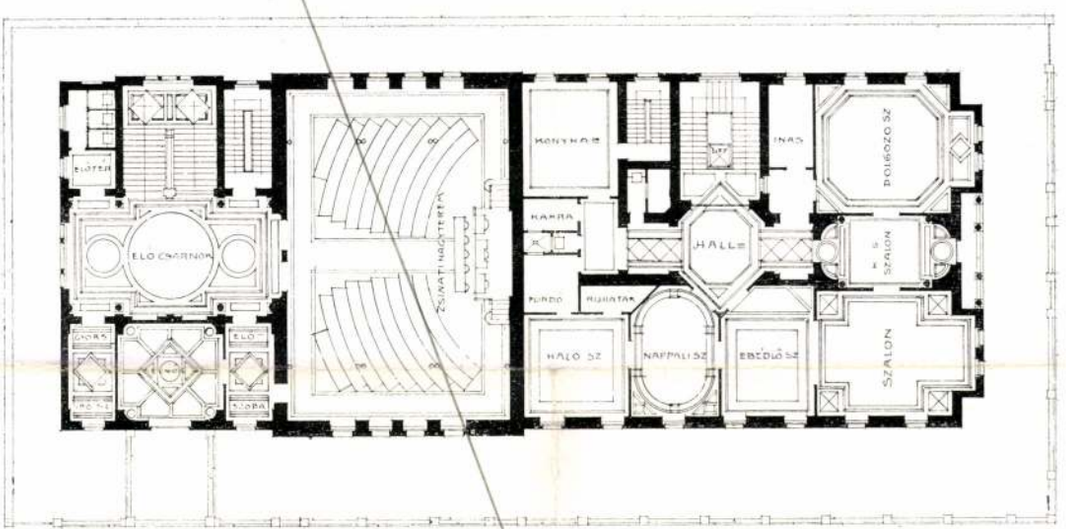

I. EMELETI ALAPRAJZ.

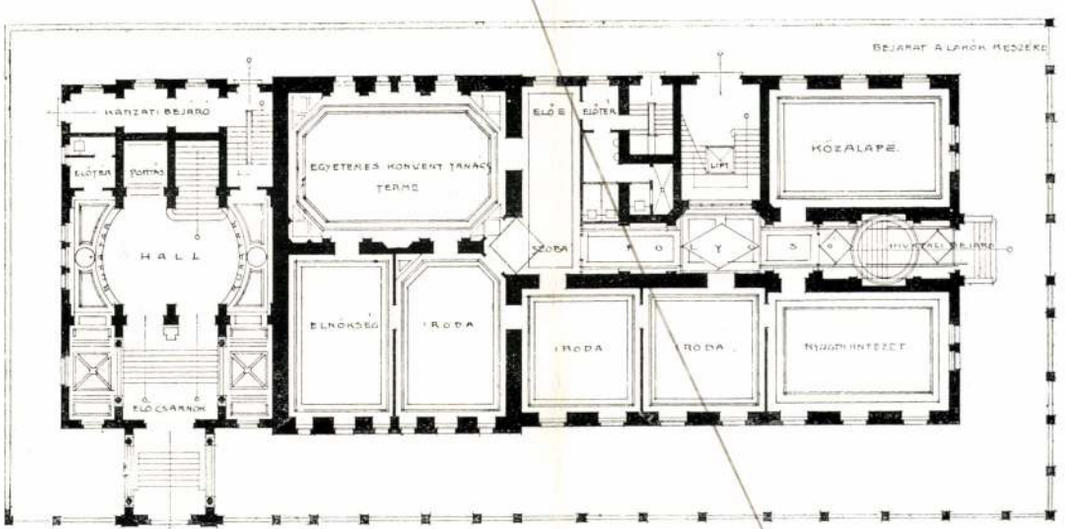

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

I. DÍJ. — JELIGE: ERŐS VÁRUNK. HAJÓS ÉS VILLÁNYI BUDAPEST.

Alaprajzok a 23. oldalon.

A magyar ref. Konvent székházának tervpályázata.
Magyar Építőművészet 1907. 10 sz. 22, 23. l.

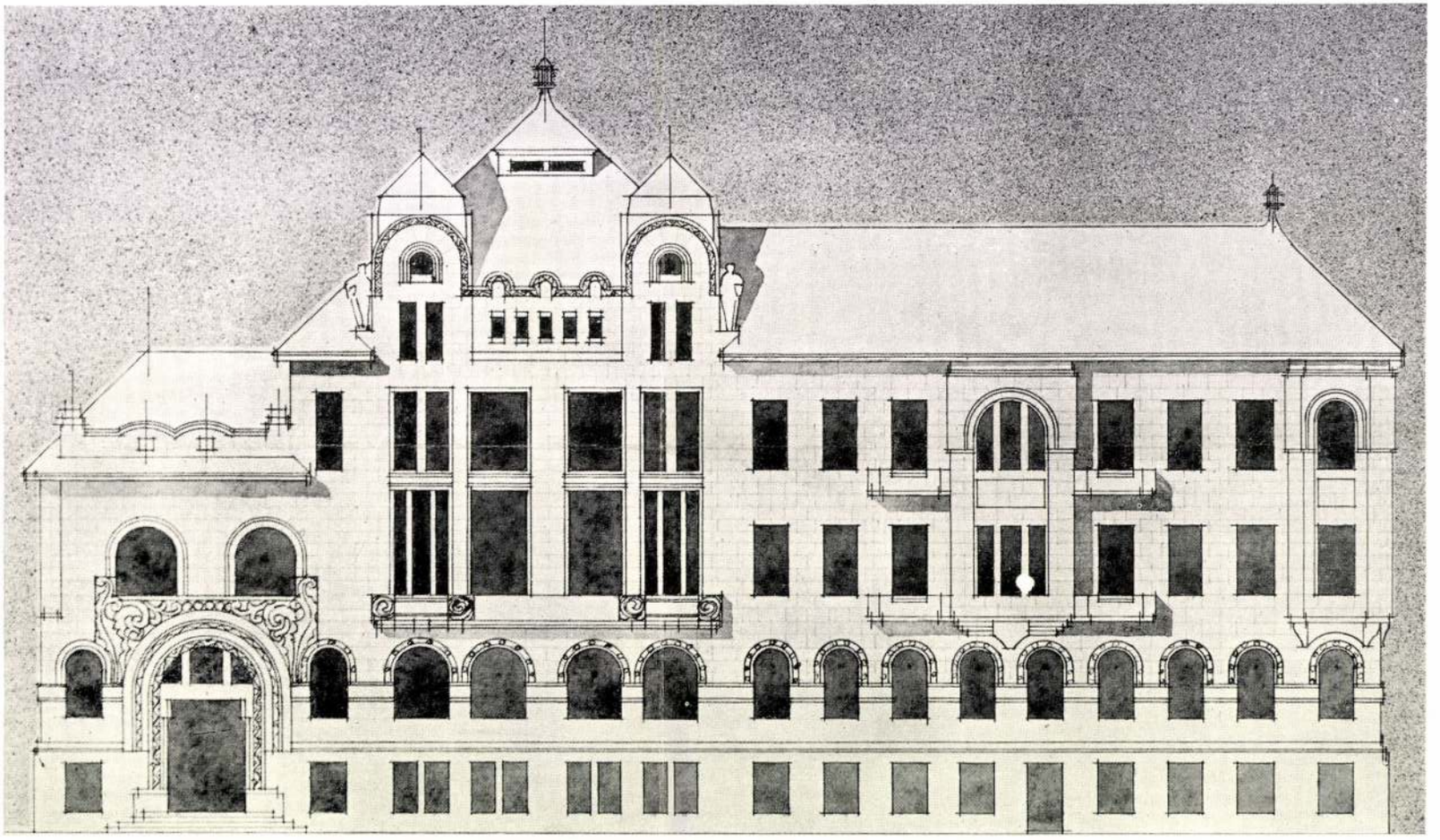

FŐHOMLOKZAT.

II. DÍJ. — JELIGE: VILÁGOSSÁG.

KISS GÉZA BUDAPEST.

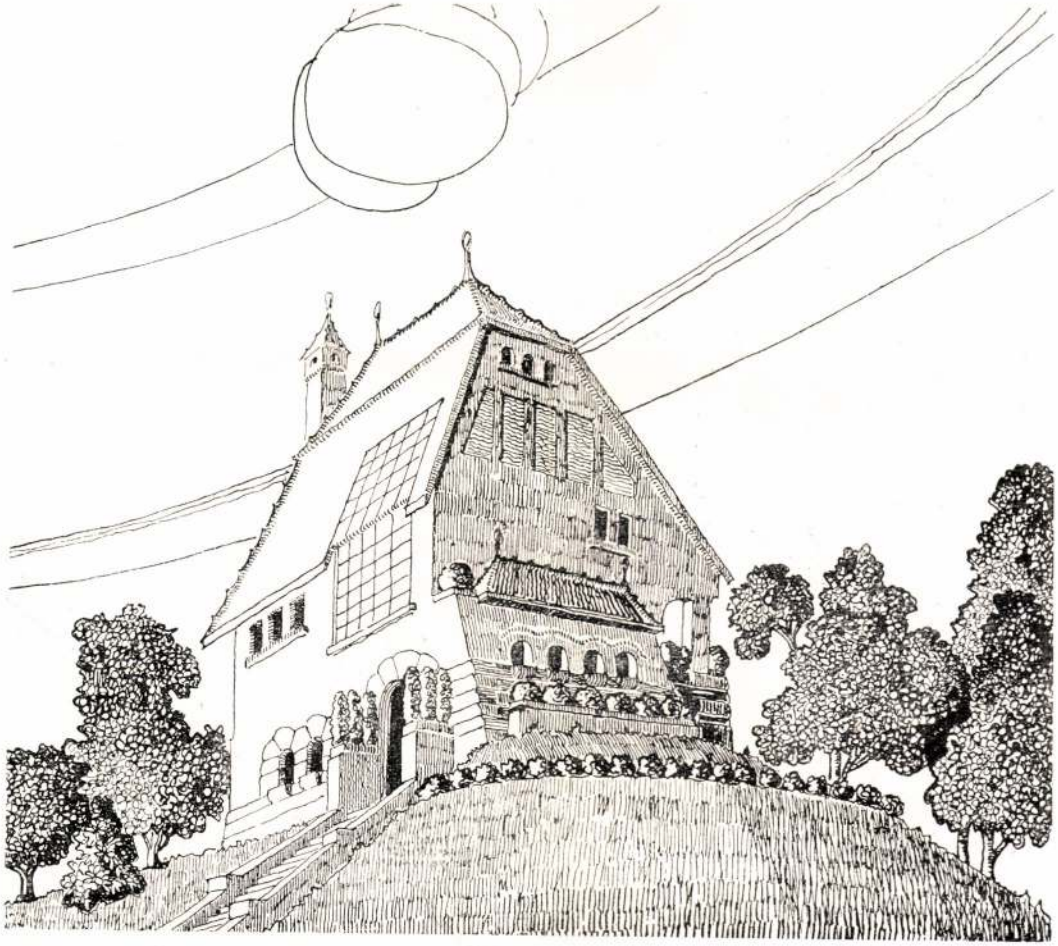

Villa.

Tervezte: *Kiss Géza.*

Magyar Pályázatok
1907-5-4.

Tervpályázati határidők.

1907 julius 1. Kiskúnfélegyháza szabályozási terve. Benyujtandó a város tanácsánál. I. díj 1500 K. II. díj 1000 K. III. díj 500 K. Megvétel 300 K.

1907 szeptember 30. Pozsonyi városház átalakítási terve. A városi tanácsnál. I. díj 2000 K. II. díj 1000 K. Megvétel 500 K.

1907 december 31. Rákóczi Ferenc síremléke. M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumban. I. díj a kivitellel való megbízás és 6000 K. II. díj 5000 K. Két III. díj 3000—3000 K. IV. díj 2000 K.

1907 június 10. A zombori kertgazdasági szakiskola terve. Benyújtandó a m. kir. belügyminisztériumban déli 1 óráig. I. díj 1000 K. II. díj 600 K. Megvétel 400 K.

1907 julius 10. Intézeti székháztervezés. A magyarkanizsai takarékpénztár r.-t.-nál. I. díj 400 K.

Ehrlich L. Ferenc

Budapest, VII. ker., Dohány-utca 12. szám.

Legjobb fűtési szerkezet minden fűtési anyagra

kályha és tűzhely.

Árjegyzék és költségvetés díjtalan.

Művészi díj: Kiskunhalasi járásbíró-
sági épület terve
Kis Géza, Bihari Jenő
Német Béla, Tvász Pál.

Művészet V. évf. 1906. 130. l.

Kis Géza, Bihari Jenő és
Német Béla

A kiskunhalasi járásbirósági és adóhivatal-épület tervpályázatán az első és második egyesített díjat Kis Géza & Bihari Jenő & Német Béla és Tóásó Pál kapták.

Művészet 1906. 130. l.

Temesváry János IV. 175.

Kiss Géza

Vas Viktor

Philipp István

K

írnd

Szabadságharcz-Szobor

szerepházata. Bpest 1907.

Műleírás, költségszámítás

19. l.

Bírálat 37. l.

Kiss Géza és
Mészáros László

Az OTI bérhaz pályázatom díjazott terv, rep.

Képzőművészet

1933. 211. l.

21—

101. a. Sodoma követője, XVI. sz: ke-
resztelő Szent János fa, tempera,
29·5 × 20 cm.

MDK

Kiss Géza épitész

Gyöngyösi ... izr. ... temploma. Mult és Jövő, 1929, XIX. ápr. 152 l.

Kiss Géza

Tervezte a Bp. VII. Rákóczi út 86. sz.

házhelyet

Gerle János: Elszámolás a századforduló épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

MDK

Kiss Géza, sz. 1878. épitőm. Bp.

a Kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MM és ÉE, 1924. nov. 3o.

149-15o l.

MDK

Kiss Géza müépitész

Pesti Izr.Hitközs. kórházánxxxxxxxxxxxxx

Modern épitőművészet. Pesti Hirlap nagy naptára.
1930. 99 l. és képek.

MDK

Kiss Géza épitész

Épitőipar, 31.sz. 1908. aug. 2. 310 1.

Vass Viktor, szobr., Philipp István és Kiss Géza

pályamunkáját megvették.

P.A.: A Kossuth-szobor pályázata. MP-IP 16. sz. 1908. ápr. 19. 167.1.

MDK

Vass Viktor, Philipp István és Kiss Géza

közös pályaművük 15ee koronás díjat nyert.

Művészet.- A Kossuth-szoborpályázat végre dűlőre jutott.
Szalon Ujs. 1908. 7.sz. 10.1.

MDK

Kiss Géza

a magyar református konvent székházának tervpályázatán ötszáz koronás II. dijat nyert

Tervpályázati hirek. Magyar Épitőművészet 1907. 1o. sz. 18.1.

Kiss Géza

egy Bojcsi

vód

Magyar Pálfáratok

1907-5 sz 27 l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

élyezem:

.....

k vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Kiss Géza

műépítész

1921. a Fészek Club helyiségeinek átalakítása.

Tolnay Ákos:

A Fészek 25 évi.

(1901–1926) [Bp 1926] 18. l.

Auhagen

Otto Auhagen, Dr. rer. pol., em. o. Universitäts-Professor, Berlin

Kiss Géza

épitész

terverte Brüll testvérek

üllői ut. 3 emeletes

házát

Épitő Ipar 1908. 83 l.

(Magánépitési

engedélyek)

1168. POHÁR, fehér, réteges üveg. Cseh, 1840 k. 15.—

1169. POHÁR, üveg, piros borítással, zeneemblémával. Cseh, 1845 k. 15.—

1170. ÜVEGKÉSZLET, 164 darab fúvott üveg, maratott dísszel, 18 boros-, 18 vörösbor-, 17 (zöld) boros-, 18 sörös-, 18 pezsgős-, 18 vizes-, 8 kis likőr-, 8 nagyobb likőrpohár, 16 kompót-, 18 fagylalttányér, 1 tál, 2 kompóttál, 1 vizeskorsó, 1 boroskorsó, 2 ecet-olajpalack. 500.—

1171. HÁRMAS ILLATSZERES PALACK, zománcos ezüst tartóban. Bécs, 1900 k. 120.—

1172. ILLATSZERPERMETEZŐ, köszörült üveg, ezüst foglalatban. Angol, XIX. század v. 150.–

1173. FÖDELES KORSÓ, köszörült üveg, sárgás részletekkel. Cseh, XIX. század. 180.—

1174. DÍSZKUPA, köszörült üveg, színes díszítéssel, ezüst fedővel. Bécs, 1850. 230.—

1175. TEATARTÓ, üveg, ezüst kupakkal. Német, XIX. század. 80.—

1176. POHÁR, márványos üveg. Cseh, Biedermejer. 100.—

Kiss Gerá

és Körössy Albert

építészek

l.

Medvey 37. l.

Kiss Géza

l.

Liber Baptizatorum

335. l.

Kiss Géza

Műcsarnok
1907. tav. Csák.
1908. tav. Csák 145
1908-9. őszi Csák. 636, 638, 652

en, középütt a szikla tetején, egy balra for-
ány bal kezével a putton hevederét és jobb-
val a kiálló kőre lép. Öltözete:
yakkendő, kivágott derék, ing könyökig érő
, és czipő. Körülötte egy bak-és két nőstény-
edig korhadó fatörzset és ágat látunk. Jobb-
ti le figyelmünket; a völgyben to vize
foglalják el. Az égbolt könnyen felhőzött.

m.
nánya 1892: XII. 3.
tr. 5.) A Nemz. Muzeumból
VI. 28-án (335/900). Ltsza. 614.

T:683

Kiss Géza epitéz

Lvod

M. Épitő-művezet

1907. 10 sz.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

k vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Kiss Géza

ép. Budapest

vrd

Magyar Építőművészet

1908. 7 sz. 15. l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Kiss Géza

Munkanok épitem Bpest

1906. tav. kiáll. 394, 416, 417

1906. 7. téli kiáll 647, 648

III
679 (1867)
811 (44)

jobbra fordul, de nincs ner.

sé balra tekint. Leeresztett jobb kezében
jában Goliáth hatalmas fejét üstökénél fog-
ezedik és a baltával ~~[illegible]~~ köre lépett. Válla-
tte le, ~~[illegible]~~ térdig
csuszott, derekát kendőöv szoritja. Kö-
e ér, bal kárjára vetette. A földön pajzs

83 cm.
rosi templom egyik frescójának eredetije.
előterjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978
(384/98). ~~[illegible]~~ elszámoltatott 1899: XI.
1900: III. 4-én a 2075 sz. fogadta el. (111/

ott 1900: XI. 5-én (550/900).

91

burgban 1833 december 16-án. †
október 13-án.
si ferenczvárosi templom frescoinak

Kis Géza

Művészet 1906. 130
– 1907. 71

Kiss Géza

Művészet 1909. 264

Budapest Székesfőv. I. ker. Közs

Név: Schr

II. d

Kiss

K. 7. *Géza*, építész, * 1878. Bpesten folytat gyakorlatot 1905 óta. Főbb művei (*Kőrössy Albert* társaságában): a Magyar-Olasz Bank nádorutcai palotája, a Kristóf-téri Kutnewsky-áruház, a Leszámítolóbank pozsonyi székháza, a margitszigeti Sziget-Klub épülete, számos bérház és villa.

Lg. I. 566 l

ai mester.
zadból.

omló hajat, rövid szakállt
dásra emelte, míg balját a
ja. Öltözete: magas köntös

49·5 cm. — Lelt. sz. 1315. —
Glisentitől 800 lirán, vagyis
augusztus 31-én (246–895).
347–895 és az 1895 november
ivet. — Az elszámolást jóvá-
4561 (635–900) és az 1901
at (464–901).
22. l. — Verzeichniss Nº 245.

2

Kiss Géza

Budapesti bérházak
villák

laód

Szefelslex. 311. l.

Élektr. arch.

n. o. 750. l.

Kiss Géra

épitész

lárd

Ambrus és Hajnaly

alatt.

Szakács Imre és Fsa

Kiss Géza

építész

László Kiss Rezső

alatt.

Kinhári Élet

1925. 43. szám

1925. októberében

Rio de Janeirobe

vándorolt ki.

Kis Géra
épitéz

Gentmüeml
507. l.

Tisztelt tek müépitész úr
Kérem az öszeget csak az én
Nevember ki utalványózni
Majd én mindenkit kielégitte
Mivel az ács már úgyis többnyire
Felvette a díját hol tőlem és a
Dezka kereskedőtől az én
Jelelőségemre hogy majd vissz
adjam merd Fleischman nem
Akar az ácscsal számólni
És az ács munkan kivül a többi
Költséget ugyis nekem kel rendbe
teñi az oszlóp árát púvar díjt
Kovácsót és a lakatókat kifizetni
Más különös baj edig a rom körv
Nincsen azért is én irtam alá

Kiss Farkas István

festő

Álmodik a baba

Repr.

Művészet

1942. 43. 77. 12. l.

MDK

Kiss Géza

Szabadságharcz-Szobor tervpályázata.
Bpest 1907.
Müleirás, költségszámitás 19.l.
Birálat 37.l.

MDK

Kiss Géza építész

3 em.ház

Magánépítési eng.Bp. Építő Ipar,1909. aug.1.
281 l.

MDK

Kiss Géza épitész

3 em.ház

Magánépitési eng.Bp.en. Vállalk. Közl. 19o9. jul. 28. 4.l.

MDK

Kiss Géza, Vas Viktor, Philipp István

Szabadságharc-Szobor tervpályázata. Bpest 1907.
Müleirás 19.l. Birálat 37.l.

MDK

Kiss Géza épitész

magánépitési engedély

Épitő Ipar-Épitő Müvészet, 1922. okt. 15.
~~xkkx~~ 152 l.

MDK

Kis Géza építész

Magánépítési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. jul. 21. 3.l.

MDK

Kiss Géza

300 kor. pályadij

Még egyszer a halasi ... Vállalkozók Közl. 1905. nov. 1. 4-5.o.

Kiss Géza MDK

Jubiláris épitészeti kiállitás a Műcsarnokban.
Épitőmesterek Lapja. A Munkaadó. 1934. dec. 13.

MDK.

Kiss Farkas Jenőné

Kiállitási hiradás

Somogymegyei Néplap 1965 dec.17.

KISS Gellért
Marosvásárhely, 1957. október 15.
IA Képz. Főisk. Kvár,
formatervező

Banner Erdély

oló művészet forrásértéke
eltételei ----------1
történeti ikonográfia---------4
i rekonstrukció és
----------8
lehetőségei és Rembrandt
----------17
szet forrásértékének tu-
sei----------22
üvészet realitásának
----------22
i----------27

KISS Ferenc építesz

IV. Gagyi A. u. 30 OTI rendelő
1949 - Mikolás Tibor, Ránki József

Prakfalvi Endre: Szczecál 4. 1999. 12-13

Hoszu Uttza

N. 1. 2/9 sessio, 20 tízláb^2, 5 forint, 62 1/2 dénár, Censuális [Fő tér 6.][1]
1656. Bedáni leánya, jobbágy ?[2]
1660. Jagachich György, 1/4 sessio, katolikus, 3 fő ?[3]
1735. Urbanus Hiedrich
1763. Radovits József[4]
1794. Szokoly József[5]
1796. Szokoly József[6]
1829. Szokoly József[7]

N. 2. 2/9 sessio, 20 tízláb^2, 5 forint, 62 1/2 dénár, Censuális [Fő tér 6.]
1660. Pintér György, 1/4 sessio, katolikus, 2 fő ?[8]
1735. Schloss Tamás
1740. jún. 26. Wildmann Benjamin János esztergályos vette meg
1781. márc. 13. Vilmand János özvegye eladta Vildmund Jánosnak 325 forintért
1796. Szokoly József[9]
1829. Szokoly József[10]

N. 3. 1/4 sessio, 22 1/2 tízláb^2, 6 forint, 32 3/4 dénár, Censuális [Fő tér 6.]
1656. Varga Péter jobbágy ?[11]
1660. Varga Balázs, 1/4 sessio, katolikus, 8 fő ?[12]
1735. Schuster András
1746. aug. 27. Zsoldos Szabó György vette meg
1749. Zsoldos György[13]
1750. febr. 19. Szanex György mészáros vette meg
1765. szept. 10. Szaneri György után Sándor

1685. Szabó Ben
mellett mi
alól feloldo
1715. Szabó Istvá
1735. Szabó Istvá
1751. dec. 20. ne
Pelikán Pál
1788. Mesterház[2]
1790. dec. 10. Az
megváltott
1829. Uradalmi é
amely akko
úr lakhelye

N. 6. 1/3 sessio,
dénár, Cen
1656. Szűcs Jánoš
1660. Mészáros F
4 fő[29]
1715. Mészáros F
1735. Mészáros F
1788. Lehem ház
1796. Borsody Jó
1800. Lengyel Ju
András fele
felszólította
házuk hátsó
vagy a gróf
megveszi[33]
1824. Esztergomi
Dániel pest
forintért, d
házvásárlás
Neumann

MDK

Kiss Géza bp.i épitész

2. dij

A ref. konvent székháza. Vállalk. Közl. 1907.
okt. 9. 5.l.

MDK

Kiss Géza építész

Kiskunhalas...járásbirósági és adóhivatali épület terveire hird.pályázat... Épitő Ipar, 1905, 45.sz. 370 l.

Kiss Géza és Mohácsy ,ép.-k

közös pályamüvei közül az egyik nagystilusu fogásokkal kivánhatni,bár a valóságban inkább sivár lenne, a másikban a valóságban inkább érvényesülö megoldást nyujtanak. Vannak müvészi kvalitásai.

P...: A Balassagyarmati törvényhatósági épület.
Vál.Közl. XI.évf. 1908.dec.2. 4.l.

MDK

Kiss Géza. ép.

166224.VIII. Szüz u. 5. a VIII.Népszinház u.5918. hrsz. a. 4.emóház.

Magánépitési engedélyek Budapesten. - Váll.Közl. 1908. jul.29. 3.1.

Kiss Géza

MDK

épitész

Részlet a Haas családi házról

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.

Jubileumi kiállitás

Kiss Géza MDK

épitész
Haas János rozsadombi családi háza

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Kiss Géza,ép.

a közgyülés megejtett választása alapján 2 évre a tisztikar tagja lett, mint a fegyelmi tanács tagja.

A M.E.Sz. tisztujitó közgyülése. 1934 máj.29.
Vállalkozók Lapja. Bp.1934 jun.6. LV.évf. 45-46.sz.
4.l.

MDK

Kiss Géza, Vas Viktor és Philipp István, Bp.

Pályázatok tervkészítésre. Kossuth-szob. pályázata. Vállalkozók Lapja. 1908. márc. 4. 6.l.

Kiss Géza

MDK

Ref. konvent homlokzata. sz.rajz

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Kiss Géza

K.J. festőművész müterme Szt.-Mihá-
lyon. Rajz

KMTárs. 1907. tav. kiáll. kat. 34.1.

M.D.K.

Kiss Géza müépitész

A Pesti Izr. Hitközség régi kórházának az átépitését tervezte meg, ezenkivül az ujonnan hozzáépitett épületek terveit készitette és épitette.
Az épületről készült fényképeket, belsőhelyiségeit, mütőtermét laboratóriumát stb. szintén felvételeken mutatja be a lap.

A legmodernebb budapesti kórházépitkezés c. Szinházi Élet. Bp. 1930. ápr. 20-26. XX. évf. 17. sz. ~~134~~144. lap.

139-144."

MDK

Kiss Géza, építész.

Villa. Három kép repr. 173.l.

Tér és Forma. 1928. I.évf. 5.sz. 173.l.

Kiss Géza

MDK

K.J. festőművész müterme Szt.Mihályon, rajz

Nicsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Kiss Géza MDK

K.J. festőművész müterme Besnyőn, toll

Siremlék, ceruza

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Kiss Géza, építész M.D.K.

500 koronás második díjat nyert az Orsz. ref. Egyetemes Konvent szérházának pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

okt. 2. sz. 12 old.

MDK

Kiss Géza, Kiss Aladár

Ex librisek, tusrajz

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 42.l.

MDK

Kiss Géza

K.J. festőművész müterme Szt-Mihályon, rajz

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 34.l.

Kiss Géza

Kallivoda Kata müterme, vizf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Kiss Géza MDK

Bérházhomlokzat, vizf. I-II.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Kiss Géza épitész

Kiss Aladár és Kiss Géza épitészek siremlékterv.

Rosszersireml.Képpel.

MDK

Kiss Géza épitész

Kalivoda Kata müterem lakóháza és alaprajza.
Tervezte:Kiss Géza. Repr.

A Ház Épitőművészeti folyóirat, 1908.I.4.sz. 99.
lap

MDK

Kiss Géza

Szabadságharc-Szobor tervpalyazata.

Bpest, 1907. Műleirás,költségszámitás, 19, 37, lap.

MDK

Kiss Géza

Haas János családi háza Bp.II.Szemlőhegy-utca.
Képek a villáról. Terv.: Kiss Géza.

Tér és Forma, 1928. I.évf. 5.sz. 172, 173.lap

MDK

Kiss Géza

Kiss Géza és Mészáros László: Az OTI pályázatán dijazott terv. Repr.

Képzőművészet, 1933. 211.lap

MDK

Kiss Géza

Kiss Géza és Mészáros László az OTI bérhaz pályázatán dijazott terve. Repr.

Képzőművészet, 1933. 211.l.

MDK

Kis Géza

Pollatschek Kornélia, Remete-ut. 4. háromemeletes ház; terv.Kis Géza.

Épitő Ipar, 13.sz. 1907.Márc.31. 129.l.

MDK

Kis Géza

A kiskunhalasi járásbiróság és adóhivatal-épület tervpályázatán az első és második egyesitett dijat Kis Géza, Bihari Jenő, Német Béla és Tóásó Pál kapták.

Művészet, 1906. 130.l.

MDK

Kiss Géza és Bihari Jenö, építészek

A nagyváradi Fekete Sas szálloda pályatervei: Kiss Géza és Bihari Jenö, Román Miklós és a többi már emlitett.

Magyar Pályázatok. IV. 11. sz.
Müvészet. 1907. 71.l.

MDK

Kiss Géza, Kiss Aladár

Bérházhomlokzat. Szinezett rajz

Kis nyaraló, vf.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 43.1.

MDK

Kiss Géza

Bérházhomlokzat, vf.

" "

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll. kat.
62.l.

MDK

Kiss Géza

Kallivoda Kata müterme, vf.

Műcsarnok 1908/9. téli kiáll. kat. 63.l.

M.D.K.

Kiss Géza

Tréfás rajza "János vitéz Velencében" cimmel

Szinházi Magazin, Bp. 1939. január 22. II.évf.
4. sz. 65. lap.

M.D.K.

Kiss Géza

Tréfás rajzok a "Vicc Magazin" c. rovat illusztrálására.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. január 8. II. évf. 2. sz. 74. lap.

MDK

Kiss Géza ötvös

Kiss Géza ötvös, Tóth Gyula szobrasz és Nádler Róbert festő kelyhei és kehely terve.

Magyar Katolikus Almanach I.évf. Bp.1927. 781.l.

Kiss Géza

ötvös

Tóth Gyula

nobrait

Nádler Róbert

festő

kelyhei és Ec-

lich terve

Magyar Katolikus

Almanach I. évf.

Bp. 1927. 781. l.

Nincs

led

K

E S N Y U G T A,

százhuszonnégy korona és 32 fillérről,

vári székesegyház helyreállitás ré-

lás terhére, mint utolsó részletet,

Kiss Géza

festő

l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 284. l.

DIE VERÖFFENTLICHUNG DIES
UNG. UNTERRICHTS

BUD

Kis Géza, építész

M.D.K.

Bihari Benő és Német Bélával közös terve az egyik egyesített első és második díjat nyerte el a kiskunhalasi járásbírósági- és adóhivatali épület pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

jan. 31. sz. 9. old.

Kiss Géza / építész

M.D.K.

Körösi Albertel közös tervre második díjat nyert a szegedi felsőipariskola és technológiai muzeum pályáraján.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

máj. 12. sz. 12. old.

MDK

Kis Géza

IX. Remet-utca 4.sz. a 3 emeletes ház, ép.Kis Géza.

Vállalkozók Közlönye, 1907.márc.27. 6.l.

MDK

Kiss Géza.

A szegedi felsőipariskola tervpályázatán
II. dijat nyert.

Müvészet 1909. 264. l.

Kiss Géza, MDK

Esposizione Internazionale di Belle Arti Roma
Ungheria. Bp.1911.

Római nemzetk. kiáll. Kat. 1911. 235-237.l.

MDK

Eldölt pályázatok.

Kiss Géza

Magyar Iparmüvészet 1901. 232.o.

KISS Géza építész (1878 - ?)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 lo5.p. ill.

NDK.

Vas, Philipp és Kiss Géza szobrászok

Az egész emlékkompziciója nagyszabásu, barokk müvek hatása alatt készült diszkutra emlékeztet.

Szabadságharcunk emléke. - Pályázat.
Magyar Iparmüvészet. 1907. 4.sz. 197.lap.

Kiss G.

a münchoni Képzőművészeti Akadémia magyar növendékei:

beiratkozás éve 1875.

Jószai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 l, 149 l

Kiss Géza

tervezte a Bp. IX. Illői út 115/b.

lakóházat 1908-ban

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről

Budapest 1981/11 17-21.o.

M. D. K.

Kiss Géza építész

Rákóczi-út 86. sz. alatti ház

Rép

Budapester Neubauten, Wien, Schroll 1908

21 kép

21.

Kiss

építési véllelhoró

Tér és Forma, 1932

V. évf. 239-248. o.
dr. Bierbauer Virgil: A Lerwerő építész és a családi ház.

Kiss Géza épitén

Tér és Forma, 1928

I. évf. 166-190.o.

kész családi házak bemutatása.

leges észrevételeit figyelembe vennie kell. Ez a rajz kivánatra két hó alatt elkészítendő.

6. A pályabiróság a következő tagokból áll:

Elnök: *Czigler* Győző; tagok: *Alpár* Ignác, *Béla* Henrik, *Fittler* Kamill, *Gelléri* Mór, *Nádler* Róbert és *Vig* Albert.

7. A pályázatokon csak magyar honpolgár vehet részt.

8. A „Magyar Iparművészet" a pályaművek bármelyikét díjtalanul közzéteheti.

Szalmásy János megvásárolt pályaműve.

9. Az összes pályaművek legalább nyolcz napig kiállítandók az Országos Iparművészeti Múzeumban.

10. A pályázat titkos. Ezért a pályaművek jeligével legyenek ellátva s ugyanazzal a jeligével biró zárt boríték tartalmazza a szerzőnek nevét és lakását.

11. A pályázat 1901. december hó 15-én déli 12 órakor jár le, a mely időpontig a pályaművek beküldendők a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (Budapest, Üllői-út 33/37).

Kelt Budapest, 1901. évi szeptember havában.

A Magyar Iparművészeti Társulat elnöksége.

♛

ELDŐLT PÁLYÁZATOK. LAPUNK szerkesztősége a Révai Testvérek irodalmi intézet r.-t. megbizásából egy díszbekötési táblára pályázatot hirdetett, a mely szeptember hó 15-én járt le. Beérkezett mindössze 126 pályamű és ezek fölött döntött a jury szept. hó 17-én. A bíráló bizottságnak tagjai voltak Fittler Kamill, Benczúr Béla (Rauscher Lajos helyett) Györgyi Kálmán, Révai Mór és Gottermayer Nándor. Örömmel konstatálta a bizottság a pályázatnak rendkívüli sikerét, a mennyiben azon aránylag sok abszolut becsü munka került elbírálás alá. A bizottság az első, 200 koronás díjat *Bugát* Imre pályaművének itélte oda, a II. százötven koronásat pedig *Förk* Ernő tanárnak. A többi pályamű közül megvásárolták Helbing Ferencnek három rajzát, Rintel Gézának és Szalmásy Jánosnak pedig egy-egy rajzát. Valamiennyi pályamű szeptember hó 17-től 26-áig ki volt állítva az Országos Iparművészeti Múzeumban. E helyen felszólítjuk a „Magyar", „Reliure", „Fáy András", „Totyoka", „Révai III", „Ez", „Fehér rózsák", „Nyár", „[·|·]" jeligés művek szerzőit, hogy „[·|·]" pályamunkájuk esetleges megvétele végett Gottermayer Nándor urat (Budapest, IV., Királyi Pál-utca 5) felkeressék.

A második pályázatot egy cimbalom tervrajzára a Magyar Iparművészeti Társulat írta ki, abból az összegből, a melyet a kereskedelemügyi miniszter pályázatukra rendelkezésére bocsátott. Ennek határideje is szeptember hó 15-én járt le, a melyre beérkezett mindössze huszonegy pályamű. A bíráló bizottság, mely *Czigler* Győző elnöklése mellett *Alpár* Ignác, *Fittler* Kamill, *Gelléri* Mór, *Vig* Albert és *Schunda* V. József tagokból állott, szeptember hó 25-én döntötte el a pályázat sorsát. Az első 250 koronás díjat a bizottság egyhangulag *Förk* Ernő pályaművének itélte oda, a második díjat azonban nem tartotta kiadhatónak, de megvásárolta 80 koronáért *Kiss* Géza építésznek (Berlin) pályaművét.

♛

MUNKÁSLAKÁSOK BERENDEZÉSI tervezetére hirdet pályázatot a düsseldorfi Iparművészeti Múzeum útján a Munkáslakásokra ügyelő Egyesület a

kák megértésére és a művészi alkotások megbecsülésére vezet. Az iparművészet mesterei pedig ne féljenek a dilettáns versenytárstól. Az igazi szakember csak nyer a felköltött érdeklődés által.

Angliában és Németországban a laikusok iparművészkedésének jelentőségét már régtől fogva méltányolják. Több iparművészeti egyesület vette programmjába a dilettánsok célzatos pártfogását és nevelését. A tanítgatás és kiállítások rendezése mellett azonban ügyelnek arra, hogy a dilettánskodó túl ne becsülje magát, úgy hogy a dilettáns szó maga náluk komoly jelentőségre tett szert és értelme szerényebb körű tevékenységet jelöl az új felfogás szerint. Legmegfelelőbb megnevezése: házi művészkedés. És ezt különösen nőkkel szemben kívánatos hangsúlyozni, a kiknek mindegyike fontos hatással lehet e tekintetben is az egész családra.

A női dilettantizmusnak legnagyobb táplálói a női divatlapok. Ezek szabásíveken és konyharecepteken kívül iparművészeti tervezeteket is közölnek olyan tárgyakról, melyeket házi művészkedéssel is el lehet készíteni az otthon díszéül. Fájdalom, a mi magyar nőink e tekintetben a külföld szemetjére vannak utalva. A magyar divatlapok jó része idegen cikkek fordítása mellett idegen klisékkel szolgál közönségének, természetes ennélfogva, hogy az ízlés, a mit terjesztenek, sehogysem illik a magyar iparművészet szelleméhez. Sőt akad olyan divatlap is, mint pl. a bécsi Wiener Mode magyar kiadása (Divat Szalon), a mely nem átalja közönségét egyenesen megtéveszteni a magyar iparművészet felől. Ez a folyóiratocska a „Budapesti iparművészeti múzeumból“ címzésű rovatában harmadrendű bécsi iparművészeti tárgyak kopott képeit közli. — Becsületes eljárás ez? Bécs befolyásától amúgy is óvakodnunk kell; az ellen pedig egyenesen tiltakozunk, hogy bécsi holmik ajánlásával valaki a Magyar Iparművészeti Múzeum és Magyar Iparművészeti Társulat jó hírnevét kompromittálja.

Ezzel kapcsolatban egyúttal elmélkedhetünk a fölött is, hogy a nemesebb értelemben vett hazai dilettantizmusra mennyivel több gondot és figyelmet kellene fordítani, ha azt akarjuk, hogy az ipari és egyéb művészetek segítő társát leljük föl benne.

PÁLYÁZATI ÜGYEK.

PÁLYÁZAT. A MAGYAR IPARművészeti Társulat a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr Ő Nagyméltósága által rendelkezésére bocsátott államsegélyből a következő pályázatot hirdeti:

1. Terveztessék egy díszoklevél, a mely a kereskedelemügyi miniszter 2000 koronás állami nagy díjával együtt az illető kiállítónak kiadatik.*

2. Az oklevél rajzában annak rendeltetése megfelelően kifejezve legyen. Az oklevél nagysága, alakja, valamint a kidolgozásnál használt tehnika (tollrajz, akvarell, szénrajz stb.) a tervezőtől függ.

3. A pályamunkának kidolgozása lehet ugyan vázlatos, de annyira érthetőnek kell lennie, hogy abból a művész intenciója mindenben felismerhető legyen. Kívánatos azonban, hogy a tervező pályaművének egy részét, pl. egy tizedét olyképpen kidolgozza, hogy abból a végleges rajz kidolgozásának módjára következtetni lehessen.

4. A rajzon a következő szöveg feltüntetendő:

A Magyar Iparművészeti Társulat folyó évi karácsonyi kiállításán kiállított tárgyai alapján

N. N.

..... *asztalos mesternek*

jeles munkájáért
a kétezer koronás állami nagy díjat adományozom.

Budapest, 1901. ..... *hó* ..... *n.*

.....
kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

5. A jogos művészi igényeknek és a pályázat föltételeinek mindenben megfelelő pályaművek díjazására két díj szolgál, és pedig I-ső díj 600 korona, II-ik díj 400 korona. A 600 koronás első díjjal jutalmazott pályaműnek szerzője ezen felül még 400 koronát kap a sokszorosítás alapjául szolgáló végleges rajzért, a melyet esetleg az oklevél eredeti nagyságánál nagyobb méretben kell készítenie s a mely rajznál a jury eset-

* A 2000 koronás állami nagy díjat a társulat kiállításain résztvevő kiállítók legérdemesebbje kapja, a mesterségre való tekintet nélkül. *A szerk.*

TERVEZTE: KISS GÉZA

Haas János családi háza Budapest, II., Szemlőhegy-utca

Általános elrendezés: Nagy 800 négyzetöles terraszirozott kert végén, földszinten és első emeleten egy-egy ötszobás lakás, manzardban egy kétszobás lakás. Téglafalak, vasbetonmenyezet és vasbetontetőszék. Bádogos munka vörösrézből, mettlachi lapburkolatok, táblás tölgyfaparketta speciális szerkezetü tolóablakok. Központi fűtés és melegviz szolgáltatás vörös rézcsövekkel, tölgyfaburkolat, stukkmenyezetek, pengetett szobafestés, márványkandalók.

Építési idő: 1927 junius 1928 juliusig

Építési költség: beépitett köbméterenkint 70 pengő

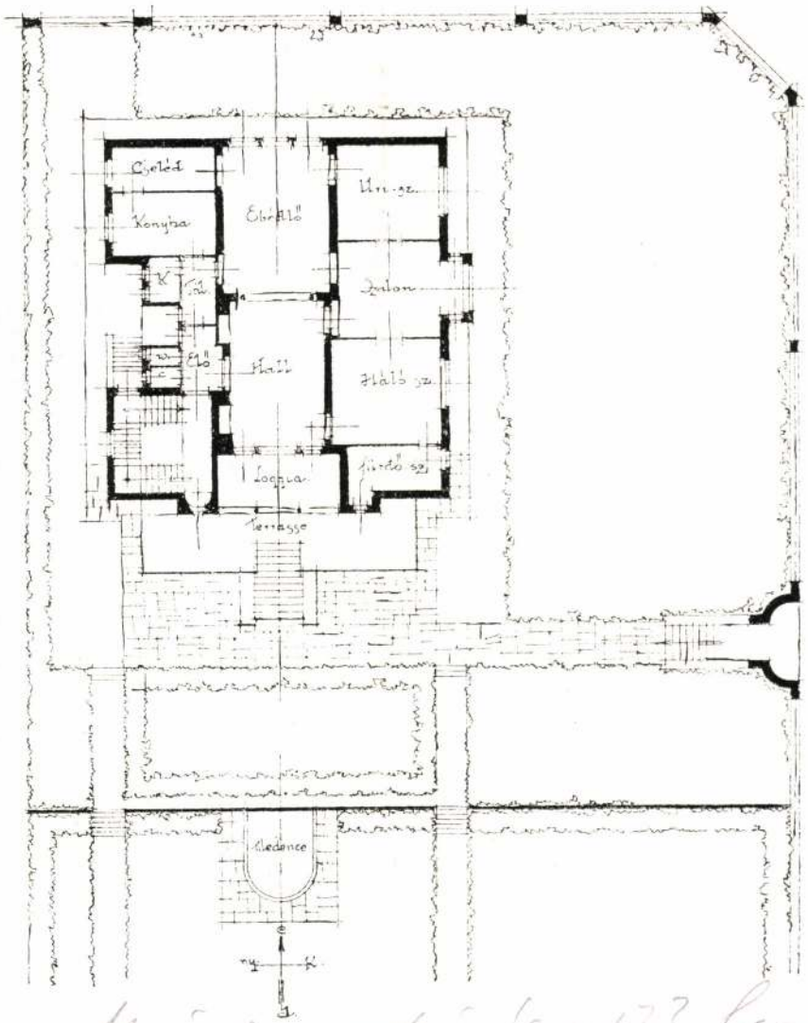

Képek a villáról a 173. lapon

Tér és Forma 1928. I. évf. 5 sz.

TERVEZTE: DR. LECHNER JENŐ

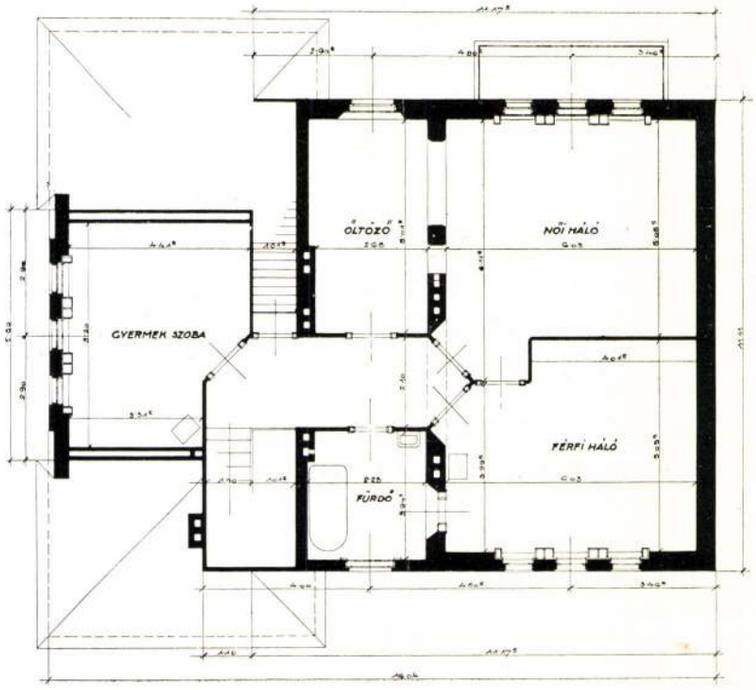

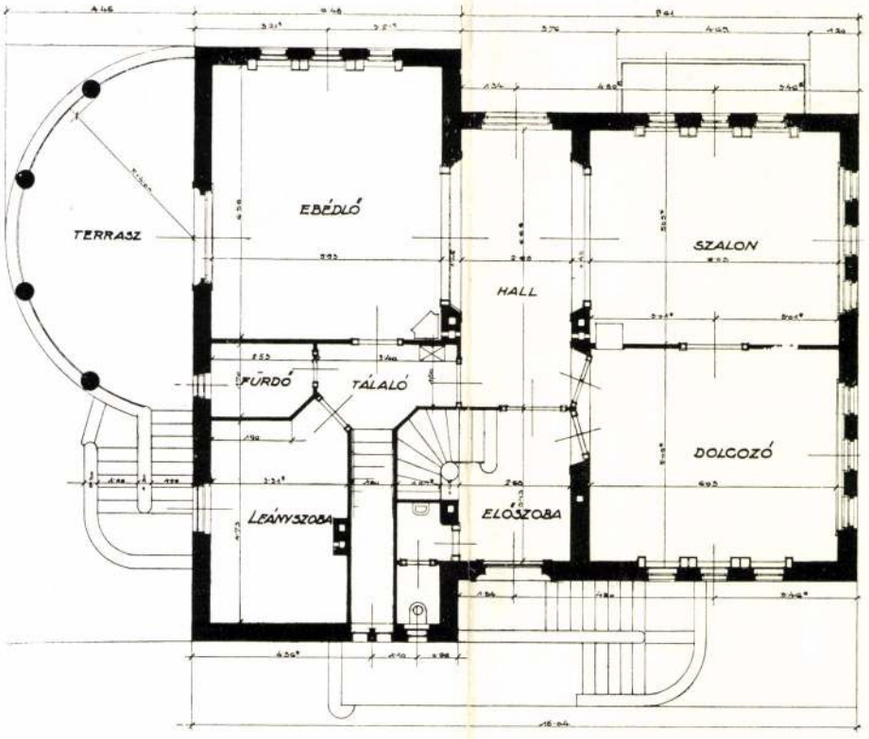

A HÁZ
Építőművészeti
folyóirat

JEGYZETEK

VÖRÖSMARTY SZOBRA

KALLÓS és TELCS. Architektura MÁRKUS GÉZÁ-tól

Aki a szobor koncepciójától elvonatkozott részletekben akar gyönyörködni, annak kedvesek lesznek a képek, miket lapunk hozott. Aki a koncepciójának törekvéseibe akar hatolni, annak egy séta a múzeum kertjébe adja a legjobb illusztrációt. A Nemzeti Múzeum előtt áll egy költő szobra. Balról Piroska, jobbról Miklós, középen Arany. Architektura és szobrászat közt semmi kapocs. A költő és alakjai közt semmi kapocs.

A Gizella-téri szobrász akart. Neki csak az a baja, hogy nem egy pillanatban született az eszméje meg az anyaga, a technikája, szóval a médiuma. Ő többet akart, mint amire a médiuma képes. De ez a törekvése nemes és nagy. Gondoljuk el a nagy tömeget, — melyet csak kevesebb realizmussal kellett volna megmintázni (ez az, amit a bírálók nagy része még hibául rótt fel, és a kezek, lábak, izmok arányában, súlyában keresett mindent) — amint egy gondolattól egyesítve énekli a nemzet költeményét. Gondoljunk egy sziklából kinőtt tömeget, — gondoljuk el magunkat, mert hisz mi is vagyunk ott — és nézzük, mint emelkedik ki ebből a tömegből a költő. Nincs ott a neve — még a két szózatsornak se kellene ott lennie. Hiszen ez a demokrata szobor ép onnan veszi erejét, hogy mindenki rajta van.

A törekvés tehát az, hogy egy hősi énekeket éneklő, régi magyarokat visszaváró Vörösmartyban azt fogja meg, ami a demokrata Magyarországra jellemző. A tömeg és a költő ugyebár nem képzelhető el együtt, egyszerre naturalisztikusan — ahogy Aranynál. Tehát a realizmusból le kell nyesni egy kicsit. A tömeget tömegnek kell mintázni. Úgy hogy az a tömeget jelentse nékünk. Silhoutte-ben össze kell vonni, plasztikában inkább a bas-reliefből származtatni, sőt a kontrasztban addig kell mennie, hogy a plasztika a síkábrázolásnak egy sajátságát vegye magára: az egy pontból való nézés szükségességét. Megjegyzem, ez úgyis föltűnik a szobron, mert oldalt a Váci-utcából nem nyujt kielégítő képet, s az a baja is van, hogy körüljárható. Jobb helye lett volna, ha a bank elé kerül, a Váci-utca tengelyébe. Mögéje pedig sűrü zöld falat bokrokból.

E médiumát messze elhagyó szobor: állomás, mely jelzi a követendőket. A mai Magyarországot pedig kitünően jellemzi. Hazafias eszméket 1908-ban így mintáztak meg. K. L.

HEBBEL-SZINHÁZ — BERLIN

Kaufmann Oszkár Berlinben élő hazánkfiának jutott osztályrészeül, hogy egy, az építész ambicióját legjobban kecsegtető feladatot oldjon meg; egy magánszínháztársaság megbízásából tervezte a berlini Hebbel-színházat és feladatának fényesen megfelelt. A cél: egy magánszínház intim jellegét egyszerű eszközökkel kidomborítani, jelesen tükröződik a nagyrészt terméskőből alkotott homlokzaton.

Egész külső megjelenése kissé megdöbbentő, komoly, de ez éppen nem a ridegség, hanem az értelem, a leszűrt ízlés komolysága.

Egész dísze egy domború, ívben épített zárt erkély, mely, mint főmotivum, uralja a főutcai homlokzatot.

Jellemző díszítő elem gyanánt használja Kaufmann úgy a homlokzaton, valamint a belső kiképzésben a polygonszerű kristályalakú világító testeknek a falakba való beépítését.

A színház 800 hallgató befogadására képes. Ezek zöme a földszint padsorain, a többi a két erkélyen talál elhelyezést. Meglep a színház belseje nemes egyszerűségével. Fényezett szilfaburkolat homorú hajlásokban vöröses színével kitünő burkolati anyagnak bizonyult itt; a finom hajlatú felületet erős sötétszínű palisander-keretek tagolják.

A proscenium szokásos kiképzése helyett egyszerű képkeretet épit (homortag 1·5 m átmérővel), melyben a színpadi kép, mint bekeretezett festmény tűn elő. A gondolat nem új ugyan, a bayreuthi színháznál is úgy van, de a kivitel modernsége elismerésre méltó.

A többnyire zenenélküli előadásokra szánt Hebbel-színházban egy mélyített, de lefödhető hely a zenekar számára lehetővé teszi operák előadását is.

Mint pozitív tanulságot vonhatjuk le, hogy a színház belső kiépítésének fával való teljes burkolása az akusztikát kitünővé teszi. P. A.

KÖNYVISMERTETÉS

Karl Scheffler: Moderne Baukunst. (Julius Bord 1907. II. k.) A modern architekturát embrió korában nézegeti S. A terhelt, epigonos, unalmas (nekünk) multat még mutatja az új építészet, de vannak elért eredményei. Végigmenve ezen terrénumon, technikai törvényeket fejtegetve elhullatja gazdag tudá-

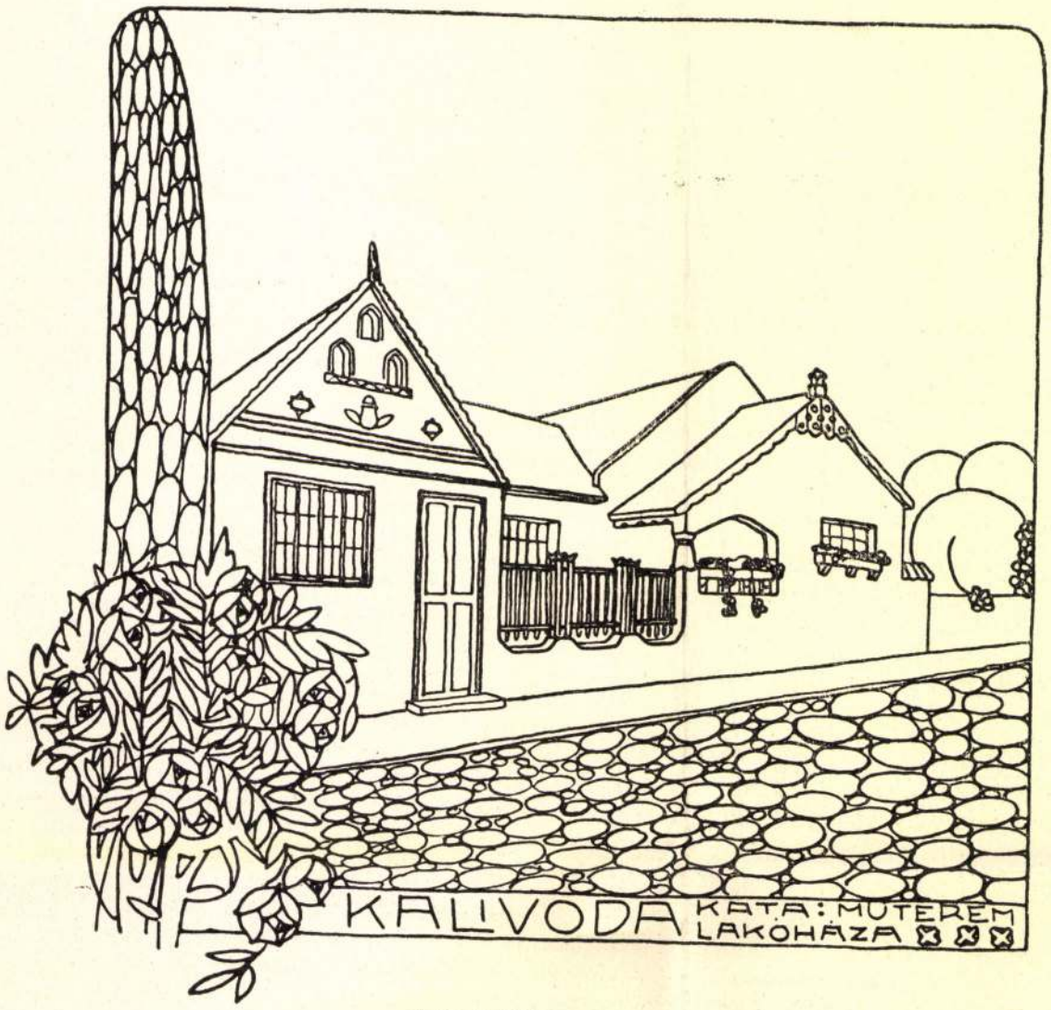

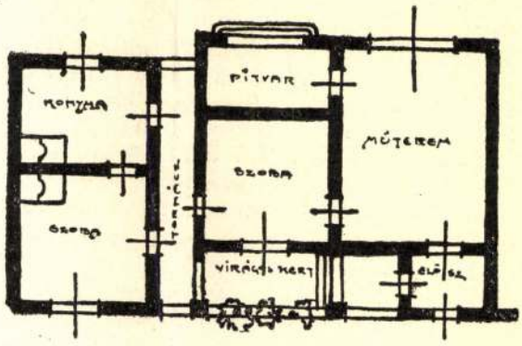

Kalivoda Kata műterem lakóházának alaprajza
Tervezte Kiss Géza

30581. Szuchy János, Gyep-u. 29. két emeletes ház; terv. Salkovits Károly.
25908. Löffler Sándor, Kisfaludy-u. 6840. hrsz. emeletes ház.
24243. Szondi József, Eszter-u. 6098. hrsz. nyaraló.
27381. Gallauner Károly, Németvölgy 12685. hrsz. földszintes ház; ép. m. Wastel Ferenc.
25657. Schumayer Józsefné, Pasaréti-út 72. toldalék; ép. m. Wuschek Sylvester.
24228. Nemesszeghy Jenőné, Ribáry-u. 6187. hrsz. toldalék; ép. m. Riedel Márton.
21198. Kollár József, Filatori-dülő 6442. hrsz. földszintes ház; ép. m. Rajky Béla.
27445. Fáber Fülöp, Niedermayer-u. 6161. hrsz. toldalék; ép. m. Messner és Arndt.
24226. Adorján Ágoston, Mozdony-út 12967. hrsz. földszintes ház; ép. m. Maróthy Kálmán.
24833. Szabó Ármin, Szállás-u. 13. toldalék; ép. m. Sorg Antal.
24273. Fodor Adolf, Orsó-u. 6947. hrsz. földszintes épületek.

Átalakításokra:

30595. Dr. Kiss Áron, Böszörményi-út 2.
32359. Dr. Zandegiacomo Kálmán, Logody-u. 1769. hrsz.
21040. Feledi Miksa, Wesselényi-u. 54.
26562. Özv. Medek Vincéné, Török-u. 3609. hrsz.
30631. Göröncsér István, Kőbánya-dülő 10464. hrsz.
29766. Dr. Wágner Jenő, Soroksári-út 30.
26596. Ruff Ferenc, Névtelen-u. 7999. hrsz.

Jóváhagyásra ajánltattak:

27471. Ifj. Walla József, Temető-dülő 7290. hrsz.
32289. Kaszelik Jenő, Mária-Valéria-u. 3.
22357. Beniczky Margit, Alkotás-u. 9.
27455. Dr. Pikler Gyula, Trombitás-út 6593/1. hrsz.
27380. Bienenstock D., Nefelejts-u. 41.
24815. Helmrich János, Törökvész-dülő 5711. hrsz.
16655. Hauberl József, Törökvész 6760.
26587. Munk Miksa, Koronaherceg-u. 511. hrsz.
21765. Plöckl és Haas, Andrássy-út 13.
24810. Weisz Mór, Ürömi-u. 4267.
22645. Wacha János, Muzeum-körút 395. hrsz.
25163. Keller József, Füzér-u. 14.
28514. Schmiedl Pál, Német-u. 5691. hrsz.

Gépekre és felvonókra:

21024. Wertheim F. és tsa, Oszlop-u. 6207. hrsz.
22349. Goldberger S. F. és fiai, Lajos-u. 138.

Elutasíttatott:

31662. Rosenfeld Manóné, Elemér-u. 4284. hrsz.
26022. Baumfeld Zsigmond, Rökk-Szilárd-u. 20.
22327. Szabó József, Jázmin-u. 21.
31673. Özv. dr. Gindele Jenőné, Aréna-út 4205. hrsz.
26782. Gigler István, Filatori-dülő 6625. hrsz.

TERVPÁLYÁZATOK.

febr. 25. Somogycsurgói takarékpénztár: intézeti ház tervezése. Pályadíj 800 k.
„ 26. Budapest székesfőv. tan.: Kossuth Lajos szobra. Költség 700.000 k. Díjak 12.000, 8000, 6000, 4000 és 3000 k.
„ 29. M. Építőművészek Szöv.: mozgófényképszínház 360 m^2; pályadíjak 400, 200 és 100 k.; csak III. és IV. éves műegyetemi hallgatók pályázhatnak (lásd az 5. számot).
márc. 1. Turkeve r. t. város: polgári fiú- és leányiskola tervezése Turkevén. Építőköltség 75.000 k. Díjak 400 és 200 k.
„ 31. Orsz. m. képzőművészeti tanács: *a)* festőművészeti ösztöndíj: 3000 k, a költő Zrinyi látogatása Tassonál, a római művészházban való lakáson kívül, külön díjegyezség szerint; *b)* szobrászati ösztöndíj: 4000 k.; Pázmány Péter siremléke; a római művészházban való lakáson kívül még 20.000 k. díj.
„ 31. Krassó-Szörénymegye alispánja: kórház tervei (600.000 k.) díjak; 1500, 1000 és 600 k. (l. lapunk 6. számát).
ápr. 1. Magyarkanizsa község előljárósága: városháztervek készítése. (250.000 k.) Díjak 700 és 400 k.
„ 1. S.-A.-Ujhely város: Városház, bálterem, kaszinó, színház együtt, vagy külön; díjak 1200 és 600 k.
ápr. 16. Hadügyminiszterium bécsi palotája (8600000 k.); díjak: 20000, 15000 és két 10000 k. (L. lapunk m. é. 50. számát.)
„ 30. Bartha Miklós szoboremléke (költség 35000 k.); díj az építés.
jun. 15. Athénben Constantin császár emléke; díjak: 5 db 5000 k. és 2000, 1500, 1000 k. (lásd a m. é. 40. számban).

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

febr. 24-én. Dévai m. kir. honvéd laktanyakezelőség: **épületátalakítás** (3594·61 k.); bp. 5%.
„ 24-én. Kassai á. é. hiv.: 1908/9/10. évben **kavicsszállítás**; bp. 5%.
„ 24-én. Besztercebányai á. é. hiv.: 1908/9. évben **kavicsszállítás**; bp. 5%.
„ 24-én. Szatmár vm. alispánja: **töltésépítés**; bp. 5%.
„ 24-én. Ungvári á. é. hiv.: **plébánialakás helyreállítása** Szerednyén (7194·20 k.); bp. 5%.
„ 25-én. Martonos község (Bácsm.) előlj.: **téglajárdafektetés**; bp. 140 k.
„ 25-én. Aradi á. é. hiv.: **iskolaépítés** Gyorokon; bp. 5%.
„ 25-én. Zemplénm. alisp. S.-A.-Ujhely: **márványemléktábla felállítása**; bp. 5%.
„ 25-én. Sárosm. alispánja Eperjesen: 29 *m* **vasbétonhíd építése**; bp. 5%.
„ 25-én. Garamszentandrási csendőrparancsnokság: **laktanyajavítás**; (2216·71 k.).
„ 25-én. Martonos község előlj.: **kútépítés**; bp. 50 k.
„ 25-én. Kassai m. kir. pénzügyigazgatóság: **vízvezeték és csatornázás**; bp. 5%.
„ 26-án. Szempez község (Pozsony vm.) előlj.: **gyalogjáró fektetése** (45926·66 k.); bp. 5%.
„ 27-én. Bácsfeketehegy község (Bács vm.) előlj.: **jegyzői lakás építése** 32000 k.; bp. 3200 k.
„ 27-én. Bródi vagyonközség Vinkovcén: **intézeti ház építése** 104807·48 k.; bp. 5%.
„ 27-én. Kassai á. é. hiv.: **kavicsszállítás**; bp. 5%.
„ 27-én. Brassói á. é. hiv.: a krizbai á. e. **iskola átalakítása** (5361·68 k.); bp. 5%.
„ 27-én. Munkács város polgármestere: **konyhák építése és átalakítása** a honvédlaktanyában; 7800 k.
„ 26-án. Komáromi á. é. hiv.: **hídépítés** (18343·01 k.); (l. a hirdetések közt).
„ 27-én. Brassói á. é. hiv.: 117·4 *m* **fahídhelyreállítás**; **óvodaátalakítás** (5362 k.) bp. 5%.
„ 27-én. Kassai á. é. hiv.: 960 m^3 **kavicsszállítás**; bp. 5%.
„ 28-án. Magyaróvári á. é. hiv.: **építkezések a gazdasági akadémián** (24391·76 és 9415·07 k.); bp. 5%. (L. a hirdetések közt.)
„ 28-án. Budapest székesfőváros tanácsa: **kőanyagok szállítása** utcakövezetekhez; bp. 5%.
„ 28-án. Máv. igazg.: **aszfaltmunkák** (l. a hirdetések közt).
„ 28-án. Máv. balparti üzletvez.: Brunóc állomáson **lakó- és melléképület** (l. a hirdetések közt).
„ 28-án. Máv. budapest-balparti üzletvezetősége: **magasépítkezések** Brunóc állomásán; bp. 1200 k.
„ 28-án. Szombathelyi á. é. hiv.: az egyházashollósi r. kath. **paplak helyreállítása** (2577·71 k.); bp. 5%.
„ 28-án. Ujvidék város tanácsa: **bétoncsatorna építése**; bp. 5%.
„ 29-én. Zombor város tanácsa: **artézi kút helyreállítása**; bp. 100 k.
„ 29-én. Szakcs község (Tolna vm.) előlj.: **községházépítés** 2000 k.
„ 29-én. Szatmárnémeti város tanácsa: **kövező munkák** 3 éven át.
„ 29-én. Lőcsei á. é. hiv.: **kavicsszállítás** 1908/9/10. évben; bp. 5%.
„ 29-éu. Máv. budapest-balparti üzletvezetősége: **vasfödélmunka** Újzsolna állomáson; bp. 1600 k., **postaperron építése** Budapest nyugati pályaudvaron; bp. 1500 k.
„ 29-én. Máv. kolozsvári üzletvezetősége: **magasépítkezések** a marosvásárhely-szászrégeni vonalon; bp. 5%.
„ 29-én. Tordai á. é hiv.: á. e. **iskola építése** Egerbegyen (22132·35 korona); bp. 5%.
„ 29-én. Máv. balparti üzletvez.: Budapest nyugati pályaudvaron **postaperron** (l. a hirdetések közt).
„ 29-én. Máv. balparti üzletvez.: Ujzsolnán köralakú mozdonyszín **vasfödélmunkái** (l. a hirdetések közt).
„ 29-én. Dévai á. é. hiv.: **óvodaépítés** (18700·61 k.); bp. 5%.
„ 29-én. Szolnoki alispáni hiv: **hidak újjáépítése** (9103·96 k.); bp. 5%.
„ 29-én. Dévai á. é. hiv.: a Berényi-patakon **hídépítés**; bp. 5%.
„ 29-en. Szekzárd város polgármestere: **kőszállítás** a Sédpatak rendezéséhez.
„ 29-én. Dévai ref. egyházközség: **templomépítés** (72338·12 k.); bp. 5%.
márc. 1-én. Liptószentiváni ág. ev. hitközség: **templom- és toronyhelyreállítás.**
„ 1-én. Bojt község (Biharm.) előlj.: **artézikút fúrása.**
„ 1-én. Apáti község (Arad vm.) előlj.: **g. kel. templomépítés** 37261·35 k.; bp. 10%.
„ 2-án. Kisvárda város tanácsa: **kerítésépítés** (2134 k.); bp. 5%.
„ 2-án. S.-A.-Ujhelyi á. é. hiv.: 2 béton áteresz; bp. 5%.
„ 2-án. Nagyváradi á. é. hiv.: 14·3 *km* **útépítések**; bp. 5%.
„ 2-án. Kalocsai érseki uradalom: **48 cselédház és istálló** (l. a hirdetések közt).

5000 k., a lapokra 42000 k., napilapokra 850 k., Hollán-pályadíjra 600 k., Fábián-jutalomra 500 k., lakásbérre 14850 k., tiszta díjazásokra 6780 k. van fölvéve); azonkívül a májusra elkészülő egyesületi ház első bebutorozására 5000 koronát szavazott meg; elfogadta a módosított ügyrendet, a mű- és középítési szakosztályoknak az elszámoló-szabályzat dolgában a kereskedelemügyi miniszterhez címzett föliratát; a székesfőváros által febr. 26-án tartandó adótanácskozmányra Faragó Lipótot és Palóczi Antalt küldte; végre fölvett 50 tagot, 56-nak a belépését pedig tudomásul vette; ezekkel a tagok száma 2382.

HIVATALOS.

AZ ÉPITŐMESTERI KÉPZETTSÉG MEGVIZSGÁLÁSÁRA SZERVEZETT BIZOTTSÁG

Schneider Mátyás építőmesternek (Gyula) az 1908. évi február hó 18-ik napján *Andrási Dezsőnek* (Budapest) febr. 21-én letett szakvizsgálat alapján a képesítő bizonyítványt kiadta.

MAGYAR ÉPITŐMESTEREK EGYESÜLETE.

Az építőmesteri szakosztály ülése febr. 20-án. Elnök *Sziklai* Zsigmond, jegyző *Pásztor* Béla.

Az *elnök* megnyitja az ülést. Felolvastatja a múlt ülés jegyzőkönyvét, amelyet a szakosztály változatlanul elfogad; a mai ülés jegyzőkönyvét hitelesíteni *Sturm* Károlyt és *Makk* Józsefet kéri föl.

Az *elnök* napirend előtt foglalkozik *Mezőfi* Vilmos tegnap elhangzott képviselőházi beszédével és visszautasítja azt a légből kapott és absurd feltevést, hogy az építőmesterek a háziurakkal szövetkeztek az építés mesterséges drágítására, azaz az építő ipar mesterséges tönkretételére. Megállapítja, hogy az építőmesterek között kartell vagy árszabályozó megállapodás egyátalán nincs.

Az *elnök* figyelmezteti a szakosztály tagjait, hogy a *Munkásbiztosító Pénztár* legutóbbi hirdetményét és körlevelét, a napibér megállapítása szempontjából, hogyan kell értelmezni; tudniillik a napi keresetet a heti (*hat* napi) jövedelemnek *héttel* elosztott része adja. A szakosztály a figyelmeztetést *Mód* Lajos és *Humayer* József felszólalása után köszönettel veszi s a magyarázat kinyomatását rendeli el.

A *jegyző* felolvassa a *Biró* Károly jelentését, amelyben a *Csiszár* Lajos szakkérdésére véleményt mond. A szakosztály *Mód* Lajos, az *elnök* és *Kéler* Zoltán fölszólalása után a véleményhez egyhangulag hozzájárul.

Az építési szerződés tárgyalása *elnök* indítványára ismét elhalasztatott.

Wirth F. Nándor szóvá teszi a kereskedelemügyi miniszternek azt a szándékát, hogy a munkásbiztosító pénztárakban a jövőben csakis érettségizett és államszámviteli vizsgálatot tett tisztviselők alkalmaztassanak. Indítványozza, hogy az egyesület foglaljon állást a miniszter szándékának a megvalósulása mellett. A szakosztály *Kaiser* Hugó, *Karvaly* Gyula, *Balázs* Farkas, *Barcsai* Lajos és a *jegyző* fölszólalása után elhatározza, hogy Wirth indítványát a választmány elé terjeszti. Ülés vége 8 órakor.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ÁCSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Meghivó. A budapesti építőmesterek, kőmíves-, kőfaragó- és ácsmesterek ipartestülete saját helyiségében, VIII., Német-utca 22. sz. a. *f. évi március hó 8-án,* vasárnap délelőtt 10-órakor tartja *XXII. rendes közgyűlését,* melyre a t. tagtárs urak megjelenni szíveskedjenek.

A közgyűlés napirendje:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az 1907. évi működésről szóló jelentés.
3. Az 1907. évi számadások megvizsgálásáról szóló jelentés.
4. Az 1908. évi költségvetés megállapítása.
5. Az elüljáróság $^1/_3$-ának újra választása kilépés folytán; e célból az építőmesterek közül 4 rendes, a kőmíves mesterek közül 1 rendes, a kőfaragó mesterek közül 1 rendes, az ácsmesterek közül 3 rendes tagnak választása 3 évre.*)
6. Három számvizsgálónak választása egy évre.
7. A tagok indítványai.**)

Kelt Budapesten, 1908. február 11-én.

Gunszt József s. k., ipartestületi főjegyző. — *Jakabffy Ferenc* s. k., ipartestületi elnök.

Elüljáróságí ülés. *Jakabffy* Ferenc ipartestületi elnök elnöklete mellett ülést tartott elüljáróságunk febr. hó 11-én. Főtárgya volt a közgyűlés előkészítése. A pénztáros és a főjegyző bemutatták az 1907. évi zárószámadásokat, melyeket az elüljáróság jóváhagyott Azután a költségvetést állapította meg.

A közgyűlés idejéül f. é. március 8-ika tüzetett ki.

Az Epítőiparosok Országos Szövetségének Budapesten, febr. 15-ikén tartandó nagygyűlésére az ipartestület képviselői gyanánt dr. Horváth János iparhatósági biztos, Jakabffy Ferenc elnök, dr. Erős Sándor és Horváth József alelnökök és a főjegyző küldettek ki.

Az Országos Iparegyesületnek kértére megküldi az 1905—7-iki évek átlagos munkabéreinek kimutatását.

Az elnök előterjesztésére kimondta az elüljáróság, hogy az állásozó munkások munkaigazolványnyal láttassanak el és kizárólag a szövetségi munkaközvetítő útján fogadhatók munkába.

A Munkásbiztosító Pénztár által február 1-től számítva életbe léptetett új járulék-díjtáblázat ellen az elüljáróság fölebbezni fog. Mert a járulékok nem a tényleg fizetett bérek után vannak számítva, hanem hét napi fizetés után, melyből a munkások csak hat napra kapnak bért. Ez a különbség 14%-ot tesz, ami a különben is magas járulékokat ok nélkül emeli.

Az elnök jelentette, hogy a munkavezetői tanfolyamon az előadások febr. 3-án fejeződtek be; most ismétlés folyik s a záróvizsgálat f. hó. 14-én este 5—8 óráig lesz. Jelentette továbbá, hogy az előadásokat *Vig* Albert iparoktatási főigazgató és a kereskedelmi kormány által kiküldött *Kolbenheyer* Gyula áll. felső építőipariskolai igazgató gyakran látogatták.

A bejelentett új és megszünt iparengedélyek tudomásul vétettek.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A magánépítési bizottságnak febr. 17-én tartott ülésén *új építkezésre nyert engedélyt:*

30930. Kohn Lajos, Angyal-u. 9487. hrsz. háromemeletes ház; terv. Schannen Ernő.

22338. Orsz. tisztviselők egylete, Átlós-út 13866. hrsz. háromemeletes ház; terv. Fischer és Detoma.

5517. M. kir. dohányjövedéki központi igazgatósága, Budafoki-út 13476. hrsz. dohánygyár; terv. Zobel Ernő.

24265. Brüll testvérek, Üllői-út 8645. hrsz. háromemeletes ház; terv. Kiss Géza.

22347. Fritz Ármin, Nap-u. 13. kétemeletes ház; ép. m. Hosztalek Károly.

*) Az elüljáróságból kilépnek: *Bloch* Leó, *Kunfalvy* Nándor, *Pucher* István és *Sturm* Károly építőmesterek, *Havas* József kőműves mester, *Seenger* Béla kőfaragó mester, *Cipauer* László, *Wellisch* Arnold ácsmesterek és *Schustler* József béton-cément-építő iparos.

Ezek az alapszabályok értelmében újra választhatók. (13. §.)

**) Napirendre ki nem tűzött indítványok csak az esetben vétetnek a közgyűlésen tanácskozás alá, ha 20 tag aláírásával ellátva legalább 3 nappal a gyűlés napja előtt az elüljárósághoz írásban beadatnak (12. §. 3. pont).

Kiss Géza
épitész

tovább

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1908. március hó 16-án Wellisch Alfréd biz. tag elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

50204. Glücksmann Jakab (VI., Szondy-utca 54.) a VI., Dávid-utca 7. sz. a. 3 emeletes ház, ép. Nagy és Benedikt.

62142. Reichfeld Izor dr. (VIII., József-körut 8.) a III., Lajos-utca 4559. hrsz. a. 3 emeletes ház, ép. Kiss Géza.

Vállalkozók
Közlönye
1908. március 18.

ett szilárdsági kísérlet nyújtotta eredményekkel, valamely betonlapot a törés határáig próbater-k vetünk alá.

A kistiszai zsilip.

ött a dolog velejére áttérnénk, részletesen meg nertetnem a zsilip tervrajzát s építésének történ- mert ezek ismertetését igen fontosnak tartom megbírálására, vajjon az építéskor s a követett következtében nem-e merülhettek fel a repedés ésére kiható mozzanatok.

a helyen, a hol az új zsilipet felépítették, a zővásárhely és szomszédos határokban össze- lő belvizek levezetésére a 60-as évek elején a már tett boltozott, 2 nyilású faragott kőfalazatból betonalapon nyugvó zsilip állott, a melyen át a a Tisza folyóba, majd pedig a nagyfai átvágás se után a holt Tiszába vezették.

881-iki árvíz után a védőgátakat a régi korona $1{\cdot}5—2{\cdot}0$ *m*-re fölmagasították és ehhez képest elően megerősítették. Mivel az új feltöltést az amúgy gemeretü s minden alkotórészében megrepedezett em bírta volna meg a régi helyére 1885 nyarán pet építettek. Mint a 4—7. sz. ábrák láttatják ez a y sem igen különbözik a korábban épített és ismertetett zsilipektől. Az átalános jellegű részek elrendezése itt is hasonló a tipikus zsilipekéi- ltérést csupán a szárnyfalak különös elrende- n látunk, amennyiben azok nincsenek megtörve, egyenes irányúak, továbbá abban, hogy a víz-

gesebb gondosság szerint is tanácsosnak tűnik fel. Már pedig vádlott nem is állítja, hogy a köteleségének megfelelt volna. Minthogy vádlottnak e mulasztásai okozták D. F. leszakadását, ez pedig halálát, s így vádlottnak a felügyelete alatt teljesített munkálatok körüli gondatlansága és a sértett halála közötti okozati összefüggés megvan; vádlott büntetését a fentebbi értelmében meg kellett állapítani.

Munkamegszüntetés és kizárás. *Munkások sztrájkszerződését érvényesítő svájci bírósági ítélet.* Svájc egyik polgári bírósága a következő esetet tárgyalta: Egy lakatossegéd a szakmájában rendezett sztrájk megkezdése előtt irásbeli szerződésben arra kötelezte magát, hogy a sztrájkban mindvégig kitart és az esetre, ha a sztrájk tartama alatt önhatalmulag újra munkába állana, száz frank kötbért fizet a szakszervezetnek, a szakszervezettől esetleg nyert sztrájksegélyt pedig visszatéríti. A lakatossegéd, miután nyolc hétig a sztrájkban tényleg részt vett s ez idő alatt a szakszervezettől 121 frank sztrájksegélyt kapott, újra munkát vállalt, a kötbér megfizetését, valamint a sztrájksegély visszatérítését azonban megtagadta.'

A szakszervezet a lakatossegéd ellen 221 frank erejéig keresetet indított. Az alperes a fizetési kötelezettséget el nem ismerte; hivatkozott a svájci szövetségi kötelmi jog 181. §-ára, mely szerint kötbér nem követelhető oly esetben, ha az valamely jogellenes, vagy erkölcstelen igéret megerősítésére szolgál.

A bíróság a lakatossegédet a 221 frank megfizetésére kötelezte. Ugyanis a szerződést nem találta a jó erkölcsbe ütközőnek, mert az alperes személyes és gazdasági szabadságát, a jogvédelmet kizáró módon meg nem kötötte. A munkamegszüntetés ugyanis kizárólag csak egy város területére volt szorítva s idő tekintetében is annyiban volt korlátozva, amennyiben a sztrájkolók többségének határozata alapján a munka bármikor újra volt kezdhető.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi középítési bizottmány

március 22-iki ülésén az elnök jelentette, hogy a Sáros- és a Rudasfürdő építkezése dolgában az új viszonyoknak megfelelő új költségvetést készítettek; a kegyesrendiek telkére nézve is új előterjesztés készült. Elfogadta a bizottság az Uri-, Mikó-, Vadász-, Géza-, Conti-, Őr-, Angyal-utca és a Thököly-út burkolásának terveit; javasolja, hogy a Bajza-utca a Damjanich-utcáig meghosszabbíttassék (kisajátítás 300.000 k.). A Palota-téren építendő 2 darabont-testőrkaszárnya környékének tervét is elfogadta a bizottság.

A magánépítési bizottságnak márc. 26-án tartott ülésén

új építkezésre nyert engedélyt:

53336. M. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, Munkácsy-u. 2984. hrsz. kétemeletes gymn. épület; terv. Körösi Albert.

61939. Dani Mihály dr., Erdélyi-u. 5930. hrsz. háromemeletes ház; terv. Sándor Imre.

62897. Pollatschek Kornélia, Remete-u. 4. háromemeletes ház; terv. Kis Géza.

66311. Dávid Károly, Mészáros-u. 1355. hrsz. emeletes ház; terv. Illés Gyula, ép. m. Dávid János és fia.

70576. Pikler Gyula dr., Trombitás-út 6593. hrsz. emeletes ház; terv. Patisti Károly.

70628. Kiss Lajosné, Naphegy-u. 1321. hrsz. emeletes ház; terv. Szántó Ferenc.

57267. Balás Farkas, Árboc-u. 1428/1. hrsz. emeletes ház.

63973. Ultmann Salamon, Garay-u. 39. földszintes ház; ép. m. Paulheim Ferenc.

60812. Meiwald Péter, Conti-u. 5. emeletes ház; ép. m. ép. m. Winkler József.

60815. Langfelder Vilmos, Csata-u. 14. földszintes ház; ép. m Bachmann Károly.

65109. Márth Károly, Nagykovácsi-út 7359. hrsz. földszintes ház; ép. m. Szabó László.

62874. Kaltenecker Márton, Kada-u. 11. földszintes ház; ép. m. Rigler József.

63991. Lippner Sándor, Thököly-út 145. földszintes ház; ép. m. Perndl Flóris.

Átalakításokra:

65483. özv. Csihál Józsefné, Felső vaspálya-u. 7335. hrsz.
65099. Harazdy Károly, Futó-u. 33.
69891. Baumgarten Leó, Rákóczi-út 32.
70604. Hubner Imre, Andrássy-út 94.
71493. Lindenbaum Mór, Dohány-u. 1.
70633. Surián András, Telep-u. 76.
65119. Kassai Ignácné, Andrássy-út 47.
55759. Zimmermann Lajos, Polgár-u. 265. hrsz.
54195. Schödl Károly, Bécsi-út 1631. hrsz.
62860. Schneider Lipót, Lipót-körút 2.
63976. Babócsay Hermann, Bulyovszky-u. 39.
69606. Kaiser Mihály, Lujza-u. 2.
61921. Fridrich Kálmán, Szarvas-út 8501. hrsz.
55720. Auguszt József, Krisztina-tér 1.
51560. Reif Ferenc, Kapás-u. 46.
69596. Özv. Gere Zsigmondné, Iskola-u. 14.

Jóváhagyásra ajánltattak:

55760. Krén Pál, Apát-u. 6465. hrsz.
68433. Devecis Ferencné, Melinda-út 9358. hrsz.
57212. Bpesti ásványolajgyár r.-t., Soroksári-út 9580. hrsz.
71515. Grün Iván, Alvinczi-út 6566. hrsz.
65108. Első magyar betüöntőde r.-t., Dessewffy-u. 3562.
66325. Weisz Jakab, Hajtsár-út 125.
57263. Engel Mihály, Semmelweiss-u. 9.
61947. Jókai János, Gólya-u. 6636. hrsz.
65492. Dreher Jenő, Kápolna-u. 8446. hrsz.
65496. Kardos Lőrincné, Remetehegy 2092. hrsz.
63944. Svajer Jakab, Gát-u. 21.

Gépekre és felvonókra:

65104. Dr. Weiss Jakab, Új-u. 10.
69580. Aigner és Fábián, Váci-út 135.
61920. Ohmüller Károly, Baross-tér 15.
72747. Hangya szövetkezet, Közraktár-u. 34.

Elutasíttatott:

69616. Szenes Mór, Népszinház-u. 5888. hrsz.
65102. Herth Lipót, Németvölgyi-út 12823. hrsz.
65090. Daday József, Csatárka-dülő 5561. hrsz.

A bizottság legközelebbi ülése ápr. 8-án lesz.

TERVPÁLYÁZATOK.

Ápr. *15.* Mocsonyi-ház, Budapest; díjak 500, 300 és 150 k. (lásd a hirdetéseket).
„ *20.* Técső koronaváros: vendéglőépítés, esetleg átalakítás tervei. Pályadíj 1000 k.
„ *29.* Budapest székesfőv. tan.: Szabadságharc-szobor. Költség 700.000 k. Díjak 12.000, 8000, 6000, 4000 és 3000 k.
május *1.* Újszegedi r. k. templom-egyesület: 800 hívőre templom (60000 k.); díjak 500, 300 és 150 k. (l. a hirdetéseket).
július *1.* Kiskúnfélegyháza város tan.: városszabályozó terv. Pályadíjak 1500, 1000 és 500 k.
szept. *30.* Pozsony város tan.: a városház kibővítése; díjak 2000 és 1000 k.
dec. *31.* Vallás- és közoktatásügyi miniszter: II. Rákóczi Ferenc síremléke; I. díj az építéssel való megbízás és 6000 k., II. 5000 k., III. két egyenkint 3000 k., IV. 2000 k., megvételi ár 1000 k.
1908. febr. *26.* Budapest székesfőv. tan.: Kossuth Lajos szobra. Költség 700.000 k. Díjak 12.000, 8000, 6000, 4000 és 3000 k.

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

Ápr. *2-án.* Vallásmin.: a műegyetem **gőzfűtő és szellőztető** berendezése (l. a hirdetéseket).
„ *2-án.* Hungária-ernyőgyár Alsólendva: **gyárépítés** (100000 k.).
„ *2-án.* Kereskedelmi min.: a **técsői á. Tisza-híd alépítménye**; bp. 5% (l. a hirdetéseket).
„ *2-án.* Nagyváradi á. é. hiv.: **védtöltés építése** (4898·70 k.); bp. 5%.

áp. *2-án.* Csongrádmegyei kir. tanfelügyelőség: **iskolaépítés** Sándorfalva—Szaporhegyen (13686·50 k.); bp. 5%.
„ *2-án.* Bogyiszlói (Tolnam.) ev. ref. egyházközség: **paplakás átalakítása** (13548·09 k.); bp. 10%.
„ *2-án.* Tasnád község (Szilágym.) előlj.: **községi épületek javítása** (1473 k.); bp. 10%.
„ *2-án.* Biharvm. főjegyzője N.-Várad: **útépítések** (226388·22 k.); bp. 5%.
„ *3-án.* Vracsevgáj község (Temesm.) előljársága: **iskolakibővítés** (6168·53 k.); bp. 5%.
„ *3-án.* Kőszeg város polgárm.: **főgymnasium építése** (283825 k.); bp. 10000 k.
„ *3-án.* Máv. aradi üzletvezetőség: **lakóházak építése** Szolnokon; bp. 4500 k.
„ *3-án.* Soproni á. é. hiv.: **a kapuvári közkórház kibővítése** (31089·99 k.); bp. 5%.
„ *3-án.* Kereskedelmi miniszterium és trencséni á. é. hiv.: Trencséntepla melletti **patakhid vasfőlszerkezete és alépitménye,** utóbbira 10949 k., esetleg **vasbétonhid**; bp. 5—5%.
„ *3-án.* Nagymihályi takarékpénztár: **malátagyár, sörház és gépház építése**; bp. 10%.
„ *3-án.* Eperjes város polgárm.: **postapalota** építése (107971·96 k.).
„ *3-án.* Alsókubini á. é. hiv.: 3 db **híd helyreállítása** (2530 k.); bp. 5%.
„ *4-én.* Pestvidéki kir. törvényszék elnöke: **járásbirósági és fogházépület emelése** Monoron; bp. 5%.
„ *4-én.* Nagykőrösi ev. ref. egyházgondnokság: **templomtoronysisak ujjáépítése** (38000 k.).
„ *4-én.* Mezőhegyesi á. ménesbirtok parancsnoksága: **tisztilakás építése** (17848·65 k.); bp. 5%.
„ *5-én.* Liptó alisp.: a megyeházra **2-ik emelet építése** (l. a hird. közt).
„ *5-én.* Jász-Nagy-Kún-Szolnokm. alisp.: **a Galga-ér hídjának vasbetonból való újjáépítése**; bp. 5%.
„ *5-én.* Brassó város tömösi erdőgondnoksága: **erdőőri lakások építése** (5918·06 k.); bp. 295 k.
„ *6-án.* Pocsesd község (Szebenm.) előlj.: **mederrendezés és kőgátak építése** (23155 és 5543 k.); bp. 10—10%.
„ *6-án.* Máv. szegedi üzletvezetőség: **magasépítkezések** Aninán; bp. 1000 k.
„ *6-án.* Budapest székesfőv. III. ker. elüljársága: **kőműves javítómunkák**; bp. 300 k.
„ *6-án.* Breznóbánya polgárm.: 420 *m* **útépítés**; bp. 200 k.
„ *8-án.* Nyitrai á. é. hiv.: Pásztón egyházi **épületek tatarozása** (3137 k.); bp. 5%.
„ *8-án.* Egri dohánygyár igazg.: **őrházépítés** Felsőtárkányon (4230·75 k.); bp. 5%.
„ *8-án.* Bácskeresztur község előlj.: **épülethelyreállítás.**
„ *8-án.* Trencséni á. é. hiv.: **hídujjáépítés** (4993·44 k.); **betonáthereszek újjáépítése és hídhelyreállítás** (1655 és 1470 k.); bp. 5—5%.
„ *9-én.* Máv. igazg. pályafenntartó főosztálya: **fiumei felvételi épület átalakítása**; bp. 4000 k. (l. a hirdetések közt).
„ *9-én.* Árvavm. alispánja Alsókubin: **hídhelyreállítás** a jablunkai úton (11226·39 k.); bp. 5%.
„ *10-én.* Szamosujvár város tanácsa: **istállómenyezet átalakítása** 7500 k.
„ *10-én.* Öcsöd község (Békésm.) előlj.: **artézikút-medence építése**; bp. 10%.
„ *11-én.* Harta község (Pestm.) előlj.: **orvosi lakás építése** (24499·82 k.); bp. 5%.
„ *13-án.* Temesvári á. é. hiv.: **méntelep-épületek helyreállítása** Versecen (1095·85 k.); bp. 5%.
„ *13-án.* Kolozsvári á. é. hiv.: **padozás** a faipari iskolában (3241 k.); bp. 5%.
„ *13-án.* Máv. igazg.: Mária-Valéria-utca 11. sz. ház **bontása.**
„ *13-án.* Máv. zágrábi üzletvezetőség: **mozdonyszín-építés** Károlyvároson; bp. 2400 k.
„ *15-én.* Budapesti á. é. hiv.: **útkaparóházak építése** (34545·84 k.); bp. 5% (l. a hirdetések közt).
„ *15-én.* Szerb államvasutak igazgatósága, Belgrád: **vasszerkezetek szállítása.**
„ *15-én.* Endrőd község (Békésm.) előlj.: **óvodaépítés**; bp. 5%.
„ *15-én.* Sepsiszentgyörgyi á. é. hiv.: Papolc **iskolájának építése** (32627 k.); bp. 5%.
„ *15-én.* Somogymegye alisp.: megyei **utak építése** (189715 k.); bp. 5%.
„ *15-én.* Szolnoki á. é. hiv.: **útkaparóházak építése** (36248·42 k.); bp. 5%.
„ *15-én.* Nagybecskereki á. é. hiv.: 2550 m^3 kavics **fuvarja**; bp. 5%.
„ *16-án.* Pozsonyi á. é. hiv.: Keszölcésen **iskolaépítés** (14412·55 k.); bp. 5%.
„ *16-án.* Nagykárolyi á. é. hiv.: **útkaparóházak építése** (35987·43 k.); bp. 5%.
„ *16-án.* Aradi á. é. hiv.: a simándi g. k. **templom helyreállítása** (2032·77 k.); bp. 5%.
„ *16-án.* Beregszászi hitelintézet: **omeletes ház építése**; bp. 4000 k.
„ *16-án.* Máv. igazg. vontatási szakosztálya: **Pozsony rendezőállomás villamos világítása**; bp. 5%.
„ *17-én.* Aradi á. é. hiv.: a vadász-karakonyi út **hídja** (13585 k.); bp. 5%.
„ *18-án.* Kir. tanfelügyelőség Deésen: állami **iskola építése** Sajómagyaroson (12960·89 k.); bp. 5%.

ápr. *18-án.* Temesvár polgármestere: **hadfelszerelő raktár és istállók építése** (168832·72 és 18923 k.), **vízvezeték berendezése** (19884 és 10912 k.), **kályhák szállítása** (4456 k.); bp. 5—5%.
„ *18-án.* Gyulai á. é. hiv.: **selyemgombolyító-gyár építése** (205598·25 k.); **tanítólakás** (10068·36 k.); bp. 5%.
„ *20-án.* Máv. balparti üzletvez.: Trencsén-Teplici **indóház kibővítése** (l. a hirdetések közt).
„ *20-án.* Kaposvári m. kir. pénzügyigazgatóság **második emelet ráépítése** (74874·44 k.); bp. 5%.
„ *20-án.* Temesvár város tan.: 6 db 30 *m*-es **vasbétonhíd építése.**
„ *20-án.* Ipolysági á. é. hiv.: nagycsolomiai r. k. **templom** (l. a hirdetések közt).
„ *21-én.* Klicsovai (Krassó-Szörénym.) g. kel. egyház: **iskolaépület kibővítése** (4159·76 k.); bp. 10%.
„ *22-én.* Vallás- és közoktatásügyi min.: **szemészeti klinika építésének összes munkái**; bp. 5—5% (l. a hirdetések közt).
„ *22-én.* Vallásmin.: egyetemi gazdasági épületek **konyha- és fűtőberendezése** (l. a hirdetések közt.)
„ *22-én.* Dévai á. é. hiv.: megyei utakra **kavics**; bp. 5%.
„ *24-én.* Sátoraljaújhelyi kir. törvényszék elnöke: **épülethelyreállítás** (2902·76 k.); bp. 300 k.
„ *25-én.* Szegedi kir. pénzügyigazgatóság: **kőműves- és asztalosmunkák** (7102 k.); bp. 5%
„ *29-én.* Vágbalparti ármentesítő társulat Érsekujvár: 7 **közúti vasbéton-híd építése** (l. a hirdetések közt).

máj. *2-án.* Besztercebányai m. kir. erdőigazg.: **gőzfürésztelepek gépberendezése.**
„ *13-án.* Vallás- és közoktatásügyi min.: **központi fütő, szellőző, víz-, gáz-, csatorna- és fürdő-berendezés** a VIII., máriautcai új szemészeti klinikán; bp. 5% (l. a hirdetések közt).
„ *21-én.* Vallás- és közoktatási min.: **központi fütő- és szellőztetőberendezés** a bpesti istvánúti új gymnasiumban; bp. 5% (l. a hirdetések közt).

VERSENYTÁRGYALÁSOK EREDMÉNYE.

A budapesti *Képíró- és Királyi-Pál-utca* csatornájára márc. 29-én ajánlkozott: Schäffer és tsa 13052·16 k., Pessi G. és tsa 13533·01 k., Kleindl J. 14344·11 k., Hazai aszfaltipar r. t. 13909·30 k.; — a *Sarkantyus- és Vármegye-utca* csatornájára Schäffer és tsa 12002·74 k., Pessi G. és tsa 11729·96 k., Kleindl J. 12248·13 k., Kövér K. 12801·53 k.; — a *Váci-út* csatornájára Kleindl J. 52163·21 k., Kövér K. 59037·19 k., Melocco P. 60173·34 k.; — a *Hun- és Vágány-utca* csatornájára Kleindl J. 54903·23 k., Kövér K. 55504·32 k., Halász H. 56851·19 k., Melocco P. 60928·88 k.; — a *Columbus-utca* csatornájára Schäffer és tsa 7212·06 k., Kleindl J. 7113·17 k., Kövér K. 7151·32 k., Halász H. 6574·63 k.; — a *Szentháromság-tér és Tárnok-utca* kocsi-út kövezetére Schäffer Gy. 20112·28 k., az aszfaltjárdákra Neuchateli Asphalt C. 4986·50 k., Magy. Asph. R. T. 5046·20 k.; — a *Süllő- és Zsilip-utca* kövezésére Schödl I. 5531·12 k., Benz F. 6012·35 k., ifj. Obendorfer J. 5270·65 k., — a *Révay-utca* kövező előmunkájára Schödl István 4559·93 k., Benz F. 5724·83 k., id. Zech K. 5265·89 k., ifj. Obendorfer J. 5199·56 k., Hirsch M. 4960·55 k., aszfaltjárdáira M. Aszf. R.-T. 9660 k., Neuch. Asph. C. 10080 k., Hirsch M. 9540 k., aszfaltkocsiútjára Neuch. Asph. C. 26535·60 k., M. Aszf. R.-T. 25482·60 k., Hirsch M. 25272 k.; — a *Vasváry-Pál-utca* kövező előmunkájára Schödl I. 915·93 k., ifj. Obendorfer J. 988·42 k., aszfaltjárdáira Neuch. Asph. C. 2923·20 k., M. Aszf. R.-T. 2830·40 k., Posnanszky és Strelitz 2784 k., aszfaltkocsiútjára Neuch. Asph. C. 8502 k., M. Aszf. R.-T. 8268 k., Posnanszky és Strelitz 8190 k.; — a *Holló-utca* kövező előmunkájára Schödl I. 2823·68 k., ifj. Obendorfer J. 3266·95 k., aszfaltjárdájára Neuch. Asp. C. 4158 k., M. Aszf. R.-T. 4026 k., Posnanszky és Strelitz 3960 k., aszfaltkocsiútjára Neuch. Asph. C. 12469·60 k., M. Aszf. R.-T. 12126·40 k., Posnanszky és Strelitz 12012 k.; — az *István-út* kövezőmunkájára Pesel L. 45252·42 k., Benz F. 51875·08 k., Reinisch H. 46318·24 k., Hirsch M. 48447·35 k., keramitburkolatára M. keramiai gyár r.-t. 129 850 k., Kőszénbánya és téglagyár 127531·25 k., 196000 db 18/18/19 *cm* magas fejkőre Korláti bazaltbánya r.-t. 435 k.; — a *Kisfaludy-utca* kövező előmunkájára id. Zech K. 5548·04 k., aszfaltjárdáira Neuch. Asph. C. 9598·18 k., M. Aszf. R. T. 9141·12 k., aszfaltkocsiútjára Neuch. Asph. C. 24032·32 k., M. Aszf. R. T. 23150·40 k.; — a *Mátyás-utca* kövező előmunkájára Benz F. 3444·67 k., aszfaltkocsiútjára M. Keramiai Gy. R. T. 30525·60 k., Kőszénbánya és téglagyár 29980·50 k., aszfaltjárdáira Neuch Asph. C. 8280·70 k., M. Aszf. R. T. 7886·40 k.; — a *Rezső-tér* kövezésére Benz F. 16748·39 k., Scheffer M. 20021·54 k., id. Obendorfer J. 16769·03 k., — a budapesti útakra 1907., 8. és 9-ben szükséges 10230 m^3 *zúzott bazaltkőre* Hofbauer J. és Lehner S. I. k. 15·80 k., V. k. 13·70, VII. k. 14·00 k., somoskő-medreshegyi és a csomai bányából, Roheim R. és fiai korláti bányából I. k. 16·18 k., V. k 14·06 k., X. k. 14·00 k., Klauber és Vajda csomai bányából I. k. 15·50 k., V. 13·70 k., VI. k. 13·95 k., VII. k. 14·00 k.

A kolozsvári pénzügyigazgatósági épület tatarozását (4664 k.) Décsey Ferencnek adták ki.

A bonyhádi ág. ev. főgymnasium építésével (47671·68 k.) Péter Dánielt bízták meg.

A Borzábi községben emelendő iskola és útkaparóház építésére (13000 és 4561 k.) Tankó Károly 15% és Halász Mártonné 21% felfiz. ajánlkoztak.

aug. 3. Budapest székesfőv. tanácsa: a II. ker. batthyányitéri **templom tatarozása** (15607·60 k.); bp. 600 k.
„ 3. Lugosi á. é. hiv.: **18 műtárgy építése** (24107·17 k.) és **útépítés** (6059·40 k.).
„ 3. Zágrábi m. kir. pénzügyigazg.: **épületjavítás** (4242·49 k.).
„ 3. Lőcsei á. é. hiv. **hídépítés** vasszerkezettel.
„ 4. Máv. igazg.: Varjason 10 *m* átmérős fordító korong **vasszerkezete** (l. a hirdetések közt).
„ 4. Máramarosszigeti á. é. hiv.: 18·0 *m* **híd alépítménye és vasfölszerkezete.**
„ 4. Nagyjéca község (Torontál m.) előlj.: **orvosi lakás és vendéglő építése** (29942·13 k.).
„ 4. Kolozsvári á. é. hiv.: **útépítések.**
„ 5. Micske község (Bihar m.) előlj.: **óvoda és esendőrlaktanya építése.**
„ 5. Komáromi á. é. hiv.: a dunahíd **fakockaburkolása.**
„ 5. Dohányjövedéki közp. igazg.: **pénzügyőri laktanya építése** a budapesti Köztemető-úton (442662·53 k.).
„ 5. Beregszászi á. é. hiv.: **hídépítés** (4985·93 k.).
„ 5. Nagykárolyi á. é. hiv.: **műtárgyak újból építése.**
„ 5. Komáromi á. é. hiv.: **kerékvetők felállítása.**
„ 5. Kaposvári á. é. hiv.: **béton átereszek építése.**
„ 5. Zalaegerszegi á. é. hiv.: **8 műtárgy építése**; (3276·94 k.).
„ 5. Magyaróvári á. é. hiv.: **sanatoriumátalakítás** (9994·56 k.).
„ 6. Trencséni 15. honvéd gy. ezred: **faszerkezetű építkezések** (2631·54 k.).
„ 6. Ulma község (Temes m.) előlj: **ártézikút fúrása** (1250 k.).
„ 6. Alispán Arad: **laktanyatatarozás** (17353·26 k.).
„ 6. Máv. debreceni üzletvez.: a **postaépület kibővítése** (l. a hirdetések közt).
„ 7. Trencséni é. á. hiv.: **bétonáteresztő.**
„ 7. Székelyudvarhelyi á. é. hiv.: **útáthelyezés** (13978·08 k.).
„ 7. Hajniki (Zólyom m.) körjegyzői hiv.: **útépítés**; bp. 200 k.
„ 7. Márosvásárhelyi á. é. hiv.: 500 *m* **útépítés,** 11 műtárgy és útkorlátok építése (26401 k.).
„ 8. Najdás község (Krassó m.) előlj.: **iskolajavítás** (4921·96 k.).
„ 8. Dobsinai tkpénztár: **emeletes ház és árúraktár építése** (100000 k.).
„ 9. Alispán, Trencsén: **hídépítés** (9842·91 k.).
„ 9. Alispán, Nyiregyháza: **2 híd építése** (17105 k.).
„ 9. Szombathelyi á. é. hiv.: **4 áteresz** építése (2123 k.).
„ 9. Alispán, Miskolc: az Erzsébet-kórház szülészeti **pavillonjának** összes munkái (l. a hirdetések közt).
„ 9. Dohányjövedéki közp. igazg.: **dohánylevélraktárak építése** Kisvárdán, Nagytárkányban, Vásárosnaményben és Érsekujvárott (59188, 60202, 59938 és 61946 k.).
„ 9. Vallásügyi min.: **iskolaépítés** Abrudbányán (133109·84 k.).
„ 9. Alispán Miskolc: **sebészeti pavilon építése.**
„ 9. Vinga nagyközség (Temes m.) előlj.: **kútfúrás** (1000 k.).
„ 9. Dombnád község (Szabolcs m.) előlj.: **iskolaépítés.**
„ 10. Máv. balparti üzletvezetőség: Istvántelken a kiskazánház **bővítése** (l. a hirdetések közt).
„ 10. Lánycsók község (Baranya m.) elülj.: **községház és jegyzőlakás építése.**
„ 10. Alispán, Nyiregyháza: **kórház csatornájának átalakítása.**
„ 10. Makó város tanácsa: **gyalogjárók aszfaltozása** (174.758 k.)
„ 10. Kassai m. kir. javítóintézet igazg.: **átalakító építkezések;** bp. 250000 k.-ig 5%, ezentúl 2%.
„ 10. Nagyszalontai vöröskereszt: **kórházépítés** (21000 k.). (L. a hirdetések közt).
„ 10. Budapest székesfőv. tanácsa: **Csikárok rendezése, betoncsatornaépítése,** bp. 600 k.; **X., Alkér-utca csatornázása,** bp. 140 k.; **útkövező előmunkák** az I., Attila-utcában, bp. 150 k.; **járdaaszfaltozás** az I., Attila-utcában, bp. 200 k.; a II., Donáti-utcában, bp. 1000 k.; **kocsiútaszfaltozás** az I., Attila-utcában, bp. 1000 k.; **utcakövezés** II., a Donáti-utcában, bp. 800 k.; **keramitburkolás** a II., Donáti-utcában bp. 1200 k.; **makadámburkolás** a II. Fillér-utcában és VI., Palotai úton, bp. 600 és 1300 k.; a VI. Szapolcs-utcában és Bókay-téren, bp. 700 k.
„ 12. Nagyváradi postaigazg.: **kétemeletes és egyemeletes postaház építése.**
„ 12. Nagykamarás község (Arad m.) előlj.: **iskolaépítés** (15115 k.).
„ 12. Kolozsvár város tanácsa: **gát- és zsilipépítés** (17574·76 k.); bp. 900 k.
„ 12. Dési á. é. hiv.: **óvoda építése** (19376·59 k.).
„ 12. Kőhalmi főszolgabíró hiv.: **hídjavítás** (2751·64 k.).
„ 13. Alispán Eperjes: **útáthelyezés** (1·3 *km*).
„ 13. Kultuszmin.: a kismartoni **tornacsarnok építése.**
„ 14. Budapesti á. é. hiv.: 5807 *m* **útépítés.**
„ 14. Máv. zágrábi üzletvezetőség: Gyékényesen **vízmüépületek** (l. a hirdetések közt).
„ 14. Pozsonyi á. é. hiv.: **óvoda** építése.
„ 14. Szentesi ref. egyház: **templomépítés.**
„ 15. Diósgyőri vasgyár főnöksége: **utak és árkok építése.**
„ 15. Ünipi (Temes m.) gör. kel. egyház: **templomépítés** (22004·50 k.).
„ 15. Dunaszentgyörgy község elülj.: **főjegyző- és orvosilakás építése** (33269·59 és 27887·15 k.).

aug. 15. Csebza község (Torontál m.) előlj.: **kútfúrás.**
„ 16. Trencséni á. é. hiv.: **útiszerek** szállítása.
„ 16. Alispán, Kassa: **hídépítés.**
„ 16. Zalaegerszegi á. é. hiv.: **faműtárgyak** helyreállítása (7526·99 k.).
„ 16. Beregszászi á. é. hiv.: **jégtörő építése** (2151·44 k.).
„ 16. Mohács község előlj.: **szállodaépítés.**
„ 16. Korpona polgárm.: **vendéglő átalakítása** (11000 k.).
„ 16. Nyitra m. alispáni hiv.: **hídjavítás** (3631·44 k.).
„ 16. Eperjesi á. é. hiv.: **8 műtárgy építése.**
„ 18. Földmivelésügyi ministerium: **építkezések** Herkulesfürdőn (16234·38 k. és 12133·62 k.).
„ 18. Kassa város tanácsa: **utcakövezés és aszfaltozás.**
„ 19. Temesvári á. é. hiv.: **iskolaépítés** Szilason (15358.41 k.).
„ 19. Debreceni izr. hitközség: **templomépítés.**
„ 19. Aranyosmaróthi á. é. hiv.: **útépítés** (2469·16 k.).
„ 20. Somogy-Szob község: **hídépítés** (3300 k.).
„ 21. Péterréve község (Bács m.) előlj.: **óvoda- és tanteremépítés** (19227·83 k.).
„ 21. Veszprémi á. é. hiv.: th. **útépítés** (3185·61 k.).
„ 21. Trencséni á. é. hiv.: híd **fafelszerkezetének** építése.
„ 21. Alispán, Lugos: szegényház építésének **összes munkái.**
„ 21. Rimaszombati á. é. hiv.: 35·0 *m* **híd** alépítménye és vasfölszerkezete.
„ 21. Alispán, Lugos: **kórház (9 épület) építése.**
„ 21. Krassószörény vm. alisp. Lugos: **községi szegényház építése.**
„ 23. Máramarosszigeti á. é. hiv.: 36 *m* hid **alépítménye és vasszerkezete**; támfalak (1450·53 k.) és útkorlátok (5332·72 k.).
„ 24. Nagyvárad város tanácsa: **Körös-partfalépítés.**
„ 30. Keresk. min.: az eszéki 200 *m* **dunahíd ujjáépítésének** alépítményi, följárói, vasfölszerkezeti és hídpályaburkoló munkái.
szept. 2. Főszolgabíró, Vác: 4·785 *km* **útépítés.**
nov. 20. Főv. közmunkák tan.: **telekeladás** az V., Országháztéren.

VERSENYTÁRGYALÁSOK EREDMÉNYE.

A Rákóczi-tér 4. és 5. sz. alatt épülő női ipariskola építkezése vállalatba adásakor a következő legolcsóbb ajánlatok érkeztek be: az összmunkákra: Wellisch Sándor és Gyula pyrogranitmunkák nélkül 400737·17 k.; a kőfaragómunkákra: Seenger Béla 14999·67 k., Walla József r.-t. műkőből 8989·94 k.; az ácsmunkákra: Gregersen G. és fiai 9774·20 k.; a bádogosmunkára: Klein Zoltán 3827·55 k.; asztalosmunkára: Malomsoky József 22545·94 k.; a lakatosmunkára: Risavy és Vasuta 10366·94 k.; a mázolómunkára: Hackspacher József 2802·09 k.; az üvegesmunkára: Glatz András 7910·20 k.; a vasmunkára: Danubius gyár r.-t. 38546·14 k.; a tölgyfapadozómunkára: Politzer és Oklejszky 1673·66 k.; a hézagmentes padozatra: Fónagy és tsai 9499·50 k.; a burkolómunkára: Testory F. és társa 12760·09 k.; a szobafestőmunkára: Hackspacher István 2544·14 k.; a szobrászmunkára gypsből: Vögerl Alajos 1257·20 k.; szobrászmunkára pyrogranitból: Langer Ignác 15545·79 k.; a vizvezeték, csatornázási és légszeszberendezésre: Klein József 19542·79 k.

A vizaknai járványkórház építésére legolcsóbb Bojthy András ajánlata 15638·61 k. árral.

A Déli vasutnak a Karácsonyi-utca sarkán emelendő új nyugdíjpalotájához legolcsóbb ajánlata van Bäck Alajosnak 238877 k.-val.

A zalaegerszegi törvényszéki épület átalakítására Weil Rezső ajánlatát fogadták el 33250·58 k. ár mellett.

A Halmiban emelendő á. felső népiskola kibővítő munkáit (30401·63 k.) Méhes Samu nyerte el 30015·36 k. árban.

A zemplénmegyei Ujcsanálos község templomépítésével Felföldi Jánost bízták meg 33326·90 k. árral.

A vingai templomtatarozásra (44279·73 k.) legolcsóbb Lenkei Antal ajánlata 6·5% áreng. mellett.

A dévaványai takarékpénztár közraktár építésére Wagner Márton 151000 k.-ás ajánlatát fogadták el.

A lévai magy. kir. tanítóképzőintézet és internátus építéséhez a következő legolcsóbb ajánlatot tették: a föld-, kőmíves-, elhelyezési-, kőfaragó-, ács-, bádogos-, tetőfedő- és padlóburkolati munkákra Riesz Emil 208901·70 k., a vasbéton-munkára Walla r.-t. 53060 k., kőfaragómunkára Hartmann Ferenc 17567 k., tetőfedőmunkára Eternitművek 8065 k., aszfalt- és facementmunkára Biehn János 1033·39 k., a cémentburkolómunkára Testory és tsa. 22991·50 k., faburkolómunkára Egyesült parketgyárak r.-t. 3120 k., hézagmentes padlóburkolatra Fónagy és társa 13530 k., asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra Radics István 40931·04 k., üvegesmunkákra Forgó és társa 8584 k., falburkolásra: Zsolnay-féle gyár 11034·50 k., szobafestőmunkára Duschak Henrik 4994 k., csatornázási és vízvezetéki munkára Bogdány és társa 29423·91 k., villamosberendezési munkákra ifj. Stern Sándor 4968·80 k.

Az aszódi kir. javítóintézetben emelendő központi épület építési munkáira a következő legolcsóbb árajánlatot adták be: az összes munkákra Schreiber Gyula 588514·45 k., padlóburkoló és falburkoló munkákra Urbach Miksa 34720·51 és 8871·84 k., vízvezetéki és csatornázási munkákra Cross Charles E. 36121·57 k. 5% eng., üvegesmunkákra: Wohl Adolf 10028·90 k., szobafestőmunkára Wieselthier Bernát 1061·22 k., Radics István asztalosmunkára 31358·26 k., lakatosmunkára 11399·46 k, és mázoló munkákra 9157·89 koronával; működ-

írjon át az Építő-Iparosok Helyi Szövetségének és kérje fel, hogy belső berendezések beszerzéséhez 3000 koronával járuljon hozzá.

Az *elnök* köszöni a tagok szíves érdeklődését. Több tárgy nem lévén, az ülést bezárja.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A magánépítési bizottságnak július 26-án tartott ülésén

új építkezésre nyert engedélyt:

63687. Krámer Miksa, István-út 4290. hrsz. 4 em. ház.; terv. ifj. Nagy István.

63694. Balázs József, Várna-u. 54. 4 em. ház; terv. Göndör Sándor.

61370. Apolló irod. r.-t., Lövőház-u. 3899. hrsz. 4 em. ház; terv. Landherr Gyula.

60532. Dr. Bródy A., Kruspér-u. 13481/5. hrsz. 3 em. ház; terv. Porgesz József.

61928. Pintér Gyula, Kalvin-tér 1. 4 em. ház; terv. ~~dr. Hültl Dezső~~

63003. Fuchs Dávid, Fillér-u. 3932. hrsz. 3 em. ház; terv. Kiss Géza.

56291. Dr. Szappanyos Gerő, Kölcsey-u. 6126. hrsz. 4 em. ház.

63323. Rusz János, Váci-út 193. kétemeletes ház.

22047. Balogh Elemér, Gellérthegy 13447/3. hrsz. emeletes nyaraló; terv. A. Balogh Loránt.

64448. Dr. Andor Endre, Mészáros-u. emeletes ház; é. m. Thier Manó.

61797. Gyöngyössy Jánosné, Róna-u. 47. em. ház; é. m. Schütz R.

60289. Vegyészeti ipar r.-t., Vágóhíd-u. 10. emeletes toldalék; é. m. Makovszky Ferenc.

60294. Schuller József, Gyömrői-út 7933. hrsz. emeletes toldalék; é. m. Benedek Dezső.

61778. Handel és Müller, Fóthi-út 30. toldalékok; é. m. Szehr Péter.

62168. Herényi Ferenc, Kartács-u. 5. földszintes ház.

62076. Leitermann Gusztáv, Országbíró-u. 49. toldalék; é. m. Scheiring János.

61064. Ordosi Ernő, névtelen-utca 95. földsz. ház; é. m. Mengl József.

51062. Magyar tőzeg- és műtrágyagyár r.-t. Gömb-u. 14. földsz. ház.

61456. Mészáros József, Fürj-u. 12862. hrsz. nyaraló; é. m. Schaffler István.

59104. Hadamcsik József, Jász-u. 72. földsz. ház; é. m. Scheiring János.

60694. Fleischmann Józsefné, Pesti-Gábor-u. 10. földsz. ház; é. m. Geizer Gerő.

61562. Fischof Jenő, Hunyadi-u. 6824. hrsz. földsz. ház; é. m. Pinkay Károly.

61200. Makk Antal, Mohai-út 13722. hrsz. földsz. ház.

63689. Pápay Árpádné, Cimbalom-u. 6331. hrsz. földsz. ház; é. m. Walter Ferenc.

50777. Kiss Sándor, Albert-u. 36. földszintes ház; é. m. Steiner Márton.

60982. Sajó Gusztáv, Királyhágó-u. 12950. hrsz. toldalék.

Átalakításokra:

61029. Dr. Megyeri Krausz Izidor, Örömvölgy-u. 8.

55870. Engel Sándor, Fáy-u. 72.

55916. Richtmann Vilmos, Almássy-tér 2.

64561. Erdélyi Lajosné, Kútvölgy 9030. hrsz.

63052. Blinzinger Gottlieb, Városmajor-u. 1602. hrsz.

64195. Kollerich Lajos, Molnár-u. 15.

63711. Hamza Ágostonné, Podmaniczky-u. 10.

64444. Szőke János, Csanády-u. 1288. hrsz.

59132. Hochhauser Ferenc, Verbőczy-u. 23.

62212. Pollák Manóné, Margit-u. 11.

56614. Liederhoffer Jenő, Király-u. 37.

60374. Özv. Gemeiner Istvánné, Baross-u. 102.

61202. Kaiser Mihály, Lujza-u. 2.

61499. Vidor Emil, Liszt-Ferenc-tér 6.

62216. Salzer Ignác, Szerecsen-u. 49.

Jóváhagyásra ajánltattak:

60714. Hruba Antal Üteg-u. 84.

61756. Kállay István, Lőportár-u. 2932. hrsz.

54851. Komarek Vencel, Fövény-u. 23.

62809. Handa Gyula, Keve-u. 7924. hrsz.

61369. Dr. Kovács Jánosné, Hantos-út 12920/1. hrsz.

51856. Kiss Gusztáv, Futár-u. 88.

61569. Gróf Wenkheim Dénes, Kelenhegyi-út 20.

61796. Biegelhauer Antal, Mozdony-út 12964. hrsz.

58248. Nádasi István, Mátyáshegy 4894. hrsz.

62601. Kováts József, Üllői-út 41.

59106. Fischer Bernát, Király-u. 35.

59107. Weisz László, Fürdő-u. 713.

57364. Kálmán Adolfné, Klauzál-tér 11.

59731. Grosz Mór, Üllői-út 41.

58540. Siegmund Hermann, Házmán-u. 4.

57980. Illés Antal, fhg. Sándor-u. 5578. hrsz.

61052. Sepsy István, Bosnyák-u. 23.

51866. Özv. Melczer Peterné, Röppentyű-u. 1660. hrsz.

Gépekre és felvonókra:

61742. Martiny Vilmos, Szigetvári-u. 15.

61565. Magyar Benz. auto.-gyár r.-t., Ilka-u. 31.

61376. Árkay Aladár, Alma-u. 1.

61070. Várady Gyula, Vörösmarty-u. 50.

59560. Engel Simon, Dohány-u. 22.

59103. Ált. berendezési r.-t. Gizella-út 26.

57732. Wolfner I. cég, Dráva-u. 24.

Elutasíttatott:

61582. Román Miklós, Papnövelde-u. 271.

47177. Nagy József, Aranykakas-u. 619. hrsz.

55452. Drach Jónásné, Pacsirtamező-u. 1378. hrsz.

62203. Sugár Vilmos, Orczy-út 7206. hrsz.

62544. Herschkovits Mihály, Filatori-dűlő 6363. hrsz.

62555. Bognár Mátyás, Magas-út 10924. hrsz.

56764. Meiszlinger Adrien Bérkocsis-u. 6426. hrsz.

TERVPALYÁZATOK.

aug. *16.* Alispán Nagyvárad: közkórház tervezése; díjak 3000, 2000 és 1000 k. (l. lapunk 24. sz.)

„ *31.* Szamosujvár város polgármestere: vigadótervezés; díjak: 2000, 1200 és 800 k.

„ *31.* Marostorda megye alispánja (Marosvásárhely): megyei székház tervei; díjak: 1500, 1200 és 900 k. (L. lapunk 28. számát.)

szept. *15.* Orsz. m. kertészeti Egyesület: $^{63}/_{95}$ *cm* kiállítási plakát 5 színben; díjak: 250 és 150 k.

„ *25.* Keresk. min.: Soproni posta- és távirda épülete; díjak: 2700, 1800 és 900 k. Két terv megvételi ára à 500 k. (L. a 25. sz.)

„ *30.* Vallásmin.: Rákóczi-síremlék (250000 k.); díjak: 6000, 5000, 2×3000 és 2000 korona. (L. lapunk 1908. 39. sz.)

okt. *1.* Arad város: temetőkapu (10.000 k.); díjak: 150 és 100 k. (Csak aradiak pályázhatnak.)

„ *30.* Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: Ybl-pályázat: aranykönyv.

„ *31.* Erzsébet-emlék Budán; díjak 6000, 5000 és 4000 k.

nov. *1.* Budapesti aut. orth. izr. hitközség: templom, iskola és községház tervei; díjak: 1800 k., 900 k. és 500 k.

„ *1.* Az állami számvevőszék elnöke: a számvevőszék palotájának tervei; díjak: 2500, 2000 és 1500 k. (l. lapunk 30. sz.).

„ *27.* Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: falusi iskola tervei; díj: ezüstérem és 100 k.

1910. jan. *3.* Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: nagy árúház tervei; díjak: aranyérem és 1200 k.

„ *15.* Debreceni Kossuth-bizottság: Kossuth-szobor mintája; díjak: I. megbízás a munkával (vagy 3000 k.), II. 2000, III. 1000 k.

apr. *30.* M. Építőművészek Szöv.: vidéki színház (300.000 k.); díjak: I. aranyérem és 1000 k., II. bronzérem.

júl. *1.* Zalaegerszegi szoborbizottság: Csányi László szobrának tervei (30—50 ezer k.); díjak: I. megbízás, II. 500 k., III. 250 k.

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

aug. *1.* Nagykárolyi keresk. és iparbank: **emeletes székház építése.**

„ *1.* Basahídi (Torontál m.) g. kel. szerb egyházközség:

„ *1.* Püspökladány község elölj.: **kútfúrás**; bp. 350 k.

„ *1.* Tolna község elülj.: **artézi kút fúrása.**

„ *1.* Tótkomlósi ág. ev. hitközség elülj.: **templomfödés.**

„ *2.* Tordai á. é. hiv.: ref. **templom és gazdasági iskola építése.**

„ *2.* Máramarosszigeti á. é. hiv.: **útkorlát** (2945·14 k.).

„ *2.* Nagyenyedi á. é. hiv.: **útépítés**; (6251·94 és 5192·89 k.); **átereszek építése.**

„ *2.* Besztercebányai á. é. hiv.: **útépítés** (2615·17, 1737·05 és 9248·80 k.); **hídmázolás** (1699·20 k.).

„ *2.* Vámosgyörk község (Heves m.) elölj.: **iskolaépítés. iskolaépítés** (11807·01 k.).

„ *2.* Újkenéz község (Szabolcs m.) elölj.: **iskolaépítés** (14081·73 k.).

„ *2.* Lőcsei á. é. hiv.: **vashidak mázolása.**

„ *2.* Alsókubini á. é. hiv.: öt **áteresz építése** (3412·42 k.).

„ *3.* Nagykárolyi á. é. hiv.: **h. érd. út építése** (19327·43 k.).